

**JAUNAS ATKRITUMU APGLABĀŠANAS KRĀTUVES IZVEIDE
SADZĪVES ATKRITUMU POLIGONA “JANVĀRI” TERITORIJĀ,
NEKUSTAMAJĀ ĪPAŠUMĀ “JANVĀRI”,
LAIDZES PAGASTĀ, TALSU NOVADĀ**

**IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA ZIŅOJUMA
PIRMĀ REDAKCIJA**

Rīga, 2025. gada maijs

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
Reģistrācijas Nr. 40003340949
Olīvu iela 9, Rīga, LV 1004
E– pasts: gc@geoconsultants.lv

**Pasūtītājs: SIA "Atkritumu apsaimniekošanas
sabiedrība "PIEJŪRA""**

**JAUNAS ATKRITUMU APGLABĀŠANAS KRĀTUVES IZVEIDE
SADZĪVES ATKRITUMU POLIGONA "JANVĀRI" TERITORIJĀ,
NEKUSTAMAJĀ ĪPAŠUMĀ "JANVĀRI",
LAIDZES PAGASTĀ, TALSU NOVADĀ**

**IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA ZIŅOJUMA
PIRMĀ REDAKCIJA**

Valdes loceklis

Jānis Ābeltiņš

Atbildīgā izpildītāja

Kristīne Kaļva

Rīga, 2025. gada maijs

Saturs

Ievads	8
1.Paredzētās darbības normatīvo aktu analīze	10
1.1. Starptautiskās prasības un mērķi	10
1.1.1. Konvencijas.....	10
1.1.2. Direktīvas.....	12
1.2. Latvijas Republikas nacionālās prasības un mērķi.....	13
1.2.1. Plānošanas dokumenti	14
1.2.2. Likumi	15
1.2.3. Ministru kabineta noteikumi.....	21
2.Paredzētās darbības un paredzētās darbības vietas raksturojums	29
2.1.Paredzētās darbības un darbības vietas izvēles argumentēts pamatojums	29
2.1.1.Darbības vietas izvēles pamatojums	29
2.1.2. "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" apkalpošanas teritorija un iedzīvotāju skaits	29
2.1.3. Paredzētās darbības pamatojums	30
2.1.4. Esošās un paredzētās darbības atbilstība MK noteikumiem Nr. 1032	31
2.2.Paredzētās darbības atbilstības izvērtējums atbilstoši vides, dabas aizsardzības un citiem normatīvajiem aktiem, kuros ietvertas prasības konkrētajai paredzētajai darbībai	32
2.3. Paredzētās darbības vietas apraksts un tās vides stāvokļa novērtējums	32
2.3.1. Paredzētās darbības vietas apraksts	32
2.3.2. Paredzētās darbības vietas vides stāvokļa novērtējums	34
3. Esošās un paredzētās darbības raksturojums	44
3.1.Sadzīves atkritumu apglabāšanas poligona "Janvāri" esošās darbības apraksts	44
3.1.1.Poligonā pieņemto atkritumu veidi un apjoms.....	45
3.1.2. Atkritumu pieņemšana, reģistrācija un kontrole	47
3.1.3. Atkritumu apglabāšana	48
3.1.4. BNA pārstrādes komplekss, tā tehnoloģiskā procesa apraksts	51
3.1.5. Infiltrāta un citu notekūdeņu apsaimniekošana	56
3.1.6. Atkritumu gāzes savākšanas sistēma	66
3.1.7.Poligona infrastruktūras darbības nodrošināšanai citu esošo objektu, sistēmu apraksts	67
3.2.Esošās piesārņojošās darbības atļauja un tās prasību analīze	68
3.2.1.Resursu izmantošana	70
3.2.2.Gaisa aizsardzība	72
3.2.3.Notekūdeņi	74
3.2.4.Troksnis.....	75
3.2.5.Atkritumi	76
3.2.6.Prasības augsnes, grunts, kā arī pazemes ūdeņu aizsardzībai	77

3.3.Paredzētās darbības būvniecībai nepieciešamā platība, objektu izbūves secība un plānotie termiņi	78
3.3.1. Paredzētās darbības vieta, būvniecībai nepieciešamā platība	78
3.3.2. Plānotā infrastruktūras objekta izbūves secība un plānotie termiņi.....	78
3.3.3. Krātuves izveides apraksts pa būvniecības darbu kārtām	80
3.4.Atkritumu piegādes, pārkraušanas un uzglabāšanas nosacījumu analīze	99
3.5.Atšķirojamo materiālu izmantošanas iespējas, pārstrādei nederīgo atkritumu raksturojums un bīstamo atkritumu utilizācijas iespējas	107
3.6.Jaunās atkritumu apglabāšanas krātuves izveide	109
3.6.1. Galvenie krātuves raksturlielumi.....	110
3.6.2.Krātuvē izvietojamā materiāla (atkritumu) daudzums, to apsaimniekošana.....	114
3.6.3. Infiltrāta apsaimniekošanas sistēmas raksturojums.....	115
3.6.4. Krātuves aizpildīšanas kārtība un plānotais izmantošanas ilgums, rekultivācijas pasākumi.....	118
3.7.Ar paredzētās darbības realizāciju prognozētās transporta intensitātes izmaiņas, plānotie atkritumu produktu transportēšanas maršruti	119
3.8.Paredzētās darbības un ar to saistīto objektu iespējamā novietojuma un alternatīvo risinājumu limitējošo vai ierobežojošo faktoru raksturojums.....	119
3.9.Paredzētās darbības nodrošināšanai nepieciešamie energoresursi, to piegāde un izmantošana..	122
3.10. Paredzētās darbības nodrošināšanai nepieciešamais ūdens daudzums un izmantošana, ūdens ieguves avoti	122
3.11.Notekūdeņi, to rašanās avoti, veidi un daudzums, piesārņojuma raksturojums, nepieciešamā savākšana, attīrīšana un novadīšana.....	124
3.12.Emisiju avotu un to radītās emisijas izmaiņu gaisā raksturojums.....	125
3.13.Iespējamo smaku avotu un to radītās emisijas raksturojums un novērtējums	125
3.14.Trokšņa avotu un to radītā trokšņa (emisijas) raksturojums	126
3.15.Polygonā veicamo darbību rezultātā veidojošies atkritumu veidi, daudzumi, raksturojums un atkritumu uzglabāšana, apstrāde un utilizācija.....	130
3.16. Esošās un paredzētās darbības atbilstība labākajiem pieejamiem tehniskajiem paņēmieniem .	131
4.Esošā vides stāvokļa novērtējums darbības vietā un tās apkārtnē	137
4.1.Darbības atbilstība teritorijas plānojumam un darbības vietas un tai piegulošo teritoriju izmantošanas aprobežojumi	137
4.2.Darbības vietas un tai piegulošo teritoriju īpašuma piederības raksturojums un esošo apgrūtinājumu apraksts	138
4.3.Paredzētās darbības potenciāli ietekmējamie objekti	141
4.4.Satiksmes drošības un intensitātes raksturojums.....	143
4.5.Ainaviskais un kultūrvēsturiskais teritorijas un apkārtnes vērtējums, rekreācijas un tūrisma objekti un teritorijas.....	145
4.6.Darbības vietas apkārtnē esošo dabas vērtību raksturojums	147
4.7.Darbības vietā un tās apkārtnē esošo citu vides problēmu un paaugstinātas bīstamības objektu raksturojums	149
4.8.Esošā vides stāvokļa novērtējums paredzētās darbības neīstenošanas gadījumā	153

5.Iespējamā ietekme uz vidi un tās novērtējums objekta izbūves un ekspluatācijas laikā	154
5.1. Būvdarbu radīto ietekmju raksturojums un novērtējums, iespējamie ierobežojošie nosacījumi, organizatoriskie un inženiertehniskie pasākumi	154
5.2.Transporta plūsmas intensitātes izmaiņas objekta būvniecības un ekspluatācijas laikā	155
5.3.Prognoze par iespējamām gaisa kvalitātes izmaiņām.....	157
5.4.Iespējamās smaku izplatības novērtējums	161
5.5.Paredzētās darbības radītā trokšņa, vibrācijas un to ietekmes novērtējums	162
5.6.Prognoze par iespējamo ietekmi uz hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu.....	164
5.7.Augsnes, grunts, gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu piesārņojuma iespējamības paredzētās darbības rezultātā un seku novērtējums.....	164
5.8.Paredzētās darbības iespējamās ietekmes novērtējums uz dabas vērtībām, bioloģisko daudzveidību, ekosistēmām, īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un objektiem	166
5.9.Prognoze par iespējamo ietekmi uz apkārtnes ainavu, kultūrvēsturiskiem pieminekļiem, kultūrvēsturisko vidi un rekreācijas resursiem.....	168
5.10.Citas iespējamās ietekmes atkarībā no paredzētās darbības apjoma, pielietotajām tehnoloģijām, izvietojuma vai vides specifiskajiem apstākļiem	169
5.11.Nepieciešamie risinājumi nestandarta situācijās.....	169
5.12.Plānotās darbības varbūtējā ietekme, kas varētu ietekmēt tuvumā esošo teritoriju tālāku izmantošanu.....	170
5.13.Iepriekš izvērtēto ietekmju savstarpējā saistība un paredzētās darbības ietekmes kumulācija...	170
6.Avārijas risku novērtējums un darba drošība objektā	172
6.1.Darba drošības pasākumi.....	173
6.2.Organizatoriskie un inženiertehniskie pasākumi avārijas situāciju novēršanai	174
6.3.Potenciāli iespējamo negadījumu un ārkārtas/avārijas situāciju analīze.....	176
6.4.Pasākumi un iespējas varbūtējo ārkārtas/avārijas situāciju lokalizēšanai un likvidēšanai	180
6.5.Nepieciešamais ugunsdzēsības un avāriju seku likvidēšanas aprīkojums un drošības sistēmas	180
6.6.Iedzīvotāju informēšanas nepieciešamība, pasākumi un avārijas situāciju apziņošanas kārtība ...	181
6.7. Rūpniecisko avāriju riska novērtēšana	181
7.Paredzētās darbības sociāli – ekonomisko aspektu izvērtējums	182
8.Paredzētās darbības alternatīvu salīdzinājums un izvēles pamatojums	185
9.Izmantotās novērtēšanas metodes	195
9.1.Ierosinātāja izmantotās novērtēšanas un prognozēšanas metodes	195
9.2.Problēmas sagatavojot nepieciešamo informāciju un to risinājumi.....	197
10.Pasākumi negatīvo ietekmju uz vidi novēršanai vai samazināšanai	198
10.1.Paredzētās darbības realizācijas iespējamo limitējošo un ierobežojošo faktoru analīze.....	198
10.2.Risinājumu veidi un pasākumi paredzētās darbības ietekmes uz vidi novēršanai un samazināšanai	199
11. Vides kvalitātes novērtēšanas monitorings	206
11.1.Esošais vides kvalitātes novērtēšanas monitorings	206
11.1.1.Virszemes ūdens un infiltrāta attīrīšanas monitorings	206

11.1.2. Gaisa monitorings	218
11.1.3. Ilgadējo pārskatu sniegšana iekļaujot monitoringa rezultātus.....	220
11.2. Grunts un gruntsūdens kvalitātes novērtējums, ģeoekoloģiskā izpēte	220
11.3. Paredzētās darbības vides kvalitātes novērtēšanas monitorings, tā izmaiņu nepieciešamības izvērtējums.....	223
12. Informācijas apmaiņa ar sabiedrību	225
13. Kopsavilkums	227
Izmantotie informācijas avoti	229

Pielikumi:

1. pielikums. Vides pārraudzības valsts birojs, "Programma Nr. Nr. 5-03/27/2022 ietekmes uz vidi novērtējumam jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei cieta sadzīves atkritumu poligonā "Janvāri";
2. pielikums. Zemes īpašumtiesības apliecinājoši dokumenti;
3. pielikums. Valsts vides dienests, "Atļauja A kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. VE14IA0001";
4. pielikums. Iveta Šteinberga, "Trokšņa izplatības novērtējums prognozētās saimnieciskās darbības (jaunas sadzīves atkritumu apglabāšanas krātuves izbūve) rezultātā SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA" īpašumā "Janvāri", Laidzes pagastā, Talsu novadā";
5. pielikums. Līga Strazdiņa, "Sugu un biotopu eksperta atzinums par dabas vērtībām (arī mežiem), bioloģisko daudzveidību, tostarp īpaši aizsargājamām sugām un to dzīvotnēm, kā arī īpaši aizsargājamiem un Eiropas Savienības nozīmes biotopiem atkritumu poligona "Janvāri" krātuves izveides ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros";
6. pielikums. SIA "TEST", "Jaunas apglabāšanas šūnas izveide sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"". Šūnas izbūves ietekme uz gaisa kvalitāti";
7. pielikums. SIA "Geo Consultants", "Gruntsūdeņu, virszemes ūdeņu un infiltrāta monitorings CSA poligonā „Janvāri” 2024. gads IV cikls, atskaite ziņojums";
8. pielikums.
 - 8.1. SIA "Geo Consultants", "Ģeoekoloģiskā izpēte atkritumu poligonā "Janvāri", Laidzes pagasts, Talsu novads (kadastra nr. 8868 001 0066). Pārskats par veiktajiem darbiem";
 - 8.2. Valsts vides dienests, "Par ģeoekoloģiskās izpētes darbu rezultātiem atkritumu poligonā "Janvāri", Laidzas pagastā" (gala slēdziens, 13.02.2025. Nr. 11.12/AP/1496/2025);
9. pielikums. Saņemtā korespondence;
10. pielikums. Pārskats par sabiedrības līdzdalības pasākumiem;
11. pielikums. Pārskats par sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtajiem priekšlikumiem;
12. pielikums. Sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" darbības atbilstības novērtējums labākajiem pieejamiem tehniskajiem paņēmieniem.

Saīsinājumi

IVN	ietekmes uz vidi novērtējums
VPVB	Vides pārraudzības valsts birojs
VVD	Valsts vides dienests
RVP	Reģionālā vides pārvalde
ES	Eiropas Savienība
LVGMC	Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs"
SEG	siltumnīcas efekta gāze
ĶSP	ķīmiskais skābekļa patēriņš
LPTP	labākie pieejamie tehniskie paņēmieni
BNA	bioloģiski noārdāmie atkritumi
AAVP2028	Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021.- 2028. gadam
SAP "Janvāri"	sadzīves atkritumu apglabāšanas poligons "Janvāri"
Krātuve	jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveide aptuveni 3,2 ha platībā
Ziemeļkurzemes AAR	Ziemeļkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģions

Ievads

Latvijas Republikā spēkā esošajos normatīvajos aktos ietverta prasība pirms projektu īstenošanas, kuru realizācija var radīt būtisku ietekmi uz vidi, veikt to ietekmes uz vidi novērtējumu (turpmāk - IVN). Saskaņā ar Latvijas Republikas Saeimas 1998. gada 13. novembrī pieņemtajā likumā "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" (turpmāk – IVN likums) lietoto terminoloģiju, IVN ir procedūra, kas veicama šajā likumā noteiktajā kārtībā, lai novērtētu paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un izstrādātu priekšlikumus nelabvēlīgas ietekmes novēršanai vai samazināšanai, vai aizliegtu paredzētās darbības uzsākšanu normatīvajos aktos noteikto prasību pārkāpumu gadījumos.

Saskaņā ar IVN likuma 16. pantu, 17. panta pirmo *prim* daļu un Ministru kabineta 2015. gada 13. janvāra noteikumu Nr. 18 "Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību" (turpmāk - MK noteikumi Nr. 18) IV sadaļas prasībām, pamatojoties uz SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" (turpmāk – SIA "PIEJŪRA") (IVN ierosinātāja) 2022. gada 2. novembra iesniegumu, ar kuru pieprasīta programma IVN veikšanai, 2022. gada 6. decembrī Vides pārraudzības valsts birojs (turpmāk – VPVB¹) ir izdevis "Programmu Nr. 5-03/27/2022 ietekmes uz vidi novērtējumam jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei cieta sadzīves atkritumu poligonā "Janvāri"" (turpmāk – Programma).

IVN veikts SIA "PIEJŪRA" paredzētajai darbībai - sadzīves atkritumu apglabāšanas krātuves izbūvei (jaunas sadzīves atkritumu krātuves ~ 3,2 ha platībā izveidei sadzīves atkritumu poligonā "Janvāri" (turpmāk – Paredzētā darbība) Laidzes pagastā, Talsu novadā sagatavots atbilstoši Programmā (šī ziņojuma 1. pielikums) ietvertajām prasībām. IVN ziņojumu pēc SIA "PIEJŪRA" pasūtījuma sagatavoja SIA "Geo Consultants".

Sadzīves atkritumu apglabāšanas poligons "Janvāri" (turpmāk – SAP "Janvāri") atrodas nekustamajā īpašumā "Janvāri" (ar kadastra Nr. 8868 001 0066), Laidzes pagastā, Talsu novadā, ar kopējo platību 15,5 ha. Zemesgabala īpašumtiesības pieder SIA „Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrībai "PIEJŪRA"".

SAP "Janvāri" kopš tā izveides 1996. gadā ir bijuši vairāki apsaimniekotāji: Talsu rajona padome, SIA "Janvāri", SIA "Kurzemes ainava" un kopš 2008. gada SIA "PIEJŪRA".

SAP "Janvāri" ietilpst Ziemeļkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionā (turpmāk – Ziemeļkurzemes AAR), un tajā tiek nogādāti atkritumi no šādām pašvaldībām: Jūrmalas valstspilsētas, Talsu novada un Tukuma novada.

Lai nodrošinātu pieņemto atkritumu apsaimniekošanu videi drošā veidā un sekmētu dabas resursu racionālu izmantošanu, SAP "Janvāri" nepārtraukti tiek veikta infrastruktūras pilnveidošana.

Sabiedriskā pakalpojumu nepārtrauktības nodrošināšanai Ziemeļkurzemes AAR SAP "Janvāri" ir plānota esošās infrastruktūras paplašināšana ar šādiem objektiem:

- Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveide aptuveni 3,2 ha platībā (turpmāk - Krātuve). Atbilstoši provizoriskajiem aprēķiniem, jaunās krātuves potenciālā kapacitāte turpmākai atkritumu novietošanai ir ap 405 000 m³;
- Krātuves apsaimniekošanai nepieciešamā infrastruktūra (ceļš aptuveni 0,24 ha platībā, inženierkomunikācijas).

IVN procesa sākumā dažādas alternatīvas tika skatītas plašā griezumā - no Paredzētās darbības vietas alternatīvas, līdz dažādu atkritumu pārstrādes tehnoloģisko risinājumu vērtēšanai, jau detālāk apskatot divas alternatīvas - jaunās Krātuves pamatnes izveide, meklējot piemērotāko inženiertehnisko risinājumu, proti, Krātuves pamatne tiek būvēta uz esošās rekultivētās atkritumu apglabāšanas krātuves (1. alternatīva) un Krātuves būvniecības vietā pilnībā tiek norakts atkritumu slānis no esošās krātuves, krātuves pamatne tiek būvēta uz esošās mālainās grunts slāņa (2. alternatīva). Detalizēts izklāsts saistībā ar piemērotāko alternatīvu izvērtēšanu sniegts šī ziņojuma 8. nodaļā "Paredzētās darbības alternatīvu salīdzinājums un izvēles pamatojums".

¹ Atbilstoši Ministru kabineta 2024. gada 17. decembra rīkojumam Nr.1191 "Par Vides pārraudzības valsts biroja un Būvniecības valsts kontroles biroja reorganizāciju" Vides pārraudzības valsts birojs ar 2025. gada 1. februāri ir Enerģētikas un vides aģentūra.

SIA "PIEJŪRA" ir izsniegta A kategorijas piesārņojošas darbības atļauja. SAP "Janvāri" darbība atbilst normatīvajos aktos un A kategorijas piesārņojošas darbības atļaujā izvirzītajiem nosacījumiem (tai sk. ietverot tās grozījumus; pēdējie grozījumi veikti 2024. gada 9. decembrī), tai skaitā emisijas ārpus poligona teritorijas nepārsniedz normatīvajos aktos noteiktās robežvērtības.

Ievērojot un uzturot visus jau līdz šim SAP "Janvāri" ieviestos vides aizsardzības un pārvaldības pasākumus, Paredzētā darbība nepalielina pašreiz noteiktās emisijas, tās īstenošanas rezultātā netiks pārsniegtas normatīvajos aktos vai A kategorijas piesārņojošas darbības atļaujā noteiktās robežvērtības vai limiti. Būtiski iespējamie ierobežojumi, ko var ietekmēt Paredzētā darbība, tajā skaitā kontekstā ar jau esošo teritorijas izmantošanu, IVN ziņojuma sagatavošanas laikā netika konstatēti.

SAP "Janvāri" plānoto infrastruktūras izbūvi kopumā paredzēts realizēt laika posmā no 2025. gada beigām līdz 2027. gada beigām.

Šajā IVN ziņojumā atkritumu apglabāšanas krātuve tiek saukta arī par atkritumu apglabāšanas šūnu (turpmāk tekstā – "krātuve" vai "šūna").

IVN ziņojumu pēc SIA "PIEJŪRA" pasūtījuma sagatavoja SIA "Geo Consultants", tā Projektu vadīta/vides pārvaldības speciāliste Kristīne Kaļva, valdes loceklis Jānis Ābeltiņš, Vides projektu nodaļas vadītājs Ivo Sārs, Būvniecības departamenta tehniskais direktors Zigurds Gutāns, Atkritumu apsaimniekošanas projektu nodaļas vadītājs Kaspars Kļavenieks, Ārvalstu projektu nodaļas vadītājs Māris Bremšs, vecākais ģeologs Aleksejs Ņelajevs, Ģeoloģiskās izpētes nodaļas vadītājs - vadošais ģeologs Aivars Gilucis un SIA "PIEJŪRA" Vides pārvaldības speciālists Ģirts Tiļļa.

1. Paredzētās darbības normatīvo aktu analīze

Atkritumu apsaimniekošanas nozare ir viena no svarīgākajām vides aizsardzības nozarēm valstī. Savukārt atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pārvaldība ir viens no būtiskākajiem jautājumiem Eiropas Savienības (turpmāk - ES) un Latvijas attīstības plānošanas dokumentos, it īpaši vides aizsardzības, klimatneitralitātes un dabas resursu labas pārvaldības un apsaimniekošanas jomās.

Latvijā atkritumu apsaimniekošanas jomu reglamentē "Atkritumu apsaimniekošanas likums" (turpmāk – Atkritumu likums), "Dabas resursu nodokļa likums", "Iepakojuma likums", "Nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas likums", kā arī no tiem izrietošie vairāk nekā 40 Ministru kabineta noteikumi, kā arī pašvaldību saistošie noteikumi.

1.1. Starptautiskās prasības un mērķi

Starptautiskie vides aizsardzības mērķi un prasības ir noteiktas vairākās Starptautiskās konvencijās un ES direktīvās. ES direktīvās noteiktie mērķi ir Latvijai saistoši tās rīcībpolitikas veidošanā, tie ir noteicoši, pretendējot uz ES fondu finansējumu šo mērķu sasniegšanai.

1.1.1. Konvencijas

Ženēvas konvencija par robežšķērsojošo gaisa piesārņošanu lielos attālumos, 1979. g. Latvijā konvencija pieņemta ar Ministru kabineta 1994. gada 7. jūnija lēmumu Nr. 63 "Par pievienošanos 1979. gada Ženēvas Konvencijai par robežšķērsojošo gaisa piesārņošanu lielos attālumos". Šīs konvencijas mērķis ir novērst un samazināt robežšķērsojošo gaisa piesārņojošo vielu izmešus, lai tādējādi cīnītos pret pārrobežu piesārņojumu.

Konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu (Bernes konvencija), 1979. g. Šīs konvencijas mērķi ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, kā arī veicināt šādu sadarbību. Īpašs uzsvars tiek likts uz apdraudētajām un izzūdošajām sugām, tai skaitā apdraudētajām un izzūdošajām migrējošajām sugām. Šādas sugas un dzīvotnes Latvijā noteiktas par īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem. Latvijā 1996. gada 17. decembrī Bernes konvencija pieņemta ar likumu "Par 1979. gada Bernes konvenciju par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību".

Vīnes konvencija par ozona slāņa aizsardzību, 1985. g. Šīs konvencijas dalībvalstis vienojās par nepieciešamību veikt sistemātiskus un fundamentālus ar ozona slāni saistītus pētījumus, iekļaut likumdošanā prasības ozona slāni noārdošo vielu emisiju samazināšanai un likvidēšanai, kā arī izveidot speciālu starptautisku institūciju ozona slāņa aizsardzības veicināšanai un koordinēšanai – Ozona sekretariātu. 1987. gada 16. septembrī tika pieņemts Vīnes konvencijas "Par ozona slāņa aizsardzību" Monreālas protokols „Par ozona slāni noārdošajām vielām”, kas vēlāk vairākas reizes tika arī grozīts un papildināts (1990. g. Londonas grozījumi, 1992. g. Kopenhāgenas grozījumi, 1997. g. Monreālas grozījumi, 1999. g. Pekinas grozījumi). Monreālas protokols nosaka pasākumus un termiņus, kādos attīstītajām un attīstības (jaunattīstības) valstīm jāsamazina un jāpārtrauc tā pielikumos uzskaitīto ozona slāni noārdošo vielu (kopā 96 vielas) ražošana, patēriņš, imports un eksports, kā arī termiņus, kādos jāveic šo vielu izņemšana no saimnieciskās aprites. Latvijā šī konvencija pieņemta 1995. gada 14. martā ar Ministru kabineta rīkojumu Nr. 115 "Par pievienošanos 1985. gada Vīnes konvencijai par ozona slāņa aizsardzību un tās 1987. gada Monreālas protokolam par ozona slāni noārdošām vielām".

Espo konvencija par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā, 1991. g. Konvencijas mērķis ir dalībvalstīm individuāli vai kopīgi veikt visus nepieciešamos un lietderīgos pasākumus, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu paredzēto darbību būtisku nelabvēlīgo pārrobežu ietekmi uz vidi. Šī

konvencija Latvijā pieņemta 1998. gada 11. jūnijā ar likumu "Par 1991. gada 25. februāra Espo Konvenciju par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā".

Vispārējā konvencija par klimata pārmaiņām, 1992. g. Latvijā konvencija pieņemta 1995. gada 23. februārī ar likumu "**Par Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām**". Konvencijas izvirzītais mērķis ir sasniegt siltumnīcas efekta gāzu (turpmāk - SEG) koncentrācijas stabilizāciju atmosfērā tādā līmenī, kas novērstu bīstamu antropogēnu iejaukšanos klimata sistēmā. Šāds līmenis jāsasniedz laikā, kas ir pietiekams, lai ļautu ekosistēmām dabiski pielāgoties klimata pārmaiņām un lai nodrošinātu ekoloģiski tīras pārtikas ražošanu un netraucētu ilgtspējīgai saimnieciskajai attīstībai. Šīs konvencijas līgumslēdzēju virsmērķis ir globāli koordinēt un organizēt klimata pārmaiņu izraisīto izmešu samazināšanu un dalībvalstu spēju pielāgoties esošām un nākotnes klimata pārmaiņām.

Konvencija par rūpniecisko avāriju pārrobežu iedarbību, 1992. g. Latvijā šī konvencija pieņemta 2004. gada 7. aprīlī ar likumu "Par Konvenciju par rūpniecisko avāriju pārrobežu iedarbību". Šī konvencija piemērojama, lai novērstu rūpnieciskās avārijas, ieskaitot dabas katastrofu izraisītās avārijas ar iespējamu pārrobežu iedarbību, sagatavotos tām un likvidētu to sekas, kā arī starptautiskajā sadarbībā, kas skar savstarpējo palīdzību, pētījumus un izstrādes, apmaiņu ar informāciju un tehnoloģiju rūpniecisko avāriju novēršanas, avārijatavības un seku likvidēšanas jomā.

Konvencija par bioloģisko daudzveidību (Riodežaneiro konvencija), 1992. g. Šīs konvencijas uzdevumi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana un godīga un līdztiesīga ģenētisko resursu patērēšanā iegūto labumu sadale, ietverot gan pienācīgu pieeju ģenētiskajiem resursiem, gan atbilstošu tehnoloģiju nodošanu, ņemot vērā visas tiesības uz šiem resursiem un tehnoloģijām, gan pienācīgu finansēšanu. Valstīm saskaņā ar Apvienoto Nāciju Hartu un starptautisko tiesību principiem ir suverēnas tiesības izmantot savus resursus savas vides politikas ietvaros un pienākums gādāt par to, lai darbība to jurisdikcijas un kontroles zonā neradītu kaitējumu videi citās valstīs vai teritorijās ārpus to valstiskās jurisdikcijas. Latvijā Riodežaneiro konvencija pārņemta 1995. gada 31. augustā ar likumu "Par 1992. gada 5. jūnija Riodežaneiro Konvenciju par bioloģisko daudzveidību".

Konvencija par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (Orhūsas konvencija), 1998. g. Orhūsas konvencija ir jauna veida starptautisks vides līgums, kurš sasaista vides tiesības ar cilvēka tiesībām. Konvencijas izvirzītais mērķis ir aizsargāt ikvienas personas tiesības dzīvot vidē, kas atbilstu personas veselības stāvoklim un labklājībai, tādēļ katrai valstij, kas parakstījusi konvenciju, saskaņā ar šīs konvencijas noteikumiem ir jāgarantē tiesības piekļūt informācijai, sabiedrības dalība lēmumu pieņemšanā un iespēja vērsties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem. Latvijā ratificēta 2002. gada 18. aprīlī ar likumu "Par 1998. gada 25. jūnija Orhūsas konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem".

Konvencija par noturīgajiem organiskajiem piesārņotājiem (Stokholmas konvencija), 2001. g. Konvencijas mērķis ir pasargāt cilvēku veselību un apkārtējo vidi no noturīgajiem organiskajiem piesārņotājiem. Stokholmas konvencija nosaka pasākumus, kas jāveic, lai kontrolētu noturīgo organisko piesārņotāju ražošanu, importu, eksportu, apglabāšanu un izmantošanu. Latvija Stokholmas konvencijā noteiktos pasākumus pārņēmusi 2004. gada 9. septembrī ar likuma "Par Stokholmas Konvenciju par noturīgajiem organiskajiem piesārņotājiem" apstiprināšanu Saeimā.

1.1.2. Direktīvas

Eiropas Parlamenta un Padomes 1994. gada 20. decembra Direktīva 94/62/EK par iepakojumu un izlietoto iepakojumu² (turpmāk – Direktīva 94/62/EK). Direktīvas 94/62/EK galvenais mērķis ir saskaņot šobrīd atšķirīgos iepakojuma un izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas pasākumus dažādās valstīs, lai, no vienas puses, novērstu jebkādu nelabvēlīgu ietekmi uz vidi, tādējādi nodrošinot augsta līmeņa vides aizsardzību, un, no otras puses, garantētu iekšējā tirgus sekmīgu darbību un izvairītos no tirdzniecību kavējošiem apstākļiem, kā arī no brīvas konkurences izkropļošanas vai ierobežošanas Eiropas Kopienā. Tādēļ šajā direktīvā paredzēti pasākumi, kuru mērķis kā pirmā prioritāte ir novērst izlietotā iepakojuma rašanos un papildu pamatprincipi ir atkārtota lietošana, pārstrāde un citas izlietotā iepakojuma reģenerācijas formas, tādējādi samazinot šādu atkritumu galīgo apglabāšanu.

Direktīvai 94/62/EK tika veikti arī šādi grozījumi:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 30. maija Direktīva 2018/852/ES, ar ko groza Direktīvu 94/62/EK par iepakojumu un izlietoto iepakojumu. Direktīvas 94/62/EK mērķrādītāji par iepakojuma un izlietotā iepakojuma reģenerāciju un pārstrādi ir jāgroza, palielinot pārstrādājamo izlietotā iepakojuma daudzumu. Lai to panāktu, šajā direktīvā paredzēti pasākumi, kuru prioritārais mērķis ir novērst izlietotā iepakojuma rašanos un kuru papildu pamatprincipi ir iepakojuma atkārtota izmantošana, pārstrāde un citi izlietotā iepakojuma reģenerācijas veidi un līdz ar to šādu atkritumu galīgās apglabāšanas samazinājums nolūkā sekmēt pāreju uz aprites ekonomiku.

Eiropas Parlamenta un Padomes 1999. gada 26. aprīļa Direktīva 1999/31/EK par atkritumu poligoniem³ (turpmāk – Direktīva 1999/31/EK). Šīs direktīvas mērķis ir, attiecinot uz atkritumiem un poligoniem stingras ekspluatācijas un tehniskās prasības, paredzēt pasākumus, procedūras un ieteikumus, kuru mērķis ir cik iespējams visā poligona dzīves ciklā novērst vai mazināt iespējamo kaitīgo ietekmi uz vidi, īpaši virszemes ūdeņu, gruntsūdens, zemes un gaisa piesārņojumu, kā arī uz globālo vidi, tajā skaitā siltumnīcas efektu, kā arī gala iznākumā atkritumu radītos draudus cilvēku veselībai.

Direktīvai 1999/31/EK tika veikti arī šādi grozījumi:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 30. maija Direktīva 2018/850/ES, ar ko groza Direktīvu 1999/31/EK par atkritumu poligoniem. Šo grozījumu uzdevums ir uzlabot atkritumu apsaimniekošanu ES tādējādi aizsargājot, saglabājot un uzlabojot vides kvalitāti, aizsargājot cilvēku veselību, nodrošinot dabas resursu apdomīgu, efektīvu un racionālu izmantošanu, veicinot aprites ekonomikas principus, palielinot energoefektivitāti un samazinot ES atkarību no importētiem resursiem.

Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 19. novembra Direktīva 2008/98/EK par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu⁴ (turpmāk – Direktīva 2008/98/EK). Šajā direktīvā ir noteikti pasākumi, lai aizsargātu vidi un cilvēku veselību, novēršot vai samazinot atkritumu rašanās un apsaimniekošanas negatīvo ietekmi un palīdzot mazināt resursu izmantošanas vispārējo ietekmi un veicinot tādas izmantošanas efektivitāti.

Direktīvai 2008/98/EK tika veikti arī šādi grozījumi:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 30. maija Direktīva 2018/851/ES, ar ko groza Direktīvu 2008/98/EK par atkritumiem (turpmāk – Direktīva 2018/851/ES). Šo grozījumu viens no galvenajiem uzdevumiem ir lai ekonomiku padarīt par aprites ekonomiku, nepieciešams veikt papildu pasākumus attiecībā uz ilgtspējīgu ražošanu un patēriņu, pievēršoties visam produktu aprites ciklam, tai sk. atkritumu apsaimniekošanai veidā, kas saglabā resursus un noslēdz aprites loku. Resursu izmantošanas efektivitātes uzlabošana un atkritumu kā resursu vērtības atzīšana var dot ieguldījumu ES atkarības no izejvielu importa mazināšanā un veicināt pāreju uz materiālu ilgtspējīgāku pārvaldību un aprites ekonomikas modeli.

Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra direktīva 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole)⁵ (turpmāk – Direktīva 2010/75/ES). Šīs direktīvas galvenais izvirzītais mērķis ir nodrošināt augstu vides aizsardzības līmeni un

² Direktīva 94/62/EK pieejama: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex%3A31994L0062>

³ Direktīva 1999/31/EK pieejama: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/1999/31/oj/?locale=LV>

⁴ Direktīva 2008/98/EK pieejama: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32008L0098>

⁵ Direktīva 2010/75/ES pieejama: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32010L0075>

uzlabot vides kvalitāti. Direktīvā 2010/75/ES izklāstīti noteikumi par tāda piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli, ko rada rūpnieciskās darbības. Tajā arī ietverti noteikumi, kas paredzēti, lai novērstu vai, gadījumos, kad novēršana nav iespējama, samazinātu emisijas gaisā, ūdenī un zemē, kā arī novērstu atkritumu rašanos, lai sasniegtu augstu vides aizsardzības līmeni kopumā.

Balstoties uz direktīvā 2010/75/ES noteikto, **2018. gada 10. augustā Eiropas Komisija ar Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES) 2018/1147 ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/75/ES pieņem secinājumus par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem attiecībā uz atkritumu apstrādi** (turpmāk – Lēmums 2018/1147) ir pieņēmusi un izklāstījusi secinājumus par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem (turpmāk - LPTP), kas attiecināmi uz atkritumu apstrādi. Pielikumā "Secinājumi par LPTP attiecībā uz atkritumu apstrādi" ietvertie secinājumi attiecas uz direktīvas 2010/75/ES I pielikumā norādītajām darbībām, kas attiecas uz enerģētikas nozari, metālu ražošanu un pārstrādi, minerālu rūpniecību, ķīmisko rūpniecību kā arī uz atkritumu apsaimniekošanu.

Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 5. jūnija direktīva 2019/904/ES par konkrētu plastmasas izstrādājumu ietekmes uz vidi samazināšanu⁶ (turpmāk – Direktīva 2019/904/ES). Šīs direktīvas mērķi ir novērst un samazināt konkrētu vienreizlietojamu plastmasas izstrādājumu un plastmasu saturošu zvejas rīku ietekmi uz vidi, īpaši ūdens vidi, un cilvēka veselību, kā arī veicināt pāreju uz aprites ekonomiku ar inovatīviem un ilgtspējīgiem darījumdarbības modeļiem, izstrādājumiem un materiāliem, tādējādi sekmējot arī iekšējā tirgus efektīvu darbību. Direktīvas 2019/904/ES prasības piemēro pielikumā uzskaitītajiem vienreizlietojamiem plastmasas izstrādājumiem, izstrādājumiem, kas izgatavoti no oksonoārdāmas plastmasas, un plastmasu saturošiem zvejas rīkiem. Vienlaikus uzsvēr, ka ievērojamu zemes un augsnes piesārņojumu var radīt lielāki plastmasas priekšmeti un no tiem radušās daļiņas vai mikroplastmasa, un šāda plastmasa var nonākt jūras vidē. Ar šo direktīvu tiek veicināta aprites principiāli atbilstīga pieeja, kas priekšroku dod ilgtspējīgiem un netoksiskiem atkārtoti izmantojamiem izstrādājumiem un atkārtotas izmantošanas sistēmām, nevis vienreizlietojamiem izstrādājumiem, un galvenokārt tiecoties samazināt radušos atkritumu daudzumu.

1.2. Latvijas Republikas nacionālās prasības un mērķi

Paredzētās darbības atbilstība vērtējuma atbilstoši vides, dabas aizsardzības un citiem normatīvajiem aktiem, kuros ietvertas prasības konkrētajai paredzētajai darbībai, proti, par atkritumu apsaimniekošanu. Kā nozīmīgākie nacionālā līmeņa plānošanas dokumenti ir Vides politikas pamatnostādnes 2021. – 2027. gadam⁷ (turpmāk – VPP2027), Latvijas nacionālās attīstības plāns 2021. - 2027. gadam⁸ (turpmāk – NAP2027), "Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam", "Rīcības plāns pārejai uz aprites ekonomiku 2020. - 2027. gadam" un "Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021. - 2028. gadam" (turpmāk - AAVP2028).

VPP2027 izvirzītie vides politikas mērķi ir pakārtoti Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam⁹ un NAP2027. Ministru kabinets apstiprina Vides politikas pamatnostādnes, ņemot vērā nacionālās prioritātes un ES un starptautiskos nosacījumus, tai skaitā Eiropas Zaļā kursa stratēģiskos mērķus.

Uz Paredzētās darbības īstenošanu attiecināmi un to regulē normatīvie akti (gan likumi, gan Ministru kabineta noteikumi), kas saistīti ar vides aizsardzības likumdošanu, vienlaikus darbība vērtējama arī kontekstā ar teritorijas attīstības plānošanu, būvniecību u.c. IVN ietvaros galvenā uzmanība tiek pievērsta uz Paredzēto darbību attiecināmiem saistošo vides aizsardzības normatīvo regulējumu. Tālāk šajā apakšnodaļā tiek uzskaitīti Paredzētās darbības raksturojošie galvenie normatīvie akti, tajā skaitā nacionālā līmeņa plānošanas dokumenti, kas īsi raksturoti pēc to izdošanas kārtības, proti, no vecākā uz jaunāko.

⁶ Direktīva 2019/904/ES pieejama: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/lv/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0904>

⁷ VPP2027 pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/335137-par-vides-politikas-pamatnostadnem-2021-2027-gadam>

⁸ NAP2027 pieejams: https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/20200204_NAP_2021_2027_gala_redakcija_projekts_.pdf

⁹ Pieejama: <https://www.varam.gov.lv/lv/latvijas-ilgtspējigas-attistibas-strategiju-lidz-2030gadam-latvija2030>

1.2.1. Plānošanas dokumenti

Latvijas nacionālās attīstības plāns 2021.-2027. gadam

NAP2027 galvenais mērķis ir īstenot vides, ilgtspējīgas dabas resursu apsaimniekošanas un enerģētikas politiku, kas balstīta uz taisnīgumu un savstarpējo uzticēšanos, sabiedrības atbalstu dabas un klimata aizsardzības pasākumiem, nosakot skaidrus un atklātus valsts un iedzīvotāju sadarbības modeļus un iesaistīšanos lēmumu pieņemšanā. Latvijas zemes ilgtspēju nodrošina tālejoša ražošanas un patēriņa modeļu, sabiedrības rīcības un domāšanas maiņa. To rada gan iedzīvotāju, gan uzņēmēju, gan pārvaldes paradumu pārskatīšana – pieņemot lēmumus un rīkojoties atbildīgi, radot mazāk atkritumu un samazinot emisijas, ražojot ar videi draudzīgām tehnoloģijām un ieviešot aprites ekonomikas principus. Ir samazināta tautsaimniecības ilgstošā atkarība no fosilajiem resursiem un palielināts atjaunojamo energoresursu īpatsvars enerģijas ražošanā. NAP2027 vides politikas kontekstā aktuālākā ir prioritāte "Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība", kurai ir noteikti četri rīcības virzieni: daba un vide – "Zaļais kurss"; tehnoloģiska vide un pakalpojumi; līdzsvarota reģionālā attīstība; mājokļi. Izvirzītajam rīcības virzienam "Daba un vide – "Zaļais kurss"", ir nepieciešama rīcība arī atkritumu šķirošanas un pārstrādes uzlabošanā un izlietotā iepakojuma depozīta sistēmas attīstībā. Resursu otrreizējā pārstrāde nodrošinās ekonomikas dažādošanu un palielinās katras resursa vienības lietderīgāku izmantošanu. Atkritumu atkārtota izmantošana, atkritumu daudzuma samazināšana un bezatkritumu dzīvesveids un tā popularizēšana mazinās atkritumu daudzumu un vides piesārņojumu.

Vides politikas pamatnostādnes 2021. – 2027. gadam

Latvijas vides politikas pamatnostādnes ir vides aizsardzības nozares vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments. VPP2027 galvenie mērķi ir: virzīties uz klimatneitralitāti un klimatnoturīgumu; veicināt ilgtspējīgu resursu izmantošanu un pāreju uz aprites ekonomiku; saglabāt un atjaunot ekosistēmas un bioloģisko daudzveidību; samazināt piesārņojumu.

Resursu efektīva izmantošana aprites ekonomikā nepieciešama, lai sasniegtu sekojošus apakšmērķus:

1. Veicināt atkritumu rašanās novēršanu un īstenot pāreju no atkritumiem uz resursiem;
2. Veicināt ilgtspējīgu zemes dziļu resursu ieguvu un izmantošanu;
3. Pilnveidot atkritumu apsaimniekošanas sistēmu, īstenojot aprites ekonomikas principus ražošanā un sadzīvē;
4. Palielināt notekūdeņu attīrīšanas iekārtu dūņu izmantošanu.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas pamata uzstādījumi ir – laimīgs cilvēks, labklājīgā valstī; ilgtspējīgs un veselīgs dzīvesveids; radoša, iecietīga un toleranta sabiedrība; sadarbībā radīta konkurētspēja un valsts kā ātrspējas partneris. Prioritātes "Daba kā nākotnes kapitāls" mērķis ir Latvijai kļūt par ES līderi dabas kapitāla saglabāšanā, palielināšanā un ilgtspējīgā izmantošanā.

Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021.- 2028. gadam¹⁰

AAVP2028 ir izstrādāts atbilstoši "Atkritumu apsaimniekošanas likuma" prasībām, no tā izrietošajiem Ministru kabineta noteikumiem kā arī atbilstošām direktīvām. AAVP2028 pēctecīgi turpina "Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā 2013.-2020. gadam" noteiktos rīcībpolitikas virzienus, kā arī nosaka jaunus virzienus un pasākumus, kuri nepieciešami, lai sasniegtu starptautiskajos un nacionālajos politikas plānošanas dokumentos un normatīvajos aktos noteiktās saistības un mērķus.

AAVP2028 virsmērķi:

1. mērķis: Novērst atkritumu rašanos un nodrošināt kopējā radīto atkritumu daudzuma ievērojamu samazināšanu, izmantojot maksimāli visas labākās pieejamās atkritumu rašanās novēršanas iespējas un LPTP, palielinot resursu izmantošanas efektivitāti un veicinot ilgtspējīgākas patērētāju uzvedības modeļa attīstību;

¹⁰ AAVP2028 pieejams: <https://www.varam.gov.lv/lv/atkritumu-apsaimniekosanas-valsts-plans-2021-2028gadam-0>

2. mērķis: Nodrošināt atkritumu kā resursu racionālu izmantošanu, balstoties uz aprites ekonomikas pamatprincipiem un veicinot, ka resursi pēc iespējas tiek atgriezti atpakaļ ekonomiskajā aprītē tautsaimniecībai noderīgā veidā;

3. mērķis: Nodrošināt, ka radītie atkritumi nav bīstami vai arī tie rada nelielu risku videi un cilvēku veselībai, veicinot attiecīgu produktu politiku, bīstamo un videi kaitīgo vielu ierobežojumus un pilnveidojot patērētāju informētību;

4. mērķis: Nodrošināt apglabājamo atkritumu daudzuma samazināšanu un atkritumu apglabāšanu cilvēku veselībai un videi drošā veidā.

1.2.2. Likumi

Likums „Par kultūras pieminekļu aizsardzību”

1992. gada 12. februārī ir pieņemts likums „Par kultūras pieminekļu aizsardzību”, kas noteic, ka kultūras pieminekļu aizsardzība ir pasākumu sistēma, kas nodrošina kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un ietver tā uzskaiti, izpēti, praktisko saglabāšanu, kultūras pieminekļu izmantošanu un to popularizēšanu. Kultūras pieminekļi ir kultūrvēsturiskā mantojuma daļa — kultūrvēsturiskas ainavas un atsevišķas teritorijas (senkapi, kapsētas, parki, vēsturisko notikumu norises un ievērojamu personu darbības vietas), kā arī atsevišķi kapi, ēku grupas un atsevišķas ēkas, mākslas darbi, iekārtas un priekšmeti, kuriem ir vēsturiska, zinātniska, mākslinieciska vai citāda kultūras vērtība un kuru saglabāšana nākamajām paaudzēm atbilst Latvijas valsts un tautas, kā arī starptautiskajām interesēm. Saskaņā ar likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 22. pantā noteikto, pirms celtniecības, meliorācijas, ceļu būves, derīgo izrakteņu ieguves un citu saimniecisko darbu uzsākšanas šo darbu pasūtītājam par saviem līdzekļiem jānodrošina kultūras vērtību apzināšana paredzamo darbu zonā. Fiziskajām un juridiskajām personām veicot saimniecisko darbību un atklājot arheoloģiskus vai citus objektus ar kultūrvēsturisku vērtību, ir pienākums nekavējoties ziņot Nacionālajai kultūras mantojuma pārvaldei un turpmākie darbi jāpārtrauc.

Paredzētā darbība neskar ne vietējas nozīmes, ne valsts nozīmes kultūras pieminekļus vai to aizsargjoslas (aizsardzības zonas).

Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”

1993. gada 2. martā pieņemts likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, kura uzdevumi ir šādi:

1. noteikt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmas pamatprincipus;
2. noteikt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju veidošanas kārtību un pastāvēšanas nodrošinājumu;
3. noteikt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju pārvaldes, to stāvokļa kontroles un uzskaites kārtību;
4. savienot valsts, starptautiskās, reģionālās un privātās intereses īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidošanā, saglabāšanā, uzturēšanā un aizsardzībā.

Šā likuma objekti ir īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kas ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā saskaņā ar kompetentu valsts varas un pārvaldes institūciju lēmumu un tiek izveidotas, aizsargātas un apsaimniekotas ar nolūku aizsargāt un saglabāt dabas daudzveidību (retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus utt.), nodrošināt zinātniskos pētījumus un vides pārraudzību, saglabāt sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas. Īpaši aizsargājamās teritorijas tiek iedalītas sekojošās kategorijās: dabas rezervāti, nacionālie parki, biosfēras rezervāti, dabas parki, dabas pieminekļi, dabas liegumi, aizsargājamās jūras teritorijas un aizsargājamo ainavu apvidi.

SIA "PIEJŪRA" Paredzētās darbības teritorija neatrodas aizsargājamā dabas teritorijā, vai mikroliegumā, tai skaitā Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamā dabas teritorijā (*Natura 2000*). Tuvākā īpaši aizsargājamā dabas teritorija (*Natura 2000*) - dabas parks "Talsu pauguraine", atrodas aptuveni 6,2 km attālumā uz dienvidaustrumiem no Paredzētās darbības vietas.

Detālāk par SAP "Janvāri" tuvumā esošajām aizsargājamām dabas teritorijām aprakstīts 2.3.2. apakšnodaļā.

Likums "Par zemes dzīlēm"

Zemes dzīļu kompleksu, racionālu, vidi saudzējošu un ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī zemes dzīļu aizsardzības prasības izvirzītas kā mērķis 1996. gada 2. maija likumā "Par zemes dzīlēm". Likumā noteikts, ka zemes dzīles un visi derīgie izrakteņi, kas tajās atrodas, pieder zemes īpašniekam. To papildina arī Civillikuma 1042. pantā noteiktais, kas noteic, ka atbilstoši tam zemes īpašniekam pieder ne vien tās virsa, bet arī gaisa telpa virs tās, kā arī zemes slāņi zem tās un visi izrakteņi, kas tajos atrodas. Zemes dzīles ir neatjaunojama vērtība, kas izmantojama vienlaikus zemes īpašnieku, valsts un sabiedrības labā. Zemes dzīļu aizsardzības nosacījumi šajā likumā tiek noteikti IV nodaļā, kas ietver galvenās prasības zemes dzīļu aizsardzībā, zemes dzīļu izmantošanas un aizsardzības kontroles nosacījumus, derīgo izrakteņu izplatības laukumu apbūves nosacījumus, kā arī, ja tiek pārkāpti zemes dzīļu izmantošanas atļauju (licenču) nosacījumi, par zemes dzīļu izmantošanas ierobežošanu, apturēšanu, licences vai atļaujas anulēšanu.

„Aizsargjoslu likums”

„Aizsargjoslu likumu” 1997. gada 5. februārī pieņēmusi Saeima ar mērķi noteikt aizsargjoslu veidus un to funkcijas; aizsargjoslu izveidošanas, grozīšanas un likvidēšanas pamatprincipus; aizsargjoslu uzturēšanas un stāvokļa kontroles kārtību; saimnieciskās darbības aprobežojumus aizsargjoslās. Šā likuma objekts ir dažādu veidu aizsargjoslas, aizsargzonas, aizsardzības joslas, kas noteiktas likumos un citos normatīvajos aktos. Likumā ir noteikti atsevišķi aizsargjoslu veidi - vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas, ekspluatācijas aizsargjoslas, sanitārās aizsargjoslas un drošības aizsargjoslas. Katram aizsargjoslu veidam likumā ir noteikti uzdevumi kā arī tās ir iedalītas sīkāk pa veidiem (tai sk. konkrētiem aizsargjoslu veidiem noteikti arī aizsargjoslu platumi).

Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas tiek noteiktas ap objektiem un teritorijām, kas ir nozīmīgas no vides un dabas resursu aizsardzības un racionālas izmantošanas viedokļa. To galvenais uzdevums ir samazināt vai novērst antropogēnās negatīvās iedarbības ietekmi uz objektiem, kuriem noteiktas šīs aizsargjoslas.

Ekspluatācijas aizsargjoslu galvenais uzdevums ir nodrošināt komunikāciju (gar transporta līnijām, gar elektronisko sakaru tīkliem u.c. komunikāciju līnijām) un objektu, kas nodrošina dažādu valsts dienestu darbību, efektīvu un drošu ekspluatāciju un attīstības iespējas.

Sanitārās aizsargjoslas tiek noteiktas ap objektiem, kuriem ir noteiktas paaugstinātas sanitārās prasības. Šo aizsargjoslu galvenais uzdevums ir sanitāro prasību nodrošināšana.

Vērtējot Paredzētās darbības īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi, kā viens no darbības iespējamajiem limitējošajiem faktoriem tiek vērtēta aizsargjoslu esamība paredzētās darbības un tai piegulošajā teritorijā, kā arī saimnieciskās darbības aprobežojumi tajās.

Uz SAP "Janvāri" teritoriju un darbību ir attiecināmas šādas aizsargjoslas:

- Ekspluatācijas aizsargjosla - gar elektriskajiem tīkliem, elektrisko tīklu sadales iekārtām, gāzesvadu, ūdensvadu un kanalizācijas tīkliem, autoceļiem;
- Sanitārā aizsargjosla - ap atkritumu apglabāšanas poligoniem, atkritumu izgāztuvēm;
- Aizsargjosla ap ūdens ņemšanas vietām – ūdensapgādes urbumam Nr. 25922 noteikta stingra režīma aizsargjosla 15 m rādiusā un ķīmiskā aizsargjosla ar rādiusu 584 m.

Šī IVN ziņojuma 4.2. apakšnodaļā sniegts plašāks aizsargjoslu raksturojums gan SAP "Janvāri" teritorijas robežās, gan apskatot arī piegulošās teritorijas.

Likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”

Latvijā IVN ir procedūra, kas veicama saskaņā ar 1998. gada 14. oktobrī pieņemto likumu "Par ietekmes uz vidi novērtējumu". Tā sekmē pamatota un izsvērtā lēmuma pieņemšanu par dažādu projektu, plānu vai programmu realizācijas iespējām. IVN laikā tiek novērtēta paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamā ietekme uz vidi kā arī izstrādāti priekšlikumi nelabvēlīgas ietekmes novēršanai vai samazināšanai. Šī likuma mērķis ir novērst vai samazināt fizisko un juridisko personu paredzēto darbību vai plānošanas dokumentu īstenošanas nelabvēlīgo ietekmi uz vidi.

IVN veic saskaņā ar šādiem principiem:

1. ietekmes novērtējums izdarāms pēc iespējas agrākā paredzētās darbības plānošanas, projektēšanas un lēmumu pieņemšanas stadijā;
2. ietekmes novērtējums izdarāms, pamatojoties uz ierosinātāja sniegto informāciju un informāciju, kas iegūta no ieinteresētajām valsts institūcijām un pašvaldībām, kā arī sabiedrības līdzdalības procesā, tai skaitā no sabiedrības iesniegtajiem priekšlikumiem;
3. sabiedrībai — fiziskajām un juridiskajām personām, kā arī to apvienībām, organizācijām un grupām ir tiesības iegūt informāciju par paredzētajām darbībām un piedalīties ietekmes novērtēšanā;
4. ierosinātais nodrošina paredzētās darbības ietekmes novērtējuma sabiedrisko apspriešanu sabiedrībai pieejamā vietā un laikā;
5. vides problēmu risināšana uzsākama, pirms vēl saņemti pilnīgi zinātniski pierādījumi par paredzētās darbības negatīvo ietekmi uz vidi. Ja ir pamatotas aizdomas, ka Paredzētā darbība negatīvi ietekmēs vidi, jāveic piesardzības pasākumi;
6. novērtējums izdarāms, ievērojot ilgtspējīgas attīstības principu, principu "piesārņotājs maksā", piesardzības un izvērtēšanas principu;
7. paredzēto darbību, kurai ir vai var būt būtiska ietekme uz vidi, aizliegts sadalīt vairākās darbībās, jo tādējādi netiek pienācīgi novērtēta paredzētās darbības kopīgā ietekme;
8. paredzētās darbības ierosinātais, lai tiktu novērsts interešu konflikts, nedrīkst pieņemt paredzētās darbības akcepta lēmumu.

SIA "PIEJŪRA" Paredzētajai darbībai, pamatojoties uz VPVB 2022. gada 23. augusta pieņemto lēmumu Nr. 5-02-1/28/2022 "Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu" piemērota IVN procedūra. Lēmums pieņemts balstoties uz IVN likuma 1. pielikuma "Objekti, kuru ietekmes novērtējums ir nepieciešams" veikto objektu uzskaitījumu, kam piemērojams IVN, tai sk. 15. punktā noteiktajam - sadzīves atkritumu apglabāšanas vietām.

„Sugu un biotopu aizsardzības likums”

„Sugu un biotopu aizsardzības likums” pieņemts 2000. gada 16. martā, kura mērķis ir nodrošināt bioloģisko daudzveidību, saglabājot faunu, floru un biotopus; regulēt sugu un biotopu aizsardzību, apsaimniekošanu un uzraudzību; veicināt populāciju un biotopu saglabāšanu atbilstoši ekonomiskajiem un sociālajiem priekšnoteikumiem, kā arī kultūrvēsturiskajām tradīcijām; regulēt īpaši aizsargājamo sugu un biotopu noteikšanas kārtību; nodrošināt nepieciešamo pasākumu veikšanu, lai skaitliski uzturētu savvaļā dzīvojošo savvaļas putnu sugu populācijas atbilstoši ekoloģijas, zinātnes, kultūras prasībām un ņemot vērā saimnieciskās un rekreatīvās prasības vai lai tuvinātu šo sugu populācijas minētajam līmenim.

SIA "PIEJŪRA" Paredzētās darbības teritorija neatrodas ne aizsargājamā dabas teritorijā, ne mikroliegumā. SAP "Janvāri" tika veikts arī sugu un biotopu novērtējums, kas sīkāk aprakstīts 5.8. apakšnodaļā (atzinums pievienots 5. pielikumā). Atsaucoties uz ekspertes uz Dr. biol. Līgas Strazdiņas atzinumā sniegtajiem secinājumiem, plānotā sadzīves atkritumu apglabāšanas krātuves izbūve SAP "Janvāri" neradīs negatīvu ietekmi uz dabas vērtībām, un tā ir atļauta saskaņā ar vispārpieņemtajām vides aizsardzības prasībām.

Likums „Par piesārņojumu”

2001. gada 15. martā tika pieņemts likums "Par piesārņojumu". Šā likuma mērķis ir novērst vai mazināt piesārņojuma dēļ cilvēku veselībai, īpašumam un videi nodarīto kaitējumu, novērst kaitējuma radītās sekas, tostarp:

1. novērst piesārņojošu darbību izraisīta piesārņojuma rašanos vai, ja tas nav iespējams, samazināt emisiju augsni, ūdenī un gaisā;
2. novērst vai, ja tas nav iespējams, samazināt neatjaunojamo dabas resursu un enerģijas izmantošanu, veicot piesārņojošas darbības;
3. novērst vai, ja tas nav iespējams, samazināt atkritumu radīšanu;
4. nodrošināt piesārņotu un potenciāli piesārņotu vietu apzināšanu valsts teritorijā un to reģistrāciju;
5. noteikt pasākumus piesārņotu un potenciāli piesārņotu vietu izpētei un piesārņotu vietu sanācijai;

6. noteikt personas, kuras sedz ar piesārņotu un potenciāli piesārņotu vietu izpēti un piesārņotu vietu sanāciju saistītos izdevumus;

7. novērst vai samazināt vides trokšņa iedarbību uz cilvēkiem;

8. samazināt SEG emisijas no šā likuma 2. un 4. pielikumā minētajām darbībām un palielināt oglekļa dioksīda piesaisti no šā likuma 4. pielikuma II daļā minētajām darbībām, ņemot vērā izmaksu efektivitāti, nodrošinot līdzdalību ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā un izpildot Latvijas saistības attiecībā uz SEG emisiju samazināšanu un oglekļa dioksīda piesaisti;

9. noteikt ikvienas fiziskās un juridiskās personas, kā arī šo personu apvienības, organizācijas un grupas tiesības piedalīties lēmuma pieņemšanas procesā attiecībā uz atļauju izsniegšanu piesārņojošu darbību veikšanai vai izmaiņai piesārņojošā darbībā vai šādu atļauju pārskatīšanu, kā arī attiecībā uz SEG emisijas kvotu sadali un piešķiršanu;

10. novērst vai, ja tas nav iespējams, ierobežot piesārņojošo darbību radītās smakas.

Likumā "Par piesārņojumu" noteiktas prasības, kuras piesārņojuma novēršanas un kontroles jomā jāņem vērā operatoram un gaisa kuģa operatoram, un piesārņojuma novēršanas un kontroles kārtību, kā arī:

1. prasības, kas jāņem vērā, uzsākot, veicot un pārtraucot piesārņojošas darbības;

2. prasības, kas jāņem vērā, izsniedzot atļaujas piesārņojošu darbību veikšanai un ūdens lietošanai, kā arī kārtību, kādā sniedzama informācija par piesārņojošām darbībām, kuru veikšanai nav nepieciešama atļauja;

3. vides kvalitātes normatīvu noteikšanas kārtību;

4. kārtību, kādā nosakāma noteiktu vielu emisijas robežvērtība, piesārņojošas darbības nosacījumi, kā arī citi ierobežojumi, kas attiecas uz piesārņojošu darbību veikšanu;

5. piesārņotu vietu apzināšanas, reģistrācijas, izpēti un sanācijas kārtību;

6. piesārņojošu darbību uzraudzības nosacījumus, piesārņojošu darbību kontroli, monitoringu, kā arī kārtību, kādā par šīm darbībām informējama sabiedrība;

7. prasības, kas jāņem vērā, izsniedzot SEG emisijas atļaujas, kā arī piešķirot un izsolot emisijas kvotas;

8. prasības, kas SEG emisijas kontroles jomā jāievēro gaisa kuģu operatoriem;

9. prasības attiecībā uz darbībām ar emisijas kvotām un nosacījumus emisijas kvotu sadales plāna izstrādei;

10. īpaši jutīgu teritoriju noteikšanas kārtību, tai skaitā prasības attiecībā uz pilsētu un citu komunālo notekūdeņu attīrīšanu, kā arī ūdens un augsnes aizsardzību attiecīgajās teritorijās;

11. prasības, kas noteiktas ķīmiskās vielas saturošām iekārtām un produktiem.

Likumā "Par piesārņojumu" un tam pakārtotajos Ministru kabineta noteikumos ir noteikta virkne nosacījumu un prasību, kas jāievēro arī SIA "PIEJŪRA" kā atkritumu poligona apsaimniekotājam. Šajos normatīvajos aktos ir izvirzītas vides jomas kvalitātes prasības piesārņojuma novēršanai un kontrolei augsnē/gruntī, ūdenī un gaisā, kam attiecīgi noteikti dažādi kritēriji, to limiti, robežvērtības u.c. Galvenie Ministru kabineta noteikumi, kas attiecināmi uz Paredzēto darbību ir aprakstīti šajā nodaļā zemāk.

"Iepakojuma likums"

Iepakojuma apsaimniekošanu Latvijā regulē 2001. gada 20. decembrī pieņemtais "Iepakojuma likums". Šā likuma mērķis ir nodrošināt iepakojuma ražošanas attīstību, progresīvu iepakojuma tehnoloģiju ieviešanu un racionālu izlietošanu iepakojuma apsaimniekošanas sistēmu izveidi valstī un tādējādi samazināt izlietojamo iepakojuma nelabvēlīgo ietekmi uz vidi, sekmējot pāreju arī uz aprites ekonomiku, tajā skaitā:

1. nodrošinot brīvprātīgas vienošanās principu ieviešanu izlietojamo iepakojuma apsaimniekošanā;

2. sekmējot iepakojuma atkārtotu lietošanu;

3. veicinot iepakojuma materiālietilpības samazināšanu, bet nemainot nedz paredzētās, nedz pašreizējās tā funkcijas;

4. veicinot un nodrošinot izlietojamo iepakojuma pārstrādi un reģenerāciju;

5. nosakot prasības iepakojumam, ko atļauts laist Latvijas tirgū.

Izlietoto iepakojumu apsaimnieko (tai skaitā pārstrādā un reģenerē) saskaņā ar "Atkritumu apsaimniekošanas likumā" noteiktajām prasībām.

„Ūdens apsaimniekošanas likums”

2002. gada 12. septembrī „Ūdens apsaimniekošanas likums” tika pieņemts, lai izveidotu virszemes un pazemes ūdeņu vienotu aizsardzības un apsaimniekošanas sistēmu kā arī izveidotu plūdu riska novērtēšanas un pārvaldības sistēmu, lai mazinātu ar plūdiem saistītu nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēku veselību, vidi, kultūras mantojumu un saimniecisko darbību.

Likumā noteiktajai aizsardzības un apsaimniekošanas sistēmai ir vairāki apakšmērķi, kas:

1. veicina ilgtspējīgu un racionālu ūdens resursu lietošanu, nodrošinot to ilgtermiņa aizsardzību un iedzīvotāju pietiekamu apgādi ar labas kvalitātes virszemes un pazemes ūdeni;
2. novērš ūdens un no ūdens tieši atkarīgo sauszemes ekosistēmu un mitrāju stāvokļa pasliktināšanos, aizsargā šīs ekosistēmas un uzlabo to stāvokli;
3. uzlabo ūdens vides aizsardzību, pakāpeniski samazina arī prioritāro vielu emisiju un noplūdi, kā arī pārtrauc ūdens videi īpaši bīstamu vielu emisiju un noplūdi;
4. nodrošina pazemes ūdeņu piesārņojuma pakāpenisku samazināšanu un novērš to turpmāku piesārņošanu;
5. nodrošina pazemes ūdens resursu atjaunošanu;
6. nodrošina zemes aizsardzību pret applūšanu vai izkalšanu;
7. nodrošina Latvijas jūras ūdeņu aizsardzību;
8. sekmē starptautiskajos līgumos noteikto mērķu sasniegšanu, lai pārtrauktu un novērstu jūras vides piesārņošanu, pārtrauktu vai pakāpeniski novērstu ūdens videi īpaši bīstamu vielu emisiju un noplūdi jūras vidē un sasniegtu tādu stāvokli, ka jūras vidē antropogēnās izcelsmes ķīmisko vielu koncentrācija ir tuva nullei, bet dabā sastopamo ķīmisko vielu koncentrācija — tuva dabā pastāvošajam fona līmenim.

Lai nodrošinātu „Ūdens apsaimniekošanas likumā” definēto mērķu sasniegšanu, Ministru kabinets ir pieņēmis virkni no likuma izrietošu Ministru kabineta noteikumu, kas attiecināmi arī uz SIA “PIEJŪRA” Paredzēto darbību. Svarīgākie Ministru kabineta noteikumi, kas attiecināmi arī uz Paredzēto darbību ir aprakstīti tālāk šajā nodaļā.

“Dabas resursu nodokļa likums”

2005. gada 15. decembrī tika pieņemts “Dabas resursu nodokļa likums”, kura mērķis ir veicināt dabas resursu ekonomiski efektīvu izmantošanu, ierobežot vides piesārņošanu, samazināt vidi piesārņojošas produkcijas ražošanu un realizāciju, veicināt jaunu, vidi saudzējošu tehnoloģiju ieviešanu, atbalstīt tautsaimniecības ilgtspējīgu attīstību, kā arī finansiāli nodrošināt vides aizsardzības pasākumus. Šajā likumā ir uzskaitīti objekti, kas tiek aplikti ar dabas resursu nodokli, tai sk. tas attiecināms arī uz atkritumu apglabāšanu poligonā.

SIA “PIEJŪRA” dabas resursu nodokli par atkritumu apglabāšanu aprēķina un maksā par atkritumu poligonā apglabāto faktisko atkritumu daudzumu, piemērojot šī likuma 3. pielikumā “Nodokļa likmes par atkritumu apglabāšanu” noteiktās nodokļa likmes. Tāpat uz Plānoto darbību attiecināmi maksājumi, kas noteikti “Dabas resursu nodokļa likuma” 4. pielikumā “Nodokļa likmes par gaisa piesārņošanu” un 5. pielikumā “Nodokļa likmes par ūdeņu piesārņošanu”. Nodokli par attiecīgo vides piesārņojuma veidu un apjomu nodokļa maksātājs aprēķina saskaņā ar nodokļu likmēm un pamatojoties uz 2014. gada 2. jūnijā Valsts vides dienesta (turpmāk - VVD) Kurzemes reģionālās vides pārvaldes izsniegtās “A kategorijas piesārņojošās darbības atļaujā Nr. VE14IA0001” (turpmāk – Piesārņojuma atļauja) (skat. 3. pielikumu) noteiktajiem limitiem.

“Vides aizsardzības likums”

“Vides aizsardzības likums” pieņemts 2006. gada 2. novembrī. Šī likuma mērķis ir nodrošināt vides kvalitātes saglabāšanu un atjaunošanu, kā arī dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu. “Vides aizsardzības likums” nosaka vides aizsardzības principus, prasības ilgtspējīgas attīstības plānošanai, valsts un pašvaldību iestāžu funkcijas vides jomā, sabiedrības informēšanas un līdzdalības kārtību lēmumu pieņemšanā vides jomā, prasības vides aizsardzības kontroles nodrošināšanai, atbildību par kaitējumu videi, prasības brīvprātīgi pielietojamiem vides pārvaldības līdzekļiem un citas vispārīga rakstura vides prasības, kā arī ievieš jaunu terminu definējumus.

Likumā noteikti šādi galvenie vides aizsardzības principi:

1. princips "piesārņotājs maksā" — persona sedz izdevumus, kas saistīti ar tās darbības dēļ radīta piesārņojuma novērtēšanu, novēršanu, ierobežošanu un seku likvidēšanu;
2. piesardzības princips — ir pieļaujams ierobežot vai aizliegt darbību vai pasākumu, kurš var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, bet kura ietekme nav pietiekami izvērtēta vai zinātniski pierādīta, ja aizliegums ir samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu vides vai cilvēku veselības aizsardzību. Principu neattiecina uz neatliekamiem pasākumiem, ko veic, lai novērstu kaitējuma draudus vai neatgriezenisku kaitējumu;
3. novēršanas princips — persona, cik iespējams, novērš piesārņojuma un citu videi vai cilvēku veselībai kaitīgu ietekmju rašanos, bet, ja tas nav iespējams, novērš to izplatīšanos un negatīvās sekas;
4. izvērtēšanas princips — jebkuras tādas darbības vai pasākuma sekas, kas var būtiski ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, jāizvērtē pirms attiecīgās darbības vai pasākuma atļaušanas vai uzsākšanas. Darbība vai pasākums, kas var negatīvi ietekmēt vidi vai cilvēku veselību arī tad, ja ievērotas visas vides aizsardzības prasības, ir pieļaujams tikai tad, ja paredzamais pozitīvais rezultāts sabiedrībai kopumā pārsniedz attiecīgās darbības vai pasākuma nodarīto kaitējumu videi un sabiedrībai.

Paredzētās darbības īstenošanā tiek ievēroti "Vides aizsardzības likumā" noteiktie vides aizsardzības mērķi un principi, īpašu uzmanību pievēršot izvērtēšanas principa, piesardzības principa un novēršanas principa ievērošanai.

"Atkritumu apsaimniekošanas likums"

Atkritumu apsaimniekošanas jomu Latvijā regulē 2010. gada 28. oktobrī pieņemtais "Atkritumu apsaimniekošanas likums". Šī likuma mērķis ir noteikt atkritumu apsaimniekošanas kārtību, lai aizsargātu vidi, cilvēku dzīvību un veselību, novēršot vai mazinot atkritumu rašanos, nodrošinot Latvijas teritorijā radīto atkritumu dalītu savākšanu, reģenerāciju un apglabājamo atkritumu apjoma samazināšanu, kā arī veicinot dabas resursu efektīvu izmantošanu, lai palielinātu Latvijas konkurētspēju un veicinātu pāreju uz aprites ekonomiku.

Atbilstoši "Atkritumu apsaimniekošanas likuma" noteiktajai terminoloģijai atkritumu apsaimniekošana ir atkritumu savākšana, šķirošana, uzglabāšana, pārvadāšana, reģenerācija un apglabāšana (tai skaitā sadedzināšana sadzīves atkritumu sadedzināšanas iekārtās bez enerģijas atgūšanas), šo darbību pārraudzība, atkritumu apglabāšanas vietu uzturēšana pēc to slēgšanas, kā arī atkritumu tirdzniecība un starpniecība atkritumu apsaimniekošanā. Atkritumu apsaimniekošanu veic atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas valsts plānam. Atkritumu apsaimniekošanā ievēro atkritumu apsaimniekošanas reģionālos plānus un pašvaldību plānus, ja tādi ir apstiprināti.

Saskaņā ar "Atkritumu apsaimniekošanas likuma" 5. panta 1. daļā noteikto valsts pārvaldes iestādes, pašvaldības un atkritumu apsaimniekotāji, organizējot, plānojot un veicot atkritumu apsaimniekošanu, ievēro šādas prasības (minētajā prioritārajā secībā):

1. novērš atkritumu rašanās cēloņus;
2. samazina radīto atkritumu daudzumu (apjomu) un bīstamību;
3. sagatavo atkritumus atkārtotai izmantošanai;
4. atkārtoti izmanto pienācīgi sagatavotus atkritumus;
5. veic atkritumu pārstrādi;
6. veic atkritumu reģenerāciju citos veidos, piemēram, iegūstot enerģiju;
7. veic atkritumu apglabāšanu tādā veidā, lai netiktu apdraudēta vide, cilvēku dzīvība un veselība;
8. slēdz izgāztuves saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas plāniem, kā arī nodrošina slēgto izgāztuvju un atkritumu poligonu rekultivāciju.

Atbilstoši "Atkritumu apsaimniekošanas likuma" 12. pantā noteiktajam atkritumu apsaimniekotājs pirms attiecīgo darbību veikšanas (atkritumu savākšana, pārvadāšana, pārkraušana, šķirošana, uzglabāšana un slēgtas vai rekultivētas atkritumu izgāztuves atrakšana un atkritumu pāršķirošana) saņem attiecīgu VVD atļauju.

Atkritumu apsaimniekotāji, kuri veic atkritumu savākšanu un pārvadāšanu, nodrošina savākto un pārvadāto atkritumu nogādāšanu iekārtās, kurās atkritumus reģenerē vai apglabā, kā arī atkritumu sagatavošanu reģenerācijai vai apglabāšanai un kuru operators ir saņēmis VVD attiecīgu atļauju A vai B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai atbilstoši normatīvajiem aktiem par piesārņojumu.

IVN gaitā tiek analizēts, vai Paredzētās darbības ietvaros plānotās jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveide atbilst "Atkritumu apsaimniekošanas likumā" un tam pakārtoto Ministru kabineta noteikumu prasībām. Tai skaitā tiek izvērtēts vai atkritumu šķirošana un apsaimniekošana plānota tā, lai netiktu apdraudēta cilvēku dzīvība un veselība, nodrošinot, ka atkritumu apsaimniekošana: negatīvi neietekmē vidi, nerada piesārņojumu ūdenim, gaisam, augsnei, kā arī florai un faunai; nerada traucējošus trokšņus vai smakas; nelabvēlīgi neietekmē ainavas un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas; nepiesārņo un nepiegrūž vidi; neapdraud cilvēka personiskās materiālās vērtības; neapdraud kultūras un dabas mantojumu.

"Atkritumu apsaimniekošanas likumā" un tam pakārtotajos Ministru kabineta noteikumos ir noteikta virkne nosacījumu un prasību, kas attiecināmi uz atkritumu apsaimniekošanas jomu tai sk. arī uz SAP "Janvāri". Galvenie Ministru kabineta noteikumi, kas attiecināmi uz Paredzēto darbību ir analizēti šajā nodaļā zemāk.

1.2.3. Ministru kabineta noteikumi

Ministru kabinets ar 1999. gada 15. jūnija noteikumiem **Nr. 212 „Noteikumi par dabas liegumiem”** ir noteicis sarakstu ar īpaši aizsargājamās dabas teritorijām un dabas liegumiem. Šajos noteikumos katrs liegums ir attēlots shematiski kā arī noteiktas tā robežpunktu koordinātas.

Paredzētās darbības teritorija neatrodas ne īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, ne mikroliegumā. Par SAP "Janvāri" tuvākās apkaimes aizsargājamām teritorijām sīkāk aprakstīts 2.3.2. apakšnodaļā.

Ministru kabinets 2000. gada 14. novembrī apstiprināja noteikumus **Nr. 396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”**. Šo noteikumu 1. un 2. pielikumā attiecīgi noteikts īpaši aizsargājamo sugu saraksts un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu saraksts. Savukārt, Ministru kabineta 2017. gada 20. jūnija noteikumu **Nr. 350 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu”** pielikumā ir noteikts īpaši aizsargājamo biotopu veidu saraksts, kā arī īpaši aizsargājamās meža, krūmāju un purvu biotopus raksturojošās pazīmes.

Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumu **Nr. 940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu”** (turpmāk - MK noteikumi Nr. 940) 1., 2. un 3. pielikumā tiek uzskaitītas īpaši aizsargājamo zīdītāju, abinieku, rāpuļu, bezmugurkaulnieku, vaskulāro augu, sūnu, aļģu, ķērpju, sēņu sugas, un putnu sugas, kuru aizsardzībai var izveidot mikroliegumus un zivju sugas, kuru aizsardzībai var izveidot mikroliegumus to nārsta vietās. Tāpat šie noteikumi nosaka mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu.

Tuvākais mikroliegums, kas izveidots putnu aizsardzībai atrodas aptuveni 3 km uz rietumiem no Paredzētās darbības vietas. Uz mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas kārtību attiecas MK noteikumi Nr. 940.

Ministru kabineta 2002. gada 22. janvāra noteikumos **Nr. 34 “Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī”** (turpmāk – MK noteikumi Nr. 34) minētie nosacījumi attiecas uz visiem ūdeņiem - virszemes ūdeņiem, pazemes ūdeņiem, notekūdeņiem (tai sk. uz sadzīves, lietus, ražošanas notekūdeņiem). Pasākumi, kas saistīti ar šo noteikumu prasību īstenošanu, nedrīkst tieši vai netieši palielināt ūdens, gaisa vai augsnes piesārņojumu.

Šie noteikumi nosaka:

1. notekūdeņu emisijas robežvērtības un aizliegumus piesārņojošo vielu emisijai ūdenī;
2. īpaši jutīgas teritorijas, uz kurām attiecas paaugstinātas prasības komunālo notekūdeņu attīrīšanai, šādu teritoriju noteikšanas kritērijus, apsaimniekošanas kārtību un robežas;
3. kārtību, kādā operators kontrolē piesārņojošo vielu emisijas apjomu ūdenī, veic monitoringu un sniedz attiecīgu informāciju;
4. kārtību, kādā valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" (turpmāk - LVGMC) nodrošina informācijas pieejamību sabiedrībai.

SIA "PIEJŪRA" SAP "Janvāri" ir ierīkotas notekūdeņu savākšanas un novadīšanas sistēmas, kuras tiks uzturētas arī pēc poligona paplašināšanas:

- tiek savākti lietūs notekūdeņi, kurus novada kompleksās attīrīšanas iekārtās ar smilšu uztvērēju un naftas produktu atdalītāju, ko pēc tam novadīti meliorācijas grāvī;
- tiek savākti sadzīves notekūdeņi, kas pirms novadīšanas meliorācijas grāvī, tiek attīrīti bioloģiskajās un mehāniskajās attīrīšanas iekārtās;
- ražošanas notekūdeņi, pirms novadīšanas meliorācijas grāvī, tiek attīrīti iekārtās ar smilšu uztvērēju un naftas produktu atdalītāju;
- izveidota infiltrāta savākšanas sistēma, kas atkritumu krātvē ir pieslēgta kolektorakām. No akām infiltrāts tālāk tiek novadīts uz savākšanas baseinu no kura tālāk tas tiek novadīts uz attīrīšanas iekārtu, kas nodrošina poligona infiltrāta attīrīšana līdz tādai pakāpei, kas pieļauj tā novadīšanu vidē. Attīrītais infiltrāts tiek novadīts meliorācijas grāvī.

Ņemot vērā iepriekš minēto, atkritumu poligona apsaimniekotājam ir saistošas šajos noteikumos noteiktās piesārņojošo vielu emisiju robežvērtības un piesārņojuma slodze.

Ar Ministru kabineta 2002. gada 12. marta noteikumiem **Nr. 118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti"** (turpmāk - MK noteikumi Nr. 118) ir noteikti kvalitātes normatīvi gan virszemes, gan pazemes ūdeņiem. Pasākumi, kas veikti šo noteikumu prasību īstenošanai, nedrīkst tieši vai netieši palielināt ūdens, gaisa vai augsnes piesārņojumu. Šajos noteikumos virszemes un pazemes ūdeņiem ir piemērojami atšķirīgi ūdens kvalitātes normatīvi.

Veicot IVN, tai skaitā, raksturojot esošo ūdens stāvokli, virszemes un pazemes ūdensobjektus, kā arī vērtējot Paredzētās darbības īstenošanas iespējamo ietekmi uz virszemes un pazemes ūdensobjektiem, ievērotas šajos noteikumos ietvertās prasības, noteiktie mērķlielumi un robežvērtības.

Ministru kabineta 2023. gada 26. septembra noteikumi **Nr. 547 "Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība"** nosaka obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības dzeramajam ūdenim, kārtību, kādā novērtējama dzeramā ūdens atbilstība šo noteikumu prasībām, kā arī dzeramā ūdens monitoringa un kontroles kārtību. Šie noteikumi attiecināmi uz virszemes un pazemes ūdeni, kas neapstrādātā veidā vai pēc speciālas sagatavošanas paredzēts patēriņam cilvēku uzturā, uztura pagatavošanai, izmantošanai mājāsaimniecībā, tirdzniecībā, kā arī izmantošanai pārtikas ražošanā – apstrādē, pārstrādē, konservēšanā (neatkarīgi no piegādes veida – pa ūdensvadu, cisternās vai fasējumā).

SAP "Janvāri" teritorijā ir ierīkots ūdensapgādes urbums, ko izmanto sadzīves un saimnieciskām vajadzībām. No urbuma iegūstamais pazemes ūdens atbilst dzeramā ūdens kvalitātei. SIA "PIEJŪRA" kā poligona apsaimniekotājam ir saistošas šajos noteikumos ietvertās prasības, tai skaitā noteikts dzeramā ūdens kvalitātes kontroles biežums un kontrolei pakļautie rādītāji.

Ministru kabinets 2002. gada 23. aprīlī ar noteikumu **Nr. 163 „Noteikumi par trokšņa emisiju no iekārtām, kuras izmanto ārpus telpām”** pieņemšanu ir noteicis būtiskās prasības tādu ārpus telpām izmantojamu iekārtu ražošanai, marķēšanai un atbilstības novērtēšanai, kuras emitē troksni, kā arī ir noteicis iekārtu tirgus uzraudzības kārtību. Šo noteikumu 1. pielikumā ir uzskaitītas iekārtas, uz kurām attiecas šie noteikumi, vienlaikus, ja tās atbilst noteikumu 2. punktā minētajiem nosacījumiem:

1. iekārta ir pašgājēja un pārvietojama;
2. iekārta ir paredzēta lietošanai ārpus telpām tuvinātā brīvā lauka vidē atbilstoši tās tipam un neatkarīgi no dzinējelementiem (arī bez mehāniskās piedziņas);
3. iekārta palielina troksni vidē;
4. iekārta tiek piedāvāta tirgū vai nodota ekspluatācijā kā vienots agregāts, kas paredzēts lietošanai noteiktam mērķim;
5. iekārta nav paredzēta preču vai cilvēku pārvadāšanai pa autoceļiem, dzelzceļu, gaisa līnijām vai ūdensceļiem;
6. iekārta nav paredzēta un nav izgatavota militāriem mērķiem vai policijas un glābšanas dienestu vajadzībām;

7. iekārta netiek piedāvāta tirgū vai nodota ekspluatācijā kā uzkabe vai papildiekārta bez autonomas mehāniskās piedziņas (izņemot rokas betona drupinātājus, cērtes un hidrauliskos veserus).

SIA "PIEJŪRA" darbībai ir saistošas šajos noteikumos noteiktās iekārtu trokšņa emisijas robežvērtības.

2014. gada 7. janvāra Ministru kabineta noteikumi **Nr. 16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība”** (turpmāk – MK noteikumi Nr. 16) ir izstrādāti ar mērķi noteikt trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtību.

Šie noteikumi nosaka:

1. trokšņa rādītājus, to piemērošanas kārtību un novērtēšanas metodes;
2. prasības un termiņus trokšņa kartēšanai, kā arī rīcības plāna trokšņa samazināšanai un trokšņa stratēģisko karšu izstrādei;
3. vides trokšņa radīto kaitīgo seku novērtēšanas metodes;
4. kārtību, kādā īstenojama sadarbība ar kaimiņvalstīm vides trokšņa novērtēšanā un samazināšanā (pārrobežu ietekmes gadījumā);
5. informāciju, kāda par vides troksni sniedzama sabiedrībai un Eiropas Komisijai, tās sniegšanas kārtību un termiņus, kā arī kārtību, kādā sabiedrība tiek iesaistīta rīcības plāna trokšņa samazināšanai izstrādē.

SAP "Janvāri" netiek pārsniegti SIA "PIEJŪRAS" darbības rezultātā radītā trokšņa robežlielumi. Tuvākajām dzīvojamām mājām trokšņa līmenis nepārsniedz MK noteikumos Nr. 16 noteiktos trokšņa rādītājus. Saņemot par operatora darbību vismaz vienu, pamatotu sūdzību par traucējošiem trokšņiem, mēneša laikā no sūdzības saņemšanas dienas veikt trokšņa mērījumus normatīvajos aktos par trokšņa novērtēšanu un pārvaldību noteiktajā kārtībā. Trokšņa līmeņu pārsniegšanas gadījumā plānot un realizēt konkrētus pasākumus apdzīvoto teritoriju un iedzīvotāju aizsardzībai pret trokšņiem.

Saskaņā ar 2025. gadā veikto trokšņa izplatības novērtējumu "Trokšņa izplatības novērtējums prognozētās saimnieciskās darbības (jaunas sadzīves atkritumu apglabāšanas krātuves izbūve) rezultātā SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA" īpašumā "Janvāri", Laidzes pagastā, Talsu novadā" (turpmāk – Trokšņa novērtējums), Paredzētas darbības īstenošanas gadījumā trokšņa līmeņa pārsniegums netiek prognozēts (4. pielikums).

Ministru kabinets 2005. gada 25. oktobrī pieņēmis noteikumus **Nr. 804 "Noteikumi par augsnes un grunts kvalitātes normatīviem"** ar mērķi noteikt kvalitātes normatīvus augsnei un gruntij. Šajos noteikumos izvirzītās kvalitātes prasības attiecas uz jebkuru augsni un grunti Latvijas teritorijā neatkarīgi no tās izmantošanas veida.

Noteikumos noteikti šādi augsnes un grunts kvalitātes normatīvi:

1. mērķlielums (A vērtība) — norāda maksimālo līmeni, kuru pārsniedzot nevar nodrošināt ilgtspējīgu augsnes un grunts kvalitāti;
2. robežlielumi:
 - 2.1. piesardzības robežlielums (B vērtība) — norāda maksimālo piesārņojuma līmeni, kuru pārsniedzot iespējama negatīva ietekme uz cilvēku veselību vai vidi, kā arī līmeni, kāds jāsasniedz pēc sanācijas, ja sanācijai nav noteiktas stingrākas prasības;
 - 2.2. kritiskais robežlielums (C vērtība) — norāda, ka, to sasniedzot vai pārsniedzot, augsnes un grunts funkcionālās īpašības ir nopietni traucētas vai piesārņojums tieši apdraud cilvēku veselību vai vidi.

Minētajā normatīvajā aktā noteiktie mērķlielumi un robežvērtības izmantoti vērtējot augsnes un grunts stāvokli SAP "Janvāri" ģeoeoloģiskās izpēti darbu ietvaros, kas tika veikti 2024. gada rudenī (skat. 8.1. pielikumu).

2007. gada 24. aprīlī Ministru kabinets pieņēma noteikumus **Nr. 281 „Noteikumi par preventīvajiem un sanācijas pasākumiem un kārtību, kādā novērtējams kaitējums videi un aprēķināmas preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas”**.

Šie noteikumi nosaka:

1. tieša kaitējuma draudu gadījumus, kuros VVD organizē preventīvos pasākumus;
2. kārtību, kādā tieša kaitējuma draudu gadījumā VVD organizē preventīvos pasākumus;
3. sanācijas mērķus un metodes, kuras izmanto, ja ir nodarīts kaitējums videi;
4. kārtību, kādā nosaka un veic sanācijas pasākumus, ja ir nodarīts kaitējums videi;
5. kārtību, kādā novērtē kaitējumu videi un aprēķina preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas;
6. kārtību, kādā VVD un operatori sniedz informāciju LVGMC par gadījumiem, kad radušies tieša kaitējuma draudi vai radies kaitējums videi;
7. zaudējumu atlīdzināšanu par īpaši aizsargājamo sugu indivīdu un biotopu iznīcināšanu vai bojāšanu.

Paredzētās darbības īstenošanas rezultātā netiek prognozēti gadījumi kad būtu veicami preventīvie vai sanācijas pasākumi. Minētie noteikumi regulē vides institūciju un operatoru darbību, ja rodas tieša kaitējuma draudi, kuru dēļ varētu tikt pārsniegti vides normatīvajos aktos noteiktie vides kvalitātes normatīvi, vai tie varētu radīt nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēku veselību. SIA "PIEJŪRA" darbība tiek plānota un veikta ietverot pasākumus ietekmju uz vidi novērtšanai vai samazināšanai, un tās īstenošana nerada draudus, ka tiktu pārsniegti vides normatīvajos aktos noteiktie vides kvalitātes nosacījumi, vai Paredzētā darbība varētu radīt nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēku veselību.

Ministru kabinets 2007. gada 19. jūnijā pieņēma noteikumus **Nr. 404 „Kārtība, kādā aprēķina un maksā dabas resursu nodokli, izsniedz dabas resursu lietošanas atļauju un auditē apsaimniekošanas sistēmas”** (turpmāk – MK noteikumi Nr. 404) ar mērķi veicināt dabas resursu ekonomiski efektīvu izmantošanu, ierobežot vides piesārņošanu, samazināt vidi piesārņojošās produkcijas ražošanu un realizāciju, veicināt jaunu, vidi saudzējošu tehnoloģiju ieviešanu, atbalstīt tautsaimniecības ilgtspējīgu attīstību, kā arī finansiāli nodrošināt vides aizsardzības pasākumus. Tāpat šie noteikumi nosaka dabas resursu lietošanas atļaujas izsniegšanas kārtību, dabas resursu nodokļa aprēķināšanas un maksāšanas kārtību, tai sk. dabas resursu nodokļu likmes.

SIA "PIEJŪRA" kā nodokļa maksātājs saskaņā ar MK noteikumu Nr. 404 43. punktā noteikto aizpilda šo noteikumu 6. pielikuma veidlapu "Dabas resursu nodokļa aprēķina lapa" par faktiskiem gaisa piesārņojuma apjomiem un par faktiskiem ūdens piesārņojuma apjomiem, un veic maksājumu par attiecīgo vides piesārņojuma veidu un apjomu.

Ministru kabinets 2009. gada 17. februārī pieņēma noteikumus **Nr. 158 „Noteikumi par prasībām attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas kārtību, piesārņojošo vielu reģistra izveidi un informācijas pieejamību sabiedrībai”**. Šie noteikumi nosaka prasības attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas kārtību; kārtību, kādā operators kontrolē emisiju apjomu un veic monitoringu; kārtību, kādā operators sniedz informāciju par monitoringa rezultātiem; kārtību, kādā LVGMC izveido piesārņojošo vielu reģistru un nodrošina informācijas pieejamību sabiedrībai par vidi piesārņojošām vielām un operatoru veiktā monitoringa rezultātiem.

SIA "PIEJŪRA" tās darbības laikā, kā arī pēc poligona paplašināšanas, ir jāveic vides monitorings. Monitoringa sistēma sevī ietver gruntsūdens, virszemes ūdens, infiltrāta, notekūdens sastāva un gaisa emisiju monitoringu. Vides monitorings atkritumu apglabāšanas poligonā ir jāveic četras reizes gadā atbilstoši Piesārņojuma atļaujā, arī Ministru kabineta 2011. gada 27. decembra noteikumos **Nr. 1032 "Atkritumu poligonu noteikumi"** (turpmāk – MK noteikumi Nr. 1032) noteiktajam, lai iegūtu informāciju par vides stāvokli un tā izmaiņām, kā arī par vides piesārņojuma ietekmi uz veselību.

2009. gada 3. novembrī Ministru kabinets apstiprināja noteikumus **Nr. 1290 "Noteikumi par gaisa kvalitāti"** (turpmāk – MK noteikumi Nr. 1290). Šie noteikumi nosaka kvalitātes normatīvus ārtelpu gaisam troposfērā (neietverot darba vidi) Latvijas teritorijā, kā arī:

1. gaisa kvalitātes normatīvu nodrošināšanas termiņus;
2. gaisu piesārņojošu vielu pieļaujamo līmeni vidē un raksturlielumus;
3. parametrus, monitoringa metodes un metodes, kuras izmanto, lai noteiktu attiecīgo gaisa kvalitātes normatīvu pārsniegumu;

4. pasākumus, kas veicami, ja gaisa kvalitātes normatīvi tiek pārsniegti.

Šo noteikumu 2. nodaļā ir noteikti gaisa kvalitātes normatīvi un raksturlielumi, kā arī mērījumu metodes atsevišķām gaisu piesārņojošām vielām.

Vērtējot SIA "PIEJŪRA" Paredzētās darbības īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un, gaisa aizsardzības prasību kontekstā, izstrādājot pasākumus ietekmju uz vidi novēršanai vai samazināšanai, ir ņemtas vērā MK noteikumos Nr. 1290 ietvertās prasības, kā arī noteiktie robežlielumi un mērķlielumi.

Ministru kabinets 2010. gada 30. novembrī apstiprināja noteikumus **Nr. 1082 „Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošas darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai”** (turpmāk – MK noteikumi Nr. 1082). Šie noteikumi nosaka A, B un C kategorijas piesārņojošas darbības pieteikšanas nosacījumus, kā arī nosacījumus, uz kuriem pamatojoties izsniedzama atļauja A, B un C kategorijas piesārņojošas darbības veikšanai. Vienlaikus A kategorijas piesārņojošas darbības veikšanai arī nosacījumus LPTP lietošanai.

Likumā "Par piesārņojumu" termins piesārņojoša darbība ir skaidrots, ka tā ir darbība, kas saistīta ar augsnes, zemes dziļu, ūdens, gaisa, iekārtu vai ēku un citu stacionāru objektu izmantošanu un var radīt vides piesārņojumu vai avāriju risku, kā arī darbība, kas tiek veikta piesārņotā vietā un var izraisīt piesārņojuma izplatīšanos. Šādu darbību veikšanu regulē un vides aizsardzības prasības tām izvirzītas likumā „Par piesārņojumu” un tam pakārtotajos normatīvajos aktos. Piesārņojošas darbības iedala A, B un C kategorijā, ņemot vērā piesārņojuma daudzumu un iedarbību vai risku, ko tas rada cilvēku veselībai un videi.

Ievērojot to, ka SIA "PIEJŪRA" plānotā darbība – jaunas infrastruktūras attīstība SAP "Janvāri" ir saistīta ar potenciālām vidi piesārņojošām darbībām un to nepieciešams īstenot saskaņā ar likumā „Par piesārņojumu” noteiktajām prasībām un MK noteikumu Nr. 1082 nosacījumiem, proti, pirms Paredzētās darbības uzsākšanas būs nepieciešams veikt izmaiņas esošajā Piesārņojuma atļaujā.

Ministru kabinets 2013. gada 2. aprīlī ir apstiprinājis noteikumus **Nr. 182 „Noteikumi par stacionāru piesārņojuma avotu emisijas limita projektu izstrādi”** (turpmāk – MK noteikumi Nr. 182), kas nosaka kārtību, kādā izstrādā stacionāru piesārņojuma avotu emisijas limita projektu, kā arī projekta saturu, lai novērstu, ierobežotu un kontrolētu gaisu piesārņojošo vielu emisiju no stacionāriem piesārņojuma avotiem. Vienlaikus stacionāru piesārņojuma avotu emisijas limita projektā tiek vērtēts stacionārā piesārņojuma avota prognozējamo gaisa un smaku piesārņojums un atbilstība gaisa kvalitātes un smaku normatīviem, kas noteikti gaisa aizsardzības un smaku ierobežošanas jomas normatīvajos aktos. Tāpat šajos noteikumos ir uzskaitīti gadījumi, kad nepieciešams izstrādāt stacionāru piesārņojuma avotu emisijas limita projektu.

Atbilstoši MK noteikumi Nr. 182 noteikumu prasībām, SAP "Janvāri" ir veikti piesārņojošo vielu emisiju aprēķini un piesārņojošo vielu prognozējamās izkļiedes modelēšana.

IVN ziņojuma sagatavošanas laikā 2025. gada janvārī SIA "TEST" izstrādātajā projektā "Jaunas apglabāšanas šūnas izveide sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"". Šūnas izbūves ietekme uz gaisa kvalitāti" (turpmāk – Gaisa emisiju novērtējums) tika vērtēta piesārņojošo emisiju ietekme uz gaisa kvalitāti (skat. 6. pielikumu), izvērtējot poligona, Paredzētās darbības, arī citu darbību kopējo ietekmi.

Poligona teritorijā ir identificēti vairāki stacionārie piesārņojuma avoti: atkritumu krātuve; infiltrāta uzkrāšanas dīķis; atkritumu šķirošanas angārs; biofiltrs; gāzes lāpa; koģenerācijas iekārta; BNA biomasas tuneļu iekraušana/izkraušana; gatavā komposta uzglabāšanas/pēcapstrādes nojume.

Atbilstoši Piesārņojuma atļaujā noteiktajiem diviem emisijas avotiem - gāzes lāpai un koģenerācijas iekārtai reizi piecos gados maksimālās slodzes laikā, kad iekārtas darbojas ar pilnu jaudu, veikt piesārņojošo vielu emisiju instrumentālos mērījumus no dūmeņa.

Ar Ministru kabineta 2014. gada 25. novembra noteikumiem **Nr. 724 "Noteikumi par piesārņojošas darbības izraisīto smaku noteikšanas metodēm, kā arī kārtību, kādā ierobežo šo smaku izplatīšanos”** (turpmāk– MK noteikumi Nr. 724) ir noteiktas prasības smaku ietekmes novērtēšanai un ierobežošanai.

Šajos noteikumos atrunātas piesārņojošas darbības izraisīto smaku noteikšanas metodes kā arī kārtība, kādā ierobežo piesārņojošas darbības izraisīto smaku izplatīšanos.

Smakas SAP "Janvāri" rodas atkritumu sadalīšanās procesā izdaloties poligona gāzei. Attiecīgi, lai mazinātu smaku emisiju, regulāri tiek veikta ikdienas - iknedēļas krātuves pārklāšana ar pārklājuma materiālu, ko var veidot materiāls, atbilstoši Piesārņojuma atļaujā atļautajam, atkarībā no materiālu pieejamības, kā arī atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. Piemēram, to var veidot tehniskais komposts, kas kopā ar grunti (vai arī tikai grunts) tiek izmantots arī kā izolācijas slānis, pārklājot krātuves atkritumu slāņus.

Ir izveidota poligona gāzes savākšanas un sadedzināšanas sistēma, kas nodrošina arī smaku emisiju samazināšanu un nepieļauj emisiju izplūdi atmosfērā. Tāpat šādu sistēmu plānots izbūvēt arī jaunajā atkritumu apglabāšanas krātuvē.

Iedzīvotāju sūdzības par smakām nav saņemtas. SAP "Janvāri" smaku emisijas ārpus darbības teritorijas nepārsniedz MK noteikumos Nr. 724 noteiktos robežlielumus, proti, mērķlielumu, ko nosaka stundas periodam - 5 ouE/m^3 . Pēc Paredzētās darbības īstenošanas paredzēts īstenot jau līdz šim poligonā izmantotos preventīvos pasākumus smaku novēršanai vai samazināšanai.

IVN ziņojuma sagatavošanas laikā 2025. gada janvārī SIA "TEST" Gaisa emisiju novērtējumā tika vērtēta iespējamā smaku izplatības izvērtējot objekta, Paredzētās darbības, arī citu darbību, tai.sk. plānoto darbību u.c. kopējo ietekmi (skat. 6. pielikumu).

Ministru kabinets 2015. gada 13. janvārī apstiprināja noteikumus **Nr. 18 "Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību"**.

Šie noteikumi nosaka:

1. paredzētās darbības iesnieguma saturu;
2. kārtību, kādā veic sākotnējo izvērtējumu;
3. kārtību, kādā organizē paredzētās darbības, arī būvniecības ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējo sabiedrisko apspriešanu;
4. kārtību, kādā izstrādā paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējuma programmu, un minimālās prasības tās saturam;
5. kārtību, kādā sagatavo paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu, ziņojuma saturu, kārtību, kādā sabiedrību informē par ziņojumu, un paziņojuma publicēšanas kārtību;
6. kārtību, kādā Vides pārraudzības valsts birojs ziņojumu nosūta ierosinātajam pārstrādāšanai un sniedz atzinumu par ziņojumu;
7. kārtību, kādā akceptē paredzēto darbību.

IVN veic objektiem, kas minēti likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1. pielikumā, kā arī tām darbībām, kurām to piemēro pēc ietekmes uz vidi sākotnējā izvērtējuma, vai arī paredzētajai darbībai, kas var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo teritoriju (*Natura 2000*).

MK noteikumi Nr. 18 nosaka kārtību un procedūru, kādā novērtē Paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību. IVN ierosinātajam SIA "PIEJŪRA" IVN SAP "Janvāri" ir jāveic saskaņā ar MK noteikumos Nr. 18 ietvertajiem nosacījumiem un Programmā ietvertajām prasībām IVN ziņojumā sniedzamās informācijas apjomam un detalizācijas pakāpei, kā arī ietekmes novērtējuma turpmākai veikšanai nepieciešamo pētījumu un organizatorisko pasākumu kopumam.

Ministru kabinets 2021. gada 7. janvārī ir apstiprinājis noteikumus **Nr. 17 „Noteikumi par gaisa piesārņojuma ierobežošanu no sadedzināšanas iekārtām”** (turpmāk - MK noteikumi Nr. 17). Noteikumi nosaka kārtību, kādā novērš, ierobežo un kontrolē gaisu piesārņojošo vielu emisiju no sadedzināšanas iekārtām; īpašas vides prasības sadedzināšanas iekārtām; kārtību, kādā operators kontrolē gaisu piesārņojošo vielu emisiju gaisā, veic monitoringu un sniedz attiecīgu informāciju; kārtību, kādā nodrošina informācijas pieejamību sabiedrībai par sadedzināšanas iekārtu radīto gaisa piesārņojumu.

Šo noteikumu prasības attiecas uz lielas, vidējas un mazas jaudas sadedzināšanas iekārtām neatkarīgi no tajās izmantotā kurināmā veida. Noteikumi nosaka arī tās sadedzināšanas iekārtas, uz kurām

šo noteikumu prasības nav attiecināmas. Uz SIA "PIEJŪRA" iekārtām, proti, koģenerācijas iekārtu un lāpu, šo noteikumu prasības ir attiecināmas.

Ministru kabinets 2022. gada 13. septembrī ir apstiprinājis noteikumus **Nr. 571 „Kārtība, kādā izbeidz piemērot atkritumu statusu no bioloģiski noārdāmiem atkritumiem iegūtam materiālam”** (turpmāk – MK noteikumi Nr. 571). Šie noteikumi nosaka kārtību, kādā izbeidz piemērot atkritumu statusu no bioloģiski noārdāmiem atkritumiem iegūtam stabilizētam biomateriālam (tehniskais komposts).

MK noteikumi Nr. 571 attiecas uz:

1. bioloģiski noārdāmiem atkritumiem, kuri norādīti šo noteikumu 1. pielikumā "Atkritumu klases tehniskā komposta ražošanai" un dalīti savākti to rašanās vietās;
2. šķirošanā iegūtiem bioloģiski noārdāmiem atkritumiem, kuri dalīti savākti atkritumu šķirošanas vietās.

MK noteikumi Nr. 571 neattiecas uz notekūdeņu dūņām un to kompostu.

Operatora SIA "PIEJŪRA" darbībām ar tehnisko kompostu piemērojami šajos noteikumos ietvertie nosacījumi. Iegūtais tehniskais komposts, kuru atbilstoši kvalitātes prasībām, uzņēmuma 2024. gadā izstrādātajai "Tehniskā komposta kvalitātes vadības ieviešanas plāns sadzīves atkritumu poligonam "Janvāri"" tiks izmantots apglabāto atkritumu ikdienas pārklāšanai saskaņā ar A atļaujas nosacījumiem.

Nemot vērā to, ka atkritumu apsaimniekošanas nozare ir viena no svarīgākajām vides aizsardzības nozarēm valstī, uz atkritumu apsaimniekošanas jomu tieši ir attiecināma vēl virkne Ministru kabineta noteikumu, kuru prasības piemērojamas arī SIA "PIEJŪRA" Paredzētajai darbībai:

- Ministru kabineta 2011. gada 19. aprīļa noteikumi **Nr. 302 „Noteikumi par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus”** (turpmāk – MK noteikumi Nr. 302) nosaka atkritumu klasifikatoru; īpašības, kuras padara atkritumus bīstamus; kritērijus blakusproduktiem; kritērijus atkritumu statusa piemērošanas izbeigšanai; kārtību, kādā piemērojami kritēriji blakusproduktiem un atkritumu statusa piemērošanas izbeigšanai. Atkritumus var iedalīt nodaļās, grupās un klasēs atbilstoši šo noteikumu pielikumā ietvertajai tabulai "Atkritumu klasifikators".
- Ministru kabineta 2011. gada 21. jūnijā noteikumi **Nr. 485 "Atsevišķu veidu bīstamo atkritumu apsaimniekošanas kārtība"** nosaka kārtību, kādā apsaimniekojami polihlorētos bifenilus un polihlorētos terfenilus saturoši atkritumi, naftas produktu atkritumi, bateriju un akumulatoru atkritumi un titāna dioksīda rūpniecības atkritumi; bateriju un akumulatoru atkritumu savākšanai, apstrādei un pārstrādei izvirzāmās prasības; bateriju un akumulatoru atkritumu savākšanas un pārstrādes apjomus un termiņus, arī ziņojuma sniegšanas kārtību par šo darbību izpildi; titāna dioksīda ražošanas iekārtu radīto emisiju ierobežošanas, kontroles un monitoringa prasības.
- Ministru kabineta 2011. gada 13. septembra noteikumos **Nr. 703 "Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas atļaujas izsniegšanas un anulēšanas kārtību, atkritumu tirgotāju un atkritumu apsaimniekošanas starpnieku reģistrācijas un informācijas sniegšanas kārtību, kā arī par valsts nodevu un tās maksāšanas kārtību"** noteikta atkritumu savākšanas, pārvadāšanas, pārkraušanas, šķirošanas, uzglabāšanas vai slēgtas vai rekultivētas atkritumu izgāztuves atrakšanas un tajā esošo atkritumu pāršķirošanas atļauju; atļaujās ietvertās prasības atkritumu apsaimniekotājam; atļaujas veidlapas paraugu atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, pārkraušanai, šķirošanai vai uzglabāšanai; valsts nodevas apmērs par atļaujas izsniegšanu un tās samaksas kārtību; kārtību, kādā VVD reģistrē atkritumu tirgotājus un atkritumu apsaimniekošanas starpniekus; kārtība, kādā atkritumu tirgotājs vai atkritumu apsaimniekošanas starpnieks paziņo par noslēgtajiem līgumiem un veiktajiem darījumiem.
- **MK noteikumi Nr. 1032**, kuros noteiktas prasības atkritumu poligonu ierīkošanai, atkritumu poligonu un izgāztuvju apsaimniekošanai un šo poligonu un izgāztuvju slēgšanai un rekultivācijai un kārtībai, kādā slēdz un rekultivē atkritumu poligonus. Detālāk esošās un Paredzētās darbības atbilstība MK noteikumiem Nr. 1032 apskatīta 2.1.4. apakšnodaļā un 3. nodaļā.
- Ministru kabineta 2014. gada 8. jūlija noteikumi **Nr. 388 "Elektrisko un elektronisko iekārtu kategorijas un marķēšanas prasības un šo iekārtu atkritumu apsaimniekošanas prasības un kārtība"** nosaka elektrisko un elektronisko iekārtu (turpmāk – iekārtu); iekārtu marķēšanas

prasības; prasības, kas jāievēro, sniedzot informāciju patērētājiem un iekārtu atkritumu apstrādes, atkārtotas izmantošanas, pārstrādes un reģenerācijas iekārtu operatoriem, kā arī prasības attiecībā uz sabiedrības un Eiropas Komisijas informēšanu; iekārtu atkritumu savākšanas un apstrādes prasības; iekārtu atkritumu savākšanas, atkārtotas izmantošanas, pārstrādes un reģenerācijas apjomus un termiņus, kā arī kārtību, kādā sniedzams ziņojums par šo darbu izpildi.

- Ministru kabineta 2016. gada 13. decembra noteikumi **Nr. 788 "Noteikumi par atkritumu savākšanas un šķirošanas vietām"** (turpmāk – MK noteikumi Nr. 788) nosaka atkritumu savākšanas un šķirošanas vietu veidus, atkritumu savākšanas un šķirošanas vietu ierīkošanas un apsaimniekošanas prasības, kā arī prasības BNA kompostēšanas vietu ierīkošanai un apsaimniekošanai.
- MK 2017. gada 23. maija noteikumi Nr. 271 **"Noteikumi par vides aizsardzības oficiālās statistikas veidlapām"**. Noteikumi nosaka vides aizsardzības valsts statistikas pārskatu veidlapas – "Nr.2 – Ūdens. Pārskats par ūdens resursu lietošanu", "Nr.2 – Gaiss. Pārskats par gaisa aizsardzību", "Nr.3 – Atkritumi. Pārskats par atkritumiem", kā arī to aizpildīšanas, iesniegšanas un pārbaudes kārtību.
- Ministru kabineta 2021. gada 26. oktobra noteikumi **Nr. 712 "Atkritumu dalītas savākšanas, sagatavošanas atkārtotai izmantošanai, pārstrādes un materiālu reģenerācijas noteikumi"** nosaka sadzīves atkritumu dalītās savākšanas mērķus, kā arī sadzīves atkritumu un būvniecības atkritumu sagatavošanas atkārtotai izmantošanai, pārstrādes un materiālu reģenerācijas mērķus un to aprēķināšanas kārtību.

2. Paredzētās darbības un paredzētās darbības vietas raksturojums

2.1. Paredzētās darbības un darbības vietas izvēles argumentēts pamatojums

2.1.1. Darbības vietas izvēles pamatojums

2004. gada februārī SIA "Geo Consultants" izstrādāja IVN noslēguma ziņojumu "Piejūras reģiona sadzīves atkritumu poligona izveides ietekmes uz vidi novērtējums", ar mērķi ierīkot jaunu SAP Piejūras reģionā, kas atbilstu visām vides aizsardzības prasībām un iekļautos reģiona atkritumu apsaimniekošanas sistēmā.

Izvēloties jaunu potenciālo atkritumu poligona vietu, teritorija tika vērtēta izvirzot šādus kritērijus:

- dabas vide (ģeoloģiskā uzbūve, hidroģeoloģiskie apstākļi, hidroloģiskie apstākļi, vērtīgu biotopu īpatsvars, flora un fauna);
- sociālie un cilvēka veselības aspekti (vizuālā ainaviskā vērtība, kultūras pieminekļu skaits, iedzīvotāju skaits 1 km rādiusā ap poligonu, epidemioloģiskā drošība, iedzīvotāju attieksme, artēzisko dzeramā ūdens horizontu apdraudētība, virszemes ūdeņu apdraudētība, gaisa piesārņojuma ietekmes iespēja 3 km rādiusā ap poligonu);
- ekonomiskie aspekti (derīgo izrakteņu atradnes, lauksaimniecības un meža zemes vērtība, zemes potenciālā izmantošana, īpašuma jautājumu sakārtotība, paplašināšanas iespējas nākotnē, poligona izveides izmaksas, ārējo komunikāciju un meliorācijas sistēmu izbūves izmaksas, pārsegšanas materiāla transportēšanas attālums, atkritumu transportēšanas izmaksas, transporta ceļu kvalitāte, segums un noslodze).

IVN izstrādes sākumstadijā pārrunas par iespējamām vietām poligona izveidei notika ar Talsu un Tukuma rajona pašvaldību pārstāvjiem. Nozīmīgs vietas izvēles kritērijs bija galveno atkritumu ražotāju izvietojums attiecībā pret apkalpojamās teritorijas atkritumu ražošanas centriem. Pārrunu rezultātā divas pašvaldības – Slampes un Laidzes, piekrita iespējamai poligona izveidei to teritorijā:

- "Janvāri" Talsu rajona Laidzes pagastā;
- "Jauncērpji" Tukuma rajona Slampes pagastā.

Saskaņā ar iepriekš aprakstītajiem kritērijiem IVN ietvaros tika veikts izvērtējums divu potenciālo jaunu atkritumu krātuvju vietu ierīkošanai: "Janvāri" Talsu rajona Laidzes pagastā un "Jauncērpji" Tukuma rajona Slampes pagastā.

Lai salīdzinātu abu piedāvāto vietu alternatīvas, katram kritērijam tika sagatavota novērtējuma skala. Saskaņā ar sagatavotajām skalām un, balstoties uz izpētes gaitā iegūto informāciju, katrai vietai tika piešķirts atbilstošais balļu skaits robežās no 1 līdz 5. Rezultātā poligonam piedāvātā vietas Laidzes pagasta "Janvāros" novērtējuma kritēriji krietni pārsniedz Slampes pagasta "Jauncērpju" rādītājus, proti, 96 pret 63.

Izanalizējot IVN izpētes laikā iegūtos rezultātus gan atsevišķi, gan to savstarpējā mijiedarbībā, kā arī ņemot vērā esošo situāciju kā no apkārtējās vides viedokļa, tā arī no ekonomiskajiem apsvērumiem, sabiedrības attieksme pret paredzētajām darbībām, un, visbeidzot izanalizējot paliekošo ietekmju iespējamību un nozīmīgumu, sadzīves atkritumu poligona izveidei kā piemērotākā tika rekomendēta Laidzes pagasta "Janvāri".

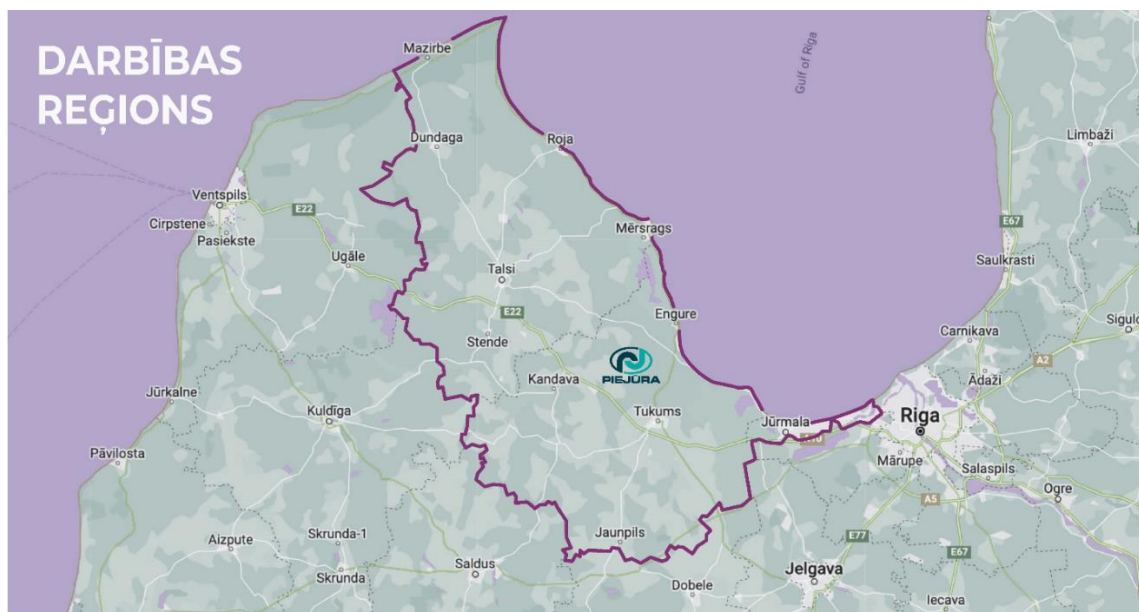
Balstoties uz augstāk minēto IVN ziņojumu, secīgi pašvaldībai pieņemot attiecīgo lēmumu, SAP "Janvāri" veiksmīgi savu darbību uzsācis deviņdesmito gadu sākumā.

2.1.2. "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" apkalpošanas teritorija un iedzīvotāju skaits

SAP "Janvāri" ietilpst Ziemeļkurzemes AAR. SIA "PIEJŪRA" apkalpotā atkritumu apsaimniekošanas teritorija ir Jūrmalas valstspilsētas, Talsu un Tukuma novadu pašvaldības 2.1. attēls).

SAP "Janvāri" apsaimniekotājam ir noslēgti ap 70 līgumiem ar juridiskām personām par sadzīves atkritumu, ražošanas atkritumu vai būvniecības atkritumu pieņemšanu un apglabāšanu poligonā. Atkritumi

tiek pieņemti arī no privātpersonām un individuāliem komersantiem, kam atsevišķi nav noslēgti sadarbības līgumi ar poligona apsaimniekotāju un kuri norēķinās uzreiz pēc atkritumu nogādāšanas poligonā.

2.1. attēls. Atkritumu apsaimniekošanas komersanta SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrības "PIEJŪRA"" darbības zona Ziemeļkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionā (avots: <https://piejuraatkritumi.lv/>)

Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes¹¹ informāciju iedzīvotāju skaits (analīze no 2022. – 2024. gadam), kas ietilpst Ziemeļkurzemes AAR daļā, ko apkalpo SIA "PIEJŪRA", ir apkopots 2.1. tabulā.

2.1. tabula

Iedzīvotāju skaits Ziemeļkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģiona daļai,
ko apkalpo SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA""

Administratīvais iedalījums	Gads		
	2022	2023	2024
Jūrmalas valstspilsēta	50 561	51 158	52 154
Talsi	8 712	8 712	8 649
Talsu novads	35 194	34 895	34 675
Tukums	16 528	16 597	16 318
Tukuma novads	43 901	44 005	43 641
Kopā	154 896	155 367	155 437

2.1.3. Paredzētās darbības pamatojums

Lai turpinātu atkritumu apglabāšanas sabiedriskā pakalpojuma sniegšanu Ziemeļkurzemes AAR, vadoties no teritorijas atkritumu radītājiem, kā arī pilnveidotu atkritumu apstrādes infrastruktūru, tādējādi paaugstinot atkritumu apsaimniekošanas sistēmas efektivitāti, pēc poligona apsaimniekotāja SIA "PIEJŪRA" pasūtījuma SIA "Geo Consultants" ir izstrādājis „Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" vidēja termiņa darbības stratēģija 2021.-2023. gadam”. Saskaņā ar šo izstrādāto stratēģiju, viens no galvenajiem secinājumiem ir šāds: atkritumu apglabāšana – nepieciešams uzsākt darbu pie SAP "Janvāri" atkritumu

¹¹ <https://data.stat.gov.lv/>

apglabāšanas krātuves 2. kārtas izbūves plānošanas, jo pie pašreizējiem apglabāto atkritumu apjomiem kā atzīmēts "SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"" vidēja termiņa darbības stratēģijā 2021.-2023. gadam", esošās krātuves atlikušās ietilpības, atlikušais krātuves kalpošanas laiks var nepārsniegt 5-7 gadus (informācija uz 2021. gadu). Esošās krātuves sekmīgas ekspluatācijas nodrošināšanai nepieciešama infiltrāta apsaimniekošanas sistēmas kapacitātes palielināšana, kā arī poligona gāzes savākšanas sistēmas 2. kārtas izveide.

Dotajā brīdī no kopējās nekustamā īpašuma "Janvāri" platības, kas ir 15,5 ha, ir apbūvēti vai izmantoti aptuveni ap 90 % teritorijas, līdz ar to jaunās atkritumu apglabāšanas krātuves izbūve plānota poligona daļā, kur izvietota vecā rekultivētā atkritumu izgāztuve aptuveni 3,1 ha platībā (skat. 2.2. attēlu).

Vienlaikus, lai tiktu nodrošināta nepārtraukta atkritumu apglabāšanas sabiedriskā pakalpojuma sniegšana Ziemeļkurzemes AAR, SIA "PIEJŪRA", balstoties uz augstāk minētās stratēģijas secinājumiem ir tika pieņemts lēmumu par atkritumu apglabāšanas infrastruktūras paplašināšanu, proti, attīstīt projektu jaunas sadzīves atkritumu apglabāšanas krātuves izbūvei SAP "Janvāri".

Tāpat laika posmā no 2009. gada līdz 2024. gada beigām kopējais aizpildītais atkritumu krātuves apjoms sastāda 455 751 m³ jeb tie aizpilda 94,95 % no poligona darbībai izsniegtajā Piesārņojuma atļaujā noteiktā atkritumu krātuves tilpuma. Savukārt aprēķinātā neaizpildītā tilpuma daļa (2024. g. beigas) sastāda 24 249 m³ jeb 5,25 % no Piesārņojuma atļaujā noteiktā atkritumu krātuves tilpuma.

2.2. attēls. Vecā rekultivētā atkritumu izgāztuve/
plānotās jaunās krātuves izbūves vieta (foto: Ģ. Tiļļa)

2.1.4. Esošās un paredzētās darbības atbilstība MK noteikumiem Nr. 1032

SIA "PIEJŪRA" esošo kā arī Paredzēto darbību SAP "Janvāri" veic atbilstoši MK noteikumos Nr. 1032 noteiktajiem nosacījumiem, kuros noteiktas prasības atkritumu poligonu ierīkošanai, atkritumu poligonu un izgāztuvju apsaimniekošanai (tajā skaitā atkritumu pieņemšanas kritēriji dažāda veida poligonos) un šo poligonu un izgāztuvju slēgšanai un rekultivācijai un kārtība, kādā slēdz un rekultivē atkritumu poligonos. Tāpat arī šajos noteikumos ir noteiktas prasības poligonu būvniecībai un būvprojektēšanai, kā arī noteiktas tehniskās prasības dažādu poligona konstrukciju izbūvei, kā arī prasības poligonā un tā apkārtnē veicamam vides stāvokļa monitoringam un mērāmiem parametriem. Vienlaikus arī ar MK noteikumiem Nr. 1032 tika pārņemta Direktīva 1999/31/EK, līdz ar to šajos noteikumos cita starpā ir ietvertas prasības arī par direktīvā izvirzītajiem mērķiem, proti, tiek attiecinātas uz atkritumiem un poligoniem stingras ekspluatācijas un tehniskās prasības, paredzēti pasākumi, procedūras un ieteikumi, kuru mērķis ir cik iespējams visā poligona dzīves ciklā novērst vai mazināt iespējamo kaitīgo ietekmi uz vidi, īpaši virszemes ūdeņu, gruntsūdens, zemes un gaisa piesārņojumu, kā arī uz globālo vidi, tajā skaitā siltumnīcas efektu, kā arī gala iznākumā atkritumu radītos draudus cilvēku veselībai.

Galveno darbību uzskaitījums, kas attiecināms uz SAP "Janvāri", un ir izrietošs no MK noteikumiem Nr. 1032, ir šāds:

- Poligonā procedūras atkritumu pieņemšanai, uzskaiti un nodošanai atpakaļ ir izstrādātas atbilstoši MK noteikumu Nr. 1032 36., 37., 38., 39. un 39.¹ punktam;
- Poligonā pieņemtie atkritumi tiek apsaimniekoti atbilstoši 43. punkta prasībām;
- Saskaņā ar noteikumu 45. punktu, poligonā nodarbinātajiem tiek nodrošināti droši un veselībai nekaitīgi darba apstākļi, kas ir atbilstoši normatīvajiem aktiem par darba drošību, kā arī tiek nodrošināta apmācība par atkritumu apsaimniekošanas tehniskajiem risinājumiem;
- Poligonā tiek veikta plaša monitoringa sistēma, kas sevī ietver: pazemes ūdens, virszemes ūdens, infiltrāta, atkritumu apglabāšanas krātuves, gaisa emisiju un poligona gāzes monitoringu;
- Katru gadu līdz 1. martam tiek iesniegts poligona darbības gada pārskats atbilstoši noteikumu Nr. 1032 47. punktam.

Tāpat arī SAP „Janvāri” ierīkošanā un ekspluatācijā ir ieviesti LPTP. Kopumā detālāks apraksts par SAP “Janvāri” esošo un Paredzēto darbību, kas izriet no MK noteikumos Nr. 1032 noteiktā, ir veikts 3. nodaļā.

2.2. Paredzētās darbības atbilstības izvērtējums atbilstoši vides, dabas aizsardzības un citiem normatīvajiem aktiem, kuros ietvertas prasības konkrētajai paredzētajai darbībai

Atkritumu apsaimniekošanas nozare ir viena no svarīgākajām vides aizsardzības nozarēm valstī. Savukārt atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pārvaldība ir viens no būtiskākajiem jautājumiem ES un Latvijas attīstības plānošanas dokumentos, it īpaši vides aizsardzības, klimatneitralitātes un dabas resursu labas pārvaldības un apsaimniekošanas jomās. Tas nozīmē, ka juridiskām personām, kuras nodarbojas ar atkritumu pārstrādi un apglabāšanu tai skaitā arī SIA “PIEJŪRA” apsaimniekojot SAP “Janvāri” ir jāievēro virkne normatīvajos aktos noteikto prasību, kas detalizēti ir apskatīti 1. nodaļā “Paredzētās darbības normatīvo aktu analīze”.

SIA “PIEJŪRA” kompleksa vadības, uzraudzības un kontroles procesi tiek nodrošināti (tai sk. arī pēc Paredzētās darbības īstenošanas) ar atbilstošas kvalifikācijas personālu, ievērojot esošās likumdošanas prasības kā arī LPTP atkritumu pārvaldības un apsaimniekošanas jomā.

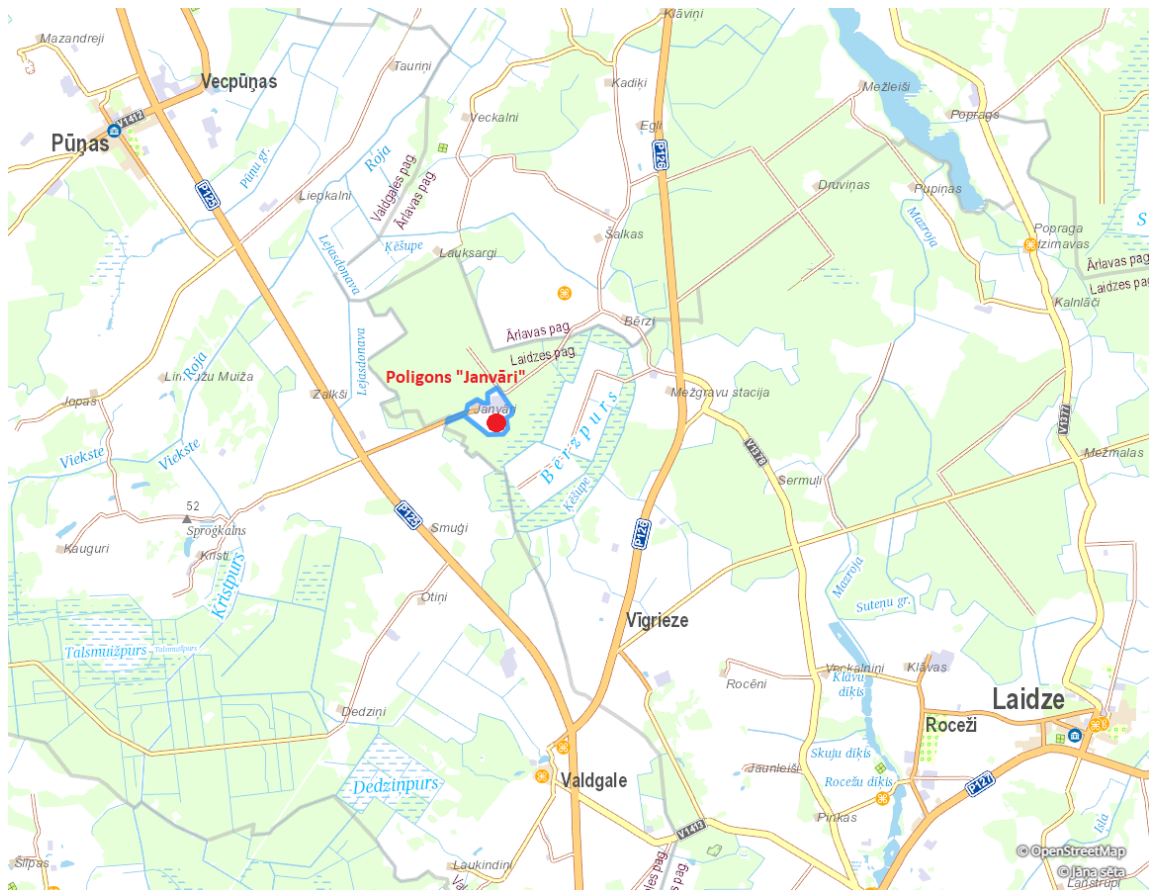
2.3. Paredzētās darbības vietas apraksts un tās vides stāvokļa novērtējums

2.3.1. Paredzētās darbības vietas apraksts

Esošais SAP “Janvāri” kā arī plānotā Paredzētā darbības vieta atrodas aptuveni 6,5 km uz ziemeļiem no Talsiem un 1,2 km attālumā no valsts reģionālā autoceļa P125 Talsi – Dundaga - Mazirbe. SAP “Janvāri” atrašanās vieta redzama 2.3. attēlā. Tuvākā apdzīvotā viensēta ir “Ozoli”, kas atrodas 1 km attālumā uz rietumiem no poligona. Tuvākā ūdenstece ir Ķešupe, kas atrodas ap 1,5 km uz ziemeļiem no SAP “Janvāri” atrašanās vietas.

SAP “Janvāri” izveidots ietverot vēsturisko Talsu pilsētas izgāztuves daļu. Poligons izvietots ap 6 m augsta, plaša, lēzeni viļņota reljefa paaugstinājuma dienvidaustrumu nogāzes daļā, kas piekļaujas Bērzipurvam. Reljefa absolūtās augstuma atzīmes svārstās no 44 m līdz 47 m v.j.l. Apkārtējā teritorijā sastopami arī limnoglaciālie līdzenumi. Zemes virsmas atzīmes svārstās no 42 līdz 48 m v.j.l.

Poligona teritorija iekļaujas mežu masīvā, kas tālāk robežojas ar lauksaimniecībā izmantotām zemēm un Bērzipurvu (kūdras ieguves atradne). Meža masīvā dominē jaunaudzes (>110 ha) un vidēja vecuma audzes (>140 ha), dominējošās koku sugas ir parastais bērzs, parastā egle, parastā priele, ļoti reti - parastā apse, melnalksnis, Eiropas lapegle.

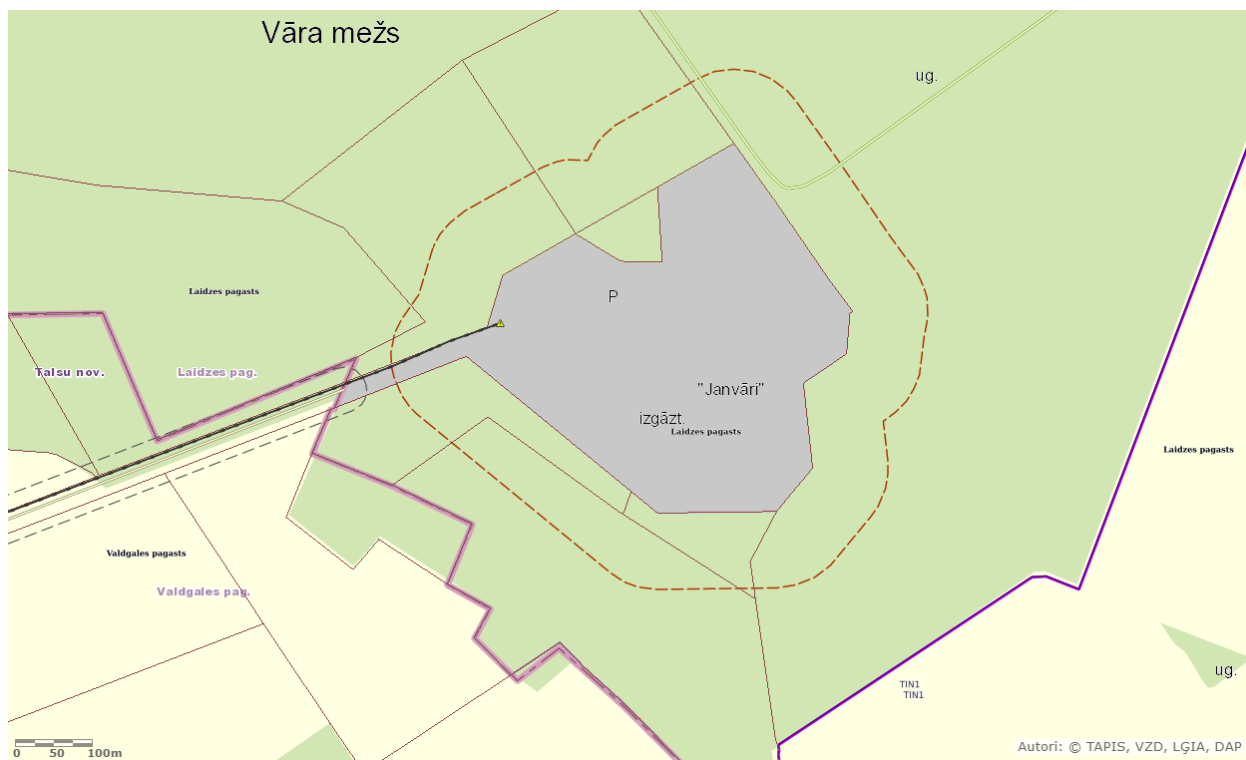

2.3. attēls. Sadzīves atkritumu apglabāšanas poligona "Janvāri" atrašanās vieta (kartes pamatne: karšu izdevniecība "Jāņa sēta", www.baticmaps.eu)

Paredzētā darbības vieta saskaņā ar spēkā esošo "Talsu novada teritorijas plānojumu (Talsu novada (administratīvā teritorija līdz 01.07.2021.) teritorijas plānojuma grozījumi, redakcija 3.3.)" noteikto funkcionālo zonējumu atrodas Tehniskās apbūves teritorijā (TA), kur kā viens no galvenajiem izmantošanas veidiem minēta atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūve.

Saskaņā ar "Aizsargjoslu likumā" 28. pantā (2) daļā noteikto, un tāpat arī atbilstoši spēkā esošajam Talsu novada teritorijas plānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem, ap atkritumu apglabāšanas poligonu ir noteikta 100 m sanitārās aizsargjoslas zona (2.4. att.). Aizsargjoslas zonā atrodas mežu teritorijas. Dzīvojamo māju sanitārās aizsargjoslas robežās nav. Tuvākā poligona apkārtnē nav arī industriālu objektu vai dzīvojamo masīvu.

Kopumā vērtējot SAP "Janvāri" atrašanās vietu un tā veiksmīgu darbību vairāk kā 20 gadu griezumā, var secināt, ka izvēlēta teritorija ir piemērota atkritumu apsaimniekošanai un apglabāšanai, tai skaitā arī Paredzētajai darbībai.

2.4. attēls. Sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" funkcionālais zonējums un sanitārā aizsargjosla (avots: "Talsu novada teritorijas plānojums, Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi", www.geolativija.lv)

2.3.2. Paredzētās darbības vietas vides stāvokļa novērtējums

Lai nepieļautu vides stāvokļa pasliktināšanos poligonā un tā apkārtējā teritorijā, SAP "Janvāri", saskaņā ar Piesārņojuma atļaujas nosacījumiem (skat. 3. pielikumu), kopš 1996. gada tiek veikts vides stāvokļa monitorings. Tiek kontrolēti šādi galvenie parametri:

- gruntsūdens (pazemes ūdeņu) monitorings četros urbumos;
- virszemes ūdeņu kvalitātes novērtējums pieguļošā teritorijā kontūrgrāvī ap poligonu (kopā virszemes ūdeņu monitoringa sistēma ietver trīs punktus);
- sadzīves notekūdeņu kvalitātes kontrole;
- infiltrāta monitorings, tai skaitā pilna ķīmiskā analīze.

Atsaucoties uz iepriekš minēto, poligonā vides stāvoklis tiek pastāvīgi kontrolēts ar virszemes un pazemes ūdens kvalitātes monitoringa palīdzību, kā arī ar piesārņojošo vielu kontroli gaisā (detalizētāka informācija sniegta šī ziņojuma 11. nodaļā). Tieši vides monitoringa dati ir rādītājs, kas liecina par vides stāvokļa izmaiņām. Arī pēc poligona infrastruktūras paplašināšanas tiks veikts vides kvalitātes novērtēšanas monitorings atbilstoši Piesārņojuma atļaujas nosacījumiem.

Klimatisko apstākļu raksturojums

Latvijas klimatu lielā mērā nosaka tās teritorijas atrašanās mērenajā klimata joslā Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastē. Tā rezultātā Latvijā valda maigs un mitrs klimats un vērojama izteikta četru gadalaiku maiņa. Latvijas klimatu ietekmē tās ģeogrāfiskais stāvoklis un teritorijas līdzenais reljefs, kas ļauj ieplūst dažādu virzienu atšķirīgām gaisa masām. Atmosfēras frontes bieži pavada spēcīgi vēji. Vidējais vēja ātrums gadā Latvijā ir 3,2 m/s. Debesis bieži ir apmākušās, vidēji 160—180 dienas gadā. Vidēji nokrišņu daudzums Latvijā ir 685,6 mm gadā. Gada vidējās gaisa temperatūras Latvijā ir + 6,8 °C (periods 1991. - 2020. gads, pēc LVGMC datiem).

Ziemeļkurzemes raksturīgo klimatisko apstākļu fonu nosaka mēreni vēss un mēreni mitrs klimats. Janvāra vidējā temperatūra ir -3°C, jūlija vidējā temperatūra +16,5°C. Bezsaļa perioda ilgums ir mainīgs, to ietekmē jūras tuvums, kas vidēji Talsu novada teritorijā tās ir 130 dienas. Saules spīdēšanas ilgums ir vidēji

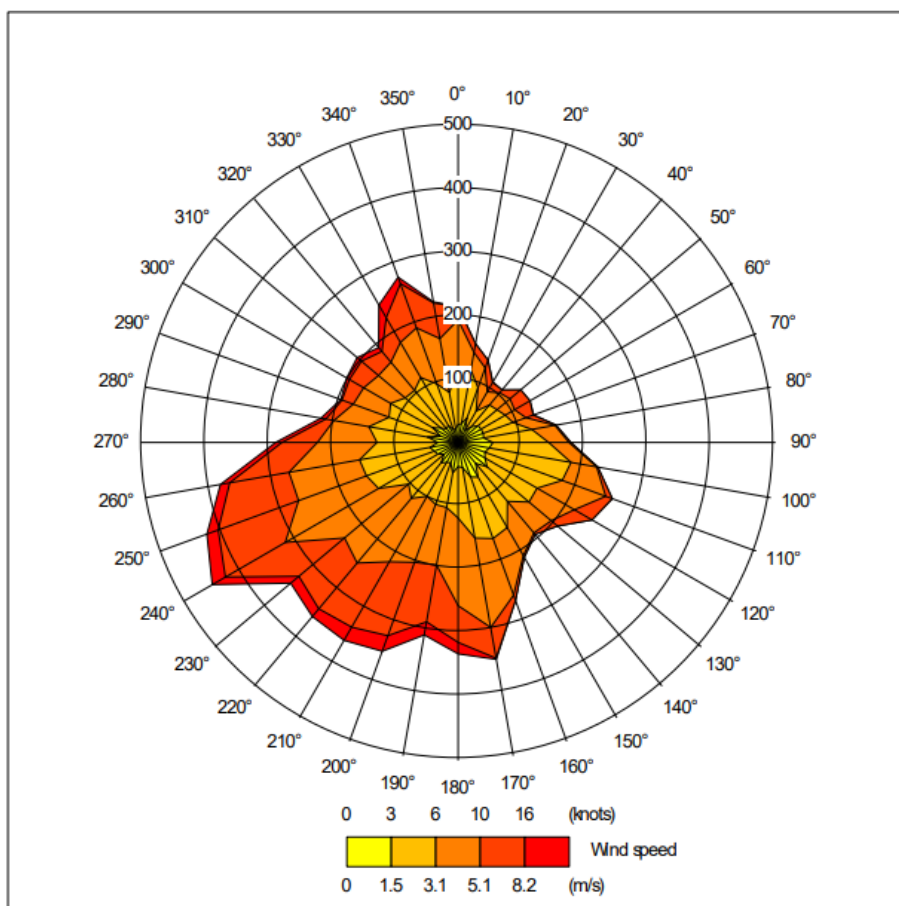
1800 stundas, kas ir tuvu arī vidējam rādītājam Latvijā. Talsu novada teritorijā parasti ir maiga ziema ar nenoturīgu sniega segu.

Paredzētās darbības vietai tuvākā meteoroloģiskā novērojumu stacija atrodas Stendē, līdz ar to klimatisko apstākļu raksturojumam ir izmantoti LVGMC tīmekļa vietnē meteoroloģiskās stacijas „Stende” novērojumu dati.

Talsu novadā gada aukstākais mēnesis ir februāris, kura vidējā gaisa temperatūra ir $-2,7^{\circ}\text{C}$, bet siltākais— jūlijs ar vidējo gaisa temperatūru $+17,3^{\circ}\text{C}$ (periods 1991. - 2020. gads, pēc LVGMC datiem). Pēc stacijas „Stende” novērojumu datiem (novērojumu periods 1991. - 2020. gads, pēc LVGMC datiem) visbagātākais ar nokrišņiem ir augusts – 83,4 mm, savukārt visnabadzīgākais ir aprīlis - 38,1 mm. Gadā vidēji nokrišņu daudzums sastāda 695,5 mm, kas ir mazāk nekā vidējais daudzums Latvijā.

Līdzšinējās normas periodā (1991. - 2020. gads, pēc LVGMC datiem) novērojumu stacijā „Stende” vidējais vēja ātrums ir 3 m/s. Vējainākie mēneši ir janvāris un decembris, to vidējais vēja ātrums ir 3,6 m/s un tas galvenokārt pūš no dienvidrietumiem (janvārī) un dienvidiem (decembrī). Novērojumu stacijā „Stende” vidēji 7,3 % gada ir bezvējš. Vējainākais gadalaiks ir ziema - ar vidējo vēja ātrumu 3,5 m/s. 2023. gada Stendes novērojumu stacijas vēja rozi skat. 2.5. attēlā.

VĒJA ROZE
Stendes novērojumu stacija
2023.gads

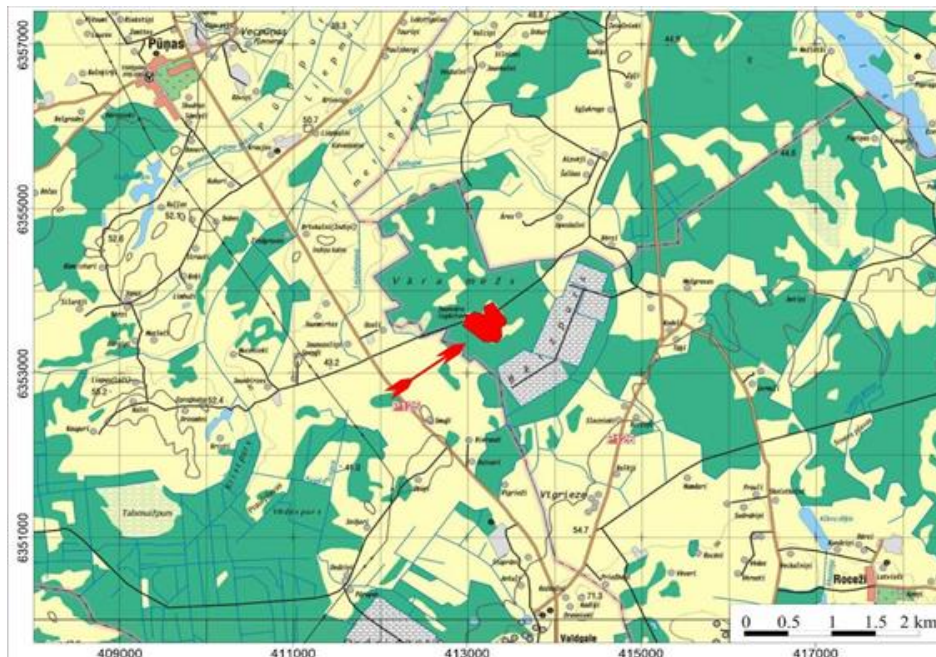

2.5. attēls. Vēja roze (Stendes novērojumu stacija, 2023. gads) (avots: SIA "TEST", "Jaunas apglabāšanas šūnas izveide sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"". Šūnas izbūves ietekme uz gaisa kvalitāti")

Paredzētās darbības vietas ģeomorfoloģiskā uzbūve, ģeoloģiskās uzbūves un inženierģeoloģisko apstākļu raksturojums

Ģeomorfoloģiskais raksturojums

Ģeomorfoloģiski apskatāmā teritorija atrodas Ziemeļkursas augstienes ziemeļaustrumu malā, kur tā robežojas ar Piejūras zemieni. Tas ir Dundagas pacēluma dienvidu daļas viļņotais līdzenums, kur reljefu pārsvarā veido glacigēnās un glaciolimniskās reljefa formas [1]. Tuvākās apkārtnes dabiskā reljefa absolūtās augstuma atzīmes mainās no 40 līdz 45 m v.j.l. Teritorija pieder Rojas upes baseinam. Teritorijas izvietojums sniegts 2.6. attēlā.

2.6. attēls. Izpētes teritorijas izvietojums

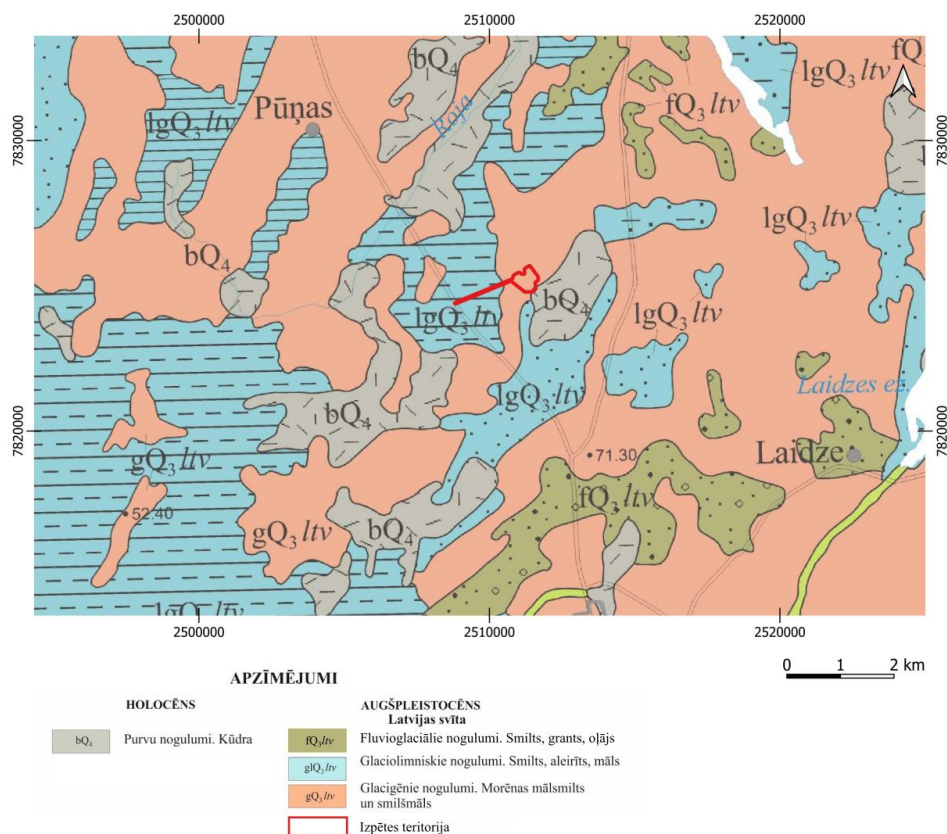
SAP "Janvāri" un tam pieguļošās teritorijas ģeoloģiskā un hidroloģiskā uzbūve ir samērā labi izpētīta, jo apkārtējās teritorijās ir veikti dažādi ģeoloģiskās izpētes darbi (t.sk. kartēšana), kā arī apkārtnē ierīkoti vairāki ūdensapgādes urbumi (skat. 4.3. att.).

Ģeoloģiskā uzbūve, teritorijas inženierģeoloģiskie/ģeotehniskie apstākļi

Apkārtējā teritorijā kvartāra nogulumu kopējais biezums svārstās no 12 līdz 36 m, saglabājot reljefā devona virsmas raksturīgās īpatnības. Dziļāk zem kvartāra nogulumu segas iegul augšējā, vidējā un apakšējā devona pamatieži.

Izpētes teritorijā pēc vēsturiskiem izpētes urbumu datiem un kvartāra nogulumu kartes kvartāra nogulumu biezums svārstās no 10 līdz 12 m (DB Nr. 4786; 25922 – šeit un turpmāk LVGMC datu bāzē "Urbumi" pieejamā informācija), bet neskatoties uz vēsturisko urbumu datiem, 2022. gadā SAP "Janvāri" ģeotehniskajā izpētē, kur urbumu dziļums sniedzās līdz pat 18 m, nav norādīts, ka ir tikusi sasniegta devona pamatiežu virsma. Tā kā ir iespējams, ka pamatiežu virsmas dziļums ir mainīgs izpētes teritorijā.

Apskatāmā teritorijā ir pārklāta ar kvartāra nogulumiem (2.7. attēls), kas tika sagrupēti pēc to ģenēzes. Tos veido tehnogēnie nogulumi (tQ_4), augšpleistocēna Baltijas svītas glacigēnie (gQ_3/tv), glaciolimniskie (glQ_3/tv) un glaciofluviālie (fQ_3/tv) nogulumi. Pēc klasifikācijas (LVS 437:2002 „Būvniecība. Gruntis. Klasifikācija.”) atbilst vāji saistītām (augšne) un neklinšainām, irdenām, nesaistītām jeb drupiežiem (smilts dažāda, pārsvarā smalka) un mīkstām saistītām jeb māliežiem (mālsmilts, smilšmāls un māls). Ņemot kopumā, ģeoloģiskie apstākļi Paredzētās darbības teritorijā un tās apkārtnē vērtējami kā samērā vienkārši, stabili un nosacīti droši prognozējami.

2.7. attēls. Sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" apkārtējās teritorijas kvartāra nogulumu karte (V. Juškevičs, A. Mūrnieks, J. Misāns. "Latvijas ģeoloģiskā karte, Kvartāra nogulumi. Mērogs 1:200 000. 42. lapa – Jūrmala", 1999. g.)

Tehnogēnie nogulumi (tQ₄)

Tehnogēnos nogulumus veido mākslīgi uzbūvētā pamatne, kas sastāv no dažādu blīvumu pakāpes (no irdenas līdz blīvai) šķembām ar granti vai smilts uzbūvētiem ar nelielām, retām šķembām. Smilšainais tehnogēnais uzbūvējums pārsvarā ir vidēji blīvs, dažviet mēdz būt arī irdenas konsistences. Šķembām ar granti konsistence variē no irdenas līdz blīvai. Tehnogēno nogulumu biezums izpētes teritorijā ir nevienmērīgs, apmēram 0,1 m – 1,5 m biezs uzbūvējuma slānis un augsne, un relatīvi ieguļ sākot no 0,0 m ģeoloģiskajā griezumā [3]. Svarīgākie rādītāji ir sekojoši: grunts pretestība statiskās zondes konusam (q_c) – 2,81 – 13,28 MPa; iekšējās berzes leņķis (ϕ) – 39°; deformācijas modulis (E) 11 – 32 MPa.

Virš uzbūvētās grunts uzguļ augsne, dažviet arī asfalts. Pēc saguluma blīvuma pakāpes augsne pieder pie tā saucamajām vājajām gruntīm (tā ir irdena). Augsne tradicionāli satur paaugstinātu organisko vielu saturu (ap 40 % un vairāk). Pirms būvdarbu uzsākšanas augsnes slānis ir jānoņem. Darbu nobeidumā to var izmantot teritorijas labiekārtošanā/apzaļumošanā.

Augšējā Pleistocēna Latvijas svītas nogulumi (Q₃/lv)

Glacigēnie nogulumi (gQ₃/lv)

Zem uzbūvētā tehnogēno nogulumu slāņa pārsvarā atsedzas Baltijas svītas glacigēnie (gQ₃/lv) morēnas nogulumi – smilšains māls ar retiem oļiem vai mālaina puteklaina smilts, vietām ar grants un oļu ieslēgumiem, to aptuvenais biezums variē no 1 līdz pat 6 m izpētes teritorijā. Morēnas smilšains māls un/vai mālains smilts noteikti var tikt rekomendētas par dabisko pamatni jebkāda veida būvēm ar nelielu (mērenu) un vidēju slodzi, kas potenciāli var tikt projektētas un izveidotas. Morēnas konsistence ir no sīkstas līdz cietai, bet plastiskums svārstās no zema līdz ļoti augstam. Tomēr, lielākoties tās ir sīkstas, zema

plastiskuma smilšainas, mālainas gruntis ar samērā labām nestspējas īpašībām. Svarīgākie rādītāji ir sekojoši: grunts pretestība statiskās zondes konusam (q_c) 2,03 – 50,68 MPa; īpatnējā saiste (C) 42 – 82 kPa; iekšējās berzes leņķis (ϕ) 20 – 31°; deformācijas modulis (E) 11 – >30 MPa, plūstamības rādītājs (IL) 0,02 – 0,4 un konsistences indekss (Ic) 0,6 – 0,98 [3, 7, 8].

Glaciofluviālie nogulumu (fQ_3/tv)

Starp morēnas nogulumiem (gQ_3/tv) sastopami glaciofluviālo (fQ_3/tv) nogulumu starpslāņi, kuru biezums variē no 1 līdz 5 metriem. Tos pārsvarā veido smalka puteklaina un vidēji rupja puteklaina smiltis. Smiltis blīvums mainās no vidēji blīvas līdz pat blīvai.

Projektējot jebkāda veida būves, balstītas morēnas, tātad – mālainās, gruntis jāparedz pasākumi pret lietus ūdeņu ieplūdi grunts padziļinājumos, tas ir, būvdarbu procesā nav pieļaujama atmosfēras nokrišņu uzkrāšanās būvbedrēs, jo var notikt mālaino grunšu atmiekšķēšanās (pāriešana tiksotropā stāvoklī). Tāpat būvdarbu procesā pēc iespējas ir jāizvairās no jebkādas grunts dabiskās struktūras traucēšanas (pārrakšanas, uzirdināšanas, caursalšanas un tml.), it īpaši - zem projektējamo būvju pamatu pēdas.

Glaciolimniskie nogulumu (glQ_3/tv)

Zem glaciģēnajiem (gQ_3/tv) un glaciofluviālajiem (fQ_3/tv) nogulumiem pārsvarā ir sastopami Baltijas svītas glaciolimniskie (glQ_3/tv) nogulumu, kurus veido smalka puteklaina vai vidēji rupja smiltis un mālaina smiltis, to biezums var svārstīties no 0,7 līdz 6,0 m. Glaciolimniskie nogulumu daļēji var arī pārklāt morēnas nogulumus.

Nogulumu ir pārstāvēti ar puteklainām, smalkām, vidēji rupjām smilšainām gruntīm, kuru pamatnē vietām sastopami arī neliela biezuma aleirīta un māla slāņi. Smilšu blīvums mainās no ļoti irdenas līdz ļoti blīvai - parasti tās ir blīvas smiltis ar samērā labām nestspējas īpašībām. Svarīgākie rādītāji ir sekojoši: grunts pretestība statiskās zondes konusam (q_c) 2,27 – 50,68 MPa; īpatnējā saiste (C) 1 – >82 kPa; iekšējās berzes leņķis (ϕ) 20 – 38°; deformācijas modulis (E) 7 – >50 MPa, plūstamības rādītājs (IL) 0,02 – 0,4 un konsistences indekss (Ic) 0,6 – 0,98.

Atbilstoši LBN 003-19 "Būvklimatoloģija" pielikuma 15. tabulai, mālaino grunšu normatīvais caursalšanas dziļums, kas iespējams 1 reizi 10 gados, ir 81 cm, 1 reizi 100 gados ir 108 cm. Smilšainas gruntis sasilst dziļāk nekā mālainas. Grunts normatīvā sasaluma dziļuma noteikšanai smilšainām gruntīm var izmantot mālaino grunšu raksturlielumus, lietojot koeficientu 1,2, kas šajā gadījumā 1 reizi 10 gados, ir 98 cm un 1 reizi 100 gados ir 130 cm.

Devona pamatieži (D_{3-1})

Zem kvartāra nogulumiem ieguļ devona pamatieži. Apskatāmajā teritorijā pamatiežu virsma atrodas apmēram 10 līdz 12 m dziļumā (DB Nr. 4786; 25922). Devona perioda pamatieži tiek pārstāvēti ar Gaujas (D_3gj), Burtnieku (D_2br), Arukilas (D_2ar) Narvas (D_2nr), Pērnavas (D_2pr), Ķemeru (D_1km) un noslēgti ar Gargždu svītu (D_1gr). Pirmskvartāra nogulumu karte ir sniegta 2.8. attēlā.

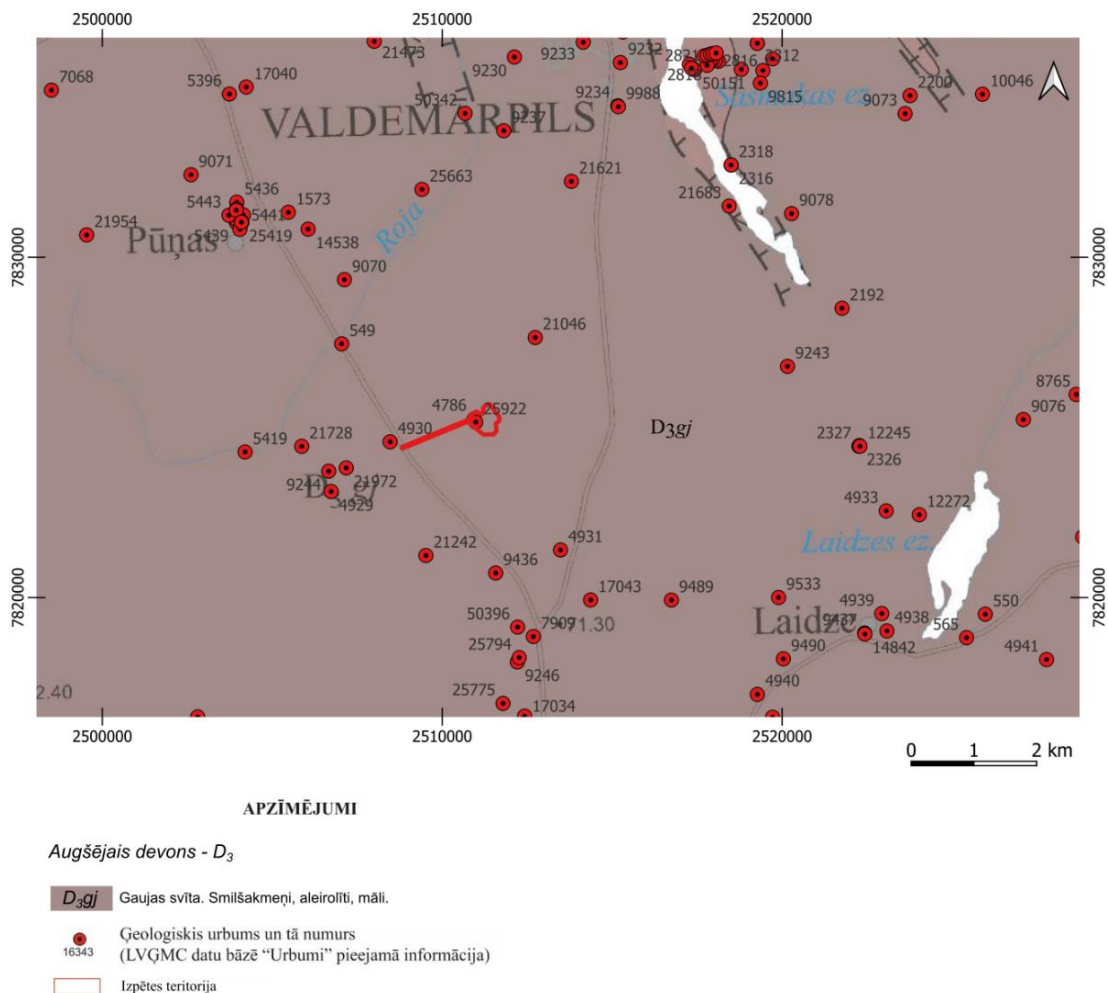
Pamatieži pārstāvēti ar dažādu veidu nogulumiežiem. Parasti tie ir saistīti ar pusklinšainām, dažreiz ar klinšainām gruntīm. Pamatiežu virspusē var būt sastopami sadēdējuši klinšaino - pusklinšaino grunšu paveidi. Šādas dēdēšanas garozas biezums var svārstīties no 0,5 līdz 1,5 m. Pēc stiprības pamatiežu gruntis sadalās no vājas stiprības līdz stiprām (*Vienasa spiediena stiprība* >5 MPa līdz 120 MPa, vidēji 15 – 50 MPa).

Zem Baltijas svītas nogulumiem 10-12 m dziļumā paguļ augšdevona Gaujas svītas (D_3gj) ieži. Gaujas svītas augšējā daļā atrodas māla slānis 17-19 m biezumā. Zem tā savukārt atrodas ūdens piesātinātie smilšakmeņi. Kopējais Gaujas svītas biezums dotajā reģionā sasniedz 50 – 60 m. Gaujas svītas ieži slāņkopu veido māli, aleirītiskie māli, aleirolīti un smilšakmeņi.

Dziļāk devona slāņkopu veido vidusdevona Burtnieku svītas (D_2br) vizlaini smilšakmeņi, aleirolīti, aleirītiskie māli un māli. Zemāk paguļ Arukilas svītas (D_2ar) smalkgraudaini smilšakmeņi, alirītiskie māli un

māli. Pirmais reģionālais sprosts-lānis – vidusdevona Narvas svīta (D_2nr) ieguļ zem Arukilas svītas. To pārsvarā veido dolomītmerģeļi, māli, dolomītiski māli un mālaini dolomīti.

Dziļāk seko vidusdevona Pērnavas svīta (D_2pr), kā arī apakšdevona Ķemeru svīta (D_1km) un noslēdz devona sistēmu Gargždu sērija (D_1gr). Turpmāk, nogulumiežu platformsegu līdz pamatklintājam veido Silūra, Ordovika un Kembrija sistēmas. Pamatklintāju, kas dotajā reģionā ieguļ 1250 – 1450 m dziļumā veido arhaja un proterozoja vecuma ieži, pārsvarā ir granīti, kā arī metamorfie gneisi un migmatītgranīti.

2.8. attēls. Pirmskvartāra nogulumu karte (A. Mūrnieks, V. Kuršs. "Latvijas ģeoloģiska karte, Pirmskvartāra nogulumi. Mērogs 1:200 000. 42. lapa – Jūrmala ar paskaidrojumu tekstu, 1999. g.)

Hidroģeoloģiskie un hidroloģiskie apstākļi paredzētās darbības vietas apkārtnē

Gruntsūdens horizonts pētāmajā teritorijā ir saistīts ar glacigēnajiem, glaciolimniskajiem un glaciofluviālajiem nogulumiem. Iepriekšējie pētījumi norāda, kā izpētes teritorijā gruntsūdens līmenis atradās 2,9 līdz 4,9 m dziļumā no zemes virsmas, jeb no 43,79 līdz 47,08 m v.j.l.. Gruntsūdeņu plūsma poligona teritorijā ir vērsta uz Rojas upi rietumos vai meliorācijas grāvju virzienā. Horizonts satur bezspiediena ūdeņus, tas barojas ar atmosfēras nokrišņiem un, līdz ar to, līmeņa svārstības horizontā ir tieši atkarīgas no nokrišņu daudzuma un tām ir izteikti sezonāls raksturs, kaut arī maksimāli izveidotās ūdeņu drenāžas sistēmas darbība zināmā mērā nonivelē to efektu. Maksimālais gruntsūdeņu līmenis prognozējams sniega kušanas, kā arī ilglaicīgu nokrišņu periodos. Smilšainajos nogulumos gruntsūdeņu līmeņa gada svārstību amplitūda parasti nepārsniedz 0,5 – 1,0 metri, bet mālainajos nogulumos (morēnā) tās var sasniegt pat 1,5 – 2,0 metrus. Gruntsūdeņu horizonts dabiski ir daļēji aizsargāts no potenciāli iespējamā virszemes piesārņojuma iekļūšanas tajā, jo ģeoloģiskā griezumā augšdaļā ieguļ mālaini nogulumi ar sliktām filtrācijas spējām.

Pirmais no zemes virsmas ūdensapgādē izmantojamais ūdens horizonts saistās ar Gaujas svītas smilšakmeņiem. Ūdens horizonts ir nosacīti aizsargāts no piesārņoto gruntsūdeņu iekļūšanas, ar pārklājošiem ūdeņi vāji caurlaidīgiem morēnas nogulumiem un Gaujas svītas māliem, kas veido slāņkopas augšējo daļu. Ūdeņi vāji caurlaidīgu nogulumu kopējais biežums – aptuveni 34 – 45 m. Pirmais reģionālais sprosts-lānis – vidusdevona Narvas svīta (D_{2nr}) iegul zem Arukilas svītas aptuveni 400 – 450 m dziļumā no zemes virsmas. Gaujas-Amatas ūdens horizonts parasti iegul tieši zem kvartāra nogulumiem. Optimālais urbumu debīts ir ap 8 l/sek. Ūdens kvalitāte visumā atbilst dzeramā ūdens prasībām: mineralizācija svārstās 0,2 - 0,35 g/l robežās, dzelzs saturs parasti nepārsniedz 0,4-0,6 mg/l, tikai atsevišķos gadījumos sasniedzot 1 mg/l.

Publiski pieejamie informācijas avoti nesatur informāciju par poligona tiešā tuvumā izvietotām pazemes ūdeņu atradnēm, kas varētu ietekmēt tā darbību, kā arī otrādi – uz kuru darbību varētu atstāt iespaidu sadzīves atkritumu apsaimniekošana SAP "Janvāri". Tuvākās hidroģeoloģiski izpētītās atradnes vismaz 7 km attālumā ir SIA "Talsu ūdens" "Daģi" un AS "Talsu piensaimnieks" ūdensapgādei "Talsu piensaimnieks". Atradnē "Daģi" ūdeņi iegūst no D_{3gj} ūdens horizonta, bet "Talsu piensaimnieks" no D_{2ar+br} horizonta.

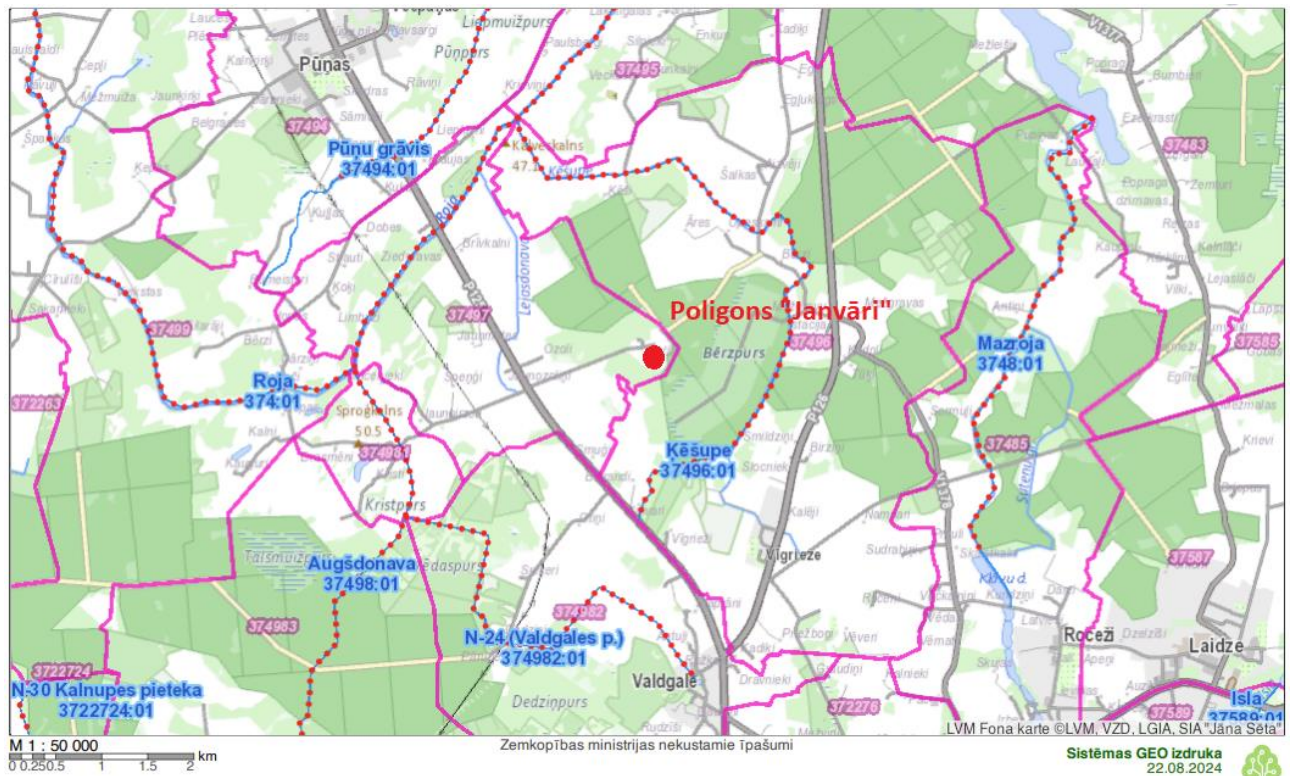
Hidroģeoloģiski SAP "Janvāri" ir izvietots Ventas upju baseinu apgabala sateces baseinā un pilnībā ietilpst viena ūdens saimnieciskā iecirkņa ar kodu 37497 (atbilstoši Ministru kabineta 2018. gada 3. jūlija noteikumiem Nr. 397 "Noteikumi par ūdenssaimniecisko iecirkņu klasifikatoru") – Roja no Augšdonavas līdz Ķēšupei, teritorijā. Tiešā objekta tuvumā (pie austruma malas pieklaujas) arī izvietojas sateces baseins ar kodu 37496 – Ķēšupe no iztekas līdz ietekai Rojā. Īsākais attālums (gaisa līnijā) no objekta līdz Rojas upei nepārsniedz 2,5 km rietumu virzienā. No poligona meliorācijas grāvjiem pa Lejasdonavu virszemes ūdeņi ietek Rojā. Atbilstoši MK noteikumu Nr. 118 2. pielikumam, ūdeņi attiecināmi pie prioritārajiem lašveidīgo zivju ūdeņiem. Ņemot vērā to, ka SAP "Janvāri" ir uzbūvēts atbilstoši mūsdienu vides prasībām un attālums līdz Rojas upei – apmēram 2,5 km (gaisa līnijā), var droši uzskatīt, ka būtiska piesārņojuma ar virszemes ūdeņiem nokļūšana Rojas upē, ir maz iespējama. Par Rojas izmantošanu jebkādiem praktiskiem mērķiem ziņu nav.

Atbilstoši publiski pieejamajai valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi" Meliorācijas digitālā kadastra informācijai (2.9. attēls), platības apkārt SAP "Janvāri" teritorijai ir meliorētas, tas ir – izveidotas vaļējo grāvju, mežu grāvju un drenu sistēmas, kas savāc ūdeņus no savulaik pārpurvotām platībām un novada tos Ķēšupes vai Rojas virzienā. Minētās pārsvarā ir mežu zemes ar savulaik ierīkotām atsevišķām ūdensnotekām, kontūrgrāvjiem un/vai susinātājgrāvjiem.

Var atzīmēt, ka lai gan Paredzētās darbības realizācijas gadījumā poligona teritorijā notiks zināma meliorācijas sistēmas pārkārtošana (atsevišķu esošo posmu likvidācija, jaunu posmu ierīkošana un to pieslēgums ap poligonu ierīkotajam kontūrgrāvim), būtiskas virszemes ūdeņu noteces apstākļu izmaiņas netiek prognozētas.

Raksturojot hidroģeoloģiskos apstākļus, apskatāmajā teritorijā ir novērojama tieša virszemes un gruntsūdeņu hidrauliskā saite, šo ūdeņu noplūdes virzieni gandrīz vienmēr ir analogiski. Līdz ar to, savulaik veiktie meliorācija pasākumi ir atstājuši zināmu iespaidu arī uz gruntsūdeņu iegulas dziļumu. Šobrīd tas uzskatāms par transformētu (neatbilstošu dabiskajam) – nedaudz pazeminātu un ar vājāk izteiktām sezonālajām svārstībām. Tomēr, līmeņu izmaiņas nav tik būtiskas, lai vidē to ietekmē rastos neatgriezeniskas izmaiņas. Turklāt ir jāņem vērā, ka meliorācijas pasākumi ir veikti jau sen un situācija pēc tiem ir pilnībā stabilizējusies.

Reljefa atzīmes poligonā svārstās ap 47 m v.j.l., bet Rojas upes virzienā zem 40 m v.j.l., kas ir vismaz par 7 metriem zemāk, salīdzinot ar reljefa atzīmēm poligona teritorijā. Ņemot vērā SAP "Janvāri" izvietojumu, zemes virsmas reljefa atzīmju starpību, poligona applūšanas un tā teritorijas pārpurvošanās iespējamība ir maza. Kopumā teritorijas ģeoloģiskie, hidroģeoloģiskie un inženierģeoloģiskie apstākļi ir labvēlīgi SAP, tai sk. tā paplašināšanai.

2.10. attēls. Sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" apkārtnes valsts meliorācija sistēma (avots: VSIA "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi")

Mūsdienu ģeoloģiskie procesi

Mūsdienu eksodināmiskie procesi pētāmās teritorijas apkārtnē plaši nav novēroti, ir salīdzinoši vāji izteikti un lēni noritoši, tie neietekmē pašreizējo darbību un arī iecerētās saimnieciskās aktivitātes. Reģionālā mērogā visaktīvāk norisinās pārpļūšanas un pārpurvošanās procesi samērā vāji artikulētā reljefa un nelabvēlīgo noteces apstākļu iespaidā. Paša SAP "Janvāri" teritorijas pārpurvošanās nav iespējama, tāpat šeit nav novēroti (praktiski nav iespējami) arī citi procesi, kas raksturīgi paaugstināta ģeoloģiskā riska nogabaliem, piemēram, noslīdeņi un nogruvumi, karsts un sufozija.

Gaisa kvalitātes, smaku un trokšņa līmeņa novērtējums darbības vietas apkārtnē

Paredzētās darbības tiešā tuvumā ir reti apdzīvotas vietas. Tuvākā apdzīvotā viensēta "Ozoli" atrodas aptuveni 1 km attālumā un izvietota ārpus poligona sanitārās aizsargjoslas robežām. Tuvākā apkārtnē, ārpus poligona robežām, nav industriālu ražošanas objektu vai dzīvojamo masīvu.

Poligona līdzšinējās darbības laikā smaku koncentrācija ārpus uzņēmuma teritorijas līdz šim nebija noteikta, bet saskaņā ar Piesārņojuma atļaujā noteikto, tiek ievērotas MK noteikumu Nr. 724 un smaku emisiju limitu projektā noteiktās prasības un robežvērtības. Īsumā raksturojot pasākumus saistībā ar smaku veidošanos poligonā, pastāvīgi tiek veikti vairāki preventīvie pasākumi, tādi kā, poligona gāzes savākšanas un pārstrādes sistēmas nodrošināšana, kas ievērojami samazina arī smaku emisiju izplatīšanos un nepieļauj poligona gāzu emisiju izplūdi atmosfērā; regulāra atkritumu apglabāšanas krātuves pārklāšana ar pārklājuma materiālu (grunts vai tehniskais komposts, u.c.); atkritumu apglabāšana nelielās kārtās; atkritumu kārtu ikdienas izlīdzināšana un blietēšana ar buldozeru vai kompaktoru; katra 2 metrus augsta atkritumu slāņa pārklāšana ar 20 cm biezu grunts kārtu; BNA materiāla masas jaukšana netiek veikta, ja vēja virziens vērsts uz tuvākām dzīvojamām mājām. Arī iedzīvotāju sūdzības par smakām nav saņemtas.

Saskaņā ar Piesārņojuma atļaujā izvirzītajiem nosacījumiem, gaisu piesārņojošo vielu emisiju kontrolei esošai poligona darbībai lāpai un koģenerācijas iekārtai (emisiju avotiem A6 un A7) reizi piecos gados maksimālās slodzes laikā, kad iekārtas darbojas ar pilnu jaudu, veikt piesārņojošo vielu emisiju instrumentālos mērījumus no dūmeņa, nosakot sadedzināšanas procesa parametrus un piesārņojošo vielu koncentrācijas.

Atbilstoši Piesārņojuma atļaujai, reizi mēnesī veikt poligona gāzes un BNA pārstrādes kompleksa gāzes daudzuma un kvantitatīvā sastāva noteikšanu.

Savukārt, kā galvenais trokšņa avots SAP "Janvāri" darbības nodrošināšanai uzskatāms izmantojamais autotransports un tehnika - no atkritumu piegādāšanas, pārstrādes un apglabāšanas procesā iesaistītā transporta kustības.

Piesārņojuma atļaujā nav noteikti konkrēti trokšņu emisijas limiti, bet atzīmēts, ka ārpus darba zonas uzņēmuma darbības radītais troksnis nedrīkst pārsniegt normatīvajos aktos norādītos robežlielumus. Tāpat šajā atļaujā atsevišķas prasības troksnim netika izvirzītas, atzīmējot, ka iedzīvotāju sūdzību gadījumā akreditētā laboratorijā veicami trokšņu līmeņa mērījumi saskaņā atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Līdz šim sūdzības nav saņemtas.

IVN ietvaros (2025. gadā) prognozētajai saimnieciskajai darbībai tika veikts trokšņa izplatības novērtējums, kur secināts, ka gadījumā, ja uzņēmumā dienas laikā tiktu ekspluatētas visas iekārtas vienlaikus, augstākais trokšņa līmenis, kas sagaidāms pie tuvākajām viensētām ir praktiski līdzvērtīgs, trokšņa piesārņojuma līmenis variē robežās no 45 dB(A) līdz 55 dB(A), kas nepārsniedz noteiktos normatīvus. Ziņojuma 3.14. apakšnodaļā sniegts detalizēts trokšņu avotu un to radītā trokšņa līmeņa raksturojums.

IVN ietvaros 2025. gada janvārī tika veikts Paredzētās darbības ietekmes uz gaisu novērtējums (ziņojuma 5.3. nodaļā sniegts detalizēts apraksts).

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un mikroliegumi

Nemot vērā, ka Talsu novada teritorijā novērojama liela bioloģiskā daudzveidība, līdz ar to noteiktas virkne īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, arī *Natura 2000* teritorijas un mikroliegumi, kuru izveides mērķis ir sugu, biotopu un dzīvotņu aizsardzība, vienlaikus aizsargājot arī tiem raksturīgo ainavu. Vispārīgās prasības darbībām īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos nosaka dabas aizsardzību regulējošie normatīvie akti.

Aizsargājamās teritorijas iedala šādās kategorijās: dabas rezervāti, nacionālie parki, biosfēras rezervāti, dabas parki, dabas pieminekļi, dabas liegumi, aizsargājamās jūras teritorijas un aizsargājamo ainavu apvidi.

No Paredzētās darbības vietas saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes uzturēto dabas datu pārvaldības sistēmu "Ozols" tuvākā īpaši aizsargājamā dabas teritorija, kas ir arī Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamā dabas teritorija *Natura 2000* aptuveni 6,2 km uz dienvidaustrumiem atrodas dabas parks "Talsu pauguraine". Aptuveni 3 km uz rietumiem no Paredzētās darbības vietas putnu aizsardzībai izveidots mikroliegums. Paredzētās darbības tuvākās apkaimes aizsargājamās teritorijas attēlotas 2.11. attēlā.

Dabas parks "Talsu pauguraine"

Aizsardzības kategorija: dabas parks, ietvertd Eiropas nozīmes aizsargājamo teritoriju tīklā *Natura 2000*

Administratīvais iedalījums: Talsu novada Laidzes, Laucienes un Lībagu pagasts

Platība: 3624 ha

Dibināšanas gads: 1987

Dabas vērtības: Aizsargājamo ainavu apvidus, lai aizsargātu vienu no Ziemeļkurzemes dabas apstākļu ziņā daudzveidīgākajiem apvidiem ar izteikti paugurainu reljefu un vairākiem nelieliem, bet dziļiem ezeriem, kā arī teritorijas izcilo ainavu un aizsargājamās augu un dzīvnieku sugas.

Dabas parkam "Talsu pauguraine" 2013. gadā ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns, bet nav izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

Dabas parka "Talsu pauguraine" dabas aizsardzības plānā izvirzīti šādi aizsargājamās teritorijas apsaimniekošanas ilgtermiņa mērķi:

- a) Dabas parka teritorijā ir saskaņotas dabas aizsardzības, zemes īpašnieku un teritorijas apmeklētāju intereses, saglabāta teritorijai raksturīgā ainavu struktūra, vizuālā vērtība un ekoloģiskie procesi, nodrošinot bioloģiski vērtīgāko platību un dzīvotņu pastāvēšanu vienlaikus

ar teritorijas sociālekonomisko attīstību. Dabas parka teritorijā nodrošināts labvēlīgs stāvoklis Eiropas nozīmes dabas vērtībām;

- b) Dabas parka teritorijā ir attīstīta tūrisma infrastruktūra, kura ir bāzēta uz ilgtspējīgu un saudzīgu vietējo dabas, kultūras, vēstures un cilvēkresursu izmantošanu, veicinot aktīvo tūrismu un teritorijas apmeklētāju izglītošanu ar vidi un dabas aizsardzību saistītos jautājumos.

2.11. attēls. Aizsargājamās dabas teritorijas SAP "Janvāri" apkaimē (avots: Dabas datu pārvaldības sistēma "OZOLS")

Mikroliegums putniem

Mikroliegumi ir teritorijas, kas tiek noteiktas tikai īpaši retu sugu un to dzīves vietu (biotopu) aizsardzībai. Līdzīgi kā īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, mikroliegumos ir aizliegtas vai ierobežotas darbības, kas apdraud retās sugas vai biotopa pastāvēšanu.

Aptuveni 3 km uz rietumiem no SAP "Janvāri" atrodas mikroliegums putniem, kas izveidots atbilstoši MK noteikumu Nr. 940 prasībām. Mikroliegums (ID 184457) izveidots 2019. gada 31. maijā mazā jūras ērgļa *Clanga pomarina* aizsardzībai 6,47 ha platībā.

Nemot vērā SAP "Janvāri", tai sk. plānotajai Paredzētajai darbībai, attālumu līdz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, nelabvēlīga ietekme ainavas un īpaši aizsargājamās dabas teritorijās netiek prognozēta, par ko liecina arī sertificēta eksperta Dr. biol. Līgas Strazdiņas secinājums, proti, atkritumu poligona jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izbūves rezultātā netiks ietekmētas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, mikroliegumi un *Natura 2000* teritorijas.

3. Esošās un paredzētās darbības raksturojums

3.1. Sadzīves atkritumu apglabāšanas poligona "Janvāri" esošās darbības apraksts

SIA „PIEJŪRA” (IVN ierosinātāja) ir dibināta 2001. gada 2. janvārī ar mērķi realizēt šīs pašvaldību kapitālsabiedrības dalībnieku intereses un uzdevumus atkritumu apsaimniekošanas un vides aizsardzības jomā, kā arī citās komercdarbības jomās. SIA “PIEJŪRA” kopš 2008. gada apsaimnieko SAP “Janvāri”, tāpat arī četras atkritumu pārkraušanas stacijas (Jūrmalas valstspilsētā, Ventpils šosejā 61; Rojas pagastā, Talsu novadā; Tukuma novadā, Tukumā, Dienvidu ielā 1; Tukuma novadā, Kandavā, Daigones ielā 20) nodrošinot daļu Ziemeļkurzemes AAR (Jūrmalas valstspilsēta, Talsu un Tukuma novadi) atkritumu apsaimniekošanu, atkritumu priekšapstrādi pirms apglabāšanas un poligona gāzes ieguvu krātuvē. SAP “Janvāri” ir ierīkota atkritumu krātuve (skat. 3.1. attēlu) un nepieciešamā infrastruktūra atkritumu pieņemšanai un apglabāšanai, kā arī tās atbilstošai apsaimniekošanai saskaņā ar spēkā esošo normatīvo aktu prasībām, t.sk. Piesārņojuma atļaujas nosacījumiem.

Atbilstoši pašreizējiem apglabāto atkritumu apjomiem “SIA “Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība “Piejūra”” vidēja termiņa darbības stratēģijā 2021.-2023. gadam” norādīts, ka esošās krātuves atlikušās ietilpības, atlikušais krātuves kalpošanas laiks var nepārsniegt 5-7 gadus (informācija uz 2021. gadu). Atlikusī krātuves ietilpība uz 2023. gada beigām sastādīja ap 46 658 m³ jeb 9,72 % no Piesārņojuma atļaujā noteiktā atkritumu krātuves tilpuma.

3.1. attēls. Poligonā esošā atkritumu apglabāšanas krātuve un vecā rekultivētā atkritumu izgāztuve/ plānotās krātuves izbūves vieta (foto: Ģ. Tiļļa)

SAP “Janvāri” infrastruktūra ir izveidota vairāku attīstības kārtu ietvaros un šobrīd ietver šādus galvenos atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras elementus (3.34. attēls):

- Atkritumu apglabāšanas krātuve (kopējā platība 3,7 ha);
- Atkritumu pieņemšanas zona (atkritumu reģistrēšanas un svēršanas sistēma; konteineru tipa dispečera, sarga telpas);
- Sadzīves atkritumu mehāniskās priekšapstrādes angārs (1326,4 m²);
- Atkritumu šķirošanas rūpnīca (1680 m²);

- Administratīvā ēka (208 m²);
- Ūdens ieguves urbums ar iežogotu aizsargjoslu (314 m²);
- Automašīnu stāvlaukums/šķiroto atkritumu pieņemšanas laukums (478 m²);
- Infiltrāta uzkrāšanas baseins (1031 m²);
- Infiltrāta attīrīšanas iekārtas (32 m²);
- Garāža tehnikai (200 m²);
- Ugunsdzēsības rezervuārs (400 m²);
- Asfaltētie iekšējie ceļi un laukumi (~1,5 ha);
- Garants seguma ceļi (0,35 ha);
- Uzbērtie ceļi no dažādiem materiāliem (smalcināti būvniecības atkritumi; smalcinātas riepas) (2253 m²);
- Poligona gāzes regulēšanas utilizācijas iekārta un gāzes sūkņēšanas stacija;
- Iekšējā elektroapgādes sistēma;
- Sadzīves un lietus notekūdeņu savākšanas sistēma;
- Bioloģiski noārdāmo atkritumu (BNA) komplekss (ekspluatācija kopš 2024. gada 18. jūlija):
 - Tehnoloģiskā ēka/koģenerācija (357 m²);
 - Gatavās produkcijas nojume (783 m²);
 - Fermentācijas tuneļi (1694 m²);
 - BNA fermentācijas pieņemšanas un sagatavošanas tehnoloģiskā līnija (1326,4 m² – izvietota sadzīves atkritumu mehāniskās priekšapstrādes angārā).

Iebraucot poligona teritorijā, ir jāpiesakās pie dispečera, informējot par atkritumu veidu, kas ir atvests vai atbraukšanas iemeslu. Transporta kustības regulēšanai, pie klientu centra atrodas manuāla barjera.

3.1.1. Poligonā pieņemto atkritumu veidi un apjoms

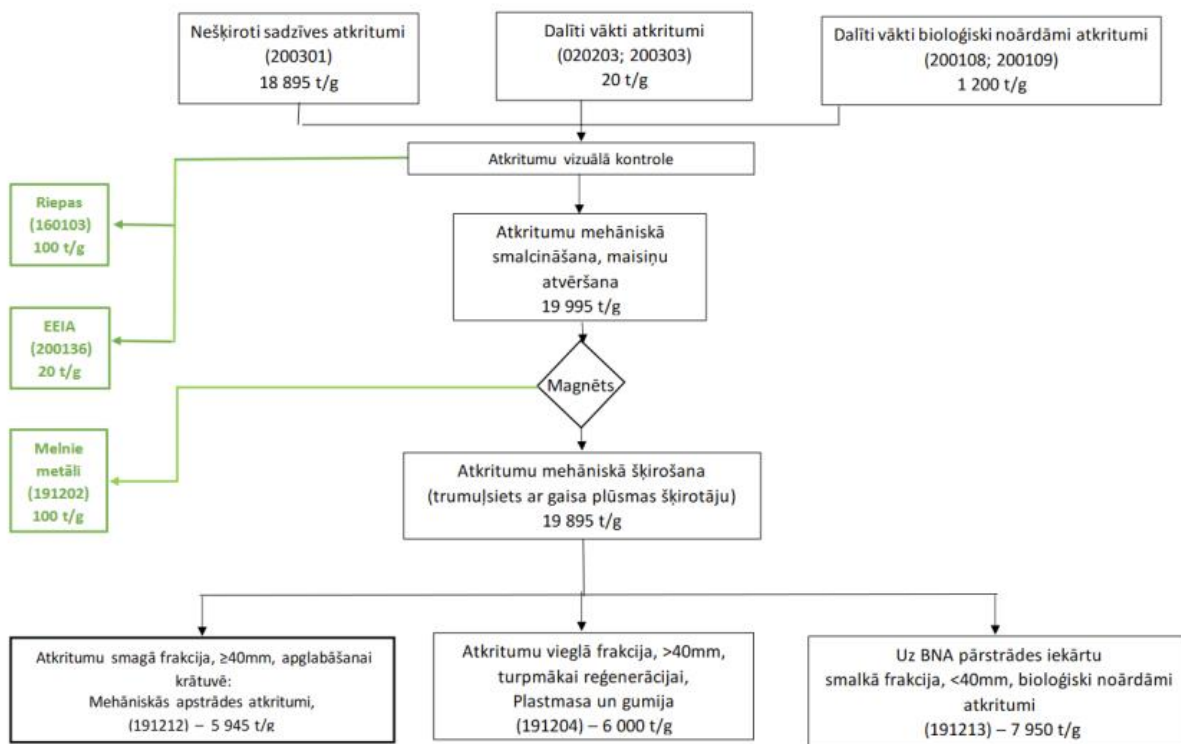
SAP "Janvāri" tiek pieņemti dažādi sadzīvē radušies atkritumu veidi, kas netiek klasificēti kā bīstamie atkritumi, un kas atļauti saskaņā ar uzņēmumam izsniegto Piesārņojuma atļauju. Bīstamie atkritumi, kas atbilstoši atkritumu klasifikatoram, kas noteikts MK noteikumos Nr. 302, tiek klasificēti kā bīstami, apglabāšanai poligonā netiek pieņemti. Poligonā atsevišķi paredzētā nodalījumā ir atļauts apglabāt tikai azbestu saturošus atkritumus, kas tiek klasificēti kā bīstamie atkritumi. Lielāko atkritumu daļu, ko ikdienā pieņem poligonā, veido nešķiroti sadzīves atkritumi, tiek pieņemti arī būvniecības un liela izmēra atkritumi, nolietotas automašīnu riepas, bioloģiski noārdāmie atkritumi, plastmasas, papīra un kartona iepakojums u.c. veidu atkritumi.

Privātpersonām šķiroto atkritumu pieņemšanas laukumā ir iespēja, atbilstoši cenrādim, nodot dažāda veida atkritumus (saskaņā ar Piesārņojuma atļaujā noteikto, skat. 21. tabulu "Atkritumu veidošanās un rīcība ar tiem"), piemēram, papīra un kartona iepakojumu; plastmasas iepakojumu; stiklu; metālus; bioloģiski noārdāmos atkritumus; nešķirotus sadzīves atkritumus; liela izmēra atkritumus; iepakojumu, kurš satur bīstamu vielu atlikumus vai ir ar tām piesārņots; luminiscentās spuldzes un citus dzīvsudraba saturošos atkritumus; baterijas un akumulatorus; bīstamus komponentus saturošas nederīgas elektriskās un elektroniskās iekārtas.

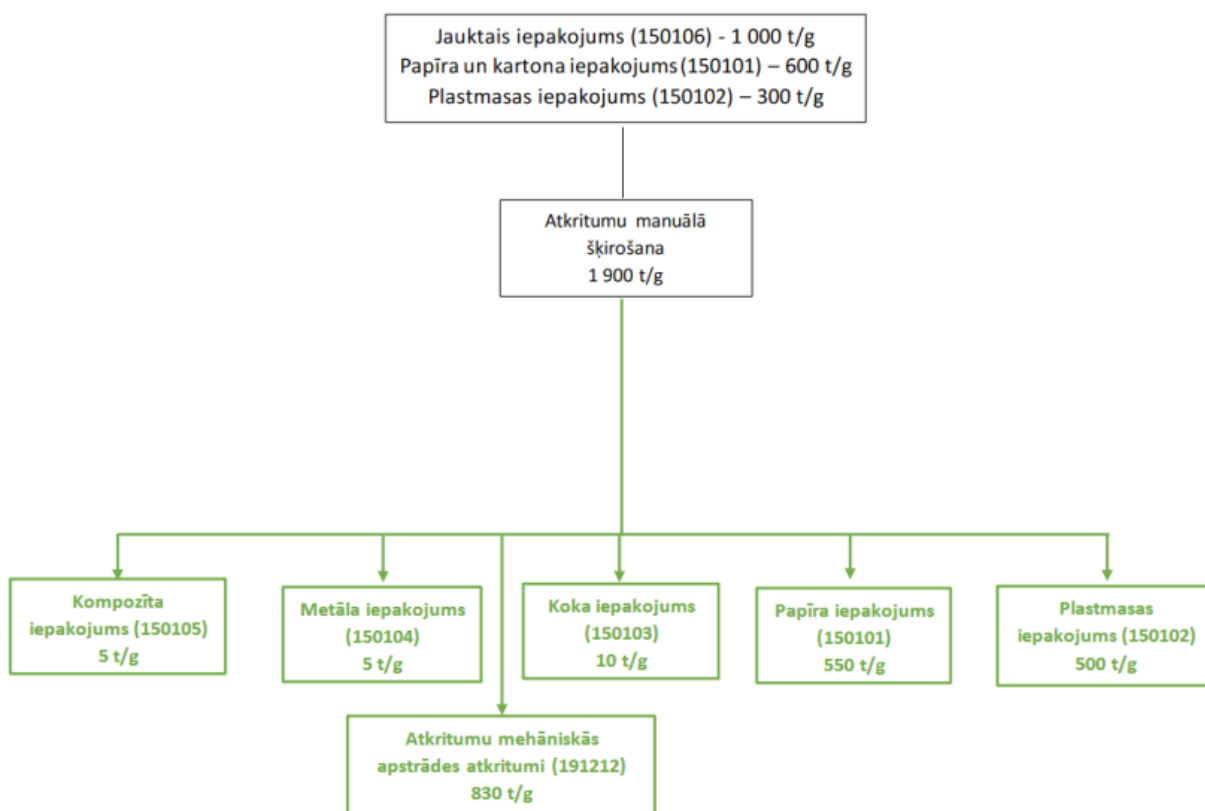
Atbilstoši Piesārņojuma atļaujas nosacījumiem, apskatot ienākošo atkritumu plūsmas lielākās grupas, SAP "Janvāri" gadā atļauts pieņemt nešķirotus sadzīves atkritumus šķirošanai līdz 18895 t/gadā; BNA pārstrādei BNA kompleksā līdz 18 500 t/gadā; būvniecības atkritumu drupināšanai un šķirošanai poligona tehnoloģisko vajadzību nodrošināšanai līdz 4405 t/gadā; liela izmēra atkritumu izjaukšanai un šķirošanai līdz 3600 t/gadā, u.c. Kā minēts iepriekš, poligonā atsevišķā novietnē tika apglabāti azbestu saturoši izolācijas materiāli un būvniecības atkritumi, kas tiek klasificēti kā bīstamie atkritumi, un tiek pieņemti līdz 1000 t/gadā.

3.2. attēlā parādīta SAP "Janvāri" atkritumu priekšapstrādes plūsma, savukārt 3.3. attēlā atkritumu manuālās šķirošanas plūsma.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

3.2. attēls. Sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" atkritumu priekšapstrādes plūsma (Avots: SIA "PIEJŪRA")

3.3. attēls. Sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" atkritumu manuālās šķirošanas plūsma (Avots: SIA "PIEJŪRA")

SAP "Janvāri" apsaimniekoto atkritumu daudzumu apkopojums periodā no 2021. - 2024. gadam sniegts 3.1. tabulā. Izvērtējot pēdējo gadu atkritumu apsaimniekošanas datus, secināms, ka gan poligonā pieņemto, gan apglabāto atkritumu apjoms ir bijis vienmērīgs, izņemot 2024. un 2024. gadā apglabāto atkritumu apjoma jūtamo samazinājumu.

3.1. tabula

Poligonā apsaimniekotais atkritumu daudzums (tonnas/gadā)

Gads	Poligonā ievestie atkritumi	Pārstrādei nodotie atkritumi	Poligona tehnoloģiskajām vajadzībām izmantotie atkritumi			Apglabātie atkritumi
			Tehniskais komposts - atkritumu pārklāšanai	Inerts materiāls - krātuves ceļu uzturēšanai	Kopā tehnol. vajadzībām	
2024	36958,760	7474,133	2954,427	2769,91	5724,337	8441,22
2023	37288,647	2142,307	18008,640	4413,440	22422,08	13902,861
2022	39301,873	935,188	19426,080	3118,320	22544,4	16278,613
2021	39045,707	1064,127	18886,430	2347,160	21233,59	17026,360

3.1.2. Atkritumu pieņemšana, reģistrācija un kontrole

Atkritumus poligonā "Janvāri" pieņem saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 1032 un MK noteikumu Nr. 302 prasībām, kā arī spēkā esošās Piesārņojuma atļaujas nosacījumiem un saskaņā ar SAP "Janvāri" teritorijā spēkā esošajiem kārtības noteikumiem.

Atkritumus pieņem gan no fiziskām, gan juridiskām personām saskaņā ar apstiprinātajiem tarifiem un atbilstoši noslēgtajiem līgumiem.

Atkritumu pieņemšanas zonā notiek atkritumu kravu reģistrēšana, atkritumu vizuālā pārbaude, kravas svēršana un nosūtīšana uz attiecīgo izkraušanas vietu. Transporta kustības regulēšanai atkritumu pieņemšanas zonā atrodas manuāla barjera. Procesa papildus kontrolei darbojas video novērošana. Atkritumu reģistrēšana notiek izmantojot svaru programmu un elektronisko reģistrācijas žurnālu *Exel* formā. Reģistrācijas sistēma nodrošina, ka informācija par katru kravu tiek reģistrēta elektroniskā datu bāzē. Uzskaites sistēma ir izveidota tā, lai katra krava tiktu reģistrēta ar unikālu kodu.

Kopumā informācijā par ievestajiem atkritumiem tiek iekļauti šādi dati:

- datums un laiks;
- atkritumu piegādātājs;
- atkritumu veids un klase;
- piegādāto atkritumu daudzums (svars), tajā skaitā kravas pilnais un tukšais svars;
- klientu apkalpošanas speciālista vārds, uzvārds.

Pieņemto atkritumu daudzums tiek noteikts pēc svara – transportam iebraucot poligonā, tiek nosvērts tā kopējais svars ar pilnu kravu, savukārt izbraucot – tukšā transporta svars. Atkritumu svēršanai tiek izmantoti verificēti neautomātiski elektroniskie svāri ar precizitāti ± 20 kg. Atkritumu pieņemšanas zonas darbinieki veic ievesto kravu vizuālu pārbaudi, pārliecinoties par ievesto atkritumu sastāva atbilstību deklarētajam un bīstamo atkritumu neesamību. Ja uzņēmuma darbinieki konstatē, ka kravas saturs ir neatbilstošs deklarētajam, krava netiek pieņemta un transports poligona teritorijā netiek ielaists. Pēc kravas reģistrācijas transports tiek novirzīts uz norādīto atkritumu izkraušanas vietu:

- atkritumu šķirošanas rūpnīcu;
- šķiroto atkritumu pieņemšanas laukumu;

- sadzīves atkritumu mehāniskās priekšapstrādes angāru;
- krātuvi azbestu saturošu atkritumu apglabāšanai.

Nešķirotu sadzīves atkritumu kravas (atkritumu klase 200301) tiek novirzītas uz sadzīves atkritumu mehāniskās priekšapstrādes angāru vai, ja darbība ir traucēta, īslaicīgi (līdz piecām darba dienām) novietoti uzglabāšanai apglabāšanas krātuvē. Pēc priekšapstrādes darbības atjaunošanas šie atkritumi tiek pārvietoti uz sadzīves atkritumu mehāniskās priekšapstrādes angāru un tiek veikta to atbilstoša apstrāde.

Ražošanas, būvniecības un citi sadzīves atkritumi, atkarībā no to piegādātāja un atkritumu sastāva tiek izkrauti ar asfaltbetona segumu klātā laukumā starp atkritumu šķirošanas rūpnīcu (skat. 3.34. att. ar Nr. 6) un infiltrāta attīrīšanas iekārtām (skat. 3.34. att. ar Nr. 12), lai pāršķirotu un sagatavotu izmantošanai vai apglabāšanai. Azbestu saturošus būvniecības atkritumus nogādā krātuvē, kas paredzēta azbesta atkritumu apglabāšanai. Dalīti vākti atkritumi, kas pieņemti no privātpersonām (mājsaimniecībām).

Laukumā paredzēts izvietot šādas atkritumu klases:

- izvietoti atsevišķi konteineri šādām atkritumu klasēm: 150101, 150102, 150103, 150104, 150105, 150107, 150109, 160103, 200101, 200102, 200110, 200111, 200139, 200140;
- atsevišķs, slēgts konteiners, kurā ir tvertnes katra veida atkritumu ievietošanai un uzglabāšanai: 130101, 130109, 130110, 130111, 130112, 130113, 130204, 130205, 130206, 130207, 130208, 130301, 130306, 130307, 130308, 130309, 130310, 160107, 160601, 160602, 160603, 160604, 160605, 200121, 200133, 200134;
- atsevišķs slēgts konteiners: 200136.

Atkritumi tiek izkrauti šķirotu atkritumu pieņemšanas laukumā, un pēc tam pārvesti uz sadzīves atkritumu mehāniskās priekšapstrādes angāru sagatavošanai pārstrādei.

3.1.3. Atkritumu apglabāšana

Gada laikā SAP "Janvāri" paredzēts pieņemt nešķirotus sadzīves atkritumus (klase 200301) 18 895 t/gadā atkritumus, no tiem novirzīti apglabāt (klase 191212) – 13 140 t. Autotransports ar nešķirotu sadzīves atkritumu kravu tiek reģistrēts un novirzīts uz atkritumu priekšapstrādi - uz sadzīves atkritumu mehāniskās priekšapstrādes angāru.

Atkritumu priekšapstrāde

SAP "Janvāri" poligonā ievestie nešķirotie sadzīves atkritumiem tiek novirzīti uz sadzīves atkritumu mehāniskās priekšapstrādes angāru, kurā tiek veikta šo atkritumu sagatavošana apglabāšanai.

Šķirošanas rezultātā tiek iegūtas atkritumu frakcijas:

- 1) pārstrādei izmantojami atkritumi (dažādi) – tiek nodoti pārstrādei vai materiāla reģenerācijai;
- 2) bioloģiski noārdāmi atkritumi – atkritumus, kas pēc atkritumu sasmalcināšanas un sašķirošanas atbilst atkritumu klasei – 191213, nogādā poligona teritorijā esošajā BNA pārstrādes iekārtā;
- 3) apglabājamie atkritumi – atkritumi tiek nogādāti apglabāšanai poligona krātuvē;
- 4) bīstamie atkritumi, kas atdalīti no sadzīves atkritumu plūsmas – pakalpojuma sniedzējs nodod atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumiem, kas saņēmuši atļauju bīstamo atkritumu apsaimniekošanai.

SIA "PIEJŪRA" atkritumu mehāniskās priekšapstrādes angārā un atkritumu šķirošanas rūpnīcā tiek veikta sadzīves atkritumu priekšapstrāde jeb sagatavošana apglabāšanai.

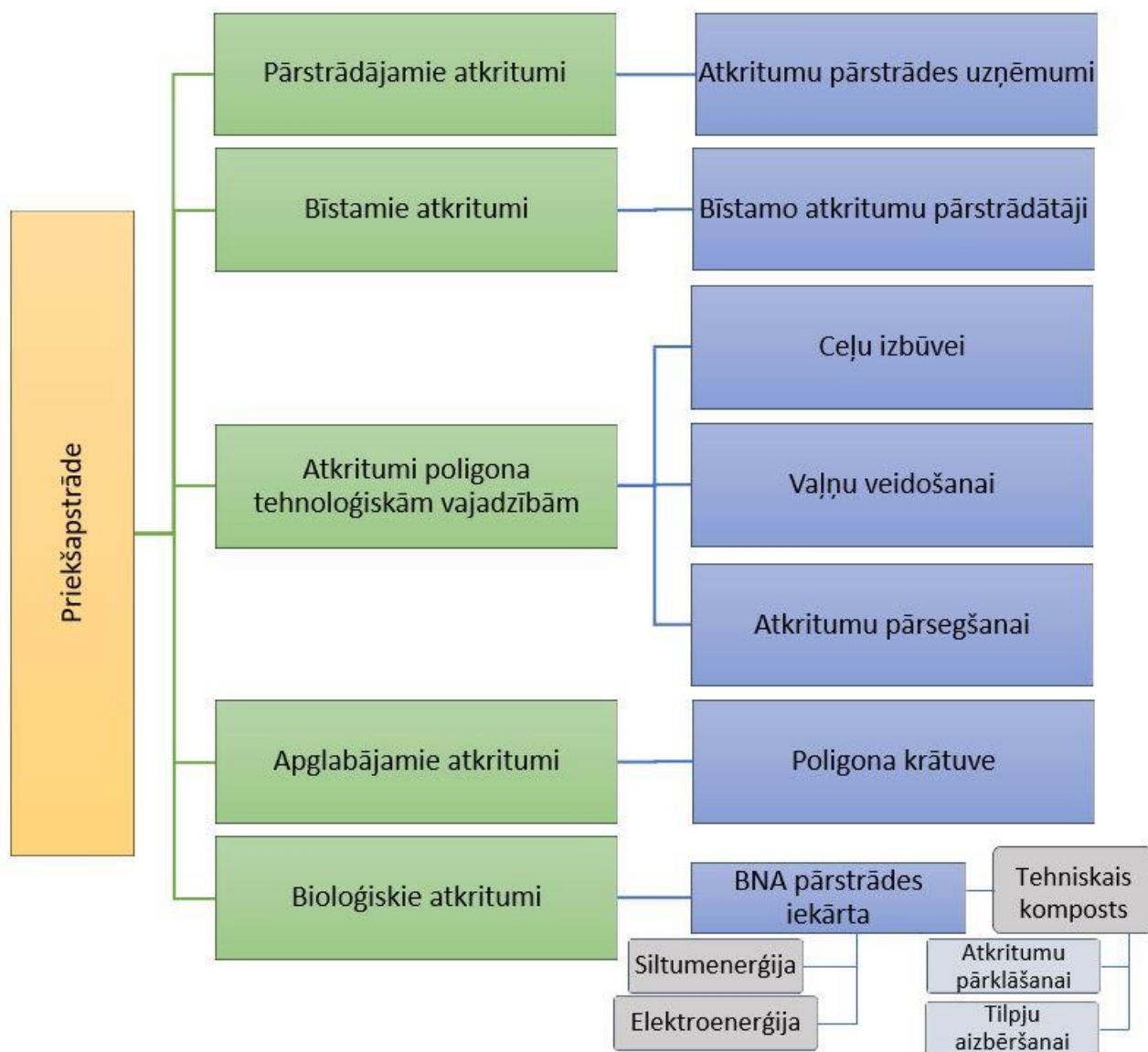
Atkritumu apstrādes process notiek, izmantojot šķirošanas līniju, kas sastāv no mobilas atkritumu smalcināšanas iekārtas, mobilas mehāniskās sijāšanas iekārtas un trijiem liela izmēra atkritumu konteineriem.

Atkritumu priekšapstrādes galvenie mērķi ir samazināt apglabājamo atkritumu daudzumu, atdalīt pārstrādājamus atkritumus, atgūt derīgus materiālus atkārtotai izmantošanai, nepieļaut bīstamo atkritumu un citu nepiemērotu materiālu (piemēram, liela izmēra atkritumu) nokļūšanu atkritumu apglabāšanas krātuvē. Lai aizsargātu priekšapstrādes iekārtas no bojājumiem, pirms atkritumu apstrādes tiek veikta to vizuālā kontrole un tiek atdalīti apstrādei nepiemēroti atkritumi, tādi kā betons, tērauda konstrukcijas, lentas u.c.

Priekšapstrādes procesā atdalīto atkritumu iespējamā pielietojuma shēma attēlota 3.4. attēlā.

Priekšapstrādes procesā no atkritumiem tiek atdalīti:

- pārstrādei nododami atkritumi;
- bīstami atkritumi;
- poligona tehnoloģiskām vajadzībām izmantojami atkritumi;
- BNA;
- apglabājamie atkritumi.

3.4. attēls. Priekšapstrādes procesā atdalīto atkritumu pielietojums

Atbilstoši pēc 2023. gada datiem SIA "PIEJŪRA" priekšapstrādi veica 16 tūkst. tonnu atkritumu, no tiem:

- Pārstrādei un reģenerācijai nodoti 2,2 tūkst. tonnu (tajā skaitā 1,92 t bīstamie atkritumi - dažādas klases);
- Poligona tehnoloģiskajām vajadzībām (ceļiem un vaļņu veidošanai) izmantoti 4 tūkst. tonnas;
- Krātuves ikdienas pārsegumam 5 tūkst. tonnas;
- Kompostēšanai novietotie bioloģiskie atkritumi 18 tūkst. tonnas (dažādas klases);
- Apglabātas 13,9 tūkst. tonnas dažādu atkritumu.

Detalizēts SAP "Janvāri" apsaimniekoto atkritumu sadalījums ietverts SIA "PIEJŪRA" iesniegtajā statistikas pārskatā "Veidlapa Nr.3-Atkritumi. Pārskats par atkritumiem 2023. gadā", kas ir publiski pieejama datu bāze.

Atkritumu pārstrāde krātuvē

Atkritumu krātuve ir speciāli izbūvēta poligona daļa, kurā tiek ievietoti/apglabāti atkritumi. Atkritumi anaerobos apstākļos sadalās, veidojot poligona gāzi. Krātuves darbības laikā, kas tiek plānots 30 gadus no atkritumu ievietošanas, notiek poligona gāzes iegūšana. Visintensīvāk poligona gāze veidojas pirmajos piecos – septiņos gados, jo notiek aktīvi bioloģisko atkritumu sadalīšanās procesi, tad pakāpeniski gāzes veidošanās samazinās.

SAP "Janvāri" esošā atkritumu krātuve ir projektēta tā, lai veicinātu BNA pārstrādi. Poligona gāze, kas veidojusies krātuvē, tiek savākta un novadīta uz poligona gāzes savākšanas un utilizācijas sistēmu. Esošajā atkritumu krātuvē gāzes savākšanas sistēma izbūvēta, kur 1,0 – 1,5 m dziļumā ierīkotas 3 horizontāli novietotas perforētas cauruļvadu līnijas. Gāzes regulēšanas stacijā savienojšie cauruļvadi apvienoti vienā sistēmā. Gāzes regulēšanas stacija nodrošinās poligona gāzes savākšanu no atkritumu šūnas pievadlīnijām kolektorā un gāzes novadīšanu uz utilizācijas sistēmu.

Vēja ietekmes mazināšanai un objekta noturībai pa krātuves perimetru izveidots valnis, bet noplanēta, noblietēta esošā grunts, betonītmāla paklājs, HDPE ģeomembrāna, ģeotekstils, 500 mm biezs filtrējošais slānis ar filtrācijas koeficientu vismaz 10^{-3} m/s, neļaujot infiltrātam nokļūt gruntsūdeņos. Krātuves pamatnē ir izveidota infiltrāta savākšanas/drenāžas sistēma, kas uztver caur atkritumiem izfiltrējušos netīros ūdeņus - infiltrātu. Savāktais infiltrāts no drenām nonāk savācēj kolektorā, pa kuru tas tiek novadīts krātuves vaļņa ārējā malā esošajā infiltrāta savācējā kā ar sūkņu staciju, no kuras infiltrāts tiek pārsūkņēts uz infiltrāta uzkrāšanas baseinu. Krātuvē izveidota arī mitrināšanas sistēma, kas nodrošina infiltrāta cirkulāciju otrā virzienā – no uzkrāšanas baseina uz krātuvi, lai veicinātu poligona gāzes veidošanos.

Atkritumus blietē nelielās darba kārtās; - Krātuvē atkritumu kārtas katru dienu izlīdzināt un blietē ar buldozeru vai kompaktoru. Krātuvē atkritumi tiek novietoti 2-3 m biezās kārtās, kur tie tiek blietēti ar kompaktora palīdzību. Kad blīvētie atkritumi sasniedz 2 m augstumu, tiek veidots starpslāņu filtrējošs bērumš, pārklājot atkritumus ar 20 cm biezu, labi filtrējošu un gāzi caurlaidīgu grunts kārtu.

Krātuves pārklājums

Atkritumu pārklāšanai krātuves ekspluatācijas laikā tiek izmantoti triju veidu pārsegumi:

- Ikdienas pārklājums: aktīvais atkritumu slānis 100 – 200 m² platībā tiek pārsegts ne retāk kā reizi nedēļā. Pārklājums ir ar īslaicīgu noturību līdz 7 dienām;
- Starpposma pārklājums: atkritumu horizontālā krātuves virsma tiek pārklāta reizi pusgadā, pārklājuma vidējā noturību līdz 6 mēnešiem;
- Nogāžu pārklājums: veidojot krātuves nogāzes, uzreiz pēc izbūves to ārējā mala tiek pārklāta ar pārseguma materiālu, kas veidots ar ilglaicīgu noturību līdz 12 mēnešiem.

Pārklājuma materiāls poligonā tiek izvēlēts saskaņā ar aktuālo situāciju atkritumu apsaimniekošanas jomā, tostarp materiāla pieejamību, kā arī atbilstoši A kategorijas atļaujā noteiktajam. Piemēram, pārklājumam var tikt izmantots tehniskais komposts, kas iegūts no bioloģiski noārdāmiem atkritumiem pēc to nogatavināšanas (līdz 6 mēnešiem). Plānots, ka BNA pārstrādes iekārtā sagatavotais tehniskais komposts (pēc BNA rūpnīcas darbības uzsākšanas - 2024. gada jūlija beigās) arī var tikt izmantots kā pārklājamais materiāls.

Atļautie atkritumu veidi un to apjomi, kas tiek izmantoti ikdienas pārklājumam, vaļņu veidošanai, poligona infrastruktūras nodrošināšanai tiek noteikti Piesārņojuma atļaujā.

Atkritumu pārklāšanas mērķi ir:

- 1) vēja izkļiedēto atkritumu apjoma samazināšana: jo īpaši svarīgi, lai novērstu vieglo atkritumu, tādu kā plastmasas plēves un maisiņu nonākšanu apkārtējā vidē;
- 2) smaku un gāzu izplatības samazināšana: lai novērstu nepatīkamu smaku izplatīšanos poligona apkārtnē, tiek izmantoti pārklājumi, kas nodrošina zemu gāzes caurlaidību un smaku izplatīšanos;
- 3) novērst putnu piekļūšanu atkritumiem: nenosegti atkritumi ir barības avots putniem. Atkritumu pārklāšana samazina barības avota pieejamību;
- 4) nepieļaut kukaiņu, grauzēju un citu kaitēkļu invāziju: pārklājums samazina arī kukaiņu, grauzēju un citu kaitēkļu esamību atkritumos;
- 5) ugunsgrēka izcelšanās riska samazināšana: pārklājums samazina gaisa piekļūšanu atkritumiem, veicinot anaerobu apstākļu veidošanos šūnā. Uzklātais pārklājums izveido aizsargslāni atkritumiem, samazinot nejaušu un apzinātu ugunsgrēku izraisīšanos;
- 6) pievilcīgāka vizuālā izskata nodrošināšana: pārklājums uzlabo atkritumu poligona vizuālo izskatu;
- 7) infiltrāta veidošanās samazināšana: pārklājums ierobežo nokrišņu ūdeņu iesūkšanos atkritumos;
- 8) emisiju novēršana, t.sk. gāzes savākšanas iespēju un kvalitātes uzlabošana.

3.1.4. BNA pārstrādes komplekss, tā tehnoloģiskā procesa apraksts

SIA "PIEJŪRA" 2023. gada martā SAP "Janvāri" poligona teritorijā uzsāka būvniecību BNA anaerobās fermentācijas iekārtai, kas tika nodota ekspluatācijā 2024. gada 18. jūlijā.

Pirms būvniecības darbiem darbības veicējam, proti, SIA "PIEJŪRA", VVD Ventspils reģionālā vides pārvalde 2018. gada 6. jūnijā, ir izdevusi Tehniskos noteikumus Nr. VE18TN0127 darbībai "Bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes iekārtu izveide sadzīves atkritumu poligonā "Janvāri"" (turpmāk – Tehniskie noteikumi Nr. VE18TN0127), kur tika izvirzītas vides aizsardzības prasības, kas iekļaujamās būvprojektā un attiecināmas uz paredzētās darbības būvniecību.

Pirms objekta nodošanas ekspluatācijā 2024. gada 30. maijā VVD Dienvidrietumu reģionālā vides pārvalde veica Tehnisko noteikumu Nr. VE18TN0127 ievērošanas pārbaudi, pēc kuras tika izdarīts šāds secinājums: "Būvdarbi veikti, ievērojot Valsts vides dienesta Ventspils reģionālās vides pārvaldes 06.06.2018. izsniegto tehnisko noteikumu Nr. VE18TN0127 un lēmuma Nr. VE20VL0039 noteiktās prasības. Pamatojoties uz iepriekšminēto informāciju un saskaņā ar 2017. gada 9. maija ministru kabineta noteikumiem Nr. 253 "Atsevišķu inženierbūvju būvnoteikumi", Valsts vides dienesta Dienvidrietumu reģionālā vides pārvalde neiebilst objekta nodošanai ekspluatācijā."

Tostarp, apskatot Tehnisko noteikumu Nr. VE18TN0127 ietverto nosacījumu – ja darbu veikšanas gaitā tiek konstatēta piesārņota grunts, nepieciešams veikt tās sanāciju, sanācijas veidu un vietu iepriekš saskaņot ar VVD Ventspils reģionālo vides pārvaldi. VVD Dienvidrietumu reģionālās vides pārvalde veiktajā pārbaudē, iepazīstoties ar objekta būvprojektu secina, ka objekta izbūves laikā piesārņota grunts nav konstatēta.

2024. gada jūlijā ir uzsākta anaerobās fermentācijas pārstrādes iekārtas darbība poligonā. Projekta "Bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes iekārtu izveide sadzīves atkritumu poligonā "Janvāri"" mērķis ir izveidot BNA pārstrādes iekārtu Ziemeļkurzemes AAR, tādējādi attīstot organisko atkritumu pārstrādi reģionā, veicinot atkritumu vairākkārtēju izmantošanu un paaugstinot atkritumu izmantošanas efektivitāti, kā arī samazinot apglabājamo atkritumu apjomu. Jaunā pārstrādes tehnoloģija ļaus pārstrādāt BNA komposta materiālā, kas izmantojams apzaļumošanai, tilpņu aizbēršanai un ainavu veidošanai, atkritumu krātuves ikdienas pārklājuma veidošanai, tādējādi samazinot resursu patēriņu, kā arī pārstrādes procesā iegūtā biogāze tiks izmantota enerģijas ražošanā. Savācot un utilizējot BNA sadalīšanās procesā radušos metāna gāzi, tiks samazinātas siltumnīcefekta gāzu emisijas, kas savukārt atstās pozitīvu ietekmi uz klimata izmaiņām.

BNA pārstrādes iekārtas projektētā jauda ir līdz 18 500 tonnas/gadā (50,7 tonnas/dnn, 2,1 tonnas stundā). BNA kompleksu veido: BNA fermentācijas pieņemšanas un sagatavošanas tehnoloģiskā līnija, 8

fermentācijas tuneļi, tehnoloģiskā ēka/koģenerācija, gatavās produkcijas nojume. BNA pārstrādes iekārta darbosies nepārtraukti 24 h/dnn, 365 dnn/gadā.

Pārstrādes process BNA pārstrādes iekārtā kopumā ilgst aptuveni 6 - 8 nedēļas – pirmās 3 - 4 nedēļas atkritumi tiek mitrināti ar koncentrātu (perkolātu). Nākošajās 3 – 4 nedēļas notiek aktīva kompostēšana anaerobā vidē. Abas apstrādes fāzes notiek vienā un tajā pašā tunelī bez atkritumu pārvietošanas.

BNA pārstrādes kompleksam ir nodrošināta apkures sistēma, infiltrāta savākšanas sistēma, biogāzes savākšanas sistēma, gaisa padeves sistēma un biofiltri izejošā gaisa attīrīšanai.

Ir izveidota tuneļu ēka ar astoņiem fermentācijas tuneļiem, biofiltriem, bioreaktoru ar biogāzes uzglabāšanas tvertnēm. Virs 8 fermentācijas tuneļiem atrodas biofiltri, lai nodrošinātu no tuneļiem novadītā gaisa attīrīšanu.

Kompleksā izbūvētā biogāzes savākšanas sistēmā biogāze tiek novadīta uz koģenerācijas staciju, kura saražos nepieciešamo siltumu un elektroenerģiju tehnoloģiskā procesa fermentācijas sistēmai.

Pēc mehāniskās šķirošanas bioloģiskos atkritumus ar mobilajām tehnikām tiek ievietoti divfāzu fermentācijas tuneļos. Tuneļi ir aprīkoti ar laistīšanas sistēmu un koncentrāta atplūdi, izplūdes plūsmas un gaisa izvadīšanas sensoriem un citiem fermentācijas procesam nepieciešamiem aprīkojumiem. Pēc tuneļa aizpildīšanas ar bioloģiskajiem atkritumiem, tuneļa durvis tiek hermētiski aizvērtas un uz tuneli tiek padots koncentrāts. Tālāk tiek piepildīti nākamie tuneļi un hermētiski noslēgti. Pēc koncentrāta padošanas tunelī sakās hidrolīze un organisko vielu atmazgāšana. Piesātināts koncentrāts caur filtru bloku nonāk uz koncentrāta sūkņu staciju (viena sūkņu stacija uz diviem tuneļiem) no kurienes ar sūkņu palīdzību koncentrāts tiek iesūkņēts bioreaktorā. Papildus sildīšana tuneļiem nav nepieciešama, jo pietiekams siltuma daudzums izdalās no dabīgā bioloģiskā procesa. Efektīvs hidrolīzes process sakās 3 – 4 dienā pēc tuneļu uzpildīšanas un koncentrāta laistīšanas. Viss process tunelī notiek no 3 - 4 nedēļām. Pēc hidrolīzes procesa beigām (3 – 4 nedēļas), tajā pašā tunelī sāk intensīvu aerācijas (kompostēšanas) procesu. Tunelī caur koncentrāta savākšanas sistēmu (grīdā) tiek padots saspīests gaiss, izstrādātais gaiss tiek novadīts uz biofiltru, kur tas tiek attīrīts no amonjaka, smakām un citām organiskām vielām. Biofiltrs ir projektēts atbilstoši plānotajām emisijām un tuneļu ietilpībai, tam pieslēdzot piemērotu ventilācijas un gaisa cirkulācijas sistēmu. Lielākā daļa smaku tiks uztvertas tunelī aerācijas fāzē un attīrītas caur biofiltriem.

Kompostēšanas procesu var iedalīt divos posmos - higiēniskais (dezinfekcijas) un aktīvais kompostēšanas posms. Pirmajā posmā, temperatūra pieaug augstāk par 55°C, un tiek uzturēta vismaz vienu stundu. Šajā procesā notiek dezinficēšana, kur tiek nogalināti patogēnie mikroorganismi. Pēc dezinficēšanas uzkrāsētā gaisa padeve tiek pārtraukta, bet aerācija turpinās. Tā sakās aktīva kompostēšana, kas ilgst apmēram 3 – 4 nedēļas, šajā periodā komposts ir stabilizējies un nepatīkamās smakas neitralizējušās. Pēc kompostēšanas procesa beigām atver tuneļa hermētiski noslēgtos vārtus un komposts tiek izkrauts nojumē un tiek izveidotas stirpas, kur notiek komposta stabilizācijas process. Pēc komposta pilnīgas stabilizēšanās to izsijā ar mobilo trumuļsietu, lai tas atbilstu tehniskā komposta prasībām.

BNA izskalošanas procesā veidojas koncentrāts (perkolāts), kas pa cauruļvadu kanāliem tiek novadīts uz bioreaktoru. Bioreaktorā notiek otrs fermentācijas posms (metānaģenēze). Bioreaktorā notiek rūgšana, kā rezultātā iztvaiko metāna gāze. Lai bioreaktorā nodrošinātu nepieciešamo temperatūru (37- 38° C), siltums tiek pievadīts no koģenerācijas stacijas, kura saražo siltuma enerģiju. Koncentrāts kas paliek bioreaktorā pēc rūgšanas tiek filtrēts un atkal novadīts uz tuneļiem bioatkritumu laistīšanai. Biogāzes akumulācijas vajadzībām aiz bioreaktoriem ir uzstādītas divas biogāzes uzglabāšanas tvertnes. Divpakāpju fermentācijas procesā ir sagaidāma augstas kvalitātes biogāze ar metāna daudzumu 6,5 kWh/m³. Biogāzes attīrīšanai no sērūdeņraža (H₂S) tiek lietoti aktīvās ogles filtri. Kondensāta savākšanai no cauruļvadiem un biogāzes iekārtas tiek lietota kondensāta sūkņu stacija, savāktais kondensāts tiks novadīts atpakaļ bioreaktorā.

Bioloģiski noārdāmo atkritumu pieņemšanas un kvalitātes kontrole, tehniskā komposta kvalitātes kontrole un apsaimniekošana

SIA "PIEJŪRA" balstoties uz MK noteikumiem Nr. 571 ir izstrādājusi "Tehniskā komposta kvalitātes vadības ieviešanas plānu sadzīves atkritumu poligonam "Janvāri"", kas attiecas gan uz pārstrādi

izmantotajiem BNA, kurus operators pieņem no klientiem, atkritumu apsaimniekotājiem un šķirošanas rūpnīcas, gan uz saražoto tehnisko kompostu.

Bioloģiski noārdāmo atkritumu pieņemšana

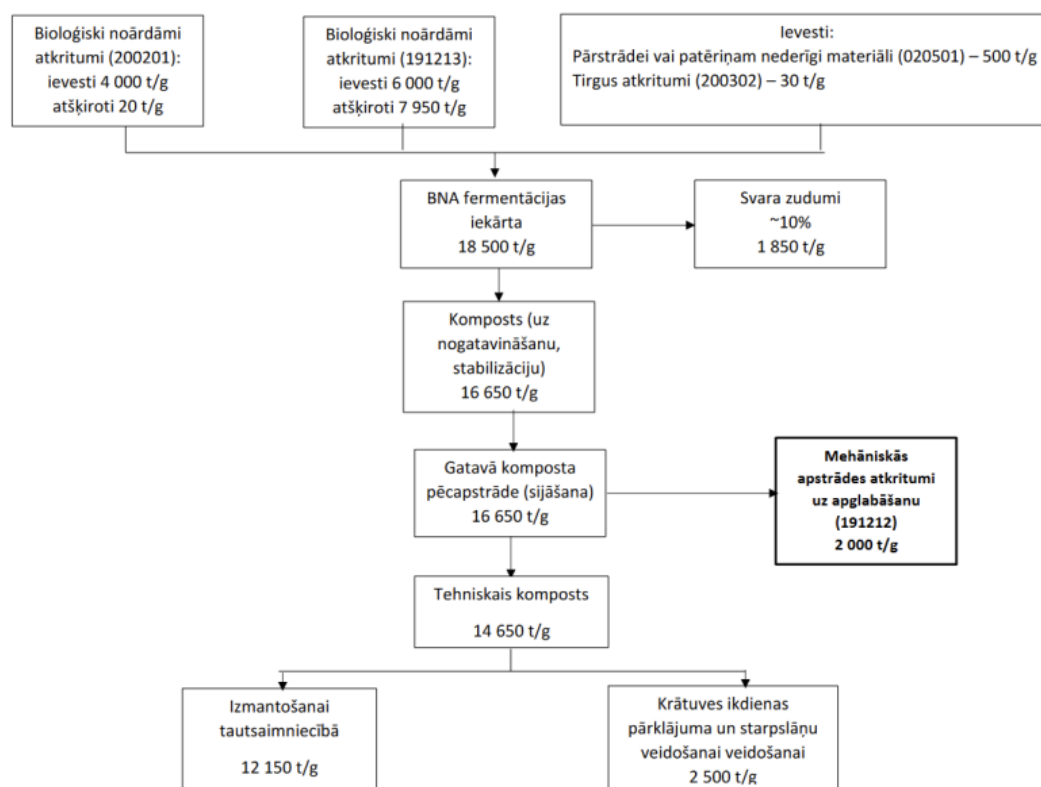
BNA pārstrādes kompleksā pārstrādei tiek pieņemti šādi atkritumi:

- No iedzīvotājiem un citiem uzņēmējiem saņemtie, dalīti savāktie BNA;
- Nešķirotu sadzīves atkritumu un tiem pielīdzināmu atkritumu šķirošanas rezultātā iegūtā BNA frakcija;
- No iedzīvotājiem un citiem uzņēmējiem saņemtie BNA:
 - Tīrgus atkritumi (kods 200302);
 - BNA (kods 200201);
 - Bioloģiski noārdāmi virtuves atkritumi (kods 200108);
- Mājsaimniecību, restorānu, sabiedriskās ēdināšanas iestāžu un mazumtirdzniecības telpu pārtikas atkritumi un citi tiem pielīdzināmi pārtikas ražošanas atkritumi (kods 200109).

Poligonā pieņemtie nešķirotie sadzīves atkritumi pēc nosvēršanas tiek izvērtēti rūpnīcas atkritumu pieņemšanas zonā (uz betonēta laukuma), kur tie tiek novirzīti uz šķirošanas līniju, lai veiktu BNA mehānisku atšķirošanu. Atšķirotā BNA frakcija ar mobilās tehnikas palīdzību tiek nogādāta fermentācijas tunelī. BNA var tikt nodalīti arī šķirotu atkritumu pieņemšanas laukumā, veicot klientu atvesto sadzīves un citu atkritumu manuālu priekšapstrādi, to sastāvā konstatētos BNA.

Pārstrādes tuneļos iekrautā un no tuneļiem izkrautā materiāla svars, kā arī pēcāpstrādes procesā radīto atkritumu svars tiks noteikts ar frontālā iekrāvēja kraušanas kausa svaru sistēmas palīdzību. Dati par pārstrādes materiāla plūsmām tiek reģistrēti žurnālā.

Prognozēts, ka kopumā uz jaunizveidotajām iekārtām novirzāmais BNA daudzums būs aptuveni līdz 18 500 tonnām gadā. BNA plūsmas shēma parādīta 3.5. attēlā.

3.5. attēls. Bioloģiski noārdāmo atkritumu plūsmas shēma (avots: SIA "PIEJŪRA")

Pienemto bioloģiski noārdāmo atkritumu kvalitātes kontrole

Nešķirotus sadzīves atkritumus un nepareizi sašķirotus BNA poligonā pieņem atbilstoši nešķirotu sadzīves atkritumu klasei un cenrādim. Šie atkritumi pēc reģistrēšanas poligonā nonāk atkritumu šķirošanas rūpnīcā, lai veiktu nešķirotu sadzīves atkritumu priekšapstrādi un BNA nodalīšanu. Šķirošanas rūpnīcā sagatavotās BNA frakcijas kvalitāte tiek nodrošināta atbilstoši spēkā esošo atļaujai piesārņojošo darbību veikšanai nosacījumiem.

Dalīti vāktu BNA, ko atved privātās un juridiskās personas, kvalitātes kontroli SIA "PIEJŪRA" veic gan reģistrējot kravu, kad darbinieks (operators) to novērtē vizuāli (ja tas ir iespējams un ja krava ir redzama), gan pie kravas izbēršanas rūpnīcas atkritumu pieņemšanas zonā, kur atbildīgais darbinieks vizuāli pārliecinās par BNA kravas izbēršanu atbilstošā krautnē un vietā, kā arī par kravas kvalitāti.

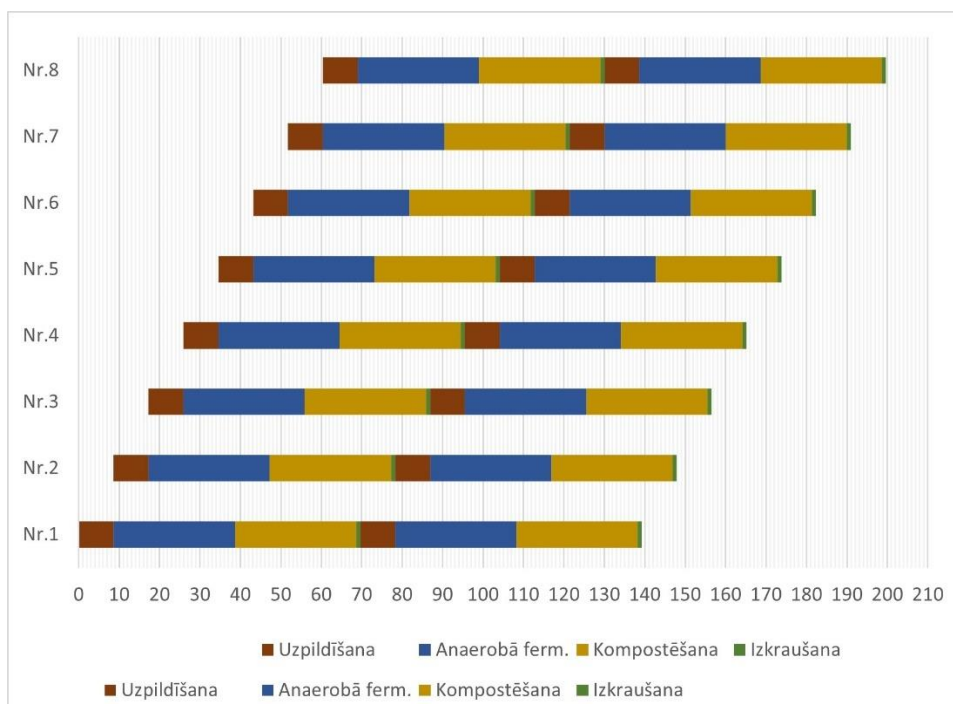
Ja kravas reģistrēšanas vai izbēršanas laikā tiek konstatēts, ka atvestā krava neatbilst pieņemamo BNA kvalitātei (piemēram, satur būtisku sadzīves vai citu atkritumu piejaukumu), tiek veiktas izmaiņas kravas reģistrācijas veidlapā, piemērojot atbilstošo atkritumu klasi un cenu, kā arī tiek apturēta kravas izbēršana un tā tiek novirzīta uz atbilstošo izbēršanas vietu atbilstoši tās sastāvam. Ja gadījumā krava jau tikusi izbērtā neatbilstošā vietā, ražošanas vadītājs norīko darbinieku, kurš ar frontālo iekrāvēju vai kravas automašīnu pārvieto izbērtos atkritumus atbilstošā vietā (piemēram, ja krautnē, kas paredzēta BNA bez piejaukumiem izbēršanai, tiek izbērti atkritumi, kas atbilst nešķirotu sadzīves atkritumu sastāvam, tie tiek nogādāti atkritumu šķirošanas rūpnīcā).

Tādiem BNA, kas atzīti par neatbilstošiem MK noteikumos Nr. 571 1. pielikumā minētajām prasībām tiek ierīkota no izkraušanas zonas atdalīta uzglabāšanas zona. Neatbilstošos atkritumus uzglabā ierīkotajā pagaidu uzglabāšanas zonā, nepieļaujot to sajaukšanos ar pārstrādei derīgajiem atkritumiem.

Tie BNA, kas poligonā piegādāti maisos vai satur zarus un koku saknes, pirms pārstrādes tuneļos tiek apstrādāti atkritumu smalcinātājā, lai nodrošinātu maisu atvēršanu un zaru, sakņu sasmalcināšanu.

Fermentācijas tunelī ievietoto BNA kvalitāte tiek nodrošināta atbilstoši tehnoloģiskā procesa prasībām un atļaujā A kategorijas piesārņojošās darbībai noteiktajam.

BNA pārstrāde tiek veikta fermentācijas rūpnīcas tuneļos. Pēc aptuveni divu mēnešu apstrādes cikla atkritumi no tuneļiem tiek izņemti un novirzīti uz pēcapstrādi – piejaukumu atšķīrošanu, kas tiek veikta daļēji slēgtā novietnē. Pilns pārstrādes cikla posmi attēlots 3.6. attēlā.

3.6. attēls. Bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes procesa ciklogramma (avots: SIA "PIEJŪRA")

Tehniskā komposta kvalitātes kontrole

Kvalitātes kontrole tiek veikta visos atkritumu apsaimniekošanas posmos: reģistrēšanas procesā un izkraušanas brīdī tiek novērtēta kvalitāte ienākošajai dalīti savākto BNA plūsmām, savukārt nešķirotu sadzīves atkritumu šķirošanas procesā tiek nodrošināta ražošanas uzraudzība, lai zinātu, ka ražošanas process notiek atbilstoši, un tiek iegūti noteiktās kvalitātes materiāli. Kvalitātes kontroles procedūras galvenie posmi sniegti 3.2. tabulā. Uzglabāšanas procesā tiek kontrolēta saražotā materiāla kvalitāte, lai tā nepasliktinātos, netiktu pieļauta sajaukšanās ar nederīgiem materiāliem.

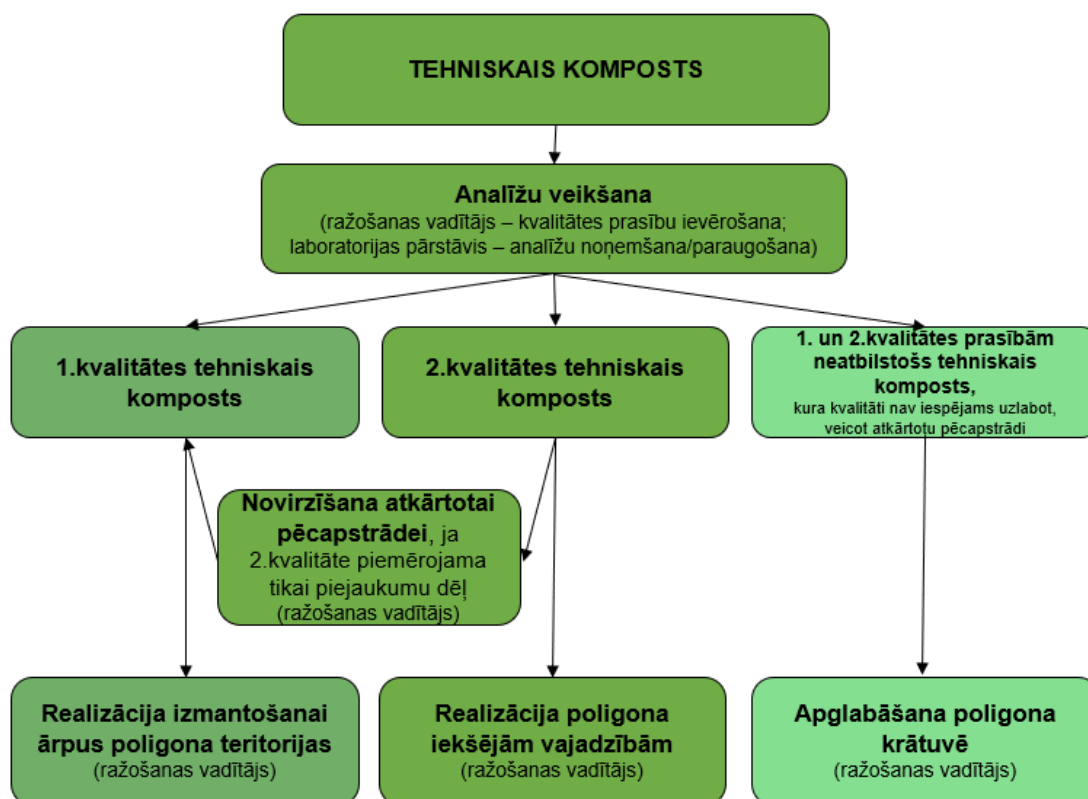
Katrai sagatavotā tehniskā komposta partijai tiek veiktas analīzes, lai noteiktu tā kvalitātes atbilstību kritērijiem un attiecīgi izmantošanas veidu. Rīcības shēmu iegūtā tehniskā komposta apsaimniekošanai skat. 3.7. attēlā.

Ja tehniskais komposts atbilst 2. kvalitātes prasībām (atbilstoši MK noteikumu Nr. 571 3. pielikuma tabulai "II. Kvalitātes prasības 2. kvalitātes tehniskajam kompostam"), to saskaņā ar BNA kārtības 1. pielikuma aprakstu izmanto poligona iekšējām vajadzībām, paraugu ņemšanu un testēšanu veic akreditēta laboratorija. Tehniskā komposta paraugs tiek ņemts atbilstoši tuneļu tukšošanas regularitātei, ņemot 1-2 kg paraugu un ievietojot to konteinerā. Paraugu akumulāciju nodrošina ražošanas vadītājs, bet laboratorijas paraugu katru reizi ņem attiecīgās laboratorijas pārstāvis.

3.2. tabula

Kvalitātes kontroles procedūras galvenie posmi

Apsaimniekošanas posms	Kvalitātes kontroles veids	Atbildīgais darbinieks
Reģistrēšana, pieņemšana	Piegādāto atkritumu atbilstība, vizuālā kontrole, ienākošo atkritumu plūsmu reģistrācija	Pieņemšanas operators
Izkraušana	Piegādāto atkritumu atbilstība, vizuālā kontrole	Šķirošanas iekārtas operators
Šķirošana	Pārstrādei sagatavotā materiāla atbilstība, vizuālā kontrole. Ražošanas žurnāla/reģistra uzturēšana.	BNA pārstrādes iekārtas operators
Ražošana	Pārstrādes režīmu, tehnoloģiskā procesa uzraudzība, paraugu ņemšana Ražošanas žurnāla/reģistra uzturēšana.	BNA pārstrādes iekārtas operators
Uzglabāšana	Vizuālā kontrole	BNA pārstrādes iekārtas operators
Izmantošana	Atbilstības deklarāciju sagatavošana	CSA poligona vadītājs
Datu reģistrēšana	Datu apkopošana, statistikas pārskatu aizpildīšana	Vides speciālists

3.7. attēls. Rīcība ar iegūto tehnisko kompostu

Ja tehniskais komposts atbilstoši analīžu rezultātiem klasificējams kā 2. kvalitātes tikai svešķermeņu piejaukumu dēļ, attiecīgo partiju var novirzīt atkārtotai pēcapstrādei (sijāšanai, piejaukumu atdalīšanai), lai sasniegtu 1. kvalitātes prasības.

Ja tehniskais komposts atbilst 1. kvalitātes (atbilstoši MK noteikumu Nr. 571 3. pielikuma tabulai "1. Kvalitātes prasības 1. kvalitātes tehniskajam kompostam") prasībām un to ir plānots realizēt izmantošanai ārpus poligona teritorijas, paraugu ņemšanu un testēšanu veic akreditēta laboratorija reizi ceturksnī vai biežāk (ja tas nepieciešams klientam) atbilstoši klienta pasūtītajam apjomam.

3.1.5. Infiltrāta un citu notekūdeņu apsaimniekošana

Infiltrāta apsaimniekošanas sistēma

Infiltrāts ir šķidrums, kas ir izsūcies caur atkritumiem, un filtrācijas procesā ir bagātinājies ar izšķīdinātajām vai suspendētajām vielām. Tas satur ievērojamas dažādu piesārņojošo vielu koncentrācijas, kuru iekļūšana virszemes ūdeņos un gruntsūdeņos vai apkārtējā vidē nav pieļaujama to kaitīgās iedarbības dēļ. Līdz ar to infiltrāta savākšana un attīrīšana ir viens no svarīgākajiem aspektiem projektējot atkritumu poligonu.

SAP "Janvāri" teritorijā ir izveidots drenāžas sistēmas tīkls (infiltrāta savākšanas kanalizācija). Krātuves pamatnes klājums pārtver infiltrātu un pārtvertajai infiltrāta novadīšanai no atkritumu krātuves ir izveidota infiltrāta savākšanas sistēma (paštecēs). Drenāžas sistēmas shēma parādīta 3.8. attēlā.

Drenāžas slāņa pamatnē ir ieguldītas HDPE drenas infiltrāta savākšanai, kas apbērtas ar granti. Drenāžas slāni veido filtrējoša smiltis. Pēc ģeotekstila $\gamma=400 \text{ g/m}^2$ ieklāšanas tiek uzstādītas infiltrāta savācējcaurules, tām apakšā ieklājot 1 m platu ģeotekstilu ar $\gamma=800 \text{ g/m}^2$. Parasti caurules uzstāda pēc drenējošā slāņa 0,5 m biezumā ieklāšanas, izrokot tajā tranšejas. Jāuzmanās no plēves bojājumiem. Krātuvē izbūvēta drenāžas savākšanas sistēma no PVC, HDPE vai PP tipa perforētajām caurulēm ar diametru

250 mm un kolektoru ar diametru 315 mm, cauruļu klase T6 - T8. Krātuves vaļņos izbūvētās skalošanas caurules pievienotas pie drenāžas caurulēm.

Infiltrāta savākšanas sistēma ir nosacīti sadalīta trijās daļās. Infiltrāts no drenām nonāk savācēj kolektorā, pa kuru tas tiek novadīts krātuves vaļņa ārējā malā esošajā infiltrāta savācējā ar sūkņu staciju, no kuras infiltrāts tiek pārsūknēts uz infiltrāta uzkrāšanas baseinu. Tālāk infiltrātu padod uz reversās osmozes tipa infiltrāta attīrīšanas iekārtu. Ar reversās osmozes iekārtas palīdzību nodrošina infiltrāta attīrīšanu līdz pakāpei, kas pieļauj novadīšanu virszemes ūdenstilpēs, nenodarot kaitējumu apkārtējai videi.

Nepieciešamības gadījumā, ir iespēja pārsūknēt infiltrātu atpakaļ uz krātuvi, tādējādi infiltrātu izmanto atkritumu krātuves mitrināšanai, lai nodrošinātu nepieciešamo mitruma līmeni un veicinātu metāngenerējošo baktēriju veidošanos. Reversās osmozes metode ir efektīva un pasaulē plaši pielietota poligonu notekūdeņu apsaimniekošanā. Iekārta spēj nodrošināt sekojošu infiltrāta attīrīšanas efektivitāti: no 100 % ienākošā infiltrāta 75 % ir attīrītais infiltrāts un 25 % - infiltrāta koncentrāts.

Iekārtas infiltrāta koncentrāta savākšanas un novadīšanas procesu kontrolē un vada automātisko procesu kontroles dators – tiek uzskaitīts un kontrolēts izlietoto skābju daudzums, mazgāšanas līdzekļi, attīrītā infiltrāta daudzums, koncentrāta daudzums, ko novada atpakaļ atkritumu krātuvē. Ar plūsmas skaitītājiem tiek uzskaitīts no krātuves atsūknētais infiltrāts un vidē novadītais attīrīto notekūdeņu daudzums.

Infiltrāta savākšanas sistēma ietver:

- drenāžas slāni;
- drenāžas caurules;
- kolektoru;
- novadīšanu uz krājrezervuāru;
- padošanu uz attīrīšanas iekārtām;
- attīrīšanu;
- koncentrāta atgriešanu krātuvē;
- tīrā ūdens izlaidi novadgrāvī.

Tādējādi tiek nodrošināta videi droša infiltrāta apsaimniekošana.

SAP "Janvāri" infiltrāta savākšana, uzkrāšana krājbaseinā un attīrīšana reversās osmozes attīrīšanas iekārtā paredzētā jauda ir 6 m³/h (144 m³/dnn), 56 546 m³/gadā. Iekārtu attīrīšanas efektivitāte - 75 %, līdz ar to vidē tiks novadīts ap 110 m³/dnn attīrīta infiltrāta, savukārt attīrīšanas procesā veidojošais koncentrāts - 44,9 m³/dnn jeb 25 % tiks novadīts atpakaļ poligona krātuvē.

Jāatzīmē, ka infiltrāta savākšanas baseins ir projektēts ņemot vērā pārsniegšanas riskus, attiecīgi kalpo arī kā rezervuārs, kas spēj uzkrāt arī papildus notekūdeņu apjomu gadījumos, kad notikusi nestandarta situācija/avārija un notekūdeņu apjoms ir paaugstināts salīdzinājumā ar ikdienas darbības režīmu. Papildus infiltrāts var tikt uzkrāts apglabāšanas šūnā noslēdzot infiltrāta novadīšanas sistēmu ar vārstu. Infiltrāta baseina pārplūdes kontrole notiek ar automātiskā pludiņa signāla palīdzību.

Savāktajam infiltrātam no atkritumu apglabāšanas teritorijām tiek veikta priekšattīrīšana reversās osmozes tipa infiltrāta attīrīšanas iekārtā, secīgi tālāk attīrītais infiltrāts tiek novadīts poligonam pieguļošajā novadgrāvī, bet infiltrāta attīrīšanas rezultātā radušos piesārņojošo vielu koncentrātu sūknē atpakaļ krātuvē.

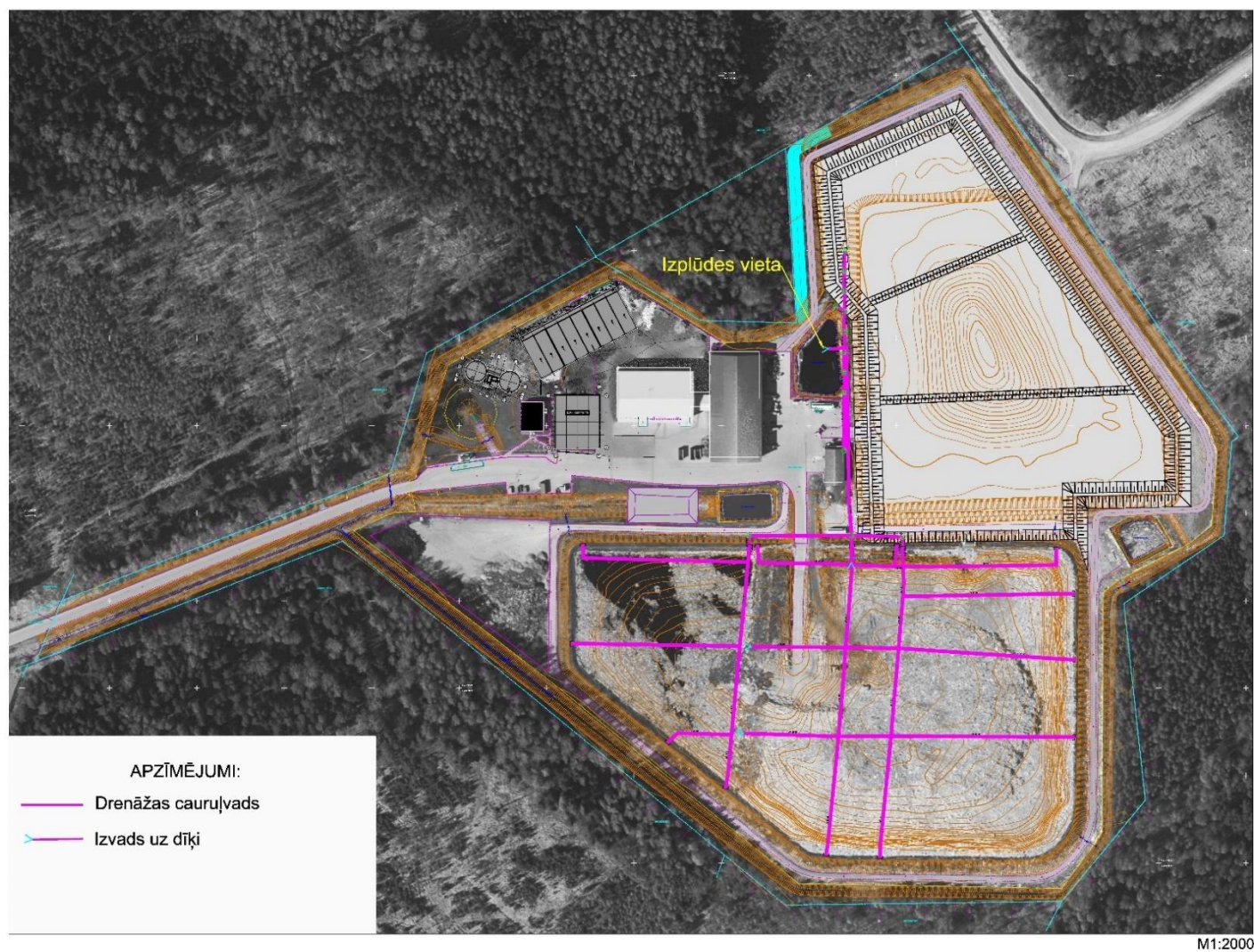
Infiltrāta apsaimniekošanas sistēma jaunajā Krātuvē plānota analogiski esošajai atkritumu apglabāšanas šūnai (detālāku aprakstu skat. šajā nodaļā zemāk). Pamatnes klājums pārtver infiltrātu izveidotajā infiltrāta savākšanas pašteses sistēmā. Krātuves izbūvētā notekūdeņu un infiltrāta savākšanas sistēma tiks pieslēgta kopējam notekūdeņu savākšanas tīklam. Infiltrāta drenāžas sistēma tiks pieslēgta esošajai infiltrāta sistēmai izveidojot jaunu kolektoru, kas izvietota pie plānotās Krātuves rietumu malā (aptuveni vidusdaļā).

Krātuves izbūve un ekspluatācija neveidos izmaiņas notekūdeņu kvalitātē, jo jaunajā Krātuvē atkritumi tiks apglabāti tikai tad, kad pārstās izmantot šobrīd aktīvo atkritumu apglabāšanas krātuvi. Kopumā ietekme uz notekūdeņu daudzumu pēc Krātuves izbūves būs, bet tā vērtējama kā neliela, jo

Krātuvi neizmantos papildus atkritumu apglabāšanai, bet kā aizstājēju šobrīd aktīvajai krātuvei, kad tajā vairs nenotiks atkritumu apglabāšana. Ņemot vērā šos aspektus, ir paredzētas izmaiņas notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmā pēc Paredzētās darbības īstenošanas (detālāku aprakstu par jaunās Krātuves infiltrāta apsaimniekošanas sistēmu skat. zemāk).

Šobrīd un arī turpmāk, pēc Paredzētās darbības īstenošanas, lai ierobežotu virszemes ūdeņos nonākošo emisiju, operators izmanto LPTP vai vidi saudzējošas tehnoloģijas.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

3.8. attēls. Sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" drenāžas sistēmas shēma

Infiltrāta apsaimniekošanas sistēma jaunajā Krātuvē

Pēc jaunās Krātuves pamatnes izveides secīgi seko Krātuves aizpildīšana ar atkritumiem. Krātuves aizpildīšanu ar atkritumiem (atkritumu apglabāšanas krātuves ekspluatācija) sāk no aktīvās krātuves ziemeļu malas līdz tiek sasniegts 65 m v.j.l. Krātuves aizpildītajai daļai veic pagaidu rekultivāciju. Tālāk atkritumu apglabāšanu sāk no jaunās krātuves 1. sektora (no ziemeļu malas) paralēli pildot arī savienojuma (pārejas) vietu starp aktīvo šūnu un jauno šūnu. Sagaidāms, ka infiltrāta apjoms pieaugs pakāpeniski atbilstoši augstāk minētajam jaunās Krātuves apglabājamo atkritumu principam.

Palielinoties atkritumu apglabāšanas krātuves platībai, proporcionāli palielinās krātuvē nonākošo nokrišņu daudzums un attiecīgi radītā infiltrāta apjoms. Lai nodrošinātu infiltrāta attīrīšanas iekārtu jaudas atbilstību radītā infiltrāta apjomam arī pēc jaunās atkritumu krātuves izbūves, būtu nepieciešama esošās attīrīšanas iekārtas jaudas (kas ir $6 \sim 3 \text{ m}^3/\text{h}$.) palielināšana. Jāatzīmē, ka jaunā attīrīšanas iekārta, ar ko operators plāno aizstāt esošo (2025. gada vidū), ir projektēta ar vidējo jaudu $10 \text{ m}^3/\text{h}$, t.i. 240 m^3 diennaktī (maksimālā iekārtas jauda var sasniegt $15 \text{ m}^3/\text{h}$).

Tālāk sniegts aprēķina piemērs jaunās Krātuves infiltrāta apjomam.

Jaunās Krātuves laukums $32\,000 \text{ m}^2 * 712 \text{ mm}$ nokrišņu gada norma stacijā "Stende" (atbilstoši gada summārajai nokrišņu vērtībai laikposmā no 1989. līdz 2018. gadam, Latvijas būvnormatīvu LBN 003-19 "Būvklimateoloģija") $\text{mm} = 22\,784 \text{ m}^3/\text{gadā}$ (vidēji $62 \text{ m}^3/\text{dnn}$)

Šobrīd ekspluatācijā esošajā krātuvē uzstādītās iekārtas jauda ir $144 \text{ m}^3/\text{dnn} = 6 \text{ m}^3/\text{h}$ (spēj apstrādāt līdz $56\,546 \text{ m}^3/\text{gadā}$ infiltrāta)

Lai attīrītu infiltrātu kas veidosies no jaunās Krātuves, nepieciešamā jauda:

$$22\,784 \text{ m}^3/\text{gadā} = 62 \text{ m}^3/\text{dnn} = 2,6 \text{ m}^3/\text{h}$$

Tiek rekomendēta jaudas rezerve, attiecīgi nepieciešams nodrošināt jaudas palielinājumu ap $3 \text{ m}^3/\text{h}$.

Sasummējot esošo (uz doto brīdi $6 \text{ m}^3/\text{h}$) attīrīšanas iekārtas jaudu un jaunajai Krātuve nepieciešamo kopā būtu nepieciešams nodrošināt attīrīšanas iekārtas jaudu $9 \text{ m}^3/\text{h}$ (pie maksimāli iespējamā infiltrāta apjoma). Atzīmējams, ka praktiski šis scenārijs nav iespējams, jo, piemēram, jaunajā Krātuvē atkritumu apglabāšana notiks pakāpeniski un tiks uzsākta ne ātrāk kā 2027. gadā. Tāpat jāatzīmē arī aktuālo tendenci atbilstoši ES izvirzītajiem mērķiem par sagaidāmo apglabājamo atkritumu masas īpatsvara samazinājumu.

Pēc Paredzētās darbības īstenošanas prognozēts infiltrāta apjoma pieaugums (maksimāli pusotru reizi), līdz ar to esošās infiltrāta attīrīšanas iekārtu jaudas ir nepietiekamas, attiecīgi kopējā nepieciešamā jauda ir $8 - 9 \text{ m}^3/\text{h}$.

Nemot vērā augstāk minētos aprēķinus un to, ka jaunā attīrīšanas iekārta ir projektēta ar vidējo jaudu $10 \text{ m}^3/\text{h}$, t.i. 240 m^3 diennaktī jeb $87\,600 \text{ m}^3$ gadā (maksimālā iekārtas jauda var sasniegt $15 \text{ m}^3/\text{h}$), attiecīgi izbūvējot jauno Krātuvi, jaunās infiltrāta attīrīšanas iekārtas jauda vērtējama kā pietiekama (izbūve iekārtai plānota 2025. vidū) arī pēc jaunās Krātuves ekspluatācijas uzsākšanas.

Vienu reizi trijos gados pēc Krātuves izbūves, tāpat kā šobrīd jau esošajai infiltrāta savākšanas drenāžas sistēmai, tiks veikta cauruļvadu CCTV inspekcija ar mērķi pārbaudīt cauruļvadu drenāžu. Secīgi, nepieciešamības gadījumā, cauruļvadi tiek iztīrīti ar skalošanas metodi. Skalošanai tiks izmantots krātuvē izveidojies infiltrāts (vienā skalošanas reizē ap 60 m^3), kas tiks padots ar spiedienu. Tādējādi tiks taupīti arī ūdens resursi.

Jāatzīmē, ka IVN ietvaros ir sniegta tikai poligona būvniecības darbu ieskice, līdz ar to šobrīd nav iespējams sniegt ļoti precīzu aprēķinu par jaunās Krātuves infiltrāta apjomu, attiecīgi arī informācija par infiltrāta attīrīšanas iekārtu nepieciešamo jaudu ir aptuvena, kas tiks precizēta būvprojekta izstrādes laikā.

Sadzīves un ražošanas notekūdeņi

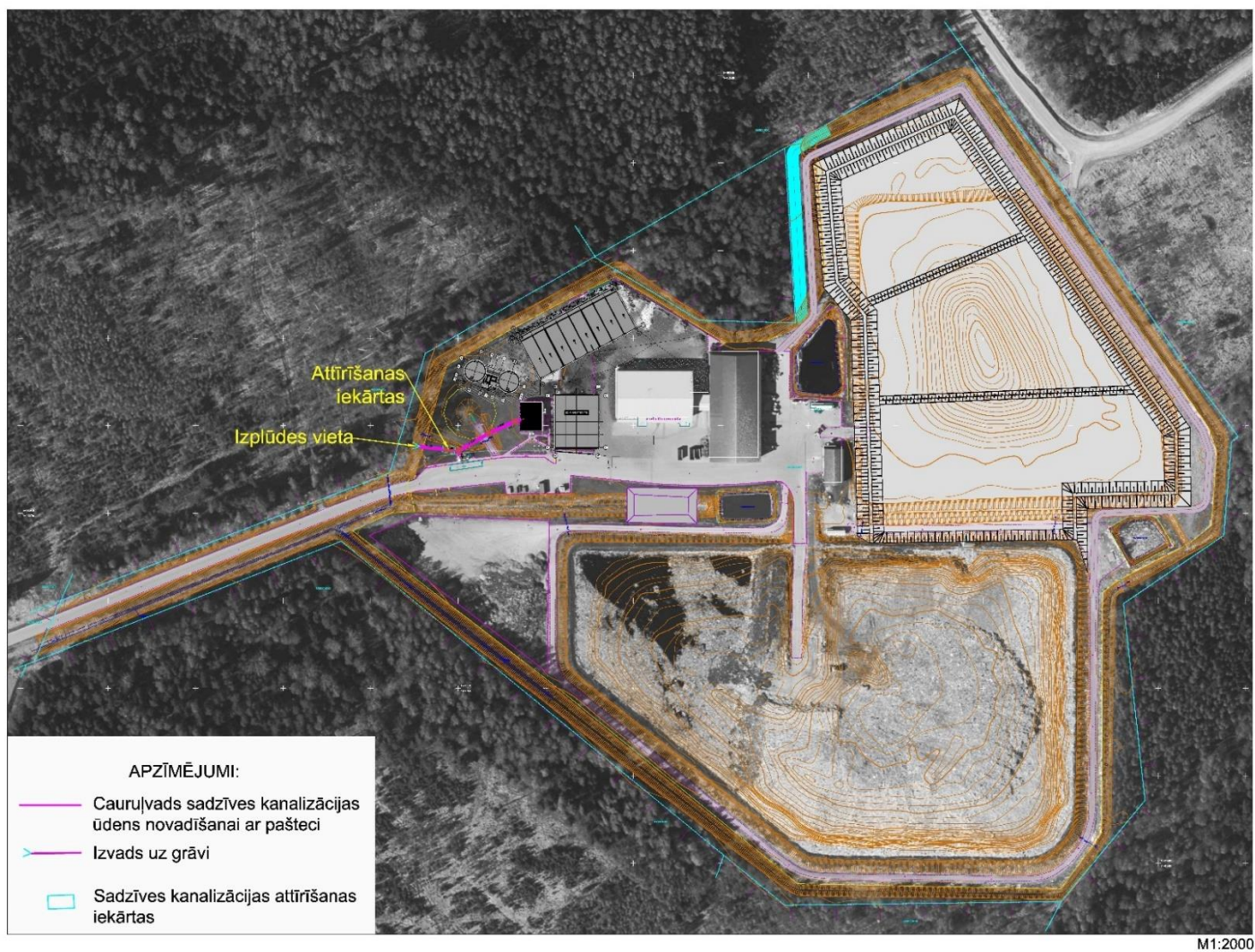
SAP "Janvāri" darbības rezultātā veidojas arī sadzīves un ražošanas notekūdeņi, kas atbilstoši tiek apsaimniekoti. Poligonā esošā sadzīves kanalizācijas sistēmas shēma attēlota 3.9. attēlā, un ražošanas kanalizācijas sistēmas shēma parādīta 3.10. attēlā.

Poligona teritorijā esošajā administrācijas ēkā no izlietnēm, tualetēm un dušām veidojas sadzīves kanalizācijas notekūdeņi – aptuveni 400 m³/gadā. Notekūdeņu attīrīšanu nodrošina mehāniskās un bioloģiskās attīrīšanas iekārtas „EKOL D B5K”, kuru projektētā jauda ir 1,5 m³/dnn, un kas sastāv no divkameru pirmreizējā mehāniskā nostādinātāja un biorotora ar pildījumu. Notekūdeņu apjoms tiek pieņemts atbilstoši patērētā ūdens daudzumam. Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti novadgrāvī. Ūdens kvalitāte tiek pastāvīgi uzraudzīta monitoringa ietvaros.

Sadzīves atkritumu mehāniskās priekšapstrādes angārā tiek nodrošināta ražošanas notekūdeņu savākšana. Angāra telpās ierīkots ražošanas notekūdeņu kanalizācijas tīkls ar četrām notekūdeņu uztveršanas gūlijām un atkritumu uztveršanas grozu. Ierīkotais kanalizācijas tīkls paredzēts potenciālā infiltrāta savākšanai, kas var veidoties no mitriem vai slapjiem atkritumiem, kā arī telpu mazgāšanas ūdeņu savākšanai. Veidojošies ražošanas notekūdeņi ~1,37 m³/dnn jeb 350 m³/gadā, izmantojot sūkņu staciju un teritorijā esošo infiltrāta savākšanas sistēmu, pārsūknēti uz poligona teritorijā esošo infiltrāta baseinu.

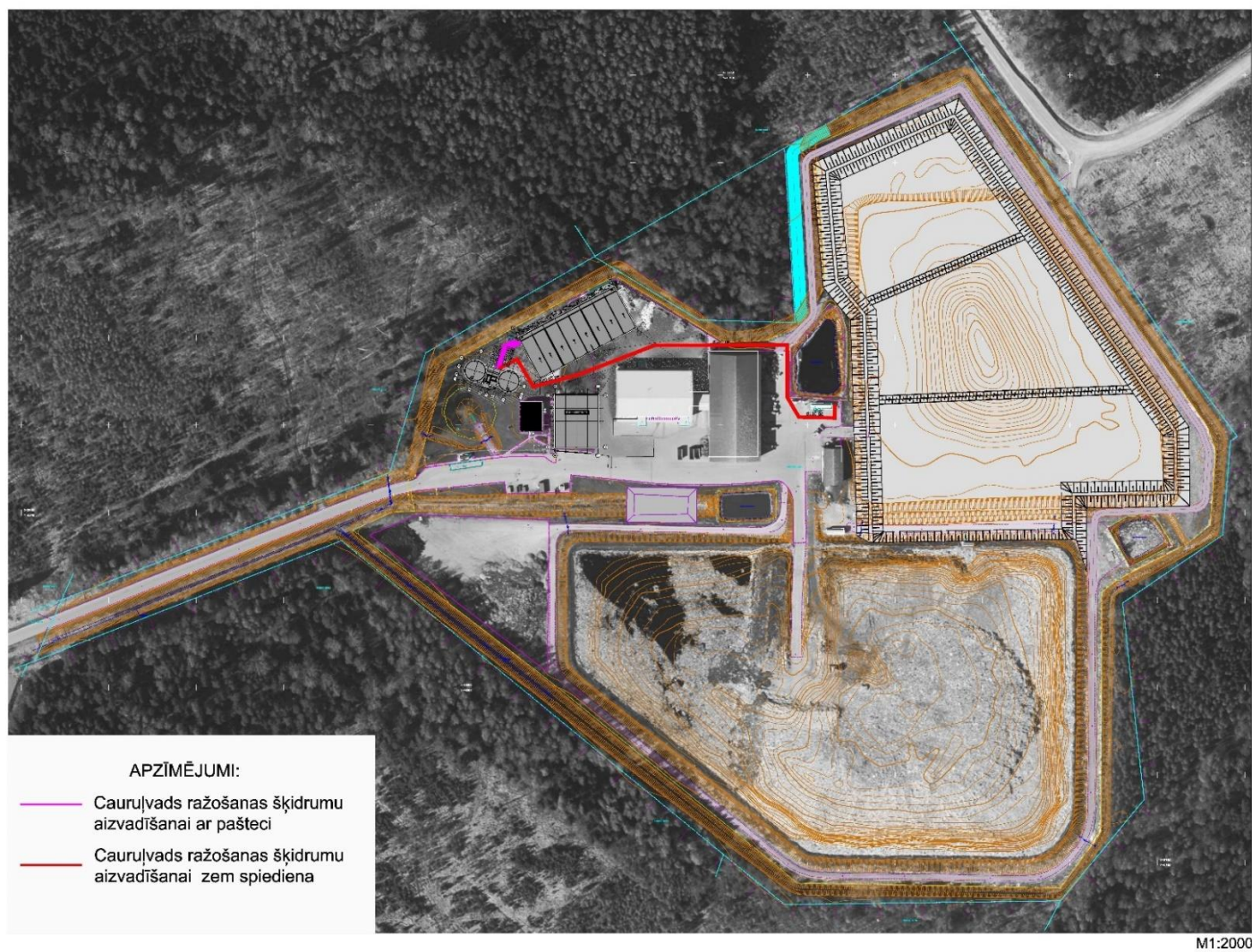
Ne retāk kā reizi mēnesī tiek veikta sadzīves notekūdeņu attīrīšanas iekārtu apsekošanu un nepieciešamības gadījumā veikt to tīrīšanu. Datus par veikto darbu reģistrēt notekūdeņu attīrīšanas iekārtu ekspluatācijas žurnālā.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

3.9. attēls. Sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" sadzīves kanalizācijas sistēmas shēma

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

3.10. attēls. Sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" ražošanas kanalizācijas sistēmas shēma

Virszemes noteces ūdeņi, lietus notekūdeņu aprēķins

Poligonā virszemes noteces ūdeņiem (lietus un sniega kušanas ūdeņi), kas notek no objekta saimnieciskās zonas asfaltētiem ceļiem un laukumiem tiek veikta atsevišķa lietus notekūdeņu uzskaitē.

Lietusūdens savākšanas sistēma SAP "Janvāri" ir sadalīta trīs daļās:

- Lietusūdens novadīšanas sistēma no asfaltētā ceļa seguma un šķirošanas angāra jumta – kopējais lietusūdens savākšanas laukums ir 8800 m². Lietusūdens tiek savākts gūlijās un pa cauruļvadu sistēmu novadīts attīrīšanas iekārtās, kuras darbojas gan kā smilšu uztvērējs, gan eļļas filtrs. Attīrītais ūdens tiek novadīts uz novadgrāvi. Lietusūdens attīrīšanai tiek izmantota firmas „Techneau” kompleksā attīrīšanas iekārta DHLF 115E.

- Ap sadzīves atkritumu mehāniskās priekšapstrādes angāru izbūvēts asfaltbetona segums 3500 m² platībā. Šajā laukumā nodrošināta lietus ūdeņu savākšana un novadīšana poligona teritorijā esošajā lietus ūdeņu kanalizācijas sistēmā.

- Lietus un tehniskā ūdens novadīšanai no asfaltbetona seguma laukuma (atkritumu apstrādes un uzglabāšanas laukums) 5038 m² platībā un tehnikas mazgāšanas laukuma – tiek izmantota uzņēmuma ACO DRAIN līnijveida drenāža V150. Tālāk lietusūdens un tehniskais ūdens nonāk cauruļvadu sistēmā, pa kuru tiek novadīts attīrīšanas iekārtās, kuras darbojas gan kā smilšu uztvērējs, gan kā eļļas filtrs. Lietusūdens kompleksai attīrīšanai tiek izmantota firmas „Techneau” kompleksā attīrīšanas iekārta EH1003C. Lietusūdens novadīšanai no laukuma – tiek izmantota betona ūdens tekne UD-1, pa kuru ūdens nonāk cauruļvados un tiek novadīts uz attīrīšanas iekārtām, kuras ir gan smilšu uztvērējs, gan eļļas filtrs. Lietusūdens kompleksai attīrīšanai tiek izmantota firmas „Techneau” kompleksā attīrīšanas iekārta EH1010C. Pēc tam ūdeni ar aizbīdņiem var novadīt vai nu notekgrāvī vai uz pārsūknēšanas aku, no kuras ūdens tiek sūknēts uz atkritumu krātuvi un attiecīgi nonāk infiltrāta savākšanas sistēmā.

Jaunajā BNA pārstrādes kompleksā lietus ūdens savākšana notiek caur centralizētu lietus ūdens kanalizācijas savākšanas tīklu, kas ir pieslēgts kopējam poligonā esošajam kanalizācijas tīklam.

Lietus notekūdeņu kanalizācijas sistēmas shēma SAP "Janvāri" parādīta 3.11. attēlā.

SAP "Janvāri" lietus notekūdeņu apjoma aprēķins:

- no ceļiem un laukumiem: 15 000 * Stendes novērojumu stacijā vidējā 1991. - 2020. gada nokrišņu norma (695,5 mm) = 10 432 m³/gadā;
- no jumtiem: platība 6434 m² * Stendes novērojumu stacijā vidējā 1991. - 2020. gada nokrišņu norma (695,5 mm) = 4475 m³/gadā.

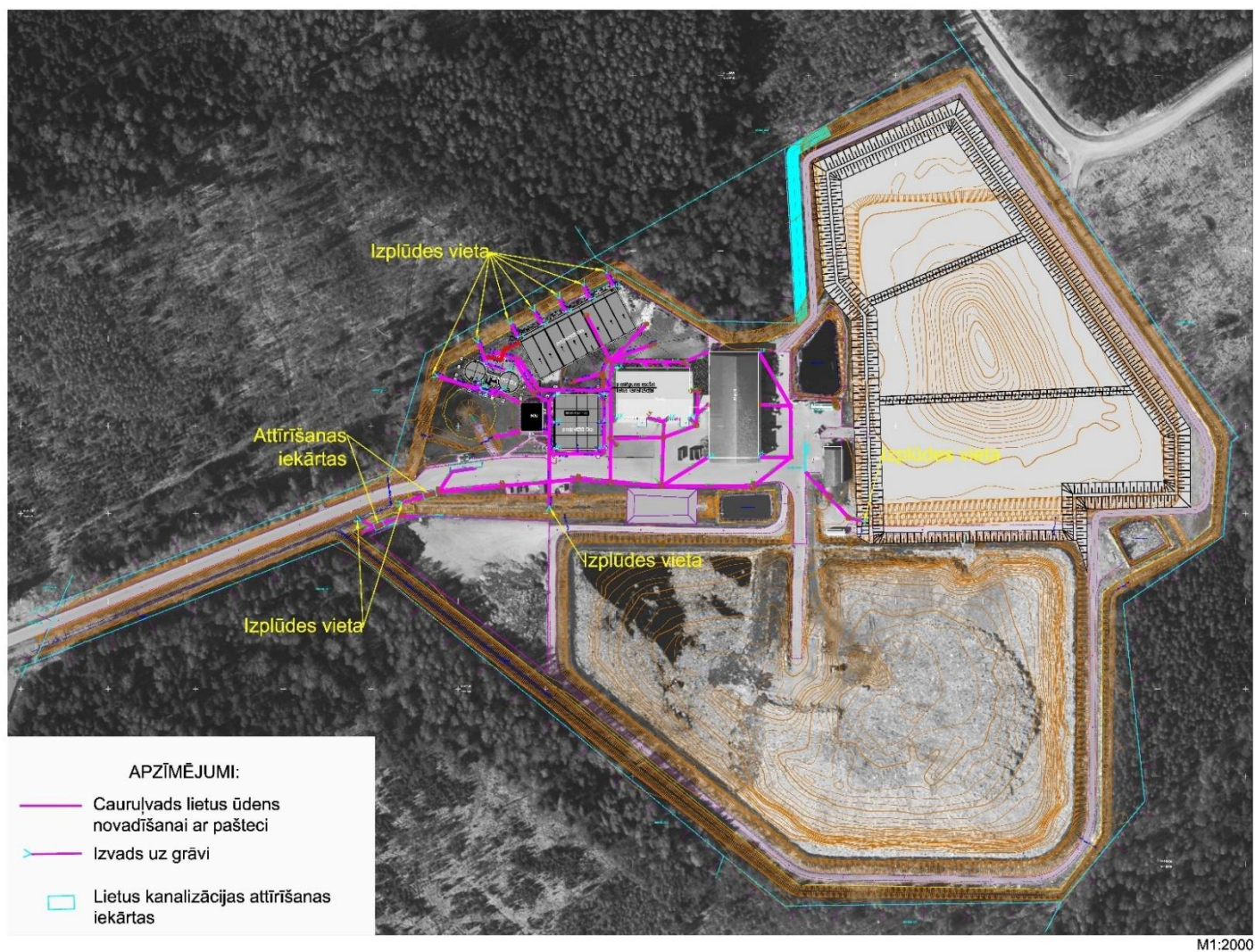
Saskaņā ar Piesārņojuma atļaujā noteikto, virszemes un gruntsūdeņu aizsardzībai no piesārņojuma paredzēti šādi pasākumi:

- poligona teritorija ir asfaltēta;
- atkritumu apglabāšanas krātuve, infiltrāta uzglabāšanas baseins un infiltrāta uzkrāšanas tvertne ir aprīkoti ar likumdošanas prasībām atbilstošu pretinfiltrācijas segumu;
- izveidota infiltrāta savākšanas sistēma un uzstādītas infiltrāta attīrīšanas iekārtas;
- sadzīves notekūdeņu attīrīšana notekūdeņu attīrīšanas iekārtās;
- ir izveidota virszemes noteces ūdeņu savākšanas no poligona teritorijas un attīrīšana;
- lietus ūdeņu attīrīšanas iekārtas.

Ir aizliegta neattīrītu sadzīves notekūdeņu (no administrācijas ēkas un garāžas), piesārņotu lietus/tehnisko notekūdeņu (no poligonā esošiem laukumiem un iekšējiem ceļiem) un poligona infiltrāta emisija vidē vai virszemes ūdeņos, atbilstoši normatīvo aktu prasībām par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī.

Ne retāk kā reizi mēnesī tiek veikta virszemes notekūdeņu attīrīšanas iekārtu apsekošanu un nepieciešamības gadījumā veikt to tīrīšanu. Datus par veikto darbu reģistrēt notekūdeņu attīrīšanas iekārtu ekspluatācijas žurnālā.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

3.11. attēls. Sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" lietussūdens kanalizācijas sistēmas shēma

Transportlīdzekļu mazgāšana

Transportlīdzekļu mazgāšana tiek veikta poligona teritorijā esošajā laukumā 250 m² platībā, kas izvietots blakus garāžai, kas paredzēts gan tehnikas, gan atkritumu pārvadāšanas autotransporta mazgāšanai. Transportlīdzekļu mazgāšanas regularitāte - pēc nepieciešamības. Automazgātava aprīkota ar manuālu rokas mazgātāju.

Lietus un tehniskā ūdens novadīšanai no tehnikas mazgāšanas laukuma – tiek izmantota līnijveida drenāža. Tālāk lietussūdens un tehniskais ūdens nonāk cauruļvadu sistēmā, pa kuru tiek novadīts attīrīšanas iekārtās, kuras darbojas gan kā smilšu uztvērējs, gan kā eļļas filtrs, kas tālāk tiek novadīts uz infiltrāta attīrīšanas sistēmu.

Transportlīdzekļu mazgāšanai bīstamas un vidi apdraudošas ķīmiskas vielas netiek izmantotas. Turpat mazgāšanas laukumā iespējams veikt transportlīdzekļu riepu dezinfekciju.

Visi SAP "Janvāri" poligonā objektos veidojošies notekūdeņi - sadzīves, ražošanas un lietussūdens tiek savākti tiem izbūvētās sistēmās un atbilstoši apsaimniekoti. Tieša notekūdeņu novadīšana atklātās ūdenstilpnēs bez priekšattīrīšanas netiek pieļauta.

3.1.6. Atkritumu gāzes savākšanas sistēma

2015. gadā SAP "Janvāri" tika izbūvēta gāzes savākšanas un utilizācijas sistēma, lai samazinātu gāzu emisiju apkārtējā vidē, kas veidojas atkritumu biodegradācijas procesā. Krātvē izvietoto sadzīves atkritumu sadalīšanās rezultātā izdalās poligona gāze, kas satur metānu. Poligona gāze tiek izsūknēta no krātuves. Gāzes utilizācija paredzēta, izmantojot utilizācijas iekārtu UFO 500 – lāpu, kas nodrošina gāzes sadedzināšanu. Iekārta aprīkota ar liesmas kontroles sensoriem, lai nepieļautu lāpas nejaušu nodzišanu un nesadedzinātās gāzes nonākšanu atmosfērā. Lāpas maksimālā jauda - 0,16 MW.

Gāzes savākšanas sistēmas kontrole un ekspluatācija tiek vadīta automātiski un manuāli. Tiek izmantots drošs aprīkojums, ieskaitot visu aparatūru, standarta programmatūru un lietotāja programmatūru. Ekspluatācija un process ir novērojami no vadības paneļa. Iekārta aprīkota ar sensoriem gāzes monitoringa nodrošināšanai.

Esošo temperatūras starpību dēļ, gāzes vados veidojas kondensāts, tas, izmantojot gāzes kondensāta savācējsistēmu, tiek novadīts kondensāta savākšanas akā, no kuras pārsūknēts uz galveno infiltrāta savākšanas aku, tālāk novadīts infiltrāta baseinā. Gāzes kolektora caurule tiek izmantota vienmērīgas gāzes plūsmas nodrošināšanai. Gāzes sūkņēšanas iespēja tiek paredzēta visai poligona gāzes savākšanas sistēmai. Gāzes sūkņēšanas stacija ietverta konteiner-tipa objektā, tajā uzstādīts gāzes skaitītājs un izbūvēts atzars no gāzesvada uz gāzes utilizācijas iekārtu - lāpu. Gāzes sūkņēšanas stacija aprīkota ar atbilstošas jaudas sūkni, kas nodrošina atbilstošu vakuumu gāzes savācējsistēmā. Frekvenču pārveidotāja vadīts gāzes sūknis, kurš novietots konteinerā, nodrošina nemainīgu gāzes spiediena padevi gāzes patērētājam (lāpai). Regulēšana nodrošina nemainīgu metāna saturu gāzes kolektora vadā. Nepieciešamības gadījumā poligona gāze tiek sadedzināta lāpā.

Poligona gāzes savākšanas un utilizācijas sistēmu veido:

- gāzes savākšanas sistēma;
- gāzes regulēšanas sistēma;
- kondensāta novadīšanas ierīce;
- gāzes kolektors;
- gāzes sūkņēšanas sistēma;
- gāzes utilizācijas sistēma (lāpa);
- atkritumu mitrināšanas sistēma.

Poligona izbūves 2. kārtas ietvaros (realizējot būvprojektu "CSA poligona "Janvāri" esošās krātuves darbības uzlabošanai, poligona gāzes savākšanas un infiltrāta savākšanas un attīrīšanas sistēmu papildināšanai, krātuves vaļņu profilēšana un krātuves neaktīvās daļas pārklāšana") plānots papildināt esošo poligona gāzes savākšanas sistēmu, kuru, turpmākās poligona infrastruktūras attīstības gaitā, paredzēts savienot ar BNA pārstrādes iekārtas biogāzes savākšanas un utilizācijas sistēmu. 2025. – 2026. gadā paredzēts izveidot 2. kārtas gāzes savākšanas sistēmu no visas esošās krātuves.

SAP "Janvāri" ir uzbūvēta un 2024. gada 11. jūlijā ir nodota ekspluatācijā BNA pārstrādes iekārta, kurā ir uzsākta BNA bioloģiskā pārstrāde, izmantojot anaerobās fermentācijas ar biogāzes ražošanu metodi. Anaerobā fermentācija ir organisko savienojumu sadalīšanās anaerobos apstākļos. Fermentācijas produkts - metāns - tiek radīts ar anaerobu baktēriju darbību. Metānu (biogāzi) sadedzina koģenerācijas iekārtās, kuras ģenerē elektrisko un siltuma enerģiju. Iegūtā biogāze tiks nogādāta uz koģenerācijas iekārtu, kura saražos nepieciešamo siltumu un elektroenerģiju tehnoloģiskā procesa fermentācijas sistēmai.

Koģenerācijas iekārta TEDOM Cento 160 ($\eta = 84,5\%$) ar siltuma jaudu 0,206 MW un elektrisko jaudu 0,166 MW (ievadītā siltuma jauda 0,440 MW). Dūmgāzes no visiem iekārtām nonāk vienotā dūmgāzes skurstenī. Emisijas izplūdes augstums ir 6,0 m, dūmeņa iekšējais diametrs 200 mm, plūsmas ātrums 1534 Nm³/h, temperatūra 150° C. Gāzes attīrīšanas iekārta - nav. Pamatkurināmais – biogāze (jeb poligona gāze). Koģenerācijas stacija darbojas automātiskā režīmā. Koģenerācijas iekārtu plānots darbināt pastāvīgi. Biogāzes ražotne strādā maksimālā noslodzē.

Operators, atbilstoši Piesārņojuma atļaujā noteiktajam, reizi mēnesī nodrošina poligona gāzes un BNA pārstrādes kompleksa gāzes daudzuma un kvantitatīvā sastāva noteikšanu. 2024. gadā atsūknēti 10320 m³ poligona gāzes, kas sadedzināti gāzes utilizācijas lāpā.

Jaunajā Krātuvē, paralēli atkritumu apglabāšanas procesam, arī tiks uzbūvēta gāzes savākšanas un mitrināšanas sistēma un nodrošināta tās atbilstoša darbība. Krātuve tiek aizpildīta ar atkritumiem, tad ierīkota gāzes savākšanas un mitrināšanas sistēma (aptuveni pa 6 metriem augstumā). Gāzes savākšanas sistēmas apjoms, balstoties uz faktiskajiem apstākļiem, ekspluatācijas laikā tiks samazināts, ņemot vērā, ka, 2024. gada vidū uzsāktā anaerobās fermentācijas BNA pārstrādes iekārtas darbību poligonā, šūnā apglabāšanai plānots izvietot tikai tādus atkritumus, no kuriem atkritumu gāzes izdalīšanās būs minimāla.

3.1.7. Poligona infrastruktūras darbības nodrošināšanai citu esošo objektu, sistēmu apraksts

Poligona infrastruktūras objektu darbības nodrošināšanai teritorijā ir uzbūvēti šādi objekti, sistēmas, nodrošinātas komunikācijas: administratīvā ēka, ūdensapgādes sistēma, sadzīves notekūdeņu, lietus notekūdeņu un infiltrāta savākšanas sistēmas, iekšējie ceļi un laukumi, svaru tilts atkritumvedēju transporta svēršanai, ugunsdzēsības baseins, elektronisko sakaru tīkli, apkures sistēma, teritorija nožogota ar divus metrus augstu žogu pa poligona perimetru, u.c. Teritoriju pastāvīgi uzrauga ēku un teritoriju uzraugi.

Administratīvā ēka

Administratīvā ēkā ir aprīkota ar šādām sistēmām: dispečera – apsardzes sistēma ar videonovērošanas sistēmu, ugunsdzēsības drošības sistēma, iekšējie ūdensapgādes tīkli (ūdens tiek nodrošināts no poligonā esošā ūdens ieguves urbuma), zibens aizsardzības sistēma, apkures sistēma, elektroenerģijas tīkli. Administrācijas ēkā atrodas darba vietas administrācijas darbiniekiem.

Ūdensapgādes sistēma

Poligona teritorijā ierīkots ūdensapgādes urbums, kas izvietots ~25 m uz Z no dispečeru/sarga telpas. Urbums (LVGMC datu bāze "Urbumi" Nr. 25922) ierīkots 2008. gadā, tā dziļums ir 47 metri, urbuma debīts – 3 l/s.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

Urbumā uzstādītais dziļurbuma sūknis darbojas automātiskā režīmā, vidējais ūdens patēriņš saskaņā ar Piesārņojuma atļauju noteikto ir līdz 3285 m³/gadā. Ap urbumu ierīkota iežogota stingra režīma aizsargjosla ar rādiusu 15 m un apriņķa ar informatīvo zīmi. Urbumam noteikta ķīmiskā aizsargjosla 584 m rādiusā un bakterioloģiskā aizsargjosla ar 87 m rādiusu. Ūdensapgādes tīkla ierīkošanai izmantotas HDPE caurules ar Ø 63 un 40 mm. Pats urbums atrodas sūknētavas ēkā, tas ir apriņķots ar ūdens skaitītāju un sūkni. Ūdens ieguves dati tiek reģistrēti instrumentālās uzskaites žurnālā katra mēneša pirmajā datumā. Ūdens tiek izmantots sadzīves un ražošanas vajadzībām.

Svaru tilts

Atkritumu daudzuma noteikšanai sver uz svaru tilta poligonā iebraucošo un iztukšoto izbraucošo transporta līdzekli. Svēršanai tiek izmantoti verificēti neautomātiskie elektroniskie svāri. Svaru tilta garums ir 18 m, virszemes tipa, svēršanas robeža no 400 – 60000 kg, svēršanas precizitāte ±20 kg. Uzskaites sistēma ir izveidota tā, lai katra krava tiktu reģistrēta ar unikālu kodu.

Ugunsdzēsības baseins

Poligona teritorijā ierīkoti divi ugunsdzēsības baseini. Viens baseins izvietots poligona austrumu malā (aptuveni vidusdaļa) pie aktīvās atkritumu apglabāšanas krātuves ziemeļaustrumu stūra (400 m³), otrs baseins atrodas poligona vidusdaļā (396 m³) starp atkritumu šķirošanas rūpnīcas ēku un aktīvās atkritumu apglabāšanas krātuvi. Baseini ir atklāta tipa. Uzpilde notiek no lietotā ūdens un, ja nepieciešams, no ūdensapgādes tīkla. Ugunsdzēsības baseinu novietojums ir risināts tā, lai tas nosegtu maksimāli lielāku teritoriju. Baseinu pamatne un malas izklātas ar ūdensnecaurīgu materiālu – HDPE plēvi. Apkārta baseiniem ierīkots 1,5 m augsts žogs.

Atkritumu poligona krātuvē ir ierīkota infiltrāta mitrināšanas sistēma, ko iespējams pielietot arī ārkārtas gadījumos liesmu dzēšanai krātuvē, tādējādi ugunsdrošības ūdensapgādes sistēma ir nodrošināta visā poligonā.

Elektroenerģija un apkures sistēma

Elektroapgāde poligona darbībai tiek nodrošināta no AS "Latvenergo" pazemes elektroapgādes tīkliem. Primāri poligonā tiek patērēta koģenerācijā saražotā elektroenerģija. Elektroenerģija tiek patērēta galvenokārt poligona tehnoloģisko procesu nodrošināšanai, teritorijas apgaismošanai, ēku elektroapgādei, kā arī apkures sistēmas nodrošināšanai administratīvajai ēkai.

Kopš BNA pārstrādes iekārtas ekspluatācijas uzsākšanas (2024. gada jūlijs), no kompleksā esošās biogāzes koģenerācijas iekārtas tiek saražota elektroenerģija un siltumenerģija. Gan elektroenerģija, gan siltumenerģija primāri tiek lietota vajadzībām (ēku apsilde, siltā ūdens sagatavošana, apgaismojums gan ēkām, gan poligona teritorijai, poligona tehnoloģisko procesu nodrošināšanai). Saražotās elektroenerģijas pārpalikumu nodod kopējā tīklā.

3.2. Esošās piesārņojošās darbības atļauja un tās prasību analīze

SAP "Janvāri" apsaimniekotājs (operators) SIA "PIEJŪRA", 2014. gada 25. jūlijā ir saņēmis Piesārņojuma atļauju, ko izsniegusi VVD Kurzemes reģionālās vides pārvalde, un kas ir izsniegta uz visu iekārtas darbības laiku.

SAP "Janvāri" darbība atbilst:

a) A kategorijas piesārņojošai darbībai saskaņā ar likuma "Par piesārņojumu" 1. pielikuma (5) daļas "Atkritumu saimniecība" 4) punktu: atkritumu poligoni saskaņā ar "Atkritumu apsaimniekošanas likumu", kuri var uzņemt vairāk nekā 10 tonnas atkritumu dienā vai kuru kopējā ietilpība pārsniedz 25 000 tonnas, izņemot inerto atkritumu poligonus.

b) MK noteikumu Nr. 1082 1. pielikuma šādiem punktiem:

- 5.3. iekārtas nebīstamu atkritumu bioloģiskai vai fizikāli ķīmiskai apstrādei, izņemot kompostēšanas iekārtas ar uzņemšanas jaudu līdz 100 tonnām gadā un dzīvnieku mēslu kompostēšanas iekārtas;
- 5.10. iekārtas nebīstamu atkritumu šķirošanai, uzglabāšanai vai reģenerācijai (izņemot to radīšanas vietās), kurās vienlaikus var atrasties 30 un vairāk tonnu atkritumu dienā;
- 5.13. iekārtas īslaicīgai (ne ilgāk par gadu) bīstamo atkritumu vienlaicīgai uzglabāšanai ar kopējo ietilpību līdz 50 tonnām (piemēram, pārkraušanas stacijas un konteineru noliktavas), izņemot atkritumu uzglabāšanu to radīšanas vietās;
- 5.16. iekārtas elektrisko un elektronisko atkritumu reģenerācijai vai uzglabāšanai, izņemot apstrādi smalcinātājos;

c) MK noteikumu Nr. 1082 2. pielikuma šādiem punktiem:

- 1.1.1. sadedzināšanas iekārtas, kuru nominālā siltuma jauda ir vienāda ar vai lielāka par 0.2 un mazāka par 5 megavatiem un kuras kā kurināmo izmanto biomasu, kūdru vai gāzveida kurināmo;
- 6.3. notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ar jaudu no 5 līdz 20 kubikmetriem diennaktī, ja notekūdeņus novada vidē;
- 6.1. visu kategoriju (L, M, N, O) mehānisko sauszemes transportlīdzekļu, mobilās lauksaimniecības tehnikas un satismē neizmantojamu pārvietojamu mehānismu un citu pārvietojamu agregātu remonta un apkopes darbnīcas (tai skaitā iekārtas, kurās veic automazgāšanu vai transportlīdzekļu salonu ķīmisko tīrīšanu)

Piesārņojuma atļauja (tai sk. ar grozījumiem) izsniegta SIA "PIEJŪRA" SAP "Janvāri" šādiem poligona raksturlielumiem, atkritumu apglabāšanas apjomiem un to veidiem:

- poligonā apglabājamo atkritumu daudzumam (atkritumu apglabāšanas kods D1) – 13 140 t/gadā;
- azbestu saturošo izolācijas materiālu un būvniecības atkritumu (atkritumu klase 170605) apglabāšanai atsevišķā poligona nodaļā - 1000 t/gadā;
- atkritumu savākšanai, pārkraušanai, šķirošanai, uzglabāšanai, t.sk.:
 - nešķirotu sadzīves atkritumu šķirošanai līdz 18 895 t/gadā;
 - būvniecības atkritumu drupināšanai un šķirošanai poligona tehnoloģisko vajadzību nodrošināšanai līdz 4405 t/gadā;
 - liela izmēra atkritumu izjaukšanai un šķirošanai līdz 3600 t/gadā.
- BNA pārstrādei BNA kompleksā līdz 18 500 t/gadā;
- šķirotu atkritumu savākšanas laukuma darbībai, t.sk., bīstamo atkritumu, elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu pieņemšanai un uzglabāšanai;
- notekūdeņu (poligona infiltrāta) attīrīšanai reversās osmozes attīrīšanas iekārtās ar projektēto jaudu 6 m³/h, 144 m³/dnn un attīrītā infiltrāta novadīšanai novadgrāvī (izplūdes vietas identifikācijas Nr. N400651);
- saražotās biogāzes sadedzināšanai koģenerācijas iekārtā "TEDOM Cento 160" ar ievadīto siltuma jaudu 0,440 MW;
- mehānisko transportlīdzekļu remonta un apkopes darbnīca.

Piesārņojuma atļaujas nosacījumi attiecināmi uz visiem SIA "PIEJŪRA" pamatdarbības posmiem poligona teritorijā, kā arī ar pamatdarbību saistītām piesārņojošām darbībām – notekūdeņu novadīšanu, atkritumu apsaimniekošanu, gaisa un smaku emisijām, pazemes ūdens ieguvī, troksni, u.c. Cita starpā Piesārņojuma atļauja noteic prasības poligona iekārtošanai (ietverot jaunu objektu būvniecību poligonā), ekspluatācijai, uzraudzības un kontroles procedūrām, poligona slēgšanai un apsaimniekošanai pēc slēgšanas.

Ievērojot to, ka SIA "PIEJŪRA" Paredzētā darbība ir saistīta ar vidi piesārņojošām darbībām, ko nepieciešams īstenot saskaņā ar likumā „Par piesārņojumu” noteiktajām prasībām, proti, pirms Paredzētās darbības uzsākšanas būs nepieciešams grozīt esošo Piesārņojuma atļauju, ko nosaka likums „Par piesārņojumu” un MK noteikumi Nr. 1032. Piesārņojuma atļaujas būtisku grozījumu (vai jaunas atļaujas) saņemšanai nepieciešams sagatavot iesniegumu vismaz 150 dienas pirms A kategorijas piesārņojošas darbības paredzētās uzsākšanas.

Zemāk sniegta informācija par esošās Piesārņojuma atļaujas galvenajām prasībām, izvirzītajiem nosacījumiem, kā arī veikta to analīze.

3.2.1. Resursu izmantošana

Ūdens resursu izmantošana

Saskaņā ar Piesārņojuma atļaujas nosacījumiem, poligona ūdensapgādei nepieciešamo pazemes ūdeni – 730 m³/gadā iegūst no artēziskā urbuma Nr. 25922 (LVGMC datu bāze "Urbumi"). Ap urbumu ir nodrošināta stingra režīma aizsargjosla 15 m rādiusā.

Ūdens ieguves urbuma lietošanai Piesārņojuma atļaujā izvirzītas šādas galvenās prasības:

- Iegūtā ūdens patēriņu uzskaitīt ar verificētu ūdens mērītāju;
- Datus par ūdens patēriņu reģistrēt ūdens lietošanas instrumentālās uzskaites žurnālā;
- Stingrā režīma aizsargjosla norobežot ar žogu un apriņķot ar informatīvo zīmi.

Atbilstoši gada pārskatos par SIA "PIEJŪRA" SAP "Janvāri" atļaujas nosacījumu izpildi un monitoringa rezultātiem sniegtai informācijai pēdējos trijos gados uzņēmuma ūdens patēriņš ir bijis šāds: 2021. g. - 368 m³/gadā; 2022. g. - 288 m³/gadā; 2023. g. - 597 m³/gadā. 2023. gada ūdens patēriņa pieaugums skaidrojams ar BNA rūpnīcas būvniecību, tai sk. bioreaktoru hidraulisko testēšanu. Ņemot vērā to, ka BNA rūpnīcas darbība uzsākta 2024. gada vidū, turpmāk uzņēmumā nav sagaidāms ūdens patēriņa pieaugums.

Enerģija

Piesārņojuma atļaujā ir izvirzīti šādi nosacījumi:

- Elektroenerģijas patēriņu un uzskaiti veikt atbilstoši noslēgtā līguma noteikumiem. Ievērot iekārtu tehnoloģiskos procesus, taupīt elektroenerģiju;
- Energoiekārtas darbināt atbilstoši tehnoloģiskajām instrukcijām un veikt atbilstošu procesu kontroli, lai nodrošinātu iekārtu efektīvu darbību;
- Atļautais kurināmā patēriņš uzņēmumā atbilstoši Piesārņojuma atļaujas 4. tabulai;
- Veikt kurināmā patēriņa uzskaiti papīra veidā vai elektroniski, atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

Izejmateriāli un palīgmateriāli

Atbilstoši Piesārņojuma atļaujas nosacījumiem, SAP "Janvāri" teritorijā atļauts pielietot ķīmiskās vielas, maisījumus un citus materiālus, ko izmanto ražošanas procesā kā izejmateriālus vai palīgmateriālus un kuri nav klasificēti kā bīstami. Tāpat poligonā atļauts izmantot atsevišķas bīstamās ķīmiskās vielas un maisījumus, kas izmantoti ražošanā kā izejmateriāli, palīgmateriāli vai veidojas starpproduktos vai gala produktos.

SAP "Janvāri" ķīmisko vielu un maisījumu uzglabāšanu, uzskaiti, marķēšanu un lietošana tiek veikta atbilstoši spēkā esošajos normatīvajos aktos par darbībām ar ķīmiskajām vielām un maisījumiem noteiktajām prasībām. Atbilstoši Piesārņojuma atļaujas nosacījumiem, izejmateriāli tiek uzglabāti poligona teritorijā, atbilstošos apstākļos, kā arī tiek veikta ķīmisko produktu uzskaitē un ikgadēja inventarizācija.

Darbības ar ķīmiskajām vielām un maisījumiem atļauts veikt kvalificētam personālam, kuram ir piemērota izglītība attiecīgo darbību veikšanai atbilstoši normatīvajiem aktiem par nepieciešamo izglītības līmeni personām, kuras veic uzņēmējdarbību ar ķīmiskām vielām un maisījumiem.

Poligonā uzglabātās un izmantotās ķīmiskās vielas, maisījumi un citi materiāli ir uzskaitīti 3.4. tabulā, savukārt bīstamo ķīmisko vielu un materiālu apkopojums skatāms 3.5. tabulā. Drošības datu lapas tiek uzglabātas personālam pieejamā vietā. Informācija drošības datu lapās, arī ķīmisko vielu un ķīmisko produktu marķējums ir valsts valodā.

Poligonā netiek uzglabātas un izmantotas izejvielas, palīgmateriāli, kā arī starpproduktos vai gala produktos neveidojas tādas bīstamās ķīmiskās vielas, kuru dēļ uz uzņēmumu attiektos Ministru kabineta 2016. gada 1. marta noteikumu Nr. 131 "Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 131) prasības.

3.4. tabula

Ķīmisko vielu, maisījumu un citu materiālu izmantošana, to uzglabāšanas apjomi

Ķīmiskā viela vai maisījums (vai to grupa)	Ķīmiskā viela vai maisījuma veids	Izmantošanas veids	Uzglabātais daudzums (tonnas), uzglabāšanas veids	Izmantotais daudzums (tonnas/gadā)
Tehniskais komposts organiska viela	organiska viela	Atkritumu pārklāšanai	10 000, uzglabāšanas laukums poligona teritorijā	bez limita*
Zāģu skaidas	organiska viela	Absorbents izlijušu naftas produktu savākšanai	0,5, poligona tehnikas novietnē	netiek noteikts kā limits
Cleaner A	neorganiska viela	Infiltrāta attīrīšana	-	1
Cleaner C	neorganiska viela	Infiltrāta attīrīšana	-	0,5
Inhibitors Rohib K4	neorganiska viela	Infiltrāta attīrīšana	-	0,36

* ja sagatavotais tehniskais komposts atbilst MK noteikumu Nr. 571 prasībām

SAP "Janvāri" teritorijā, poligona tehnikas novietnē (garāžā), ir izvietota mobila degvielas uzpildes stacija. Uzglabāšanas konteinerī ar tilpumu 10 000 l tiek uzglabāta dīzeļdegviela, kas tiek izmantota poligona iekšējā transporta darbības nodrošināšanai. Gadā tiek izmantota uzņēmuma tehnikas vajadzībām– 150 t/gadā. Mobilā degvielas uzpildes stacijas iekārta sastāv no dubultsienu tvertnes, degvielas uzpildes iekārtas un degvielas uzskaites iekārtas.

3.5. tabula

Bīstamās ķīmiskās vielas un maisījumi, kas izmantoti ražošanā kā izejmateriāli, palīgmateriāli vai veidojas starpproduktos vai gala produktos, to apjomi

Ķīmiskā viela vai maisījums (vai to grupa)	Ķīmiskā viela vai maisījuma veids	Izmantošanas veids	EK Nr.	CAS Nr.	Bīstamības klase	Bīstamības apzīmējums (H kods)	GHS bīstamības piktogramma	Drošības prasību apzīmējums (P kods)	Uzglabātais daudzums (t), uzglabāšanas veids	Izmantotais daudzums (t/gadā)
Sērskābe	Neorganiska viela	Ienākošā infiltrāta pH noregulēšanai infiltrāta attīrīšanas iekārtās	231-639-5	7664-93-3	N bīstams videi Corr.1A; Skin	H314; R35	GHS05 (1272/2008)	P102; P223; P260; P280; P301+P330+P331; P303+P361+P353; P305+P351+P338; P405; S1/2, S26, S30, S45	Netiks uzglabāts	17
Nātrija hidroksīds	Neorganiska viela	Infiltrāta attīrīšanai	215-185-5	1310-73-2	N bīstams videi	Skin Corr.1 A; H314; Met.C Corr. 1; H290, R35	GHS05 (1272/2008)	P260, P280, P301+P330+P331; P303+P361+P353; P305+P351+P338; PP310; S1/2; S26, S37/39, S45	Netiks uzglabāts	0,2
Dīzeļdegviela	Naftas produkti	Transportam	269-822-7	68334-30-5	Xn; Kaitīgas ķīmiskās vielas un ķīmiskie produkti	H226 H304 H315 H332 H351 H373 H411	Bīstami GHS02 GHS07 GHS08 GHS09	P261; P280; P301+P310; P331; P501	10	60

3.2.2. Gaisa aizsardzība

Emisijas no punktveida un neorganizētiem (difūziem) avotiem

Piesārņojuma atļaujā SIA "PIEJŪRA" tiek izvirzīti vairāki nosacījumi emisijām no punktveida emisiju avotiem, tai sk. noteikti to emisiju limiti, robežvērtības un nosacījumi:

- Piesārņojošo vielu emisijas gaisā no punktveida emisijas avotiem (no tehnoloģiskajām iekārtām) atļautas atbilstoši 2024. gada Stacionāru piesārņojuma avotu emisiju limitu projektam, šīs atļaujas 12. tabulā norādītajiem parametriem un 15. tabulā norādītiem piesārņojošo vielu emisiju limitiem;
- Poligonā izvietoti šādi punktveida emisiju avoti: A1- atkritumu krātuve; A2 - infiltrāta uzkrāšanas dīķis; A4- atkritumu šķirošanas angārs; A5 – biofiltrs; A6 - gāzes lāpa; A7 - koģenerācijas iekārta; A8 - BNA biomasas tuneļu iekraušana/izkraušana; A9 - gatavā komposta uzglabāšanas/pēcapstrādes nojume;

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

- Reizi ceturksnī veikt emisijas avotiem A6 un A7 piesārņojošo vielu emisijas limitu ievērošanas kontroli aprēķinu ceļā, izmantojot emisijas limitu projektos izmantotās metodes. Aprēķinu rezultātus reģistrēt emisiju uzskaites žurnālā;
- Nodrošināt, lai katrā atkritumu apglabāšanas krātuves nodalījumā tiktu ierīkota poligona gāzes monitoringa sistēma atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Poligonā savāktās gāzes apjoma uzskaitē izmantot metroloģiski pārbaudītu mēraparatūru;
- Reizi mēnesī veikt poligona gāzes un BNA pārstrādes kompleksa gāzes daudzuma un kvantitatīvā sastāva noteikšanu. Veikt monitoringa datu apkopošanu, fiksēt tos speciālā žurnālā.
- Piesārņojošo vielu koncentrācijas aprēķinam izmantot metodoloģiju un formulas atbilstoši emisijas limita projekta aprēķiniem;
- Reizi piecos gados (emisiju avotiem A6 un A7) maksimālās slodzes laikā, kad iekārtas darbojas ar pilnu jaudu, veikt piesārņojošo vielu emisiju instrumentālos mērījumus no dūmeņa atbilstoši šīs atļaujas 24. tabulai, nosakot sadedzināšanas procesa parametrus un piesārņojošo vielu koncentrācijas;
- Gadījumos, ja emisijas mērījumu rezultāti uzrāda pārsniegumus normatīvajos aktos un šajā atļaujā noteiktajās emisijas robežvērtībās, veicami atkārtoti mērījumi. Mēneša laikā jāziņo VVD un jāiesniedz pasākumu plānu piesārņojuma samazināšanai;

Piesārņojošo vielu emisijas gaisā no neorganizētiem (difūziem) emisijas avotiem atļautas atbilstoši 2024. gada Smaku emisiju limitu projektam (skat. IVN ziņojuma 6. pielikumu), Piesārņojuma atļaujas 12. tabulā norādītajiem parametriem un 15. tabulā norādītiem piesārņojošo vielu emisiju limitiem (skat. IVN ziņojuma 3. pielikumu).

Smakas

Piesārņojuma atļauja noteic, ka emisijas atmosfērā no emisiju avotiem A1 (no atkritumu krātuves), A2 (no infiltrāta uzkrāšanas dīķa), A4 (no atkritumu šķirošanas angāra), A5 (no biofiltra BF2101); A6 (no gāzes lāpas), A7 (no koģenerācijas iekārtas), A8 (no BNA biomasas tuneļu iekraušanas/izkraušanas), A9 (no gatavās komposta uzglabāšanas/pēcapstrādes nojumes) atļautas, ievērojot Piesārņojuma atļaujas 15. tabulā "Piesārņojošo vielu emisijas limitu projekts" norādīto piesārņojošo vielu emisiju limitu robežās. Gadījumā, ja emisiju limiti ir pārsniegti, veikt pasākumus emisiju samazināšanai.

Piesārņojuma atļaujas nosacījumi noteic, lai mazinātu traucējošās smaku emisijas paredzēt poligona gāzes savākšanu apstrādi un nodrošināt atkritumu masas mitrināšanu ar izveidojušos infiltrātu.

Atkritumu poligona, kā arī ar tā darbību saistīto iekārtu darbība nedrīkst radīt vidi un cilvēkus negatīvi ietekmējošas smakas. Ja smakas koncentrācija pārsniedz noteiktos smakas mērķlielumus vai saņemtas iedzīvotāju sūdzības vai informācija par traucējošām smakām, rīkoties saskaņā ar MK noteikumu Nr. 724 prasībām. Nepieciešamības gadījumā izstrādāt pasākumus smaku samazināšanai. Par veiktajiem pasākumiem informēt VVD.

Saistībā ar gaisa emisiju jautājumu, vides aizsardzības institūcijām sniedzamas šādas ziņas:

- Katru gadu līdz 1. martam LVGMC mājaslapā aizpildīt valsts statistikas pārskata veidlapu "Nr.2-Gaiss. Pārskats par gaisa aizsardzību" par iepriekšējo gadu;
- Dabas resursu nodokļa aprēķina lapu un uzskaites dokumentus par piesārņojuma veidiem, apjomiem un limitiem glabāt trīs gadus un uzrādīt vides pārvaldes valsts vides inspektoram pēc pieprasījuma pārbaudes laikā vai iesniedzot statistikas pārskatus;
- Mainot poligona apsaimniekošanas tehnoloģijas vai uzstādot poligona teritorijā jaunas iekārtas, kuru darbības rezultātā tiek emitētas gaisu piesārņojošās vielas, savlaicīgi informēt Kurzemes RVP, lai izvērtētu nepieciešamību veikt izmaiņas atļaujas nosacījumos;
- Par avārijām ziņot Kurzemes RVP ne vēlāk kā 24 stundu laikā;

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

- Ja uzņēmumā veikta smakas izplatīšanās un koncentrācijas noteikšana, pārbaudes rezultātus nedēļas laikā iesniegt Kurzemes RVP un Veselības inspekcijas Kurzemes kontroles nodaļai.

3.2.3. Notekūdeņi

Atbilstoši Piesārņojuma atļaujas nosacījumiem, operatoram poligona teritorijā jānodrošina visu kanalizācijas būvju darbību, lai nepieļautu notekūdeņu noplūdi gruntī un virszemes ūdeņos. Sadzīves un lietus notekūdeņu attīrīšanas iekārtas darbināt saskaņā ar to ekspluatācijas noteikumiem, lai sasniegtu maksimālo attīrīšanas efektivitāti atbilstoši MK noteikumos Nr. 34 noteiktajam. Tāpat operatoram ir pienākums uzturēt kārtībā infiltrāta savākšanas sistēmu, nodrošināt tā pastāvīgu kontroli, lai nepieļautu infiltrāta novadīšanu lietus notekūdeņu savākšanas sistēmā un infiltrāta novadīšanu vidē. Kā arī regulāri veikt lietus notekūdeņu savākšanas sistēmas un attīrīšanas iekārtu uzraudzību, nodrošināt to efektīvu darbību, savlaicīgi veikt naftas produktu filtru tīrīšanu un nepieciešamības gadījumā filtru maiņu.

Piesārņojuma atļaujā noteiktās izplūdes, to emisijas limiti:

- Sadzīves notekūdeņus no administratīvās ēkas attīrīt mehāniskās un bioloģiskās attīrīšanas iekārtas „EKOL D B5K” ar projektēto jaudu 1,5 m³/dnn. Attīrītos notekūdeņus novadīt novadgrāvī izplūdē Nr.1;
- Lietus notekūdeņus no asfaltētā ceļa seguma un šķirošanas angāra jumta novadīt kompleksās attīrīšanas iekārtās ar smilšu uztvērēju un naftas produktu atdalītāju. Attīrītos notekūdeņus novadīt novadgrāvī izplūdē Nr. 2;
- Lietusūdeņi no atkritumu uzglabāšanas un šķirošanas laukuma novadīt uz attīrīšanas iekārtām ar smilšu uztvērēju un naftas produktu atdalītāju. Attīrītos notekūdeņus novadīt novadgrāvī izplūdē Nr. 3;
- Ražošanas notekūdeņus no tehnikas mazgāšanas laukuma novadīt uz attīrīšanas iekārtām ar smilšu uztvērēju un naftas produktu atdalītāju. Pēc attīrīšanas iekārtām bioloģiski neattīros notekūdeņus novadīt uz attīrīšanas iekārtām;
- Ražošanas notekūdeņus un infiltrātu attīrīt atbilstošās iekārtās. Attīrītos notekūdeņus novadīt novadgrāvī izplūdē Nr. 4;
- Atļautie sadzīves un ražošanas notekūdeņu apjomi un izplūdes vietas ūdens objektā, atbilstoši normatīvo aktu prasībām par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī. Attīrītos notekūdeņus novadīt novadgrāvī, atbilstoši šīs atļaujas 17. tabulai;
- Infiltrāta koncentrātu, kas radies infiltrāta attīrīšanas rezultātā, atļauts novadīt uz krātuvi atkritumu mitrināšanai atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- Attīrīto notekūdeņu izplūdēs piesārņojošo vielu robežvērtības (koncentrācijas mg/l) un piesārņojuma slodze (t/gadā) nedrīkst pārsniegt šīs atļaujas 16. tabulā noteikto limitu robežas, atbilstoši normatīvo aktu prasībām par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī. Pārsniegumu gadījumā analizēt un novērst to cēloņus;
- Aizliegta neattīrītu komunālo, lietus notekūdeņu un neattīrītā infiltrāta emisija virszemes ūdeņos un vidē.

Saskaņā ar Piesārņojuma atļaujā izvirzītajiem nosacījumiem, vienlaikus saskaņā ar MK noteikumu Nr. 1032 49. punktu un 5. pielikumu, SIA "PIEJŪRA" notekūdeņiem tiek nodrošināta uzraudzība, mērījumi (mērījumu vietas, regularitāte, metodes) un monitorings:

- Monitoringa biežumu un parametrus nodrošināt atbilstoši Piesārņojuma atļaujas 24. tabulai;
- Infiltrāta uzkrāšanas ietaisēs un notekūdeņu attīrīšanas iekārtās nodrošināt infiltrāta ieplūdes apjoma mērīšanas aprīkojumu un infiltrāta paraugu ņemšanas iespēju, atbilstoši normatīvajiem aktiem;

- Nodrošināt tiešos infiltrāta daudzuma uzskaites datus, kas tiek:
 - radīti atkritumu krātuvēs un novadīti uz infiltrāta uzkrāšanas baseiniem;
 - novadīti uz attīrīšanas iekārtām;
 - novadīti novadgrāvī pēc attīrīšanas iekārtas.
- Veikt infiltrāta daudzuma uzskaiti datus reģistrējot poligona darbības uzskaites žurnālā;
- Ražošanas notekūdeņu no mazgāšanas laukuma uzskaiti veikt aprēķinu ceļā. Uzskaites datus pierakstīt "Notekūdeņu netiešās uzskaites žurnālā" vienu reizi mēnesī.
- Reizi gadā veikt lietus notekūdeņu novadīšanas vietās laboratorisko kontroli: attīrīto lietus notekūdeņu no asfaltētā ceļa seguma un šķirošanas angāra jumta izplūdē Nr. 2 (N400649) un attīrīto lietusūdeņu no atkritumu uzglabāšanas un šķirošanas laukuma izplūdē Nr. 3 (N400650) piesārņojošām vielām atbilstoši šīs atļaujas 24. tabulai;
- Nodrošināt virszemes ūdeņu monitoringa veikšanu novadgrāvī ap krātuvi un krātuves apkārtnē atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- Veikt virszemes ūdens ķīmiskās analīzes, nosakot parametrus atbilstoši Piesārņojuma atļaujas 24. tabulai, nodrošinot vides kvalitātes normatīvus virszemes ūdeņos atbilstoši normatīvajiem aktiem.
- Veikt virszemes ūdeņu ķīmiskā sastāva testēšanu, veicot nepilno ķīmisko analīzi 2 reizes gadā un pilno ķīmisko analīzi – 2 reizes gadā, paraugus ņemot:
 - VU-1 – grāvī, kas novada ūdeņus no poligona, uzreiz aiz pēdējās poligona izplūdes;
 - VU-2 – grāvī, kas novada ūdeņus no poligona, kur to šķērsojis poligona pievedceļš, ~ 550 m no poligona robežas uz rietumiem;
 - VU-3 grāvī, kas no dienvidiem novada poligona ūdeņus novadošajā grāvī, ~ 200 m no poligona robežas;
- Veikt infiltrāta monitoringu, nosakot infiltrāta daudzumu, ķīmisko sastāvu, veicot nepilno un pilno ķīmisko analīzi. Infiltrāta uzskaitē lietot verificētu mēraparatūru. Monitoringa un kontroles biežums saskaņā ar šīs atļaujas 24. tabulu;
- Paraugu ņemšanu un to laboratorisko kontroli veikt attiecīgajā jomā akreditētā laboratorijā, atbilstoši normatīvo aktu prasībām par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī

Ziņas, kas sniedzamas vides aizsardzības institūcijām:

- Notekūdeņu kvalitātes testēšanas pārskatus, to rezultātus un izvērtējumu iesniegt VVD kopā ar gada pārskatu par Piesārņojuma atļaujas nosacījumu izpildi un monitoringa rezultātiem.
- Konstatējot piesārņojošo vielu koncentrāciju pārsniegumu attīrītajos notekūdeņos, nekavējoties veikt pasākumus, kas samazinātu piesārņojošo vielu koncentrācijas, pēc pasākumu veikšanas nodrošināt atkārtotus mērījumus. Konstatējot neatbilstības, nekavējoties informēt VVD. Informēt par veiktajām rīcībām piesārņojošo vielu pārsniegumu novēršanai;
- Par infiltrāta attīrīšanas iekārtu darbības traucējumiem nekavējoties informēt VVD.

3.2.4. Troksnis

Atbilstoši Piesārņojuma atļaujā noteiktajam, veicot darbības ar atkritumu apsaimniekošanu, nepārsniegt normatīvajos aktos par trokšņa novērtēšanu un pārvaldību noteiktajā kārtībā noteiktos trokšņa robežlielumus. Piesārņojuma atļaujā speciālas prasības trokšņa (tostarp trokšņa emisijas limiti, to uzraudzība un mērījumi) piesārņojuma ierobežošanai nav izvirzītas, bet norādīts, ka operatora piesārņojošā darbība, atkritumu reģenerācijas, pārkraušanas darbi, nedrīkst radīt traucējošus trokšņus, kā arī kaitējumu videi un cilvēku veselībai. Autotransporta darbība nakts laikā nav pieļaujama.

Trokšņa avoti SAP "Janvāri": atkritumu piegādes transports, poligona traktortehnika, atkritumu priekšapstrādes līnija, atkritumu kompaktors, poligona gāzes savākšanas un utilizācijas sistēma, infiltrāta attīrīšanas iekārta, BNA pārstrādes komplekss.

Iedzīvotāju sūdzību gadījumā par operatora darbības rezultātā radīto troksni, veikt trokšņa līmeņu instrumentālos mērījumus apdzīvotās teritorijās (pie dzīvojamām mājām, no kuru iedzīvotājiem saņemtas

letekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

sūdzības par uzņēmuma radīto troksni) saskaņā ar MK noteikumu Nr. 16 prasībām. Trokšņa līmeņu pārsniegšanas gadījumā jāizstrādā pasākumu plāns, ar kuru tiks nodrošināta robežlielumu ievērošana.

Ziņas, kas sniedzamas vides aizsardzības institūcijām:

Ja tiek veikti vides trokšņa mērījumi, pārbaudes rezultātus piecu darba dienu laikā iesniegt VVD un Veselības inspekcijai. Trokšņa robežlielumu pārsniegumu gadījumā informēt VVD un Veselības inspekciju par trokšņa samazināšanas pasākumiem un to rezultātiem.

Līdz šim SIA "PIEJŪRA" darbības rezultātā radītā trokšņa robežlielumi nav tikuši pārsniegti, tostarp tuvākajām dzīvojamām mājām trokšņa līmenis nepārsniedz MK noteikumos Nr. 16 noteiktos trokšņa lielumus.

3.2.5. Atkritumi

Piesārņojuma atļaujā noteiktas prasības poligona ekspluatācijas laikā uzņēmuma apsaimniekotajiem, poligonā apglabātajiem un poligona darbības rezultātā radītajiem atkritumu veidiem, pagaidu uzglabāšanas un nodošanas gada apjomi, kas noteikti šīs atļaujas 21. un 23. tabulā. Šajās tabulās minētie apsaimniekoto atkritumu daudzumi līdzšinējā poligona darbības laikā nav pārsniegti (detālāku informācija par atkritumu plūsmām skat. 3.1.1. apakšnodaļā). Kopumā atkritumu apsaimniekošanu veicama saskaņā ar "Atkritumu apsaimniekošanas likumu", MK noteikumu Nr. 1032 prasībām un virknei citu Ministru kabineta noteikumu, par kuriem sīkāk apskatīts 1.2. nodaļā "Latvijas Republikas nacionālās prasības un mērķi".

SIA "PIEJŪRA" veic uzņēmumā radīto un apsaimniekoto bīstamo atkritumu daudzuma (apjoma), veida, izcelsmes, savākšanas biežuma, pārvadāšanas, reģenerācijas un apglabāšanas veidu un vietu uzskaiti hronoloģiskā secībā "Atkritumu uzskaites reģistrācijas žurnālā", saskaņā ar "Atkritumu apsaimniekošanas likuma" 23. panta pirmās daļas 1. punktu un atbilstoši Ministru kabineta 2021. gada 18. februāra noteikumiem Nr. 113 "Atkritumu un to pārvadājumu uzskaites kārtība".

SAP "Janvāri" atļauts ievest atkritumus tikai caur kontrolpunktu, kas paredzēts atkritumu kravu reģistrēšanai, atkritumu vizuālajai pārbaudei, atkritumu kravu svēršanai un nosūtīšanai uz atkritumu apstrādes vietu. Apglabāšanas krātuvē atļauts apglabāt tikai atkritumus, kas iepriekš ir tikuši apstrādāti un sagatavoti apglabāšanai, izņemot tādus inertus atkritumus, kuru apstrāde nav tehniski iespējama, vai arī atkritumus, kuru apstrāde nesamazina to daudzumu vai iespējamo apdraudējumu cilvēka dzīvībai, veselībai un videi, atbilstoši spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

Par SAP "Janvāri" pieņemtajiem, apglabājamiem un radītajiem atkritumiem plašāka informācija sniegta šī ziņojuma 3.1. apakšnodaļā.

Ziņas, kas sniedzamas vides aizsardzības institūcijām:

- Katru gadu līdz 1. martam VVD un pašvaldībā iesniegt valsts statistikas pārskata veidlapu "Nr.3- Atkritumi. Pārskats par atkritumiem" par iepriekšējo gadu. Gada pārskatā apkopot informāciju atbilstoši spēkā esošo normatīvo aktu prasībām;
- Gadījumos, kad ir pārkāpti šīs atļaujas nosacījumi vai apdraudēta šo nosacījumu turpmākā ievērošana, vai ir radies cilvēku dzīvībai, veselībai vai videi (gaisa, ūdens, augsnes) bīstams piesārņojums, vai pastāv nopietni šāda piesārņojuma rašanās draudi, nekavējoties par to ziņot VVD un rīkoties tā, lai nodrošinātu, ka iekārtu normālā darbība tiek atjaunota visīsākajā laikā vai tiek novērsts iespējamais Piesārņojuma atļaujas nosacījumu ievērošanas apdraudējums.

Vienlaikus Piesārņojuma atļaujā, saskaņā ar MK noteikumu Nr. 1032 34. punktu, noteiktas prasības par atkritumu veidiem, ko nedrīkst pieņemt apglabāšanai SAP "Janvāri".

3.2.6. Prasības augsnes, grunts, kā arī pazemes ūdeņu aizsardzībai

Saskaņā ar Piesārņojuma atļaujā noteikto:

- Nodrošināt grunts un pazemes ūdeņu kvalitāti atkritumu poligona krātuves teritorijā atbilstoši spēkā esošo normatīvo aktu prasībām par augsnes un grunts kvalitātes normatīviem, par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti, normatīvo aktu prasībām par virszemes ūdeņu, pazemes ūdeņu un aizsargājamo teritoriju monitoringam un monitoringa programmu izstrādei;
- Nepieļaut gruntsūdeņu līmeņa paaugstināšanos poligonā. Reizi mēnesī (lietus gāzes laikā biežāk) apsekot poligona novadgrāvjus, nepieciešamības gadījumā veikt to tīrīšanu, nepieļaut gruntsūdens līmeņa paaugstināšanos poligonā;
- Uzturēt ekspluatācijas kārtībā uzņēmuma teritorijā esošos infiltrāta un notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmu tīklus, lai nepieļautu augsnes, grunts un pazemes ūdeņu piesārņojumu. Nepieļaut neattīrītu sadzīves, lietus notekūdeņu un infiltrāta noplūdes un novadīšanu vidē, radot draudus pazemes ūdeņu un grunts piesārņojumam;
- Poligona teritorijas darba zonās nodrošināt slodžu izturīgu ūdeni un piesārņojošas vielas necaurlaidīgu segumu, lai novērstu piesārņojošo vielu nokļūšanu gruntī, pazemes ūdeņos un virszemes ūdeņos. Paredzēt un realizēt pasākumus, kas izslēdz atkritumu apsaimniekošanas zonās piesārņojuma noplūdi gruntī, tajā skaitā atbilstoša poligona krātuves pamatnes saglabāšana un nodrošināšana;
- Bīstamos atkritumus uzglabāt un apsaimniekot tā, lai nepieļautu piesārņojošo vielu noplūdi apkārtējā vidē, atbilstoši spēkā esošo normatīvo aktu prasībām par atkritumu un to pārvadājumu uzskaites kārtību;
- Veikt pazemes ūdeņu monitoringu (atkritumu poligona esošais gruntsūdeņu novērošanas monitoringa tīkls ietver 5 urbumus) atbilstoši normatīvo aktu prasībām atbilstoši šīs atļaujas 24. tabulai un monitoringa punktu izvietojuma shēmai;
- Pazemes ūdens monitoringu veikt akreditētā laboratorijā, kuras akreditācijas sfērā ir iekļauti monitoringam noteikto parametru testēšana atbilstoši spēkā esošo normatīvo aktu prasībām par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti;
- Veikt pazemes ūdeņu monitoringa datu apkopošanu, reģistrējot tos "Atkritumu poligona krātuves darbības reģistrācijas žurnālā";
- Pazemes ūdens kvalitātes testēšanas pārskatus, to rezultātus un atbilstības normatīvo aktu prasībām izvērtējumu iesniegt VVD kopā ar gada pārskatu par Piesārņojuma atļaujas nosacījumu izpildi un monitoringa rezultātiem.
- Tehnikas apkopes vietās un degvielas uzpildes vietā nodrošināt pretinfiltrācijas segumu un sorbentu naftas produktu savākšanai nepieciešamības gadījumā atbilstošā apjomā. Izlietoto absorbentu nodot savākšanai bīstamo atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumam.

Esošo monitoringa punktu izvietojums poligona darbības kontrolei kā arī esošais vides kvalitātes novērtēšanas monitorings un to izmaiņu nepieciešamības izvērtējums Paredzētās darbības īstenošanas gadījumā ir sniegts šī ziņojuma 11. nodaļā "Vides kvalitātes novērtēšanas monitorings".

3.3. Paredzētās darbības būvniecībai nepieciešamā platība, objektu izbūves secība un plānotie termiņi

3.3.1. Paredzētās darbības vieta, būvniecībai nepieciešamā platība

Infrastruktūras paplašināšanas ietvaros paredzētie objekti, kas tiek apskatīti šajā IVN ziņojumā, tiek plānoti SAP "Janvāri" teritorijā, kas atrodas nekustamajā īpašumā "Janvāri" (ar kadastra Nr. 8868 001 0066), Laidzes pagastā, Talsu novadā. Zemesgabala kopējā platība ir 15,5 ha, no kuras šobrīd poligona darbības nodrošināšanai ir apbūvēti vai izmantota lielākā daļa teritorijas aptuveni 90 % un 3,1 ha aizņem vecā rekultivētā atkritumu krātuve. Darbības, kas saistītas ar atkritumu apsaimniekošana šajā vietā notiek jau kopš deviņdesmito gadu sākuma.

Infrastruktūras paplašināšanas ietvaros plānotais objekts, proti, jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izbūve plānota nekustamā īpašuma "Janvāri" (ar kadastra Nr. 8868 001 0066), Laidzes pagastā, Talsu novadā, robežās.

Paredzētā darbība pilnībā tiks realizēta esošā SAP "Janvāri" teritorijā, kur vecās rekultivētās atkritumu izgāztuves daļā ~3,1 ha platībā paredzēts izbūvēt jaunu apglabāšanas krātuvi. Plānotās krātuves teritorija pilnībā atrodas poligona teritorijā un nerobežojas ar teritorijām ārpus poligona.

Jaunā infrastruktūras objekta, proti, jaunās atkritumu apglabāšanas krātuves izbūvei paredzētā platība ir ~3,2 ha.

Paredzētās darbības vietu no poligona ārējās robežas atdala vidēji 6 - 8 metrus plats meliorācijas novadgrāvis. Tādējādi Paredzētās darbības vieta no poligona ārējās robežas atradīsies aptuveni no 19 m (tuvākā) līdz 31 m (tālākā) attālumā. Detalizēts Paredzētās darbības vietas – SAP "Janvāri" un tam pieguļošo teritoriju raksturojums sniegts iepriekš 4.2. apakšnodaļā.

Atbilstoši Talsu novada teritorijas plānojumam Paredzētā darbības vieta atrodas teritorijā, kas apzīmēta kā Tehniskās apbūves teritorija (TA), kur kā viens no galvenajiem izmantošanas veidiem minēta atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūve. Paredzētā darbība atbilst teritorijas plānotajai (atļautajai) izmantošanai un uz to nav attiecināmi normatīvajos aktos noteikti aprobežojumi.

3.3.2. Plānotā infrastruktūras objekta izbūves secība un plānotie termiņi

SAP "Janvāri" plānoto infrastruktūras izbūvi, proti, jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidi kopumā paredzēts realizēt laika posmā no 2025. gada beigām līdz 2027. gada beigām (būvniecības darbu 1. un 2. kārtā), kam seko jau iepriekš izveidotās jaunās krātuves aizpildīšana ar atkritumiem un noslēgumā pagaidu rekultivācija (būvniecības darbu 3. un 4. kārtā). Būvniecības darbus SAP "Janvāri" teritorijā plānots veikt darba dienās laikā no plkst. 7 - 19.

Kopumā krātuves izveidošanu paredzēts realizēt četrās būvniecības kārtās:

- **Būvniecības darbu 1. kārtā:** rekultivācijas pārkļājošā slāņa izņemšana, atkritumu izņemšana un šķīrošana. Būvniecības darbi plānoti laika posmā no 2025. gada beigām līdz 2026. gada martam.
- **Būvniecības darbu 2. kārtā:** vaļņu un krātuves konstrukcijas izveidošana, infiltrāta sistēma izveide, iekšējā ceļa izbūve. Būvniecības darbi plānoti orientējoši laika posmā no 2026. gada vidus līdz 2027. gadam.
- **Būvniecības darbu 3. kārtā:** gāzes savākšanas sistēmas izbūve atkritumu aizpildīšanas laikā. Būvniecības darbi notiek paralēli atkritumu apglabāšanai.

Pašreizējā situācijā jauno atkritumu šūnas aizpildīšanas laiks tiek lēsts no 5 - 15 gadiem. Dotajā brīdī precīzu ekspluatācijas laika prognozi nav iespējams sagatavot, jo atkritumu krātuves aizpildīšanās laiks ir tieši atkarīgs no alternatīvo pārstrādei nederīgu atkritumu apsaimniekošanas tehnoloģiskajām alternatīvām, proti, šobrīd nav zināms vai un kad Latvijā būs pieejamas atkritumu reģenerācijas iekārtas (waste-to-energy), kas ļautu būtiski samazināt apglabāto atkritumu apjomu; aprites ekonomikas principu ieviešana ir sākumstadijā, attiecīgi, iespējas atkritumu rašanās

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

novēršanas, atkritumu atkārtotas izmantošanas un pārstrādes veicināšanas pasākumu efektivitātes novērtēšanai ilgtermiņā šobrīd ir ierobežotas.

- **Būvniecības darbu 4. kārtā:** krātuves pagaidu rekultivācija. Rekultivācijas darbi plānoti pēc pilnīgas krātuves aizpildīšanas. Rekultivācijas darbus plānots veikt viena kalendārā gada laikā.

Atzīmējams, ka būvdarbu veicējam (atbilstoši 2025. gada 4. martā Dabas aizsardzības pārvaldes vēstulei Nr. 4.9/1403/2025-N sniegtajam viedoklim. Skat. IVN ziņojuma 9. pielikumu) kokaugu apauguma/veģetācijas novākšanas un krātuves izveides būvdarbus, kas izraisa lielu troksni, neveikt laika posmā 1. aprīļa līdz 30. jūnijam, ievērojot miera periodu putnu ligzdošanas laikā.

Ņemot vērā to, ka Paredzētās darbības būvniecības vieta plānota potenciāli piesārņotā vietā, proti, SAP teritorijā, IVN ziņojuma izstrādes ietvaros, atbilstoši Programmā izvirzītajām prasībām, 2024. gada rudenī tika veikta ģeoeoloģiskā izpēte, kā rezultātā tika noteikta augsnes, grunts un gruntsūdens piesārņojuma pakāpe un kvalitāte. Detālāku ģeoeoloģiskās izpētes darbu aprakstu skat. 11.2. apakšnodaļā.

Šajā IVN ziņojumā lietotais termins "pagaidu rekultivācija" skaidrojam šādi: ar atkritumiem piesārņotā teritorijā poligonā vai poligona daļā veicamu pasākumu komplekss, lai nodrošinātu piesārņotās vietas virsmas pārklāšanu ar piemērotu materiālu (piemēram, smalksne vai māls un auglīgā grunts), priekšroku dodot reģenerētam materiālam, kas ierobežo nokrišņu ūdens filtrāciju, emisijas gaisā, smaku un vieglās frakcijas izplatīšanos līdz atkritumu krātuves galīgai rekultivācijai, kā arī ar mērķi novērst atkritumu negatīvo ietekmi uz vidi un cilvēka veselību un nodrošinātu ar atkritumiem piesārņotas teritorijas iekļaušanos apkārtējā ainavā.

Paralēli krātuves būvniecībai notiks saistīto inženierkomunikāciju pārvietošana/pieslēgšana, iekšējo ceļu izbūve.

Krātuvei pirms būvniecības nepieciešams izstrādāt būvprojektu. Krātuves būvprojektā detalizēti tiks paredzēti optimālākie risinājumi gan paša objekta, gan saistīto inženierkomunikāciju izbūvei. Šajā IVN ziņojumā sniegtā informācija un vērtēšanai izmantotie raksturlielumi ir maksimāli pietuvināti plānotās darbības šobrīd zināmajiem apjomiem, bet atsevišķi risinājumi var nebūtiski mainīties projekta realizācijas gaitā.

Būvdarbu tehnoloģiskos procesus paredzēts veikt pēc plūsmas metodes, savienojot tos secībā laika ziņā, kā arī, ņemot vērā piemērotus laika apstākļus būvdarbu veikšanai. Sagatavošanās darbi būvdarbu uzsākšanai un būvdarbu organizācija tiks veikta šādā kārtībā:

1. Iecere;
2. Projektēšanas nosacījumu izpilde (būvprojekts);
3. Būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpilde;
4. Būvdarbu sagatavošanas darbi:
 - 3.1. paredzētā būvlaukuma norobežošana ar žogu, būvtāfeles uzstādīšana kā arī teritorijā (būvlaukumā), atsevišķi norobežotā laukumā, tiks izvietotas arī celtnieku pagaidu ēkas (konteineru tipa), biotualetes (konteineru tipa izvedamās) un materiālu pagaidu novietnes;
 - 4.1. Būvniecības darbiem nepieciešamās inženierkomunikācijas (ūdensapgādes (t.sk. ugunsdzēsībai), ražošanas un sadzīves notekūdeņu, lietussūknju, elektroapgādes tīklu pieslēgumi) paredzēts pieslēgt no poligona teritorijā esošajām inženierkomunikācijām;
5. Būvdarbi, kas ietver:
 - 5.1. Jaunās krātuves izveidi (būvniecība) (būvniecības darbu 1. un 2. kārtā);
 - 5.2. Krātuves apsaimniekošanai nepieciešamā ceļa izbūve (aptuveni 0,24 ha platībā) (būvniecības darbu 2. kārtā);
 - 5.3. Gāzes savākšanas sistēmas izbūvi atkritumu aizpildīšanas laikā (būvniecības darbu 3. kārtā);
 - 5.4. Krātuves pagaidu rekultivācija (būvniecības darbu 4. kārtā);
 - 5.5. Teritorijas labiekārtošana, nepieciešamības gadījumā tiks veikta apzaļumošana saskaņā ar izstrādāto būvprojektu;
6. Nodošana ekspluatācijā.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

Kā minēts iepriekš, jaunā infrastruktūras objekta būvniecības laikā esošā poligona darbība netiks ietekmēta, un turpināsies atkritumu pieņemšana, priekšapstrāde un apglabāšana esošajā šūnā (skat. 3.34. attēlā ar Nr. 11).

3.3.3. Krātuves izveides apraksts pa būvniecības darbu kārtām

Jaunās Krātuves izbūvei, gan arī apsaimniekošanai tiks izmantoti gan jau šobrīd SAP "Janvāri" teritorijā esošie iekšējie ceļi (grants ceļi un laukumi ~0,35 ha platībā; asfalta seguma ceļi un laukumi ~1,5 ha platībā), gan plānotais jauns grants ceļš (~0,24 ha platībā), kas ies pa perimetru jaunajai krātuvei (skat. 3.13. attēlā).

Jaunus infrastruktūras objektus Paredzētās darbības nodrošināšanai, piemēram, artēziskos urbumus, notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, gāzes vadus, pievedceļus vai elektroapgādes transformatorus un līnijas ārpus nekustamā īpašuma "Janvāri" (ar kadastra Nr. 8868 001 0066), Laidzes pagastā, Talsu novadā kadastra robežām nav nepieciešams ierīkot. Jauno objektu saistošās inženierkomunikācijas tiks izbūvētas un pievienotas esošajām. Nepieciešamības gadījumā tiks pārvērtēta esošo komunikāciju jaudas palielināšana.

Ņemot vērā to, ka krātuves izbūvei tiks izmantota tikai transporttehnika, kas tiek darbināta ar dīzeļdegvielu, netiek prognozēta papildus elektroenerģijas izmantošanas nepieciešamība. Arī ūdens resursu papildus izmantošana būvniecības laikā netiek paredzēta.

Būvdarbu laikā nepieciešams nodrošināt pietiekamu daudzumu absorbenta, gadījumiem, ja notiktu piesārņojošo vielu (piemēram, noplūst degviela no būvdarbos iesaistītās transporttehnikas, agregātiem un darba instrumentiem) noplūde gruntī būvdarbu laikā, šim nolūkam nekavējoties tiks veikta izlijušās vielas savākšana ar absorbējošiem materiāliem. Absorbējošie materiāli būs pieejami būvlaukuma palīgtelpās.

Būvniecības darbu 1. kārtā

Jaunās krātuves būvniecības 1. kārtu var izdalīt trijās apakškārtās:

- Teritorijas sagatavošana (krūmu izciršana, teritorijas apauguma noņemšana);
- Rekultivācijas pārklājošā slāņa noņemšana;
- Atkritumu izrakšana un šķirošana.

3.13. attēlā parādīts A-A griezuma un B-B griezuma izvietojums, kā arī parādīts jaunās krātuves izvietojums un galvenā informācija par 1. būvniecības kārtu. 3.14. attēlā parādīts esošās rekultivētās atkritumu krātuves principiālais griezumš. 3.15. attēlā parādīts 1. būvniecības kārtas noslēgums: A – A šķērsgriezumā shematiski attēlots jaunās krātuves rietumu malas savienojums ar jauno perimetrālo ceļu, B – B šķērsgriezumā parādīta jaunās krātuves dienvidu malas savienojuma konstrukcija ar šā brīža aktīvo atkritumu izgāztuvi.

Teritorijas sagatavošana un rekultivācijas pārklājošā slāņa noņemšana

Pirms vecās atkritumu krātuves rekultivācijas pārklājošā slāņa noņemšanas Paredzētās darbības izbūves vietā esošos krūmus plānots izcirst kā arī noņemt esošo apaugumu.

Vecās atkritumu krātuves rekultivācijas pārklājošo slāni, kas sastāv no māla un auglīgās grunts, un ir biezumā ~ 0,7 metriem, plānots izrakt ar ekskavatoru un buldozeru, darbus sadalot pa diviem sektoriem (viens sektors ~ 1,6 ha). Izraktie materiāli ar kravas auto tiks transportēti uzglabāšanai pagaidu krautnēs šī brīža aktīvajā atkritumu apglabāšanas krātuvē (skat. 3.34. att. ar Nr. 11) līdz materiāla atkārtotai izmantošanai citiem iekšējiem infrastruktūras objektiem, piemēram, pagaidu rekultivācijas slāņa izveidošanai.

Atkritumu izrakšana un šķirošana

Pēc rekultivācijas slāņa noņemšanas tālāk no krātuves plānots izņemt zemāk iegulošo atkritumu slāni, ko veido ar trūdvielu sadalījušies organiskie atkritumi, dažādi būvniecības materiāli, metāli, iespējams bīstamie atkritumi. Plānotais izņemamais apjoms aptuveni 189 000 m³. To plānots izrakt pa nelieliem sektoriem (viens sektors 60x60 m) un pa kāplēm (kāples vidējais biezums 3 m). Rakšanu plānots uzsākt no krātuves dienvidu stūra, pakāpeniski virzoties ziemeļu virzienā.

Izrakto atkritumu pāršķirošanu vienlaikus veiks trīs sijātāji, kas būs izvietoti krātuves vidusdaļā. Darba zona aptuveni 50x50 m, kas tiks no trijām pusēm iežogota ar trīs metru augstu pretputekļu tīklu. Atkritumi sijāšanai/šķirošanai tiks piegādāti ar kravas automašīnām. Shematiski būvdarbu organizācija attēlota 3.16. attēlā.

Sašķīrotajiem atkritumiem atbilstoši pa to veidiem/grupām nodrošina transportēšanu:

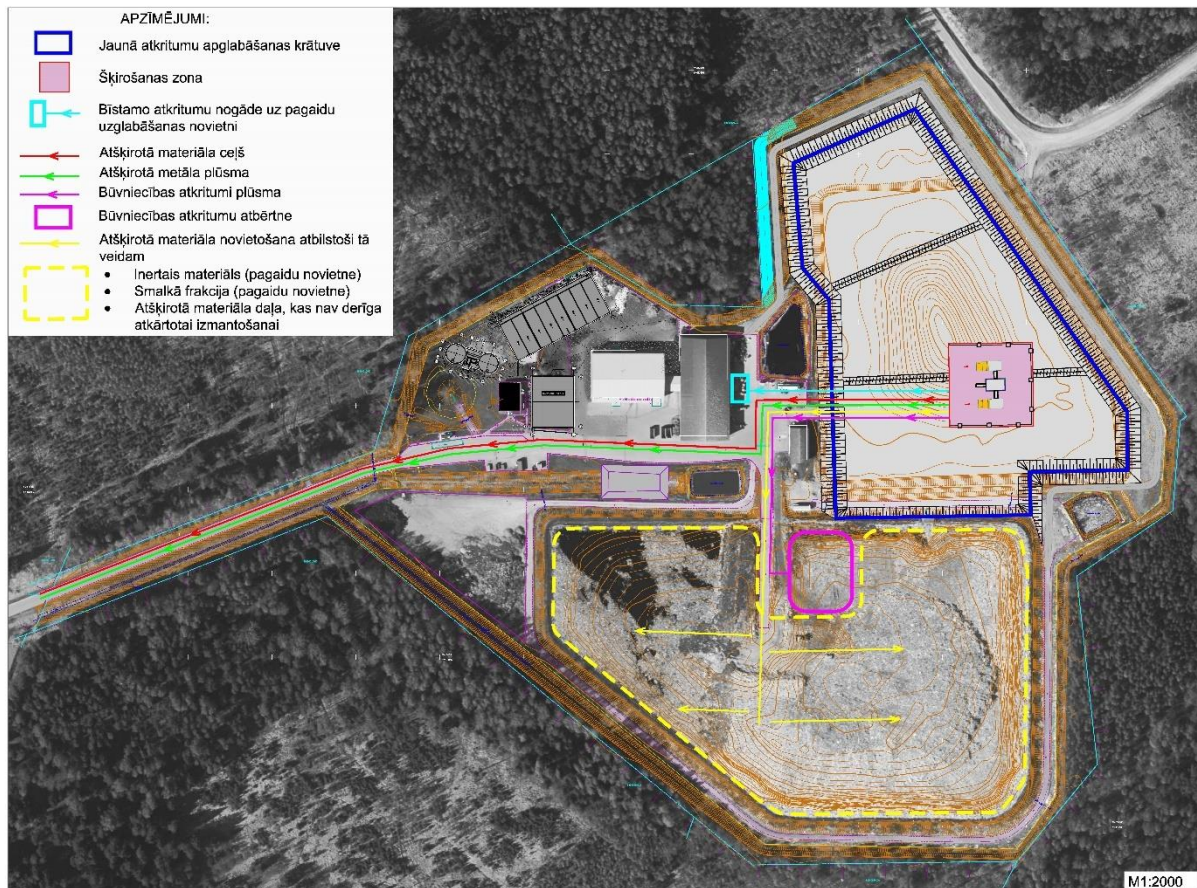
- atšķīrto smalko frakcija 0 - 40 mm (sadalījušies organiskie atkritumi) tiks novietota pagaidu atbērtņē uz esošās atkritumu krātuves. Uzskaiti plānots veikta nodrošinot krautnes topogrāfisko uzmērīšanu. Šis materiāls paredzēts tālākai izmantošanai šūnu pagaidu rekultivācijā. Atšķīrotais prognozējamais apjoms no 30 % līdz 50 %.
- atšķīrotā 40 - 80 mm frakcija (BNA, tai skaitā, plastmasu saturoši) un lielpakārti, kas nav derīgi pārstrādei, kompakti tiks novietoti atbērtņē uz esošās atkritumu krātuves. Uzskaiti plānots nodrošināta veicot krautnes topogrāfisko uzmērīšanu. Prognozējamais apjoms no 30 % - 40 %. Pēc atšķīrotā materiāla novietošanas un sablīvēšanas ar smago tehniku nepieciešams veikt atbērtnes pagaidu rekultivāciju. Pagaidu rekultivācijas slānis tiks izveidots 0,5 – 1,5 m biezumā, kas sastāv no piemērota materiāla (piemēram, smalksne vai māls un auglīgā grunts).
- otrreiz pārstrādājamus materiālus – metālus, atdalīt no šķirošanas līnijas ar magnēta palīdzību vai krāsaino metālu gadījumā – tos atdala darbinieki. Atšķīrto metālu paredzēts transportēt ārpus poligona nodošanai atbilstošam atkritumu apsaimniekotājam. Prognozējamais apjoms līdz 2 %.
- otrreiz pārstrādājamus materiālus, piemēram, plastmasu paredzēts nodot citam atkritumu apsaimniekotājam un izvest ārpus poligona teritorijas (prognozētais apjoms 2 - 8 %).
- otrreiz pārstrādājamus materiālus – būvniecības atkritumus, kas atdalīti uz šķirošanas līnijas vai atkritumu izņemšanas brīdī ar mehāniskās tehnikas palīdzību, nepieciešams savākt un nogādāt norādītā vietā poligonā (uz esošās atkritumu krātuves) turpmākai apsaimniekošanai SIA "PIEJŪRA". Prognozējamais apjoms līdz 5 %.
- identificētos bīstamos atkritumus (auto riepas, azbestu saturošus atkritumus, elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumus, akumulatorus u.c. bīstamos atkritumus (atbilstoši MK noteikumiem Nr. 302) paredzēts nogādāt uz poligona teritorijā esošo bīstamo atkritumu pagaidu uzglabāšanas novietni tālākai apsaimniekošanai, kuru organizē SIA "PIEJŪRA". Prognozējamais apjoms līdz 1 %.

Sašķīrto atkritumu plūsmu organizē pa to galvenajām grupām atbilstoši. 3.12. attēlā sniegta shēma.

Visām atkritumu grupām, pēc atkritumu mehāniskās sašķirošanas, kvalitātes kontroles nolūkos:

- tiek nodrošināta vizuāla pārbaude, lai identificētu konkrēto materiālu, ko veic atbilstoši apmācīts personāls un secīgi tālāk veiku atbilstošu apsaimniekošanu, tai sk., nogādājot to uz konkrētu poligona teritoriju.
- pirms atkritumu izvešanas ārpus poligona un nodošanas citam atkritumu apsaimniekotājam, tiek nodrošināta noteikta tīrības pakāpe, atbilstoši atkritumu apsaimniekotāja prasībām.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

3.12. attēls. Sašķirotu atkritumu plūsma pa to veidiem/grupām

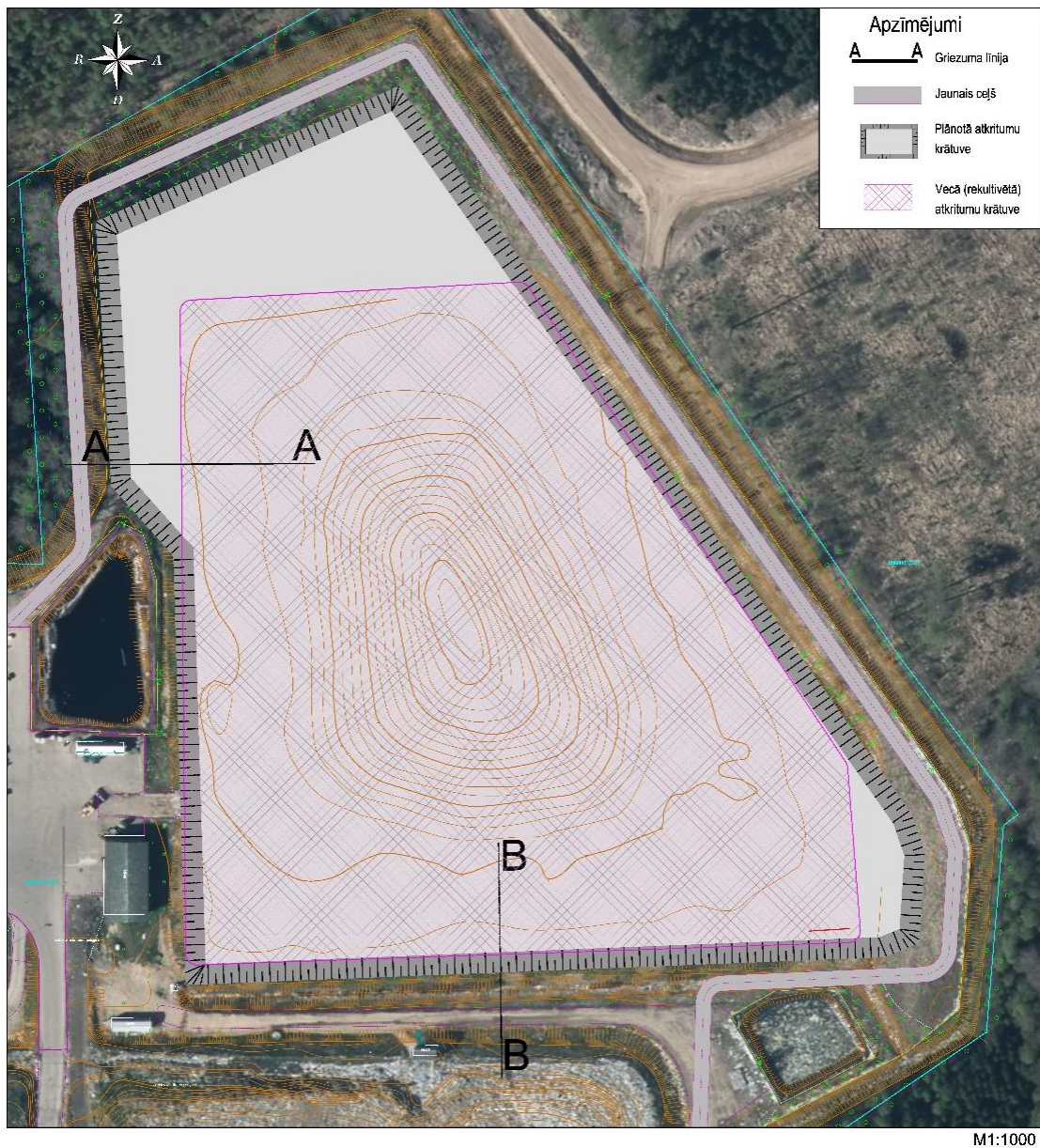
Lai maksimāli samazinātu putekļu emisijas, transportējot sašķirotos atkritumus, tiek veikti šādi preventīvie pasākumi:

- sašķirotie atkritumi pa to veidiem, kas tiks vesti ārpus poligona teritorijas, tiks transportēti ar slēgtā tipa kravas auto vai ar piekabēm/puspiekabēm, kuru augšējā daļa tiks pārklāta ar nostiprinātu tentu. Savukārt, sašķirotos atkritumus, kas ar kravas automašīnām tiks pārvadātas tikai poligona teritorijā, ņemot vērā nelielos attālumus un to, ka atkritumi ir mitri, kravas netiks atsevišķi pārsegtas;
- visā krātuves būvniecības laikā iekšējie ceļi tiks pastāvīgi mitrināti ar ūdeni. Mitrināšanas biežums plānots atkarībā no laikapstākļiem, sausajā periodā no 2 līdz 3 reizēm dienā.

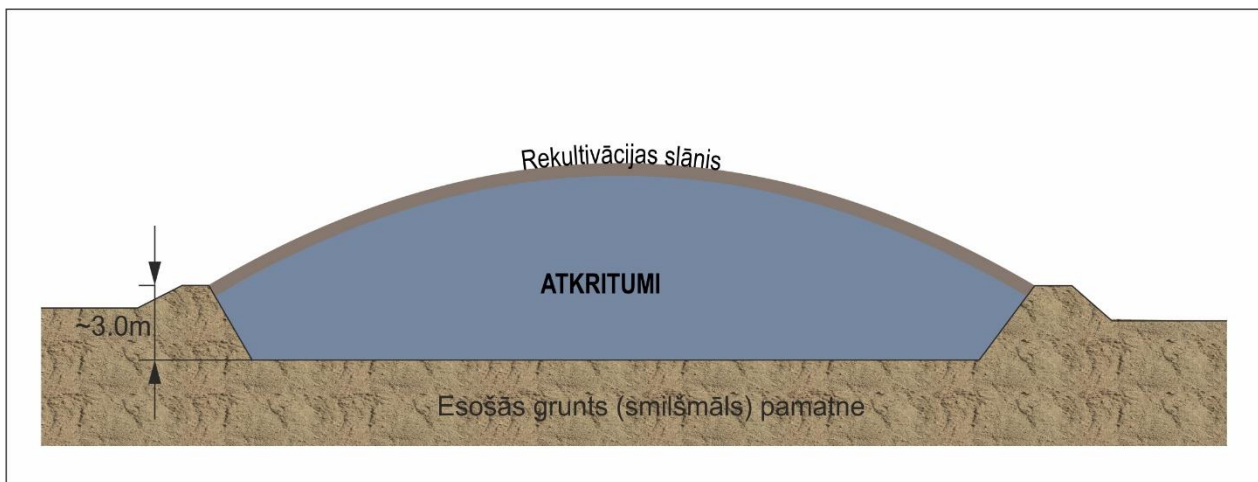
Praktiskie un tehniskie atkritumu norakšanas un sijāšanas pasākumi detāli tiks izstrādāti būvprojektā, savukārt šā ziņojuma 5. nodaļā tiek skatītas iespējamās ietekmes uz vidi plašā griezumā gan Paredzētās darbības izbūves, gan ekspluatācijas laikā.

Kā augstāk minēts, sašķirotos izraktos atkritumus pa to veidiem, kas kopā sastāda ap 189 000 m³, to tālāka apsaimniekošana tiek plānota atbilstoši sašķirotajai grupai, tai sk. arī izvešana ārpus poligona. Izvērtējot poligona šā brīža ikdienas apjomus veicot darbības ar atkritumu apsaimniekošanu (piemēram, atkritumu šķirošanu, apstrādi, pārstrādi, apglabāšanu) periodā, kas saistīts ar vecā iegulošā atkritumu slāņa pāršķirošanu, un šo materiālu tālāku atbilstošu apsaimniekošanu, paredzētais kapacitātes pieaugums vērtējams kā īslaicīgi nenožīmīgs salīdzinājumā ar operatora ikdienas darbības apjomu.

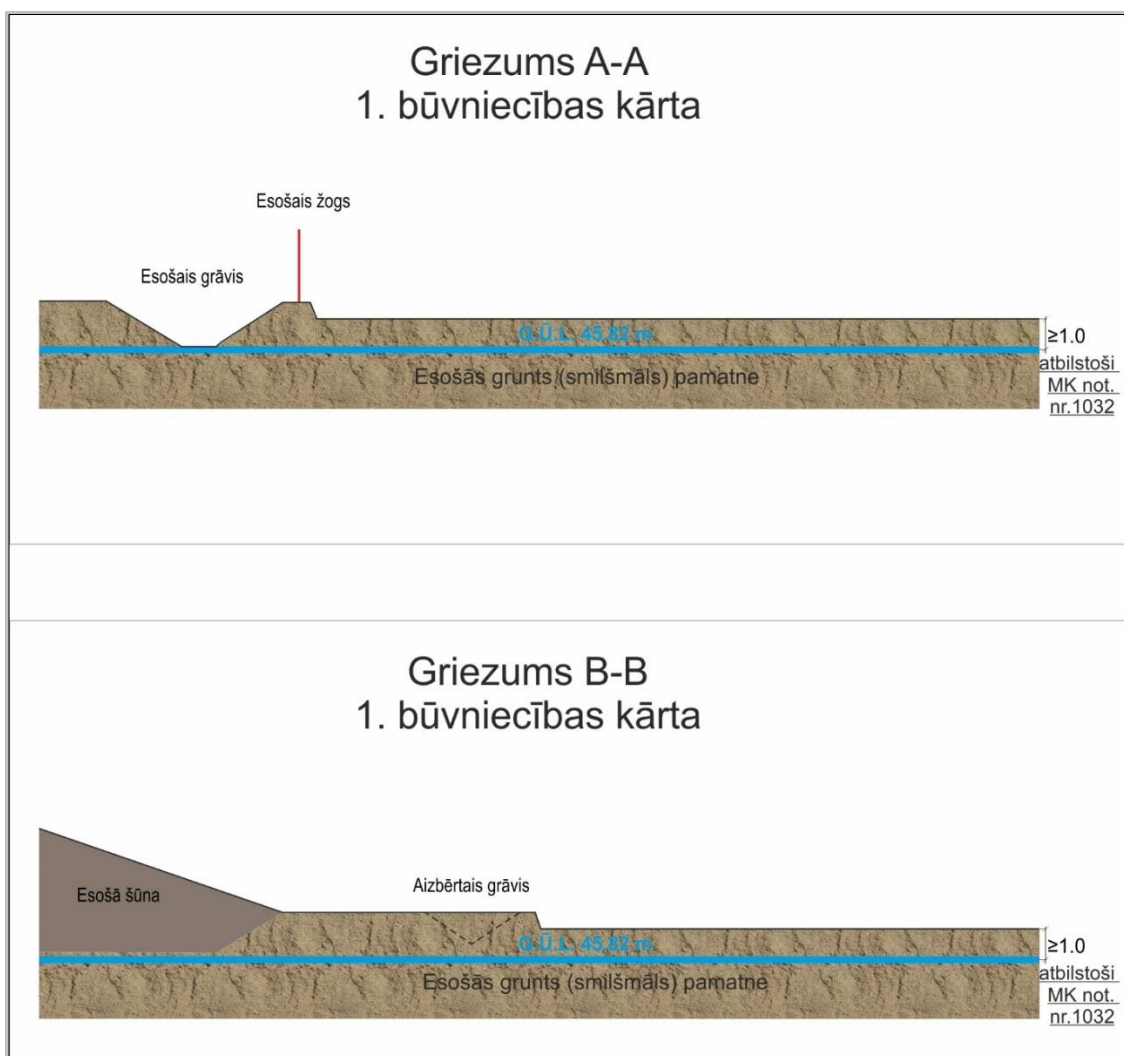
Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

3.13. attēls. Būvniecības darbu 1. kārtā: rekultivācijas pārklājošā slāņa izņemšana, atkritumu izņemšana, šķirošana. A-A griezuma un B-B griezuma izvietojs

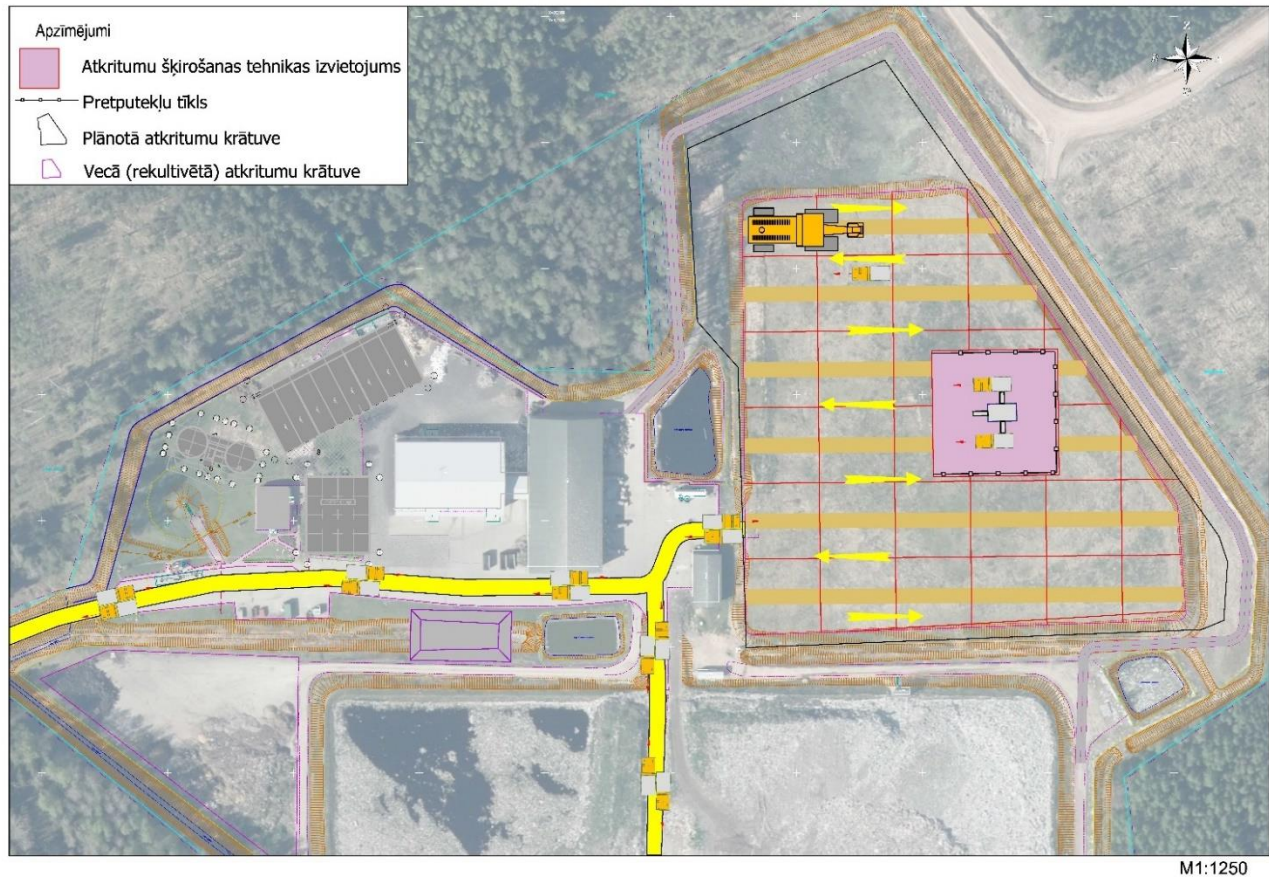

3.14. attēls. Rekultivētās atkritumu krātuves principiālais griezum (esošā situācija)

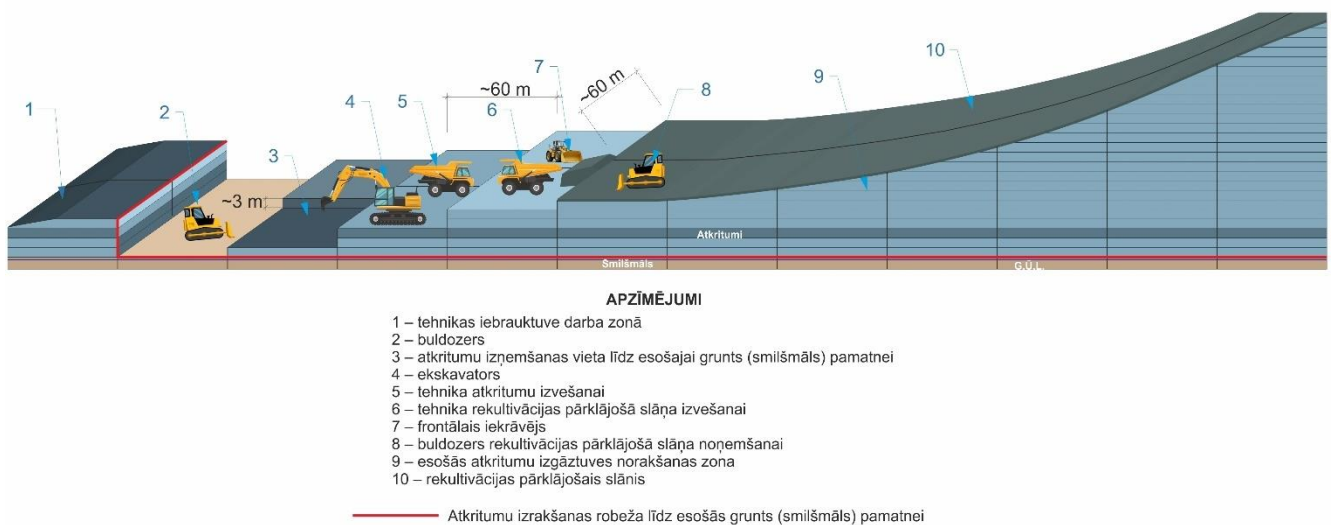
3.15. attēls. Būvniecības darbu 1. kārtā: A-A griezum un B-B griezum pēc atkritumu izņemšanas

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai
"Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

3.16. attēls. Būvdarbu organizācija 1. būvniecības darbu kārtā: atkritumu izrakšana un šķirošana

Atkritumu izrakšanas tehnoloģiskā shēma parādīta 3.17. attēlā. Sarkanā līnija attēlo atkritumu un zemāk iegulošā grunts slāņa izrakšanas robežu. Uz grunts slāņa tālāk tiks veidota krātuves pamatne, kuras izbūves process detālāk ir aprakstīts un attēlots zemāk šajā nodaļā - būvniecības darbu 2. kārtā.

3.17. attēls. Krātuves būvniecības tehnoloģiskā shēma: atkritumu slāņa izrakšana

Būvniecības darbu 2. kārta

Krātuves būvniecības 2. kārtā paredzēta vaļņu un krātuves konstrukcijas izveidošana. Valnis tiek veidots pa krātuves perimetru, kā arī divi norobežojošie vaļņi tiek izveidoti nosacīti sadalot šūnu trijās zonās ar mērķi nodalīt infiltrātu. Vaļņi tiek veidoti no mālainas grunts vai inerta materiāla. Vaļņa šķērsgriezums ir attēlots C-C griezumā (skat. 3.21. attēlu). 3.18. attēlā ir atspoguļots krātuves konstrukcijas izveides process kopumā, tai skaitā arī parādītas A-A, B-B, C-C griezumu atrašanās vietas, kas detālāk aprakstītas tālāk šajā nodaļā.

Jaunās krātuves būvniecības 2. kārtas ietvaros galveno darbu plānotā secība:

- Atkritumu apglabāšanas krātuves pamatnes izveide;
- Starp jauno krātuvi un šobrīd ekspluatācijā esošo krātuvi izvietotā grāvja aizbēršana;
- Jaunās krātuves un ekspluatācijā esošās (attēlā nr. 3.34. ar nr. 18 un nr.11) savienojuma konstrukcijas izveide;
- Jaunās krātuves rietumu malā esošā apvadgrāvja izvietojuma korekcija (~10 m pa kreisi uz rietumiem);
- Jaunā perimetrālā grants ceļa izbūve (attēlā nr. 3.34. skat. objektu ar nr. 17);
- Jaunā infiltrāta dīķa izveide (attēlā nr. 3.34. skat. objektu ar nr. 19) (precīzi nepieciešamā ietilpība tiks aprēķināta būvprojektā).

Atkritumu apglabāšanas krātuves pamatne tiks veidota atbilstoši MK noteikumu Nr. 1032 prasībām, kas ietver šādas prasības:

- Atkritumu apglabāšanas nodalījuma pamatne un iekšējās sienas ir no dabīga materiāla izolācijas slāņa vai mākslīgi izveidota izolācijas slāņa, kura biezums ir ne mazāks kā 0,5 metri. Pamatnes un iekšējo sienu iežu filtrācijas koeficients nevar būt lielāks kā 10^{-9} m/s;
- Virs dabīgā vai mākslīgā izolācijas slāņa ierīko mākslīgo hidroizolācijas slāni un vismaz 0,5 metrus biezu labi filtrējošas grunts vai materiāla slāni, kura filtrācijas koeficients ir vismaz 10^{-3} m/s, ar drenu cauruļvadu vai drenu sistēmu infiltrāta savākšanai un novadīšanai, kā arī paredz drenāžas sistēmas skalošanas iespējas.

Obligāta prasība atbilstoši Noteikumu Nr. 1032 6.2. punkta nosacījumiem, ir nodrošināt poligonā jebkura jauna infrastruktūras objektu izbūves laikā no maksimālā gruntsūdens līmeņa līdz pamatnei vismaz viena metra attālumu, kas tiks ievērots arī jaunās Krātuves izveidē.

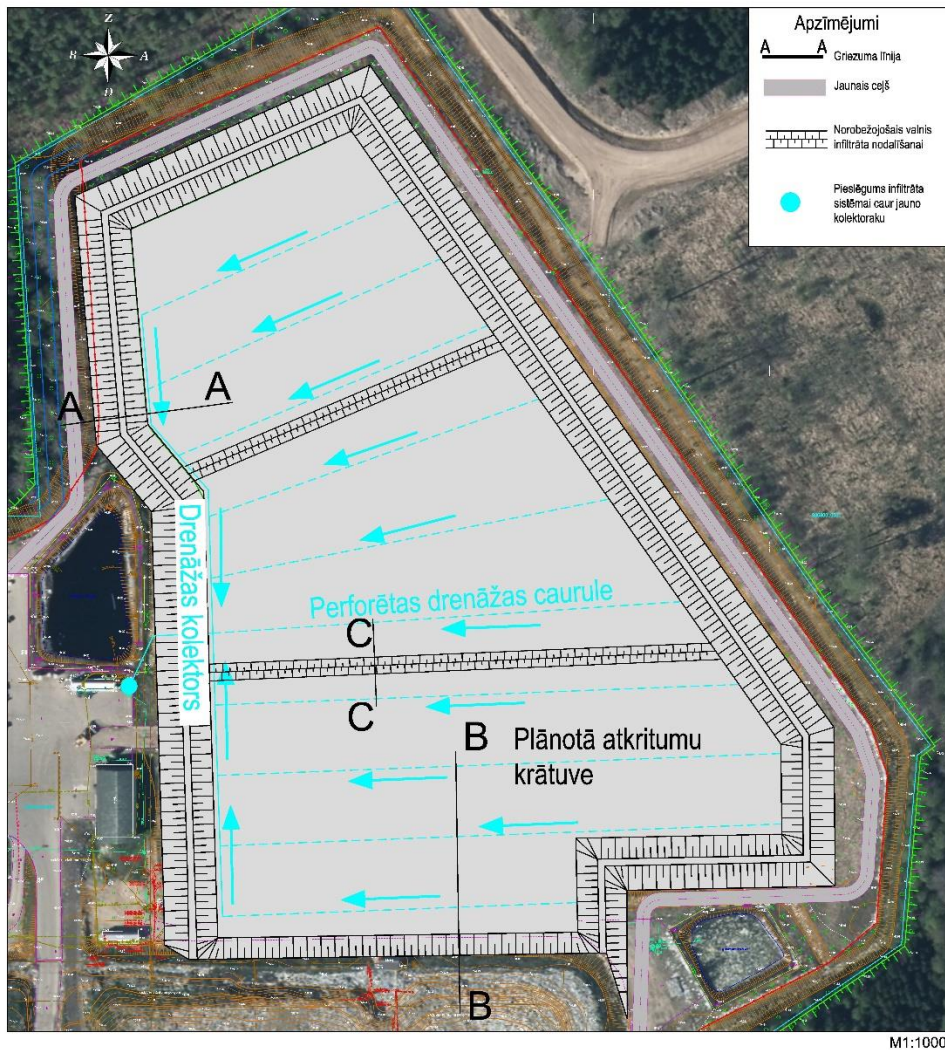
Virs grunts slāņa (ievērojot MK 1032 6.2. punkta prasības), ar ko noslēdzās būvniecības darbu 1. kārta, tālāk tiek konstruēta krātuves pamatne. Kā krātuves pamatnes apakšējais slānis atbilstoši MK noteikumu Nr. 1032 prasībām tālāk tiek veidots izolācijas slānis (piemēram bentonītmāls) ar filtrācijas koeficientu, kas nevar būt lielāks kā 10^{-9} m/s un kura biezums ir vismaz 0,5 metri. Virs šī slāņa seko HDPE ģeomembrānas slānis. Svarīga ir pareiza HDPE ģeomembrānas ieklāšana, ko sametina pa posmiem un pārbauda ūdens necaurlaidību pēc ES standartiem. Virs HDPE ģeomembrānas kā nākamā seko vēl ģeotekstila kārta. Krātuvei secīgi virspusē, atbilstoši MK noteikumu Nr. 1032 prasībām, tiek veidots vismaz 0,5 metrus biezs labi filtrējošas grunts vai materiāla slānis, kura filtrācijas koeficients ir vismaz 10^{-3} m/s. Šajā slānī tiek veidota arī drenu sistēma infiltrāta un notekūdeņu savākšanai un novadīšanai, kā arī paredzētas drenāžas sistēmas skalošanas iespējas. Infiltrāta drenāžas sistēma būs pieslēgta esošajai infiltrāta sistēmai caur jaunu kolektoraku, kas izvietota pie plānotās Krātuves rietumu malas vidusdaļas. Savāktais infiltrāts nonāk infiltrāta dīķī un pēc vajadzības var tikt izmantots atkritumu mitrināšanai, lai veicinātu gāzes rašanās procesus. Pārpalikums tiek novadīts uz esošām attīrīšanas iekārtām.

Notekūdeņi, kas veidosies būvniecības laikā, kā arī turpmāk - šūnas ekspluatācijas laikā, tiks savākti pa perforētajām drenāžas cauruļēm, tālāk pievienoti esošajai notekūdeņu sistēmai un novadīti uz infiltrāta attīrīšanas iekārtu. Būvdarbu laikā paredzams īslaicīgs/neliels notekūdeņu pieaugums – līdz 50 m³/dnn, kas vērtējams kā nebūtisks. 3.24. attēlā parādītas citas esošo inženierkomunikāciju un ar jauno infrastruktūras objektu izbūvi saistītās pieslēgumu vietas.

letekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

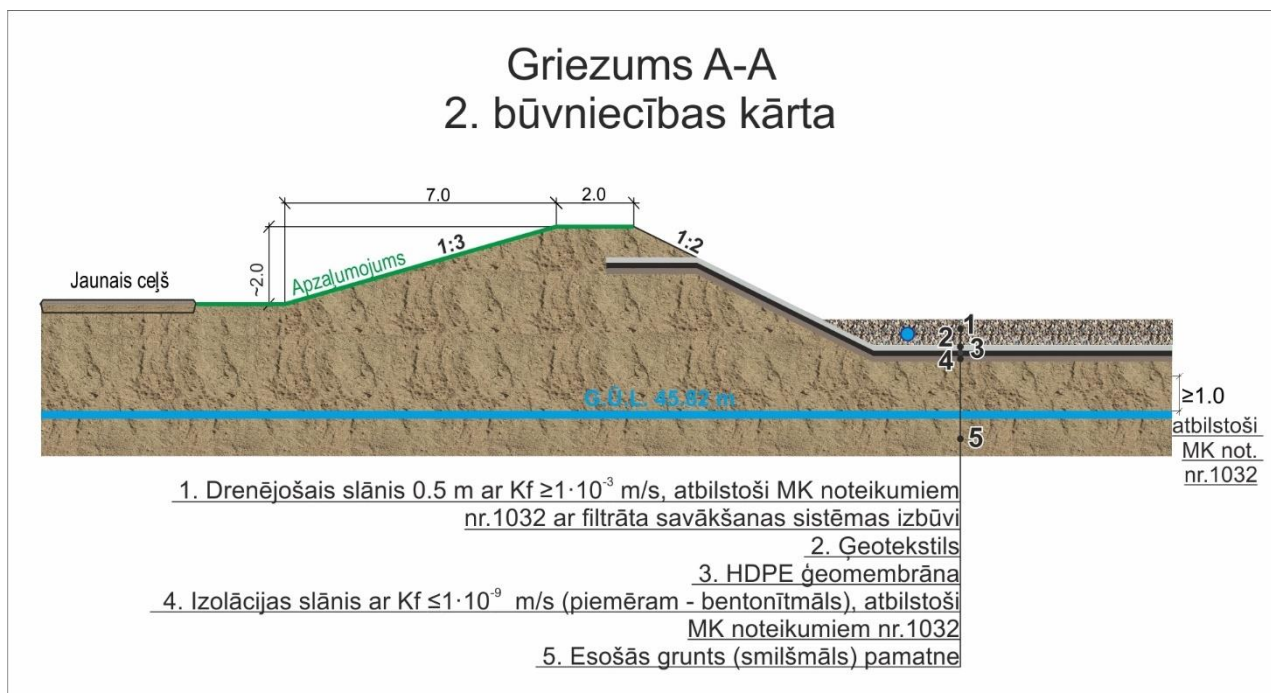
3.18. attēlā attēlota galvenā informācija par jaunās krātuves 2. būvniecības kārtu.

Jaunās krātuves šķēsgriezums, noslēdzoties 2. būvniecības kārtai, parādīts 3.19. attēlā. Griezums A-A shematiski attēlo jaunās krātuves rietumu malas savienojumu ar jauno perimetrālo ceļu.

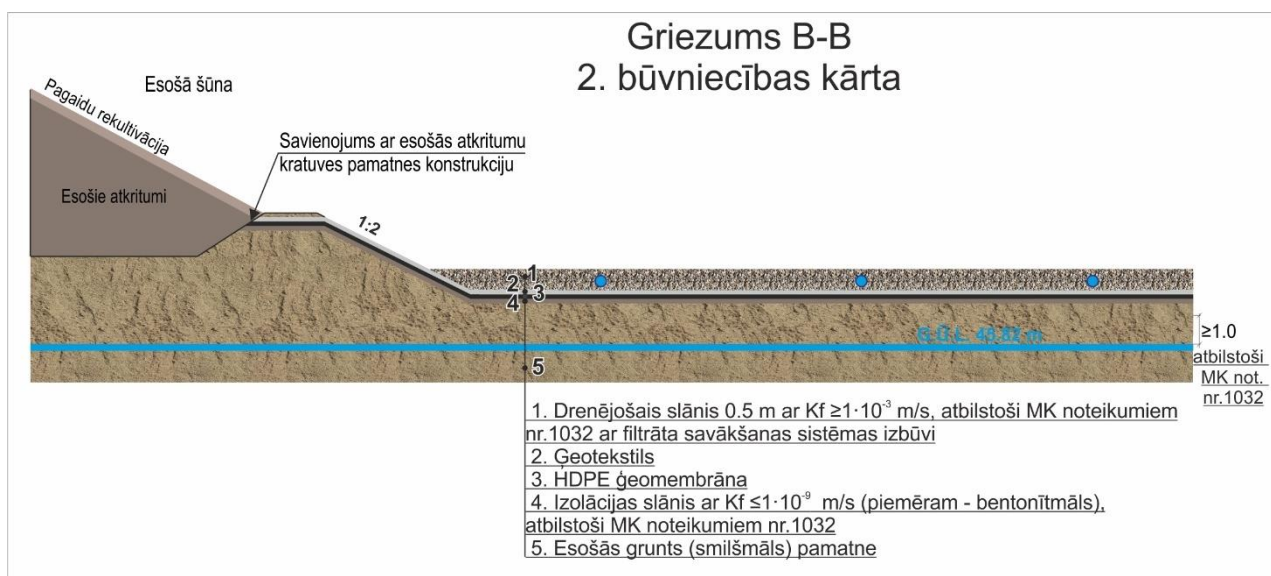

3.18. attēls. Būvniecības darbu 2. kārtā: krātuves konstrukcijas un vaļņu izveidošana, infiltrāta sistēmas izveide

Griezums B-B (3.20. attēls) attēlo jaunās krātuves savienojumu ar veco šūnu. Savukārt griezumā C-C parāda norobežojošā vaļņa uzbūvi šķēsgriezumā (skat. 3.21. attēlu).

3.19. attēls. Būvniecības darbu 2. kārtā: A-A griezum

3.20. attēls. 2. būvniecības kārtā: griezum B-B

Griezums C-C

1. Drenējošais slānis 0.5 m ar $K_f \geq 1 \cdot 10^{-3}$ m/s, atbilstoši MK noteikumiem nr.1032 ar filtrāta savākšanas sistēmas izbūvi
2. Ģeotekstils
3. HDPE ģeomembrāna
4. Izolācijas slānis ar $K_f \leq 1 \cdot 10^{-9}$ m/s (piemēram - bentonītmāls), atbilstoši MK noteikumiem nr.1032
5. Esošās grunts (smilšmāls) pamatne

3.21. attēls. 2. būvniecības kārtā: griezums C-C

Apglabāšanas krātuves pamatnes izbūves laikā veidosies būvniecības atkritumi, kas tiks savākti darba zonā izvietotajos konteineros, ko pēc tam plānots izmantot poligona saimnieciskajām vajadzībām.

Iekšējo ceļu izbūve

Iekšējos ceļus (~0,24 ha platībā), ko nepieciešams izbūvēt krātuves apsaimniekošanai, plānots izveidot 2. būvniecības kārtas ietvaros.

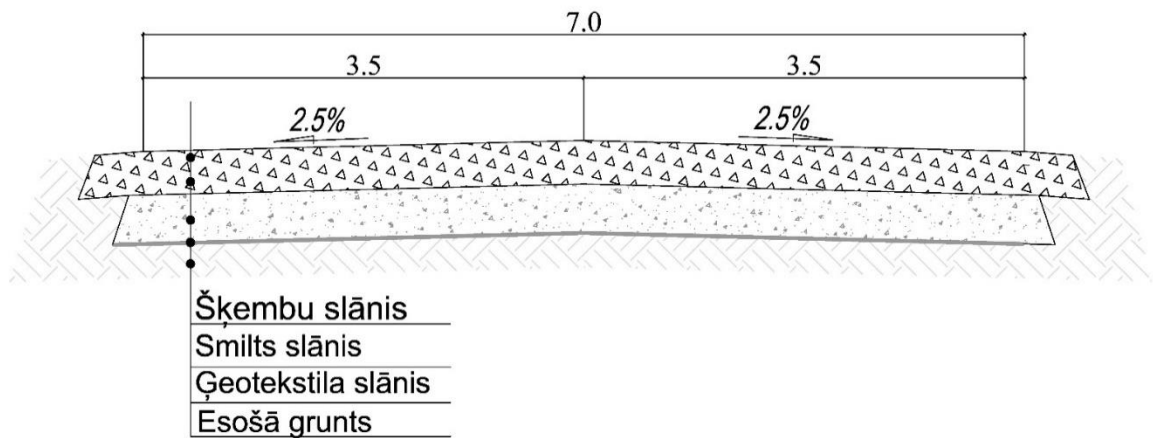
Ceļš (3.34. att. ar Nr. 17) tiks projektēts atbilstoši autoceļu būvniecības normām. Pievedceļš tiks projektēts tā, lai radusies ūdens notece no tā infiltrētos apkārtējā teritorijā. Nav paredzams hidroloģiskā režīma pasliktinājums. Piebraucamais ceļš projektēts tā, lai tie nodrošinātu smagā transporta kustību, seguma nestspēja paredzēta ne mazākai kā 40 t transportlīdzekļu slodzes noturība.

Ceļu izveidei plānotais būvniecības laiks – viens kalendārais mēnesis, kad paralēli notiks arī Krātuves izbūves darbi - vaļņu un krātuves konstrukcijas izveidošana, arī infiltrāta sistēma izveide.

Apskatot ceļa principiālo šķērsporfilu pa slāņiem, tā būvniecību (secībā no apakšas) (skat. 3.22. attēlā):

- Apakšējais slānis (esošā grunts), ievērojot projekta augstuma atzīmes, tiek izlīdzināts (tehnika: buldozers; vibroveltnis);
- Ģeotekstila slāņa ieklāšana;
- Smilts slānis (tehnika: divi kravas auto – materiāla transportēšanai; ekskavators – materiāla pārvietošanai; buldozers – smilts slāņa izlīdzināšanai; vibroveltnis – slāņa blīvēšanai);
- Šķembu slānis (tehnika: divi kravas auto – materiāla transportēšanai; ekskavators – materiāla pārvietošanai; buldozers – šķembu slāņa izlīdzināšanai; vibroveltnis – slāņa blīvēšanai);

Ceļa būvniecībai tiks izmantota smagā tehnika: ekskavators, vibroveltnis, buldozers un divas kravas automašīnas. Šīs pašas tehnikas vienības tiks izmantotas Krātuves 2. kārtas būvniecības laikā. Attiecīgi atbilstošā tehnika, pēc nepieciešamības, pārvietosies pa visu aktīvo būvniecības zonu, kas ietver ceļu, jaunās krātuves izbūvi un apavadgrāvja izvietojuma korekciju.

3.22. attēls. Jaunā ceļa principiālais šķērsprofils

Meliorācijas sistēmas darbi

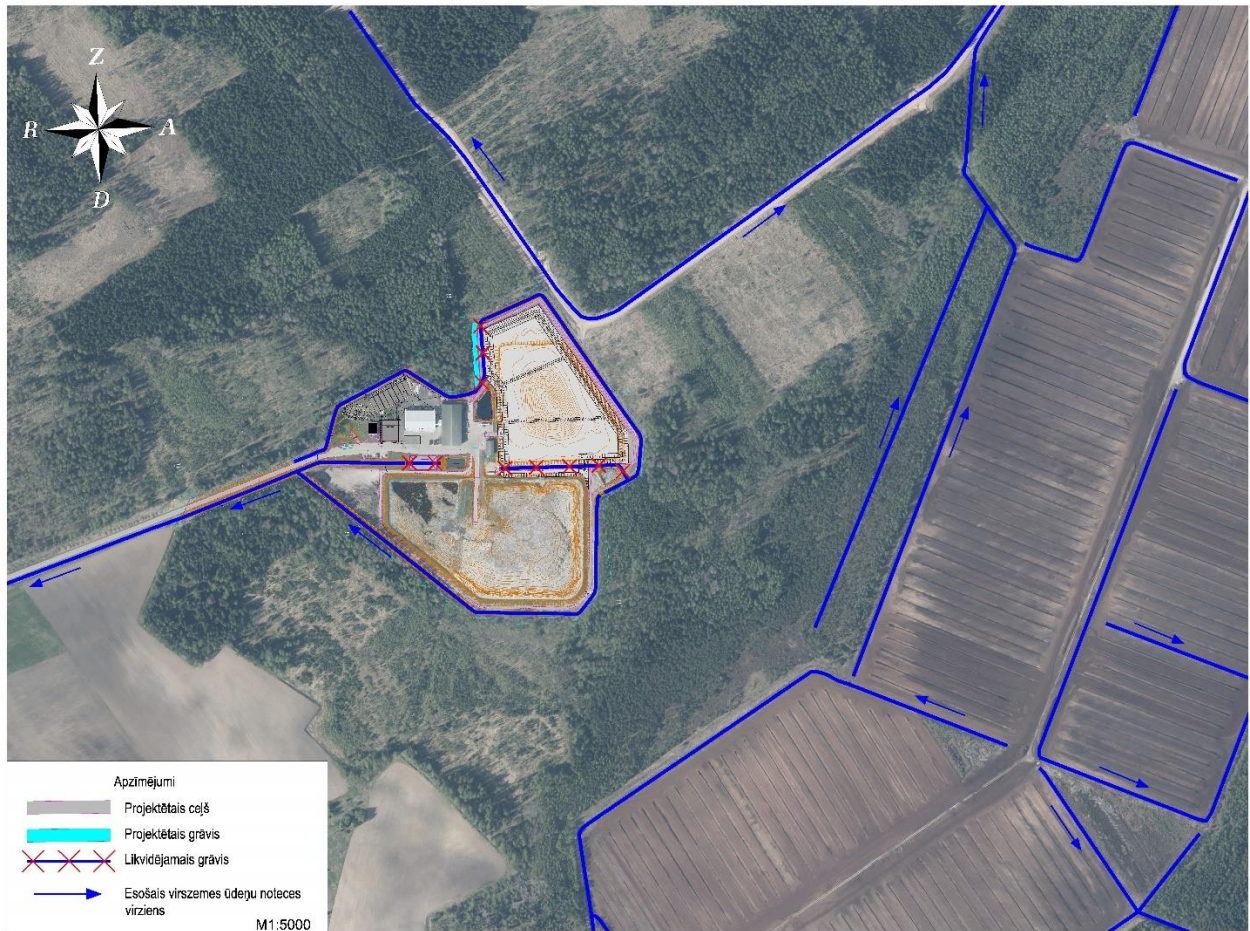
SAP "Janvāri" esošās darbības nodrošināšanai ir izbūvēts meliorācijas grāvju tīkls, kas tika izveidots līdz ar poligona izbūvi (būvniecības darbu laiks no 2007. novembra – 2009. gada oktobrim). Saskaņā ar "Meliorācijas skīču projektu" (2009. gads), virsējo ūdeņu novadīšanai poligona teritorijā ir pārbūvēta esošā iekšējā teritorijas grāvju sistēma, daļa no tiem aizbērta, vairāki posmi izrakti no jauna, kā arī iztīrīti un atsevišķos gadījumos paplašināti izmantojamie posmi. Grāvju sistēma atrodas pa perimetru poligona teritorijai, kā arī poligona teritorijas vidus daļā (viens posms ir starp šī brīža aktīvo un veco rekultivēto krātuvi un otrs posms iet no poligona vidusdaļā esošā infiltrāta dīķa līdz poligona pievadceļam).

Kopumā poligona apkārtnē dominē virszemes notece, ko regulē labi attīstīta meliorācijas grāvju sistēma, kas savukārt saistīta ar Ķēšupi vai Rojas upi. SAP "Janvāri" apkaimē esošā valsts meliorācijas sistēma attēlota 2.10. attēlā.

Teritorijā ir esoša meliorācijas sistēma, kas ietver apvadgrāvjus, kas iet pa poligona kontūru, kā arī teritorijas iekšējais grāvis (skat. 3.23. attēlu), kas saistīts ar šo apvadgrāvi. Izbūvējot infrastruktūras elementus, 2. būvniecības kārtas ietvaros, plānota starp jauno krātuvi un šobrīd ekspluatācijā esošo krātuvi izvietotā grāvja aizbēršana (arī ceļa) un jaunās Krātuves rietumu malā esošā apvadgrāvja izvietojuma korekcija (~10 m pa kreisi uz rietumiem), kā arī izveidot atbilstošus pieslēgumus esošai sistēmai.

Teritorijās, kurās netiek paredzēta saimnieciskā darbība, meliorācijas pārkārtošana nav nepieciešama, bet tā jāskata kopsummā un kontekstā ar sistēmas pārkārtošanu plānotajā apbūves teritorijā. Meliorācijas sistēmas pārkārtošanas risinājumi tiks detalizēti risināti jauno infrastruktūras objektu būvprojekta sagatavošanas laikā.

Tehniskie risinājumi attiecībā uz esošās meliorācijas sistēmas pārkārtošanu, ja meliorācijas sistēmas ievads ir no jauna jāievada apvadgrāvī, jāskatīto ar valsts SIA "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi". Kopumā meliorācijas sistēmas pārkārtošanas darbu apjoms ir neliels un tā ietekme uz kopējo meliorācijas sistēmas darbību, skatoties reģionālā līmenī, nav prognozējama. Ietekme vērtējama kā lokāla un nenožīmīga, attiecīgi virszemes ūdeņu noteces apstākļu izmaiņas netiek prognozētas.

3.23. attēls. Sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijas iekšējā grāvja likvidācijas un perimetrālā grāvja posma pārbūves shematisks vietas attēlojums

Būvniecības darbu 3. kārtā

Pēc 2. būvniecības kārtā sagatavotās atkritumu novietošanas vietas (krātuves pamatnes), secīgi tālāk būvniecības darbu 3. kārtā paredzēta atkritumu apglabāšana jaunajā krātuvē.

Jaunajā krātuvē paralēli atkritumu apglabāšanas procesam notiks gāzes savākšanas sistēmas izbūve. Atkritumu apglabāšanas princips jaunajā krātuvē plānots nemainīgs tāds pats kā līdz šim poligonā jau esošajā šī brīža aktīvajā atkritumu apglabāšanas krātuvē.

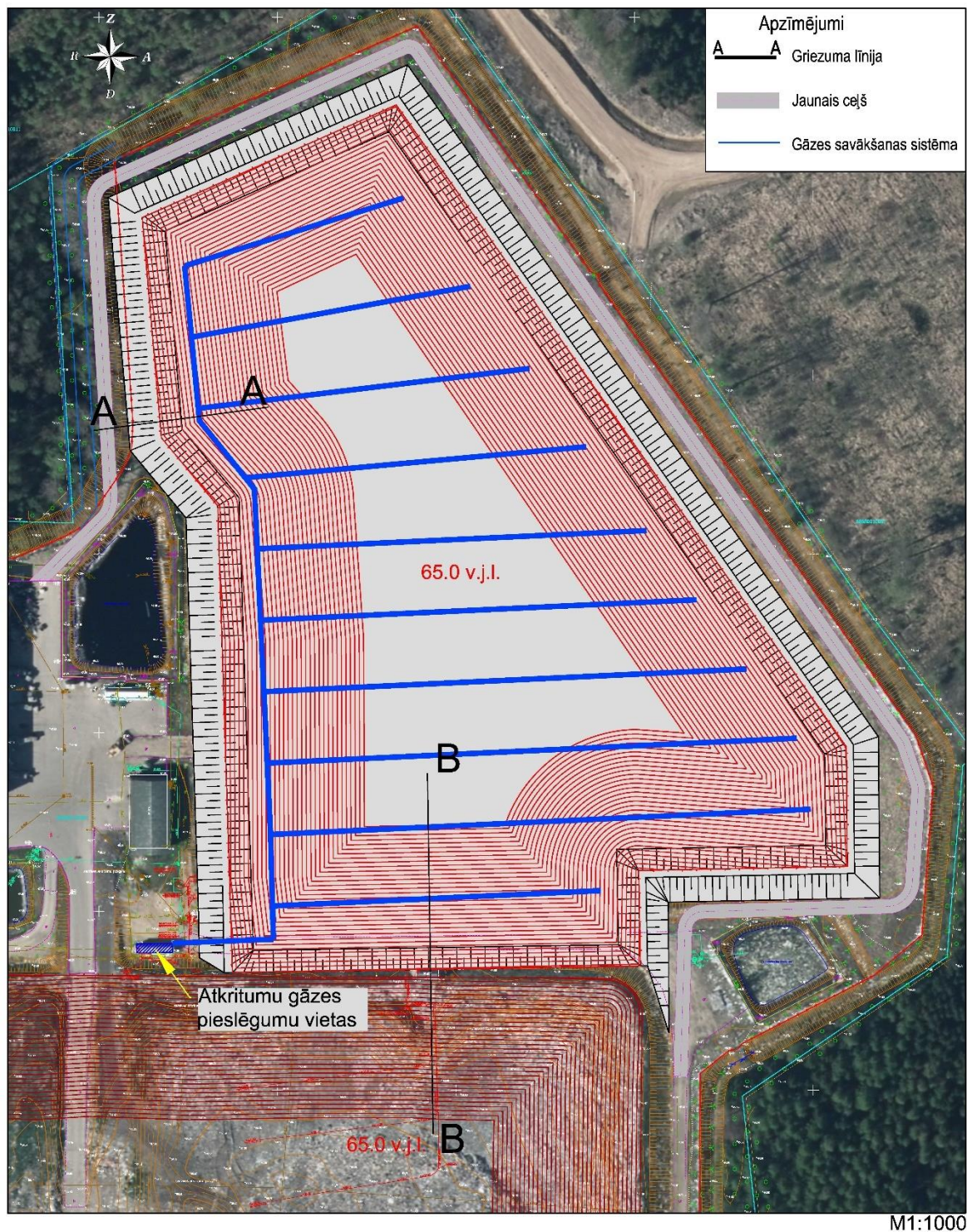
3.24. attēlā parādīta galvenā informācija par 3. būvniecības kārtu. A – A šķērsgriezumā (skat. 3.25. attēlu) attēlots jaunās krātuves rietumu malas savienojums ar jauno perimetrālo ceļu. B – B šķērsgriezumā (skat. 3.27. attēlu) attēlots jaunās krātuves savienojums ar veco krātuvi.

Krātuves aizpildīšanu ar atkritumiem (atkritumu apglabāšanas krātuves ekspluatācija) sāk no aktīvās krātuves ziemeļu malas līdz tiek sasniegts 65 m v.j.l. Krātuves aizpildītajai daļai veic pagaidu rekultivāciju. Tālāk atkritumu apglabāšanu sāk no jaunās krātuves 1. sektora (no ziemeļu malas) paralēli pildot arī savienojuma (pārejas) vietu starp aktīvo šūnu un jauno šūnu.

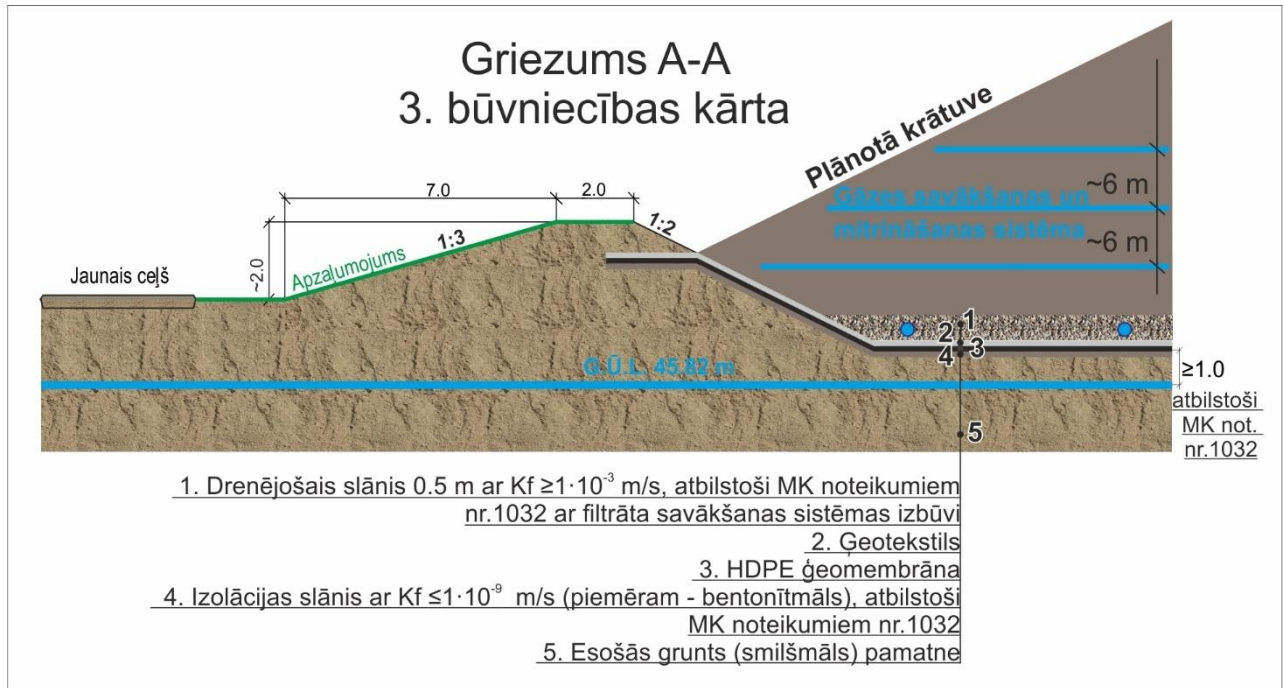
Jaunajā šūnā 6 – 10 metru augstumā no pamatnes ar atkritumiem tiek aizpildīts pirmais slānis secīgi virzoties no 1. sektora uz 3. sektoru. Pēc pirmā atkritumu slāņa izveidošanas tiek veidotas nākamās atkritumu kārtas tieši tādā pašā secībā un virzienā kā apakšējais atkritumu slānis. Attiecīgi pēc šādas pieejas tiek izveidotas visas atkritumu kārtas līdz augstuma atzīmes 65 m v.j.l. sasniegšanai. Krātuves

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

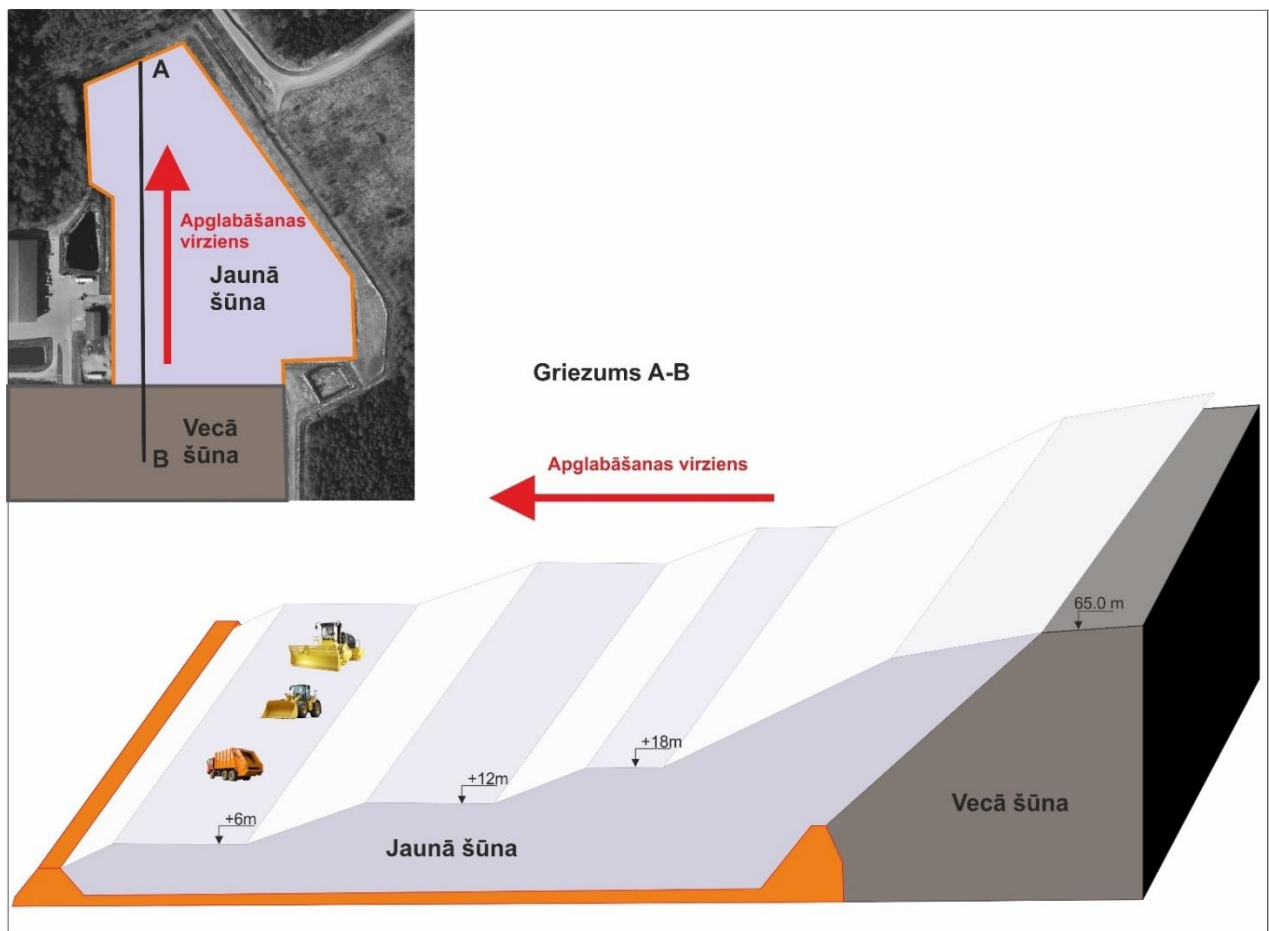
aizpildīšanas (ekspluatācijas) tehnoloģiskā shēma princips parādīts 3.26. attēlā. Pēc krātuves pilnīgas aizpildīšanas ar atkritumiem tiek veikta krātuves pagaidu rekultivācija.

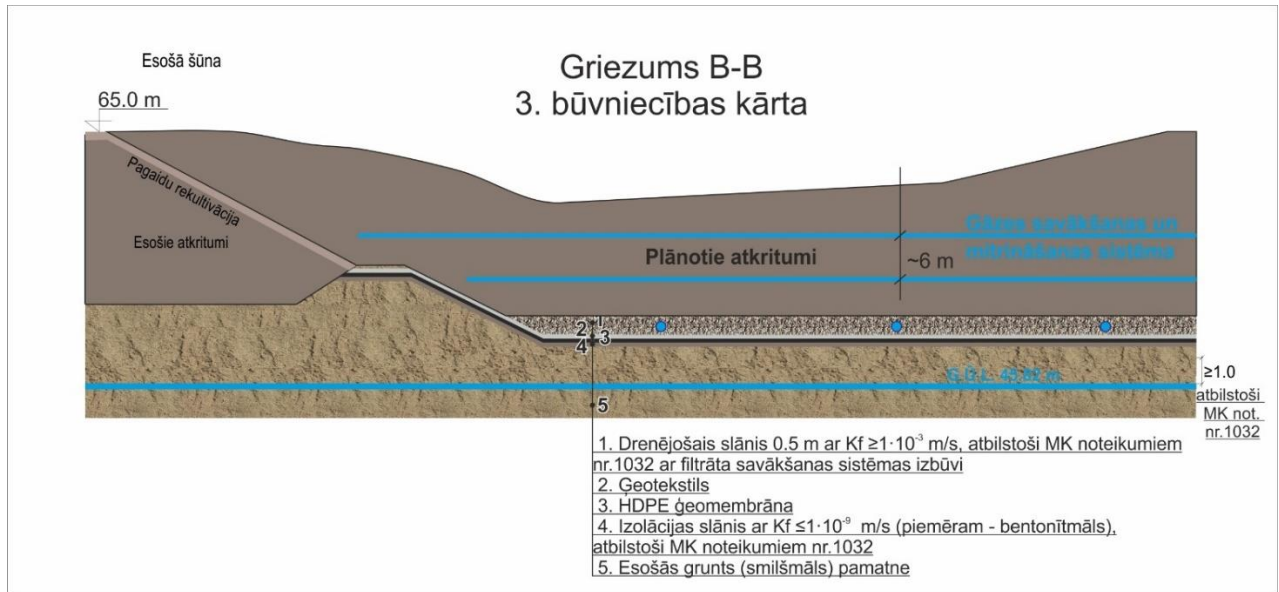
3.24. attēls. Būvniecības darbu 3. kārtā: Atkritumu aizpildīšana un gāzes savākšanas sistēmas izbūve

3.25. attēls. Būvniecības darbu 3. kārtā: Atkritumu aizpildīšana un gāzes savākšanas sistēmas izbūve; A-A griezumā

3.26. attēls. Krātuves aizpildīšanas (ekspluatācijas) tehnoloģiskā shēma

3.27. attēls. 3. būvniecības kārtā: griezum B-B

Jaunajā šūnā paralēli atkritumu apglabāšanas procesam paredzēts izbūvēt gāzes ekstrakcijas sistēmu, ja nepieciešams, un nodrošināt tās atbilstošu darbību. Izbūvējot gāzes ekstrakcijas sistēmas atkritumu aizpildīšanas laikā paredz izveidot biogāzes ieguves sistēmu izveidojot horizontālas perforētas cauruļu līnijas kombinējot ar vertikālām līnijām. Pirmais horizontālais gāzu savākšanas līmenis paredzēts tuvu krātuves pamatnei. Horizontālās caurules paredzēts izvietot līmeņos, atkritumos, aptuveni pa 6 metriem augstumā (katrs nākamais līmenis jāizveido aptuveni ik pēc sešiem metriem).

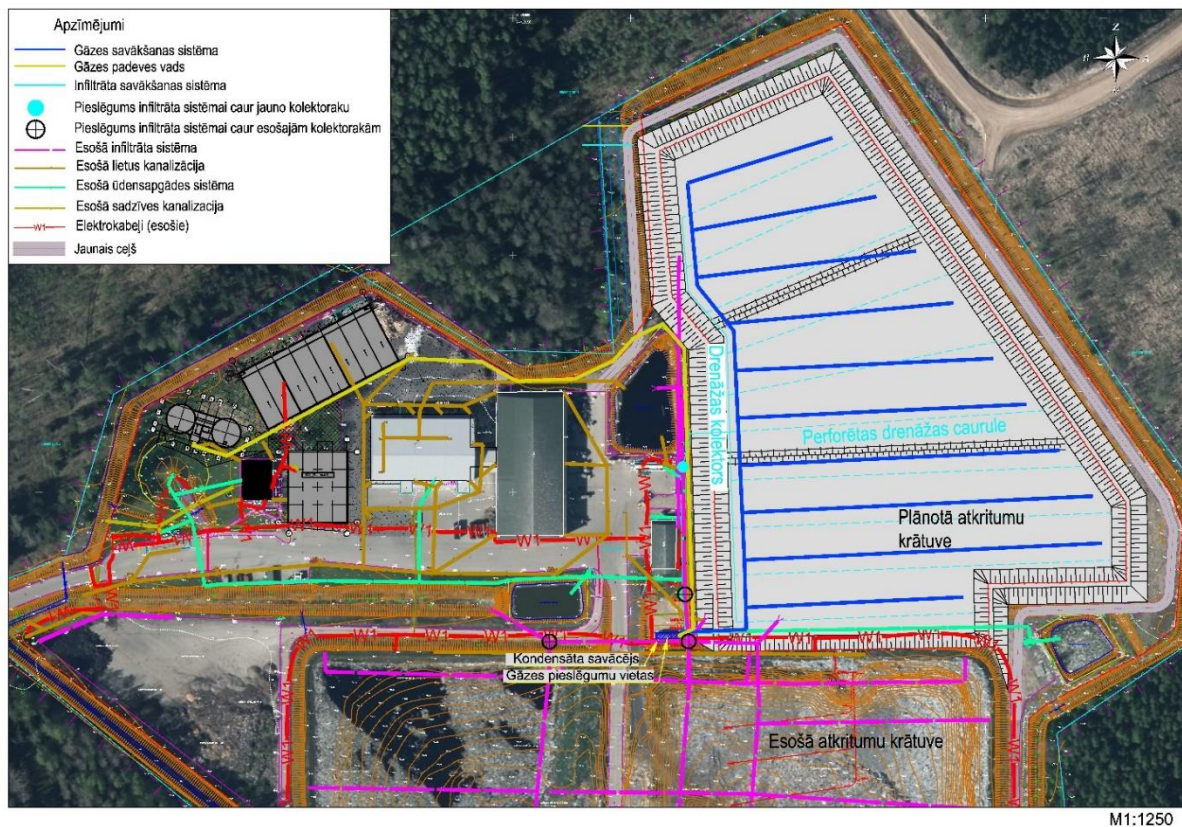
Cauruļu perforāciju var veikt uz vietas vai rūpnieciskos apstākļos. Horizontālo līniju ierīkošanai rok tranšējas atkritumu slānī 2 līdz 2,5 m dziļumā. Tranšējas sānos ierīko koka, plastmasas vai metāla izņemamos veidņus. Pēc veidņu izvietošanas tranšējā ieber rūpīgi mazgātus tīrus oļus 20 – 40 mm diametrā 20 cm biežā slānī. Tranšējas vidū ievieto perforēto HDPE PN10 cauruli D110/10. Var pielietot PE T8 klases caurules. Cauruli apber ar oļiem, lai slānis uz visām pusēm biežumā būtu ne mazāks par 20 cm. Jāseko, lai tiešajā pārseguma atkritumu slānī nebūtu atkritumi ar kuriem, pēc tālākas apglabāšanas, varētu sabojāt gāzes ekstrakcijas līniju (lieli metāla, betona gabali, koka blūķi utt.), kā arī atkritumi, kas varētu aizkavēt gāzes ekstrakciju (lielas plāksnes, plēvju gabali vai māla jeb cementa slānis u. tml.). Tādēļ ieteicams šos atkritumus izsijāt.

Pēc gāzes ieguves sistēmas izveidošanas, visi savienojšie cauruļvadi jāapvieno vienā sistēmā – gāzes regulēšanas stacijā. Gāzes regulēšanas stacijā tiek ievilkti gāzes vadi no katras atsevišķās trases, šeit tie tiek pievienoti kolektoram. Gāzes regulēšanas stacijā paredzēts uzstādīt kolektoru ar gāzes līniju pievadiem. Krātuves dienvidrietumu stūrī tiek izbūvēta jauna gāzes regulēšanas un utilizācijas iekārta un gāzes sūkņēšanas stacija (skat. 3.34. att. ar nr. 13.2.). Regulēšanas stacija tiek izvietota moduļtipa konteinerī. Tiklīdz gāzes ieguves sistēma ir sagatavota, tā tiek pieslēgta gāzes regulēšanas stacijai, kas tālāk pa gāzes vadu nonāk līdz gāzes utilizācijas iekārtai – tehnoloģiskajai ēkai/koģenerācijas stacijai (skat. 3.34. att. ar nr. 16.1.).

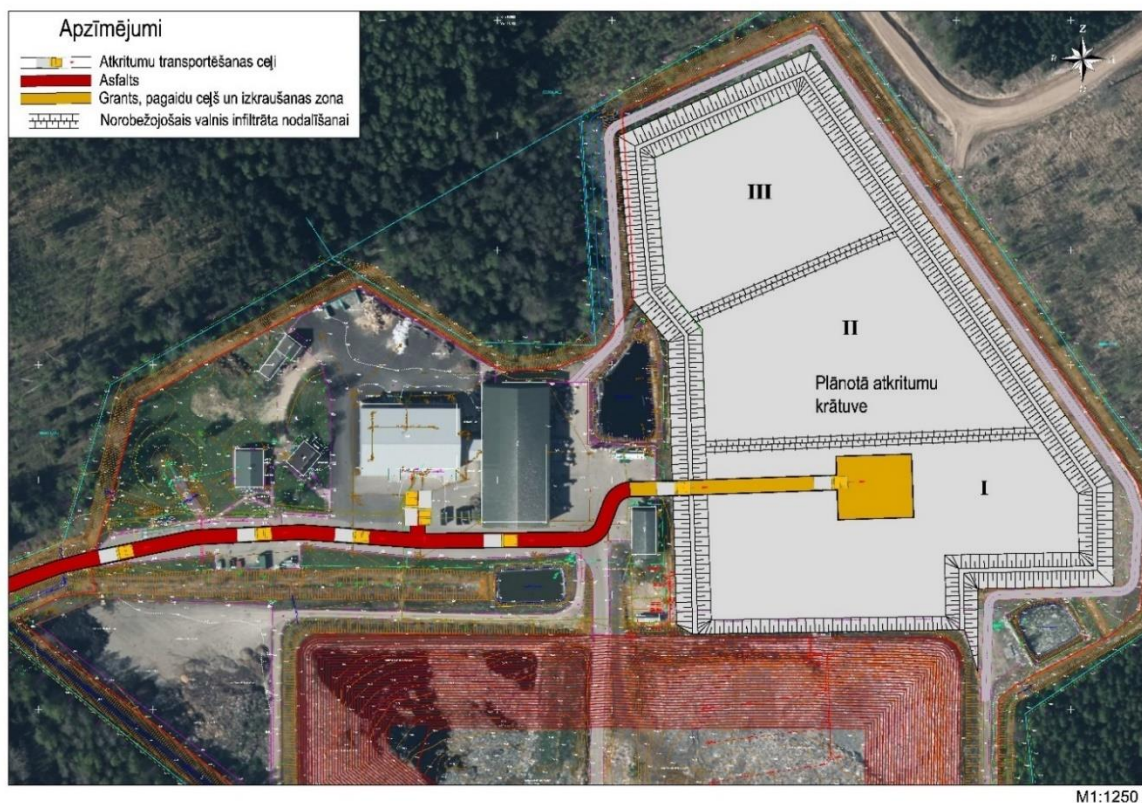
Gāzes regulēšanas stacijas ar pieslēgšanās iespējām pie esošās aktīvās krātuves un jaunās krātuves un gāzes savākšanas sistēmas atrašanās vietas parādītas 3.28. attēlā. Tāpat šajā attēlā parādītas citas esošo inženierkomunikāciju un ar jauno infrastruktūras objektu izbūvi saistītās pieslēgumu vietas.

Ceļu izvietojums krātuves piepildīšanas laikā parādīts 3.29. attēlā. Jaunās krātuves apsaimniekošanai tiks izbūvēts jauns ceļš, kas ies pa perimetru jaunajai krātuvei. Poligonā esošie ceļi ir klāti ar asfaltbetonu un granti, bet jaunais ceļš plānots ar grants segumu. Esošo ceļu kvalitāte raksturojama kā laba, kas krātuves būvniecības laikā tiks atbilstoši uzturēti.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai
"Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

3.28. attēls. Pieslēgums pie esošajiem inženiertīkliem

3.29. attēls. Ceļu izvietojums krātuves piepildīšanas periodā

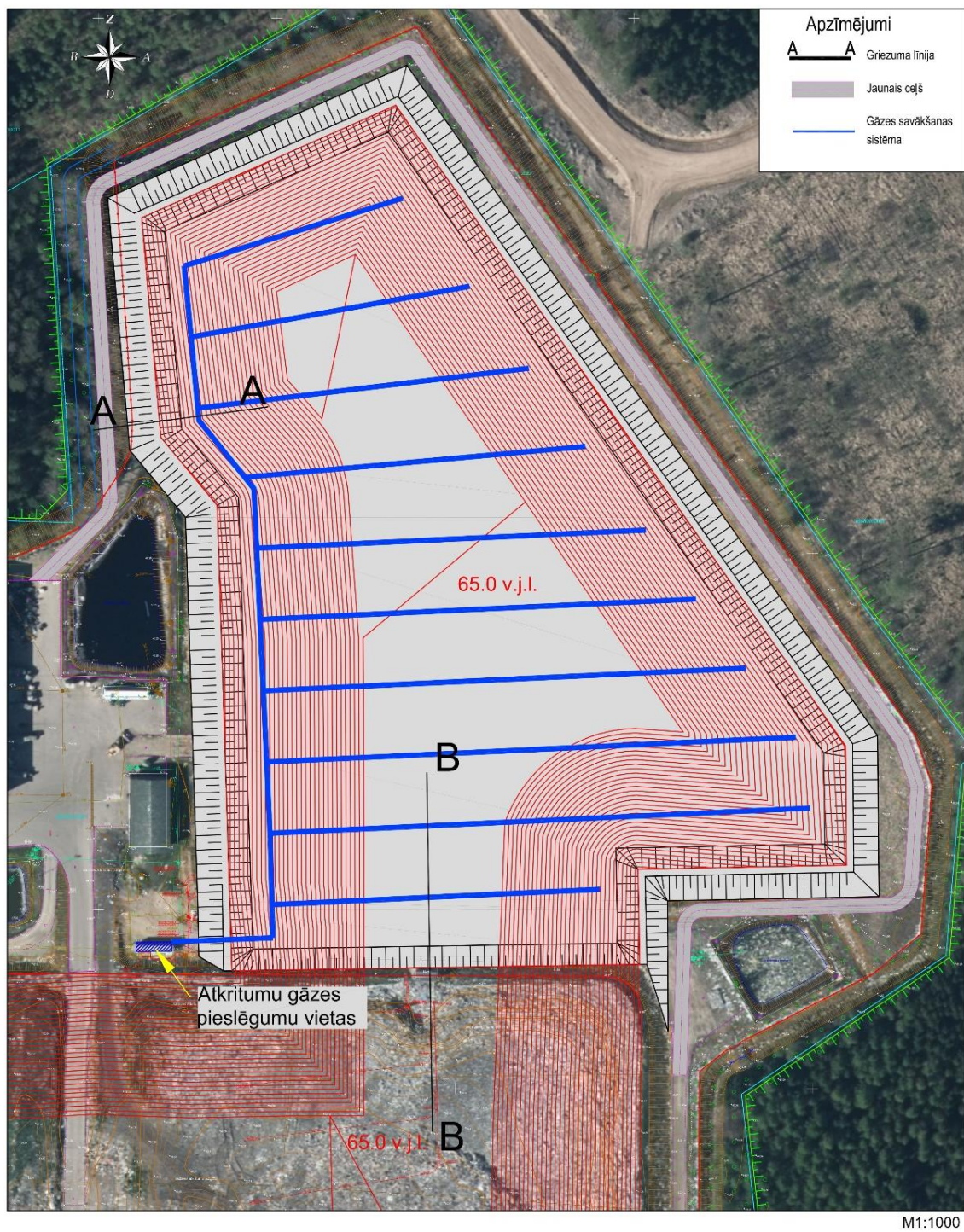
Būvniecības darbu 4. kārtā

Būvniecības darbu 4. kārtā plānota jaunās krātuves pagaidu rekultivācija.

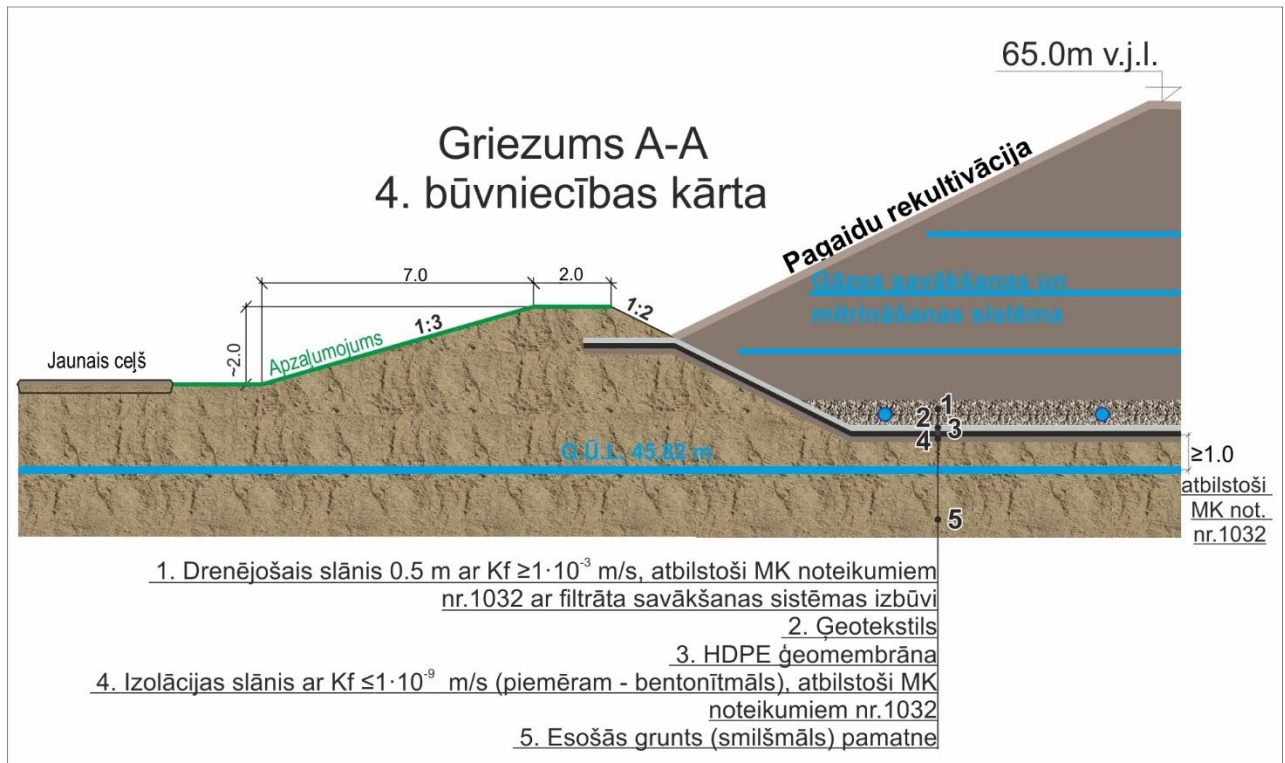
Pēc krātuves aizpildīšanas ar atkritumiem, piesārņotās vietas virsmas tiks pārklātas ar piemērotu materiālu veicot pagaidu rekultivācijas darbus. Pagaidu rekultivācijas slānis (0,5 – 1,5 m biezumā) tiek veidots no materiāla (piemēram, smalksnes vai māla un auglīgās grunts; prioritāri izvēloties reģenerētu materiālu), kas ierobežo nokrišņu ūdens filtrāciju, emisijas gaisā, smakas un vieglās frakcijas izplatību, kā arī nodrošina ar atkritumiem piesārņotas teritorijas iekļaušanos apkārtējā ainavā.

3.30. attēlā parādīta galvenā informācija par 4. būvniecības kārtu. A – A šķērsgriezumā attēlots jaunās krātuves rietumu malas savienojums ar jauno perimetrālo ceļu (skat. 3.31. attēlu). B – B šķērsgriezumā attēlota jaunās krātuves savienojuma konstrukcija ar veco šūnu (skat. 3.32. attēlu).

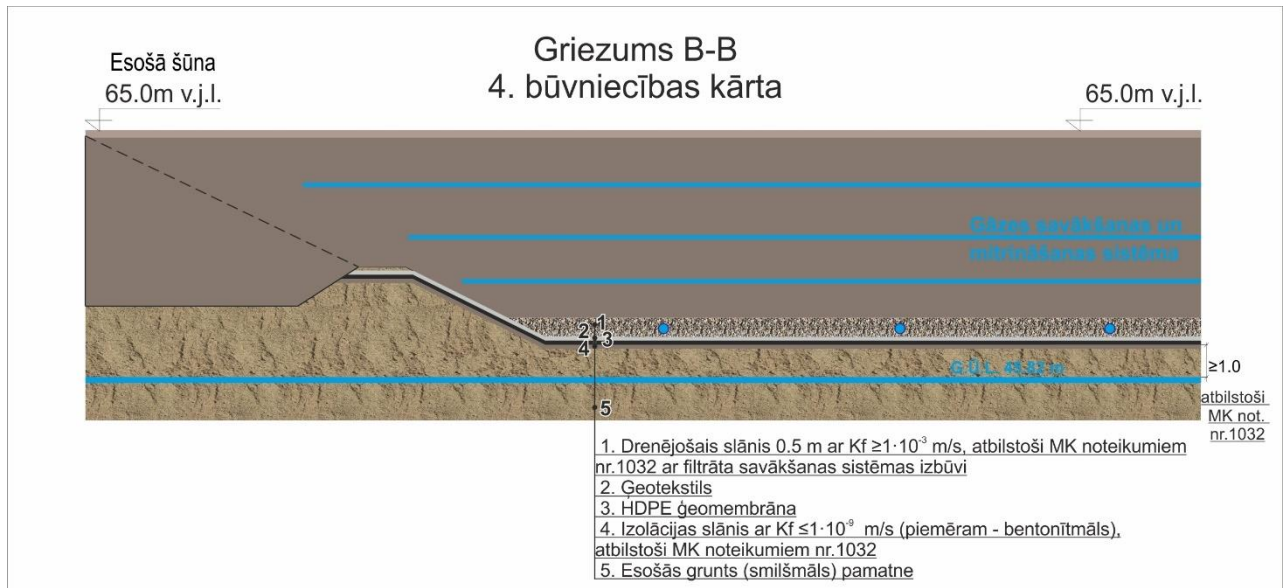
Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

3.30. attēls. Būvniecības darbu 4. kārtā: krātuves pagaidu rekultivācija

3.31. attēls. 4. būvniecības kārtā: griezums A-A

3.32. attēls. 4. būvniecības kārtā: griezums B-B

3.4. Atkritumu piegādes, pārkraušanas un uzglabāšanas nosacījumu analīze

Atkritumu ieviešanas un transportēšanas nosacījumi

Atkritumu apsaimniekošana – pieņemšana, pārkraušana, savākšana, šķirošana un uzglabāšana ir atļauta tikai speciāli aprīkotās un tam paredzētajās vietās – telpās un laukuma teritorijā ar ūdeni un piesārņojošo vielu necaurlaidīgu segumu, un apstākļos, kas nerada kaitējumu videi, cilvēku veselībai un īpašumam, atbilstoši normatīvajiem aktiem par atkritumu apsaimniekošanu.

Atkritumu pieņemšanas kārtība SAP "Janvāri" teritorijā tiks saglabāta esošā – visu ienākošo un izejošo auto kravu nosvēršana uz svariem katru kravu reģistrējot ar unikālu kodu. Detāla informācija par ienākošo/izejošo atkritumu plūsmu sniegta Piesārņojuma atļaujas 21. tabulā "Atkritumu veidošanās un rīcība ar tiem".

Pēc kravas nosvēršanas svaros, kravas vizuālās kontroles un reģistrēšanas, operators norāda vietu, uz kuru ar atbilstošo kravas saturu jādodas atkritumu piegādātājam:

- uz atkritumu šķirošanas rūpnīcu (dalīti savāktu sadzīves atkritumu un iepakojuma atkritumu kravas);
- šķirotu atkritumu pieņemšanas laukumu (privātpersonu atvestie sašķirotie atkritumi);
- sadzīves atkritumu mehāniskās priekšapstrādes angāru (nešķiroti sadzīves atkritumi);
- krātuvi azbestu saturošu atkritumu apglabāšanai.

Izejvielas un palīgmateriāli, kas būs nepieciešami gan esošo, gan jauno infrastruktūras objektu celtniecības un tehnoloģiskajiem procesiem, tiks ievesti poligona teritorijā saskaņā ar vispārējiem poligona darba laika un transporta plūsmas un kustības nosacījumiem. Šādu kravu skaits kopumā būs neliels (periodiski līdz 7 transporta vienībām dienā, piemēram smilts un šķembu piegāde, kas mijas ar dienām, kad kravas netiek vestas).

Nav sagaidāms, ka līdz ar jauno infrastruktūras objektu izbūvi poligona teritorijā, pieaugs uz/no poligona braucošā transporta vienību skaits. Prognozētais transporta vienību skaits ir ap 22 vienībām vienas dienas laikā (ietverot gan pastāvīgos atkritumvedējus, gan individuālus juridiskos un privātus klientus). Ņemot vērā ikdienā paredzamo nelielo transporta vienību skaitu, nav nepieciešami papildus nosacījumi un pasākumi transporta kustības organizēšanai poligona teritorijā. Tāpat nav paredzams, ka jauno infrastruktūras objektu izbūve veicinās sastrēgumus iekļūšanai poligona teritorijā, kā arī poligona teritorijā neveidos nekontrolētu satiksmes kustību. Pēc operatora norādes, klients ar atvesto atkritumu kravu pēc tās nosvēršanas dosies uz tam norādīto vietu, kurā izkraus/izbērs atvestos atkritumus. Tālāk tukšās transporta vienības dosies prom no poligona teritorijas, pirms izbraukšanas uz svariem nosverot tukšo kravu, kas tiks fiksēta vienotā sistēmā.

Nešķirotu sadzīves atkritumu kravas pēc nosvēršanas un reģistrēšanas tiks novirzītas uz atkritumu šķirošanas rūpnīcu. Pēc atkritumu sašķirošanas attiecīgā sadzīves atkritumu daļa lielizmēra konteineros tiks transportēta uz atkritumu krātuvi.

Atkritumu transportēšanai no atkritumu izkraušanas vietām uz attiecīgo apstrādes vai novietošanas vietu poligona teritorijā tiek izmantoti riteņu frontālie iekrāvēji un pašizgāzēja kravas automašīnas ar multiliftu.

Atkritumu priekšapstrādi nodrošina atkritumu priekšapstrādes iekārta (maisīnu atvērējs/atkritumu priekšsmalcinātājs "Komtech Terminator" un trumuļsiets "Pronar MB") un iekārtu apkalpo frontālais iekrāvējs. Atkritumu apglabāšanas krātuvē darbosies kompaktores "TANA".

Atkritumu pieņemšana un apstrāde poligonā notiks tā darba laikā katru darba dienu no plkst. 8:00 līdz 19:00, sestdienās no 8.00 līdz 17.00. Transporta kustības organizēšanai pie iebrauktuves atkritumu poligona teritorijā ir uzstādīta vārtu sistēma, kas no rīta tiek atvērta un vakarā aizvērta. Satiksmes plūsmas organizēšanai poligona teritorijā ir izvietotas virzienu norādījuma zīmes. Nepieciešamības gadījumā var tikt uzstādītas ceļa zīmes un vertikālie apzīmējumi, kā arī ceļu un laukumu ass marķējumi, atbilstoši valsts SIA "Latvijas valsts ceļi" ceļu specifikācijām. Transporta kustība poligona teritorijā kopumā notiek atbilstoši ceļu satiksmes noteikumiem.

Atkritumu transportēšanai izmantojamais autotransports, autotransporta stāvlaukumi, autotransporta remonts, mazgāšana un tīrīšana

Atkritumu transportēšanai uz/no poligona teritorijas tiek izmantota kravas automašīnas (maksimāli līdz 12 vienībām dienas laikā), segti un atvērti konteineri. Tāpat atkritumu tiek piegādāti arī ar vieglajiem auto (maksimāli līdz 10 vienībām dienas laikā). Papildus darba dienās uz poligonu brauc darbinieki (vidēji 6 vieglie auto dienā).

Poligona iekšējo darbību nodrošināšanai tiek izmantotas sekojošas transporta vienības – frontālais iekrāvējs Volvo (maksimāli līdz divām vienībām), smagā automašīna Volvo (viena vienība), mobilais smalcinātājs Terminator 3400 (viena vienība) un kompaktors TANA Shark (viena vienība). Pēc poligona paplašināšanas SIA "PIEJŪRA" autoparku paredzēts papildināt ar divām jaunām tehnikas vienībām – atkritumu kompaktoru TANA un frontālo iekrāvēju Volvo, kas aizstās šī brīža esošo transporttehniku.

Atsevišķi atkritumu pārvadāšanas autotransporta stāvlaukumi poligona teritorijā netiek paredzēti. Iepretim administrācijas ēkai pie iebrauktuves poligona teritorijā labajā pusē ir ierīkots asfaltbetona laukums 250 m² platībā, kur iespējams novietot līdz 15 transporta vienībām personālam un apmeklētājiem.

Poligona teritorijas vidusdaļā ir izbūvēta garāža poligonu apkalpojošai teknikai ar platību 200 m². Transportlīdzekļu mazgāšanu ir paredzēts veikt poligona teritorijā pie garāžas 250 m² platībā izbūvētajā asfaltbetona tehnikas mazgāšanas laukumā.

Tehnikas remonts tiek veikts attiecīgos auto servisos saskaņā ar noslēgtajiem pakalpojuma līgumiem.

Atkritumu sastāva analīzes

Poligons "Janvāri" saskaņā ar MK noteikumiem Nr.1032 atbilst sadzīves atkritumu poligonu kategorijai. Saskaņā ar šajos noteikumos noteikto, SAP "Janvāri" drīkst pieņemt atkritumus:

- Atbilstoši izsniegtās Piesārņojuma atļaujas nosacījumiem. Atļaujā noteikts, ka SAP "Janvāri" atļauts apglabāt tikai sadzīves atkritumus vai tiem pielīdzināmus ražošanas atkritumus un nepiesārņotus būvniecības atkritumus, kas nav klasificējami kā bīstami (atļautie apglabāto atkritumu veidi un klases kodi norādīti šīs atļaujas 23. tabulā "Atkritumu apglabāšana", kopumā 10 atkritumu klašu kodi). Izņēmums ir azbestu saturoši būvniecības atkritumi un citi azbestu saturoši atkritumi, kas klasificējami kā bīstami, taču ir atļauta to apglabāšana speciāli ierīkotā krātuves nodaļā. Kopumā saskaņā ar Piesārņojuma atļaujas 22. tabulā "Atkritumu savākšana un pārvadāšana" noteikto, poligonā paredzētas dažādas darbības ar atkritumiem kopumā ar vairāk kā 100 dažādiem atkritumu klašu kodiem;
- Ja tie atbilst attiecīgajam atkritumu aprakstam. Pirms atkritumu pieņemšanas no atkritumu piegādātāja ir jāsaņem atkritumu apraksts (MK noteikumu Nr. 1032 1. pielikums), kurā ir sniegts apliecinājums, ka piegādātie atkritumi atbilst poligona darbībai izsniegtās atļaujas nosacījumiem. Ja ar atkritumu piegādātāju ir noslēgts līgums, tad iepriekšminētais atkritumu apraksts ir viena no līguma sastāvdaļām. Šādi apraksti ir ietverti SIA "PIEJŪRA" līgumos ar atkritumu piegādātājiem;
- Saskaņā ar sadzīves atkritumu poligonu pieņemšanas kritērijiem.

Ienākošā atkritumu plūsma tiek novērtēta vizuāli klientu centrā pie transporta iebraukšanas teritorijā vizuāli pārliecinoties par ievesto atkritumu sastāva atbilstību deklarētajam un bīstamo atkritumu neesamību un pēc kravas izbēršanas novērtējot, vai kravā nav piejaukti bīstamie atkritumi. Ja tiek pamanīti bīstamie atkritumi, tie tiek novietoti bīstamo atkritumu pagaidu novietnē. Šāda prakse tiks turpināta arī pēc jauno infrastruktūras objektu izbūves – kravas sastāva vizuāla kontrole gan poligonā iebraucot, gan pēc kravas izbēršanas, pirms šķirošanas.

Poligonā ienākošajiem inertajiem atkritumiem ir izstrādāta atsevišķa pieņemšanas, ražošanas un kvalitātes kontroles kārtība "Būvniecības atkritumu apstrādes kvalitātes kontroles procedūra un sagatavotā materiāla kvalitātes uzraudzība sadzīves atkritumu poligonam "Janvāri"" (detālāku aprakstu skat. šajā nodaļā zemāk).

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

Reizi ceturksnī tiek nodrošināta ievesto nešķiroto sadzīves atkritumu morfoloģiskā sastāva noteikšana - tiek noņemti paraugi (rezultāti par 2023. gadu atspoguļoti 6.1. tabulā).

Inerto atkritumu pieņemšana, ražošanas uzraudzība un kvalitātes kontrole

Atkārtoti izmantojami atkritumi (atkritumu klases 170904, 191216 – atbilstoši uzņēmuma izstrādātam dokumentam "Būvniecības atkritumu apstrādes kvalitātes kontroles procedūra un sagatavotā materiāla kvalitātes uzraudzība sadzīves atkritumu poligonam "Janvāri"" – pāršķiroti un frakcionēti būvniecības atkritumi, kuriem uz vietas poligonā veikts reģenerācijas process, ir paredzēti turpmākai izmantošanai tikai poligona krātuves iekšējās infrastruktūras tehnoloģiskajām vajadzībām.

Inerto atkritumu kvalitātes kontrole notiek atbilstoši augstāk minētajai kārtībai un tiek veikta visos atkritumu apsaimniekošanas posmos: reģistrēšanas procesā un izkraušanas brīdī tiek novērtēta kvalitāte ienākošajai atkritumu plūsmai, secīgi tālāk šķirošanas procesā nodrošinot ražošanas uzraudzību ar mērķi nodrošināt atbilstošu ražošanas procesu un iegūt noteiktas kvalitātes materiālus.

Sagatavošana reģenerācijai ir atkritumu pirmapstrādes darbība (tajā skaitā ietver demontāžu, šķirošanu, saspiešanu, presēšanu, granulēšanu, žāvēšanu, smalcināšanu, kondicionēšanu, atkārtotu iesaiņošanu, atdalīšanu vai sajaukšanu), pirms iegūtā materiāla nodošanas galīgajai reģenerācijas/pārstrādes darbībai. SAP "Janvāri" atkritumu sagatavošana reģenerācijai iever šādas darbības ar atkritumiem: šķirošanu, atdalīšanu, sijāšanu.

Poligonā ievestā atkritumu krava tiek reģistrēta svēršanas sistēmā, ievadot piegādātāja informāciju, kravas veidu, atkritumu klasi un svaru.

Reģistrēšanu veic pieņēmējs/svaru operators:

- vizuāli pārbauda ievesto kravu;
- pārliecinās par atkritumu sastāva atbilstību deklarētajai atkritumu klasei (vizuāli novērtējot kravu klātienē);
- vizuāli pārbauda bīstamo atkritumu neesamību kravā.

Ja tiek konstatēts, ka kravas saturs neatbilst deklarētajam, krava tiek pieņemta atbilstoši tās sastāvam, precizējot atkritumu klasi. Ja kravā tiek konstatēti tādi atkritumi, ko poligonā nedrīkst pieņemt saskaņā ar spēkā esošo Piesārņojuma atļauju, krava netiek pieņemta.

Atkritumu izkraušana notiek poligona teritorijā speciāli norādītās vietās, kas ir asfaltēts laukums ar plašām manevrēšanas iespējām. Kravas izbēršanas procesā kvalitātes kontroli veic frontālā iekrāvēja operators, kurš vēlreiz pārliecinās par kravas satura atbilstību reģistrētajai atkritumu klasei. Konstatējot neatbilstības:

- ja izbēršanas brīdī konstatē kravas neatbilstību deklarētajai atkritumu klasei, ziņo pieņēmējam/svaru operatoram, tiek atbilstoši koriģēta atkritumu klase, izbērtā krava, vai tās daļa, tiek pārvietota uz atbilstošu izkraušanas vietu;
- ja kravā konstatē bīstamus vai pieņemšanai nederīgus atkritumus, tiek apturēta kravas izbēršana. Izbērtā kravas daļa tiek iekrauta atpakaļ transportā un piegādātājam atkritumu kravas izbēršana poligonā tiek liegta.

No izbērtu atkritumu kaudzes ar tehnikas – frontālā iekrāvēja palīdzību notiek šķirošana, dažādu piejaukumu atdalīšana. No atkritumiem tiek atdalīti pārstrādei derīgi materiāli un materiāli, kuri nav derīgi ne pārstrādei, ne turpmākai reģenerācijai uz vietas poligonā.

Lēmumu par šķirošanas procesā radīto inerto materiālu maisījuma (klase 191216) piemērotību poligona tehnoloģisko un saimniecisko vajadzību nodrošināšanai pieņem poligona vadītājs. Atšķīrotais inerto materiālu maisījums tiek novietots atsevišķā krautnē, līdz brīdim, kad tiek veikti poligona krātuves iekšējo ceļu un laukumu uzbērumu atjaunošanas darbi.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

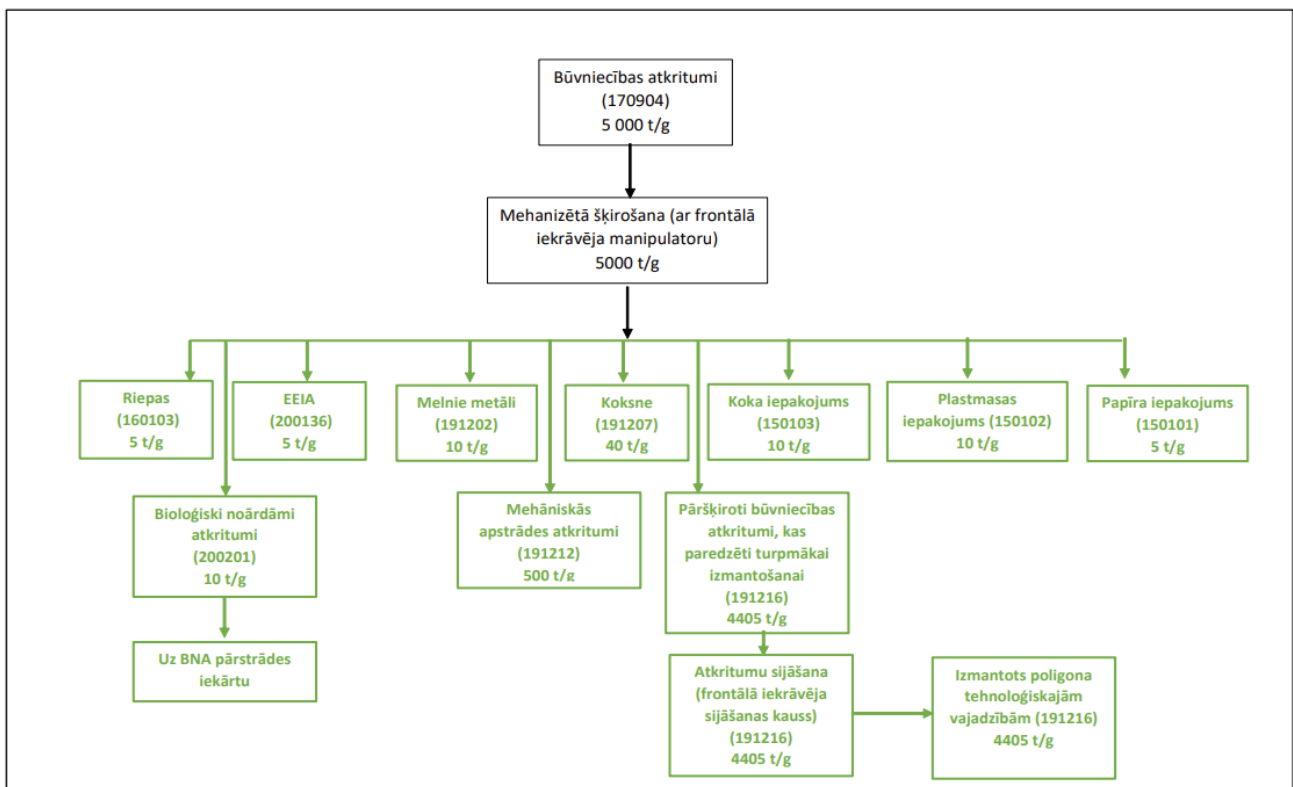
Uzglabāšanas procesā tiek kontrolēta saražotā materiāla kvalitāte, lai novērstu tā pasliktināšanos. Savukārt ceļu un laukumu veidošanas/atjaunošanas brīdī tiks nodrošināta attiecīgā būvniecības materiāla izmantošanas kvalitātes kontrole atbilstoši plānotajiem ceļa un/vai laukuma seguma darbu veidam.

Šķirošanas rezultātā iegūtā inerto materiālu maisījuma pēcapstrādes procesā vispirms tiek atdalīta rupja izmēra frakcija, izmērs >300 mm, turpmākajā procesā tiek veikta frakcijas 0 – 300 mm pārsijāšana ar speciālu frontālā iekrāvēja sijāšanas kausu.

Pēcapstrādes procesā tiek iegūtas trīs dažādu izmēru materiāla frakcijas:

- smalkā (0 – 50 mm) aptuveni 30 % no kopējās masas, tiek lietota ceļu un laukumu virskārtas veidošanai un bedru piebēršanai;
- vidējā (50 – 300 mm) aptuveni 30 % no kopējās masas, tiek lietota ceļu un laukumu nesošā slāņa veidošanai;
- rupjā (>300 mm) aptuveni 40 % no kopējās masas, tiek lietota ceļu un laukumu pamatnes un malu papildus nostiprināšanai.

SAP "Janvāri" ir izstrādāta būvniecības atkritumu šķirošanas un pēcapstrādes procesa plūsmu shēma (skat. 3.33. attēlā).

3.33. attēls. Būvniecības atkritumu šķirošanas un pēcapstrādes procesa plūsmu shēma (avots: SIA "PIEJŪRA", "Būvniecības atkritumu apstrādes kvalitātes kontroles procedūra un sagatavotā materiāla kvalitātes uzraudzība sadzīves atkritumu poligonam "Janvāri", 2024. g.)

Atzīmējams, ka atbilstoši Piesārņojuma atļaujā noteiktajam, pāršķiroti un frakcionēti būvniecības atkritumus saturoši atkritumi, kuriem poligona teritorijā veikts reģenerācijas process, ir paredzēti turpmākai izmantošanai tikai poligona krātuves iekšējās infrastruktūras vajadzībām, līdz ar to analīzes sagatavotajām materiālu frakcijām nav nepieciešams veikt. Frakcijas izmēru iespējams noteikt, izmantojot mērlenti, bet piejaukumu saturs nosakāms vizuāli. Kvalitātes kontroles procedūra notiek vairākkārt, galvenie posmus skat. 3.6. tabulā.

Kvalitātes kontroles procedūras galvenie posmi

Apsaimniekošanas posms	Kvalitātes kontroles veids	Atbildīgais darbinieks
Reģistrēšana, pieņemšana	Piegādāto atkritumu atbilstība, vizuālā kontrole, ienākošo atkritumu plūsmu reģistrācija.	Pieņemšanas operators
Izkraušana	Piegādāto atkritumu atbilstība, vizuālā kontrole.	Šķirošanas iekārtas/frontālā iekrāvēja operators
Šķirošana	Pārstrādei sagatavotā materiāla atbilstība, vizuālā kontrole.	Šķirošanas iekārtas/frontālā iekrāvēja operators
Pēcapstrāde (sijāšana)	Tehnoloģiskā procesa uzraudzība Sijāšanas frakciju atbilstība.	Šķirošanas iekārtas/frontālā iekrāvēja operators
Uzglabāšana	Vizuālā kontrole.	Poligona vadītājs
Izmantošana	Pārstrādes režīmu, tehnoloģiskā procesa uzraudzība. Ražošanas žurnāla/reģistra uzturēšana.	Poligona vadītājs
Datu reģistrēšana	Datu apkopošana, statistikas pārskatu aizpildīšana.	Vides speciālists

(avots: SIA "PIEJŪRA", "Būvniecības atkritumu apstrādes kvalitātes kontroles procedūra un sagatavotā materiāla kvalitātes uzraudzība sadzīves atkritumu poligonam "Janvāri"", 2024. g.)

Nemot vērā, ka ceļu kārtā netiks izmantoti tādi materiāli, kurus nedrīkst pieņemt un apglabāt sadzīves atkritumu poligonā, nevar veidoties situācijas, kad ceļu materiāls saturētu kādas bīstamas vielas vai priekšmetus. Krātuves ceļa galvenie lietošanas riski ir saistīti ar asu priekšmetu esamību ceļa seguma virskārtā, kā rezultātā var tikt pārdurtas transportlīdzekļu riepas, taču šādu piejaukumu esamību nebūtu loģiski noteikt analīzi ceļā. To daudz efektīvāk var veikt, veicot sagatavotā materiāla vizuālu kontroli katru dienu.

Risinājumi putekļu, smaku, notekūdeņu un infiltrāta nonākšanai vidē novēršanai vai samazināšanai

Lai mazinātu putekļu emisiju un smaku izplatību apkārtējā vidē, kas veidosies atkritumu pārkraušanas, apstrādes un uzglabāšanas gaitā, SAP "Janvāri" paredzēts veikt vairākus pasākumus:

- Nešķirotu sadzīves atkritumu pieņemšana, izbēršana un šķirošana norobežotās telpās (atkritumu šķirošanas rūpnīcā un sadzīves atkritumu mehāniskās priekšapstrādes angārā (skat. att. Nr. 3.34. attiecīgi ar Nr. 6 un 15));
- Šķirošanas līnijā atšķiroto bioloģisko atkritumu un inertā materiāla dienas laikā saražotais apjoms tiks nogādāts tam paredzētajās vietās poligona teritorijā, neatstājot līdz nākamai dienai pustukšus konteinerus angāra telpās;
- Atkritumu apstrādes un uzglabāšanas laukumā (3.34. att. ar Nr. 10) notiek nolietoto riepu uzglabāšana, liela izmēra atkritumu uzglabāšana un šķirošana, reģenerācijai paredzēto atkritumu uzglabāšana līdz to realizācijai. Laukumā novietojot birstošus materiālus, tie tiks pārsegti ar tīklu vai plēvi, lai ierobežotu vieglās frakcijas izkļiedšanu ar vēju.
- Krātuvē izkrauto atkritumu sablīvēšana ar kompaktoru, lai samazinātu putekļu un atkritumu vieglās frakcijas emisijas gaisā, secīgi apglabāto atkritumu regulāra pārklāšana ar pārklājuma materiālu;

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

- Krātuves daļu, kurā vairāk nenotiek aktīvā atkritumu apglabāšana, pārklāšanu ar izolējošu materiālu, piemēram, tehnisko kompostu;
- Gada sausajos periodos veicot krātuves mitrināšanu ar infiltrātu;
- No Krātuves savāktās poligona gāzes sadedzināšana koģenerācijas iekārtās un lāpā;
- Gatavais tehniskais komposts (pēc BNA pārstrādes), līdz tā realizācijas brīdim tiks uzglabāts gatavās produkcijas nojumē (3.34. att. ar Nr. 16.2.), kur notiks komposta pārsijāšana. No fermentācijas rūpnīcas sagatavotā komposta materiāla netiek prognozēta smaku veidošanās, jo bioloģiskais materiāls pilnībā sadalās fermentācijas procesā;
- Šķidruma jeb infiltrāta veidošanās nešķirotu sadzīves atkritumu pārkraušanas un uzglabāšanas gaitā šķirošanas rūpnīcā tiks samazināta līdz minimumam, veicot vienmērīgu atkritumu padevi uz šķirošanas iekārtām un neveidojot ievesto nešķirotu atkritumu un atšķirotā materiāla uzkrājumus.

Teritorijas un telpas kuras paredzēts izmantot atkritumu pārkraušanai un uzglabāšanai, to maksimālie atkritumu uzkrājumi un iespējamie ierobežojošie nosacījumi

Nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošana

Tehnoloģiskais laukums pie sadzīves atkritumu šķirošanas rūpnīcas ir noklāts ar asfaltbetona segumu, tas tiek izmantots transporta kustībai un sagatavoto produktu uzkrāšanai līdz nodošanai tālākai pārstrādei. Laukuma centrā ir novietots angārs - atkritumu šķirošanas rūpnīcā, kurā uzstādīta nešķirotu sadzīves atkritumu priekšapstrādes līnija.

Ievesto nešķirotu sadzīves atkritumu pieņemšana tiks organizēta, tāpat kā līdz šim, šķirošanas rūpnīcā atkritumu pieņemšanas un šķirošanas punktā, kas atrodas slēgtā angārā zem jumta un segums ir klāts ar betonētu virsmu.

Rūpnīcā uzstādītās iekārtas paredzētas atkritumu šķirošanai līdz 40 000 tonnām sadzīves atkritumu gadā, faktiski apstrādāto atkritumu apjoms ir ap 20 115 t/gadā. Ierīkotās atkritumu izkraušanas zonas platība nodrošina gan iebraukušā autotransporta manevra iespējas, gan ievesto atkritumu uzkrāšanu kaudzēs, optimizējot šķirošanas iekārtu darbību.

Atkritumu šķirošanas rūpnīcā plānots vienas dienas laikā apstrādāt visu ievesto sadzīves atkritumu apjomu, novēršot gan atkritumu ilgstošu uzkrāšanu, gan potenciālo smaku samazināšanu. Vienā maiņā atkritumi var tikt šķiroti ar jaudu 10 t/h, līdz ar to iekārtu jauda ir vairāk kā pietiekama, lai tajā sašķirotu visus dienas laikā ievestos atkritumus, neveidojot uzkrājumus.

Gadījumā, ja šķirošanas līnijas darbības laikā veidosies netipiski apstākļi, kā piemēram, atkritumu šķirošanas līnijas avārija vai pārslodze un citi gadījumi, izvērtējot situācijas būtiskumu un nozīmīgumi, kā arī laiku, lai radušos situāciju novērstu, poligona teritorijā ievestie nešķirotie sadzīves atkritumi tiks uzkrāti rūpnīcas atkritumu izkraušanas zonā vai novirzīti manuālai šķirošanai. Teorētiski šķirošanas rūpnīcas atkritumu izkraušanas zonā iespējams uzkrāt sadzīves atkritumus līdz trim dienām, tomēr šādu apjomu uzkrāt nav plānots. Ja divu - trīs dienu laikā netiks atrisinātas problēmas ar radušos avārijas situāciju, nešķiroti atkritumi tiks novirzīti manuālai šķirošanai vai bez šķirošanas tiks ievietoti poligona atkritumu apglabāšanas krātuvē līdz brīdim, kamēr radusies avārijas situācija tiks novērsta un šķirošanas līnijas darbība atjaunota.

Atkritumu šķirošanas rezultātā tiks atšķirti:

- papīra un kartona iepakojums;
- papīrs un kartons;
- plastmasas iepakojums;
- plastmasa un gumija;
- koka iepakojums;
- metāla iepakojums;

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

- kompozītmateriālu iepakojums;
- jauktais iepakojums;
- stikla iepakojums;
- auduma iepakojums;
- atkritumu mehāniskās apstrādes atkritumi;
- stikls;
- tekstilizstrādājumi;
- koksne;
- bioloģiski noārdāmie atkritumi;
- augsne un akmeņi;
- eļļas filtri;
- nolietotas riepas;
- krāsainie metāli;
- bīstamus komponentus saturošas nederīgas elektriskās un elektroniskās iekārtas, kuras neatbilst 200121 un 200123 klasei;
- u.c.

Atšķīrotie atkritumi tiek uzglabāti sapresēti ķīpās, izņemot tos atkritumu veidus, kuru sapresēšana ķīpās nav tehniski iespējama (stikls, koksne, liela izmēra atkritumi, u.c.).

Atkritumu apstrādes un uzglabāšanas laukums

Dažāda veida atkritumi (piemēram, liela izmēra atkritumi - poligona teritorijā tiks ievesti vidēji līdz 3600 t/gadā; nolietotas riepas – 510 t/gadā; būvniecības atkritumi, kuri neatbilst 170901, 170902 un 170903 klasei – 5000 t/gadā; atkritumi no smilšu uztvērējiem – 0,25 t/gadā) saskaņā ar Piesārņojuma atļaujā noteikto, nonāk asfaltbetona atkritumu apstrādes un uzglabāšanas laukumā (3.34. attēlā ar nr. 10). Līdzšinējā pieredze rāda, ka to piegādes mēdz būt neregulāras un sezonālas. Gan pirms, gan pēc šķirošanas atkritumi tiks uzglabāti atklātā veidā, kaudzēs un betona bloku apcirkņos.

SAP "Janvāri" atkritumu apstrādes un uzglabāšanas laukums, kura platība ir 5038 m², ir noklāts ar asfaltbetona segumu un aprīkots ar lietuvu ūdeņu savākšanas sistēmu.

Laukuma platība ir sadalīta šādās trijās galvenajās daļās, kurās tiek veiktas šādas darbības:

- nolietoto riepu uzglabāšana;
- liela izmēra atkritumu uzglabāšana un šķirošana;
- reģenerācijai paredzēto atkritumu uzglabāšana līdz to realizācijai.

Lai novērstu smalko frakciju izplatīšanos vēja ietekmē, laukumā paredzēti pasākumi putekļu emisiju ierobežošanai, piemēram, būvniecības, būvju nojaukšanas un liela izmēra atkritumu vienmērīga izbēršana laukumā un nosegšana ar agroplēvi vai analogu.

Pasākumi, lai novērstu ievesto un sašķīrto (apstrādāto) atkritumu nokļūšanu vidē

Nešķīrotu sadzīves atkritumu šķirošanas tehnoloģiskais process tiks veikts slēgtās telpās atkritumu šķirošanas rūpnīcā un sadzīves atkritumu mehāniskās priekšapstrādes angārā, līdz ar to šajā procesā apstrādei paredzēto atkritumu nokļūšana apkārtējā vidē būs samazināta līdz minimumam. Atkritumu šķirošanas angārā vārti būs aizvērti, lai ar vēju neaizrautu viegli lidojošos materiālus ārpusē. Vārti tiks atvērti tikai gadījumos, kad pa tiem iebrauks vai izbrauks apkalpojošais autotransports. Savukārt, atšķīrotā materiāla daļa, kurā būs viegli lidojošas frakcijas, kā plastmasas maisiņi, plastmasas un papīra atliekas, tiks uzglabātas slēgtā presskonteinerā vai sapresētās ķīpās. Atšķīrto, ķīpās sapresēto materiālu iespējams uzglabāt angāra telpās un ārpus angāra telpām, asfaltbetona laukumā pie atkritumu šķirošanas rūpnīcas.

Lai novērstu atkritumu nokļūšanu vidē no atkritumu krātuves, tā regulāri tiks pārklāta ar pārseguma materiālu. Pārseguma materiāla izvēle tiek pārskatīta atbilstoši aktuālajai situācijai atkritumu

apsaimniekošanas jomā, tostarp materiāla pieejamībai poligonā, kā arī atbilstoši A kategorijas atļaujā noteiktajam.

Krātuves pārklāšanai ekspluatācijas laikā tiek izmantoti divu veidu pārsegumi:

- Ikdienas pārklājums: aktīvais atkritumu slānis tiek pārsegts katras darba dienas beigās. Apglabātie atkritumi tiek pārklāti ar 5 cm biezu tehniskā komposta kārtu. Pārklājums ir ar īslaicīgu noturību;
- Starpposma pārklājums: kad atkritumu krātuvē blīvētie atkritumi sasniedz 2 m augstumu, tie tiek pārklāti ar 20 cm biezu tehniskā komposta kārtu.

Nemot vērā to, ka SAP "Janvāri" atrodas līdzenā teritorijā, un saskaņā ar meteoroloģisko datu analīzi, kas sniegta šī ziņojuma 2.3.2. apakšnodaļā, vidējais vēja ātrums gadā ir 3 m/s, kā arī to, ka ap poligonu nav veidota apstādījumu barjera, kas potenciāli varētu uztvert viegli lidojošās frakcijas, uzņēmums pastiprināti nodrošinās ar vēju aizpūsto atkritumu salasīšanu poligonam piegulošajās teritorijā. Tai pat laikā atzīmējams, ka poligona teritoriju no visām pusēm ieskauj mežaudzes. Poligonam piegulošās teritorijas apsekošana un ar vēju aizpūsto frakciju salasīšana plānota regulāri, kas veicama atbilstoši gadalaikam un situācijai.

Autotransporta kravu pārvadāšanu un nosegšanu regulē Ministru kabineta 2015. gada 2. jūnija noteikumi Nr. 279 "*Ceļu satiksmes noteikumi*" 20. nodaļu "Kravas pārvadāšana" un Ministru kabineta 1999. gada 11. maija noteikumi Nr. 166 "*Noteikumi par gabalkravu izvietojumu un nostiprināšanu autopārvadājumos*". Minēto Ministru kabineta noteikumu prasību ievērošanas uzraudzību un kontroli veic policija. SIA "PIEJŪRA" savā darbībā ievēro ceļu satiksmes noteikumus, un, ja nepieciešams pārvadā kravu vajējos konteineros, kas tiek atbilstoši nostiprināti un nosegti.

Pasākumi, lai novērstu putnu piesaistīšanu un grauzēju ieviešanos

Putniem ir ļoti labi attīstīta redze, savukārt oža attīstīta samērā vāji, tomēr atsevišķos gadījumos tai var būt ievērojama nozīme. Nemot vērā uzņēmuma SIA "PIEJŪRA" darbības jomu ar atkritumiem, poligona teritorijā ir novērojama palielināta putnu koncentrācija kā arī neregulāri, bet novērojami ir arī grauzēji. Lai to samazinātu, poligona krātuvē atkritumi pastāvīgi tiek pārklāti ar pārseguma materiālu.

Tāpat krātuves teritorija aprīkota ar putnu atbaidīšanas ierīci, kas ir hologrāfisks putnu atbaidētājs (pūces forma) ar skaņas signāliem, kuru izplatība ir lokāla līdz 100 m. Putnu formā esošais skaņas avots tiek izslēgts automātiski vai pēc noteikta laika intervāla, lai novērstu putnu ieradumu pierast pie skaņas. Tas rada periodisku traucējošu skaņu, kas palīdz atbaidīt putnus. Krātuvē pieejamas vairākas šādas pārvietojamas ierīces.

Pabeigtās krātuves daļas tiks pārklātas saskaņā ar rekultivācijas plānu. Grauzēju apkarošanas pasākumi krātuvē līdz šim nebija ļoti aktuāli, jo krātuvē izdalās metāns, kas dabiski atvairā grauzējus. Poligona telpās nepieciešamības gadījumā tiek veikta grauzēju iznīcināšana (deratizācija), izmantojot sertificētus līdzekļus atbilstošā veidā un koncentrācijā, tādējādi novēršot nevēlamo grauzēju iekļūšanu un vairošanos telpās un ēku teritorijās. SIA "PIEJŪRA" ir noslēgts līgums ar uzņēmumu SIA "Dezinfā" par regulāru pasākumu veikšanu (grauzēju un insektu apkarošanu).

Kā minēts iepriekš, sadzīves atkritumu šķirošana notiek rūpnīcā, kas ir slēgta tipa ēka. Tāpat arī tiks nodrošināta regulāra atkritumu pārklāšana krātuvē, kas potenciāli varētu mazināt putnu piesaistīšanu.

Nešķirotu atkritumu, BNA atkritumu un inertās daļas, kas ir potenciālā barība grauzējiem, uzkrāšana atkritumu šķirošanas rūpnīcas telpās netiks veikta, līdz ar to faktori, kas veicina grauzēju pavairošanos un izplatību, tiks samazināti līdz minimumam. Arī iekārtu attīrīšana no pielīpušajiem atkritumiem un vispārējie telpu uzkopšanas darbi atkritumu šķirošanas rūpnīcas telpās tiks veikta regulāri, pēc visu ievesto atkritumu sašķirošanas un iekārtu darbības apstādīšanas.

3.5. Atšķirojamo materiālu izmantošanas iespējas, pārstrādei nederīgo atkritumu raksturojums un bīstamo atkritumu utilizācijas iespējas

Šajā nodaļā sniegta vispārēja informācija par SAP "Janvāri" atšķirotu materiālu/atkritumu kopējām izmantošanas iespējām. Dažādos pārstrādes un šķirošanas procesos poligonā veidosies (atbilstoši arī šī brīža darbībai) šādas galvenās atkritumu grupas:

- Bioloģiskie atkritumi;
- Otrreizējai pārstrādei un reģenerācijai derīgi un izmantojami materiāli (plastmasas iepakojums, stikls, gumija, papīrs un kartons, metāls, automašīnu riepas, u.c.);
- Pārstrādei nederīgi materiāli jeb inertie atkritumi;
- Būvniecības atkritumi;
- Poligona tehnoloģiskām vajadzībām izmantojamie atkritumi;
- Bīstamie atkritumi.

Bioloģiskie atkritumi

Bioloģiskie atkritumi ir tādi atkritumi, kas var sadalīties aerobos vai anaerobos apstākļos. Bioloģiskie atkritumi veido lielāko daļu (30 - 60 %, atkarībā no sezonas) no nešķirotiem sadzīves atkritumiem (atkritumu klase 200201, 191213, 200108, 200109). To sastāvā pārsvarā ir organiskas izcelsmes materiāls - pārtikas, dārzeņu atkritumi un smalksnes, līdz ar to šādi atkritumi pēc to sastāva ir piemēroti bioloģiskai pārstrādei. Bioloģiskajiem atkritumiem nepiemīt toksikoloģiskās un ekotoksikoloģiskās īpašības, tie viegli un salīdzinoši ātrā laikā posmā bioloģiski sadalās, veidojot tehnisko kompostu. Bioloģiskie atkritumi tiks pārstrādāti BNA pārstrādes rūpnīcā, ievietojot tos apstrādei tuneļos. Pēc bioloģisko atkritumu pārstrādes tiks iegūts tehniskais komposts, kuru atbilstoši kvalitātes prasībām, uzņēmuma izstrādātajai "Tehniskā komposta kvalitātes vadības ieviešanas plāns sadzīves atkritumu poligonam "Janvāri"" izmantos atkritumu pārklāšanai (ikdienas pārklājuma veidošanai) saskaņā ar A atļaujas nosacījumiem.

Otrreizējai pārstrādei nododamais materiāls

SIA "PIEJŪRA" veikto šķirošanas darbību rezultātā otrreizējai pārstrādei nododamo materiāla sastāvu veidos dažādas izcelsmes un sastāva plastmasa un gumija (atkritumu klase 191204), stikls un stikla iepakojums (atkritumu klase 200102 un 150107), papīrs un kartons (atkritumu klase 200101), metāls un metāla iepakojums (150104 un 200140).

Nolietotās riepas tiek atšķirotas no ievestajiem atkritumiem un otrreizēji izmantotas poligona tehnoloģiskajām vajadzībām, piemēram, iekšējo ceļu veidošanai un gāzes cauruļu filtrācijas materiālam, izmantojot šrēderētas riepas.

Atšķirotu plastmasas, gumijas, papīra un kartona materiālu iespējams realizēt divējādi - kā materiālu turpmākai papildus šķirošanai pēc piederības un pārstrādei vai kā kurināmo materiālu enerģijas ieguvei. Materiālu iespējams sadedzināt kā amorfu masu, t.i. neizmainītā veidā ievadīt atkritumus sadedzināšanas iekārtā tādos, kādi tie saņemti, vai arī, veicot priekšapstrādi, tos sadedzināt kā no atkritumiem iegūto kurināmo. Atbilstoši esošai situācijai, atšķirotais materiāls var tikt realizēts abos veidos - kā turpmākai pārstrādei izmantojams vai kā kurināmais.

Papīram un kartonam nepiemīt toksikoloģiskās un ekotoksikoloģiskās īpašības, un tas apkārtējai videi bīstamību neizraisa. No pārstrādājamā papīra otrreizējā ražošanā iegūst dažādus ikdienā lietojamus papīra izstrādājumus – avīzes, salvetes, biroja papīru un tipogrāfijas papīru, aploksnes, kartona kastes, ietinamo papīru, tapetes, olu paliktnišus, siltumizolācijas vati u.c. produkciju. Savukārt plastmasas atkritumu lielākā daļa dabiskajā vidē nesadalās un nepārveidojas, un atsevišķiem plastmasas atkritumu veidiem noārdīšanās laiks vidē ir vairāk kā 100 gadi.

Atšķirotu metālu (t.sk. metāla iepakojumu) sastāvā var būt dažādas izcelsmes metāls vai to sakausējumi - alumīnijs, dzelzs, cinks, kadmījs, u.c. Lielākā daļa metālu brīvā veidā nav stabili un oksidējas

(korodē), veidojot stabilākus savienojumus. Metālu toksiskās īpašības nosaka to devas lielums, ilgums un lokālās iedarbības raksturs. Toksikoloģijā tradicionāli izdala tā saucamos smagos metālus, kuru blīvums ir lielāks par 5 g/cm³. Tipiski smagie metāli ir osmijs, zelts, dzīvsudrabs, svins, varš, niķelis, dzelzs, alva, cinks. Tajā pat laikā no toksiskās iedarbības viedokļa ir daudzi metāli, kuru blīvums ir ievērojami mazāks par 5 g/cm³ un nemetāli, kuru savienojumi ir augsti toksiski. Tāpēc tiek lietots precīzāks apzīmējums - metāli un toksiskie mikroelementi. Otrreizējai pārstrādei nododamo materiālu papildus apstrāde nav nepieciešama. Šobrīd atšķīrotie metāli tiek nodoti pārstrādes uzņēmumam.

Būvniecības materiāls jeb sasmalcināti būvniecības, būvju nojaukšanas un liela izmēra atkritumi tālāk izmantojami kā ceļu pamatnes veidošanas materiāls, teritoriju uzbēršanai u.c. mērķiem. Sasmalcinātu būvniecības materiālu izmanto otrreizēji poligona iekšējo infrastruktūras objektu uzturēšanai – iekšējo ceļu būvei.

Pārstrādei nederīgi materiāli jeb inertie atkritumi

Inertie atkritumi ir tādi atkritumi, ar kuriem nenotiek būtiskas fizikālas, bioloģiskas vai ķīmiskas pārmaiņas, tie nešķīst, nedeg vai ar tiem nenotiek cita veida fizikālas vai ķīmiskas reakcijas, tie neiedarbojas uz citām vielām vai materiāliem, ar kuriem nonāk saskarē, kā arī nerada draudus cilvēka dzīvībai, veselībai un videi. Pārstrādei nederīgi materiāli jeb inertie atkritumi veidos grūti pārstrādājamus organiskās un neorganiskās izcelsmes materiālus, kā piemēram, stiklu, akmeņus, smalksnes u.c. Atkritumu izskalošanās ir nebūtiska, atkritumos esošo piesārņojošo vielu saturs un infiltrāta ekotoksiskums ir nebūtisks un neapdraud virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti. Atbilstoši tirgus situācijai var tikt izmantoti poligona tehnoloģisko vajadzību nodrošināšanai vai arī apglabāti krātuvē.

SIA "PIEJŪRA" 2024. gadā ir izstrādājusi inerto materiālu kvalitātes vadības plānu "Būvniecības atkritumu apstrādes kvalitātes kontroles procedūra un sagatavotā materiāla kvalitātes uzraudzība sadzīves atkritumu poligonam "Janvāri"".

Saskaņā ar MK noteikumu Nr. 302 6. punkta kritērijiem vielu vai priekšmetu neklasificē kā atkritumus, ja ir pabeigta vielas vai priekšmeta reģenerācija (arī pārstrāde) un tie vienlaikus atbilst noteiktiem kritērijiem, ko arī aptver jau minētā kārtība "Būvniecības atkritumu apstrādes kvalitātes kontroles procedūra un sagatavotā materiāla kvalitātes uzraudzība sadzīves atkritumu poligonam "Janvāri"".

SAP "Janvāri" poligonā ievestie inertie atkritumi, kas atbilst MK noteikumu Nr. 302 6. punkta kritērijiem, ir reģenerējami, izrietoši ir iespējams uzskaitīt vairākus būtiskus ieguvumus:

- tos paredzēts izmantot noteiktam nolūkam – krātuves iekšējo ceļu izveidei, starpslāņu veidošanai un nogāžu stabilizācijai;
- no būvniecības atkritumiem iegūts inerts ceļu materiāls ir atbilstošas kvalitātes, lai no tā izveidotu pietiekami noturīgu un stabilu segumu transporta plūsmas nodrošināšanai poligona krātuvē, veidotu atkritumu starpslāņu pārklājumu un stiprinātu krātuves robežvalni nogāzes;
- uzņēmumam pastāvīgi ir nepieciešams inerts materiāls;
- šāda materiāla izmantošana poligona tehniskajām un saimnieciskajām vajadzībām nerada negatīvu ietekmi uz vidi un cilvēku veselību;
- šāda materiāla izmantošana veicina aprites ekonomikas principu ieviešanu tautsaimniecībā.

Bīstamie atkritumi

Bīstamie atkritumi, saskaņā ar atkritumu klasifikatorā noteikto, kas MK noteikumos Nr. 302 tiek klasificēti kā bīstami, SAP "Janvāri" apglabāšanai netiek pieņemti. Atsevišķi apglabāšanai atsevišķā krātuves nodalījumā ir atļauts pieņemt tikai azbestu saturošus atkritumus saistītā veidā, kas tiek klasificēti kā bīstamie atkritumi, kas tiek pieņemti līdz 1000 t gadā. Azbestu saturošos atkritumus nogādājot poligonā, jāņem vērā, ka prasības pārvadājumiem ir noteiktas Ministru kabineta 2011. gada 19. aprīļa noteikumos Nr. 301 "Par azbesta un azbesta izstrādājumu ražošanas radīto vides piesārņojumu un azbesta atkritumu apsaimniekošanu". Noteikumos noteikts, ka pārvadājot atkritumus, kuri satur azbesta šķiedras vai putekļus,

pārvaldātājs tos iesaiņo un pārklāj tā, lai nepieļautu azbesta šķiedru vai putekļu nokļūšanu vidē, savukārt atkritumu valdītājs nodrošina azbestu saturošu atkritumu iepakojšanu un marķēšanu.

Labiekārtotā šķiroto atkritumu pieņemšanas laukumā, kas atrodas poligona teritorijā (skat. 3.34. att. ar Nr. 4), Ziemeļkurzemes reģiona iedzīvotājiem ir iespēja bez maksas nodot sadzīvē radušos bīstamus komponentus saturošas nederīgas elektriskās un elektroniskās iekārtas.

Iedzīvotājiem un uzņēmējiem atbilstoši, cenrādīm ir iespēja nodot arī šādus bīstamos atkritumus:

- Iepakojums, kurš satur bīstamu vielu atlikumus vai ir ar tām piesārņots;
- Eļļas filtri;
- Svina akumulatori;
- Niķeļa un kadmija baterijas un akumulatori;
- Dzīvsudrabu saturošas baterijas;
- Azbestu saturoši būvmateriāli;
- Luminiscentās spuldzes un citi dzīvsudrabu saturoši atkritumi;
- Hlorfluorūdeņražus saturošas nederīgas iekārtas;
- Citas baterijas un akumulatori.

Uzņēmēji poligonā arī var nodot arī dažādas eļļas, kas satur bīstamus elementus (piemēram, hidrauliskās eļļas, kas satur polihlorētos bifenilus vai polihlorētos terfenilus, hlorētas vai neglorētas minerālās hidrauliskās eļļas, smēreļļas, motoreļļas).

Bīstamos atkritumus ievieto pagaidu uzglabāšanai speciālā jūras tipa konteinerā, kuru uzglabāšana poligona teritorijā ir paredzēta ne ilgāk kā gadu, un tos paredzēts vienlaicīgi uzglabāt līdz 50 t. Šie atkritumi tālāk tiek nogādāti bīstamo atkritumu apsaimniekotājam utilizācijai.

Poligona darbībā radušies bīstamie atkritumi, kā arī apglabājamo atkritumu masā konstatētie bīstamie atkritumi tiek izņemti un uzglabāti bīstamo atkritumu savākšanas novietnē, nodrošinot etiķetes izvietošanu uz bīstamo atkritumu konteineriem, uz kuras norādīts atkrituma nosaukums, izcelsme, iepakojšanas datums un brīdinājuma zīmes par ķīmisko vielu un ķīmisko produktu klasificēšanu, marķēšanu.

Arī turpmāk, pēc poligona infrastruktūras paplašināšanas, ar augstāk minētajām atkritumu grupām SIA "PIEJŪRA" plānota tāda pati rīcība.

3.6. Jaunās atkritumu apglabāšanas krātuves izveide

SAP "Janvāri" esošo, pēc Paredzētās darbības īstenošanas, kā arī vēl tikai nākotnē plānoto infrastruktūras objektu uzskaitījums sniegts 3.7. tabulā, to shematisks izvietoējums redzams 3.34. attēlā. Zemāk šajā nodaļā un secīgi apakšnodaļās sniegts detāls apraksts par jauno Krātuvi.

Sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" infrastruktūras objekti

Objekta nosaukums	Apzīmējuma Nr. shēmā
Esošie infrastruktūras objekti:	
Atkritumu pieņemšanas zona	1
Atkritumu svēršanas un reģistrēšanas sistēma	1.1.
Konteinera tipa dispečera, sarga telpas	1.2.
Ūdens ieguves urbums ar aizsargjoslu	2
Administratīvā ēka	3
Automašīnu stāvlaukums/ šķiroto atkritumu pieņemšanas laukums	4
Asfaltbetona seguma laukums	5
Atkritumu šķirošanas rūpnīca	6
Infiltrāta uzkrāšanas baseins (rekonstruējams)	7
Garāža tehnikai	8
Ugunsdzēsības rezervuārs	9
Atkritumu apstrādes un uzglabāšanas laukums	10
Ekspluatācijā esošā atkritumu krātuve	11
Infiltrāta attīrīšanas iekārtas	12
Poligona gāzes regulēšanas iekārta un gāzes sūkņēšanas stacija	13
Šobrīd esošā (ar gāzes utilizāciju)	13.1.
Plānotā (ar gāzes utilizāciju BNA kompleksā)	13.2.
Perimetrālais grāvis	14
Sadzīves atkritumu mehāniskās priekšapstrādes angārs	15
Bioloģiski noārdāmo atkritumu (BNA) komplekss	16
Tehnoloģiskā ēka/koģenerācija	16.1.
Gatavās produkcijas nojume	16.2.
Fermentācijas tuneļi	16.3.
BAN fermentācijas pieņemšanas un sagatavošanas tehnoloģiskā līnija	16.4.
Pēc infrastruktūras paplašināšanas (ietekmes uz vidi novērtējuma objekts):	
Jauns pievedceļš	17
Atkritumu apglabāšanas krātuve (3,2 ha)	18
Azbesta apglabāšanas vieta	18.1.
Jauns infiltrāta baseins	19
Jaunā infiltrāta attīrīšanas iekārta	20

3.6.1. Galvenie krātuves raksturlielumi

Izvērtējot SAP "Janvāri" esošās aktīvās krātuves platību 3,7 ha un tās atlikušo ietilpību kopējais aizpildītais (uz 2024. gada beigām) atkritumu krātuves apjoms sastāda 455 751 m³ jeb tie aizpilda 94,95 % no izsniegtajā Piesārņojuma atļaujā noteiktā atkritumu krātuves tilpuma. Savukārt aprēķinātā neaizpildītā tilpuma daļa (2024. g. beigās) sastāda 24 249 m³ jeb 5,25 % no Piesārņojuma atļaujā noteiktā atkritumu krātuves tilpuma. Līdz ar to krātuves ekspluatācijas laiks, tuvojas beigām, un ir nepieciešama jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveide turpmākas poligona darbības tai sk. arī atkritumu apglabāšanas nepārtrauktības nodrošināšanai. No augstāk minētā izriet, ka, jaunai Krātuvei ir jābūt nodotai ekspluatācijā 2026. – 2027. gadā.

Krātuves izveide paredzēta SAP "Janvāri" poligona teritorijā uz ziemeļrietumiem esošajai atkritumu apglabāšanas krātuvei (skatoties no aktīvās krātuves ziemeļu malas (aptuveni vidusdaļa). Esošo un plānoto

infrastruktūras objektu izvietojums attēlots shēmā (skat. attēlā 3.34. Krātuve ar Nr. 18). Krātuvi paredzēts izbūvēt četrās būvniecības kārtās (detālāks apraksts par būvniecības kārtām sniegts 3.3.3. apakšnodaļā).

Saistībā ar Krātuves izbūvi, paredzēts veikt šādus papildus darbus:

- Esošo inženierkomunikāciju pārvietošana – tā kā ekspluatācijas priekšrocību un efektīvas teritorijas izmantošanas nolūkos Krātuve tiks pievienota esošajai, tiks veikta esošās krātuves ziemeļu malā esošo inženierkomunikāciju pārvietošanas izvērtēšana, lai varētu nodrošināt sekmīgu to ekspluatāciju;
- Iekšējo ceļu izbūve – poligona tehnikas pārvietošanās nodrošināšanai nepieciešams izbūvēt jaunus iekšējos ceļus.

Veicot būvdarbus tiks izmantoti Latvijā un ES sertificēti, videi draudzīgi un cilvēka veselībai nekaitīgi apdares un būvniecības materiāli, kuri atbilst 2014. gada 25. marta Ministru kabineta noteikumiem Nr. 156 *"Būvizstrādājumu tirgus uzraudzības kārtība"* prasībām.

Pievedceļš (skatīt 3.34. attēlu ar apzīmējumu Nr. 17), ko plānots izmantot Krātuves apsaimniekošanai, tiks projektēts atbilstoši autoceļu būvniecības normām. Ceļa seguma konstrukciju var iedalīt divās daļās – no pamata un zemes klātnes. Ceļa pamats sastāv no divām kārtām – nesošās kārtas un pamatkārtas, kas var tikt veidota no grants. Zemāk iegūļošais zemes klātnes materiāls var tikt veidots no dabīgas grunts, piemēram, smilts. Pievedceļš projektēts tā, lai ūdenim notekot tas infiltrētos apkārtējā teritorijā. Nav paredzēts hidroloģiskā režīma pasliktinājums. Ceļi tiks projektēti tā, lai tie nodrošinātu smagā transporta kustību, seguma nestspēja paredzēta ne mazākai kā 40 t transportlīdzekļu slodzes noturība.

Pievedceļu plānots būvēt pa perimetru Krātuvei, izņemot dienvidu malu, kur būs savienota esošā atkritumu krātuve ar jauno Krātuvi. Jaunais ceļš krātuves rietumu malā plānots gar esošo infiltrāta dīķa ziemeļrietumu malu līdz tas pieiet pie poligonā jau šobrīd esošajiem asfaltētajiem laukumiem. Detālāka informācija par iekšējo ceļu izbūvi sniegta ziņojuma 3.3.3 apakšnodaļā (skat. *Būvniecības darbu 2. kārta*).

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai
"Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

M1:2000

Esošie infrastruktūras objekti

1. Atkritumu pieņemšanas zona:
- 1.1 Atkritumu reģistrēšanas un svēršanas sistēma
- 1.2 Konteineru tipa dispečera, sarga telpas
2. Ūdens ieguves urbums ar aizsargjoslu
3. Administratīvā ēka
4. Automašīnu stāvlaukums/šķirotu atkritumu pieņemšanas laukums
5. Asfaltbetona seguma laukums
6. Atkritumu šķirošanas rūpnīca
7. Infiltrāta uzkrāšanas baseins (rekonstruējams)
8. Garāža tehnikai
9. Ugunsdzēsības rezervuārs
10. Atkritumu apstrādes un uzglabāšanas laukums
11. Eksploatācijā esošā atkritumu krātuve
12. Infiltrāta attīrīšanas iekārtas
13. Poligona gāzes regulēšanas iekārta un gāzes sūkņēšanas stacija:
- 13.1 Šobrīd esošā (ar gāzes utilizāciju)
- 13.2. Plānotā (ar gāzes utilizāciju BNA kompleksā)
14. Perimetralais grāvis
15. Sadzīves atkritumu mehāniskās priekšapstrādes angārs

16. Bioloģiski noārdāmo atkritumu (BNA) komplekss:

- 16.1. Tehnoloģiskā ēka/koģenerācija
- 16.2. Gatavās produkcijas nolikums
- 16.3. Fermentācijas tuneļi
- 16.4. BNA fermentācijas pieņemšanas un sagatavošanas tehnoloģiskā līnija

Plānotie infrastruktūras objekti

17. Jauns ceļš (grants)
18. Atkritumu apglabāšanas krātuve
- 18.1. Azbesta apglabāšanas vieta
19. Jauns infiltrāta baseins
20. Jaunā infiltrāta attīrīšanas iekārta

3.34. attēls. Sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" esošo un plānoto infrastruktūras objektu izvietojuma shēma

Darbi, kas nav tieši saistīti ar jaunas atkritumu Krātuves izbūvi, bet ir nepieciešami poligona ekspluatācijai, ir šādi:

- Poligonā esošās reversās osmozes iekārtas aizstāšana ar jaunu uz fizikāli ķīmiskiem procesiem balstītu infiltrāta attīrīšanas iekārtu - 2025. gada vidū;
- Gāzes savākšanas sistēmas pilnveidošana – 2025. – 2026. gadā paredzēts izveidot 2. kārtas gāzes savākšanas sistēmu no visas esošās krātuves. Kā arī pēc jaunās Krātuves izbūves uzsākot atkritumu apglabāšanu pie noteikta apglabāto atkritumu apjoma sasniegšanas paredzēta gāzes sistēmas pilnveide;
- Esošās atkritumu krātuves pagaidu rekultivācija – pēc esošās atkritumu krātuves ekspluatācijas laika beigām, periodā, kad tiek veikta pārstrādāto BNA izrakšana, paredzēts veikt krātuves daļēju rekultivāciju;
- Esošā infiltrāta baseina rekonstrukcija – paredzēta dūņu izsūkņēšana un apvaļņojuma rekonstrukcija;
- Jauna infiltrāta baseina izbūve – pēc jaunās Krātuves izbūves uzsākot atkritumu apglabāšanu tiks izvērtēta jauna infiltrāta baseina izbūves nepieciešamība.

Krātuves tilpums un kapacitāte

Jaunās krātuves pamatnes kopējā platība paredzēta ~3,2 ha (2,6 ha krātuves pamatne bez vaļņiem), malu izmēri (skat. 3.35. attēlu): dienvidu mala - 160 m; rietumu – 208 m; ziemeļu – 68; ziemeļaustrumu – 238 m, maksimālais aizpildījums 405 000 m³.

Poligonā BNA plūsmas apstrādei ir uzbūvēta BNA pārstrādes iekārta (fermentācijas rūpnīca) (ekspluatācijas uzsākšanas laiks 2024. gada 18. jūlijs), kurā tiek pārstrādāta visa poligonā ienākošā BNA plūsma. Šajā scenārijā mainās liela izmēra, būvniecības un ražošanas atkritumu reģenerācijas apjoms, jo samazinoties krātuves noslodzei, samazināsies šo materiālu patēriņš tehnoloģisko procesu nodrošināšanai. Līdz ar to tiks samazināts arī Krātuvē apglabājamo atkritumu apjoms, no kā izrietoši jaunās Krātuves ekspluatācijas laiks var būt ilgāks nekā esošajai atkritumu apglabāšanas krātuvei.

3.35. attēls. Jaunās krātuves malu izmēri

3.6.2. Krātuvē izvietojamā materiāla (atkritumu) daudzums, to apsaimniekošana

Jaunajā Krātuvē, atbilstoši Piesārņojuma atļaujā noteiktajam, tiks pieņemti un apglabāti šādi atkritumi:

- Atkritumu mehāniskās apstrādes atkritumi (arī materiālu maisījumi) (atkritumu klase 191212), kuri neatbilst 191211 klasei līdz 12980 t/gadā;
- Stikls (atkritumu klase 160120) līdz 20 t/gadā;
- Plastmasa (atkritumu klase 160119) līdz 40 t/gadā;
- Azbestu saturoši būvniecības atkritumi (atkritumu klase 170605) tiks novietoti Krātuvē atsevišķi tam paredzētā novietnē līdz 1000 t/gadā;
- Smagie pelni, izdedži un sodrēji, kuri neatbilst 100104 klasei līdz 1000 t/gadā.

Kopumā jaunajā Krātuvē plānots apglabāt līdz ~ 405 000 m³ atkritumu.

Uz Krātuvi atkritumi no sadzīves atkritumu mehāniskās priekšapstrādes angāra pēc to sagatavošanas apglabāšanai, tiks piegādāti katru dienu (izņemot svētdienas).

Atkritumu novietošanas tehnoloģija Krātuvē būs tāda pati kā šobrīd – tie vienmērīgi tiks novietoti krātuvē, veidojot kārtas. Pastāvīgi (reizi dienā, nedēļā un pēc nepieciešamības) atkritumi tiks pārklāti ar pārklājuma materiālu, ko var veidot materiāls, atbilstoši Piesārņojuma atļaujā atļautajam, atkarībā no materiālu pieejamības, spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, kā arī poligonā pielietotajiem aprites ekonomikas principiem.

Piemēram, pārklājuma materiālu var veidot BNA pārstrādes iekārtā sagatavotais tehniskais komposts. Pārklājuma uzklāšana var tikt veikta katru dienu, reizi nedēļā vai retāk, atbilstoši faktiski apglabāto atkritumu apjomam, kārtas biezumam un virsmas laukumam.

Nepieciešamības gadījumā, lai ierobežotu potenciālo smaku izplatību apkārtējā teritorijā, krātuves aktīvajā daļā, kurā tiek apglabāti atkritumi, var tikt izmantots ģeosintētisks materiāls (vai cits alternatīvs materiāls), kas nodrošinās potenciālo smaku izplatīšanās ierobežošanu, aizkavēs nokrišņu pieplūdi atkritumu slānī, kā arī aizkavēs potenciālo gāzu emisiju atmosfērā. Materiāla sānu malas iespējams piefiksēt ar stiprinājumiem, lai stipra vēja gadījumā tas netiktu norauts. Lai turpināt aktīvo atkritumu apglabāšanu, materiālu iespējams atsegt nepieciešamajā platībā.

3.6.3. Infiltrāta apsaimniekošanas sistēmas raksturojums

Jaunās Krātuves pamatnes klājums tiks veidots tā, lai tiktu pārtverts infiltrāts, un tālāk pārtvertā infiltrāta novadīšanai tiks izveidota paštecības infiltrāta savākšanas sistēma pilnībā ievērojot MK noteikumu Nr. 1032 prasības. Drenāžas slāņa biezums paredzēts 50 cm. Slāņa pamatnē plānots ieguldīt HDPE ģeomembrānu un drenas infiltrāta savākšanai, un apbērt ar granti. Drenāžas slāni veidos filtrējoša grants vai analogs materiāls ar tādu pašu filtrācijas koeficientu.

Poligons uz doto brīdi ir aprīkots ar reversās osmozes infiltrāta attīrīšanas iekārtu ar kopējo jaudu līdz 6 m³/h. Operators 2025. gada pirmajā pusē plāno aizstāt šobrīd poligonā esošās reversās osmozes iekārtu ar jaunu - uz fizikāli ķīmiskiem procesiem balstītu infiltrāta attīrīšanas iekārtu. Secīgi arī jaunās Krātuves infiltrāta sistēmu paredzēts pieslēgt pie jaunizveidotās infiltrāta attīrīšanas iekārtas. Detālāku aprakstu par jauno infiltrāta attīrīšanas iekārtu skat. šajā nodaļā zemāk.

Jaunās attīrīšanas iekārtas ir projektētas ar vidējo jaudu 10 m³/h, t.i. 240 m³ diennaktī, maksimālā iekārtas jauda var sasniegt 15 m³/h, attiecīgi izbūvējot jauno Krātuvi, infiltrāta attīrīšanas iekārtas jauda vērtējama kā pietiekama.

Infiltrāta drenāžas sistēma būs pieslēgta esošajai infiltrāta sistēmai izveidojot jaunu kolektoraku, (izvietota pie plānotās Krātuves rietumu malas vidusdaļas). Infiltrāts tālāk tiks novadīts uz savākšanas baseinu, ko plānots padod uz infiltrāta attīrīšanas iekārtu. Savāktais infiltrāts nonāk infiltrāta dīķī un pēc vajadzības var tikt izmantots atkritumu mitrināšanai, lai veicinātu gāzes rašanās procesus. Pārpalikums tiek novadīts uz esošām attīrīšanas iekārtām.

Ar attīrīšanas iekārtu palīdzību tiks nodrošināta infiltrāta attīrīšana līdz pakāpei, kas pieļauj novadīšanu virszemes ūdenstilpēs, nenodarot kaitējumu apkārtējai videi, atbilstoši Piesārņojuma atļaujā noteiktajiem vidē novadāmo notekūdeņu parametriem. Tāpat infiltrātu plānots izmantot atkritumu krātuves mitrināšanai, lai nodrošinātu nepieciešamo mitruma līmeni un veicinātu metāngenerējošo baktēriju veidošanos.

Osmozes attīrīšanas iekārta nodrošina sekojošu infiltrāta attīrīšanas efektivitāti: no 100 % ienākošā infiltrāta 75 % ir attīrītais infiltrāts, un 25 % - infiltrāta koncentrāts. Savukārt jaunā iekārta infiltrātu spēj attīrīt virs 85 %.

Pēdējo trīs gadu dati par savākto un attīrīto infiltrātu sniegti 3.8. tabulā. Infiltrāta attīrīšanas rezultātā radušos infiltrāta koncentrātu pumpē atpakaļ atkritumu šūnā, lai veicinātu atkritumu bioloģisko sadalīšanos jeb poligona gāzes ieguvī. Iekārtas infiltrāta koncentrāta savākšanas un novadīšanas procesu kontrolē un vada automātisko procesu kontroles dators – tiek uzskaitīts un kontrolēts izlietoto skābju daudzums, mazgāšanas līdzekļi, attīrītā infiltrāta daudzums, koncentrāta daudzums, ko novada atpakaļ atkritumu šūnās.

Savāktais un attīrītais infiltrāta apjoms*

Gads	Savāktais infiltrāts m ³	Novadgrāvī novadītais attīrītais infiltrāts/ūdens m ³	Koncentrāts m ³
2021	5528	3425	3846
2022	6724	351	3999
2023	280	122	145

*Atzīmējams, ka 2023. gadā ir bijuši esošās infiltrāta attīrīšanas iekārtas darbības traucējumi, līdz ar to netiek atspoguļots faktiskais savāktais infiltrāta apjoms. Atbilstoši esošajai situācijai infiltrāts tika uzkrāts apglabāšanas šūnā noslēdzot infiltrāta novadīšanas sistēmu ar vārstu.

Reversās osmozes procesā attīrāmais infiltrāts ar membrānu palīdzību tiek sadalīts attīrītā caurplūdes daļiņu straumē, tīrajā ūdenī un atlikušajā, kas ir piesārņojošo vielu koncentrēts ūdens. Membrānas infiltrāta padeves pusē izšķīdušās organiskās un neorganiskās vielas koncentrējas un saglabājas, bet tīrais ūdens izspiežas caur membrānu moduļiem un tiek novadīts dabā. Membrānas attīrītā tīrā ūdens straume satur tikai nelielu organisko un neorganisko piesārņojumu. Attīrītais ūdens var tikt izmantots industriāliem mērķiem vai novadīts vidē, ja tas atbilst noteiktajiem ierobežojumiem.

SAP "Janvāri" infiltrāta attīrīšanas iekārta aprīkota ar divu membrānu attīrīšanas pakāpēm un ir uzstādīta konteinerā.

Membrānu moduļus ir jātīra, lai nepieļautu membrānu apkalpošanas, netīrību un biopiesārņošanas. Lai šī mērķa sasniegšana būtu droša, obligāts nosacījums ir moduļu tīrīšana, kas var tikt ieslēgta automātiski vai manuāli. Reversās osmozes infiltrāta attīrīšanas iekārtas apkopes veikšanai nepieciešama moduļu mazgāšana/skalošana ar speciāliem tīrītājiem – Cleaner A, Cleaner C, kas ir sārmaini membrānu mazgāšanas līdzekļi un ir paredzēti organiskās izcelsmes nogulšņu noskalošanai no reversās osmozes membrānām, nebojājot membrānu virsmu. Iekārtu darbības nodrošināšanai tiek izmantotas arī citas ķīmiskās vielas – sērskābe un nātrijs hidroksīds. Membrānu ilgstošas kalpošanas nodrošināšanai tiek izmantots membrānu mīkstinātājs - inhibitors Rohib K4 – šķīdums, kas paredzēts bārija, stroncija, silīcija sulfātu veidošanās kavēšanai un membrānu aizsardzībai pret bojāšanos.

No plānotās Krātuves novadītais infiltrāts, kas tiks savākts Krātuves infiltrāta drenāžas sistēmā, tālāk tiks novadīts ārpus krātuves ar iespēju to pieslēgt esošajai infiltrāta sistēmai caur jaunizveidotu kolektoraku, kas novada infiltrātu uz attīrīšanas iekārtām.

Plānotā infiltrāta attīrīšanas iekārta

Operators plāno pielietot uz fizikāli ķīmiskiem procesiem balstītu infiltrāta attīrīšanas iekārtu, kas aizstās arī šobrīd poligonā esošo reversās osmozes iekārtu. Jauno sistēmu plānots izveidot 2025. gada vidū. Iekārtas attīrīšanas tehnoloģija balstās uz piesārņojošo vielu elektrokoagulācijas un elektrooksidācijas metodēm, kuras papildina konvencionālas fizikāli ķīmiskās notekūdeņu attīrīšanas tehnoloģijas, lai infiltrāta attīrīšanas rezultātā iegūtu notekūdeņus ar tādiem parametriem, kas saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem dod iespēju tos novadīt vidē.

Attīrīšanas iekārta ir projektēta ar vidējo jaudu līdz 10 m³/h, t.i. 240 m³ diennaktī jeb 87 600 m³ gadā, maksimālā iekārtas jauda var sasniegt 15 m³/h.

Iekārtas projektēšanas kritērijos ir paredzēts šāds piesārņojošo komponentu koncentrācijas samazinājums vidē novadāmajā attīrītajā infiltrāta daļā: $QSP \leq 125 \text{ mg/l}$, $BSP5 \leq 25 \text{ mg/l}$, $N_{kop.}$ ne mazāk kā 98 % apmērā no ienākošā infiltrātā esošās slāpekļa savienojumu koncentrācijas un suspendētās vielas $\leq 35 \text{ mg/l}$ koncentrāciju salīdzinājumā ar ienākošā infiltrāta piesārņojuma pakāpi.

Attīrīšanas iekārta būs apgādāta ar elektrovadītspējas un pH sensoriem, kuri ļaus kontrolēt tiešsaistē šos parametrus - gan iekārtā ieplūstošajos, gan pēc attīrīšanas izplūstošajos ūdeņos. Infiltrāta attīrīšanas vadības procesi ir automatizēti, kas ļauj kontrolēt procesu arī attālināti. Tajā pašā laikā ir paredzēta regulāra iekārtas apsekošana, lai novērtētu iekārtas darbību klātienē.

Papildus automātiskai sasniegto rezultātu kontrolei iekārtas operators nodrošinās KSP , BSP_5 , suspendētās vielas un N_{kop} analīzes pirms infiltrāta ieplūdes attīrīšanas iekārtā un pēc izplūdes no tās ne retāk kā reizi divās nedēļās. Paraugu ņemšanu un paraugu analīzes veiks akreditēti komersanti. Ienākošā infiltrāta un atdalītā ūdens apjomu uzskaitē tiks veikta ar elektromagnētiskiem skaitītājiem.

Attīrīšanas iekārtas sistēma sastāv no vairākiem funkcionāliem blokiem, kas sekvenciāli nodrošina visu tehnoloģisko ķēdi, lai maksimāli efektīvi attīrītu infiltrātu, izmantojot mehāniskās, ķīmiskās un elektroķīmiskās metodes. Tā nodrošina augstu piesārņojuma ņemšanas efektivitāti, vienlaikus garantējot attīrītā ūdens kvalitāti un drošu tālāku novadīšanu vidē.

Tehnoloģiskais process ir organizēts šādos posmos:

1. Mehāniskā priekšattīrīšana

Pirmajā posmā infiltrāts tiek attīrīts no lielām cietajām daļiņām un suspendētām vielām, izmantojot mehānisko priekšattīrīšanu. Šis solis sagatavo infiltrātu turpmākai apstrādei, samazinot organisko un neorganisko piesārņotāju slodzi uz nākamajiem posmiem.

2. Elektrokoagulācija

Elektrokoagulācija ir efektīvs infiltrāta attīrīšanas process, kura laikā, caur ūdeni vadot elektrisko strāvu no elektrodu materiāla šķīdumā izdalās metāla joni (piemēram, Al^{3+} vai $\text{Fe}^{2+}/\text{Fe}^{3+}$). Šie joni ūdenī veido metāla hidroksīdu koloīdus, kas darbojas kā koagulanti.

3. Flotācija

Pēc elektrokoagulācijas posma, kurā piesārņotāji tiek salipināti kopā ar metāla hidroksīdu veidotām flokulām, seko flotācijas process. Šajā posmā iepriekš kogulētais attīrāmais šķidrums, kas satur piesārņojuma daļiņas, tiek efektīvi attīrīts, izmantojot izšķīdinātā gaisa flotāciju.

Šādi organizējot procesu, flotācija pēc elektrokoagulācijas nodrošina efektīvu piesārņojuma separāciju un augstu attīrītā ūdens kvalitāti, būtiski samazinot cieto daļiņu, organisko savienojumu un citu piesārņotāju koncentrāciju infiltrātā.

4. Bufertvertne ar izšķīdinātā gaisa aerāciju

Pēc flotācijas posma attīrītais ūdens tiek ievadīts bufertvertnē, kas aprīkota ar izšķīdinātā gaisa aerāciju. Šīs bufertvertnes galvenais uzdevums ir nodrošināt stabilu un vienmērīgu plūsmu turpmākajiem attīrīšanas posmiem, izlīdzinot gan caurplūdes plūsmas svārstības, gan piesārņojuma koncentrācijas izmaiņas.

Papildus plūsmas stabilizēšanai, izšķīdinātā gaisa aerācija palīdz arī:

- Potenciāla smaku samazināšanā: aerācija palīdz novērst anaerobos apstākļus šķīdumā, kas var ierosināt nepatīkamu smaku veidošanos, tādējādi uzlabojot vides kvalitāti ap attīrīšanas iekārtu.
- Viegļāku turpmāko procesu kontroli: stabilizēta plūsma un piesātinājums ar skābekli nodrošina prognozējamākus apstākļus nākamajiem attīrīšanas soļiem, ļaujot precīzāk regulēt ķīmisko vielu dozēšanu un labāk plānot tehnoloģisko iekārtu darbību.

5. Fizikāli ķīmiskā ar flotāciju

Pēc bufertvertnes ar izšķīdinātā gaisa aerāciju infiltrāts tiek novadīts uz papildu koagulācijas-flokulācijas posmu. Šī procesa mērķis ir uzlabot attīrīšanas efektivitāti gadījumos, kad elektrokoagulācijas etapā nebija iespējams pilnībā ņemt visus piesārņotājus. Šajā posmā notiek papildu koagulanta un flokulanta pievienošana, daļiņu atdalīšana, dūņu veidošanās un attūdeņošana.

Tā kā koagulācijas-flokulācijas posmā tiek ņemta vēl papildu piesārņojuma daļa, rodas koncentrēts dūņu materiāls. Šīs dūņas, līdzīgi kā iepriekšējos posmos iegūtās, tiek novirzītas uz

atūdeņošanas iekārtu. Atūdeņošana samazina dūņu mitruma saturu, pārvēršot tās cietākā masā (kūka), kas vieglāk transportējama un piemērota tālākai utilizācijai vai apglabāšanai.

Rezultātā papildu koagulācijas-flokulācijas posms nodrošina pastiprinātu piesārņojuma noņemšanu no infiltrāta un rada koncentrētu, vieglāk apsaimniekojamu dūņu frakciju, uzlabojot kopējo attīrīšanas sistēmas efektivitāti.

6. Elektrooksidācija

Elektrooksidācija ir process, kurā caur īpašiem elektrodu materiāliem (piemēram, titāna elektrodu ar platīna grupas metālu oksīdu pārklājumu) plūst elektriskā strāva, radot spēcīgus oksidācijas apstākļus ūdenī izšķīdušajām vielām.

Šajā vidē notiek KSP un BSP samazināšana, slāpekļa noņemšana: Elektrooksidācijas rezultātā daļa slāpekļa savienojumu, t.i. amonija slāpekļis, tiek pārveidota uz gāzveida formu (N_2), tādējādi samazinot kopējo slāpekļa koncentrāciju infiltrātā.

Šādā veidā elektrooksidācija turpina attīrīšanas ķēdi, ievērojami uzlabojot infiltrāta kvalitāti un nodrošinot augstāku gatavā ūdens tīrības pakāpi.

7. Fizikāli ķīmiskā ar flotāciju

Pēc elektrooksidācijas procesa, kurā izšķīdušās organiskās un slāpekļa vielas tiek oksidētas līdz mazākām, vieglāk atdalāmām formām, nākamais solis ir fizikāli ķīmiskās flotācijas iekārta. Šajā posmā notiek koloidālo daļiņu noņemšana, suspendēto vielu koncentrācijas samazināšana, pH korekcija.

3.6.4. Krātuves aizpildīšanas kārtība un plānotais izmantošanas ilgums, rekultivācijas pasākumi

Kā minēts iepriekš, Krātuve tiks aizpildīta pa slāņiem, vienmērīgi aizpildot visu esošās krātuves teritoriju. Pastāvīgi (reizi dienā, nedēļā un pēc nepieciešamības) atkritumi tiks pārklāti ar pārklājuma materiālu. Pārklājuma materiāls var tikt izvēlēts saskaņā ar aktuālo situāciju atkritumu apsaimniekošanas jomā, kā arī atbilstoši A kategorijas atļaujā noteiktajam, piemēram, tehniskais komposts. Pārklājuma materiāla veids var tikt pārskatīts, veicot atbilstošos grozījumus Piesārņojuma atļaujā. Tādējādi tiks veidotas apglabājamo atkritumu horizontālas kārtas, nodrošinot vienmērīgu un pakāpenisku krātuves aizpildīšanu. Attiecīgi pēc šādas pieejas tiek izveidotas visas atkritumu kārtas līdz augstuma atzīmes 65 m v.j.l. sasniegšanai. Plānots, ka Krātuves nogāzes tiks veidotas ar slīpumu 1:3. Atkritumu izlīdzināšanas laikā krātuves sānu malās tiks veidots atbilstošs nogāzes slīpums, kas tiks precizēts jaunās Krātuves būvprojekta sagatavošanas laikā.

SAP "Janvāri", pie pašreizējiem apglabāto atkritumu apjomiem, esošās atkritumu apglabāšanas krātuves atlikušās ietilpības atlikušais krātuves kalpošanas laiks var nepārsniegt 5 - 7 gadus (informācija uz 2021. gadu). Līdz ar to sabiedriskā pakalpojumu nepārtrauktības nodrošināšanai Ziemeļkurzemes AAR SIA "PIEJŪRA" ir pieņēmusi lēmumu par atkritumu apglabāšanas infrastruktūras paplašināšanu, proti, attīstīt projektu "Sadzīves atkritumu apglabāšanas krātuves II kārtas izbūve poligonā "Janvāri"".

Ņemot vērā esošo poligona konfigurāciju, teritorijas situāciju, gadā vidējo ievesto atkritumu apjomu, kā arī to, ka apglabāto atkritumu apjomu iespējams samazināt, tos iepriekš sašķirot, poligona darbību un plānotās Krātuves kalpošanas laiku provizoriski iespējams paildzināt vēl par dažiem gadiem.

Pēc esošās un arī jaunās Krātuves pilnīgas piepildīšanas, tiks nodrošināta tās pagaidu rekultivācija, pārklājot ar 0,5 – 1,5 m biezuma slāni piemērota materiāla (piemēram, smalksnes vai māla un auglīgās grunts; prioritāri izvēloties reģenerētu materiālu) ar filtrācijas koeficientu 10^{-7} , atbilstoši MK noteikumu Nr. 1032 prasībām III kategorijas atkritumu izgāztuvēm. Plānotā sānu nogāžu un virsmas rekultivācija var būt arī cikliska, respektīvi, pārklāšanu veikt periodiski, nevis pēc pilnīgas krātuvju aizpildīšanas.

3.7.Ar paredzētās darbības realizāciju prognozētās transporta intensitātes izmaiņas, plānotie atkritumu produktu transportēšanas maršruti

SAP "Janvāri" ir nodrošināta ērta piekļūšana no valsts reģionālā autoceļa P125 Talsi – Dundaga - Mazirbe pa aptuveni 1,2 km garu asfalta seguma pievedceļu. Atkritumi uz poligonu tiek nogādāti no daļas Ziemeļkurzemes AAR (Jūrmalas valstspilsēta, Talsu un Tukuma novadi) administratīvām teritorijām, kas atrodas aptuveni 6 - 90 km attālumā no poligona. Vistuvāk poligonam atrodas Talsu pilsēta (aptuveni 6,5 km). Piekļūšana poligonam iespējama pa esošo pievedceļu un Paredzētās darbības īstenošanas gadījumā nav nepieciešams izskatīt alternatīvus piekļūšanas variantus vai izbūvēt citu pievedceļu.

Pašreizējā satiksmes intensitāte uz esošā pievedceļa ir vērtējama kā vidēja. Atkritumi uz poligonu tiek vesti vidēji 22 reisi dienā, tajā skaitā arī individuālie klienti – juridiskās un privātpersonas. Ņemot vērā to, ka SIA "PIEJŪRA" turpinās apkalpot Ziemeļkurzemes AAR, Paredzētās darbības īstenošanas gadījumā reisu biežuma pieaugums netiek prognozēts, izņemot nelielu satiksmes pieaugumu būvdarbu laikā. Būvdarbu laikā poligona teritorijā celtniecības darbus vidēji veiks līdz trim smagās tehnikas vienībām, buldozers. Atsevišķi tiek prognozēts periodisks (maksimāli līdz 7 vienībām dienā, kas mijas ar periodiem, kad materiāla piegāde netiks veikta) smagās tehnikas pieaugums laikā, kad uz būvlaukumu tiks piegādāts celtniecības darbiem paredzēts materiāls, piemēram, smilts un šķembu kravas.

Autotransporta kustību būvlaukumā organizēs saskaņā ar darbu veikšanas projektu, būvnormatīviem un ceļu satiksmes noteikumiem. Celtniecības materiāli un iekārtas, kas būs nepieciešamas plānotajiem infrastruktūras paplašināšanas darbiem, poligona teritorijā tiks ievestas, ievērojot vispārējos poligona darba laika un transporta kustības nosacījumus. Turklāt pievedceļš poligonam ir veidots tā, lai transporta līdzekļi netraucētu satiksmes drošību un neradītu neērtības apkārtējiem iedzīvotājiem.

Jaunās Krātuves ierīkošana nerada izmaiņas pašreizējā atkritumu pieņemšanas, šķirošanas un apglabāšanas sistēmā. Izmainās tikai apglabāšanas vieta un daļa no atkritumu transportēšanas ceļa, kas ved no atkritumu šķirošanas rūpnīcas uz jauno Krātuvi. 3.36. attēlā shematiski parādīti galvenie atkritumu plūsmu virzieni pirms un pēc IVN objekta izbūves.

Līdz ar to prognozētās transporta intensitātes izmaiņas paredzētās darbības īstenošanas gadījumā, būs maznozīmīgas un neradīs traucējumus vai zaudējumus apkārtnes iedzīvotājiem. Tāpat arī ietekme uz blakus esošo valsts un pašvaldību autoceļu tīklu un satiksmes intensitāti būs nenoīmīga.

3.8.Paredzētās darbības un ar to saistīto objektu iespējamā novietojuma un alternatīvo risinājumu limitējošo vai ierobežojošo faktoru raksturojums

Paredzētā darbība un ar tās būvniecību saistītā infrastruktūra – jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izbūve, kā arī saistītās infrastruktūras, tai sk. jaunā ceļa un inženierkomunikāciju novietojums tiek plānots nekustamajā īpašumā "Janvāri" (ar kadastra Nr. 8868 001 0066), Laidzes pagastā, Talsu novadā, ar kopējo platību 15,5 ha, kur jau kopš 1996. gada notiek darbības, kas saistītas ar atkritumu apsaimniekošanu.

Saskaņā ar Paredzētās darbības ierosinātāja sniegto informāciju, esošās infrastruktūras paplašināšanās ietvaros paredzētās darbības, objekti un būves minētajos zemes gabalos plānotas tā, lai nodrošinātu ērtu atkritumu pieņemšanu, šķirošanu, apstrādi un uzglabāšanu, ņemot vērā arī esošo objektu un inženierkomunikāciju izvietojumu attiecībā pret plānotajiem.

Jaunais infrastruktūras objekts, proti, Krātuve, plānota no poligona vidus daļas ziemeļaustrumu virzienā. Krātuve tiks izvietota uz ziemeļaustrumiem no esošās atkritumu apglabāšanas krātuves savienojoties paralēli aptuveni no krātuves ziemeļu malas vidus. Objekta paredzētā teritorija tās lielākajā daļā dotajā brīdī ir klāta ar zālāju un vietām ir apaugusi ar krūmājiem. Jaunās Krātuves optimālā konfigurācija noteikta ar datormodelēšanas palīdzību, ņemot vērā esošo poligona konfigurāciju, vidējo gadā ievesto atkritumu apjomu teritorijā u.c. faktorus kopumā, kas noteica jaunās Krātuves iegulas kontūras.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

Limitējoši vai ierobežojoši faktori, kuri varētu ietekmēt Paredzēto darbību un kam būtu jāmeklē alternatīvi risinājumi, netika konstatēti. Darbības ar atkritumu apsaimniekošanu ārpus minētā zemes gabala kadastra robežām netiek plānotas.

Paredzētas darbības nodrošināšanai jaunus inženierkomunikāciju objektus, tādus kā artēziskie urbumi, notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, gāzes vadi, pievedceļi, elektroapgādes transformatori un līnijas ārpus nekustamā īpašuma "Janvāri" kadastra robežām nav nepieciešams ierīkot. Jauno objektu saistošās inženierkomunikācijas tiks nodrošinātas no jau esošajām, veidojot tiem atbilstošus pieslēgumu mezglus, un to pašreizējās jaudas pēc pieejamās un vērtētās informācijas, ir pietiekamas arī jauno objektu apkalpošanai. Savukārt, esošās meliorācijas sistēmas pārkārtošanas darbu apjoms ir neliels un tas nekādā veidā nevar ietekmēt kopējo meliorācijas sistēmas darbību šajā vietā vai ietekmēt hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņas.

Poligons ir sasniedzams no valsts reģionālā autoceļa P125 Talsi – Dundaga - Mazirbe pa aptuveni 1,2 km garu asfalta seguma pievedceļu. Esošo pievedceļu izmanto arī lauksaimniecības tehnika. Paredzētās darbības īstenošanas gadījumā satiksmes intensitātes pieaugums uz pievedceļu netiek prognozēts. Nekādā veidā netiks ierobežota ne Paredzētās darbības, ne citu, poligonam piegulošo teritorijas pieejamība. Citas piekļūšanas iespējas poligona teritorijai nav nepieciešams izskatīt.

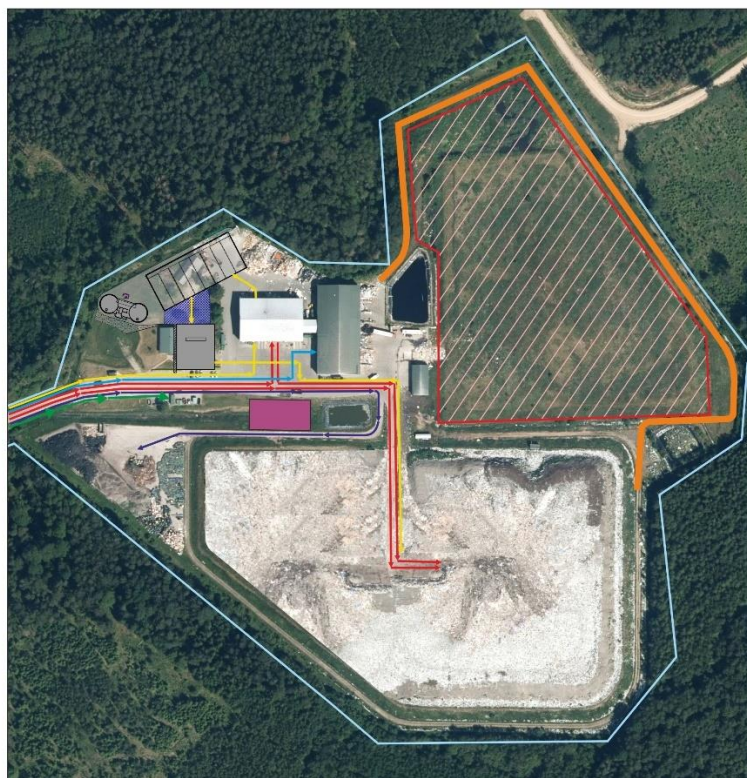
Jāatzīmē, ka poligonam piegulošajā teritorijā nav rūpnieciska rakstura zonas, kurās notiek ražošana. Tuvāko un lielāko ražošanas uzņēmumu attālums no poligona teritorijas ir pietiekams, lai ņemtu vērā potenciālās savstarpējās ietekmes uz vidi, un šādi objekti kaut kādā veidā ierobežotu plānoto darbību. Poligonam tuvākajā apkārtnē nav zināmas rekreācijas teritorijas, kuras varētu ietekmēt Paredzētās darbības īstenošana.

Ievērojot spēkā esošo normatīvo aktu prasības, Paredzētā darbība atbilst arī Talsu pašvaldības ar saistošajiem noteikumiem apstiprinātajam teritorijas plānojumiem (detalizētāka informācija sniegta šī ziņojuma 4.1. apakšnodaļā).

IVN gaitā tika konstatēts, ka Paredzētās darbības realizācijas gadījumā, salīdzinot ar esošo poligona darbību, nav sagaidāmas tādas problēmsituācijas, kas skartu poligonam piegulošo teritoriju turpmāku izmantošanu, un kam būtu rodami risinājumi. Inženiertehniskie un organizatoriskie pasākumi negatīvo ietekmju uz vidi novēršanai vai samazināšanai sniegti šī ziņojuma 10. nodaļā.

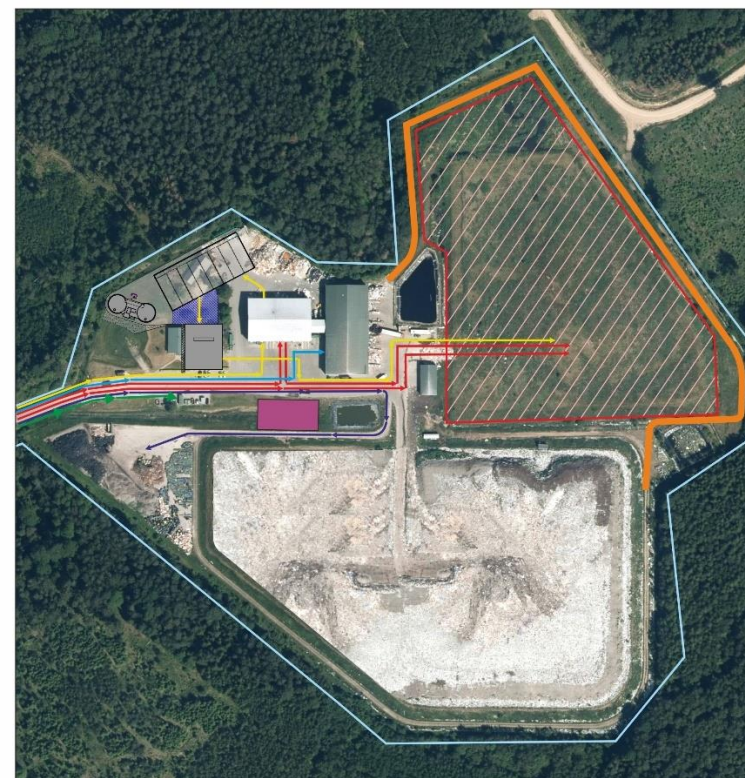
Ņemot vērā augstāk minēto, esošā poligona pietiekamo platību, tā esošo konfigurāciju, kā arī apstākli, ka jauna atkritumu poligona būvniecība Ziemeļkurzemes reģionā netiek izskatīta, pilnīgi jaunas atkritumu poligona vietas izveidei praktiski nav alternatīvas esošās situācijas kontekstā.

Ziemeļkurzemes reģionā izvietots vēl viens SAP "Pentuli" (nekustamajā īpašumā „Jaunpentuli”, Vārves pagastā, Ventspils novadā). Atbilstoši "Ziemeļkurzemes reģionālā atkritumu apsaimniekošanas plāna 2023. - 2027. gadam stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskatam" (2023. g.) secinātajam, Ziemeļkurzemes AAR citas atkritumu apsaimniekošanas vietas alternatīvas (izņemot jau esošās SAP "Janvāri" un SAP "Pentuli") netiek izskatītas, ņemot vērā priekšrocības, kādas ir jau ekspluatācijā esošai infrastruktūrai: pieejama teritorija, iekārtota infrastruktūra, izbūvēts pievedceļš, elektroapgāde, kvalificēts pieredzējis personāls, izstrādāti atkritumu pievešanas un dalīti savākto sadzīves atkritumu izvešanas maršruti, notekūdeņu un infiltrāta attīrīšana u.c.

Pirms paredzētās darbības

- Esošā transporta plūsma uz atkritumu apglabāšanas krātuvi un uz/no sadzīves atkritumu mehāniskās priekšapstrādes angāru
- Esošā transporta plūsma uz atkritumu šķirošanas rūpnīcu
- Esošā transporta plūsma uz asfaltbetona laukumu
- Esošā individuālo klientu transporta plūsma uz privātpersonu atkritumu pieņemšanas laukumu
- Esošā transporta plūsma uz fermentācijas rūpnīcu: uz BNA fermentācijas pieņemšanu un sagatavošanu/uz frementācijas tuneļiem/uz gatavās produkcijas nojumi/uz atkritumu apglabāšanas krātuvi

Pēc paredzētās darbības

- Transporta plūsma uz jauno atkritumu apglabāšanas krātuvi un uz/no sadzīves atkritumu mehāniskās priekšapstrādes angāru
- Esošā transporta plūsma uz atkritumu šķirošanas rūpnīcu
- Esošā transporta plūsma uz asfaltbetona laukumu
- Esošā individuālo klientu transporta plūsma uz privātpersonu atkritumu pieņemšanas laukumu
- Esošā transporta plūsma uz fermentācijas rūpnīcu: uz BNA fermentācijas pieņemšanu un sagatavošanu/uz frementācijas tuneļiem/uz gatavās produkcijas nojumi/uz jauno atkritumu apglabāšanas krātuvi

3.36. attēls. Galvenie atkritumu plūsmu virzieni pirms un pēc jaunās atkritumu apglabāšanas krātuves izbūves

Tāpat jāņem vērā arī tas, ka atkritumu apsaimniekošana šajā poligonā veiksmīgi notiek jau vairāk nekā 25 gadus, līdz ar to Paredzētās darbības īstenošanai netika izvērtētas vietas vai teritoriālā alternatīva, fokusu novirzot uz maksimāli samazinātu plānotās darbības ietekmi konkrētajā vietā.

Savukārt ir vērtēti un analizēti dažādi pārstrādei nederīgo sadzīves atkritumu apsaimniekošanas tehnoloģiskie risinājumi, meklējot piemērotāko.

Tika apskatīti šādi alternatīvu risinājumi:

- 1. alternatīva - atkritumu apglabāšanas krātuves pamatne tiek būvēta uz vecās rekultivētās krātuves.
- 2. alternatīva - atkritumu apglabāšanas krātuves būvniecības vietā pilnībā tiek norakts atkritumu slānis, krātuves pamatne tiek būvēta uz esošās grunts (smilšmāla) slāņa.

Alternatīvu salīdzinājums, izvērtējums, tostarp arī to ietekme uz vidi, sniegts šī ziņojuma 8. nodaļā.

3.9. Paredzētās darbības nodrošināšanai nepieciešamie energoresursi, to piegāde un izmantošana

SAP "Janvāri" plānoto infrastruktūras objektu kontekstā energoresursi būs nepieciešami Krātuves darbības nodrošināšanai un ekspluatācijai.

Šobrīd poligona ārējā elektroapgāde tiek nodrošināta no tipveida transformatora apakšstacijas, no kuras pa teritoriju ir izvilktā zemsprieguma kabeļu līnija. Elektrisko tīklu sadales iekārta (transformators) izvietots pie SAP "Janvāri" iebraucamā ceļa blakus atkritumu pieņemšanas zonai un ir paredzēta tikai poligona nepieciešamās elektroenerģijas padevei.

Plānots, ka esošais transformators spēs nodrošināt nepieciešamo elektrisko jaudu jaunajiem infrastruktūras elementiem. Tāpat elektroenerģija tiek iegūta arī no koģenerācijas iekārtas. Detalizēti elektroapgādes risinājumi paredzami būvprojekta izstrādes laikā. Nepieciešamības gadījumā var tikt pastiprināta esošā transformatora elektriskā jauda, bet citi alternatīvi risinājumi nav nepieciešami. Pieļaujams, ka plānoto infrastruktūras objektu elektroapgāde pievienosies pie esošās sadalnes. Elektroenerģijas padeve īstenojot Paredzēto darbību būs nepieciešama infiltrāta attīrīšanas iekārtai un ugunsdzēsības sūkņu stacijai.

Apkure poligona teritorijā plānotajiem infrastruktūras objektiem nav nepieciešama. Savukārt sadzīves vajadzību nodrošināšanai (dušas, labierīcības, virtuve) tiks izmantotas telpas jau šobrīd poligonā ierīkotajās ēkās, kurās siltums aukstajos gada periodos tiks nodrošināts ar koģenerācijas iekārtas palīdzību.

Degviela poligonā darbojošā iekšējā transporta vajadzībām, kā līdz šim, tiks nodrošināta no poligonā esošās degvielas uzpildes stacijas, kur tā tiek uzglabāta 10 m³ cisternā.

3.10. Paredzētās darbības nodrošināšanai nepieciešamais ūdens daudzums un izmantošana, ūdens ieguves avoti

Paredzētās darbības nodrošināšanai nelielā apjomā tiks izmantoti pazemes ūdeņi personāla sadzīves vajadzību nodrošināšanai (dušas, labierīcībās, virtuvē), un poligona saimnieciskām vajadzībām (t.sk. ugunsdzēsības vajadzībām). Saistībā ar infrastruktūras paplašināšanos, nav nepieciešama papildu telpu izbūve sadzīves vajadzību nodrošināšanai.

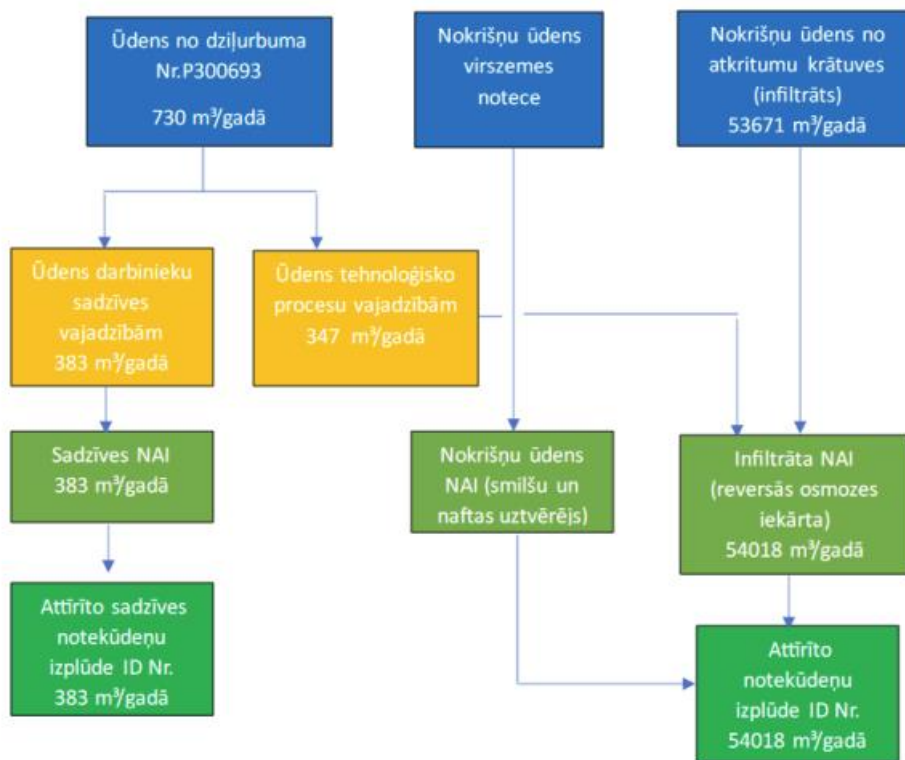
Pazemes ūdens minētām vajadzībām tiks nodrošināts no uzņēmumam piederošā ūdens ieguves urbuma - LVGMC datu bāze "Urbumi" Nr. 25922, kas atrodas ~25 m uz ziemeļiem no dispečeru/sarga telpas. (skat. 3.34. attēlu, apzīmējums Nr. 2). Poligona infrastruktūras objektiem ugunsdzēsībai nepieciešamie ūdens resursi tiks uzkrāti divos esošajos atklāta tipa ugunsdzēsības baseinos. Viens baseins izvietots poligona austrumu malā (aptuveni vidusdaļā) pie aktīvās atkritumu apglabāšanas krātuves ziemeļaustrumu stūra un plānotās Krātuves dienvidaustrumu stūra, otrs baseins atrodas poligona vidusdaļā starp atkritumu šķirošanas rūpnīcas ēku un aktīvās atkritumu apglabāšanas krātuvi, līdz ar to saistībā ar infrastruktūras paplašināšanos, nav nepieciešamība ierīkot jaunu dīķi. Ugunsdzēsības baseinu uzpilde tiek nodrošināta no lietus ūdens un ūdensapgādes tīkla, ja nepieciešams.

Poligona asfaltētie laukumi un ceļi nepieciešamības gadījumā tiks mazgāti, izmantojot uzņēmumam pieejamo tehniku. Mazgāšanai nepieciešamie ūdens resursi tiks ņemti no poligonā esošajiem ūdens avotiem (skatīt 3.34. attēlu, apzīmējums Nr. 2; Nr. 9).

Plānotais pazemes ūdeņu patēriņš kopā poligonā strādājošā personāla sadzīves vajadzībām un citu saimniecisko vajadzību nodrošināšanai (t.sk. ugunsdzēsības dīķa papildināšanai) un saskaņā ar Piesārņojuma atļaujā noteikto ir līdz $9 \text{ m}^3/\text{dnn}$ jeb $3285 \text{ m}^3/\text{gadā}$. Ūdens un notekūdeņu plūsmas bilance redzama 3.37. attēlā. Paredzams, ka Paredzētās darbības īstenošana neietekmēs kopējo ūdens bilanci SAP "Janvāri".

Ņemot vērā dziļurbuma debitu tā ierīkošanas laikā – 3 l/s , un līdzšinējo ūdens patēriņu poligona iekšējām vajadzībām (vidējais ūdens patēriņš pēdējo trīs gadu laikā veido $418 \text{ m}^3/\text{gadā}$, $1,14 \text{ m}^3/\text{dnn}$), urbuma jauda ir pietiekama arī plānotā ūdens apjoma nodrošināšanai jauno infrastruktūras objektu kontekstā. Jaunus ūdens ieguves ierīkošanas avotus nav nepieciešams izskatīt.

Saskaņā ar "Ūdensapgādes urbuma pases" informāciju, no urbuma iegūtā ūdens kvalitāte atbilst 2023. gada 26. septembra Ministru kabineta noteikumiem Nr. 547 "Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība" prasībām, izņemot paaugstināto dzelzs saturu (līdz $1,8 \text{ mg/l}$, norma $0,4 \text{ mg/l}$). Ņemot vērā iegūtā ūdens kvalitātes atbilstību obligātā nekaitīguma prasībām, izņemot paaugstināto dzelzs saturu, kas kopumā raksturīgs Latvijas pazemes ūdeņiem, speciāla ūdens attīrīšana un sagatavošana nav nepieciešama un netiek paredzēta.

3.37. attēls. Sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" ūdens resursu izmantošanas bilances shēma (avots: SIA "PIEJŪRA")

3.11. Notekūdeņi, to rašanās avoti, veidi un daudzums, piesārņojuma raksturojums, nepieciešamā savākšana, attīrīšana un novadīšana

Paredzētās darbības rezultātā poligona teritorijā veidosies šādi notekūdeņu veidi:

- Infiltrāts (no Krātuves);
- Sadzīves notekūdeņi.

Sadzīves notekūdeņi

Sadzīves notekūdeņi jeb saimnieciskās kanalizācijas notekūdeņi veidojas no esošajām personāla telpām, kas ir izvietotas administrācijas un garāžas ēkās. To sastāvs atbilst tipiskiem sadzīves notekūdeņiem. Šie notekūdeņi sastāda 383 m³/gadā, kas pirms novadīšanas meliorācijas grāvī tiek attīrīti ar mehāniskās un bioloģiskās attīrīšanas iekārtām „EKOL D B5K”, kuru projektētā jauda ir 1,5 m³/dnn.

Pēc infrastruktūras paplašināšanas, plānotais sadzīves notekūdeņu apjoms būs līdzvērtīgs personāla saimnieciskajām vajadzībām patērētajam ūdenim. Esošo iekārtu jauda ir pietiekama, lai pieņemtu un attīrītu visus saimnieciskās kanalizācijas notekūdeņus arī pēc infrastruktūras objektu izbūves poligona teritorijā. Jaunas iekārtas vai esošo iekārtu jaudas pastiprināšana nav nepieciešama. Attīrīto sadzīves notekūdeņu atkārtota izmantošana netiek paredzēta.

Paredzams, ka saimniecisko notekūdeņu sastāvs arī turpmāk būs tipisks sadzīves notekūdeņiem, un to piesārņojošo vielu koncentrācija nepārsniegs MK noteikumu Nr. 34 5. pielikumā raksturojošos parametrus.

Infiltrāts

Infiltrāta apsaimniekošanas sistēma Krātuvē plānota analogiski esošajai atkritumu apglabāšanas krātuvei. Tāpat jaunās Krātuves konstrukcija tiks veidota sākot jau ar ūdens necaurlaidīgas pamatnes izveidi, attiecīgi nodrošinot arī infiltrāta savākšanu un tā atbilstošu apsaimniekošanu pilnībā ievērojot MK noteikumu Nr. 1032 prasības. Pamatnes klājums pārtver infiltrātu izveidotajā infiltrāta savākšanas pašteses sistēmā. Drenāžas slāņa biezums plānots 50 cm. Slāņa pamatnē tiks ieguldītas HDPE drenas infiltrāta savākšanai un apbērtas ar granti vai līdzvērtīgu labi filtrējošu materiālu. Drenāžas slāni veido filtrējoša smiltis. Infiltrāta drenāžas sistēma tiks pieslēgta pie jaunas kolektorakas. No akas infiltrāts tālāk tiks novadīts uz krājbaseinu.

Poligonā kopš 2009. gada oktobra ir uzstādīta PALL reversās osmozes tipa infiltrāta attīrīšanas iekārta ar projektēto jaudu 6 m³/h. Operators 2025. gada vidū pusē plāno aizstāt šobrīd poligonā esošo reversās osmozes iekārtu ar jaunu - uz fizikāli ķīmiskiem procesiem balstītu infiltrāta attīrīšanas iekārtu. Attiecīgi arī jaunās Krātuves infiltrāta sistēmu paredzēts pieslēgt pie jaunizveidotās infiltrāta attīrīšanas iekārtas. Kopumā šī ziņojuma 3.1.5. un 3.6.3. apakšnodaļā sniegts detālāks apraksts par esošo infiltrāta apsaimniekošanas sistēmu, tai sk. jauno attīrīšanas iekārtu un to apsaimniekošanu.

Palielinoties atkritumu apglabāšanas krātuves platībai, proporcionāli palielinās krātuvē nonākušo nokrišņu daudzums un attiecīgi radītā infiltrāta apjoms. Lai nodrošinātu infiltrāta attīrīšanas iekārtu jaudas atbilstību radītā infiltrāta apjomam pēc jaunās atkritumu krātuves izbūves, būtu nepieciešama esošo attīrīšanas iekārtu jaudas (kas ir 6 ~3 m³/h) palielināšana par ~3 m³/h. Bet ņemot vērā to, ka jaunās attīrīšanas iekārtas, ar ko operators plāno aizstāt esošās 2025. vidū, ir projektētas ar vidējo jaudu līdz 10 m³/h, t.i. 240 m³ diennaktī (maksimālā iekārtas jauda var sasniegt 15 m³/h), attiecīgi izbūvējot jauno Krātuvi, infiltrāta attīrīšanas iekārtas jauda vērtējama kā pietiekama.

Tāpat kā esošajā atkritumu apglabāšanas krātuvē, gada sausajā periodā daļu infiltrāta no infiltrāta uzkrāšanas baseina izsmidzinās atpakaļ Krātuvē, ar nolūku novērst atkritumu pašaizdegšanos.

Šobrīd un arī turpmāk, pēc Paredzētās darbības īstenošanas, lai ierobežotu virszemes ūdeņos nonākošo emisiju, operators izmanto LPTP vai vidi saudzējošas tehnoloģijas.

3.12. Emisiju avotu un to radītās emisijas izmaiņu gaisā raksturojums

Lai samazinātu SEG izplūdi atmosfērā, SAP "Janvāri" gan no esošās atkritumu krātuves, gan plānots arī no jaunās, tiek īstenots gāzes savākšanas sistēmas projekts, kura rezultātā savāktā gāze tiek sadedzināta un izmantota elektroenerģijas un siltuma ražošanai videi draudzīgā veidā.

Izvērtējot Gaisa piesārņojuma novērtējumā aprēķinu rezultātā iegūtos rezultātus un salīdzinot tos ar fona datiem varam secināt, ka kaitīgo vielu emisija ietekme jauno apglabāšanas šūnu būvniecības laikā SAP "Janvāri" teritorijā ir nenožīmīga. Vienīgā darbība, kas rada papildus slodzi uz apkārtējās vides gaisa kvalitātes stāvokli ir jaunās šūnas būvniecības laikā veicamās darbības.

Līdz ar to piesārņojošo vielu emisijas ziņā paredzams putekļu daļiņu emisiju pieaugums poligonā, jo tiks izraksti un šķiroti vecajā rekultivētajā atkritumu krātuvē esošie atkritumi. Šajā procesā tiks izmantotas trīs šķirošanas līnijas. Lai ierobežotu putekļu un smaku emisijas no paredzētā darbības šķirošanas līnijas tiks apjostas ar speciālu putekļus un smakas aizturošu (samazina to izplatību 85 % apmērā) materiālu. Tāpat putekļu emisiju ierobežojošs pasākums ir atkritumu kalna norakšana punktveidā, tas ir norakšanas darbi notiek tikai vienlaicīgi vienā vietā, kas attiecīgi samazina putekļu emisijas.

Šo atkritumu izrakšana un iekraušana tiks veikta apstākļos, kad šis materiāls satur palielinātu mitruma daudzumu, līdz ar to putekļu rašanās iekraušanas laikā transportēšanai un tās laikā uz šķirošanas līniju nav vērā ņemama.

Tāpat gan šobrīd, gan jaunās šūnas būvniecības laikā aprēķinos konstatētās transporta radītās putekļu, oglekļa oksīda, sēra dioksīda emisijas ir nebūtiskas un līdz ar to nav ņemamas vērā.

Savukārt slāpekļa oksīdu emisijas jaunās krātuves būvniecības laikā pieaugs (īpaši būvniecības sākuma stadijā (1. būvniecības dabu kārta), kad tiks veikta esošās rekultivētās atkritumu krātuves norakšana un grunts pamatnes nomaiņa), jo tās laikā transporta intensitāte poligona teritorijā pieaugs par aptuveni 30 – 40 %, attiecīgi slāpekļa oksīdu emisijas arī pieaugs.

Līdz ar to paredzams, ka Paredzētā darbība ilgtermiņā neizraisīs apkārtējās vides gaisa kvalitātes pasliktināšanos.

3.13. Iespējamo smaku avotu un to radītās emisijas raksturojums un novērtējums

Smakas izraisītāji ir atkritumi un to sadalīšanās produkti. Sadzīves atkritumu anaerobās sadalīšanās rezultātā veidojas biogāze, kas sastāv no permanentu gāzu maisījuma: metāna (CH_4), oglekļa dioksīda (CO_2), slāpekļa (N_2), skābekļa (O_2) un ūdeņraža (H_2). Bez minētām gāzēm atkritumu gāzes sastāvā ir vesela virkne citu ķīmisku savienojumu, t.sk. sērūdeņradis, sulfīdi, merkaptāni, organometāli, ēteri, esterī, poliaromātiskie ogļūdeņraži, monoaromātiskie ogļūdeņraži, ketoni, hlorinētie savienojumi, hlorfluorogļūdeņraži, siloksāni un citi savienojumi. Šo piemaisījumu īpatsvars atkritumu gāzē ir atkarīgs no atkritumu sastāva. Sulfīdi un merkaptāni, kas veidojas atkritumu sadalīšanas procesā, ir viens no galvenajiem smaku izraisītājiem.

Tā kā apglabājot atkritumus tiks nodrošināta to ikdienas, starpposma un nogāžu pārklāšana, reālās emisijas gaisā ir prognozējamas kā smaku emisijas, kas rodas atkritumu ieviešanas, izkraušanas un izlīdzināšanas procesā.

Lai novērtētu gaisa piesārņojuma emisijas, veikta emisiju izkliedes simulācija vecās rekultivētās krātuves norakšana diviem scenārijiem:

- 1.scenārijs – veca atkritumu krātuves kalna norakšanas posms (emisijas avots A10) kur emisijas avota laukums attiecināts uz visu kalna pamatnes laukumu un emisijas avots atrodas 2 m augstumā virs zemes virsmas. Gaisa piesārņotājs - oglekļa oksīda, slāpekļa, PM un smaka emisijas.
- 2.scenārijs – aktīvā atkritumu apglabāšanas vieta (emisijas avots A10) atrodas maksimāli 38 metru augstumā metri virs zemes (relatīvais augstums). Gaisa piesārņotājs - smaka.

Tika ņemtas vērā šādas emisijas ekspluatācijas laikā: iekšējā traktortehnika; atkritumu ielāde, sijāšana un pārkraušana un uzglabāšana; transporta plūsma.

Gaisa piesārņojuma novērtējumā ir iekļautas šādas individuālās dzīvojamās apbūves teritorijas (dzīvojamās mājas): "Ozoli", "Upeskalni", "Smuģi".

Analizējot aprēķinos un modelēšanas gaitā iegūtos rezultātus, jāsecina, ka Paredzētās darbības rezultātā tiks ievēroti gaisa kvalitātes normatīvi.

Novērtējot piesārņojuma izkliedes aprēķinu rezultātus, jāsecina, ka aprēķinātā smakas koncentrācija attiecībā pret smakas mērķlielumu ir nozīmīga, taču nepārsniedz MK noteikumi Nr. 724 noteikto mērķlielumu nevienā no scenārijiem ne poligona, ne tam pieguļošajās teritorijās.

3.14. Trokšņa avotu un to radītā trokšņa (emisijas) raksturojums

Paredzamie trokšņa avoti SAP "Janvāri" ir darbības nodrošināšanai izmantojamais autotransports, tehnika un iekārtas – no atkritumu piegādes, šķirošanas, pārstrādes un apglabāšanas procesiem; BNA pārstrādes komplekss; infiltrāta attīrīšanas iekārtas; poligona gāzes savākšanas un utilizācijas sistēma; sadzīves atkritumu mehāniskās priekšapstrādes angārs; atkritumu šķirošanas rūpnīca. Atzīmējams, ka pašreizējā situācijā noteicošais trokšņa piesārņojuma avots ir apkārtnē esošie autoceļi P125 un P126. Detalizētāku tehnikas vienību uzskaitījumu un to raksturojumu skat. šī ziņojuma 4. pielikumā Trokšņa novērtējumā.

Trokšņa novērtējuma mērķis ir noteikt, vai, jaunās sadzīves atkritumu apglabāšanas krātuves izbūves un ekspluatācijas laikā netiks pārsniegti vides trokšņa robežlielumi poligona teritorijā un ietekmes zonā, t.sk. pie tuvākajām dzīvojamām mājām (viensētām), kas var tikt ietekmētas.

Trokšņa novērtējumā trokšņa rādītāju novērtēšanai un aprēķināšanai izmantota MK Noteikumu Nr. 16 1. pielikumā minētā aprēķinu metode. Aprēķiniem un rezultātu reprezentācijai izmantota specializēta programma iNoise (V2024.2 rev1), ar kuras palīdzību aprēķinus iespējams veikt atbilstoši CNOSSOS metodei. Aprēķiniem izmantoti šādi ievades rādītāji: līnijveida avoti (transports) un stacionārie avoti.

Vērtējot kopējās potenciālās izmaiņas, Trokšņu novērtējumā ietverti arī ar uzņēmuma SIA "PIEJŪRA" SAP "Janvāri" darbību nesaistīti apkārtnē esošie piesārņojuma avoti: transporta satiksme uz autoceļiem P125 (Talsi - Dundaga - Mazirbe) un P126 (Valdgale - Roja).

Diennakts daļas tiek sadalītas šādi: standarta diena ilgst no pulksten 7:00 līdz 19:00 jeb 12 stundas, vakars ilgst no pulksten 19:00 līdz 23:00 jeb 4 stundas, savukārt nakts ilgst no pulksten 23:00 līdz 7:00 jeb 8 stundas. Attiecīgajiem laika Saskaņā ar MK noteikumos Nr. 16 ir noteiktas arī pieļaujamās robežvērtības (dB(A)), kas dotas 3.9. tabulā. Saskaņā ar šo noteikumu prasībām, trokšņa robežvērtība individuālo (savrupmāju, mazstāvu vai viensētu) dzīvojamo māju apbūves teritorijā dienā noteikta 55 dB (A) (3.9. tabula). Trokšņa novērtējuma rezultātā sagatavotas trokšņa piesārņojuma izplatības kartes, kā arī, novērtējums veikts tuvāko viensētu ("Ozoli", "Upeskalni", "Smuģi") tuvumā. Iegūtie rezultāti liecina, ka nozīmīgāko troksni rada autotransporta kustība, bet, noteiktie robežlielumi pie viensētām netiek pārsniegti. 3.38. attēls parāda aprēķināto kopējo (fona līmenis un uzņēmuma ietekme) trokšņa līmeni Paredzētās darbības teritorijas apkārtnē trokšņa rādītājam L_{diena} . Šajā attēlā norādīts arī trokšņa līmenis pie konkrētām dzīvojamām mājām.

Augstākais trokšņa līmenis sagaidāms dienas laikā (7:00 - 19:00), kas saistīts ar dažāda veida tehnikas izmantošanu poligona teritorijā – iekrāvēji, traktori, kompaktors, smalcinātājs u.c. Stacionāro trokšņa avotu grupā par būtiskāko uzskatāms atkritumu smalcinātājs, tomēr tā ietekme ir ārkārtīgi lokāla un sajūtams trokšņa līmenis novērojams aptuveni 50 m attālumā. Trokšņa avoti uzņēmuma teritorijā būs sajūtami, bet to ietekme ārpus uzņēmuma teritorijas ir atbilstoša noteiktajiem normatīviem.

Pēc Paredzētās darbības īstenošanas iekārtu un transporta trokšņa līmenis pie dzīvojamām mājām "Smuģi", gadījumā, ja uzņēmumā dienas laikā tiktu ekspluatētas visas iekārtas vienlaikus, augstākais trokšņa līmenis, kas sagaidāms ir 55 dB(A), kas nepārsniedz noteiktos normatīvus.

Tā kā poligons atrodas salīdzinoši tālu no apdzīvotām vietām un naktī poligona tehnikas pārvietošanās un darbība nenotiek, radušos troksni var uzskatīt par nenozīmīgu. Pasākumi trokšņa samazināšanai nav paredzēti.

Paredzētās darbības vides trokšņa līmeņa izvērtējumu izvēlēts veikt 1. būvniecības kārtai. Konkrētā būvniecības kārta izvēlēta, jo no trokšņa piesārņojuma aspekta var radīt vislielāko ietekmi un tuvumā esošajām dzīvojamām apbūves teritorijām. 3.39. attēls parāda aprēķināto kopējo (fona līmenis, uzņēmuma ietekme un būvniecības darbu 1. kārta) trokšņa līmeni Paredzētās darbības teritorijas apkārtnē trokšņa rādītājam L_{diena} .

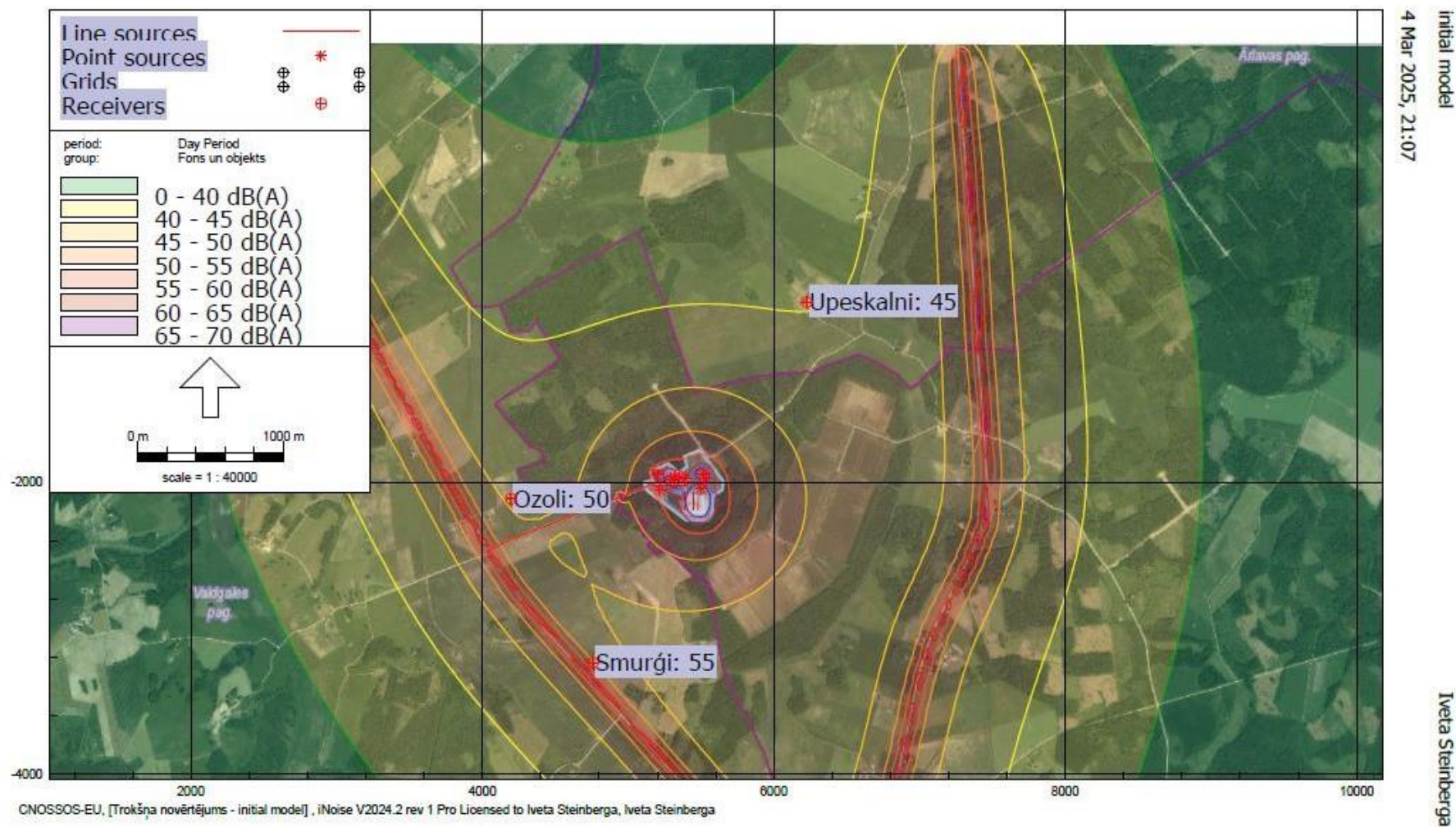
Būvniecības darbu 1. kārtas ietvaros veicamie darbi: teritorijas sagatavošana (krūmu izciršana, teritorijas apauguma noņemšana), rekultivācijas pārklājošā slāņa noņemšana, atkritumu izrakšana un šķirošana.

3.9. tabula

Vides trokšņa robežlielumi

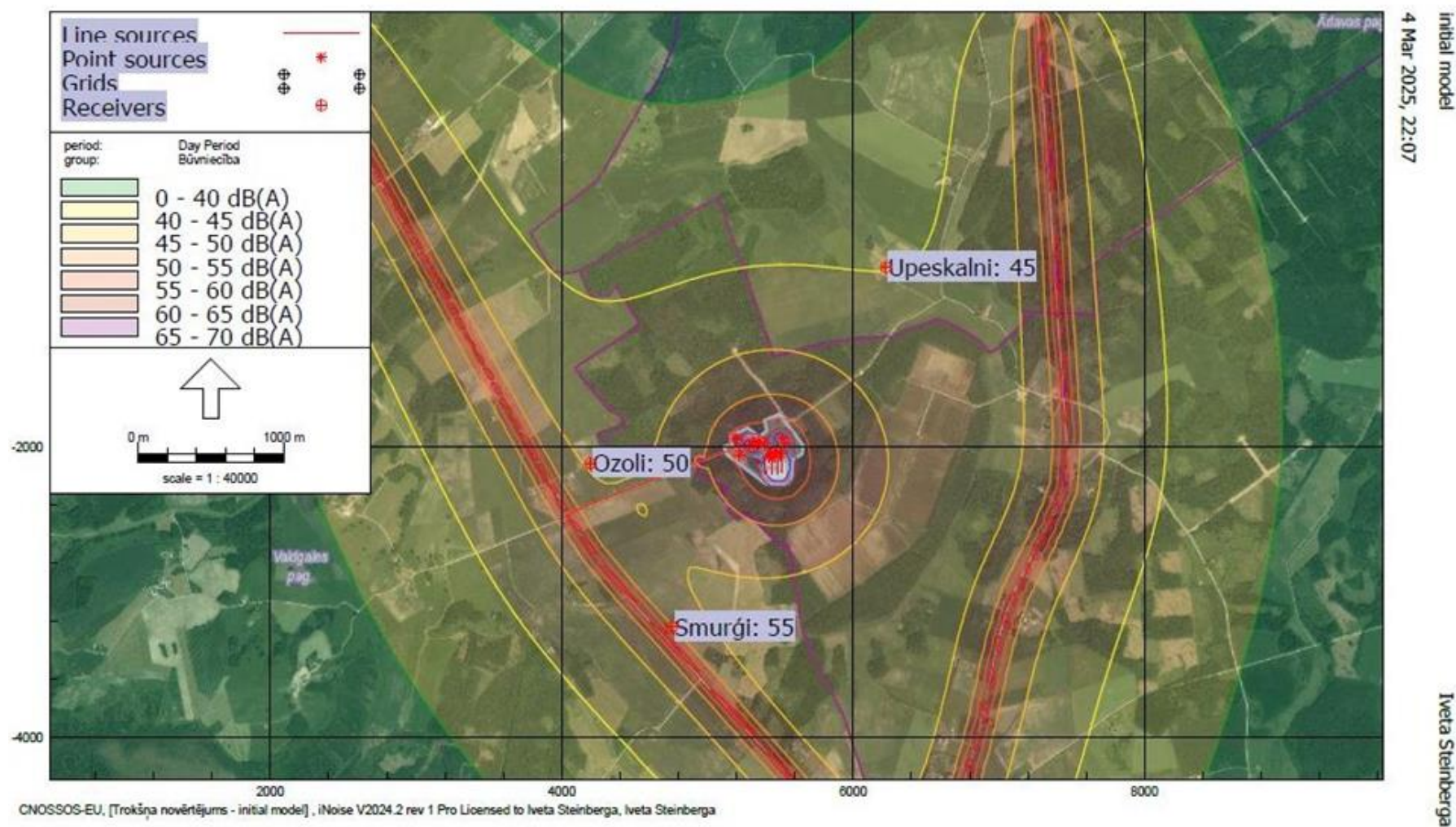
Nr. p. k.	Apbūves teritorijas veids	Trokšņa robežlielumi		
		L _{diena} (dB(A))	L _{vakars} (dB(A))	L _{nakts} (dB(A))
1	Individuālo dzīvojamo māju (mazstāvu, savrupmāju vai viensētu), veselības, ārstniecības, sociālās aprūpes un bērnu iestāžu apbūves teritorija	55	50	45
2	Dzīvojamo daudzstāvu ēku apbūves teritorija	60	55	50
3	Publiskās apbūves teritorija (kultūras, izglītības un zinātnes iestāžu, valsts pārvaldes iestāžu, sabiedrisko objektu, viesnīcu teritorija)	60	55	55
4	Jaukta veida apbūves teritorija (tirdzniecības, pakalpojumu būvju, ar dzīvojamo apbūvi, teritorija)	65	60	55
5	Apdzīvotu teritoriju klusie rajoni	50	45	40

Būvniecībai tiks izmantota smagā tehnika: ekskavators, buldozers, trīs sijātāji, kravas automašīnas. Plānoto būvniecības darbu laikā ir paredzams nenozīmīgs transporta plūsmas palielinājums, tai sk. arī būvmateriālu piegāde, kopumā neradot būtisku ietekmi uz vidi. Jaunās krātuves ierīkošana nerada izmaiņas pašreizējā atkritumu pieņemšanas, šķirošanas un apglabāšanas sistēmā. Izmainās tikai apglabāšanas vieta un daļa no atkritumu transportēšanas ceļa, kas ved no atkritumu šķirošanas rūpnīcas uz jauno Krātuvi (skat. 3.36. attēlu). Līdz ar to var secināt, ka jauno infrastruktūras objektu būvniecības laikā neveidosies ilgstošs un apkārtējiem iedzīvotājiem komfortu traucējošs troksnis.

3.38. attēls. Aprēķinātais kopējais (fona līmenis un uzņēmuma ietekme) trokšņa līmenis paredzētās darbības teritorijas apkārtnē trokšņa rādītājam L_{diena}

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

3.39. attēls. Aprēķinātais kopējais (fona līmenis un uzņēmuma ietekme, būvniecības darbu 1. kārtā) trokšņa līmenis paredzētās darbības teritorijas apkārtnē trokšņa rādītājam L_{diena}

Trokšņu novērtējuma rezultātā var izdarīti šādu galvenos secinājumus:

- *Esošais piesārņojums (fons)*
Trokšņa līmenis AAS Piejūra apkārtnē novērtēts ņemot vērā mobilo avotu (garāmbraucošais transports) ietekmi. Rezultāti liecina, Latvijā noteiktie robežlielumi pie tuvākām viensētām nevienā no diennakts periodiem netiek pārsniegtas. Sagaidāms, ka augstāks trokšņa piesārņojums ir pie viensētas "Smuģi", kas atrodas tuvāk autoceļam P125.
- *Trokšņa līmenis dienas laikā (uzņēmums)*
Dienas laikā sagaidāma intensīvākā tehnikas izmantošana, augstākā ietekme sagaidāma no mobilām tehnikas iekārtām un transporta uzņēmuma teritorijā. Redzams, ka pie viensētām robežlielums netiek pārsniegts. Ietekme pie visām ievērtētām viensētām ir praktiski līdzvērtīga, trokšņa piesārņojuma līmenis variē robežās no 42 dB(A) līdz 47 dB(A).
- *Trokšņa līmenis vakara un nakts laikā*
Šajā laikā tiks izmantotas tikai dažas iekārtas, trokšņa piesārņojums lokalizējas uzņēmuma teritorijā. Novērtējumā pieņemts sliktākais variants - vienlaikus darbojas visas iekārtas, piemēram, pieņemts, ka poligona gāzes savākšanas un utilizācijas iekārta, kura darbosies tikai 8 - 12 h mēnesī, darbosies tieši vairāk nakts stundās. Iekārtu radītais trokšņa līmenis ir praktiski līdzvērtīgs pie visām viensētām, tas variē robežās no 18 dB(A) līdz 24 dB(A).
- *Trokšņa līmenis dienas laikā (būvniecības darbu 1. kārtā)*
Būvniecības laikā tiks darbinātas vairākas papildus iekārtas (ekskavators, buldozers, sijātājs, frontālais iekrāvējs), kā arī uzņēmuma teritorijā būs intensīvāka kravas auto satiksme. Veicot novērtējumu situācijai, kad tiks izmantotas visas šīs iekārtas, iegūts, ka trokšņa līmenis praktiski nemainās - šo iekārtu izmantošana kopējo trokšņa līmeni pie dzīvojamām mājām nepalielina un tas ir līdzvērtīgs plānotai normālai uzņēmuma ekspluatācijai. Summārais trokšņa līmenis dienas periodā pie dzīvojamām mājā ir robežās no 45 dBA līdz 55 dBA. Iekārtas tiks izmantotas tikai dienas periodā.
- *Summārais trokšņa līmenis dzīvojamo māju apkārtnē*
Situācijas analīze liecina, ka tuvāko māju apkārtnē augstākais trokšņa piesārņojuma līmenis sagaidāms dienas periodā no plkst. 7:00 līdz plkst. 19:00. Pašreizējā situācijā noteicošais trokšņa piesārņojuma avots ir apkārtnē esošie autoceļi P125 un P126. Kopumā iespējams apgalvot, ka SIA "PIEJŪRA" saimnieciskā darbība trokšņa līmeni pie viensētām paaugstina nebūtiski, izmaiņas ir tikai 2 – 3 dB(A) līmenī, kas cilvēka dzirdei tiek uzskatīts par neidentificējamu līmeni.

Nevienā no diennakts periodiem trokšņa robežlielumi netiek pārsniegti, arī transportam noteiktais mērķlielums netiek pārsniegts.

Nav sagaidāms, ka līdz ar jauno infrastruktūras objektu izbūvi (Krātuves ekspluatācija) poligona teritorijā, pieaugs uz un/no poligona braucošā transporta vienību skaits. Prognozētais transporta vienību skaits tāpat kā līdz šim ir vidēji 22 vienībām vienas dienas laikā (tajā skaitā ietverot arī individuālos klientus ar vieglajiem auto – juridiskās un privātpersonas). Pamatojoties uz iepriekš minēto, trokšņa faktors vērtējams kā nebūtisks.

3.15. Poligonā veicamo darbību rezultātā veidojošies atkritumu veidi, daudzumi, raksturojums un atkritumu uzglabāšana, apstrāde un utilizācija

Darbības ar atkritumiem SAP "Janvāri" notiek saskaņā ar SIA "PIEJŪRA" izsniegto Piesārņojuma atļauju (tai sk. arī ar šīs atļaujas grozījumiem) (skat. 3. pielikumu), kur apsaimniekotājam noteiktas prasības poligona ekspluatācijai, apglabātajiem un poligona darbības rezultātā radītajiem atkritumu veidiem, pagaidu uzglabāšanas un nodošanas gada apjomiem, kā arī citi nosacījumi, kas ievērojami, veicot atkritumu apsaimniekošanu konkrētajā poligonā.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

Pēc Paredzētās darbības īstenošanas SAP "Janvāri" kopumā netiek prognozētas izmaiņas pieņemto atkritumu veidam, daudzumam, to šķirošanai, uzglabāšanai, apstrādei, utilizācijai u.tml. Detālāk šī informācija ir sniegta šīs nodaļas 3.1. un 3.2.5. apakšnodaļās. Atkritumu apglabāšanas tehnoloģiskais process, apglabājamo atkritumu daudzums un veids Krātuvē plānots tāds pats kā līdz šim jau esošajā atkritumu apglabāšanas krātuvē.

3.16. Esošās un paredzētās darbības atbilstība labākajiem pieejamiem tehniskajiem paņēmieniem

Paredzētās darbības ietvaros SAP "Janvāri" ir plānotā infrastruktūras paplašināšana ir saistīta ne tikai ar operatora izvēlētiem LPTP poligona atkritumu apsaimniekošanā, bet arī ar normatīvajos aktos izvirzīto sadzīves atkritumu pārstrādes un atkārtotas izmantošanas mērķu sasniegšanu, kas pastarpināti skar arī atkritumu poligonu apsaimniekošanu, piemēram:

- līdz 2025. gadam atkārtotai izmantošanai sagatavoto un pārstrādāto sadzīves atkritumu apjomu palielināt vismaz līdz 55 % pēc masas;
- līdz 2030. gadam atkārtotai izmantošanai sagatavoto un pārstrādāto sadzīves atkritumu apjomu palielināt vismaz līdz 60 % pēc masas;
- līdz 2035. gadam atkārtotai izmantošanai sagatavoto un pārstrādāto sadzīves atkritumu apjomu palielināt vismaz līdz 65 % pēc masas;
- izveidot dalītas savākšanas sistēmas vismaz papīram, metālam, plastmasai un stiklam un līdz 2025. gada 1. janvārim – tekstilmateriāliem;
- līdz 2035. gadam poligonos apglabāto sadzīves atkritumu īpatsvars ir samazinājies līdz 10 % no kopējā radīto sadzīves atkritumu daudzuma (pēc svara) vai ir vēl mazāks.

Jau šobrīd SIA "PIEJŪRA" kompleksa vadības, uzraudzības un kontroles procesi tiek nodrošināti ievērojot esošās likumdošanas prasības kā arī labākos pieejamos tehnoloģiskos risinājumus atkritumu pārvaldības un apsaimniekošanas jomā. Tāpat arī plānota LPTP pēctecīga pārskatīšana un ieviešana saistībā arī ar infrastruktūras paplašināšanos.

Paredzētās darbības ietvaros esošo infrastruktūru plānots paplašināt ar šādiem objektiem:

- krātuves izbūve – 3,2 ha platībā tiks izveidota jauna atkritumu apglabāšanas krātuve. Potenciālā krātuves kapacitāte turpmākai sadzīves atkritumu novietošanai būs ap 338 357 m³;
- jaunās krātuves apsaimniekošanai nepieciešamā infrastruktūra - ceļš ~0,24 ha platībā, inženierkomunikācijas.

Detalizēta informācija par katru no infrastruktūras objektiem (Krātuve un ar tās izbūvi saistītajiem ceļiem, inženierkomunikācijām u.c.), to tehnoloģiskajiem procesiem, kā arī procesā nepieciešamajām izejvielām, palīgmateriāliem un atkritumu veidiem, kas šajos procesos tiks apstrādāti, kā arī atkritumu apsaimniekošanas darbībām (savākšana, ieviešana, uzglabāšana, apstrāde, pārstrāde u.c.) sniegta tālākajās šī ziņojuma apakšnodaļās. Visu plānoto infrastruktūras objektu izbūvē tiks ievērotas un nodrošinātas MK noteikumu Nr. 788 III sadaļas "Prasības atkritumu savākšanas un šķirošanas vietu ierīkošanai" un MK noteikumiem Nr. 1032 noteiktās prasības tiktāl, cik tas skar konkrēto objektu paredzētos darbības mērķus, sasaistot tos ar poligona esošo darbību un infrastruktūras objektiem.

Labāko pieejamo tehnisko paņēmienu atbilstības izvērtēšana poligonam "Janvāri"

Atbilstoši likumā „Par piesārņojumu” noteiktajam LTPT attiecināmi uz visefektīvāko un progresīvāko tehnoloģiju un ekspluatācijas metožu izstrādes posmu, kurā parādīta konkrēto metožu faktiskā piemērotība, lai novērstu un – gadījumos, kad novēršana ir neiespējama, samazinātu emisiju un ietekmi uz vidi kopumā. Par LPTP uzskatāmi tādi, kas ietver tehnoloģijas un metodes, kuras izmantojot iespējams nodrošināt augstāko vides aizsardzības līmeni kopumā.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

Lai salīdzinātu un novērtētu SIA „PIEJŪRA” esošās un arī Paredzētās darbības atbilstību LPTP šajā nozarē, salīdzināšanai tika izmantots Lēmumā 2018/1147 apkopotā informācija un secinājumi par LPTP attiecībā uz atkritumu apstrādi. Šajā lēmumā aprakstīto atbilstošo LPTP salīdzinājums ar SIA “PIEJŪRA” apsaimniekotā SAP “Janvāri” tehnoloģiskajiem un organizatoriskajiem procesiem pievienots šī ziņojuma 12. pielikumā.

SIA “PIEJŪRA” apsaimniekojot SAP “Janvāri” ikdienas darbībā pielieto virkni LPTP, proti, ieviestie LPTP attiecināmi uz esošajiem un plānotajiem pasākumiem. Tāpat līdzšinēji ieviestie LPTP arī tiks pielietoti Paredzētas darbības objektu ekspluatācijas laikā.

Vides pārvaldība

SIA “PIEJŪRA” nav ieviesta Kvalitātes vadības sistēma saskaņā ar ISO 9001 standarta prasībām vai Vides pārvaldības sistēma saskaņā ar ISO 140001 standartu, tomēr SAP “Janvāri” tiek nodrošināta virkne procesuālo darbību, kas nodrošina labas vides pārvaldības politiku struktūrvienībā:

- Uzņēmumā izstrādāta neauditēta vides pārvaldības sistēma saskaņā ar spēkā esošās Piesārņojuma atļaujas prasībām;
- Atbilstoši vides pārvaldības principiem uzņēmumā vides rādītāju sasniegšanai tiek nodrošināts vadītāja atbalsts, izstrādāta vides politika, regulāri tiek noteikti un izvērtēti vides mērķi (tiek iekļauts ikgadējā kapitālsabiedrības nefinanšu mērķu izpildes ziņojumā);
- Vides pārvaldību uzņēmumā īsteno Vides daļa. Ir noteikti atbildīgie darbinieki, darbojas kompetenti speciālisti ar atbilstošu augstāko izglītību, kuri pastāvīgi savu kompetenci pilnveido dažādosursos un apmācībās;
- Regulāri tiek monitorēti un izvērtēti dažādi vides dati saskaņā ar izstrādātām monitoringa programmām, tiek veikta darbības rezultātu pārbaude un nepieciešamības gadījumā arī korigējošie pasākumi. Vides parametri tiek analizēti akreditētās laboratorijās, izmantojot verificētus mēraparātus. Reizi gadā un biežāk tiek izvērtēts monitorētais ikgadējais ūdens, enerģijas un izejvielu patēriņš, kā arī gada laikā radīto un apsaimniekoto atkritumu un notekūdeņu daudzums;
- Uzņēmumam ir izstrādāta „Poligona ekspluatācijas Rokasgrāmatu”, kurā detalizēti ir atrunāta tehnoloģisko iekārtu ekspluatācija un darbības kontrole, rīcība avāriju gadījumos u.c. jautājumi, kas saistīti ar poligona ekspluatāciju;
- Iekārtām un tehnikas vienībām regulāri tiek veiktas apkopes;
- Uzņēmumā izstrādātas nepieciešamās instrukcijas attiecībā uz izmantotajām tehnoloģijām un iekārtu darbībām, kas ļauj samazināt negadījumu risku. Regulāri tiek veikta darbinieku apmācība, t.sk. par normatīvajos aktos esošo prasību grozījumiem;
- Ir noteikta vispārējā atkritumu klašu plūsmas kārtība SAP “Janvāri” teritorijā;
- Regulāri tiek pārbaudīta un pārskatīta uzņēmumā esošo iekārtu darbība, veikti uzlabošanas pasākumi;
- Visas saimnieciskās darbības tiek veiktas saskaņā ar spēkā esošiem normatīvajiem aktiem.

Atkritumu plūsmu pārvaldība

- Izveidojot poligonu, jau sākotnēji tika optimizēta poligona atrašanās vieta, to izvēloties pēc iespējas tālāk no sensitīvām teritorijām (ūdenstecēm, īpaši jutīgām teritorijām, apdzīvotām vietām un citām), kā arī plānojot ikdienas atkritumu apsaimniekošanu, tā tiek veikta ar iespējami mazāk liekiem pārvadājumiem, piemēram, atkritumu šķirošanas rūpnīcas darbības vietu un siltuma patērētāju darbības vietu nodrošinot poligona teritorijā;
- Tiek kontrolēta gan ienākošā, gan izejošā atkritumu plūsmu izsekojamība, nodrošinot atbilstošu katras kravas reģistrāciju un identificēšanu;
- Visas darbības tiek reģistrētas atkritumu uzskaites žurnālā. Visi atkritumu pārvadājumi tiek reģistrēti valsts atkritumu pārvadājumu uzskaites sistēmā;

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

- Ir nodrošināta piemērota atkritumu apglabāšanas vietas kapacitāte, apzināts un regulāri monitorēts apglabājamo atkritumu apjoms un atlikusī ietilpība. Tiek strādāts pie jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveides (šī IVN objekts);
- Tiek nodrošināta droša atkritumu glabāšana līdz to nākošajiem apstrādes etapiem, piemēriem, bīstamie atkritumi tiek uzglabāti slēgtā novietnē - atbilstoši marķētos slēgtos konteineros un regulāri tiek nodoti bīstamo atkritumu apsaimniekotājam;
- Atkritumu manipulāciju un pārvietošanas procedūras ir balstītas uz riska izvērtēšanu, kurā ņem vērā avāriju un incidentu varbūtību un to vides ietekmi;
- Lai novērstu atkritumu difūzu izplatību apkārtējā teritorijā, vieglie atkritumi pa teritoriju tiek pārvadāti slēgta tipa kravas auto, vai ar piekabēm/puspiekabēm, kuru augšējā daļa tiek pārklāta, vai sapresētās ķīpās. Tāpat krātuvē tiek veikta regulāra atkritumu slāņa pārsegšana, pastāvīgi tiek sakopta gan poligona, gan apkārtējā teritorija;
- Visiem poligonā nogādātajiem atkritumiem tiek veikta priekšapstrāde, nodalot bīstamās vielas, pārstrādei derīgus atkritumus un atkārtoti izmantojamus atkritumus;
- Atkritumi pastāvīgi tiek pārklāti ar pārklājuma materiālu, lai novērstu smakas, dzīvnieku un putnu piekļuvi atkritumiem, ar vēja palīdzību izkliedētu atkritumu nonākšanu vidē.

Gruntsūdeņu piesārņojuma novēršana

- Pastāvīgi tiek veikts gruntsūdeņu monitorings, tiek monitorēti un izvērtēti noteiktie parametri svarīgākajos punktos (regulāra paraugu ņemšana notekūdeņu izplūdēs, virszemes ūdeņu plūsmas virzienā utt.). Vides parametri tiek analizēti akreditētās laboratorijās, izmantojot verificētus mēraparātus;
- SIA „PIEJŪRA” nodrošina atkritumu krātuves pamatnes izklāšanu ar ūdensnecaurļaidīgu materiālu. Pēc krātuves aktīvās izmantošanas beigām arī krātuves virsma tiks pārklāta ar ūdensnecaurļaidīgu slāni, lai nepieļautu atkritumu saskari ar virszemes noteces ūdeņiem, un tā samazinātu piesārņoto noteces ūdeņu daudzumu;
- Gāzes savākšanas sistēmā radītais poligona gāzes kondensāts tiek savākts un novadīts uz infiltrāta attīrīšanas iekārtām;
- Visas atkritumu apstrādes zonas (atkritumu pieņemšanas, manipulāciju, apglabāšanas, apstrādes zonas) nodrošinātas ar ūdens necaurļaidīgu segumu;
- Bīstamo atkritumu uzglabāšanai tiek izmantota speciāla tara, kas novietota telpā uz pretinfiltrācijas seguma;
- Atkritumu apglabāšanas krātuvē ir izveidota infiltrāta savākšanas un novadīšanas sistēma. Infiltrāta uzkrāšanas baseins ir izklāts ar ūdensnecaurļaidīgu materiālu;
- Infiltrāta uzkrāšanas baseina hermētiskuma pārbaude notiek reizi divos gados, veicot baseina izsūkņēšanu un hidroizolācijas klājuma vizuālu pārbaudi, lai konstatētu vai nav bojāti ūdensnecaurļaidīgie slāņi;
- Teritorija ir iežogota un apsargāta, nodrošinot nepiederošu personu piekļūšanu infiltrāta apsaimniekošanas ietaisēm.

Infiltrāta emisiju samazināšana

- Pastāvīgi tiek veikts infiltrāta apsaimniekošanas monitorings, sekojot līdzi parametriem svarīgākajos punktos (regulāra attīrītā notekūdens paraugu ņemšana, stacijas darbības parametri, izlietoto ķīmikāliju monitorings utt.). Vides parametri tiek analizēti akreditētās laboratorijās, izmantojot verificētus mēraparātus;
- Krātuvē tiek nodrošināts iespējami mazs atkritumu izkraušanas laukums, pārējo atkritumu virsmu regulāri pārklājot ar pārklājuma materiālu, kas samazina ūdens caurlaidību atkritumos;
- Izkrautie atkritumi tiek sablīvēti ar kompaktoru;
- Pirms atkritumu izkraušanas tiek veikta to kontrole, novēršot šķidro un bīstamo atkritumu izkraušanu krātuvē;

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

- Veidojošais infiltrāts no atkritumu uzglabāšanas vietām tiek savākts atbilstoša izmēra infiltrāta baseinā - bufekrātuvē, kas izklāta ar pretinfiltrācijas segumu, lai nodrošinātu nestandarta situācijās (piemēram, pastiprinātu nokrišņu gadījumos) radītā infiltrāta uzkrāšanu un nostādināšanu pirms novadīšanas uz attīrīšanas iekārtu;
- Savāktais infiltrāts tiek novadīts uz attīrīšanas iekārtām, kas nodrošina infiltrāta augstu attīrīšanas pakāpi. Infiltrāta attīrīšanai tiek izmantota tehnoloģija – reversā osmoze. 2025. vidū operators ir plānojis reversās osmozes iekārtu aizstāt ar jaunu - uz fizikāli ķīmiskiem procesiem balstītu infiltrāta attīrīšanas iekārtu;
- Daļa no attīrīšanas procesā iegūtā infiltrāta koncentrāta tiek recirkulēta atpakaļ krātuvē, nodrošinot atkritumu mitrināšanu, ugunsbīstamības samazināšanu un ūdens resursu taupīšanu, šim mērķim nelietojot tīru pazemes ūdeni.

Atkritumu gāzes emisiju vadīšana

- Krātuvē pa slāņiem tiek veidota horizontāla un/vai vertikāla gāzes savākšanas cauruļu sistēma, kas apvienota gāzes regulēšanas stacijās, nodrošinot atbilstošu gāzes plūsmu regulēšanu un monitoringu. Nepārtraukti tiek strādāts pie atkritumu gāzes savākšanas sistēmas pilnveidošanas, lai nodrošinātu maksimālu atkritumu gāzes savākšanu;
- Tiek nodrošināta šūnas un atkritumu krātuves pamatnes izklāšana, kā arī atkritumu virskārtas noseģšana ar gāzes vāji caurlaidīgu materiālu, samazinot metāna gāzes emisijas gaisā;
- Krātuvē tiek nodrošināts iespējami mazs atkritumu izkraušanas laukums, pārējo atkritumu virsmu regulāri pārklājot ar pārklājuma materiālu, kas samazina poligona gāzu emisijas gaisā;
- Gāzes savākšanas sistēmā radītais poligona gāzes kondensāts tiek savākts un novadīts uz infiltrāta attīrīšanas iekārtām;
- Poligona gāze tiek attīrīta un pārstrādāta koģenerācijas iekārtā, ražojot elektroenerģiju un siltumenerģiju;
- Poligona gāzes apsaimniekošanas sistēma ietver automatisku drošības sistēmu, kas operatīvi parāda sistēmas kļūdas un ļauj tās operatīvi novērst;
- Poligona gāzes savākšanas un pārstrādes sistēma, tajā skaitā emisijas no koģenerācijas iekārtas tiek pastāvīgi monitorētas un izvērtētas. Dati tiek ārēji auditēti saskaņā ar normatīviem aktiem attiecībā uz elektroenerģijas ražošanu no atjaunojamiem resursiem;
- Poligona gāzes sadedzināšana lāpā tiek izmantota tikai nestandarta ekspluatācijas apstākļos (kad nedarbojas koģenerācijas iekārtas vai metāna saturs biogāzē ir zem 35 – 40 %). Gāzu savākšanas un pārstrādes procesi tiek nepārtraukti kontrolēti un balansēti atbilstoši gāzes plūsmai. Lāpas izmantošana tiek reģistrēta un monitorēta.

Gaisa emisiju samazināšana – putekļi, smakas

- Izkrautie atkritumi tiek sablīvēti ar kompaktoru, lai samazinātu putekļu un atkritumu vieglās frakcijas emisijas gaisā;
- Tiek nodrošināts iespējami mazs atkritumu izkraušanas laukums, pārējo atkritumu virsmu regulāri pārklājot ar pārklājuma materiālu, kas samazina smakas;
- Putekļu mazināšanai, piebraucamais poligona ceļš un lielākā daļa poligona iekšējo ceļu ir ar asfalta segumu, bet grunts ceļi sausā laikā tiek mitrināti;
- Regulāri tiek sakopta poligona un tam piegulošā teritorija, savācot vieglo atkritumu frakciju, kas ar vēju ir tikusi izkļiedēta.

Trokšņu, transporta radīto emisiju samazināšana

- Poligona teritorija atrodas salīdzinoši tālu no apdzīvotām vietām, neradot būtisku trokšņa ietekmi iedzīvotājiem. Teritoriju ieskauj mežs, kas samazina poligona teritorijā radīto troksni;
- Iekārtas, kas rada pastiprinātu troksni (koģenerācijas iekārtas, infiltrāta attīrīšanas iekārtas, atkritumu smalcinātājs), tiek izvietotas slēgtās telpās vai konteineros;
- Atkritumu apsaimniekošanas darbības, kuru laikā tiek radīts troksnis, tiek veiktas dienas laikā;

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

- Transporta radīto emisiju samazināšanai piebraucamais poligona ceļš un lielākā daļa poligona iekšējo ceļu ir ar asfalta segumu, bet grunts ceļi sausā laikā tiek mitrināti;
- Lai samazinātu specializētā transporta pārvietošanos pa koplietošanas ceļiem, poligonā izveidota uzņēmuma mobilās degvielas uzpildes stacija un izbūvēta tehnikas mazgāšanas vieta.

Bioloģisko atkritumu apstrāde

- Lai nodrošinātu, ka apstrādājamo atkritumu plūsma ir piemērota apstrādei, sadzīves un bioloģisko atkritumu pirms pārstrādes tiek mehāniski sašķiroti, nodalot citus pārstrādājamus atkritumus, bīstamos atkritumus un apglabājamus atkritumus;
- Gan krātuvē, gan fermentācijas iekārtā tiek monitorēti un kontrolēti galvenie atkritumu un procesu parametri;
- Lai samazinātu sausās fermentācijas iekārtā radīto putekļu, organisko savienojumu un smakojošu savienojumu emisijas gaisā, no tuneļiem izsūknētais gaiss tiks novadīts uz biofiltriem, kur tas tiek attīrīts no amonjaka, smakām un citām organiskām vielām.
- Biomasas higienizēšanai, sausās fermentācijas iekārtā tiks izmantota termiskā oksidācija, kompostēšanas procesa laikā temperatūru tuneļos paaugstinot līdz 70°C atbilstoši dabiskajam bioloģiskajam procesam. Šis aerācijas/kompostēšanas process ilgs trīs līdz četras nedēļas;
- Ūdens resursu racionālai izmantošanai, fermentācijas iekārtā atkritumi tiks mitrināti ar perkolātu, kas cirkulē slēgtā sistēmā, tādējādi neveidojot tīrā ūdens patēriņu un neradot liekus notekūdeņus;
- BNA pārstrādes rezultātā iegūtā poligona gāze iespēju robežās tiek savākta, attīrīta un pārstrādāta koģenerācijas iekārtā, ražojot elektro un siltuma enerģiju;
- Kondensāts, kas veidojas poligona gāzes cauruļvadu sistēmā, tiek savākts un novadīts uz infiltrāta attīrīšanas iekārtu;
- Lai nodrošinātu BNA pārstrādes procesa izsekojamību, SIA "PIEJŪRA" ir ieviesusi un uztur kvalitātes pārvaldības sistēmu saskaņā ar MK noteikumu Nr. 571 10. punktu. Kvalitātes pārvaldības sistēmā ietverts detalizēts BNA pārstrādes procesa apraksts, kurā iekļauta šāda informācija:
 - BNA pārstrādes procesa kvalitātes uzraudzības apraksts atbilstoši MK noteikumu Nr. 571 2. pielikumam;
 - izmantotā paraugu ņemšanas metodika, paraugiem veiktās fizikālās un ķīmiskās analīzes, otrreizējo izejvielu marķējums, iepakojšanas un glabāšanas procesa apraksts;
 - BNA atbilstības kritēriji atbilstoši MK noteikumu Nr. 571 2. pielikumam, kontroles pasākumu veidi BNA atbilstības izvērtēšanai un rezultātu dokumentēšanas veids;
 - pilna BNA pārstrādes cikla apraksts, tostarp pārstrādes procesā radīto atkritumu turpmākas apsaimniekošanas un uzglabāšanas nosacījumi, kā arī informācija par otrreizējo izejvielu realizāciju;
 - otrreizējo izejvielu kvalitātes atbilstības kritēriji un paškontroles kritēriji atbilstoši MK noteikumu Nr. 571 2. pielikumam un 3. pielikumam;
 - BNA pārstrādes speciālisti, kas ir atbildīgi par katru BNA pārstrādes procesa posmu;
 - BNA pārstrādes plūsmas un iespējamie apjomi.

Energoefektivitāte

Atbilstoši LPTP, SIA "PIEJŪRA" ikdienā savā darbībā veicot/arī turpmāk plānojot atkritumu apsaimniekošanu, domā arī par energoefektivitātes pasākumiem, kam tiek novirzīti arī nepieciešamie personāla un finanšu resursi. Plānojot attīstības ieceres un veicot iepirkumus, jau sākotnēji tiek vērtēti energoefektivitātes aspekti. Kopumā energoefektivitātes pasākumu īstenošana tiek veikta SIA "PIEJŪRA" uzturēšanas tehnisko pasākumu ietvaros, kas ietver, piemēram, dienasgaismas gaismekļu nomaiņu uz LED gaismekļiem, transporttehnikas motora izslēgšana, ja tā darbība nav nepieciešama, u.c. pasākumus. Tehnisko iekārtu stāvoklis tiek uzraudzīts, bojājumi tiek operatīvi novērsti, apkopes un plānveida remonts tiek veikti savlaicīgi saskaņā ar izstrādāto apkopes darbu grafiku. Sistēmas ietvaros konstatētās neatbilstības tiek analizētas, lai novērstu to neatkārtošanos. Poligona transportlīdzekļi pakāpeniski tiek mainīti uz energoefektīvākiem, tai skaitā arī ar elektrodzinējiem.

Citi pasākumi

- Visa atkritumu poligona teritorija un tai piegulošā teritorija pastāvīgi tiek uzturēta tīra, nepieļaujot atkritumu piesārņojuma veidošanos;
- Teritorijas un ražošanas objektu aizsardzībai ir nodrošināta teritorijas nožogošana, pastāvīgs dežūrpersonāls, kas darbojas visu diennakti, ieviesti ugunsdrošības pasākumi;
- Atkritumu dzīves cikla pagarināšanai, dažādu materiālu vietā tiek izmantoti atkritumi. Tādi atkritumi, kas nav derīgi pārstrādei, bet ir izmantojami poligona tehnoloģiskām vajadzībām, tiek atšķiroti, sagrupēti, sasmalcināti un izmantoti poligonā atkritumu ikdienas un starpposma pārklājumam, krātuves nogāžu pārklājumam (piemēram, tehniskais komposts), ceļu un vaļņu veidošanai (inerti būvniecības atkritumi) un poligona gāzes cauruļvadu izbūvei (filtrācijas slānis no smalcinātām riepām). Materiālus poligona tehnoloģiskajām vajadzībām iegūst, apstrādājot rūpniecības, būvniecības, liela izmēra, privātpašumu sakopšanas atkritumus, riepās u.c.;
- Iepakojuma un dažādu sadzīves preču atkārtota izmantošana – iepakojumu (mucas, konteinerus, paletes utt.), kas ir labā stāvoklī un pietiekami tīrs, izmanto atkārtoti. Nepieciešamības gadījumā iepakojumu pirms atkārtotas izmantošanas attiecīgi apstrādā (piemēram, iztīra). Ja iepakojums ir piesārņots vai sabojāts, to atkārtoti neizmanto.

4. Esošā vides stāvokļa novērtējums darbības vietā un tās apkārtnē

4.1. Darbības atbilstība teritorijas plānojumam un darbības vietas un tai piegulošo teritoriju izmantošanas aprobežojumi

SAP "Janvāri" izvietots nekustamajā īpašumā "Janvāri" (ar kadastra Nr. 8868 001 0066), Laidzes pagastā, Talsu novadā. Hierarhiski augstākais ilgtermiņa plānošanas dokuments Talsu novadā ir "Talsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022. – 2040. gadam"¹² un vietēja līmeņa vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments "Talsu novada attīstības programma 2022. – 2028. gadam"¹³, kas cieši saistīts ar "Talsu novada teritorijas plānojumu"¹⁴.

Talsu novada ilgtspējīgas attīstības plānošanas dokumentā noteikts novada ilgtermiņa attīstības redzējums – vīzija, stratēģiskie mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva. Novadā inženiertīklu un objektu attīstībai un plānošanai vadlīnijās kā viens no Talsu novada ilgtermiņa attīstības punktiem minēts - nodrošināt atkritumu apsaimniekošanas un šķirošanas infrastruktūras attīstību. Tāpat šajā plānošanas dokumentā vairākkārt ir akcentēta nepieciešamība turpināt šķirotu atkritumu punktu izveidi. Kopumā vērtējot Paredzētā darbība nav pretrunā ar stratēģijā izvirzīto Talsu novada attīstības nākotnes vīziju, tai sk. tās sasniegšanai izvirzītajiem mērķiem: izglītota, aktīva un radoša sabiedrība; ilgtspējīga un daudzveidīga vide un mobilitāte; viedi izmantotos resursos un zaļā domāšanā balstīta ekonomiskā attīstība; efektīva, atvērta pārvaldība un sadarbība.

"Talsu novada attīstības programmā 2022. – 2028. gadam" atzīmēts, ka sadzīves atkritumu apsaimniekošanas funkciju apvienotajā Talsu novadā pilda SIA "PIEJŪRA", kuras rīcībā atrodas SAP "Janvāri". Pašvaldības attīstības programmā noteiktas vidēja termiņa prioritātes un rīcības, kuras pašvaldība apņēmusies īstenot novada ilgtspējīgas, integrētas un koordinētas attīstības nolūkos. Vērtējot atkritumu apsaimniekošanu kopumā kā viens no vidēja termiņa stratēģiskiem rīcības virzieniem un uzdevumiem ir izvirzīta ilgtspējīga atkritumu apsaimniekošanas un šķirošanas veicināšana.

Nākamais hierarhiski augstākais pašvaldības ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments ir teritorijas plānojums. Talsu novada administratīvajā teritorijā ir spēkā "Talsu novada teritorijas plānojums (Talsu novada (administratīvā teritorija līdz 01.07.2021.) teritorijas plānojuma grozījumi, redakcija 3.3.)". Teritorijas plānojumā ir noteiktas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei, tajā skaitā funkcionālais zonējums, publiskā infrastruktūra, kā arī citi teritorijas izmantošanas nosacījumi pašvaldības administratīvajā teritorijā. "Talsu novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos" noteiktās prasības ir saistošas visām fiziskajām un juridiskajām personām – zemes īpašniekiem, tiesiskiem valdītājiem, lietotājiem un nomniekiem, veicot jebkādu nekustamā īpašuma izmantošanu, saimniecisko darbību, lokālplānojumu, detālplānojumu un tematisko plānojumu izstrādāšanu, zemes vienību sadalīšanu, apvienošanu vai robežu pārkārtošanu, ēku un inženierbūvju projektēšanu un būvniecību.

SAP "Janvāri" teritorijā esošajām zemes vienībām noteiktais funkcionālais zonējums ir tehniskās apbūves teritorijā (TA) (saskaņā ar Talsu novada teritorijas plānojuma "Talsu novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi"), kur atļautā izmantošana kā viens no atļautās izmantošanas veidiem ir minēta atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūve. Līdz ar to Paredzētās darbības īstenošanai SIA "PIEJŪRA" nav nepieciešams ierosināt grozījumus spēkā esošajā teritorijas plānojumā.

Paredzētās darbības teritorija tieši robežojas ar piecām zemes vienībām. Saskaņā ar esošajiem pašvaldības teritorijas plānojumu materiāliem, SAP "Janvāri" piegulošo teritoriju funkcionālais zonējums ir mežu teritorijas. Aiz mežu teritorijā tālāk no poligona atrodas arī atsevišķas zemes vienības, kas ir lauksaimniecībā izmantojamas zemes un ir daļēji aizaugušas ar krūmājiem. Kopumā teritorijai poligona tuvumā raksturīga dispersa lauku apbūve ar atsevišķām viensētām, kur tuvākā atrodas 1 km attālumā no poligona.

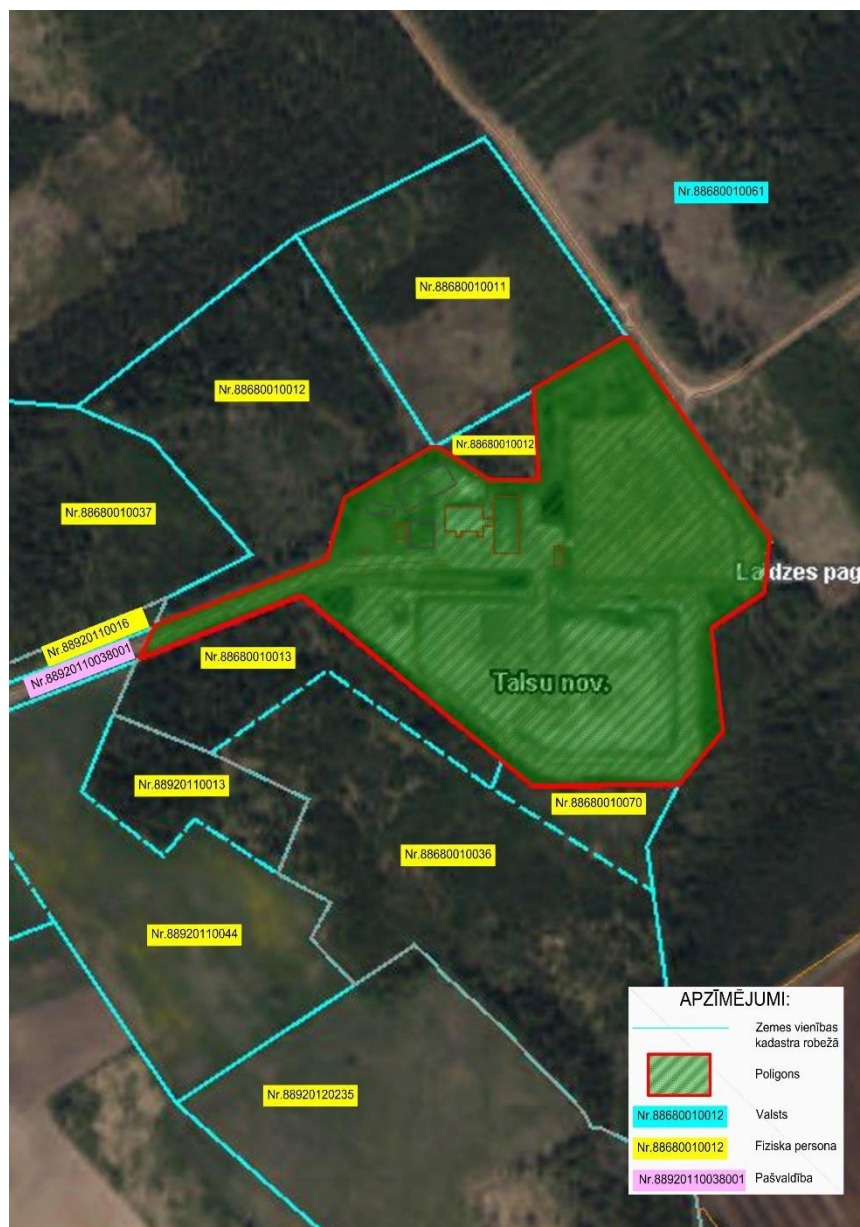
¹² <https://www.talsunovads.lv/lv/media/60/download?attachment>

¹³ <https://www.talsunovads.lv/lv/attistibas-programma>

¹⁴ <https://www.talsunovads.lv/lv/teritorijas-planojums>

4.2. Darbības vietas un tai piegulošo teritoriju īpašuma piederības raksturojums un esošo apgrūtinājumu apraksts

SAP "Janvāri" izvietots nekustamajā īpašumā "Janvāri", ar kadastra Nr. 8868 001 0066, Laidzes pagastā, Talsu novadā. Zemesgrāmatā īpašumtiesības ir nostiprinātas uz SIA „Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrību "PIEJŪRA"". Piegulošo teritoriju īpašnieki ir gan fiziskas, gan juridiskas personas, gan pašvaldība (4.1. attēls).

4.1. attēls. Darbības vietai piegulošo teritoriju piederība

Uz nekustamo īpašumu "Janvāri" (ar kadastra Nr. 8868 001 0066) ir attiecināmi šādi apgrūtinājumi (aizsargjoslas nav nostiprinātas Zemesgrāmatā):

- ekspluatācijas aizsargjoslas teritorija gar autoceļu, kas pieved pie poligona.
Ekspluatācijas aizsargjoslas gar autoceļiem tiek noteiktas, lai samazinātu to negatīvo ietekmi uz vidi, nodrošinātu transporta maģistrāļu ekspluatāciju un drošību, kā arī izveidotu no apbūves brīvu joslu,

kas nepieciešama autoceļu pārbūvei. Saskaņā ar "Aizsargjoslu likumā" noteikto valsts vietējiem un pašvaldību autoceļiem ir noteikta 30 metru aizsargjosla no ceļa ass uz katru pusi.

- ekspluatācijas aizsargjoslas teritorija elektrisko tīklu sadales iekārtai.
Aizsargjoslu nosaka pa zemes gabalu un gaisa telpu, ko norobežo nosacīta vertikāla virsma 1 metra attālumā ārpus šo iekārtas nožogojuma.
- ekspluatācijas aizsargjoslas teritorija gar elektrisko tīklu gaisvadu līniju. Gaisvadu līnijām ar nominālo spriegumu līdz 20 kilovoltiem — 2,5 metru attālumā no līnijas ass.
- sanitārās aizsargjoslas teritorija ap atkritumu apglabāšanas poligonu, kas ir noteikta 100 m. Saskaņā ar "Aizsargjoslu likumā" noteikto, sanitārās aizsargjoslas tiek noteiktas ap objektiem, kuriem ir noteiktas paaugstinātas sanitārās prasības, to galvenais uzdevums ir sanitāro prasību nodrošināšana, proti, piegulošo teritoriju aizsardzība no šo objektu negatīvās ietekmes. Šajā noteiktajā sanitārās aizsargjoslas zonā atrodas mežu teritorijas. Dzīvojamo māju poligona sanitārās aizsargjoslas robežās nav.
- teritorijā ierīkotajam ūdensapgādes urbumam Nr. 25922, ko izmanto sadzīves un saimnieciskām vajadzībām, ir noteikta stingra režīma aizsargjosla 15 m rādiusā un ķīmiskā aizsargjosla ar rādiusu 584 m. Urbums izvietots ~25 m uz Z no dispečeru/sarga telpas. Ap urbumu ierīkota iezogota stingra režīma aizsargjosla 15 m rādiusā. Ūdensapgādes urbuma aizsargjosla nav nostiprināta Zemesgrāmatā.

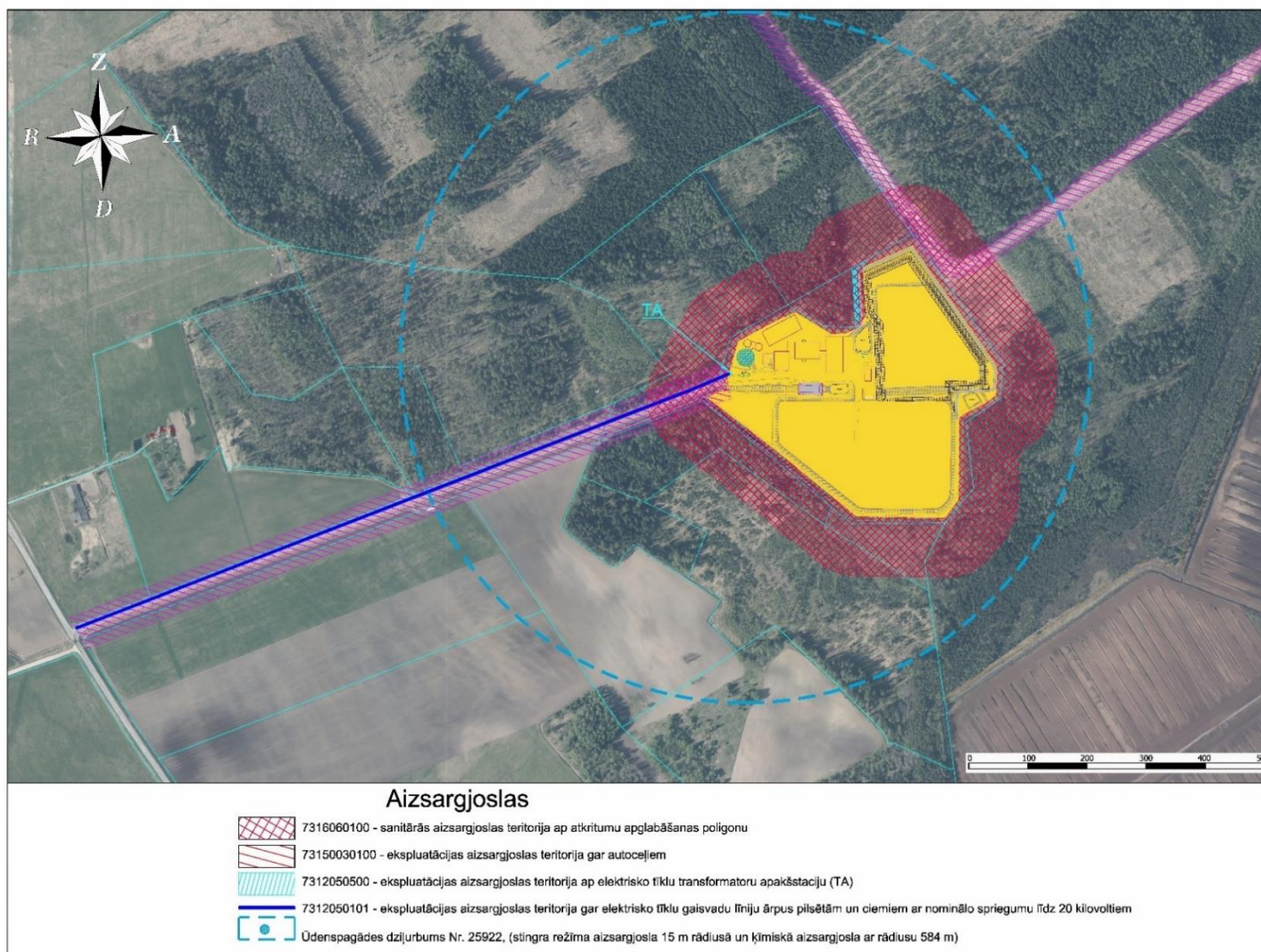
SAP "Janvāri" poligonā esošās aizsargjosla vizuāli attēlotas 4.2. attēlā.

Saskaņā ar "Aizsargjoslu likumā" noteikto, aizsargjoslās ap atkritumu apglabāšanas poligoniem papildus šā likuma 35. pantā minētajam, aizliegts:

- aizkraut pievedceļus un pieeju atkritumu apglabāšanas poligonam;
- veikt darbus, kas var izraisīt applūdināšanu vai gruntsūdens līmeņa paaugstināšanos;
- būvēt jaunas ēkas, kas nav saistītas ar atkritumu apsaimniekošanu vai atkritumu apglabāšanas poligona darbības nodrošināšanu;
- ierīkot jaunas dzeramā ūdens ņemšanas vietas.

Poligona teritorija iekļaujas mežu masīvā, kas tālāk robežojas ar lauksaimniecībā izmantotām zemēm un Bērzpurvu (kūdras ieguves atradne). Tā kā poligona sanitārās aizsargjoslas zonā atrodas mežu teritorijas, šādas saimnieciskās darbības ir atļautas.

Tuvākie objekti, lielākoties infrastruktūras, kuri atrodas ārpus SAP "Janvāri" teritorijas un kam ir noteikti teritorijas izmantošanas aprobežojumi ir aprakstīti 4.7. apakšnodaļā. Kopumā vērtējot SAP "Janvāri" un tam pieguļošās teritorijas, apgrūtinājumi vai aprobežojumi, kas ierobežotu Paredzētās darbības realizāciju, poligona teritorijā nav.

4.2. attēls. Aizsargjoslas poligonā "Janvāri"

4.3. Paredzētās darbības potenciāli ietekmējamie objekti

SAP "Janvāri" atrodas samērā reti apdzīvotā teritorijā. Tuvākās apdzīvotās vietas ir pāris viensētas; "Ozoli" atrodas 1 km attālumā uz rietumiem un "Smuģi" – 1,2 km uz dienvidiem no poligona teritorijas. Tuvākās blīvi apdzīvotās vietas ir Talsu pilsēta, kas atrodas aptuveni 6,5 km attālumā uz dienvidiem no poligona teritorijas. Paredzētās darbības teritorijas tiešā tuvumā atrodas vairāki nekustamie īpašumi, bet šo teritoriju galvenais zemes lietojums un atļautā izmantošana ir mežu teritorijas vai saistīts ar lauksaimniecību. Samērā tuvā SAP atrašanās teritorija, kā arī plānotā infrastruktūras paplašināšana, nekādā veidā neierobežo piegulošo teritoriju lauksaimniecisko izmantošanu. Vienīgie aprobežojumi piegulošo teritoriju izmantošanā ir saistīti ar "Aizsargjoslu likumā" noteikto, ka 100 m sanitārajās aizsargjoslās ap atkritumu apglabāšanas poligoniem aizliegts aizkraut pievedceļus un pieejas, kā arī veikt darbus, kas var izraisīt applūdināšanu vai gruntsūdens līmeņa paaugstināšanos. Tāpat šajās aizsargjoslās aizliegts ierīkot jaunas dzeramā ūdens ņemšanas vietas un būvēt jaunas ēkas, kas nav saistītas ar atkritumu apsaimniekošanu vai atkritumu apglabāšanas poligona darbības nodrošināšanu.

SAP "Janvāri", tai sk. Paredzētās darbības teritorija, neskar citas apgrūtinātas teritorijas/objektus vai to aizsargjoslas, kam normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nosakāmas aizsargjoslas.

Tuvākie infrastruktūras objekti ar teritorijas izmantošanas aprobežojumiem ir 20 kilovoltu elektronisko sakaru līnija, kas iet no ceļa P125 un pieiet līdz pašam poligonam; valsts reģionālais autoceļš P125 (ap 1,2 km uz rietumiem) un pašvaldības autoceļš, kas iet no ceļa P125 līdz poligonam.

Kā tuvākais lielākais arheoloģiskā mantojuma piemineklis (valsts nozīmes kultūras piemineklis) ir minams Valdgales muižas apbūves komplekss (tai sk. Valdgales dzirnavas), kas atrodas Talsu novada Valdgales ciemā, aptuveni 3,2 km uz dienvidiem no SAP "Janvāri". Tuvākie senkapi, kuriem ir piešķirts valsts nozīmes kultūras pieminekļu statuss, atrodas Talsos (6,5 km uz dienvidiem no) - Vilkumuižas ezera senkapi (ID 2269) un Talsu senkapi (ID 2266). Tuvākās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas no SAP "Janvāri" ir mikroliegums mazajam ērglim *Clanga pomarina*, kas atrodas 3 km uz rietumiem no poligona (ID 91094).

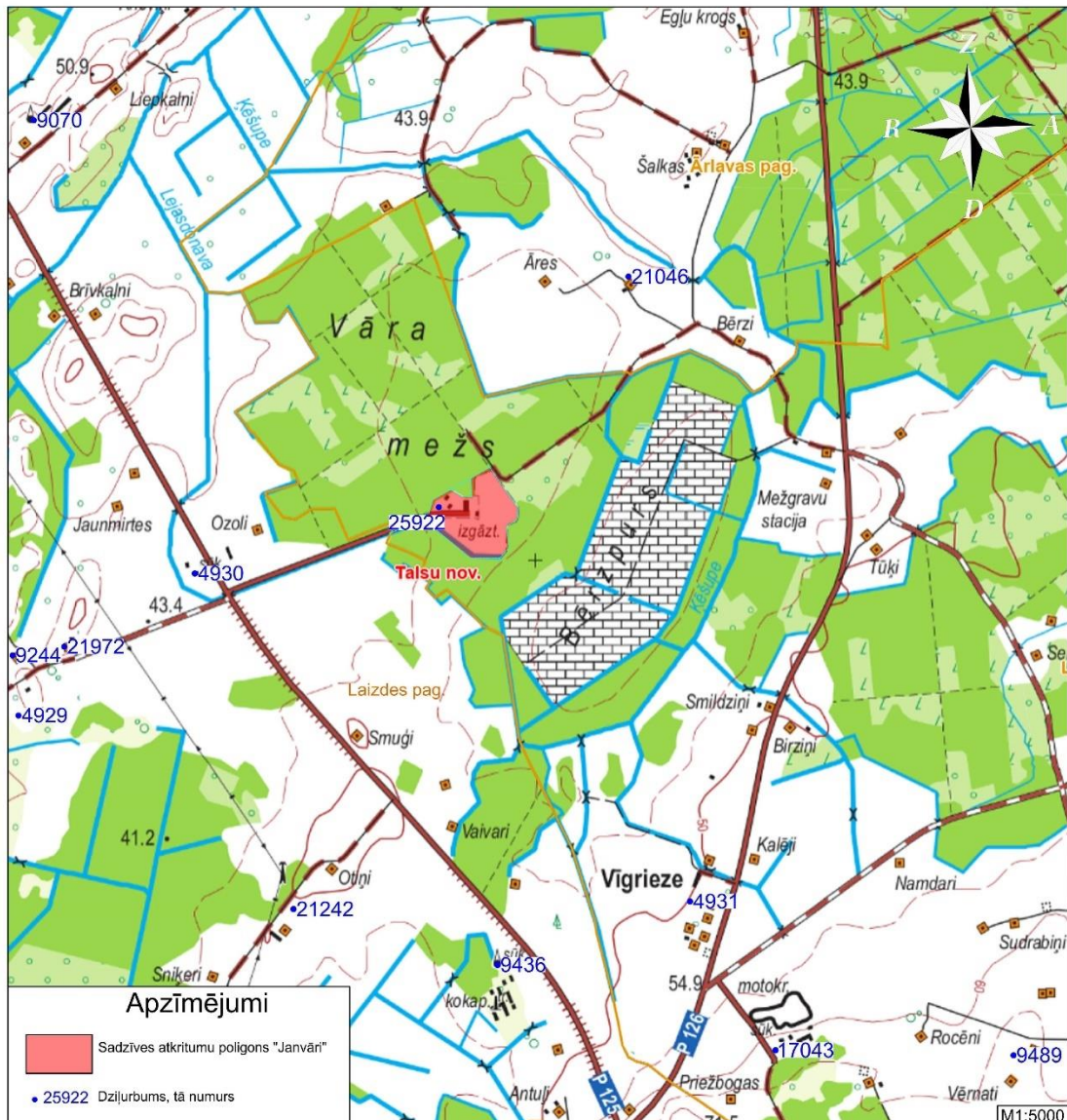
Saskaņā ar LVGMC uzturēto Valsts mēroga datu bāzi "Urbumi", SAP "Janvāri" piegulošajā teritorijā (līdz 1 km rādiusam) nav reģistrēts neviens dziļurbums (jeb ekspluatācijas ūdensapgādes urbums). Poligona tuvumā esošajās dzīvojamās mājās ūdensapgādei tiek izmantotas grodu akas vai dziļurbumi, par kuriem minētajā datu bāzē nav informācijas. Poligonam piegulošajās teritorijās tuvākais ūdensapgādes urbums atrodas aptuveni 1,2 km uz rietumiem (urbums Nr. 4930) un otrs tuvākais (urbuma Nr. 21046) ir 1,4 km uz ziemeļaustrumiem (4.3. att.). Ūdens apgādes avoti apskatāmajā teritorijā parasti ir grodu akas vai dziļurbumi.

Ņemot vērā teritorijas ģeoloģiskā griezuma īpatnības, atzīmējams, ka pirmais no zemes virsmas ūdensapgādē izmantojamais ūdens ir Gaujas - Amatas ūdens horizonts, kas ir nosacīti aizsargāts no vertikāli migrējošā piesārņojuma. Tas skaidrojams ar to, ka ūdens horizonts augšpusē ir pārklāts ar ūdeni vāji caurlaidīgiem morēnas nogulumiem un Gaujas svītas māliem, kas veido slāņkopas augšējo daļu. Mazcaurlaidīgu nogulumu esamība ģeoloģiskajā griezumā ir viens no dabiskajiem pazemes ūdeņu aizsardzības faktoriem.

Tuvākajās viensētās esošās grodu akas, kas ierīkotas Kvartāra ūdens horizontā, atrodas tālāk par gruntsūdens plūsmas virzienu. Tāpēc šie ūdens apgāde avoti (īpaši ņemot vērā to, ka tie atrodas nozīmīgā attālumā no piesārņojošā avota), ir nosacīti aizsargāti no vertikālās piesārņojuma migrācija, gadījumā, ja tāda rastos poligona darbības rezultātā.

Esošais SAP "Janvāri" un infrastruktūras paplašināšanai nepieciešamā teritorija ir nodrošināta ar nepieciešamajām inženiertehniskajām komunikācijām. Tādējādi paredzētās darbības teritorijā jau šobrīd ir nepieciešamie inženiertehniskās apgādes pieslēgumi (pievedceļš, elektroapgāde, apgaismojums, ūdensapgāde, sadzīves un lietus notekūdeņu savākšanas sistēma, elektronisko sakaru tīkli u.c.). Tas nozīmē, ka Paredzētās darbības īstenošana neradīs nepieciešamību pēc jaunas inženiertehniskās infrastruktūras izbūves ārpus poligona teritorijas, līdz ar to neradīs arī papildus apgrūtinājumus.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

4.3. attēls. SAP "Janvāri" apkaimes esošie ūdens ieguves urbumi

Paredzētās darbības teritorijai blakus un netālu apkārtnē nav konstatēti esoši un/vai plānoti citi uzņēmumi, līdz ar to arī ir izslēdzami jebkāda veida papildus ierobežojumi SIA "PIEJŪRA" Paredzētās darbības īstenošanai, tostarp arī infrastruktūras izmantošanai.

SIA "SELP" bija ierosinājis vēja elektrostaciju (turpmāk - VES) parka būvniecību, kur viens no potenciālajām parka daļas (4. grupa; Laidzes pag.) būvniecības vietām tika plānota ~ 800 m uz dienvidiem no SAP "Janvāri". Ietekmes uz vidi novērtēšanas gaitā tika konstatēti ierobežojoši apstākļi - VES plānotā teritorija novērtēta kā īpaši piemērota barošanās teritorija lauksaimniecības zemēs medījošiem dienas plēsīgajiem putniem; tāpat 4. grupas VES tuvumā atrodas arī SAP "Janvāri", kurā pieejamā barība piesaista putnus.

2024. gada martā apstiprinātajā SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment" izstrādātajā "Vēja elektrostaciju parka "SELP" būvniecības Talsu novada Valdgailes, Ārlavas, Laidzes un Vandzenes pagastu teritorijā ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā" atzīmēts, ka darbības ierosinātāja no 4. grupu VES parka izbūves ir atteikusies. Tuvākā plānotā VES grupa, kas atrodas no SAP "Janvāri", ir izvietota aptuveni 6 km attālumā uz austrumiem, kurai dēļ ievērojamā attālumā neveidosies savstarpējās ietekmes uz poligona teritoriju.

4.4.Satiksmes drošības un intensitātes raksturojums

SIA "PIEJŪRA" esošā un plānotā apkopes teritorija ir daļa Ziemeļkurzemes AAR, kur ietilpst Jūrmalas valstspilsēta, Talsu novada (Abavas pagasts, Ārlavas pagasts, Balgales pagasts, Dundagas pagasts, Ģibuļu pagasts, Īves pagasts, Kolkas pagasts, Kūļciema pagasts, Laidzes pagasts, Laucienes pagasts, Lībagu pagasts, Lubes pagasts, Mērsraga pagasts, Rojas pagasts, Sabiles pilsēta, Stendes pilsēta, Strazdes pagasts, Talsu pilsēta, Valdemārpils pilsēta, Valdgales pagasts, Vandzenes pagasts, Virbu pagasts) un Tukuma novada (Cēres pagasts, Degoles pagasts, Džūkstes pagasts, Engures pagasts, Irlavas pagasts, Jaunpils pagasts, Jaunsātu pagasts, Kandavas pagasts, Kandavas pilsēta, Lapmežciema pagasts, Lestenes pagasts, Matkules pagasts, Pūres pagasts, Sēmes pagasts, Slampes pagasts, Smārdes pagasts, Tukuma pilsēta, Tumes pagasts, Vānes pagasts, Viesatu pagasts, Zantes pagasts, Zemītes pagasts, Zentenes pagasts) pašvaldības (skat. 2.1. attēlu). Kopumā gan valsts, gan pašvaldības autoceļu tīkls aplūkotajā teritorijā ir pietiekami blīvs, nodrošinot labu apdzīvoto vietu sasniedzamību un ērtu autotransporta satiksmi.

SIA "PIEJŪRA" apsaimniekotajā teritorijā (attiecīgi daļa Ziemeļkurzemes AAR), kur notiek savākto atkritumu pārvadāšana, vēsturiski ir izveidojies ceļu tīklojums, kuru veido dažāda līmeņa valsts autoceļi un pašvaldības autoceļi. Kā nozīmīgākie transporta satiksmei Jūrmalas valstspilsētā, Talsu un Tukuma novados minami šādi pašvaldības un valsts autoceļi:

- Valsts galvenais autoceļš A10 Rīga – Ventspils;
- Valsts galvenais autoceļš A9 Rīga (Skulte) – Liepāja;
- Valsts reģionālais autoceļš P98 Jelgava (Tušķi) – Tukums;
- Valsts reģionālais autoceļš P104 Tukums - Auce - LR robeža (Vītiņi);
- Valsts reģionālais autoceļš P109 Kandava – Saldus;
- Valsts reģionālais autoceļš P121 Tukums – Kuldīga;
- Valsts reģionālais autoceļš P125 Talsi - Dundaga – Mazirbe;
- Valsts reģionālais autoceļš P126 Valdgale – Roja;
- Valsts reģionālais autoceļš P127 Talsi – Upesgrīva;
- Valsts reģionālais autoceļš P128 Sloka – Talsi;
- Valsts reģionālais autoceļš P130 Līgas - Kandava – Veģi;
- Valsts reģionālais autoceļš P131 Tukums - Ķesteriems - Mērsrags – Kolka;
- Valsts vietējais autoceļš V1368 Dundaga - Tingere – Tiltiņi;
- Valsts vietējais autoceļš V1401 Stende - Lauciene – Mērsrags
- Valsts vietējais autoceļš V1410 Valdemārpils - Pļavas – Sviķi;
- Valsts vietējais autoceļš V1411 Valdemārpils – Pope;
- Valsts vietējais autoceļš V1445 Tukums – Kandava;
- Valsts vietējais autoceļš V1446 Tukums - Milzkalne - Smārde – Slampe;
- Valsts vietējais autoceļš V1452 Džūkste - Irlava – Jaunsāti.

Talsu novadu šķērso valsts galvenais autoceļš A10 Rīga – Ventspils. SAP "Janvāri" apkaimē tuvākie nozīmīgākie reģionālie autoceļi ir P125 Talsi - Dundaga – Mazirbe un P126 Valdgale – Roja.

Pēc valsts SIA "Latvijas Valsts ceļi" datiem¹⁵ visintensīvākā satiksme Paredzētās darbības vietas tuvumā ir uz valsts reģionālā autoceļa P125, kur 2023. gadā vidējais transportlīdzekļu skaits diennaktī ir 2410 automašīnas, salīdzinoši 2015. gadā – 1521 automašīnas. Tas liecina, ka valsts reģionālais autoceļš P125 atbilst vidējas noslodzes autoceļiem Latvijā. Šajā autoceļa maršrutā satiksmes intensitāti lielā mērā nosaka vieglais autotransports. Kravas transporta īpatsvars šajā posmā 2023. g. pēc valsts SIA "Latvijas Valsts ceļi" datiem ir vien 5 %. Pēdējos trijos gados kravas transporta noslodze uz P125 ceļa ir samazinājusies pat uz pusi.

Kopumā Talsu un Tukuma novadā esošo autoceļu satiksmes intensitāte pēdējo desmit gadu laikā arī ir pieaugusi, par ko liecina minētie valsts SIA "Latvijas Valsts ceļi" autotransporta kustības uzskaites dati.

¹⁵ <https://lvceli.lv/celu-tikls/statistikas-dati/satiksmes-intensitate/>

Tomēr satiksmes intensitāte uz reģionālajiem autoceļiem minētajos novados ir ievērojami zemāka (vidēji nedaudz virs 2000 automašīnām diennaktī), nekā tā ir uz valsts galvenā autoceļa A10 posma (ap 4500 automašīnām diennaktī), kas ir tuvākais valsts nozīmes autoceļš no Paredzētās darbības teritorijas. Arī kravas transporta īpatsvars Latvijā reģionālajos autoceļos arī ir zemāks un 2023. g. vidēji veido aptuveni 11 %.

Satiksmes intensitātes izmaiņas uz valsts vietējiem autoceļiem un pašvaldību autoceļu tīklā centralizēti netiek uzskaitītas. Paredzētās darbības īstenošanas gadījumā sagaidāmās autotransporta intensitātes izmaiņas uz valsts un pašvaldības autoceļiem netiek prognozētas. Būtiski nemainoties poligona apkalpes teritorijai, nepieaugs uz poligonu pārstrādei un apglabāšanai nogādājamo atkritumu apjoms, jo Tukuma un Talsu novadā vērojams iedzīvotāju, līdz ar to arī atkritumu apsaimniekošanā apkalpoto iedzīvotāju, skaita sarukums. Savukārt "Jūrmalas attīstība stratēģija 2010. - 2030. gadam" iekļautā demogrāfiskā prognozē norādīts, ka iedzīvotāju skaits pieaugs vidēji par 2,65 % gadā. Līdz ar to arī atkritumu transportēšanas biežums un reisu skaits visticamāk ievērojami nemainīsies. Esošā valsts autoceļu noslodze un vērojamais satiksmes intensitātes pieaugums ir maz saistīts ar Paredzētās darbības iespējamo īstenošanu.

SIA "PIEJŪRA" apkalpotā atkritumu savākšanas teritorija ir daļa Ziemeļkurzemes AAR, kur ietilpst Jūrmalas valstspilsēta, Talsu un Tukuma novads. Vairums sadzīves atkritumu tiek savākti un transportēti uz poligonu no šo teritoriju lielākajiem apdzīvotajiem centriem (Jūrmalas valstspilsētas, Talsiem, Tukuma, Kandavas, Dundagas, Mazirbes, Rojas, Mērsraga, Engures, Stendes, Kandavas, Jaunpils), kā arī citiem blīvi apdzīvotiem ciemiem. Šīs apdzīvotās vietas atrodas 3 - 95 km attālumā no poligona. Vistuvāk poligonam atrodas Valdgales ciems (aptuveni 3,2 km) un Jūrmalas valstspilsēta (aptuveni 95 km), kas ir lielākā apdzīvotās vieta SAP "Janvāri" apkalpotajā teritorijā.

SAP "Janvāri" ir nodrošināta ērta piekļūšana no valsts reģionālā autoceļa P125 nogriežoties pa aptuveni 1,2 km garu asfalta seguma ceļu, kura seguma kvalitāti var raksturot kā labu. Piekļūšana poligonam iespējama tikai pa esošo pievedceļu, ko plānots izmantot arī Paredzētās darbības īstenošanas gadījumā.

Pēc SIA "PIEJŪRA" iekšējiem statistikas uzskaites datiem 2023. gadā vidējais transportlīdzekļu skaits šajā ceļa posmā diennaktī vidēji ir 28 automašīnas, no kurām 22 ir atkritumu vedēji (12 kravas autotransports, 10 vieglais autotransports). Šo ceļu posmu izmanto arī poligona darbinieki (vidēji 6 vieglās automašīnas) un siltajā sezonā atsevišķas lauksaimniecības tehnikas vienības (maksimāli līdz 2 dienā).

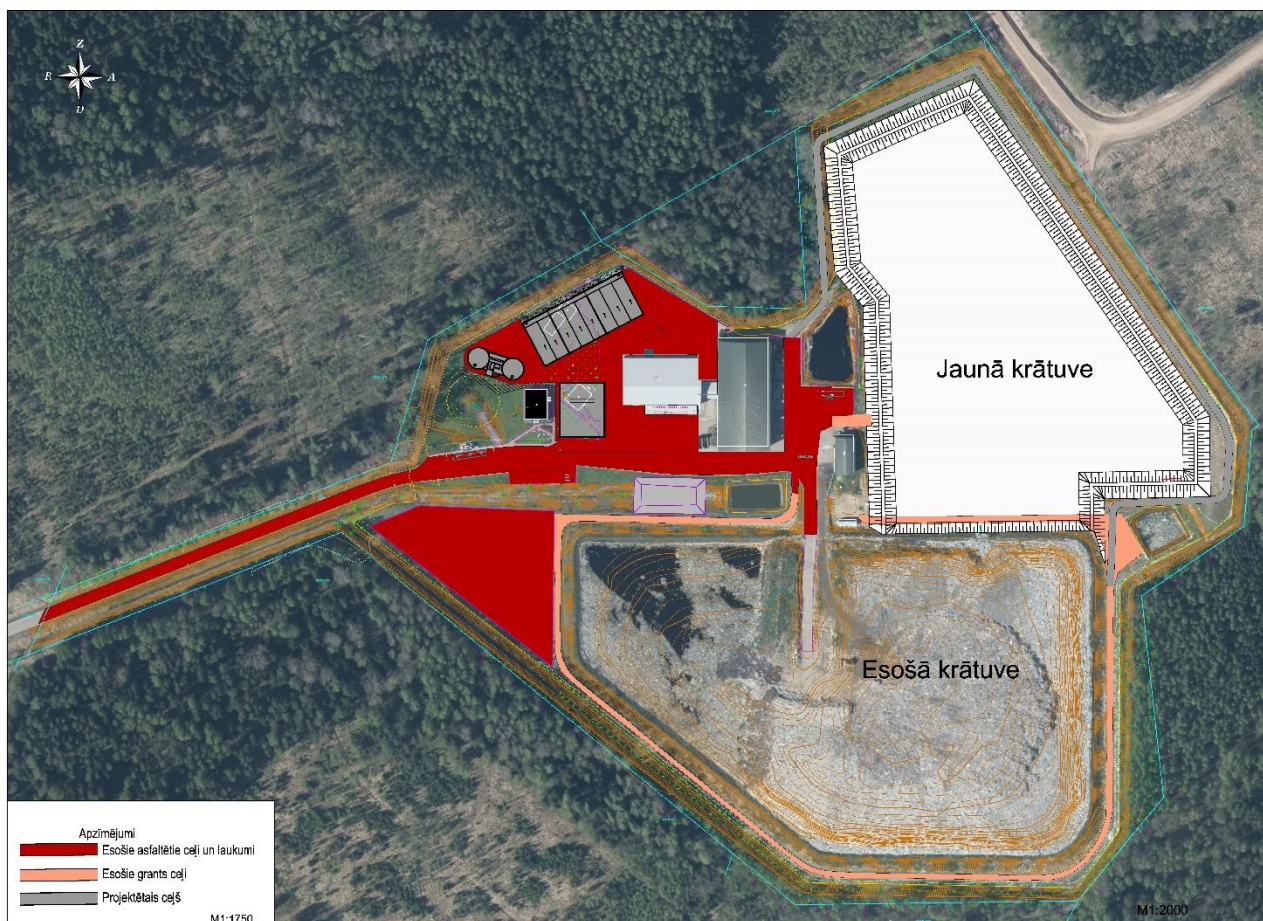
Šajā pievedceļā satiksmes intensitāte nav mainīga pēdējos piecos gados un tā vērtējama kā zema. Paredzētās darbības īstenošanas gadījumā reisu biežuma pieaugums netiek prognozēts. Autotransporta satiksmes intensitāte uz pievedceļa noteikti pieaugs būvdarbu laikā.

SAP "Janvāri" transporta kustības organizēšanai ir uzstādīta vārtu sistēma, kas no rīta tiek atvērta un vakarā aizvērta. Teritorijā ir izvietotas virzienu norādījuma zīmes un horizontālie ceļa marķējumi satiksmes plūsmas organizēšanai. Papildus satiksmes organizēšanai, nepieciešamības gadījumā, var tikt uzstādītas papildu ceļa zīmes un vertikālie apzīmējumi, kā arī ceļu un laukumu ass marķējumi, atbilstoši valsts SIA "Latvijas Valsts ceļi" ceļu specifikācijām. Transporta kustība poligona teritorijā kopumā notiek (notiks) atbilstoši ceļu satiksmes noteikumiem. Tāpat arī ārpus poligona SIA "PIEJŪRA", apkalpojot atkritumu savākšanas teritoriju, ievēro ceļu satiksmes noteikumus.

SAP "Janvāri" teritorijā esošo ceļu sadalījums:

- asfalta seguma ceļi un laukumi $\sim 15\,000\text{ m}^2$ ($\sim 72\%$);
- grants seguma ceļi $\sim 3500\text{ m}^2$ ($\sim 17\%$);
- uzbērtie ceļi (pašu veidotie) no dažādiem atkritumu materiāliem (smalcināti būvniecības atkritumi; smalcinātas riepas) ($\sim 2253\text{ m}^2$) ($\sim 11\%$).

4.4. attēlā parādīts poligona teritorijā esošo ceļu un laukumu sadalījums atbilstoši segumam, kā arī projektētais ceļš (pēc Paredzētās darbības izbūves).

4.4. attēls. Sadzīves atkritumu poligonā "Janvāri" teritorijā esošie ceļi un laukumi, to sadalījums atbilstoši segumam

4.5. Ainaiskais un kultūrvēsturiskais teritorijas un apkārtnes vērtējums, rekreācijas un tūrisma objekti un teritorijas

SAP "Janvāri" atrodas samērā reti apdzīvotā vietā. Tuvākā apdzīvotā vieta ir Valdgale, kas atrodas ap 3,2 km attālumā uz dienvidiem, savukārt tuvākā apdzīvotās vietas "Ozoli" atrodas aptuveni 1 km attālumā uz rietumiem no poligona teritorijas. Teritorija atrodas Ziemeļkursas augstienes ziemeļaustrumu malā, ar plašu mežu un lauksaimniecības zemju, viensētu un nelielu apdzīvotu vietu miju.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, tostarp *Natura 2000* teritorijas, un objekti Talsu novadā ir nozīmīgs tūrisma infrastruktūras un rekreācijas attīstības resurss, kurš izmantojams sabiedrības izglītošanai. Vienlaikus to izmantošana ir saistāma ar Talsu novada un visa Kurzemes reģiona rekreācijas vajadzībām kompleksi ar pārējām dabas teritorijām (bez aizsardzības statusa), plānojot tajās apmeklētāju plūsmas, nosakot pieļaujamās antropogēnās slodzes, ievērojot dabas aizsardzības jomas normatīvo aktu prasības un ieviešot šo teritoriju dabas aizsardzības plānos iekļauto tūrisma un sabiedrības informēšanas pasākumus.

Detālāk apskatot tuvāko un tieši pieguļošo plānotās darbības teritoriju, ne SIA "PIEJŪRA" esošajā poligonā, ne Paredzētās darbības vietā nav konstatēti ne vietējas nozīmes, ne valsts nozīmes kultūras pieminekļi, tāpat arī nav ziņu par arheoloģisko senlietu savrupatradumiem, kas netieši liecinātu par potenciālām senvietām. Tāpat Paredzētās darbības tiešā tuvumā (1 km rādiusā) neatrodas ainaviski un kultūrvēsturiski vērtīgas teritorijas, kā arī kultūras un dabas mantojuma pieminekļi, rekreācijas vai tūrisma objekti. Kā tuvākā tūrisma vieta minams mini zoo "Upeskalni", kas atrodas 1,2 km ziemeļaustrumiem virzienā no SAP "Janvāri". Saimniecībā ir apskatāmas šinšillas, Šarolē gaļas govīs, truši, aitas, kazas, paipalas, vistas, zosis un tītari.

Teritorijas, kas atrodas vairāk kā piecu kilometru tālākā apkārtnē no Paredzētās darbības teritorijas, ir bagātas ar savu kultūrvēsturisko mantojumu - piesātināta kultūras pieminekļiem un arheoloģisko senlietu

atradumu vietām. Tālāk šajā nodaļā apskatīsim tikai atsevišķus objektus, kas izvietoti Paredzētās darbības tuvākajā apkaimē.

Dabas pieminekļi

Dabas pieminekļi ir atsevišķi, savrupi dabas veidojumi: ģeoloģiski un ģeomorfoloģiski objekti, senie parki, dendroloģiskie stādījumi, dižkoki, savdabīgi un reti koki, introducēti koki, senie dzirnavu dīķi un citi dabas retumi, kam ir zinātniska, kultūrvēsturiska, estētiska vai ekoloģiska vērtība. Dabas pieminekļu saglabāšanai ir nepieciešama saimnieciskās darbības ierobežošana. Lai nodrošinātu aizsargājamo koku un akmeņu saglabāšanu un to apskates iespēju, aizsargāta tiek arī teritorija 10 metru rādiusā ap akmeņiem un teritorija zem koku vainagiem, kā arī 10 metru rādiusā ap tiem, skaitot no koka vainaga projekcijas.

Īpaši aizsargājami koki – dižkoki:

Saskaņā ar dabas datu pārvaldības sistēmas "Ozols" datiem Talsu novadā apzināti 219 valsts nozīmes dižkoki. Vēl dabas datu pārvaldības sistēmas "Ozols" pieejami dati par šādiem koku novērtējumiem – 6 koki apzināti un novērtēti kā īpatnēji koki, 57 kokiem vērtība nav definēta, 65 koki novērtēti kā potenciālie dižkoki un viens koks novērtēts kā vietējas nozīmes.

SAP "Janvāri" apkārtnē atrodas vairāki aizsargājami koki, dižkoki un potenciālie dižkoki – parastie ozoli *Quercus robur* 2,8 km attālumā uz rietumiem (ID 539088, ID 558335), 2,7 km uz dienvidiem (ID 108897), un 2,6 km attālumā uz ziemeļaustrumiem (ID 490028) no poligona.

SAP "Janvāri" tuvākajā apkaimē nav izvietoti aizsargājami ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi.

Kopumā Talsu novadā atrodas šādi ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas objekti:

- Sudmaļu ūdenskritums (Talsu novada Abavas pagastā);
- Virsaišu ūdenskritums (Talsu novada Abavas pagastā);
- Lūrmaņu atsegumi (Talsu novada Lubes pagastā);
- Tilgaļu milzu akmens (Talsu novada Vandzenes pagastā).

Kultūras pieminekļi un arheoloģiskais mantojums

Talsu novadā atrodas 213 nekustamie kultūras pieminekļi – objekti, kas iekļauti spēkā esošajā valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā. Tie ietver triju pilsētībniecības (Talsu, Sabiles un Valdemārpils vecpilsētas), 80 arheoloģijas, 71 arhitektūras, 57 mākslas pieminekļi un divas vēsturiska notikuma vietas.

SAP "Janvāri" tuvākā un tālākā apkaimē atrodas vairāki kultūras un arheoloģijas pieminekļi:

- *Valdgales muižas komplekss*

Aptuveni 3,2 km uz dienvidiem no SAP "Janvāri" Talsu novada Valdgales ciemā atrodas Valdgales muižas apbūves komplekss, kuram ir piešķirts valsts nozīmes kultūras pieminekļu statuss. Valdgales muiža sastāvējusi no kungu mājas un saimniecības ēku kompleksa. Kopējais muižas ansamblis ir zudis, no muižas centra saglabājušies atsevišķi objekti, tie pārbūvēti. Kā daļa no lielā Valdgales muižas kompleksa 1868. gadā tika uzceltas laukakmens vējdzirnavas, kas 2000. gadā tika atjaunotas.

- *Aizsargājami dendroloģiskie stādījumi*

Aptuveni 6 km uz ziemeļaustrumiem no Paredzētās darbības vietas atrodas "Jāņa Metuzāla dendroloģiskie stādījumi" (Talsu novada Ārlavas pagastā). Stādījumi veidoti pēc 2. Pasaules kara kā nesimetriski stādījumi ar cirptiem dzīvžogiem, ar kopējo platību 7,3 ha. Stādījumos sastopamas gan vietējās, gan arī introducētās koku un krūmu sugas, tādas kā Sibīrijas baltegle (*Abies sibirica*), Sibīrijas ciedrupriede (*Pinus sibirica*), meža dižskābardis (*Fagus sylvatica*) u.c. Šeit atrodas arī skaists, cirpts ozolu dzīvžogs. Aptuveni 6,5 km no poligona Talsos atrodas "Talsu dendroloģiskie stādījumi" (Talsu novada Talsu pilsētā). Talsu dendroloģiskais parks 5,6 ha platībā, kur apskatāmas ap 300 kokaugu sugas.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

- *Talsu pilskalns ar senpilsētu*

Aptuveni 7 km uz dienvidiem Talsu pilsētā Talsu ezera austrumu krastā izvietots Talsu pilskalns (arī Klosterkalns). Pilskalna pakājē atradusies ap 4 ha liela kuršu senpilsēta, kuras intensīvākā apdzīvotība attiecināta uz 12. - 14. gadsimtiem. Tiek uzskatīts, ka pilskalnu līdz 11. gadsimtam apdzīvojuši Kurzemes lībieši un tikai līdz ar kuršu ekspansiju Ziemeļkurzemē 11. gadsimtā pilskalns ieguvis liela centra nozīmi un ticis ļoti spēcīgi nocietināts. Arī senpilsēta ir veidojusies tajā pašā laikā. Talsu pilskalns tiek uzskatīts par vienu no lielākajiem un vislabāk nocietinātājiem Senās Kursas pilskalniem.

- *Senkapi*

Tuvākie senkapi no SAP "Janvāri", kuriem ir piešķirts valsts nozīmes kultūras pieminekļu statuss, atrodas: Talsos (6,5 km uz dienvidiem no poligona) - Vilkumuižas ezera senkapi (ID 2269) un Talsu senkapi (ID 2266).

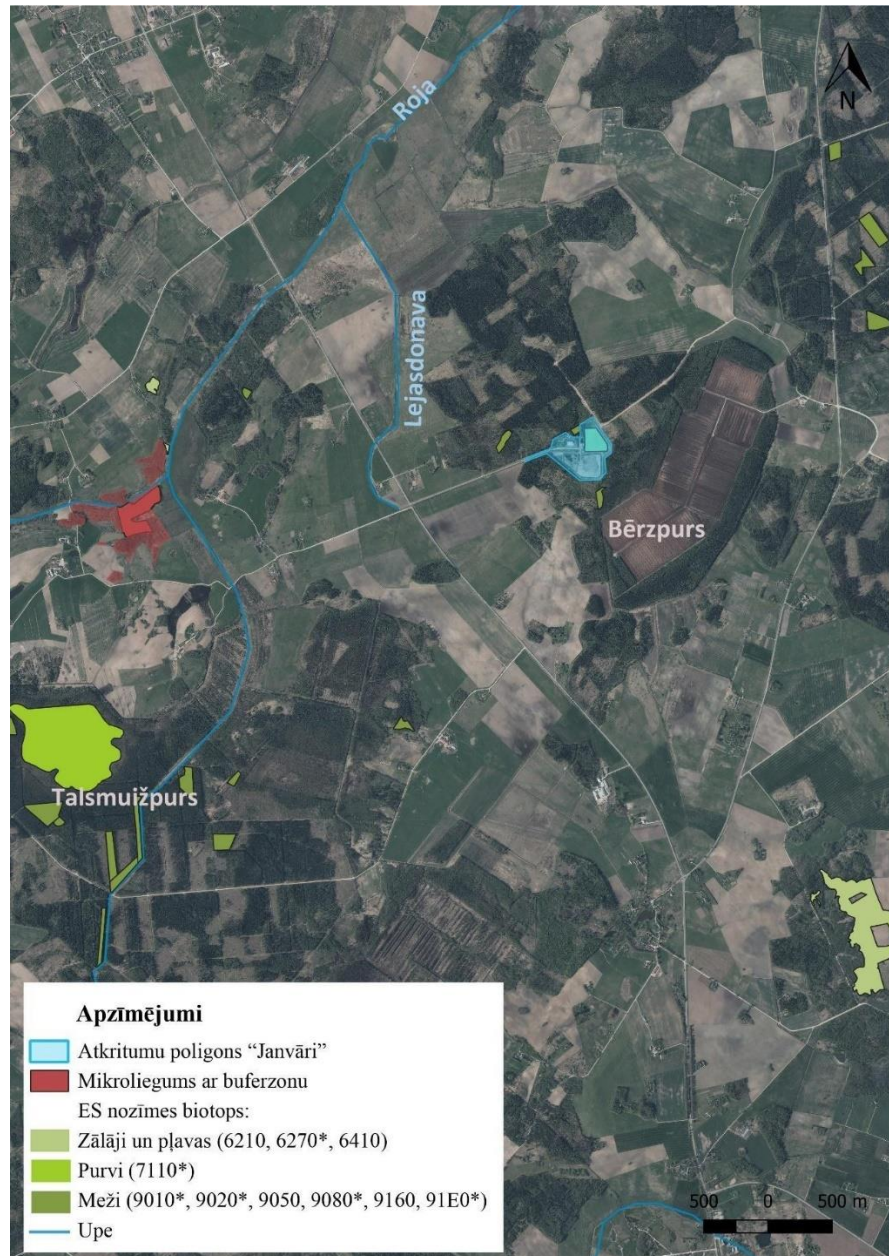
Tuvākie senkapi no SAP "Janvāri", kuriem ir piešķirts reģiona vai vietējais nozīmes kultūras pieminekļu statuss izvietoti: Laidzē (6 km uz dienvidaustrumiem no poligona) - Sviķēnkalns – senkapi (ID 2223); Talsu novada, Laidzes pagastā (6,6 km uz dienvidaustrumiem no poligona) – Krūmešu viduslaiku kapsēta (ID 2225); Talsu novada, Laidzes pagastā (6,7 km uz dienvidaustrumiem no poligona) – Kūlu viduslaiku kapsēta (ID 2226); Talsu novada, Laidzes pagastā (6,7 km uz dienvidaustrumiem no poligona) - Krojvalku viduslaiku kapsēta (Elku kapi) (ID 2224).

4.6. Darbības vietas apkārtnē esošo dabas vērtību raksturojums

Likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” un tam pakārtoto Ministru kabineta noteikumos noteiktās prasības un nosacījumi ņemti vērā, veicot Paredzētās darbības un tai piegulošo teritoriju bioloģiskās daudzveidības izpēti un novērtējumu, kā arī, identificējot tuvākās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, tai skaitā *Natura 2000* teritorijas un izvērtējot paredzētās darbības īstenošanas iespējamo ietekmi uz tām, iespējamo ietekmju būtiskumu un kompensācijas pasākumu izstrādes nepieciešamību. Novērtējot paredzēto darbību, 2023. gadā ir veikta SAP "Janvāri" piegulošās teritorijas bioloģiskās daudzveidības izpēte, īpašu uzmanību pievēršot iespējamai īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem, un to esamību uzņēmuma teritorijas tuvumā.

Paredzētā darbība (t.sk. esošais pievedceļš) neatrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, SAP "Janvāri" un tā tuvākajā apkārtnē nav konstatētas īpaši aizsargājamās augu sugas, biotopi, arī citas bioloģiskās vērtības. Darbības vietai saistībā ar ornitofaunu nekāda aizsardzības statusa nav. Dabas vērtības poligona teritorijas apkārtnē atspoguļotas 4.5. attēlā.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

4.5. attēls. Dabas vērtības pētījuma teritorijas apkārtnē. Informācijas avots Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldes sistēma "Ozols" (2023) (avots: L. Strazdiņa, Biologa atzinums, 2023)

Paredzētās darbības teritorija, tāpat SAP "Janvāri" poligons neietilpst īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, mikroliegumā un *Natura 2000* teritorijā vai dabas resursu aizsargjoslās un nerobežojas ar tām.

Poligona teritorijas tuvākā apkaimē atrodas mikroliegums mazajam ērglim *Clanga pomarina* (ID 91094, atrodas 3 km uz R no poligona). Apkārtnē fragmentāri sastopami Eiropas Savienības nozīmes biotopi - meži, zālāji un purvi. Atkritumu poligona krātuves izbūves rezultātā netiks ietekmētas minētās aizsargājamās dabas teritorijas vai ES nozīmes biotopi.

SAP "Janvāri" piegulošajā mežu masīvā atzīmējami atsevišķi ES nozīmes mežu biotopi: 9080* Stagnāju meži; 91E0* Aluviāli meži (aluviāli krastmalu un palieņu meži); 9010* Veci vai dabiski boreāli meži. Citi ES nozīmes mežu, purvu vai zālāju biotopi atrodas vairāk nekā 2,3 - 2,5 km attālumā no plānotās darbības vietas un detalizētāk nav analizēti.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

Poligona apkārtnē atrodas vairāki aizsargājamie koki, dižkoki un potenciālie dižkoki – parastie ozoli *Quercus robur* 2,8 km attālumā uz R (ID 539088, ID 558335), 2,7 km uz D (ID 108897), un 2,6 km attālumā uz ziemeļaustrumiem no atkritumu poligona (ID 490028).

Sertificēts eksperts sugu un biotopu aizsardzības jomā Dr. biol. Līga Strazdiņa veica Paredzētās darbības un tai piegulošo teritoriju apsekošanu un sniedza Biologa atzinumu (5. pielikums). Paredzētās darbības un tai piegulošajās teritorijās eksperte nav konstatējusi retas un īpaši aizsargājamas vaskulāro augu vai sūnu sugas, un tajā nav identificēti ES nozīmes biotopi, tostarp īpaši aizsargājamo sugu atradnes un aizsargājami biotopi. Eksperte secina, ka arī poligonā jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izbūves rezultātā netiks ietekmētas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, mikroliegumi un *Natura 2000* teritorijas.

4.7. Darbības vietā un tās apkārtnē esošo citu vides problēmu un paaugstinātas bīstamības objektu raksturojums

SAP "Janvāri" saskaņā ar jau augstākās nodaļās sniegto informāciju izvietots samērā reti apdzīvotā vietā. Tuvākā apdzīvotā vieta ir Valdgales ciems, kas atrodas aptuveni 3,2 km attālumā uz dienvidiem, savukārt tuvākā apdzīvotā viensēta atrodas aptuveni 1 km attālumā uz rietumiem no poligona teritorijas. Poligons tiek ieskauts mežu masīvu teritorijās, kas tālāk robežojas arī ar lauksaimniecībā izmantojamām zemēm, kurās gan tiek veiktas ar lauksaimniecību saistītas darbības.

Piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas

Piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas Latvijā ir daļēji apzinātas un apkopotas LVGMC uzturētajā "Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā". VVD sadarbībā ar LVGMC radījis informācijas sistēmu, kas satur datus par piesārņotām un potenciāli piesārņotām vietām Latvijā. Potenciāli piesārņoto teritoriju atainojums SAP "Janvāri" tuvumā sniegts 4.6. attēlā.

Talsu novadā atrodas viena piesārņota vieta – SIA "Stena" naftas bāze (Stacijas iela 2, māja "Stendes naftas bāze", Stende) un 137 potenciāli piesārņotas vietas, kas lokāli rada grunts un pazemes, īpaši gruntsūdeņu piesārņojuma risku. Piesārņotajās vietās piesārņojuma avots un veids ir apzināti.

Potenciāli piesārņoto vietu reģistrā ir iekļauti objekti, kurās saimnieciskā darbība ir bijusi saistīta ar iespējamu risku, taču vietas izpēte parasti nav veikta un līdz ar to nav precīzas informācijas par piesārņojuma klātbūtni, tā veidu, apjomu un izplatību. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas Talsu novadā ir fermas, ķīmikāliju noliktavas, sadzīves atkritumu izgāztuves, degvielas uzpildes stacijas, ražotnes, mehāniskās darbnīcas, bijušie militārie objekti. Galvenās piesārņojošās vielas ir naftas produkti, smagie metāli, minerālmēsli, organiskais mēslojums, pesticīdi, citas ķīmiskas vielas un to sadalīšanās produkti. Daļā objektu arī pašlaik notiek saimnieciskās darbība (fermas, degvielas uzpildes stacijas). Sadzīves atkritumu izgāztuves līdz ar sadzīves atkritumu poligona nodošanu ekspluatācijā ir rekultivētas un tajās tiek veikts vides kvalitātes monitorings. Turpmāk ir svarīgi, iesaistot šīs vietas novada attīstībā, veikt to izpēti, un, ja nepieciešams, sanācību vai monitoringu.

Atbilstoši reģistra datiem, poligona SAP "Janvāri" tuvākā potenciāli piesārņotā teritorija ir Ārlavas pagastā esošā zemnieku saimniecība "Upeskalni" (darbība: dzīvnieku novietnes), reģ. Nr. 49001005191, (Ārlavas pagastā), kas atrodas ap 1,2 km uz ziemeļaustrumiem (4.7. attēls).

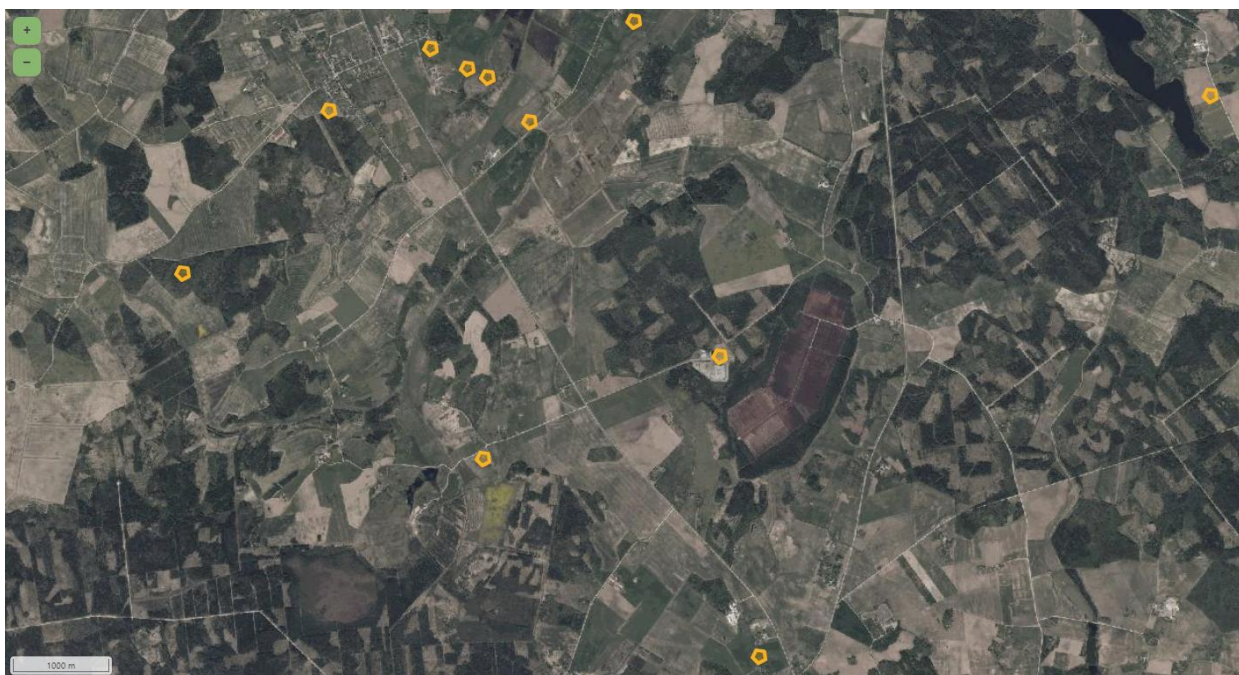
Tāpat pie potenciāli piesārņotajām vietām, aptuveni 1,5 km uz dienvidrietumiem no poligona Valdgales pagastā, tiek pieskaitītas vēl divas saimniecības, kurās atrodas dzīvnieku novietnes: zemnieku saimniecība "MUCENIEKI", reģ. Nr. 49001000298 un fiziskai personai piederošā nekustamajā īpašumā "Jaunbirzēs". 1,6 km uz ziemeļiem izvietota vēl viena zemnieku saimniecība "ROGAS" (darbība: dzīvnieku novietnes), reģ. Nr. 490011002231. Aptuveni 2 km uz ziemeļiem atrodas kokapstrādes uzņēmums "VECKALĒJI", reģ. Nr. 46101013770 (Valdgales pagasta "Veckalējos") un mehānisko transportlīdzekļu darbnīcas SIA "CVS", reģ. Nr. 49003001300 (Laidzes pagasta "Gruntniekos").

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

Tuvākais uzņēmums poligonam ar B piesārņojošās darbības atļauju izvietots 2,2 km uz ziemeļrietumiem, kas ir SIA "TALSU ŪDENS" reģ. Nr. 49003000076, (darbība: notekūdeņu attīrīšanas iekārtas).

SAP "Janvāri" tuvākā piesārņotā vieta (~17 km no poligona uz dienvidiem) ir vēsturiskais naftas produktu piesārņojums SIA "Stena" naftas bāze (Stacijas iela 2, māja "Stendes naftas bāze", Stende). Stendes naftas bāzē atrodas termināls, iekārtas ķīmisko vielu sajaukšanai un uzglabāšanai. Objekts ir piesārņots ar naftas produktiem (grunts un gruntsūdeņu piesārņojums 0 – 3 m dziļumā).

Poligona tuvākajā apkaimē vidi degradējošās teritorijas kopumā sasaistītas ar kopējās ainavas kvalitāti. Ainavas kvalitāti ietekmējošie faktori ir nesakārtoti un neapsaimniekoti īpašumi un dabas objektu teritorijas, piemēram, piemēslotie ceļi un grāvmalas, lauku ainavā – nesakopti vai pamesti īpašumi, daudzviet sliktais ceļu stāvoklis vietējas nozīmes autoceļiem, pilsētu un ciemu ainavā – nepabeigtās jaunbūves un sliktais autoceļu stāvoklis.

4.6. attēls. Sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" apkaimes potenciāli piesārņoto vietu karte (Avots: Valsts vides dienests, 2024. g.)

Vides risku teritorijas

Riska situācijas cilvēku veselībai, arī apdraudējumu to īpašumiem var radīt dabas apstākļi, esošās un bijušās rūpnieciskās un saimnieciskās darbības objekti.

Talsu novadā būtiskākie iespējamie vides riski saistāmi ar:

- applūstošajām teritorijām;
- pazemes ūdeņu piesārņošanas augsta riska teritorijām;
- paaugstinātas ugunsbīstamības teritorijām;
- piesārņotām un potenciāli piesārņotām vietām;
- bīstamo kravu pārvadājumu maršrutiem pa autoceļiem un dzelzceļu;
- riska virszemes ūdensobjektiem;
- ar Sosnovska latvāni invadētām teritorijām.

Talsu novadam, ievērojot tā centrālās daļās ģeogrāfisko novietojumu Austrumkursas augstienē, atšķirībā no citiem novadiem Latvijā nav izteikts teritoriju applūšanas risks. Applūšana vērojama zemienēs un ielejās pavasaros, kūstot sniegam, atsevišķos gadījumos – īpaši stipru lietusgāžu laikā.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

Talsi un to apkārtnē Ventas upes baseina apgabala plānā ir atzīmēta kā teritorija ar augstu pazemes ūdeņu piesārņojuma risku, ko nosaka teritorijas ģeoloģiskā uzbūve un tas, ka tā ir artēzisko ūdeņu resursu papildināšanās apgabals. Savukārt Paredzētās darbības teritorijai 1,5 km attālumā uz ziemeļiem atrodas Ķēšupe, kas pieder Rojas upes baseinam, kas nav pieskaitāma pazemes ūdeņu piesārņojuma risku apgabalā. Ķēšupes applūšanas risks ir vērtējams kā zems.

Informāciju par Talsu novadā piesārņotām un potenciāli piesārņotām vietām skat. šajā nodaļā augstāk.

Novadu Strazdes, Lībagu un Ģibuļu pagastā šķērso bīstamo kravu pārvadājumu maršruts pa valsts autoceļu A10 Rīga – Ventspils. Pa autoceļu pārvadātie kravu apjomi netiek uzskaitīti. Avāriju gadījumā kravu pārvadājumi pa autoceļu A10 var lokāli radīt apkārtējās vides piesārņojumu. Dzelzceļa līnija Rīga – Ventspils šķērso Stendes pilsētu, Virbu, Lībagu un Ģibuļu pagastus. Pa to tiek pārvadātas bīstamās kravas, kas, notiekot avārijai, var piesārņot apkārtējo vidi ar naftas produktiem un citām ķīmiskajām vielām. Gan A10 apskatītais posms, gan dzelzceļa līnija no SAP "Janvāri" atrodas pietiekami tālu, lai, avārijas gadījumā iespējamo ietekmju sekas jebkādā veidā būtu attiecināmas uz poligonu, tai sk. Paredzēto darbību.

Tā kā Talsu novads ir bagāts ar mežiem, tie vasarās, īpaši priežu meži, ir paaugstinātas ugunsbīstamības teritorijas. Šādas audzes sastopamas visu pagastu mežos, tai skaitā parastā *priede Pinus sylvestris* aug mežā (meža augšanas apstākļu tips - damaksnis), kas atrodas SAP "Janvāri" tiešā tuvumā.

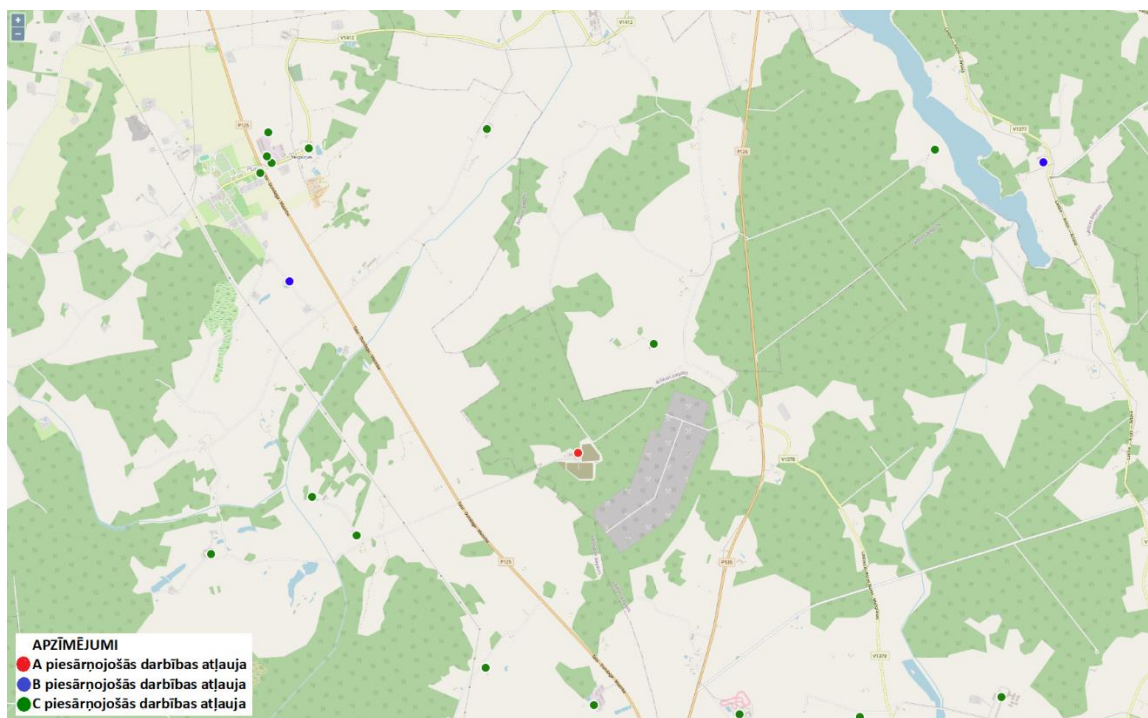
Sosnovska latvānis *Heracleum sosnovskyi* Manden Latvijā ir atzīta par invazīvo augu sugu. "Augu aizsardzības likumā" tā ir definēta kā Latvijas dabai neraksturīga suga, kura apdraud vietējās sugas un to dzīvotnes vai rada ekonomiskus zaudējumus, kaitējumu videi vai cilvēka veselībai. Atbilstoši Valsts augu aizsardzības dienesta datiem (uz 24.08.2021.), Talsu novada teritorijā ir uzmērīti ar Sosnovska latvāni invadēti 40 lauki ar kopējo platību 204,78 ha.

Apkārtnē esošo citu riska objektu raksturojums, to aizsargjoslas

SAP "Janvāri" teritorijas tiešā tuvumā neatrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un mikroliegumi, kā arī kultūras un dabas matojuma pieminekļi, riska teritorijas vai objekti. Poligonam piegulošajā teritorijā nav rūpnieciska rakstura zonas, kurās notiek ražošana. Tuvāko un lielāko ražošanas uzņēmumu attālums no poligona teritorijas ir pietiekami tālu, lai ņemtu vērā potenciālās savstarpējās ietekmes uz vidi.

Poligonā tuvākajā apkaimē nav uzņēmumu, kam būtu izsniegtas A kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas. Savukārt tuvākais un lielākais uzņēmums, saskaņā ar VVD Publisko datu reģistra informāciju (4.7. attēls), kas veic B kategorijas piesārņojošās darbības, ir SIA "TALSU ŪDENS" Valdgales pagasta Pūņu ciema notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, kas atrodas 2,2 km uz ziemeļrietumiem no poligona.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

4.7. attēls. A, B un C kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" apkaimē (avots: Valsts vides dienests, 2024. g.)

SAP "Janvāri" tuvākie infrastruktūras objekti ar teritorijas izmantošanas aprobežojumiem ir 20 kilovoltu elektronisko sakaru līnija, kas iet no ceļa P125 un pieiet līdz pašam poligonam; valsts reģionālais autoceļš P125 (ap 1,2 km uz rietumiem) un pašvaldības autoceļš, kas iet no ceļa P125 līdz poligonam.

Gan drošības (gar gāzesvadu, dzelzceļu, autoceļu), gan ekspluatācijas (gar elektrotīkliem, gāzesvadu) aizsargjoslas ir noteiktas saskaņā ar "Aizsargjoslu likumu", kur noteikts ne tikai to platums, bet arī saimnieciskās darbības aprobežojumi. SAP "Janvāri" teritorija nepārklājas ar iepriekš minēto aizsargjoslu zonu.

Ne poligona tieša tuvumā, ne visā Talsu novadā nav ražošanas objektu, kuriem saskaņā MK noteikumi Nr. 131 ir jāizstrādā rūpniecisko avāriju novēršanas programma, drošības pārskati vai civilās aizsardzības plāns.

Vidi apdraudošu saimniecisko objektu plānošanu un būvniecības vietas, tai skaitā arī atkritumu apglabāšanas poligonus, jāizvēlas ar iespējami zemākiem vides riskiem. Ņemot vērā augstāk šajā nodaļā aprakstīto, kopumā vērtējot, SAP "Janvāri" tuvumā nav tādu objektu, kuru darbība kaut kādā veidā varētu negatīvi ietekmēt objekta pašreizējo vai Paredzēto darbību kopumā. Gadījumā, ja arī piegulošajās teritorijās veidotos avārijas situācijas, piemēram, degvielas (vai citu ķīmisku vielu) noplūde, avāriju gadījumi bīstamo kravu pārvadājumos, ugunsgrēks, neattīrītu kanalizācijas notekūdeņu noplūde, gaisu piesārņojošo vielu ietekme u.c. ietekmi uz vidi izraisošas darbības, tām būtu lokāls raksturs, kas nevarētu ietekmēt poligona darbību ilgtermiņā. Plaša mēroga avāriju gadījumi un scenāriji šī ietekmes uz vidi novērtējuma kontekstā netiek skatīti. Paredzētā darbība SAP "Janvāri" teritorijā tiks organizēta likumdošanā noteiktajā kārtībā, un kopumā nav sagaidāma būtiska un nozīmīga ilgtermiņa ietekme uz blakus piegulošajām teritorijām.

4.8. Esošā vides stāvokļa novērtējums paredzētās darbības neīstenošanas gadījumā

Videi radītie traucējumi vai zaudējumi paredzētās darbības īstenošanas rezultātā tiek iespējami mazināti, jo darbība plānota teritorijā, kur jau līdz šim notikusi un turpinās atkritumu apsaimniekošana, ievērojot saistošo normatīvo aktu prasības. Paredzētās darbības vieta tieši pieguļ meža masīviem, kas tālāk robežojas arī ar lauksaimniecībā izmantojamām zemēm, kur notiek aktīva lauksaimnieciskā darbība un zemes izmantošana.

Poligona esošā darbība un attīstības plāni, kā arī piegulošo teritoriju izmantošanas raksturs savstarpēji nekonfliktē un atbilst pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteiktajiem zemes lietošanas mērķiem un saimnieciskās darbības iespējām. Turklāt jau tagad Paredzētās darbības teritorija saskaņā ar "Talsu novada teritorijas plānojumā (*Talsu novada (administratīvā teritorija līdz 01.07.2021.) teritorijas plānojuma grozījumi, redakcija 3.3.*)" noteikto funkcionālo zonējumu atrodas Tehniskās apbūves teritorijā (TA), kur kā viens no galvenajiem izmantošanas veidiem ir atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūve. Tāpēc nav pamata uzskatīt, ka plānotās sadzīves atkritumu apglabāšanas poligona infrastruktūras paplašināšanas rezultātā videi radīsies būtiski traucējumi vai zaudējumi. Papildus jānorāda, ka šobrīd plānotie paredzētās darbības tehniskie risinājumi un piekļuves iespējas nav pretrunā ar saistošajiem teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem. Poligona teritorijā jau šobrīd ir nepieciešamais inženiertehniskās apgādes nodrošinājums (pievedceļš, elektroapgāde, apgaismojums, ūdensapgāde, sadzīves un lietus notekūdeņu savākšanas sistēma, elektronisko sakaru tīkli un infiltrāta savākšanas sistēma). Tas nozīmē, ka paredzētās darbības īstenošana esošajā teritorijā neradīs nepieciešamību pēc jaunām darbībām inženiertehniskās infrastruktūras nodrošināšanai. Tas kopumā veicina šīs teritorijas līdzsvarotu attīstību un būtiski samazina riskus negatīvai ietekmei uz apkārtējo vidi.

Ņemot vērā, ka nekustamajā īpašumā ar kadastra apzīmējumu Nr. 8868 001 0066, kura robežās arī tiks paplašināts poligons, šobrīd jau notiek aktīva saimnieciskā darbība, Paredzētā darbība, proti Krātuves būvniecība un ekspluatācija, šai teritorijā neradīs nelabvēlīgu ietekmi.

Tāpat jāatzīmē, ka saskaņā ar Dr. biol. Līgas Strazdiņas atzinumā sniegto informāciju, pētāmajā teritorijā nav konstatētas retas un īpaši aizsargājamās vaskulāro augu vai sūnu sugas, un tajā nav identificēti ES nozīmes biotopi, tostarp īpaši aizsargājamo sugu atradnes un aizsargājami biotopi. Plānotās jaunās krātuves izbūves teritorija klāta ar atsevišķiem krūmiem, aizaugušiem zālājiem un krūmājiem, kas nav atzīstami par potenciālām dabas vērtībām.

Trokšņa un emisiju gaisā novērtējumos konstatēts, ka:

- trokšņa līmenis ārpus SAP "Janvāri" nepārsniedz normatīvajos aktos noteiktās robežvērtības;
- emisijas gaisā, atbilst emisiju limitā noteiktajam, vai ir mazākas un nepārsniedz normatīvajos aktos noteiktās robežvērtības;
- smaku emisijas nepārsniedz normatīvajos aktos noteiktās robežvērtības poligona un tam piegulošajās teritorijās.

Detalizētāks Paredzētās darbības ietekmes novērtējums uz vidi, tai sk. arī ekspertu atzinumi, ir sīkāk apskatīti nākamajā, proti, 5. nodaļā.

5. Iespējamā ietekme uz vidi un tās novērtējums objekta izbūves un ekspluatācijas laikā

5.1. Būvdarbu radīto ietekmju raksturojums un novērtējums, iespējamie ierobežojošie nosacījumi, organizatoriskie un inženiertehniskie pasākumi

Būvdarbus organizē un veic tā, lai kaitējums videi būtu iespējami mazāks. Būvdarbu laikā parasti ietekme uz vidi visvairāk saistīta ar:

- Satiksmi un autoparku, kas izraisa troksni, putekļus, smaku no auto izplūdes gāzēm;
- Celtniecības darbiem, piemēram, cieto daļiņu nogulsnešanās ūdens objektos, iespējamās naftas produktu noplūdes, iespējamās ķīmikāliju izplūdes, atsevišķu būvdarbu izraisītais troksnis.

Istenojot Paredzēto darbību, īpaši būvdarbu laikā, ir sagaidāmas īslaicīgas neērtības apkārtējiem iedzīvotājiem. Tās galvenokārt būs saistītas ar būvdarbiem un iespējamām neērtībām vai traucējumiem tiešā būvlaukuma tuvumā. Iespējams būvtechnikas kustības intensitātes pieaugums, kā arī papildus transporta satiksme būvmateriālu un iekārtu piegādei. Minētie jautājumi tiks risināti, izstrādājot būvprojektu, kā arī sagatavojot darbu veikšanas projektu pirms būvdarbu uzsākšanas. Šajos dokumentos tiks paredzēti satiksmes organizācijas risinājumi, lai radītu pēc iespējas mazākas neērtības apkārtējiem iedzīvotājiem un zemju īpašniekiem.

Būvdarbu tehnoloģiskos procesus paredzēts veikt pēc plūsmas metodes, savienojot tos secībā laika ziņā, kā arī, ņemot vērā būvdarbu veikšanai piemērotus laikapstākļus. Būvdarbi tiks veikti darba dienās, darba laikā (no plkst. 8:00 līdz 19:00). Nakts stundās un brīvdienās ar būvdarbiem saistītas aktivitātes poligona teritorijā nenotiks. Detalizēta būvdarbu veikšanas kārtība tiks noteikta izstrādājamajā būvprojektā, ko izstrādā saskaņā ar 2014. gada 19. augusta Ministru kabineta noteikumiem Nr. 500 "*Vispārīgie būvnoteikumi*" un 2017. gada 9. maija Ministru kabineta noteikumiem Nr. 253 "*Atsevišķu inženierbūvju būvnoteikumi*".

Veicot būvniecības darbus, tiks ievēroti visi piesardzības un drošības pasākumi, lai pasargātu grunti, gruntsūdeņus, gaisu un apkārtējo teritoriju kopumā no potenciālā piesārņojuma. Papildus, lai novērstu vai ierobežotu potenciālās ietekmes, tiks veikti ietekmi uz vidi mazinoši pasākumi:

- Optimāla darbu plānošana, organizācija un vienmērīga būvniecības procesa nodrošināšana. Būvobjektā strādājošā personāla instruktāža par darbu drošību un vides aizsardzības ievērošanu būvdarbu objektā un būvdarbu procesā;
- Periodiskas ievadamā būvniecībai nepieciešamā izejmateriāla analīzes un to iespējamā piesārņojuma kontrole;
- Darba zonas uzturēšana kārtībā;
- Sadzīves atkritumu konteinera uzstādīšana;
- Būvniecības atkritumu savākšanas konteinera uzstādīšana;
- Biotualešu uzstādīšana un to regulāra apsaimniekošana;
- Lai nepieļautu grunts piesārņojumu ar naftas produktiem, patstāvīgi tiks uzraudzīts, lai nebūtu degvielas, darba šķidrumu un eļļu nosūces no būvobjektā izmantojamo mehānismu un transporttechnikas dzinējiem. Gadījumā, ja notiktu piesārņojošo vielu noplūde gruntī būvdarbu laikā, šim nolūkam nekavējoties tiks izmantoti naftas produktus absorbējoši paklāji, salvetes vai kā absorbents lietotas zāģu skaidas. Absorbējošie materiāli būs pieejami būvlaukuma palīgtelpās. Būvlaukuma teritorijā būs novietots arī kontainers bīstamo atkritumu savākšanai (piem., ar naftas produktiem piesārņotas grunts savākšanai);

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

- Būvdarbi tiks veikti nepieļaujot būvlaukuma piegružošanu ar būvniecības atkritumiem, piesārņošanu ar notekūdeņiem;
- Transporttehnikas motora izslēgšana, ja tā darbība nav nepieciešama;
- Būvtehnikas uzpilde ar degvielu tiks veikta vietās ar cieto segumu un degvielas pievedēji tiks nodrošināti ar naftas produktus absorbējošo materiālu;
- Beramkravu transportēšanas laikā vaļējās kravas tiks pārsegtas ar smalko daļiņu aizturošu materiālu;
- Būvniecības laikā tiks izmantotas iekārtas/transporttehnika, kas atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām un iekārtu/transporta skaņas jaudas līmeņi nedrīkst pārsniegt noteiktās maksimālās trokšņa emisijas robežvērtības;
- Pabeidzot būvdarbus, sadzīves ēkas, komunikācijas, konteineri no teritorijas tiks izvesti.
- Krātuvei piegulošā teritorija un pievedceļi tiks labiekārtoti.

Veicot būvdarbus tiks ievēroti visi piesardzības un drošības pasākumi, lai pasargātu grunti, gruntsūdeņus, virszemes ūdeņus, gaisu un apkārtējo teritoriju kopumā no potenciālā piesārņojuma. Būvniecības ietekmes galvenokārt ir salīdzinoši īslaicīgas vai vidēji īslaicīgas. Šo darbību radītās ietekmes ir pārvaldāmas, turklāt, tās beidzas līdz ar būvniecības darbu beigām. Kopumā būvniecības laikā, ievērojot darba drošības prasības un augstāk minētos ietekmi uz vidi mazinošos pasākumus, ietekme uz vides kvalitāti paredzētās darbības piegulošajās teritorijās nav sagaidāma. Tāpat ne būvniecības, ne ekspluatācijas fāzē nav prognozējams elektromagnētiskais, gaismas vai siltuma starojums.

5.2. Transporta plūsmas intensitātes izmaiņas objekta būvniecības un ekspluatācijas laikā

Paredzētās darbības īstenošanai nav nepieciešams izskatīt jaunas piekļūšanas alternatīvas vai būvēt jaunus pievedceļus. Esošais pievedceļš, tā stāvoklis, kā arī pašreizējā un plānotā satiksmes intensitāte ir pietiekama plānotās infrastruktūras paplašināšanai SAP "Janvāri". Paredzams, ka lielāka transporta infrastruktūras noslodze uz plānotā pievedceļa būs būvdarbu periodā. Savukārt poligona turpmāka ekspluatācija, uzsākot atkritumu pārstrādi un samazinot apglabājamo atkritumu apjomu, transporta infrastruktūru ietekmēs nebūtiski. Tāpat arī pašreizējais apdzīvojuma blīvums, esošais teritorijas izmantošanas raksturs un plānotā teritorijas attīstība paredzētās darbības teritorijas apkārtnē, neliecina par ievērojamu transporta infrastruktūras noslodzi un satiksmes intensitātes pieaugumu tuvākā nākotnē. Prognozētās transporta intensitātes izmaiņas paredzētās darbības īstenošanas gadījumā būs maznozīmīgas, un neradīs traucējumus vai zaudējumus apkārtnes iedzīvotājiem. Tāpat arī ietekme uz valsts un pašvaldību autoceļu tīklu un satiksmes intensitāti būs nenozīmīga.

Īstenojot Paredzēto darbību, īpaši būvdarbu laikā, ir sagaidāmas īslaicīgas neērtības apkārtējiem iedzīvotājiem. Tās galvenokārt būs saistītas ar būvdarbiem un iespējamām neērtībām vai traucējumiem tiešā būvlaukuma tuvumā. Iespējams būvtehnikas kustības intensitātes pieaugums, kā arī papildus transporta satiksme būvmateriālu un iekārtu piegādei. Būvdarbu laikā poligona teritorijā celtniecības darbus vidēji veiks četrām smagās tehnikas vienībām, buldozers. Atsevišķi tiek prognozēts periodisks (maksimāli līdz septiņām vienībām dienā, kas mijas ar periodiem, kad materiāla piegāde netiks veikta) smagās tehnikas pieaugums laikā, kad uz būvlaukumu tiks piegādāts celtniecības darbiem paredzēts materiāls, piemēram, smilts un šķembu kravas. Gan celtniecības materiāli, gan iekārtas, kas būs nepieciešamas plānotajiem infrastruktūras paplašināšanas darbiem, poligona teritorijā tiks ievestas, ievērojot poligona darba laiku, kā arī transporta kustības nosacījumus.

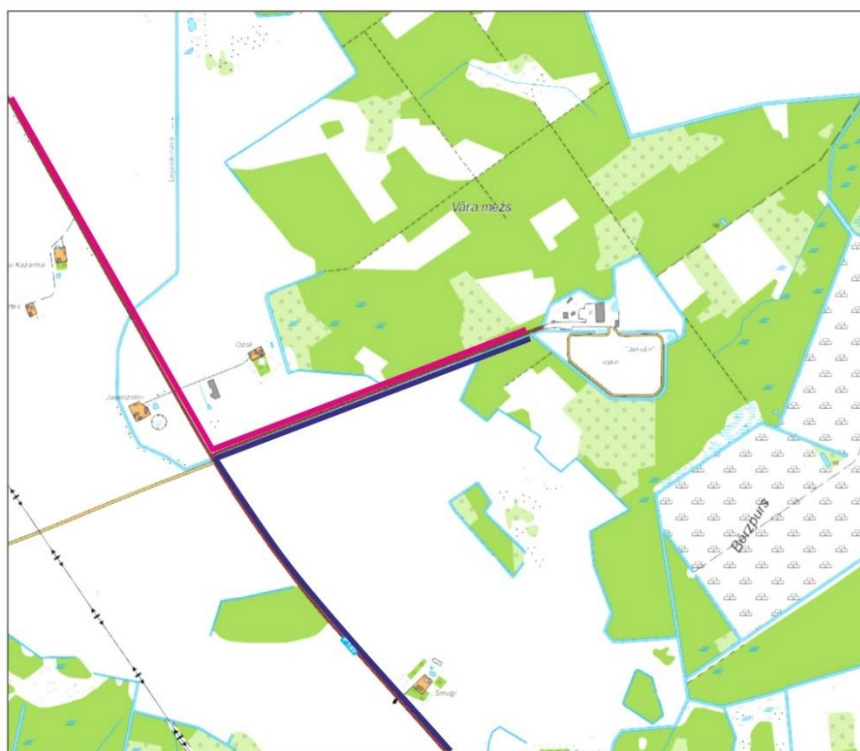
Būvdarbu laikā 2. būvniecības kārtas un 4. būvniecības kārtas ietvaros tiek prognozēts periodisks (maksimāli līdz 7 vienībām dienā, kas mijas ar periodiem, kad materiāla piegāde netiks veikta) smagās tehnikas pieaugums laikā, kad uz būvlaukumu tiks piegādāts būvdarbiem paredzēts materiāls, piemēram, smilts kravas. Gan būvniecības materiāli, gan iekārtas, kas būs nepieciešamas plānotajiem infrastruktūras

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

paplašināšanas darbiem, poligona teritorijā tiks ievestas, ievērojot poligona darba laiku (no plkst. 8:00 līdz 19:00), kā arī transporta kustības nosacījumus.

Detālāk minētie jautājumi tiks risināti, izstrādājot būvprojektu, kā arī sagatavojot darbu veikšanas projektu pirms būvdarbu uzsākšanas. Šajos dokumentos tiks paredzēti arī satiksmes organizācijas risinājumi, lai radītu pēc iespējas mazākas neērtības apkārtnē iedzīvotājiem un tuvākajā apkaimē esošajiem zemju īpašniekiem.

Nemot vērā to, ka SIA "PIEJŪRA" turpinās apkalpot daļu Ziemeļkurzemes AAR (Jūrmalas valstspilsēta, Talsu un Tukuma novadi), Paredzētās darbības īstenošanas gadījumā reisu biežuma pieaugums kopumā netiek prognozēts, izņemot, kā jau minēts iepriekš, nelielu tā pieaugumu būvdarbu laikā. Turklāt pievedceļš poligonam ir veidots tā, lai transporta līdzekļi netraucētu satiksmes drošību un neradītu neērtības apkārtnē iedzīvotājiem. Līdz ar to prognozētās transporta intensitātes izmaiņas paredzētās darbības īstenošanas gadījumā, būs maznozīmīgas un neradīs traucējumus vai zaudējumus apkārtnes iedzīvotājiem. Tāpat arī ietekme uz blakus esošo valsts un pašvaldību autoceļu tīklu un satiksmes intensitāti būs nenoīmīga. Šī brīža un arī pēc Paredzētās darbības īstenošanas atkritumu transportēšanas maršrutu shēma ārpus atkritumu poligona teritorijas (no valsts reģionālā autoceļa P125 Talsi – Dundaga - Mazirbe) attēlota 5.1. attēlā.

- Talsu novads: Dundagas, Īves, Kolkas, Valdgales pagasts
- Jūrmalas valstspilsēta
- Talsu novads:** Talsu pilsēta, Sabiles pilsēta, Stendes pilsēta, Valdemārpils pilsēta, Abavas, Ārlavas, Balgales, Ģibuļu, Kūļciema, Laidzes, Laucienes, Lībagu, Lubes, Mērsraga, Rojas, Strazdes, Vandzenes, Virbu pagasts
- Tukuma novads:** Tukuma pilsēta, Kandavas pilsēta, Cēres, Degoles, Džūkstes, Engures, Irlavas, Jaunpils, Jaunsātu, Kandavas, Lapmežciema, Lestenes, Matkules, Pūres, Sēmes, Slampes, Smārdes, Tumes, Vānes, Viesatu, Zantes, Zemītes, Zentenes pagasts

5.1. attēls. Atkritumu transportēšanas maršrutu galveno plūsmu virzieni ārpus sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijas

Jaunās Krātuves izbūve nerada izmaiņas pašreizējā atkritumu pieņemšanas, šķirošanas un nodošanas apglabāšanai sistēmā. Izmainās tikai apglabāšanas vieta un pavisam neliela daļa no transporta ceļa, kas ved pēc atkritumu šķirošanas uz jauno Krātuvi. Turklāt, izrietoši no apglabājamo atkritumu apjoma samazināšanās tendences u.c. AAVP2028 izvirzīto mērķu īstenošanas, attiecīgi prognozēts arī atkritumu piegādātāju kravas transporta intensitātes samazinājums jaunizbūvētās krātuves ekspluatācijas laikā (atkritumu aizpildīšana). Nenožīmīgas atkritumu plūsmu izmaiņas sagaidāmas tikai SAP "Janvāri" teritorijas robežās. Izmainās tikai apglabāšanas vieta un attiecīgi neliela daļa transporta ceļa no atkritumu šķirošanas rūpnīcas un no BNA pārstrādes kompleksa uz apglabāšanas vietu. 3.31. attēlā shematiski parādīti SAP "Janvāri" šī brīža esošie atkritumu transportēšanas plūsmu galvenie virzieni (kreisā puse) un atspoguļotas atkritumu transportēšanas galvenās plūsmas (to izmaiņas) pēc Paredzētās darbības īstenošanas (labā puse).

Atbilstoši augstāk minētajam, prognozētās transporta intensitātes izmaiņas Paredzētās darbības īstenošanas gadījumā būs maznozīmīgas, un neradīs traucējumus vai zaudējumus apkārtnes iedzīvotājiem. Tāpat arī ietekme uz valsts un pašvaldību autoceļu tīklu un satiksmes intensitāti būs nenožīmīga.

5.3. Prognoze par iespējamām gaisa kvalitātes izmaiņām

SIA "PIEJŪRA" ir izsniegta A kategorijas piesārņojošas darbības atļauja (3. pielikums). SAP "Janvāri" darbība atbilst normatīvajos aktos un Piesārņojuma atļaujā izvirzītajiem nosacījumiem, tai skaitā emisijas ārpus poligona teritorijas nepārsniedz normatīvajos aktos noteiktās robežvērtības. Jaunās Krātuves ierīkošana nerada izmaiņas pašreizējā atkritumu pieņemšanas, šķirošanas un nodošanas apglabāšanai sistēmā. Izmainās tikai apglabāšanas vieta un neliela daļa no transporta ceļa no atkritumu šķirošanas rūpnīcas uz jauno apglabāšanas vietu (Krātuvi).

Paredzētās darbības ietvaros plānots izveidot atkritumu gāzes savākšanas sistēmu, kā arī nodrošināt apglabāto atkritumu atbilstošu un regulāru pārklāšanu, līdz ar to praktiski tiek novērstas atkritumu gāzu emisijas gaisā. Gāzes savākšanas sistēma nodrošina to, ka atkritumu gāzes nenonāk atmosfērā un tiek izmantotas kā atjaunojamās enerģijas avots. Ņemot vērā to, ka jaunās Krātuves gāzes savākšanas sistēma tiks izbūvēta pēc analogijas ar esošo un savienota ar poligonā šobrīd darbojošos biogāzes ieguves sistēmu, līdz ar to arī pēc Krātuves izbūves, ir attiecināms/piemērojams Gaisa emisiju novērtējums (6. pielikums). Tā kā gāzes sistēmas izveides un savākšanas princips plānots nemainīgs, netiek prognozētas gaisa kvalitātes izmaiņas, ko radīs biogāzes ieguves sistēmas pieslēgums Krātuvei.

Veiktie emisiju aprēķini un to izkļiedes modelēšana demonstrē, ka emisijas gaisā, tai skaitā smaku emisijas SAP "Janvāri" poligonā, iekļaujot arī jauno Krātuvi, nepārsniedz normatīvajos aktos noteiktās robežvērtības poligona un tam piegulošajās teritorijās. Pamatojoties uz augstāk minēto un ņemot vērā, ka saistībā ar Paredzētās darbības realizēšanu, tiks saglabātas līdz šim jau ieviestās darbības, kas saistītas ar pasākumiem gaisa emisiju novēršanā vai samazināšanā, var secināt, ka ietekmes uz gaisa kvalitāti paredzētās darbības īstenošanas procesā nav definējamas kā būtiskas ietekmes.

Lai mazinātu putekļu/emisiju izplatību apkārtējā vidē gan IVN objekta izbūves, gan ekspluatācijas laikā, paredzēti vairāki pasākumi, piemēram:

- Krātuvē izkrauto atkritumu sablīvēšana ar kompaktoru, secīgi apglabāto atkritumu regulāra pārklāšana ar pārklājuma materiālu;
- Lai novērstu atkritumu vieglās frakcijas iznēsāšanu ar vēju, katras darba dienas beigās krātuvē sablīvētie atkritumi tiek pārklāti ar 5 cm biezu tehniskā komposta kārtu;
- Pie atkritumu krātuves ir uzstādīti pārvietojamie aizsargsieti, lai novērstu apglabājamo atkritumu vieglās frakcijas (plēves, papīri) iznēsāšanu vēja iedarbībā. Uztveršanas sieti tiek pārvietoti atkarībā no vēja virziena un atkritumu apglabāšanas vietas. Aizsargsietu novietošana paredzēta tikai pie darba kārtas, jo, pirms pārejas uz jaunu darba kārtu, iepriekšējā tiek pārklāta ar tehniskā komposta kārtu, tādejādi atkritumu iznēsāšana vēja ietekmē būs aktuāla tikai aktīvajā daļā;

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

- Krātuves daļu, kurā nenotiek aktīvā atkritumu apglabāšana, pārklāšanu ar ilgstošas iedarbības pārklājumu;
- Būvniecības, būvju nojaukšanas un liela izmēra atkritumu vienmērīga izbēršana laukumā un noseģšana ar agroplēvi vai citu, līdzvērtīgu materiālu līdz šķirošanai, lai novērstu smalko frakciju izplatīšanos vēja ietekmē;
- Gada sausajos periodos veicot krātuves mitrināšanu ar infiltrātu;
- Būvlaukuma norobežošana ar žogu;
- Būvniecības procesā tiks izmantoti normatīvo aktu prasībām atbilstoši tehniskie līdzekļi, kuru emisijas gaisā atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

Paredzētās darbības ietekmes uz klimatu novērtējums

Nenoliedzami kā viens no SEG emisijas avotiem ir atkritumu apsaimniekošana. Paredzētās darbības potenciālo ietekmi uz klimatu varētu saistīt ar atkritumu gāzes veidošanos. Atkritumiem sadaloties, tie gaisā izdala milzīgu daudzumu metāna, kas ir spēcīga SEG gāze, tādējādi veicinot klimata pārmaiņas.

SAP "Janvāri" tiek veikta plānoto objektu smaku emisiju izvērtēšana un pasākumu plānošana atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. Operators iespēju robežās minimizē laiku, ko (potenciāli) smakojoši atkritumi pavada glabāšanas vai apstrādes vietās. Tiek veikta apglabājamo atkritumu ikdienas pārklāšana ar materiālu, kas samazina smaku izplatību. Pirms tam izkrautie atkritumi tiek sablīvēti ar kompaktoru, lai samazinātu putekļu un atkritumu vieglās frakcijas emisijas gaisā. Pēc nepieciešamības, normatīvo aktu kārtībā tiks veikti smaku mērījumi un modelēšana gan esošajām, gan plānotajām darbībām. Pārsniegumu gadījumā tiks izstrādāti un ikgadējā vides aizsardzības pasākumu un vides monitoringa plānā iekļauti kontrolējošie un/vai mazinošie pasākumi, un to ieviešanas laika grafiks.

Paredzētās darbības ietvaros tiks nodrošināta apglabāšanas vietas izolācija un atkritumu gāzu savākšana, tās novadot uz sadedzināšanas iekārtām, iegūstot elektroenerģiju un siltumenerģiju. Tādējādi šīs metāna gāze no IVN objekta – Krātuves, nenonāk atmosfērā.

Paredzētā darbība tiks veikta atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, kā arī saskaņā ar AAVP2028 definētajām nostādnēm. Tādējādi sniedzot ieguldījumu attīstības virzienos, ko nosaka Eiropas "Zaļais kurss" un Jaunais aprites ekonomikas rīcības plāns "Par tīrāku un konkurētspējīgāku Eiropu". Atbilstošas atkritumu apsaimniekošanas nodrošināšana ir viens no būtiskiem aspektiem ceļā uz klimatneitralitāti.

Iespējamās klimata pārmaiņas ar tām saistītas gaisa temperatūras izmaiņas, nokrišņu daudzuma vai gruntsūdens līmeņa nebūtiskas izmaiņas neietekmēs Paredzētās darbības vietu un Paredzētās darbības objektu – Krātuvi esošajā SAP "Janvāri" teritorijā. Tādējādi secināms, ka Paredzētā darbība ir klimatnoturīga un ir atzīmējams kā viens no pasākumiem klimatneitralitātes sasniegšanai Latvijā.

Kopumā raksturojot atkritumu gāzes emisiju pārvaldību SAP "Janvāri", tiek nodrošināta necaurļaidīgas atkritumu krātuves pamatnes izveide, kā arī papildītas krātuves noseģšana ar gāzes vāji caurļaidīgu materiālu, samazinot iespējamo metāna emisiju gaisā. Tiek nodrošināts iespējami mazs atkritumu izkraušanas laukums, pārējo atkritumu virsmu operatīvi pārklājot ar materiālu, kas samazina no atkritumiem radītu metāna emisiju gaisā. Pirms gāzes novadīšanas uz regulēšanas stacijām tiek savākts atkritumu gāzes kondensāts, novadot to uz infiltrāta attīrīšanas iekārtām. Atkritumu krātuvē tiek izvietotas horizontālās gāzes savākšanas caurules kombinējot ar vertikālām līnijām. No atkritumiem savāktā gāze tiek utilizēta koģenerācijas iekārtās, ražojot elektroenerģiju un siltumenerģiju. Atkritumu gāzes apsaimniekošanas sistēmā ir iestrādāta automātiska drošības sistēma, kas parāda sistēmas kļūdas un ļauj tās operatīvi novērst.

Izceļama pozitīva ietekme, nodrošinot atkritumu apglabāšanas krātuves ikdienas pārklājumu, kam ir vērā ņemama nozīme gaisa piesārņojuma ietekmes samazināšanai (emisijas gaisā, tostarp, smakas), salīdzinājumā ar pieeju, ja pārklājuma materiāls netiktu izmantots. Atbilstoši pasaules praksē izmantojamām labākajām tehnoloģijām, lai samazinātu emisiju un ietekmi uz vidi, SIA "PIEJŪRA" ikdienas darbībā ir ieviesusi apglabājamo atkritumu virsmas pārklāšanu ar pārklājuma materiālu. Īpaši jāatzīmē pārklājuma slāņa pozitīvā ietekme uz metāna izplūšanu atmosfērā samazinājumu. Metāna gāze ir videi nelabvēlīga, kas

rada siltumnīcas efektu, veicinot globālās klimata izmaiņas. Tāpat pie siltumnīcefekta gāzēm pieskaitāms oglekļa dioksīds un oglekļa monoksīds. Izmantojot pārklājuma materiālu, arī novērojams oglekļa dioksīda un oglekļa monoksīda samazinājums, līdz ar to kopumā atstājot labvēlīgu ietekmi uz siltumnīcefekta gāzu emisiju nonākšanu atmosfērā. Sērūdeņradis ir gāze, kas rada izteiktu smaku. Poligona teritorijā atkritumu krātuvē, kas pārklāta ar izolējošo materiālu, arī sērūdeņraža koncentrācija ir mazāka nekā vietā, kur virs apglabātajiem atkritumiem netiek izmantots pārklājošais materiāls. Pienācīga atkritumu apsaimniekošana ne tikai taupa līdzekļus, bet arī būtiski uzlabo vides aizsardzību un samazina klimata pārmaiņas.

SEG aprēķini

SIA "PIEJŪRA", ikdienas darbībās ar atkritumu apsaimniekošanu turpinot ieviest atbildīgu un ilgtspējīgu attīstību savas darbības analīzē, sākot no 2023. gada ir nodrošinājusi ar savu darbību saistītos radušos SEG aprēķinus. SEG emisijas tika aprēķinātas novērtējuma periodam no 2023. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 31. decembrim.

Dati, uz kuriem tika balstīti aprēķini, pamatā balstās uz organizācijas iekšējo uzskaites sistēmu un rēķiniem:

- degvielas piegādātāju dati par organizācijas iekšējā transporta un autoparka patērēto dīzeļdegvielu (litros);
- piedevas AddBlue piegādātāju dati (pievieno organizācijas iekšējā transporta dīzeļdegvielas dzinēja tranporttehnikai);
- ievesto un krātuvē apglabāto sadzīves atkritumu morfoloģiskā sastāva noteikšana;
- rēķini par elektroenerģiju (kWh), ko organizācija patērē no publiskā tīkla.

Darbības analīzes rezultātā konstatēts, ka SAP "Janvāri" darbība rada divas lielākās tiešās SEG emisijas faktoru grupas – atkritumu apglabāšanas rezultātā radušos gāzu emisijas, no asfaltbetona seguma laukumā uzglabātā (tai sk. kompostēšanas) materiāla. Daudz mazākā apmērā SEG emisijas rada uzņēmumā patērētā elektroenerģija - 78,81 CO₂ ekvivalent tonnas, no poligona iekšējiem transportlīdzekļiem izplūdes gāzu emisijas - 5,4462 CO₂ ekvivalent tonnas un vismazāk piedeva AddBlue - 0,29 CO₂ ekvivalent tonnas.

Līdz ar BNA rūpnīcas pilnvērtīgas darbības uzsākšanu iegūtā biogāze tiks nogādāta uz koģenerācijas staciju, kur tiks saražota nepieciešamā siltuma un elektroenerģija tehnoloģiskā procesa fermentācijas sistēmai, attiecīgi uzņēmums plānojis uzskaitīt datus par savākto/sadedzināto poligona gāzi, kas arī turpmāk pieskaitāms kā SEG emisijas avots.

Sagaidāms, ka daudz mazākā apmērā, bet SEG emisijas radīsies no poligona gāzes uzņēmuma saražotās elektroenerģijas un siltumenerģijas.

Atkritumu apglabāšanas emisijas faktoru novērtējumam izmantota sekojoša metodika: veiktas apglabājamo atkritumu morfoloģiskās analīzes, kuras ietvaros apglabājamie atkritumi iedalīti sekojošās atkritumu grupās – papīrs un papīru saturoši atkritumi; plastmasa un plastmasu saturoši atkritumi; stikls un stiklu saturoši atkritumi; metālus saturoši atkritumi; būvniecības un ēku nojaukšanas atkritumi; bateriju un akumulatoru atkritumi; tekstila atkritumi; liela izmēra atkritumi; bioloģiski noārdāmie atkritumi un bioloģiskie atkritumi; smalkā frakcija (<10 mm) (pelni, smiltis u.c.); pārējie atkritumi, kuri neatbilst citām minētajām frakcijām.

Emisijas no asfaltbetona seguma laukuma uzglabātā (tai sk. kompostēšanas) materiāla, faktoru novērtējumam izmantota sekojoša metodika: veiktas atkritumu morfoloģiskās analīzes, kuras ietvaros atkritumi iedalīti sekojošās atkritumu grupās - 020203 patēriņam vai apstrādei nederīgi materiāli; 020501 pārstrādei, patēriņam nederīgi materiāli; 100101 kurtuvju pelni; 191213 bioloģiski noārdāmi atkritumi, kas piemēroti kompostēšanai vai anaerobai pārstrādei; 200201 Bioloģiski noārdāmi atkritumi. Pēc BNA pārstrādes iekārtas nodošanas ekspluatācijā (2024. gada 18. jūlijs) šis laukums vairs netiek izmantots atkritumu kompostēšanai.

Turpmākos aprēķinos ņemtas vērā šo atkritumu grupu vidējais procentuālais īpatsvars atkritumu masā un attiecināts uz visu apglabājamo atkritumu apjomu, tajā pašā laikā ņemot vērā katras grupas radušos CO₂ emisijas faktoru.

Šāda aprēķina rezultātā iegūts, ka katras apglabātā atkritumu tonna rada aptuveni 0,433 CO₂ ekvivalent tonnas. Tātad ņemot vērā kopējo apglabāto atkritumu apjomu 2023. gadā (13903,26 tonnas apglabāto atkritumu) tas rada 6013,72 CO₂ ekvivalent tonnas.

Aprēķināts, ka no asfaltbetona seguma laukuma uzglabātā (tai sk. kompostēšanas) materiāla viena tonna rada aptuveni 0,096 CO₂ ekvivalent tonnas. Attiecīgi ņemot vērā kopējo laukumā uzglabājamo/kompostējamo atkritumu apjomu 2023. gadā (15342,27 tonnas atkritumu) tas rada 1475,9739 CO₂ ekvivalent tonnas.

Tajā pašā laikā uzņēmums iegulda lielas pūles, lai samazinātu šo gāzu nonākšanu atmosfērā un veic intensīvu apglabāto atkritumu pārklāšanu, kas būtisku samazina SEG gāzu nonākšanu atmosfērā, bet gan ar gāzu savākšanas sistēmu palīdzību savāc radušos gāzi un to novada uz energobloku, kur to pārstrādā elektroenerģija un siltumā.

Transportlīdzekļu emisijas iedalās divās apakšdaļās – viena ir saistīta ar atkritumu transportēšanu no atkritumu radītāja līdz atkritumu pieņemšanai poligonā, otra daļa saistīta ar atkritumu pārstrādi un apglabāšanu pašā poligona teritorijā. Atkritumu transportēšanas emisijas tika novērtētas, ņemot vērā atkritumu transportēšanas attālumu un reisu skaitu. Pēc tam iegūtos rezultātus izmantoja SEG emisiju gala aprēķinam tos sareizinot ar CO₂ emisijas faktora koeficientu par katru nobraukto kilometru. Tādējādi tika iegūts kopējais (gan ārpus poligona, gan poligona teritorijā) SEG emisiju rezultāts 790,37 CO₂ ekvivalent tonnas gadā. Attiecībā uz iekšējo transportlīdzekļu darbības rezultātā radušos emisijas apjomu tika izmantota metodika, kas saistīta ar iegādāto un saimnieciskajā darbībā patērēto degvielu (dīzeļdegvielu). Sareizinot patērēto degvielu ar atbilstošiem CO₂ emisijas faktora koeficientiem iegūstam 5,4462 CO₂ ekvivalent tonnas.

Poligona gāzes jeb metāna emisiju samazināšanai rekomendējami vispārīgi pasākumi, piemēram:

- Nepieciešama regulāra gāzes savākšanas infrastruktūras uzraudzība un uzturēšana, lai nodrošinātu tās efektivitāti laika gaitā. Regulāras pārbaudes var identificēt iespējamās noplūdes, vai citus sistēmas darbības traucējumus;
- Vertikālo un horizontālo savākšanas sistēmu izmantošana. Atkarībā no poligona raksturlielumiem var izmantot gan vertikālas, gan horizontālas gāzes savākšanas sistēmas lai būtu iespēja savākt gāzi no dažādām vietām un dažādos dziļumos;
- Atkritumu kompaktēšana. Atkritumu kompaktēšana krātuvē veicina anaerobo apstākļu veidošanos, kas veicina arī metāna ražošanu un kustību uz savākšanas sistēmu.

SEG emisijas no patērētās degvielas var ietekmēt tikai pāreja uz alternatīvām degvielām, esošā autoparka efektīvā izmantošana, piem. mazāks dīkstāves laiks, ekoloģiska braukšana un esošo transportlīdzekļu aizstāšana ar efektīvākiem transportlīdzekļiem un/vai transportlīdzekļiem, kas izmanto alternatīvas degvielas.

Neskatoties uz to, ka elektroenerģijas patēriņš (78,81 CO₂ ekvivalent tonnas) nav lielākais operatora kopējo SEG emisiju avots, patērēto elektroenerģiju joprojām tiešā veidā ietekmē ēku energoefektivitāte, kā arī esošo apkures, ventilācijas, gaisa kondicionēšanas un SIA "PIEJŪRA" pamatdarbību nodrošinājošo ražošanas iekārtu energoefektivitāte. Uzņēmums ir atkritumu apsaimniekošanas/pārstrādes uzņēmums, līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka elektroenerģijas vai cita veida enerģijas patēriņš var samazināties bez būtiskiem ārējiem ietekmes faktoriem. Lai samazinātu īpatnējās SEG emisijas, t.i., kg CO₂ ekv uz 1 tonnu apstrādei saņemto atkritumu, energoefektivitātes pasākumi ir jāīsteno arī tehnoloģiskajā līmenī, uzlabojot procesu kopējo efektivitāti, modernizējot esošās iekārtas un nomainot novecojušās.

Citi potenciālie risinājumi elektroenerģijas patēriņa radīto SEG emisiju samazināšanai ir energoefektivitātes pasākumi ēkās, piem. efektīvākas iekārtas, LED apgaismojums, ēku vadības sistēmu

ieviešana, viedās vadības ierīces utt. Vēl kā risinājums ir izmantot nulles emisijas elektroenerģiju, piem. investīcijas atjaunojamās enerģijas avotā – saules paneļu sistēmā, kas dotu iespēju segt daļu no elektroenerģijas patēriņu.

Paredzētās darbības ietvaros vienīgā ietekme uz SEG emisiju palielinājumu sagaidāma transporta emisiju jomā un šis palielinājums ir saistīts ar būvniecības posmu līdz atkritumu šūnas pamatnes izbūvei (būvniecības darbu 1. kārtas ietvaros), jo tiks veikta esošo apglabāto atkritumu izrakšana, šķirošana un atbilstoši pa to veidiem transportēšana gan poligona teritorijā, gan ārpus, kā arī tam sekojošie būvniecības darbi krātuves izveidē - vaļņu un krātuves konstrukcijas izveidošana, infiltrāta sistēma izveide, iekšējo ceļu izbūve (būvniecības darbu 2. kārtas ietvaros).

Nākotnē prognozējams vēl straujāks radīto SEG emisiju kritums, jo paredzams, ka atkritumu transportēšanai uz poligonu tiks izmantoti arī transportlīdzekļi, kurus nedarbinās fosilā degviela un tas savukārt nodrošinās emisiju samazinājumu. Tāpat ir paredzams, ka radušās emisijas atkritumu apglabāšanā arī strauji samazināsies saistībā ar ES līmenī izvirzītajiem mērķiem, ka pakāpeniski jāsamazina apglabāto atkritumu īpatsvars radīto atkritumu apjomā.

5.4. Iespējamās smaku izplatības novērtējums

Kā minēts iepriekš, Paredzētā darbības vieta atrodas reti apdzīvotā teritorijā. Tuvākās viensētas atrodas aiz sadzīves atkritumu poligona sanitārās aizsargjoslas robežām, aptuveni 1 km attālumā. Tuvākā apkārtnē nav arī industriālu ražošanas objektu vai dzīvojamo masīvu.

IVN ziņojuma sagatavošanas laikā ir veikts iespējamās smaku izplatības novērtējums, izvērtējot objekta, kā arī Paredzētās darbības kopējo ietekmi.

Izvērtējot poligonā plānotās darbības, ir identificēti iespējamie smaku emisijas avoti : A1 (no atkritumu krātuves), A2 (no infiltrāta uzkrāšanas dīķa), A4 (no atkritumu šķirošanas angāra), A5 (no biofiltra BF2101); A6 (no gāzes lāpas), A7 (no koģenerācijas iekārtas), A8 (no BNA biomasas tuneļu iekraušanas/izkraušanas), A9 (no gatavās komposta uzglabāšanas/pēcapstrādes nojumes).

Ņemot vērā to, ka poligonā bioloģisko atkritumu plūsmas apstrādei ir uzbūvēta BNA pārstrādes iekārta (fermentācijas rūpnīca) (ekspluatācijas laiks 2024. gada jūlijs), kurā pārstrādā visu poligonā ienākošo BNA plūsma, līdz ar to jaunajā Krātuvē BNA klātbūtne praktiski tiek izslēgta, līdz ar to Krātuvē nav gaidāms būtisks smaku palielinājums.

No fermentācijas rūpnīcas, kas būs slēgta būve, kur tiks apstrādāts bioloģisko atkritumu materiāls, smakas vidē nonāks minimāli, gaiss tiks vidē novadīts attīrītā veidā caur biofiltriem, perkolāts cirkulēs noslēgtā sistēmā.

Būtiska nozīme emisiju gaisā, tai skaitā smaku novēršanā, ir esošā un plānotā jaunajā Krātuvē atkritumu gāzu savākšanas sistēma un krātuves virsmas un sānu nogāžu regulāra pārsegšana.

Gaisa emisiju novērtējumā skatot piesārņojuma izkliedes aprēķinu rezultātus, secināts, ka aprēķinātā smakas koncentrācija attiecībā pret smakas mērķlielumu ir nozīmīga, bet aprēķinātās smaku koncentrācijas nepārsniedz MK noteikumos Nr. 724 noteikto mērķlielumu ne poligonā, ne tam piegulošajās teritorijās.

Lai mazinātu smaku emisiju izplatību apkārtējā vidē, kas veidosies atkritumu pārkraušanas, apstrādes, to apglabāšanas un Paredzētās darbības izbūves laikā, SAP "Janvāri" paredzēts veikt vairākus pasākumus:

- Nešķirotu sadzīves atkritumu pieņemšana, izbēršana un šķirošana norobežotās telpās (slēgtā angārā);
- Operators veic pirmspieņemšanas, pieņemšanas un ielaides procedūras, lai nodrošinātu, ka atkritumu ielaides plūsma ir piemērota apstrādei, tādējādi mazinot arī smaku emisijas;
- Operators iespēju robežās minimizē laiku, ko (potenciāli) smakojoši atkritumi pavada glabāšanas vai manipulāciju sistēmās;

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

- Šķirošanas līnijā atšķirot bioloģisko atkritumu un inertā materiāla dienas laikā saražotais apjoms tiks nogādāts tam paredzētajās vietās poligona teritorijā, neatstājot līdz nākamai dienai pustukšus konteinerus angāra telpās;
- Tiek nodrošināts iespējami mazs atkritumu izkraušanas laukums, kas samazina smaku emisijas gaisā;
- Krātuvē notiek izkrauto atkritumu sablīvēšana ar kompaktoru, secīgi apglabāto atkritumu regulāra pārklāšana ar pārklājuma materiālu;
- Krātuves šūnas daļu, kurā vairs nenotiek aktīvā atkritumu apglabāšana, pārklāšanu ar māla zemes klājumu;
- Gada sausajos periodos veicot Krātuves mitrināšanu ar infiltrātu;
- No Krātuves savāktās poligona gāzes sadedzināšana koģenerācijas iekārtās un lāpā;
- Nepārtraukti tiek strādāts pie atkritumu gāzes savākšanas sistēmas pilnveidošanas, lai nodrošinātu maksimālu atkritumu gāzes savākšanu;
- Gāzes savākšanas apsaimniekošanas sistēma ietver automātisku drošības sistēmu, kas operatīvi parāda sistēmas kļūdas un ļauj tās operatīvi novērst;
- Regulāri tiek organizēta vieglās frakcijas savākšana, kas ar vēju ir izkluvusi ārpus poligona teritorijas;
- Gatavais tehniskais komposts (pēc BNA pārstrādes), līdz tā realizācijas brīdim tiks uzglabāts gatavās produkcijas nojumē (3.34. att. ar Nr. 16.2.), kur notiks komposta pārsijāšana. No fermentācijas rūpnīcas sagatavotā komposta materiāla netiek prognozēta smaku veidošanās, jo bioloģiskais materiāls pilnībā sadalās fermentācijas procesā.

5.5. Paredzētās darbības radītā trokšņa, vibrācijas un to ietekmes novērtējums

Būvdarbu laikā radītā trokšņa novērtējums

Katram SAP "Janvāri" plānotajam infrastruktūras objektam tiks izstrādāts būvprojekts – atsevišķi Krātuvei un arī jaunajam ceļam. Būvprojektos detalizēti tiks paredzēti optimālākie risinājumi gan paša objekta, gan saistīto inženierkomunikāciju izbūvei un izbūves secībai. Būvdarbu tehnoloģiskos procesus paredzēts veikt pēc plūsmas metodes, savienojot tos secībā laika ziņā, tāpat arī ņemot vērā piemērotus laika apstākļus būvdarbu veikšanai. Būvprojektos, kas loģiski tiks izstrādāti pirms būvdarbu uzsākšanas, tiks sagatavots darbu veikšanas projekts, kurā detalizēti tiks aprakstīta veicamo darbu pēctecība.

Būvniecības procesā tiks izmantoti normatīvo aktu prasībām atbilstoši tehniskie līdzekļi, kuru trokšņu emisijas atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Kopumā SAP "Janvāri" esošās infrastruktūras paplašināšanās ietvaros paredzēto būvju, objektu un inženierkomunikāciju apraksts sniegts šī ziņojuma 3.3. apakšnodaļā.

Esošās infrastruktūras paplašināšanās ietvaros poligonā paredzētās darbības, objekti un būves plānotas tā, lai nodrošinātu ērtu atkritumu pieņemšanu, apstrādi un īslaicīgu atšķirotā materiāla uzglabāšanu, ņemot vērā arī esošo objektu un inženierkomunikāciju izvietojumu attiecībā pret plānotajiem.

Būvniecības laikā paredzētās darbības vietā iespējams epizodisks intensīvs trokšnis ierobežotos diennakts periodos (dienas laikā). Būvdarbu laikā poligona teritorijā celtniecības darbus vidēji veiks līdz četrām smagās tehnikas vienībām. Atsevišķi tiek prognozēts periodisks (maksimāli līdz 7 vienībām dienā, kas mijas ar periodiem, kad materiāla piegāde netiks veikta) smagās tehnikas pieaugums laikā, kad uz būvlaukumu tiks piegādāts celtniecības darbiem paredzēts materiāls.

IVN ietvaros veiktajā Trokšņa novērtējumā tika veikta modelēšana arī sagaidāmajām trokšņa līmeņa izmaiņām būvniecības laikā (izvēlēta skaļākā: 1. būvniecības kārta). Būvdarbu laikā radītais trokšņa līmenis pie visām tuvākajām viensētām ("Ozoli", "Upeskalni", "Smuģi") dienas laikā variē robežās no 45 dB(A) līdz 55 dB(A), kas liecina, ka robežlielumi pie viensētām netiek pārsniegti. Jāatzīmē autoceļa P125 tiešo tuvumu un tā ietekmi, attiecīgi sagaidāms, ka augstāks trokšņa piesārņojums ir pie viensētas "Smuģi" (līdz 55 dB(A)), kas atrodas vistuvāk autoceļam P125.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

Ņemot vērā plānoto objektu būvniecības nelielos apjomus, nav sagaidāms, ka, līdz ar jauno infrastruktūras objektu izbūvi poligona teritorijā, būtiski pieaugs uz/no poligona braucošā transporta vienību skaits. Līdz ar to var secināt, ka jauno infrastruktūras objektu būvniecības laikā neveidosies ilgstošs un apkārtējiem iedzīvotājiem komfortu traucējošs trokšnis.

Ekspluatācijas laikā radītā trokšņa novērtējums

Trokšņa avoti SAP "Janvāri" ir darbības nodrošināšanai izmantojamais autotransports, tehnika un iekārtas – no transporta kustības atkritumu piegādāšanas un atkritumu šķirošanas, pārstrādes un apglabāšanas procesā; tehnika un iekārtas – no atkritumu piegādes, šķirošanas, pārstrādes un apglabāšanas procesiem; BNA pārstrādes komplekss; atkritumu šķirošanas rūpnīca; atkritumu mehāniskās priekšapstrādes angārs; infiltrāta attīrīšanas iekārta; poligona gāzes savākšanas un utilizācijas sistēma; kā arī no poligonam garām braucošā autotransporta. Detālāks esošā trokšņa izvērtējums, kā arī prognoze pēc Paredzētas darbības paplašināšanas ir sniegta Trokšņa novērtējumā (Ziņojuma 4. pielikums).

Pieņemot, ka poligonam ir klāts ar asfalta segumu. Poligonam pieguļošā teritorija, ko varētu ietekmēt trokšnis, ir maz apdzīvota, tuvākā dzīvojamā mājas atrodas 1 km attālumā, Valdgales ciems – 3,2 km. Ņemot vērā, ka Paredzētās darbības vieta atrodas salīdzinoši tālu no apdzīvotām vietām un naktī poligona tehnika nestrādā, radušos troksni var uzskatīt par nenozīmīgu. Secīgi pasākumi trokšņa samazināšanai nav paredzēti.

Ikdienas darbībā ar atkritumu piegādi, apglabāšanu un apsaimniekošanu jaunajā Krātuvē paredzēts, ka to vienlaicīgi apkalpos maksimāli 5 tehnikas vienības tādas kā kompaktors, atkritumu piegādes transports, periodiski frontālie iekrāvēji pievedot materiālu, atkritumu smalcinātājs. Stacionāro trokšņa avotu grupā, par būtiskāko trokšņa avotu uzskatāms smalcinātājs (116 dB), tomēr tā ietekme ir ārkārtīgi lokāla un sajūtams trokšņa līmenis novērojams aptuveni 50 m attālumā.

Pēc Paredzētās darbības īstenošanas iekārtu un transporta trokšņa līmenis pie tuvākajām dzīvojamām mājām "Smuģi" (atrodas aptuveni 1,1 km), gadījumā, ja uzņēmumā dienas laikā tiktu ekspluatētas visas iekārtas vienlaikus, augstākais trokšņa līmenis, kas sagaidāms ir 55 dB(A), kas nepārsniedz noteiktos normatīvus. Jāatzīmē autoceļa P125 tiešo tuvumu un tā radīto dominējošo trokšņu ietekmi pie viensētas "Smuģi".

Atzīmējams, ka jaunā Krātuve nav uzskatāma par papildus trokšņa avotu, jo atkritumu apglabāšana tajās tiks uzsākta pēc esošās krātuves piepildīšanas un darbības tās teritorijā izbeigšanas. Jaunajās apglabāšanas šūnās analogi kā esošajā aktīvajā jaunajā šūnā trokšņa līmenis poligonā pārsniegtu esošo, jo netiks veidoti jauni trokšņa avoti.

Pamatojoties uz iepriekš minēto, trokšņa ietekmes jaunās šūnas ekspluatācijas laikā raksturojamas kā nebūtiskas, tādas, kas nepārsniedz normatīvajos aktos noteiktās pieļaujamās robežvērtības. Secīgi pasākumi trokšņa samazināšanai nav paredzēti.

Vibrācijas novērtējums

Būvdarbu laikā Paredzētās darbības vietā kā potenciālos vibrācijas iedarbības avotus var minēt celtniecības tehnikas un transporttehnikas izmantošana. Savukārt tādi avoti, kas radīs vibrācijas uz piegulošajām teritorijām, būvdarbu laikā nav prognozēti. Vibrāciju ietekme, kas potenciāli var veidoties būvdarbu laikā uz apkārtējo teritoriju, ir vērtējama kā nenozīmīga un īslaicīga, un apkārtējo dzīvojamo māju iedzīvotāji to neizjutīs. Nav sagaidāma mikroseismiska iedarbība uz piegulošajām teritorijām un apkārtējo vidi ne esošo, ne jauno infrastruktūras objektu būvdarbu laikā un ekspluatācijas periodā.

Trokšni un vibrācijas rada tikai darbībā izmantotie tehniskie līdzekļi. Tā kā jaunās apglabāšanas krātuves darbības nodrošināšanai tiek izmantoti līdzšinējie tehniskie līdzekļi un poligonā tiek izmantoti tikai visām tehniskajām prasībām atbilstoši un labā darba kārtībā esoši tehniskie līdzekļi, trokšņa vai vibrāciju līmeņa pieaugums nav prognozējams arī IVN objekta ekspluatācijas laikā, salīdzinot ar līdzšinējo poligona darbību. Īslaicīgs trokšņa un vibrāciju pieaugums saistāms ar šūnas izbūvi (1. būvniecības kārtas ietvaros).

5.6. Prognoze par iespējamo ietekmi uz hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu

Ziņojuma 2.3.2. apakšnodaļā sniegts detalizēts apraksts par SAP "Janvāri" teritorijas ģeoloģiski - hidroģeoloģiskajiem apstākļiem.

Izvērtējot poligonā plānoto objektu tehnoloģiskos procesus, atkritumu pieņemšanas, apstrādes, uzglabāšanas un izvešanas nosacījumus, jaunajiem infrastruktūras objektiem paredzētās teritorijas sagatavošanas un pamatni veidojošās konstrukcijas, kā arī teritorijā iekārto un plānoto notekūdeņu savākšanas sistēmu, nav paredzams, ka jaunie infrastruktūras objekti varētu veicināt hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņas ne poligona, ne tam piegulošajās teritorijās. Gruntsūdeņu pazemināšanas darbi objektu būvniecības laikā netiek paredzēti (nav nepieciešami). Tāpat nav paredzams, ka jauno infrastruktūras objektu izbūves rezultātā būtiski palielināsies vidē novadāmo notekūdeņu apjoms. Sadzīves notekūdeņu un lietus ūdeņu attīrīšana tiks nodrošināta esošajās attīrīšanas iekārtās līdz normatīvajos aktos noteiktajām robežvērtībām. Attīrīto ūdeņu izplūde vidē tiks saglabāta esošā – savācot lietus notekūdeņus, attīrot mehāniskajās attīrīšanas iekārtās un pēc tam novadot meliorācijas grāvī; sadzīves un ražošanas notekūdeņi, pirms novadīšanas meliorācijas grāvī, tiek attīrīti bioloģiskajās attīrīšanas iekārtās. Arī infiltrāta apsaimniekošanai tiks saglabāta esošās sistēmas princips – ir izveidota infiltrāta savākšanas sistēma, kas katrā atkritumu krātuvē ir pieslēgta kolektorakām. No akām infiltrāts tālāk tiek novadīts uz savākšanas baseinu no kura tālāk tas tiek novadīts uz attīrīšanas iekārtu, kas nodrošina poligona infiltrāta attīrīšanu līdz tādai pakāpei, kas pieļauj tā novadīšanu vidē. Attīrītais infiltrāts tiek novadīts meliorācijas grāvī.

Jāatzīmē, ka operators 2025. gada vidū SAP "Janvāri" plāno aizstāt esošo reversās osmozes iekārtu ar jaunu - uz fizikāli ķīmiskiem procesiem balstītu infiltrāta attīrīšanas iekārtu. Detālāku informāciju par esošo kā arī jauno infiltrāta attīrīšanas iekārtu skat. šī ziņojuma 3.1.6. apakšnodaļā.

Paredzēts, ka 2. būvniecības kārtas ietvaros starp jauno krātuvi un šobrīd ekspluatācijā esošo krātuvi notiks izvietotā grāvja aizbēršana un jaunās Krātuves rietumu malā esošā apvadgrāvja izvietojuma korekcija (~10 m pa kreisi uz rietumiem). Kā minēts IVN ziņojuma 3.3.2. apakšnodaļā (informācija par esošo meliorācijas sistēmu), esošās meliorācijas sistēmas pārkārtošanas darbu apjoms ir neliels un būtiskas virszemes ūdeņu noteces apstākļu izmaiņas netiek prognozētas, attiecīgi tas nekādā veidā nevar ietekmēt kopējo meliorācijas sistēmas darbību šajā vietā.

Citu inženierkomunikāciju darbība (piemēram, elektrolīnijas, centralizēti ūdensapgādes un kanalizācijas tīkli u.c.), kas izvietotas poligona piegulošajās teritorijās, un kuru varētu skart Paredzētā darbība, netiek ietekmēta.

5.7. Augsnes, grunts, gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu piesārņojuma iespējamības paredzētās darbības rezultātā un seku novērtējums

Esošās situācijas un pēc Paredzētās darbības īstenošanas izvērtējums attiecībā uz augsnes, grunts, gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu piesārņojuma iespējamību, kā arī vides kvalitātes monitorēšanu, sniegts šī ziņojuma 11. nodaļā.

Paredzētās darbības teritorijā nav identificēti tādi piesārņojuma avoti, kas potenciāli varētu radīt augsnes, grunts, gruntsūdeņu vai virszemes ūdeņu piesārņojuma draudus plānotās darbības un tai piegulošajās teritorijās. Arī jaunie infrastruktūras objekti, kuros paredzēta atkritumu apsaimniekošana, to pareizas un saprātīgas apsaimniekošanas rezultātā, ievērojot ekspluatācijas noteikumus, nevar radīt augsnes un grunts, kā arī gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu piesārņojuma draudus. Plānotās darbības realizācijas gadījumā ir paredzēts samazināt potenciāli iespējamus riskus, kas varētu radīt augsnes, grunts, virszemes un pazemes ūdeņu stāvokļa pasliktināšanos, jo tiks veidota mūsdienu prasībām atbilstoša, videi droša atkritumu apglabāšanas krātuve vietā, kur vecās izgāztuves infiltrāts nebūtiski, bet joprojām piesārņo pazemes ūdeņus, krātuves būvniecības procesā nodrošinot atkritumu slāņa norakšanu un atbilstošu apsaimniekošanu. Tāpat jaunās Krātuves konstrukcija tiks veidota sākot jau ar ūdens necaurlaidīgas pamatnes izveidi atbilstoši MK noteikumu Nr. 1032 prasībām, attiecīgi nodrošinot arī infiltrāta savākšanu un tā atbilstošu apsaimniekošanu.

SAP "Janvāri" atkritumu apsaimniekošana - uzglabāšana, šķirošana, reģenerācija un apglabāšana paredzēta ar cietu pamatni aprīkotās teritorijās vai Krātuvē iekļaujot pretinfiltrācijas segumu. Poligonā ievesto, šķirošanai paredzēto atkritumu vai atšķiroto atkritumu un materiālu ilgstoša uzglabāšana netiek paredzēta, līdz ar to potenciālais infiltrāts, kas varētu notecēt no atkritumiem/materiāliem ir ierobežots.

Gan gruntsūdeņu, gan virszemes ūdeņu aizsardzībai no potenciāla piesārņojuma poligonā tiek veikti vairāki preventīvi pasākumi, kā piemēram, lietus ūdeņu centralizēta savākšana no poligona teritorijas asfaltētajiem laukumiem un ceļiem, to attīrīšana lokālajās attīrīšanas iekārtās; attīrīto lietus ūdeņu izplūdes vietas regulāra kontrole un tīrīšana; tiek nodrošināta ražošanas notekūdeņu savākšana no poligonā esošajām ēkām/angāriem, attiecīga nodrošināta to attīrīšana un to tālāka apsaimniekošana; Krātuvē tiks izveidota infiltrāta savākšanas sistēma; infiltrāta savākšanas sistēmas un uzkrāšanas baseina regulāra tīrīšana un uzturēšana darba kārtībā, tostarp, pārplūdes nepieļaušana.

Augsnes, grunts un pazemes ūdeņu piesārņojuma iespējamība pastāv tikai ārkārtas situācijās, piemēram, zemestrīces vai sprādziena gadījumā. Nenozīmīgi augsnes, grunts un pazemes ūdeņu potenciālā piesārņojuma draudi var veidoties gan objekta būvniecības laikā, gan poligona ikdienas apsaimniekošanā, kad neuzmanīgu un neatbilstošu darbību rezultātā augsnē, gruntī, un tālāk pazemes ūdeņos var izlīst un noplūst degviela no būvdarbos iesaistītās transport tehnikas, agregātiem un darba instrumentiem. Gadījumā, ja notiktu piesārņojošo vielu noplūde gruntī būvdarbu laikā, šim nolūkam nekavējoties tiks veikta izlijušās vielas savākšana ar absorbējošiem materiāliem. Absorbējošie materiāli būs pieejami būvlaukuma palīgtelpās. Savāktie bīstamie atkritumi tālāk tiks utilizēti atbilstoši bīstamo atkritumu apsaimniekošanas prasībām, nododot tos specializētam atkritumu apsaimniekošanas operatoram. Būvdarbu laikā izmantojamās transport tehnikas mazgāšana un tehniskā apkope būvlaukuma teritorijā netiks veikta.

Piesārņojuma migrāciju nosaka divi galvenie faktori - vertikālā ūdens filtrācija un horizontālā ūdens filtrācija (gruntsūdeņu plūsmas virziens). Vertikālo filtrāciju nosaka ūdeni necaur laidīgo un caurlaidīgo iežu klātbūtne. Ja apskatāmā horizonta pamatni veido mālainas grunts, tas nozīmē, ka vertikālā jeb lejupejoša filtrācija ir ierobežota. Gruntsūdeņu horizonts dabiski ir daļēji aizsargāts no potenciāli iespējamā virszemes piesārņojuma iekļūšanas tajā, jo ģeoloģiskā griezumā augšdaļā iegūļ arī mālaini nogulumu ar sliktām filtrācijas spējām. Pirmais no zemes virsmas ūdensapgādē izmantojamais ūdens horizonts saistās ar Gaujas svītas smilšakmeņiem. Ūdens horizonts ir nosacīti aizsargāts no piesārņoto gruntsūdeņu iekļūšanas, ar virspusē pārklājošiem ūdeni vāji caurlaidīgiem morēnas nogulumiem un Gaujas svītas māliem, kas veido slāņkopas augšējo daļu. Ņemot vērā apskatāmās teritorijas nosacīti vienkāršos saguluma apstākļus, jebkāda veida piesārņojuma mijiedarbībai ar pamatiežiem, tajā skaitā – dzeramos ūdeņus saturošiem, Paredzētās darbības kontekstā ir praktiski neiespējama.

Tā kā jaunā Krātuve tiek izveidota ar atbilstošu izolētu pamatni, apvaļņojumu un infiltrāta savākšanas sistēmu, nav prognozējama ietekme uz pazemes ūdens kvalitāti. Krātuves izbūve un apglabāšanas kārtība nodrošina to, ka virszemes ūdeņos nenonāk atkritumu infiltrāts. Infiltrāta savākšanas sistēma tiks pieslēgta Krātuves izbūvētā notekūdeņu un infiltrāta savākšanas sistēma tiks pieslēgta kopējam notekūdeņu savākšanas tīklam. Nav prognozējama negatīva ietekme uz virszemes ūdeņu kvalitāti vai resursiem.

Saistībā ar plānoto infrastruktūras elementu izbūvi, proti, Krātuvi, papildus būtu jāparedz viena jauna monitoringa akas izveide (U6) jaunās Krātuves rietumu malā starp novadgrāvi un atkritumu apglabāšanas krātuvi (iespējamo gruntsūdeņu plūsmas virzienā). Virszemes ūdeņu kontrolei rekomendējams ierīkot papildus punktu (VU-4), kas izvietots apvadgrāvī (izvietots poligona kreisajā pusē 30 m no iebrauktuves poligonā), divas reizes gadā paredzot veikt nepilnās un divas reizes – pilnās ķīmiskās analīzes. Šī aka ļaus noteikt potenciālā piesārņojuma noplūdi poligonam pieguļošajās teritorijās no jaunās Krātuves, ja notiks šāda noplūde. Gan plānoto, gan esošo monitoringa aku izvietojums un gruntsūdens plūsmas virziens poligona teritorijā attēlots 11.1. attēlā.

Lai sekotu līdzi gruntsūdens kvalitātes izmaiņām arī turpmāk, teritorijā tiks veikts regulārs gruntsūdens kvalitātes monitorings un paraugu analīzes akreditētā laboratorijā.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

Nemot vērā augstāk minēto, jaunie infrastruktūras objekti, kuros paredzēta atkritumu apsaimniekošana, to pareizas un saprātīgas apsaimniekošanas rezultātā, ievērojot ekspluatācijas noteikumus, nevar radīt augsnes un grunts, kā arī gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu piesārņojuma draudus.

Atbilstoši LVGMC uzturētajai datubāzei "Urbumi", SAP "Janvāri" piegulošajā teritorijā (1 km rādiusā) nav reģistrēts neviens dziļurbums (jeb ekspluatācijas ūdensapgāde urbums). Poligona "Janvāri" teritorijā ir ierīkots ūdensapgādes urbums, par kuru informācija sniegta šī ziņojuma 3.1.7. apakšnodaļā. Poligona tuvumā esošajās dzīvojamās mājās ūdensapgādei tiek izmantotas grodu akas vai dziļurbumi.

5.8. Paredzētās darbības iespējamās ietekmes novērtējums uz dabas vērtībām, bioloģisko daudzveidību, ekosistēmām, īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un objektiem

Lai izvērtētu Paredzētās darbības iespējamo ietekmi uz dabas vērtībām, bioloģisko daudzveidību, ekosistēmām, tuvākajām īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un mikroliegumiem, IVN sagatavošanas laikā tika pieaicināta attiecīgās jomas sertificēta eksperte Dr. biol. Līga Strazdiņa sugu un biotopu aizsardzības jomā par vaskulārajiem augiem, sūnām, ķērpjiem, mežiem un virsājiem, purviem. Atzinums ietver SIA "PIEJŪRA" paredzētās darbības - jaunas apglabāšanas krātuves izveidi sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā iespējamās ietekmes izvērtējumu uz īpaši aizsargājamo vaskulāro augu un sūnu sugu un īpaši aizsargājamo meža biotopiem.

Ekspertes vērtējums sniegts zemāk šajā nodaļā, bet 5. pielikumā var iepazīties ar ekspertes sagatavoto atzinuma pilnu saturu.

Sertificēta eksperte Dr. biol. Līga Strazdiņa sugu un biotopu aizsardzības jomā par vaskulārajiem augiem, sūnām, ķērpjiem, mežiem un virsājiem, purviem (sertifikāts Nr.126, derīgs līdz 16.08.2027.) veica Paredzētās darbības un tai piegulošo teritoriju apsekošanu un sniedza eksperta atzinumu "Sugu un biotopu eksperta atzinums par dabas vērtībām (arī mežiem), bioloģisko daudzveidību, tostarp īpaši aizsargājamām sugām un to dzīvotnēm, kā arī īpaši aizsargājamiem un Eiropas Savienības nozīmes biotopiem atkritumu poligona "Janvāri" krātuves izveides ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros" (turpmāk – Biologa atzinums) (5. pielikums).

Eksperte norāda, ka SAP "Janvāri" teritorijā plānota jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveide, kā arī atbilstošu infrastruktūras elementu (tehnoloģisko ceļu izbūve, inženierkomunikāciju ierīkošana) izbūve.

2023. gada 19. maijā eksperte apsekojusi teritoriju veicot maršrutu, kas iekļauj atkritumu poligona teritoriju, kur plānota jaunā atkritumu krātuves izveide, kā arī tai piegulošo meža teritoriju. Apsekojuma laikā novērtēta veģetācija, veikta fotofiksācija.

Piegulošajā teritorijā mežu nogabali aizņem ~450 ha, starp tiem dominē jaunaudzes (>110 ha) un vidēja vecuma audzes (>140 ha). Briestaudzes un pieaugušas audzes aizņem vidēji lielu platību, attiecīgi >50 ha un >30 ha, savukārt pāraugušas audzes sastopamas ļoti reti (~9 ha). Dominējošie meža augšanas apstākļu tipi ir damaksnis (>200 ha) un slapjais damaksnis (>100 ha). Citi tipi aizņem mazāk par 50 ha, no tiem biežāk sastopami ir šaurlapju ārenis un šaurlapju kūdrenis (katrs ~40 ha). Aptuveni 40 ha kopā aizņem vēris un slapjais vēris. Ļoti reti sastopami dumbrājs, niedrājs. Dominējošās koku sugas ir parastais bērzs *Betula pendula*, parastā egle *Picea abies*, parastā priede *Pinus sylvestris*, ļoti reti piemistrojumā parastā apse *Populus tremula*, melnalksnis *Alnus glutinosa*, Eiropas lapegle *Larix decidua*. Bioloģiski veci mežu nogabali sastopami tikai fragmentāri, lielāko vecumu sasniedzot amplitūdā 120 - 150 gadi. Nogabalos, kas ir 149, 105, 99 gadus veci, dažādos avotos atzīmēti ES nozīmes mežu biotopi.

Pētāmajā teritorijā nav konstatētas retas un īpaši aizsargājamas vaskulāro augu vai sūnu sugas. Piegulošajā mežu masīvā atzīmēti šādi ES nozīmes mežu biotopi:

- 1) 9080* Staigāju meži – zemas kvalitātes, ar maz struktūrām un ietekmētu hidroloģisko režīmu, tajā konstatētas trīs dabisko mežu indikatorsugas (sūna līklapu novellija *Nowellia curvifolia*, ķērpji dižegļu

Iekanaktis *Lecanactis abietina*, kastaņbrūnā artonija *Arthonia spadicea*);

- 2) 91E0* Aluviāli meži (aluviāli krastmalu un palieņu meži) – teritorijas apsekojuma laikā konstatēts, ka biotopa poligona tiešā tuvumā un daļēji arī pašā biotopā 2022. - 2023. gada ziemā veikta mežistrāde, nogabals vairs neatbilst meža biotopa kvalitātes prasībām un tas jāizņem no "OZOLS" datubāzes;
- 3) 9010* Veci vai dabiski boreāli meži – LVM kartējumā reģistrēts kā biotopa zemas kvalitātes poligons, tomēr projekta "Dabas skaitīšana" ietvaros *Collector* aplikācijā dabas eksperts J. Greivulis 2018. gadā norādījis, ka nogabals neatbilst biotopa minimālajām prasībām, tādēļ dabā tas netika apsekots.

Pētāmās teritorijas tuvākā apkaimē atrodas mikroliegums mazajam ērglim *Clanga pomarina* (ID 91094, atrodas 3 km uz R no poligona). Apkārtnē fragmentāri sastopami Eiropas Savienības nozīmes biotopi - meži, zālāji un purvi (5.2. attēls).

Nozīmīgākās dabas aizsardzības vērtības un tautsaimnieciskās attīstības objekti pētāmās teritorijas tuvumā skatāmi 5.2. attēlā.

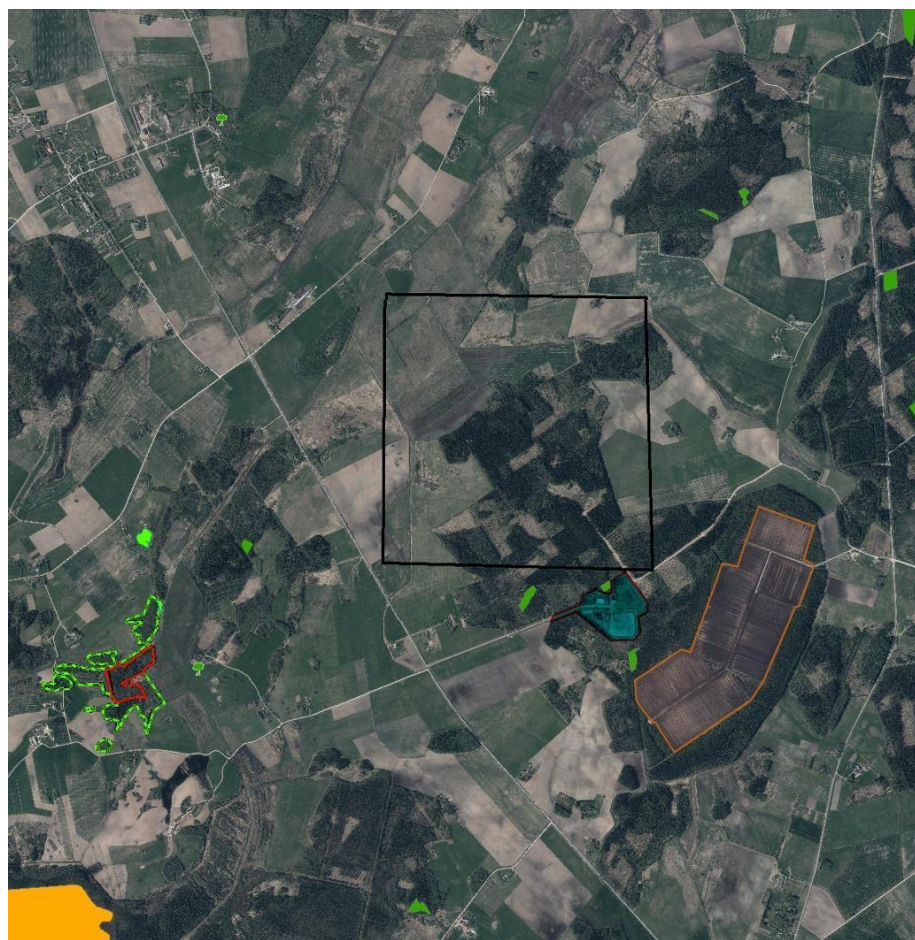
Atkritumu poligona apkārtnē atrodas vairāki aizsargājамie koki, dižkoki un potenciālie dižkoki – parastie ozoli *Quercus robur* 2,8 km attālumā uz R (ID 539088, ID 558335), 2,7 km uz D (ID 108897) un 2,6 km attālumā uz ZA no atkritumu poligona (ID 490028).

Citi ES nozīmes mežu, purvu vai zālāju biotopi atrodas vairāk nekā 2,3 - 2,5 km attālumā no plānotās darbības vietas un detalizētāk netika analizēti.

Ekspertes galvenie secinājumi:

- 1) Ārpus atkritumu poligona "Janvāri" teritorijas esošie meža nogabali ar potenciālām dabas vērtībām netiks skarti. Meža masīvā dominē (aizņem >450 ha) jaunaudzes un vidēja vecuma audzes, un bioloģiski veci meža nogabali sastopami ļoti reti.
- 2) Pētāmajā teritorijā nav konstatētas retas un īpaši aizsargājamās vaskulāro augu vai sūnu sugas, un tajā nav identificēti ES nozīmes biotopi, tostarp īpaši aizsargājamo sugu atradnes un aizsargājami biotopi.
- 3) Atkritumu poligona jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izbūves rezultātā netiks ietekmētas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, mikroliegumi un *Natura 2000* teritorijas.
- 4) Pēc dabiskuma pakāpes pētāmā teritorija kopumā nav bioloģiski vērtīga un plānotā saimnieciskās darbības paplašināšana esošās kadastra vienības ietvaros nav vērtējama kā labai kaitīga. Plānotā jaunā atkritumu apglabāšanas krātuves izbūve poligonā "Janvāri" ir atļauta saskaņā ar vispārpieņemtajām vides aizsardzības prasībām.
- 5) Atkritumu poligona krātuves izbūves rezultātā netiks ietekmētas aizsargājamās dabas teritorijas vai ES nozīmes biotopi - ne mikroliegums mazajam ērglim *Clanga pomarina*, ne apkārtnē fragmentāri sastopamie meži, zālāji un purvi.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

Apzīmējumi

- atkritumu poligons "Janvāri"
- mazā ērgļa mikroliegums ID 91094
- plānoto VES izbūves laukums
- Bērzu kūdras ieguves punkts

5.2. attēls. Nozīmīgākās dabas aizsardzības vērtības un tautsaimnieciskās attīstības objekti pētāmās teritorijas tuvumā. Informācijas avots Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldes sistēma "Ozols" (2023) (avots: L. Strazdiņa, *Biologa atzinums*, 2023)

5.9. Prognoze par iespējamo ietekmi uz apkārtnes ainavu, kultūrvēsturiskiem pieminekļiem, kultūrvēsturisko vidi un rekreācijas resursiem

Ziņojuma 4.5. apakšnodaļā sniegts detalizēts apraksts par SAP "Janvāri" pieguļošās teritorijas ainavisko un kultūrvēsturisko nozīmīgumu, tuvākajiem valsts un vietējās nozīmes kultūrvēsturiskajiem objektiem un arheoloģisko mantojumu. Atbilstoši 4.6. apakšnodaļā sniegtajam aprakstam, kā arī sertificēta biologa vērtējumam (skat. 5.8. nodaļu), plānotās darbības teritorijā un apkaimē nav sastopami bioloģiski vērtīgi biotopi, aizsargājamās sugas un augsta bioloģiskā daudzveidība.

Paredzētās darbības vietā un tai pieguļošajās teritorijās neatrodas valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi un to aizsargjoslas. Tuvākais valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis ir Valdgales muižas komplekss, kas atrodas Valdgales ciemā aptuveni 3,2 km uz dienvidiem no SAP "Janvāri". Nav paredzama

savstarpēja saistība un Paredzētās darbības ietekme uz šo kompleksu. Tuvākais dižkoks ir parastais ozols *Quercus robur*, kas atrodas aptuveni 2,6 km uz ziemeļaustrumiem no poligona.

Tūrisma un rekreācijas potenciāls Paredzētās darbības īstenošanas vietā ir zems, ko lielā mērā nosaka teritorijas vēsturiskā attīstība. Ņemot vērā to, ka atkritumu apsaimniekošana šajā vietā tiek veikta jau kopš 1996. gada, paredzams, ka plānoto infrastruktūras objektu darbības ietekme uz tūrisma un rekreācijas potenciālu būs neitrāla. Poligonam tuvākajā apkārtnē nav zināmas arī rekreācijas teritorijas, kuras varētu ietekmēt Paredzētās darbības īstenošana.

Kopumā, tverot plašākā teritorijas kontekstā, Paredzētā darbība būtisku ietekmi uz apkārtnes ainavu, uz kultūrvēsturisko mantojumu un vidi neatstāj, jo neatrodas to tiešā tuvumā, kā arī darbības apjoms nav pietiekams, lai radītu būtisku paliekošu ietekmi.

5.10. Citas iespējamās ietekmes atkarībā no paredzētās darbības apjoma, pielietotajām tehnoloģijām, izvietojuma vai vides specifiskajiem apstākļiem

Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējumā līdz šim ir apskatītas šādas galvenās ietekmes – būvdarbu laikā radīto ietekmju novērtējums, transporta plūsmas intensitātes izmaiņas, prognozētās gaisa kvalitātes izmaiņas, smaku emisijas, trokšņu ietekme, ietekme uz augsnes, grunts, gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu kvalitāti, ietekme uz hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu, ietekme uz bioloģisko daudzveidību, īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (t.sk. *Natura 2000* teritorijām), īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem, mikroliegumiem, ietekme uz piegulošo teritoriju izmantošanu, apkārtnes iedzīvotājiem un pašvaldību, ainavas daudzveidību, kultūrvēsturiskajiem un rekreācijas resursiem, kā arī projekta sociāli – ekonomiskās ietekmes. Citas vērā ņemamas ietekmes bez augstāk minētajām nav identificētas.

5.11. Nepieciešamie risinājumi nestandarta situācijās

Kā viena no paredzamākajām nestandarta situācijām poligona ekspluatācijas laikā var veidoties elektroenerģijas pārtraukuma gadījumā. Elektroenerģija poligona darbībai tiek nodrošināta no AS "Latvenergo" elektroapgādes tīkliem.

Elektrības padeves pārtraukuma gadījumā rezerves elektroapgādes pieslēgums poligona teritorijai netiek paredzēts. Nepieciešamības gadījumā jauno infrastruktūras iekārtu darbībai ārkārtas gadījumos, kad nav pieejama elektroenerģija no pamata ieguves avota, poligona teritorijā īslaicīgai darbībai var tikt izmantots dīzeļģenerators. Ilgstošas elektroenerģijas pārtraukuma gadījumā poligonā ievestie atkritumi bez šķirošanas var tikt apglabāti Krātuvē, un izvērtējot situāciju, pakāpeniski nogādāti uz atkritumu šķirošanas rūpnīcu jau pēc elektroenerģijas padeves atjaunošanas un pāršķiroti. Ilgstoša nešķirotu atkritumu uzkrāšana ne šķirošanas rūpnīcā, ne sadzīves atkritumu priekšapstrādes angārā, ne piegulošajās teritorijās ar mērķi tos sašķirot vēlāk, pēc elektroenerģijas piegādes atjaunošanas, netiks pieļauta.

Tādējādi elektroenerģijas pārtraukums nav uzskatāms par iemeslu piesārņojuma veidošanās apstākļiem, kā piemēram, paaugstināta smaku izplatība un infiltrāta veidošanās, vai ar vēju iznēsāti atkritumi plašā teritorijā. Gadījumā, ja elektroenerģijas pārtraukums notiks brīdī, kad šķirošanas rūpnīcas angāra atkritumu pieņemšanas zonā būs uzkrāti atkritumi, tie iespējami īsākā laikā tiks savākti un nogādāti otrajā Ziemeļkurzemes ARR izvietotajā SAP "Pentuli" (nek. īp. „Jaunpentuli”, Vārves pagasts, Ventspils novads) manuālai šķirošanai. Otrs risinājums ir atkritumus bez šķirošanas ievietot poligona atkritumu apglabāšanas krātuvē līdz brīdim, kamēr radusies avārijas situācija tiks novērsta un šķirošanas līnijas darbība atjaunota. Būvniecības atkritumu, liela izmēra atkritumu reģenerāciju elektroenerģijas pārtraukums neietekmē.

Poligonā ir uzbūvēta un nodota ekspluatācijā BNA pārstrādes iekārta ar biogāzes koģenerācijas iekārtu. Koģenerācijas iekārtā tiek saražota elektroenerģija un siltumenerģija. Gan elektroenerģija, gan

siltumenerģija primāri tiek lietota uzņēmuma vajadzībām. Savukārt saražotās elektroenerģijas pārpalikumu plānots nodot kopējā tīklā.

Nestandarta situācijas poligona ekspluatācijas laikā, kas var veidoties meteoroloģisko apstākļu ietekmē, kā piemēram ilgstošs karstums bezvēja apstākļos vai spēcīgs ilgstošs sals, nevar būtiski ietekmēt poligona ikdienas darbu. Atkritumu pieņemšana un šķirošanas process var turpināties arī šādos netipiskos apstākļos. Atkritumu šķirošanas līnijas iekārtu pieejamie tehniskie parametri norāda, ka to ekspluatācijas temperatūra un mitruma apstākļi var mainīties plašā amplitūdā, kas nozīmē, ka Latvijas meteoroloģiskajos apstākļos šo iekārtu darbību ierobežo citi faktori, kā piemēram, tehniskā ekspluatācija, apkopes un avārijas gadījumi. Izvērtējot situācijas kritiskumu un laiku, lai radušos situāciju novērstu, poligona teritorijā ievestie nešķīrotie sadzīves atkritumi var tikt uzkrāti rūpnīcas atkritumu izkraušanas zonā vai novirzīti uz atkritumu krātuvi īslaicīgai uzglabāšanai līdz priekšapstrādes līnijas darbības atjaunošanai. Teorētiski atkritumu šķirošanas rūpnīcas atkritumu izkraušanas zonā iespējams uzkrāt sadzīves atkritumus līdz trijām dienām, tomēr šādu apjomu uzkrāt nav plānots, vien paturot kā vienu no īslaicīgiem risinājumu šķirošanas līnijas nepieejamības gadījumā.

5.12. Plānotās darbības varbūtējā ietekme, kas varētu ietekmēt tuvumā esošo teritoriju tālāku izmantošanu

Paredzētā darbība, tās atsevišķu komponentu summa, un tās radīto ietekmju savstarpējā mijiedarbība nerada būtiskus vides riskus. Potenciāli iespējamie vides riski attiecībā uz augsnes, grunts, pazemes un virszemes ūdeņu piesārņojumu ir apskatīti šī ziņojuma iepriekšējās nodaļās, un tie vērtējami kā nebūtiski. Arī potenciālie avāriju radītie vides riski nav vērtējami kā augstas varbūtības notikumi, ja tiek ievēroti ekspluatācijas noteikumi, organizatoriski un inženiertehniski pasākumi avāriju situāciju nepieļaušanai (sīkāka apraksts sniegts 6.2. apakšnodaļā) vai, ja tāda radusies, to novērst pēc iespējas īsākā laika griezumā, kā arī iespējami mazāk apdraudot cilvēku veselību un vidi.

Tā kā Paredzētā darbība ir plānota teritorijā, kur blakus neatrodas citas ražošanas teritorijas, tad nav iespējams šādas kumulatīvas ietekmes ar citiem objektiem. Plānots neliels satiksmes intensitātes pieaugums saistībā ar izejmateriālu transportēšanu Krātuves, tās saistīto inženierkomunikāciju un ceļa izbūves laikā, taču netiek prognozēts, ka tas radīs neērtības vai traucējumus blakus esošo zemju īpašniekiem.

Nav sagaidāms, ka poligona turpmākā darbība varētu radīt tādas vides pārmaiņas blakus vai tuvumā esošajās teritorijās, kas šādu pārmaiņu rezultātā varētu izmainīt šo teritoriju tālāku izmantošanu nekā tas ir bijis līdz šim.

5.13. Iepriekš izvērtēto ietekmju savstarpējā saistība un paredzētās darbības ietekmes kumulācija

Iepriekšējās IVN ziņojuma nodaļās izvērtētas visas nozīmīgākās ietekmes, kādas varētu radīt Paredzētā darbība - gaisu piesārņojošo vielu emisijas un izmaiņas gaisa kvalitātē, smaku izplatības novērtējums, trokšņa līmeņa izmaiņu novērtējums, transporta radītās ietekmes novērtējums, ietekme uz bioloģisko daudzveidību un īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, ietekme uz ainavisko un kultūrvēsturisko nozīmīgumu, virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti, augsni un grunti. Tiešās saiknes starp augstāk minētajām ietekmēm netika konstatētas, piemēram, gaisu piesārņojošo vielu un smaku izplatība nav saistāma ar trokšņa vai augsnes, grunts, gruntsūdeņu un pazemes ūdeņu piesārņojumu. Tai pat laikā atsevišķas izvērtētās ietekmes iekļauj viena otru, piemēram, transporta radītā ietekme izpaužas kā palielināts trokšņa un gaisu piesārņojošais avots vai augsnes, grunts piesārņojums var veicināt gruntsūdeņu un pazemes ūdeņu tālāku piesārņošanu (kaut gan konstatēts, ka ietekme uz augsnes, grunts, gruntsūdeņu

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

un pazemes ūdeņu kvalitāti Paredzētās darbības īstenošanas gadījumā nebūs). Izvērtēto ietekmju savstarpējā saistība, kas varētu pastiprināt šo ietekmju nozīmīgumu, netika konstatēta.

Kumulatīvās (summārās) ietekmes uz vidi ir ietekmju kopums, kurš rodas, realizējot Paredzēto darbību un izvērtējot iespējamo citu darbību ietekmes. IVN procesā apskatītas gan poligona teritorijā esošo un plānoto objektu summārās ietekmes, gan arī vērtētas ar citām esošām darbībām ārpus poligona.

Apskatot drošības aspektus saistībā ar rūpniecisko avāriju riskiem, SAP "Janvāri" teritorijā izvērtējot esošos objektus, tai sk. saistībā arī ar Paredzēto darbību, MK noteikumi Nr. 131 nav attiecināmi.

Atbilstoši Gaisa emisiju novērtējumā secinātajam, tāpat gan šobrīd, gan jaunās šūnas būvniecības laikā aprēķinos konstatētās transporta radītās putekļu, oglekļa oksīda, sēra dioksīda emisijas ir nebūtiskas un līdz ar to nav ņemamas vērā. Līdz ar to paredzams, ka Paredzētā darbība ilgtermiņā neizraisīs apkārtējās vides gaisa kvalitātes pasliktināšanos.

Trokšņa ietekmes gan Paredzētās darbības plānoto objektu izbūves, gan ekspluatācijas laikā raksturojamas kā nebūtiskas, tādas, kas nepārsniedz normatīvajos aktos noteiktās pieļaujamās robežvērtības.

SAP "Janvāri" teritorija robežojas ar meža teritorijām, kurām tālāk pieguļ lauksaimniecībā izmantojamās zemes (meliorētas). Nav sagaidāms, ka plānotās infrastruktūras paplašināšanās iespaidā varētu tikt ietekmēta tuvumā esošo teritorijas - mežus un lauksaimniecisko darbību (graudaugu kvalitatīvo un/vai kvantitatīvo vērtību). Poligonam piegulošajā teritorijā nav arī rūpnieciska rakstura zonas, kurās notiek ražošana. Tuvāko un lielāko ražošanas uzņēmumu attālums no poligona teritorijas ir pietiekams, lai ņemtu vērā potenciālās kumulatīvās ietekmes uz vidi, un šādi objekti kaut kādā veidā ierobežotu Paredzēto darbību vai otrādi – plānotā darbība ietekmētu citu ražošanas uzņēmumu darbību (skat. ii. attēlu).

Saskaņā ar likuma "Par piesārņojumu" 14. pantā noteikto, nedrīkst uzsākt jaunu piesārņojošu darbību, ja ir pārsniegti vai var tikt pārsniegti vides kvalitātes normatīvu robežlielumi noteiktam piesārņojuma veidam noteiktā teritorijā un ja attiecīgās darbības izraisītās emisijas var palielināt kopējo attiecīgā piesārņojuma daudzumu šajā teritorijā. Izvērtējot datus un informāciju saistībā ar esošo darbību SAP "Janvāri", kā arī IVN ietvaros veiktos modelēšanas un aprēķinu rezultātus, var secināt, ka Paredzētās darbības realizācijas rezultātā vides kvalitātes normatīvu robežlielumi, kas noteikti ražošanas apbūves teritorijām, netiks pārsniegti vai netiks radīti jauni pārsniegumi, tādējādi neietekmējot tuvumā esošo teritoriju turpmāku izmantošanu un darbību.

Balstoties uz 2024. gada novembrī veiktajiem ģeoekoloģiskās izpētes darbiem SAP "Janvāri" teritorijā - Paredzētās darbības, proti plānotās jaunās Krātuves izbūves vietā, vērtējot iegūtos augsnes, grunts un pazemes un virszemes ūdeņu izpētes novērtējumu rezultātus, poligona teritorija norāda uz tipisku antropogēnās slodzes ietekmē skartu apgabalu. Ņemot vērā to, ka no astoņiem pagaidu monitoringa urbumiem ņemtajos paraugos nav konstatēts ne grunts, ne gruntsūdeņu robežlielumu pārsniegumi (izņemot urbumā U1, kas uzskatāms tikai kā punktveida piesārņojums), tad pirms Paredzētās darbības īstenošanas nav nepieciešams plānot ne speciālus pasākumus grunts kvalitātes uzlabošanai, ne arī paredzēt sanācības pasākumus.

Vērtējot kumulatīvās ietekmes, jāņem vērā gan esošās darbības, gan arī vismaz tās paredzētās darbības, kurām izsniegti tehniskie noteikumi vai VPVB atzinums. Šā IVN ietvaros kumulatīvās ietekmes ir vērtētas, gan saistībā ar Paredzēto darbību, gan esošo poligona darbību kā arī poligonā/blakus tiešā teritorijā plānotajām darbībām. Kopumā detālāka informācija pa ietekmju pozīcijām sniegta augstāk šajā nodaļā. Citas esošas, apstiprinātas vai plānotās darbības Paredzētās darbības teritorijas tuvākajā apkārtnē IVN izstrādes laikā nav identificētas.

6. Avārijas risku novērtējums un darba drošība objektā

IVN sagatavošanas laikā novērtēti un analizēti esošās un Paredzētās darbības potenciālie darbības riski, ņemot vērā likumdošanā noteiktās prasības, kā arī izvērtējot līdzīgu uzņēmumu darbību un tur noteiktos (vai identificētos) riskus darbībā ar atkritumu apsaimniekošanu. Jebkuram riskam ir savs objektīvs vai subjektīvs cēlonis, kura izcelsme var būt dabīga (viesuļvētras, plūdi u.c.) vai tehnogēna (visa veida darbības ar ķīmiskām, bioloģiski aktīvām, sprādzienbīstamām, ugunsnedrošām u.tml. vielām, kā arī citas darbības, kas saistītas ar tehnoloģiskajiem procesiem darba vidē, piemēram, bīstamo vielu uzglabāšana un kravu transportēšana).

Saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 131, uzņēmumiem, kuros uzglabājamo bīstamo vielu (ieskaitot bīstamos atkritumus) maksimālie daudzumi pārsniedz šo noteikumu 1. pielikumā norādītos kvalificējošos daudzumus, ir jāizstrādā un jāiesniedz VPVB drošības pārskatu, bet Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā - objekta civilās aizsardzības plānu, kurā ir norādītas rīcības nevēlama notikuma, rūpnieciskās avārijas vai katastrofas gadījumā. Saskaņā ar Piesārņojuma atļaujas nosacījumiem SIA "PIEJŪRA" darbībā līdz šim nav bijis nepieciešams izstrādāt šāda veida dokumentus. Jāatzīmē gan, ka SAP "Janvāri" atsevišķi tiek nodrošināta iespēja gan privātpersonām, gan juridiskajām personām nodot arī bīstamos atkritumus. Vienlaikus jāatzīmē, ka ir arī zināms, ka šāda veida atkritumi var būt atrodami nešķīroto sadzīves atkritumu sastāvā, tai skaitā arī mājsaimniecības un būvniecības atkritumos.

Atbilstoši normatīvo aktu prasībām, SAP "Janvāri" reizi ceturksnī tika ņemti paraugi no ievestajiem atkritumiem un veikta tā morfoloģiskā sastāva noteikšanu laboratorijā, kas apkopots 6.1. tabulā. Secināms, ka 2023. gadā ņemtajos paraugos bīstamie atkritumi netika konstatēti. Līdz ar to var pieņemt, ka bīstamo atkritumu apjoms SAP "Janvāri" nešķīroto sadzīves atkritumu sastāvā ir niecīgs, tāpat kā, atbilstoši dažiem paraugšķirošanas testiem, dažādos Latvijas atkritumu poligonos, bīstamo atkritumu apjoms veido līdz 0,5 % no kopējā nešķīroto sadzīves atkritumu sastāva, un tie lielākajā daļā ir bijuši galvenokārt baterijas, medicīnas atkritumi, ar eļļu un naftas produktiem piesārņots audums vai tekstils, būvniecības materiālu (šķīdinātāju, laku un krāsu) iepakojums.

Izvērtējot līdzšinējo SAP "Janvāri" darbības pieredzi ar bīstamajiem atkritumiem, nav identificēti tādi gadījumi, kas liecinātu, ka sadzīves atkritumos varētu būt sastopamas bīstamās vielas tādos apjomos, kā norādīts MK noteikumos Nr. 131. Poligona darbībā radušies bīstamie atkritumi, kā arī apglabājamo atkritumu masā konstatētie bīstamie atkritumi tiek izņemti un uzglabāti bīstamo atkritumu savākšanas konteineros, nodrošinot etiķetes izvietošanu uz bīstamo atkritumu konteineriem, uz kuras norādīts atkrituma nosaukums, izcelsme, iepakojšanas datums un brīdinājuma zīmes par ķīmisko vielu un ķīmisko produktu klasificēšanu, marķēšanu.

Tāpat arī bīstamo atkritumu uzglabāšanas laikā tiek nodrošināta bīstamo atkritumu iepakojuma periodiska apskate - vismaz reizi mēnesī. Privātpersonu nodotie mājsaimniecībās radušies sadzīves bīstamie atkritumi poligonā tie tiek pieņemti īslaicīgai uzglabāšanai (ne ilgāk par vienu gadu, uzglabājamais apjoms vienlaicīgi līdz 50 t), ievietoti speciālā jūras tipa konteinerā pagaidu uzglabāšanā un tālāk nodoti bīstamo atkritumu apsaimniekotājam to utilizācijai.

SIA "PIEJŪRA" tiek veikta uzņēmumā radīto un apsaimniekoto atkritumu daudzuma (apjoma), veida, izcelsmes, savākšanas biežuma, pārvadāšanas, reģenerācijas un apglabāšanas veidu un vietu uzskaitē hronoloģiskā secībā "Atkritumu uzskaites reģistrācijas žurnālā" (žurnāls tiek aizpildīts elektroniski) saskaņā ar "Atkritumu apsaimniekošanas likuma" 23. panta pirmās daļas 1. punktu.

Iegūto rezultātu apkopojuma tabula

Nr. p. k.	Mērījumu veikšanas datums	Atkritumu sastāvs (vidējais procentuālais īpatsvars no atkritumu poligonā apglabāto atkritumu masas attiecīgajā pārskata periodā)											
		papīrs un papīru saturuši atkritumi	plastmasa un plastmasu saturuši atkritumi	stikls un stiklu saturuši atkritumi	metālus saturuši atkritumi	būvniecības un ēku nojaukšanas atkritumi	elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumi	bateriju un akumulatoru atkritumi	tekstila atkritumi	liela izmēra atkritumi	smalkā frakcija	pārējie atkritumi	bioloģiski noārdāmie atkritumi un bioloģiskie atkritumi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	13.04.2023	10,75	12,28	7,24	4,40	0	0	0	8,61	0	10,23	5,68	40,81
2.	30.06.2023	13,11	15,40	3,92	3,05	3,09	0	0	6,14	2,83	9,84	2,96	39,67
3.	23.11.2023	9,66	12,24	5,24	2,65	3,91	1,55	0	8,52	0	7,45	5,24	43,55
4.	23.12.2023	11,54	14,73	3,97	4,84	0	0	0	9,53	0	11,44	6,54	37,40

(avots: Ievesto nešķiroto sadzīves atkritumu testēšanas pārskati/protokoli, SIA "Geo Consultants", 2023. g.)

Bīstamie atkritumi poligonā tiek pieņemti labiekārtotā šķiroto atkritumu savākšanas laukumā gan no privātpersonām, gan juridiskām personām. Atkritumi tiek reģistrēti elektroniski uzskaites žurnālā. Tos bīstamos atkritumus, kas ir atdalīti pārstrādes procesā, uzskaita pie nodošanas bīstamo atkritumu operatoram, uzskaiti fiksē žurnālā elektroniski.

Atkritumu šķirošanas rūpnīcā nonākušie tādi bīstamie atkritumi kā baterijas un akumulatori tiek uzglabāti atbilstoši Ministru kabineta 2011. gada 21. jūnijā noteikumos Nr. 485 "Atsevišķu veidu bīstamo atkritumu apsaimniekošanas kārtība" 19. pantā noteiktajam.

6.1. Darba drošības pasākumi

Darba aizsardzības jomā SIA "PIEJŪRA" pērk ārpakalpojumu no kompetentas institūcijas SIA "FUTURE DEVELOPMENT", kura, saskaņā ar "Darba aizsardzības likumā" un citos normatīvajos aktos noteikto, organizē un kontrolē darba aizsardzības pasākumus, veic darba vides iekšējo uzraudzību, kurā ir Ministru kabineta noteiktajā kārtībā apmācīti speciālisti.

Darba aizsardzības speciālisti veic darba vides risku izvērtējumu, darba aizsardzības un ugunsdrošības preventīvo pasākumu plāna izstrādi, instrukciju izstrādi, veic instruktāžas darbiniekiem u.c. pasākumus, kuri saistāmi ar normatīvajos aktos noteikto, par darba aizsardzības prasību izpildi. Uzņēmumā regulāri tiek veikta kārtēja apsekošana, lai identificētu darba procesā radušās neatbilstības, kuras kopīgi ar SIA "PIEJŪRA" vadību, atrodot atbilstošākos modeļus neatbilstību novēršanai, tiek risinātas.

Atbildības sadalījums darba aizsardzības prasību izpildes nodrošināšanai poligonā ir noteikts uzņēmuma noslēgtajos pakalpojuma līgumos un iekšējos rīkojumos, kas attiecināms uz darbiniekiem, kā arī darbinieku pienākumi atrunāti amatu aprakstos. Ikviens poligona darbinieks atbilstoši veicamā darba specifikai, pienākumiem un atbildībai ir apmācīts un instruēts darba aizsardzības prasību izpildei un ievērošanai.

Darbinieki regulāri tiek apmācīti darba drošības jautājumos, kā arī informēti par izmaiņām darba drošības pasākumos un to ievērošanā, tai skaitā tiek veiktas ugunsdrošības instruktāžas un praktiskās

apmācības. Atbilstoši amata specifikai, attiecīgie darbinieki tiek apmācīti rīcībā ar bīstamiem atkritumiem, to atpazīšanu un turpmāko darbību to izņemšanai no atkritumu masas un novietošanas bīstamo atkritumu uzglabāšanas konteinerā.

SIA "PIEJŪRA" izstrādātās darba aizsardzības instrukcijas ir pieejamas SAP "Janvāri" administratīvajā ēkā atbilstoši nepieciešamajai darba specifikai, ko veic konkrētie darbinieki noteiktā vietā, par ko ir informēts arī poligona personāls. Instrukciju elektroniskās versijas ir pieejamas uzņēmuma koplietošanas serverī. Ugunsdrošības instrukcija atrodas poligonā esošajā administratīvajā ēkā, gan arī pie ražošanas vadītāja darba kabinetā. Ar rīcības plānu ārkārtas situācijās ir iepazīstināti darbinieki instruktāžu laikā, kā arī papīra formā tas izvietots gan ziņojumu dēļa administrācijas ēkā, gan dispečera/sarga telpā. Uzņēmumā ir nozīmēta par ugunsdrošību atbildīgā persona, kura sadarbojas ar kompetento institūciju un kura palīdz organizēt poligona darbinieku regulāru instruktāžu ugunsdrošības jomā.

Lai nodrošinātu drošu darba vidi un apstākļus, pēc iespējas novērstu vai samazinātu darba vides riskus, rūpējoties par darbinieku veselību un drošību, SIA „PIEJŪRA” savā darbībā ir izvirzījusi vairākas prioritātes:

- Uzturēt darba aizsardzības sistēmu atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem;
- Darbiniekiem pastāvīgi tiek nodrošināta aktuālās informācijas pieejamība par darba aizsardzību, tiek veikta regulāra apmācība, izglītojot un instruējot darbiniekus darba drošības jautājumos;
- Regulāri notiek darba vides risku izvērtēšana un darbinieku iepazīstināšana ar tiem, tādējādi samazinot nelaimes gadījumu iestāšanās varbūtību. Pastāvīgi apzinot un izvērtējot darba vides riskus, ar jebkura darbinieka iesaisti tiek izslēgta bīstamu situāciju (gandrīz notikušus negadījumus) veidošanās. Veicinot bīstamu vietu identificēšanu, tiek iestrādāti ieradumi par šādu situāciju ziņošanu, lai preventīvi samazinātu ne tikai darba vides riskus, bet arī iespējamu negadījumu iestāšanos. Nemītīgi izglītojot darbiniekus tiek samazināta darbinieku veselības pasliktināšanās, veidojot drošu un nekaitīgu darba vidi;
- Izmeklējot notikušos nelaimes gadījumus, tiek noteikti negadījuma cēloņi, tādējādi nosakot nepieciešamās darbības cēloņu novēršanai.

SAP "Janvāri" personālam (arī pēc darbības paplašināšanās) tiek nodrošināti atbilstoši individuālie darba aizsardzības līdzekļi.

6.2. Organizatoriskie un inženiertehniskie pasākumi avārijas situāciju novēršanai

Saistībā ar poligona līdzšinējo darbību, kā arī ar esošās infrastruktūras paplašināšanās SAP "Janvāri" paredzētajiem objektiem un procesiem atkritumu apsaimniekošanas jomā, vērtējot poligona darbību kopumā, tiek paredzēti sekojoši organizatoriskie un inženiertehniskie pasākumi avārijas situāciju nepieļaušanai:

- Atbilstoši kvalificēti un apmācīti darbinieki darbam ar atkritumiem, t.sk. bīstamo atkritumu atpazīšanai;
- Darbinieku regulāras apmācības un instruēšana ugunsdrošības jautājumos, darbā ar elektroierīcēm un bīstamajām iekārtām. Rīcība bīstamu atkritumu identificēšanas gadījumā, infiltrāta un naftas produktu noplūdes gadījumā, potenciālu spādziembīstamību gadījumā;
- Darbinieku nodrošinājums ar individuāliem darba aizsardzības līdzekļiem (aizsargķiveres, maskas, speciāls tērps, cimdi, u.c.);
- Darbinieku obligāto veselības pārbaūžu nodrošināšana;
- Objektu un iekārtu (telpu) aprīkošana ar ugunsdzēsības līdzekļiem, kas izvietoti viegli pieejamās vietās un to atrašanās vieta tiek iezīmēta ar atbilstošām norādēm un apzīmējumiem;
- Atbilstoša ugunsdzēsības aparātu pārbaude un tehniskā apkope;
- Evakuācijas plāni, kas izvietoti atbilstoši ar Ministru kabineta 2016. gada 19. aprīļa "Ugunsdrošības noteikumi" noteiktajam;
- Regulāra ugunsdzēsībai paredzētā ūdens baseina un ūdensvada uzturēšana funkcionējošā kārtībā;

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

- Atkritumu mitrināšana Krātuves teritorijā ar infiltrātu gada sausajā periodā, tādējādi samazinot atkritumu pašaiždegšanās iespēju.

Lai nodrošinātu savlaicīgu cilvēku evakuāciju un radītu nosacījumus veiksmīgai evakuācijai, poligona teritorijā SIA „PIEJŪRA” administratīvajā ēkā, atkritumu šķirošanas rūpnīcā, sadzīves atkritumu mehāniskās priekšapstrādes angārā, BNA kompleksā un garāžā ir uzstādīta automātiskā ugunsgrēka atklāšanas un trauksmes signalizācijas sistēma ar dūmu detektoru. Pults, kur pienāk signāli, ir izvietota dispečera/sarga telpā. Atklātajām būvēm, saskaņā ar ugunsdrošības normām, nav paredzēta ugunsdrošības signalizācija. Ugunsdrošības vajadzībām ir izveidoti divi ūdens ņemšanas baseini. Zibens aizsardzība katrai no poligona būvēm tiek risināta individuāli, saskaņā ar būves projektu. SAP "Janvāri" teritorija ir iežogota un tiek apsargāta visu diennakti, tāpat administrācijas ēkā un poligona teritorijā ir uzstādīta video novērošana.

Attīrīšanas iekārtu procesu darbības kļūdu gadījumos iekārta automātiski atslēgsies.

Gāzes sūknēšanas stacija un ģeneratoru iekārtas kļūdu gadījumos atslēgsies automātiski, kas izslēdz eksplozijas risku.

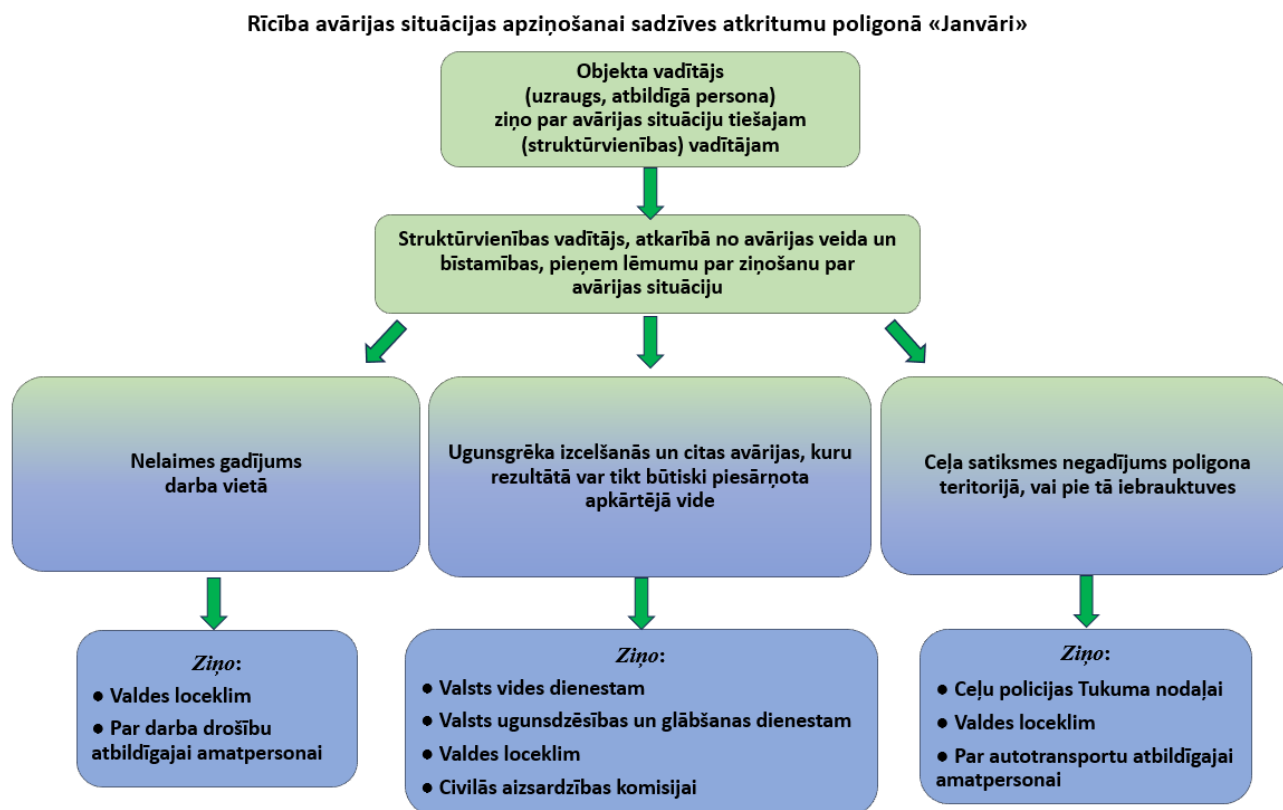
Periodiski atkritumu šķirošanas tehnoloģiskā procesa iekārtām tiks veiktas ekspertu pārbaudes to drošas ekspluatācijas nodrošināšanai.

Poligonā pieejamas šādas iekārtas:

- Mobilā atkritumu smalcināšanas iekārta *Terminator 3400 D*;
- Nešķirotu sadzīves atkritumu šķirošanas iekārta *MULTISTAR L3 FLOWERDISC*;
- Dalīti savākto otrreizējo izejvielu šķirošanas līnija *AWERMANN* ar ievades un izvades lentām (konveijeriem);
- Manuālā šķirošanas kabīne - līdz desmit darba vietām;
- Magnēts melnajam metālam *STEINERT UMP 110.140 wg*;
- Otrreizējo izejvielu prese *AVOS 1410S-30/60* ar seperatoru (caurumu dūrēju) plastmasas pudeļu iepakojumam. Aprīkots ar konveijeru padošanas lentu. Darbojas gan manuālā režīmā, gan automātiski;
- BNA – trumuļsiets *PRONAR MPB 20.55e*. Viena sietam acs diametrs - 40 mm, otrs - 20 mm. *PRONAR MPB 20.55e* sijātājs ir aprīkots ar divām automātiskajām izvades lentām kurām galos ir magnēti melnajam metālam.

Ārkārtas situāciju/avārijas gadījumā darbiniekiem ir pienākums rīkoties saskaņā ar SIA "PIEJŪRA" izstrādāto rīcības plānu, tai sk. apziņošanas shēmu avārijas situāciju gadījumos (skat. 6.1. att.). Tāpat uzņēmuma SIA "PIEJŪRA" darbības teritorijā un ēkās ir uzstādītas drošības zīmes saskaņā ar Ministru kabineta 2002. gada 3. septembra noteikumiem Nr. 400 "*Darba aizsardzības prasības drošības zīmju lietošanā*". Piemēram, poligonā pie iebraukšanas vietas teritorijā, pie dispečera/sarga ēkas uzstādīta zīme "droša pulcēšanās vieta".

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

6.1. attēls. SIA "PIEJŪRA" izstrādātais rīcības plāns avārijas situācijas apziņošanai

6.3. Potenciāli iespējamo negadījumu un ārkārtas/avārijas situāciju analīze

Izvērtējot Paredzētās darbības tehnoloģiskos procesus un darbības ar atkritumiem poligonā kopumā (atkritumu izkraušana un šķirošana, uzglabāšana, sadzīves atkritumu apglabāšana Krātuvē) šajā projekta stadijā iespējams identificēt šādus iekārtu un sistēmu riskus:

- ugunsgrēks (atkritumu aizdegšanās iekārtu darbības zonā, atkritumu apglabāšanas Krātuvē, atkritumu masas šķiroto atkritumu uzglabāšanas laukumos, elektropreču aprīkojuma lietošana personāla telpās u.c.);
- sprādzienbīstamība (nejauša sprādzienjūtīgu atkritumu klātbūtne nešķiroto atkritumu masā, būvniecības atkritumos, liela izmēra atkritumos vai rūpnieciska rakstura atkritumos);
- degvielas noplūde no iebraucošā/izbraucošā transporta, no smagās tehnikas, kas ikdienā darbosies poligona teritorijā;
- bīstamu vielu noplūde;
- notekūdeņu attīrīšanas iekārtu neatbilstoša darbība;
- infiltrāta noplūde.

Būtiskākie faktori, kas var izraisīt avārijas situāciju, ir poligona personāla pieļautās kļūdas, tehnoloģisko iekārtu aprīkojuma kļūdas un bojājumi, elektroenerģijas padeves pārtraukums, dabas katastrofas. Kā būtisks faktors, kas var izraisīt gan sprādzienu, gan ugunsgrēku, jāmin arī ievesto nešķiroto atkritumu sastāvs.

Ugunsgrēka risks

Apskatot detalizētāk ugunsgrēka risku SAP "Janvāri" teritorijas objektos, tas var izcelties līdzīgi kā jebkurā objektā, un tā cēloņi var būt saistīti ar personāla neuzmanīgu un nepareizu rīcību ar elektroierīcēm, smēķēšanas izraisīts risks slēgtās telpās vai atkritumu tuvumā (smēķēšana telpās un ārpus speciāli ierādītām vietām ir kategoriski aizliegta), tehnoloģisko iekārtu nepareiza ekspluatācija un/vai bojājumi, kas var ilgstošas, nepareizas ekspluatācijas rezultātā izsaukt ugunsgrēku, kā arī ļaunprātīga dedzināšana u.c. iemesli. Krātuvē var notikt atkritumu pašaiždegšanās. Ugunsgrēka radīto seku apmērs un ietekme ir atkarīga no tā rašanās vietas, degšanas platības, kā arī tā atklāšanas, ierobežošanas un likvidēšanas pasākumu kopuma.

Sprādzienbīstamības risks

Poligonā sprādzienbīstamības riskam ir mazāka varbūtība kā ugunsgrēka riskam. Tomēr arī šāda riska varbūtība pastāv dažādu cēloņu ietekmē. Potenciālu spādzienbīstamību poligona teritorijā var izraisīt nejaušu sprādzienbīstamu priekšmetu klātbūtne lielākoties ievesto nešķirotu atkritumu masā (piemēram, munīcija, mazas ietilpības gāzes baloni). Mehāniskā atkritumu priekšapstrādes iekārta pēc savas konstrukcijas ir stabila pret sprādzienvēda ietekmi, lielāku ietekmi avārijas gadījumā var saņemt apkalpojošais personāls. Sprādzienbīstamības riska samazināšanai, atbilstoši ražotāja tehniskām specifikācijām, tiek veikta regulāra iekārtu apkope, kā arī personāla apmācība un instruēšana rīcībai šādos gadījumos. Eksplozijas gadījumā poligons tiks slēgts līdz brīdim, kamēr tiks noteikts eksplozijas cēlonis. Poligona darbs tiks atsāktis tikai pēc nepieciešamo drošības pasākumu veikšanas.

Degvielas noplūdes risks

Degvielas noplūdes risks no iebraucošā/izbraucošā transporta, no smagās tehnikas, kas ikdienā darbojas poligona teritorijā ir iespējams kā jebkurā vietā, tā jebkurā dienas laikā, kad notiek palielināta satiksmes kustība. Degvielas noplūdes riska cēlonis galvenokārt ir neatbilstošas un bojātas transporttehnikas izmantošana. Degvielas noplūdes gadījumā poligona teritorijā nekavējoši tiks veikta izlijušās vielas savākšana ar absorbējošiem materiāliem, kas tālāk tiks utilizēti atbilstoši bīstamo atkritumu apsaimniekošanai. Ietekme uz apkārtējo vidi šāda riska iestāšanās gadījumā vērtējama kā zema.

Bīstamu vielu noplūde

Ja poligonā jebkādu apstākļu rezultātā nonāks un/vai tiks konstatēta bīstamu vielu (it īpaši gāzveida) klātbūtne, tas tiks slēgts līdz brīdim, kamēr tiks veikta šo vielu deaktivizācija vai neitralizācija. Avārijas likvidācijas pasākumi izstrādāti, ņemot vērā konkrētu vielu fizikālās un ķīmiskās īpašības, kā arī iespējamo kaitīgo iedarbību. Bīstamo vielu noplūdes riskam poligonā ir neliela varbūtība.

Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu neatbilstoša darbība

SAP "Janvāri" teritorijā ir ierīkota sadzīves un lietus ūdeņu noteces savākšanas un attīrīšanas sistēma (skat. 3.1.5. apakšnodaļu). Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti poligona novadgrāvī.

No jaunās Krātuves savāktais infiltrāts tiks pieslēgts esošajai infiltrāta sistēmai caur jaunu kolektoraku, kas izvietota pie plānotās Krātuves rietumu malas (aptuveni vidusdaļā), kas tālāk tiks novadīts uz attīrīšanas iekārtām (izvietojumu skat. 3.18. att.).

Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu neatbilstoša darbība var būt gaisa padeves iekārtas - gaisa pūtēja bojājumi, kolektoraku aizsērējumi un bojājumi. Lai novērstu iespējamās avārijas, tiek nodrošināta regulāra iekārtu un kolektoraku apsekošana un pārbaude, kā arī regulāras notekūdeņu attīrīšanas iekārtu apkopes, ievērojot uzstādīto iekārtu ekspluatācijas noteikumus. Poligonā, atbilstoši Piesārņojuma atļaujas nosacījumiem, tiek nodrošināts regulārs notekūdeņu monitorings kā rezultātā tiek izvērtēta novadīto notekūdeņu kvalitāte.

Lietus ūdeņu tīkliem regulāras apsekošanas laikā tiek veikta vizuāla pārbaude izvērtējot vai sistēma nav aizsērējusi, sistēmā arī regulāri tiek mainīti filtri, veikta apkope, tīrītas smiltis. Lielu lietusgāžu gadījumā

lietusūdens var tikt novadīts caur apvadlīniju. Tāpat sadzīves notekūdeņu sistēmai regulāri notiek vizuāla apsekošana, kā arī veiktas apkopes.

Poligona infiltrāta attīrīšanas iekārtas avārijas gadījumā infiltrāts var tik uzkrāts apglabāšanas šūnā noslēdzot infiltrāta novadīšanas sistēmu ar vārstu.

Ja tiek konstatēti bojājumi jebkurā no esošajām notekūdeņu attīrīšanas sistēmām, nekavējoties tiek uzsākti atjaunošanas un/vai remontdarbi.

Plūdu riska gadījumā nepieciešams pārtraukt/apturēt visu poligona teritorijā esošo attīrīšanas iekārtu darbību (atslēdzot no elektrības padeves un noslēdzot ventiļus), lai maksimāli novērstu tālāku piesārņojuma izplatīšanos.

Infiltrāta noplūde

Poligona ikdienas darbībā infiltrāta noplūde nenotiek. Tikai avārijas gadījumos neattīrīta infiltrāta noplūde var notikt krātuves pamatnē izbūvētā izolējošā pretinfiltrācijas seguma pārrāvuma vai infiltrāta baseinu noplūdes gadījumā. Lai novērstu iespējamās avārijas, nepieciešams ievērot tehnoloģisko iekārtu ekspluatācijas noteikumus un regulāras pārbaudes atbilstošas infiltrāta baseinu pārpilnības kontroles nodrošināšanai. Tiek nodrošināta arī infiltrāta sistēmas skalošana.

Citi riski

Kābūtisks riska faktors saistāms arī ar personāla ikdienas darbu veikšanu poligonā, piemēram, savainošanās, saindēšanās, saslimšana ar atkritumu šķirošanu saistītās darbībās, to apsaimniekošanas un apglabāšanas procesu. Kā vienu no potenciāliem riska objektiem jāatzīmē darbu pie šķirošanas līnijas *AWERMANN*, kur pēc atkritumu smalcināšanas 6 darbinieki manuāli atlasa metālus, alumīniju, PET un LDPE iepakojumus, stiklu un pārstrādei derīgu papīru/kartonu.

Otrs riska objekts ir poligona teritorijā esošais atkritumu šķirošanas angārs, kur atkritumu šķirošanai izvēlēta mehāniski-manuāla tehnoloģija, kas šādu risku var palielināt tieši tajā zonā, kurā manuāli tiek šķiroti atkritumi, un kur cilvēks ir tiešā kontaktā ar atkritumiem. Piemēram, atkritumu priekšapstrāde tiek nodrošināta izmantojot lentas šķirošanas līniju jeb mehānisko atkritumu priekšapstrādes iekārtu. Ienākošie atkritumi uz līnijas tiks atšķiroti manuāli un ievietoti pie līnijas esošajos konteineros. Angārā darbinieki ir tiešā kontaktā ar atkritumiem, jo visai atkritumu plūsmai ir vajadzīga kvalitātes kontrole, kas notiek manuāli.

Poligona personālam veicot darbu, kas saistīts ar atkritumu tiešu saskari, iespējamās neuzmanīgas rīcības dēļ, vai bīstamo atkritumu atšķirošanas rezultātā, ir varbūtība savainoties, saindēties, ieelpojot nezināma sastāva un izcelsmes ķīmisku vielu utt. Lai mazinātu sekas, kas varētu rasties iestājoties šādiem gadījumiem, ir veicami atsevišķi preventīvi pasākumi, proti, poligona personālam, kurš darbojas pie atkritumu manuālās šķirošanas lentas, jānodrošina respiratori un piemērots darba apģērbs. Vienlaikus arī jāveic darba drošības pasākumi, sniedzot informāciju un apmācības rīcībai atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas specifikai, t.sk. rīcībai ar bīstamiem atkritumiem.

Augstāk minētie riski var izpausties dažādās ar atkritumu apsaimniekošanu saistīto darbību stadijās, kas var notikt kā atkritumu piegādes, atkritumu izkraušanas un iekraušanas laikā, nešķirotu atkritumu īslaicīgās uzglabāšanas laikā, atkritumu šķirošanas procesā, sašķiroto atkritumu (tai sk. bīstamo) un materiālu īslaicīgās uzglabāšanas laikā (īpašu uzmanību pievēršot bīstamo atkritumu noplūdei vai izbiršanai iesaiņojuma vai taras bojājuma dēļ), tā arī atkritumu un materiālu izvešanas no poligona laikā.

Lai maksimāli novērstu ar atkritumu apsaimniekošanu saistītos riskus, poligona līdzšinējā darbībā tiek un arī turpmāk tiks nodrošināta virkne pasākumu risku samazināšanai, sākot no poligona teritorijā esošo un plānoto ēku un būvju projektēšanas atbilstoši likumdošanas prasībām (tai sk. izvēloties atbilstošu ugunsdrošības risinājumu, zibens novadīšanas sistēmu), trauksmes automātiskās sistēmas ierīkošanas poligona infrastruktūras telpās, tehnoloģisko iekārtu aprīkošana ar automātisko vadības un brīdināšanas sistēmu, atsevišķām paaugstinātās ugunsbīstamības iekārtām ar ugunsdrošības sensoriem, līdz stingrai

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

darba drošības prasību ievērošanai personālam (darba drošības instrukcijas, rīcības plāni avāriju gadījumos, apmācības, individuālie darba aizsardzības līdzekļi).

Balstoties uz SAP "Janvāri" iespējamajiem risku virzieniem, poligona teritorijai ir sagatavota karte, kurā vizuāli attēloti infrastruktūras objekti iedalot tos atbilstošās lielākajās risku zonās (skat. 6.2. att.).

Apskatot avāriju gadījumus, ko var izraisīt dabas stihijas (negaidīta vētra, plūdi u.tml.) poligona darbība, vadoties no izraisīto problēmu nozīmīguma, tiks ierobežota vai uz laiku pārtraukta.

* infrastruktūras objektu nosaukumus skatīt 3.7. tabulā

6.2. attēls. Sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" risku zonas

6.4. Pasākumi un iespējas varbūtējo ārkārtas/avārijas situāciju lokalizēšanai un likvidēšanai

Varbūtējo ārkārtas/avārijas situāciju lokalizēšanai un likvidēšanai ir izstrādāti rīcības plāni avāriju gadījumos (piemēram, rīcības plāns avārijas situāciju apziņošanai, skat. 6.1. attēlu). Līdz ar jauno infrastruktūras objektu izbūvi, jau esošie rīcības plāni tiks pārskatīti un papildināti ar atbilstošu rīcību jaunajos objektos, vai, nepieciešamības gadījumā, tiem tiks sagatavoti atsevišķi rīcības plāni avāriju gadījumos, piemēram, detalizēts rīcības plāns degvielas noplūdes gadījumā un rīcības plāns potenciālas sprādzienbīstamības gadījumā poligona teritorijā.

Ugunsdzēsībai poligona teritorijā ir ierīkoti divi ugunsdrošības ūdens baseini (katrs ar 600 m³ tilpumu), un divi ugunsdzēsības hidranti (izvietoti blakus baseiniem). Baseinu uzpilde paredzēta no lietus ūdens un, ja nepieciešams, no ūdensvada tīkla. Ugunsdzēsības baseinu novietojums ir risināts tā, lai tas nosegtu lielāko daļu poligona teritorijas, kas aptvers arī jaunās Krātuves zonu. Visiem infrastruktūras objektiem ir nodrošināta brīva ugunsdzēsības tehnikas piekļūšana pa perimetru. Visām poligonā esošajām ēkām ir nodrošināta zibensaizsardzības sistēma atbilstoši 2015. gada 30. jūnija Ministru kabineta noteikumiem Nr. 333 "Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 201-15 "Būvju ugunsdrošība".

Elektrības padeves pārtraukuma gadījumā rezerves elektroapgādes pieslēgums poligona teritorijai netiek paredzēts. Nepieciešamības gadījumā iekārtu darbībai ārkārtas gadījumos, kad nav pieejama elektroenerģija no pamata ieguves avota, poligona teritorijā var tikt pieslēgts 5 kW dīzeļģenerators, kas nodrošinās pamatfunkcijas.

6.5. Nepieciešamais ugunsdzēsības un avāriju seku likvidēšanas aprīkojums un drošības sistēmas

Detalizētu SAP "Janvāri" plānoto infrastruktūras objektu ugunsdzēsības sistēmu raksturojumu, galvenos raksturlielumus un tehnoloģiskās shēmas šobrīd nav iespējams sniegt. Katram poligonā plānotajam infrastruktūras objektam, tai sk. Paredzētajai darbībai, tiek izstrādāts tehniskais projekts, kurā iekļauti arī ugunsdrošības pasākumi un nepieciešamais aprīkojums atbilstoši likumdošanas prasībām.

Vispārējās prasībās, saskaņā ar 2015. gada 30. jūnija Ministru kabineta noteikumiem Nr. 333 "Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 201-15 "Būvju ugunsdrošība"" noteikto jānodrošina ugunsdrošu konstrukciju atbilstība būtiskām ugunsdrošības prasībām, kas iespējamā ugunsgrēka gadījumā nodrošina, lai:

- noteiktā laikposmā saglabātos būves nestspēja, viengabalainība un termoizolētība;
- tiktu ierobežota dūmu izplatīšanās būvē vai nodrošināti dūmu izvadi;
- tiktu ierobežota ugunsgrēka izplatīšanās no būves uz blakus esošajām būvēm (ievērojot ugunsdrošības atstarpes);
- būvē esošie cilvēki varētu būvi nekavējoties atstāt vai viņi tiktu evakuēti, vai izglābti;
- neradītu neparedzamus draudus ugunsdzēsības un glābšanas dienesta darbībai un nodrošinātu iespēju efektīvi veikt ugunsdzēsības un glābšanas darbus.

Ārējā ugunsdzēsības ūdensapgāde paredzēta no poligona teritorijā esošajiem diviem ugunsdrošības ūdens baseiniem, katrs ar 600 m³ tilpumu. Poligona teritorijā esošās ēkas un būves ir apgādātas arī ar primārās ugunsdzēsības iekārtām - ugunsdzēsības aparātiem un inventāru. Papildus poligonā krātuvē ir ierīkota infiltrāta mitrināšanas sistēma, ko var izmantot arī aizdegšanās gadījumā atkritumu kalnā. Plānotajiem infrastruktūras objektiem tiks nodrošināta brīva ugunsdzēsības tehnikas piekļūšana pa perimetru.

6.6. Iedzīvotāju informēšanas nepieciešamība, pasākumi un avārijas situāciju apziņošanas kārtība

Objekta darbības riska analīze norāda uz to, ka SAP "Janvāri" paredzētie infrastruktūras objekti, iekļaujot poligona esošo darbību, neradīs ievērojamus riskus blakus teritorijās dzīvojošiem iedzīvotājiem. Rīcība ārkārtas situācijās paredzēta sekojoša:

- likvidēt ārkārtas situāciju;
- sniegt pirmo palīdzību cietušajiem;
- nepieciešamības gadījumā izsaukt attiecīgos glābšanas dienestus;
- nekavējoties informēt attiecīgo RVP, ja radusies avārijas situācija/vides piesārņojums - bīstamu ķīmisku vielu noplūde vai liela apmēra atkritumu aizdegšanās;
- atkarībā no ārkārtas/avārijas situācijas, saskaņā ar atbilstošo normatīvo aktu prasībām un poligona iekšējiem rīkojumiem, individuāli tiks informēti arī blakus poligona teritorijai dzīvojošie iedzīvotāji (informējot individuāli klātienē vai informējot pa mobilajiem sakariem).

SIA "PIEJŪRA" operatīvai reaģēšanai uz ārkārtas/avārijas situāciju ir izstrādājusi rīcības shēmu saistībā ar ziņošanas pienākumu saskaņā Piesārņojuma atļaujas nosacījumu izpildi (6.1. attēls).

6.7. Rūpniecisko avāriju riska novērtēšana

SIA "PIEJŪRA" darbībā ar atkritumu apsaimniekošanu netiek izmantotas izejvielas, palīgmateriāli un neveidojas starpproduktos vai gala produktos tādas bīstamās ķīmiskās vielas, kuru dēļ uz uzņēmumiem attiektos MK noteikumi Nr. 131. Poligonā uzglabātās un izmantotās ķīmiskās vielas, maisījumi un citi materiāli sniegta 3.4. tabulā.

Tāpat atbilstoši Piesārņojuma atļaujai, atzīmēts, ka SAP "Janvāri" nav attiecināmas MK noteikumos Nr. 131 noteiktās prasības, kas nozīmē, ka nav nepieciešams izstrādāt rūpniecisko avāriju novēršanas programmu vai drošības pārskatu un objekta civilās aizsardzības plānu. Objekta darbība neatbilst arī MK noteikumos Nr. 563 noteiktajiem paaugstinātas bīstamības objektiem. Attiecīgi detālāk netiek apskatīti augstāk minētie riski.

7. Paredzētās darbības sociāli – ekonomisko aspektu izvērtējums

SAP "Janvāri" ietilpst Ziemeļkurzemes AAR, kur atkritumu apsaimniekošana tiek veikta atbilstoši aktuālajam atkritumu apsaimniekošanas plānam, proti, "Ziemeļkurzemes reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2023. – 2027. gadam". Kopumā atkritumu apsaimniekošana ir kompleksa pasākumu sistēma, kuras pārvaldība ietver institucionālos, organizatoriskos, tehniskos, juridiskos un finanšu jautājumus. Tā aptver piesārņojošo darbību operatorus, komersantus, kas sniedz atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus, atkritumu tirgotājus un starpniekus, pašvaldības un katru valsts iedzīvotāju, kas ikdienā rada atkritumus.

Saskaņā ar "Ziemeļkurzemes reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu 2023. – 2027. gadam", izvirzīto mērķi, šajā periodā ir bijis nepieciešams pilnveidot Ziemeļkurzemes reģiona atkritumu apsaimniekošanas sistēmu, pēc iespējas samazinot atkritumu un to apsaimniekošanas radīto ietekmi uz vidi. Saskaņā ar šajā plāno ietvertu informāciju, atkritumu sagatavošana apglabāšanai un sagatavošana atkārtotai izmantošanai, kā arī atkritumu reģenerācija tiek organizēta gan SAP „Janvāri” teritorijā, gan SAP “Pentuli”.

AAVP2028 mērķi ir saistīti ar kopējā radīto atkritumu daudzuma ievērojamu samazināšanas nodrošināšanu, novēršot atkritumu rašanos; atkritumu kā resursu racionālu izmantošanas nodrošināšanu, veicinot, pēc iespējas, resursu atgriešanu atpakaļ ekonomiskajā apritē tautsaimniecībai noderīgā veidā; nodrošināt, ka radītie atkritumi nav bīstami vai arī tie rada nelielu risku videi un cilvēku veselībai; apglabājamo atkritumu daudzuma samazināšanas nodrošināšanu kā arī to apglabāšanu cilvēku veselībai un videi drošā veidā. Tieši atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pārvaldība, tai sk. sadzīves atkritumu apsaimniekošana ir būtisks kopējās atkritumu apsaimniekošanas sistēmas elements, uz ko ir vērsti vairāki šī plāna pasākumi. Turklāt minētie plāna mērķi atbilst valsts ilgtermiņa un vidēja termiņa attīstības plānošanas dokumentos nostiprinātajiem pamatprincipiem un prioritārajiem darbības virzieniem. Vienlīdz jāatzīmē, ka spēkā esošā atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna mērķi ir cieši saistīti un pēctecīgi turpina īstenot iepriekšējā plānā, proti, "Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā 2013.-2020. gadam" nospraustos rīcībpolitikas virzienus, kā arī nosaka jaunus virzienus un to īstenošanai nepieciešamos pasākumus, kas iet roku rokā ne tikai ar nacionālās politikas plānošanas dokumentos noteikto, bet arī ar mērķiem un prasībām, kas izvirzīti starptautiskajā līmenī.

Šobrīd AAVP2028 ir izvirzīts arī jauns stratēģisks uzdevums – materiālu atgūšana no atkritumu plūsmas, kas pārvirza pārvaldības uzsvaru uz atkritumu apjoma samazināšanu un rašanās novēršanu, atkritumu pārstrādes un tai nepieciešamo priekšnosacījumu (t.sk. bīstamu vielu ierobežošanas produktos un dalītas savākšanas sistēmas) attīstību. Visbeidzot, AAVP2028 nav ieviešams bez visaptverošas un proaktīvi īstenotas sabiedrības informēšanas, izglītošanas un iesaistes, kas veicinātu tās paradumu maiņu attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanu, it īpaši bez(maz)atkritumu dzīves veida un atkritumu šķirošanas darbību ieviešanu ikdienā gan sadzīvē, gan darba un mācību vidēs. Turklāt pašvaldības visu sadzīves atkritumu apsaimniekošanu savās administratīvajās teritorijās organizē atbilstoši pašvaldību saistošajiem noteikumiem par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu, kā arī ievērojot minētos atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu un reģionālo plānu.

Latvijas Republikas Satversmes 115. punktā noteikts, ka valsts aizsargā ikviena iedzīvotāja tiesības dzīvot labvēlīgā vidē, sniedzot ziņas par vides stāvokli un rūpējoties par tās saglabāšanu un uzlabošanu. Satversmē garantētās tiesības dzīvot labvēlīgā vidē saskan ar starptautiskajiem un Latvijas vides aizsardzības politikas izvirzītajiem mērķiem atkritumu apsaimniekošanas jomā, kā tas noteikts dažādos nacionālā līmeņa plānošanas dokumentos, proti, NAP2027, VPP2027, "Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam" un AAVP2028.

SAP "Janvāri" kopējā platība ir 15,5 ha šobrīd apgūtā platība ir ap 90 % teritorijas. Poligonā tiek apglabāti sadzīves atkritumi, kas savākti no šādām pašvaldībām: daļa Ziemeļkurzemes reģiona (Jūrmalas valstspilsēta, Talsu novads, Tukuma novads).

Atbilstoši „Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" vidēja termiņa darbības stratēģijai 2021. - 2023. gadam” izdarītajiem secinājumiem, nepārtrauktai atkritumu apglabāšanas sabiedriskā pakalpojuma sniegšanai Ziemeļkurzemes AAR, SAP "Janvāri" tiek rekomendēts uzsākt darbu pie atkritumu

apglabāšanas krātuves 2. kārtas izbūves plānošanas, jo kā šajā stratēģijā atzīmēts, esošās krātuves atlikušais krātuves kalpošanas laiks var nepārsniegt 5 - 7 gadus (informācija uz 2021. gadu).

Paredzētās darbības īstenošana ļautu paplašināt poligona aktīvās Krātuves platību par 3,2 ha, tādējādi nodrošinot kopējo maksimālo ietilpību ~ 405 000 m³.

Paredzētās darbības īstenošanas gadījumā SAP "Janvāri" netiks radīts vērā ņemams jaunu pastāvīgu darbavietu skaits, jo darbinieki, kuri apkalpoja esošo atkritumu apglabāšanas krātuvi, turpmāk apkalpos jaunizbūvēto Krātuvi. Tas nozīmē, ka vietējā līmenī kopumā Paredzētā darbība veicinās nodarbinātības stabilitāti un turpinās papildināt pašvaldību budžeta ienākumus no iedzīvotāju ienākuma nodokļa iemaksām, jo lielākoties poligonā tiek nodarbināti vietējie iedzīvotāji.

Sociāli – ekonomisko aspektu izvērtējumā jāuzsver nepārtrauktības un pēctecības principi sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstībā gan Paredzētās darbības teritorijā, gan tiešā tās tuvumā, gan plašākā kontekstā, vērtējot iespējamo ietekmi uz atkritumu saimniecības attīstību pašvaldību un reģionālajā mērogā. Vienlaikus vērtējot atsevišķas mājāsaimniecības izdevumus, pēc Paredzētās darbības realizācijas ir prognozējams sadzīves atkritumu tarifa pieaugums, kas proporcionāli būs saistīts ar sadzīves atkritumu apsaimniekošanu. Savukārt pārējā izmaksu izmaiņu daļa būs attiecināma uz citu atkritumu apsaimniekošanu, proti, uz atkritumu un materiālu pieņemšanas tarifiem.

Paredzētā darbība ietver vairākus elementus esošās infrastruktūras paplašināšanai SAP "Janvāri". Līdz ar to tas vērtējams kā komplekss pasākumu kopums sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstībai Ziemeļkurzemes AAR. Paredzētās darbības īstenošanas gadījumā tiks veicināta atkritumu sagatavošana atkārtotai izmantošanai, kā arī tiks nodrošināta atkritumu reģenerācija un pārstrāde, bet atkritumu apglabāšana tiks veikta iespējami mazāk apdraudot vidi un cilvēku veselību. Atkritumu šķirošana neapšaubāmi vērtējama kā pozitīvs sociāli ekonomiskais aspekts gan reģiona, gan pašvaldības mērogā. Paredzētās darbības īstenošana prasīs arī rīcību dalītas atkritumu savākšanas sistēmas turpmākai attīstībai lielākajās apdzīvotajās vietās.

Kopš 2014. gada, saskaņā ar Direktīvu 2018/851/ES ES valstīm ir noteikta obligāta prasība uzsākt dalītas vākšanas sistēmu. Līdz 2014. gadam dalītās atkritumu sistēmas ieviešana bija brīvprātīgs pasākums. Sākotnēji tika dibinātas minimālās prasības dalītās atkritumu vākšanas sistēmas izveidei, kas būtu īstenojamas pašvaldībās. Latvijā vairumā pašvaldību minimālās prasības tiek pārsniegtas, tostarp ar Ziemeļkurzemes AAR.

Attīstoties apziņai par atkritumu nodarīto kaitējumu videi, tiek pilnveidota arī atkritumu dalītās vākšanas sistēma, kā rezultātā atstājot ietekmi gan uz atkritumu pārstrādes apjoma palielināšanu, gan uz poligonā ievesto materiālu apjomu, kā arī tā sastāvu.

Būtisks virziens sistēmas attīstībā ir normatīvajos aktos noteiktās prasības jaunu atkritumu plūsmu iekļaušanai dalītās vākšanas sistēmā - BNA dalītā vākšana, tekstila atkritumu dalītā vākšana, kā arī sadzīves bīstamo atkritumu dalītā vākšana. Līdz šim bioloģiskie atkritumi no sadzīves atkritumu plūsmas tika atšķirti mehāniski, kas nenodrošināja to pilnīgu atdalīšanu, attiecīgi daļa bioloģisko atkritumu nonāca kopējā apglabājamo atkritumu masā. Turpmāk sagaidāms tekstila materiāla pastāvīgs pieaugums, ko var izmantot atkārtoti, kas savukārt veicinās apglabājamo atkritumu apjoma samazinājumu. Secīgi kopējā atkritumu masā vairs netiks apglabāts ne tekstils, ne bioloģiskie atkritumi.

Kvalitatīvus pārstrādei nododamus materiālus ir iespējams iegūt šķirojot atkritumus to rašanās vietās. Saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas komersantu sniegto informāciju, Ziemeļkurzemes atkritumu apsaimniekošana pašvaldībās sadzīves atkritumu dalītā vākšana tiek organizēta izmantojot divu konteineru sistēmu – viens konteiners kurā kopā tiek uzkrāta dalīti savākto sadzīves atkritumu vieglā frakcija (papīrs, kartons, plastmasa, metāls) un atsevišķs konteiners stiklam.

Kopumā vērtējot sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktu infrastruktūras pieejamību Ziemeļkurzemes AAR, tā ir vairākkārt augstākā nekā valstī iepriekš noteiktās minimālās prasības (vismaz viens punkts uz 700 iedzīvotājiem valstspilsētās, uz 550 iedzīvotājiem novadu pilsētās un uz 450 iedzīvotājiem novadu pagastos). Atsevišķs regulējums, kas noteiktu minimālo dalītās vākšanas infrastruktūras pieejamības līmeni valstī nav noteikts, attiecīgi, plānojot dalītās vākšanas sistēmas attīstību

izvietojamu konteineru skaitu un izvietošanas vietas nosaka balstoties uz pašvaldību un atkritumu apsaimniekošanas komersantu veikto situācijas izvērtējumu. Jāatzīmē, ka papildus publiski pieejamajiem punktiem atkritumu apsaimniekošanas komersanti arvien plašāk sāk īstenot praksi, kad atsevišķi dalītās vākšanas konteineri tiek nodoti individuālai lietošanai klientiem.

Dalīti savākto sadzīves atkritumu, speciālo atkritumu grupu, t.sk. videi kaitīgu preču atkritumu savākšanai reģiona teritorijā ir izvietoti 10 normatīvo aktu prasībām¹⁶ atbilstoši šķirotu atkritumu savākšanas laukumi. Lielāko daļu Ziemeļkurzemes AAR laukumu apsaimnieko operators SIA "PIEJŪRA" – 5 gab.; PSIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts" – 3 gab.; SIA "Kuldīgas komunālie pakalpojumi" – 1 gab.; SIA "Clean R" – 1 gab.

Visos laukumos ir nodrošināta normatīvajos aktos noteikto atkritumu plūsmu pieņemšana, divos šķirotu atkritumu savākšanas laukumos netiek nodrošināta būvniecības atkritumu pieņemšana. Raugoties no pakalpojuma pieejamības viedokļa un šķirotu atkritumu savākšanas laukumi izvietojušas minimālā līmenī ir nodrošināts, tomēr plānojot sistēmas attīstību Ziemeļkurzemes AAR ir rekomendējama laukumu skaita palielināšana.

Pieaugot dalīti savākto atkritumu apjomam, ieviešot jaunus dalīti savācamo plūsmu veidus, kā arī ieviešot jaunas pārstrādes un reģenerācijas metodes ir nepieciešama atbilstoša infrastruktūra. Ja tas netiek nodrošināts, tiek apdraudēta mērķu sasniegšana. Līdz ar to jāturpina dalītās vākšanas infrastruktūras attīstība, lai pēc iespējas lielāku atkritumu daudzumu sagatavotu reģenerācijai.

Vienlaikus jāturpina sabiedrības izglītošanas pasākumi informējot iedzīvotājus un komersantus par atkritumu dalītās vākšanas vajadzību un ieguvumiem, ko tā dod. Turpmākos 5 – 10 gados apglabāto atkritumu plūsmā sagaidāms samazinājums.

Vērtējot SAP „Janvāri” pieņemto atkritumu apjomu, tas ir relatīvi liels, ja salīdzina ar otru Ziemeļkurzemes AAR reģionā esošo SAP “Pentuļi”. SAP „Janvāri” ienākošo atkritumu plūsma ir stabila, kas sniedz iespēju izveidot infrastruktūru un ekspluatēt ekonomiski pamatotu atkritumu sagatavošanas apglabāšanas sistēmu. Paredzētās darbības īstenošana vērtējama kā sociāli – ekonomisks ieguvums, jo tā sekmē ilgtspējīgas atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveidi gan pašvaldībās, gan Ziemeļkurzemes AAR un valstī kopumā. Paredzētās darbības īstenošana kalpo sabiedrības interesēm, jo, veicinot atkritumu dalītu savākšanu, šķirošanu, pārstrādi un reģenerāciju, iespējami mazāk tiek apdraudēta apkārtējā vide un cilvēku veselība.

¹⁶ Ministru kabineta 2016. gada 13. decembra noteikumi Nr. 788 "Noteikumi par atkritumu savākšanas un šķirošanas vietām": <https://likumi.lv/ta/id/287396-noteikumi-par-atkritumusavaksanas-un-skirosanas-vietam>

8. Paredzētās darbības alternatīvu salīdzinājums un izvēles pamatojums

Esošās infrastruktūras paplašināšanas ietvaros SAP "Janvāri" gan Paredzētās darbības, gan esošo objektu apraksts sniegts šī ziņojuma iepriekšējās nodaļās. Kā galvenās un būtiskākās darbības ir saistītas ar jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidi.

IVN procesa sākumā tika izskatītas dažādas atkritumu pārstrādes tehnoloģijas, meklējot piemērotāko. Kā alternatīva jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei IVN sagatavošanas laikā sīkāk ir apskatīta šīs jaunās atkritumu apglabāšanas krātuves pamatnes izveide meklējot piemērotāko inženiertehnisko risinājumu. Kopumā abu alternatīvu galvenais mērķis ir pārstrādei nederīgo sadzīves atkritumu apsaimniekošana. Tomēr katrai no alternatīvām kontekstā ar Paredzēto darbību ir savas priekšrocības un trūkumi.

Turpmāk tiek analizētas šādu alternatīvu risinājumu ietekme uz vidi:

- 1. alternatīva: jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveide, kuras pamatne tiek būvēta uz vecās rekultivētās krātuves. Krātuves pamatne tiks veidota no mākslīga izolācijas slāņa (apsaimniekošanas darbības klasifikācija saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 319) – D1 "Apglabāšana uz zemes vai zemē (piemēram, atkritumu apglabāšana poligonos vai izgāztuvēs)" (1. alternatīva). Atkritumu apglabāšanas krātuves uzbūve redzama 8.1. attēlā;
- 2. alternatīva: jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveide, kas tiek būvēta uz esošās grunts pēc vecās rekultivētās krātuves norakšanas. Krātuves pamatne tiks veidota no mākslīga izolācijas slāņa (apsaimniekošanas darbības klasifikācija saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 319) – D1 "Apglabāšana uz zemes vai zemē (piemēram, atkritumu apglabāšana poligonos vai izgāztuvēs)" (2. alternatīva). Atkritumu apglabāšanas krātuves uzbūve attēlota 8.2. attēlā.

Abi alternatīvie varianti tika izvērtēti Paredzētās darbības plānošanas sākuma posmā. Šāda pieeja ļāva izvēlēties atbilstošāko alternatīvo risinājumu jau ietekmes uz vidi novērtējuma procesa sākuma posmā, izvairoties no bezmērķīgiem pētījumiem vai izvērtējumiem.

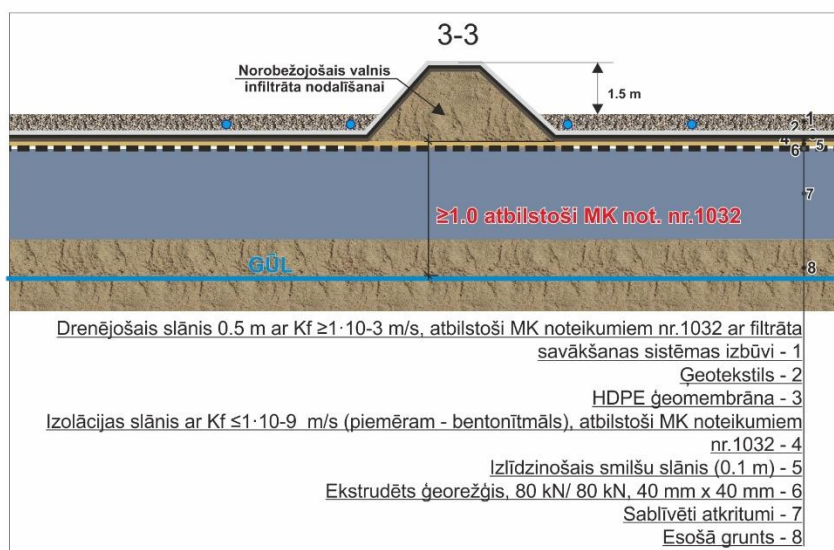
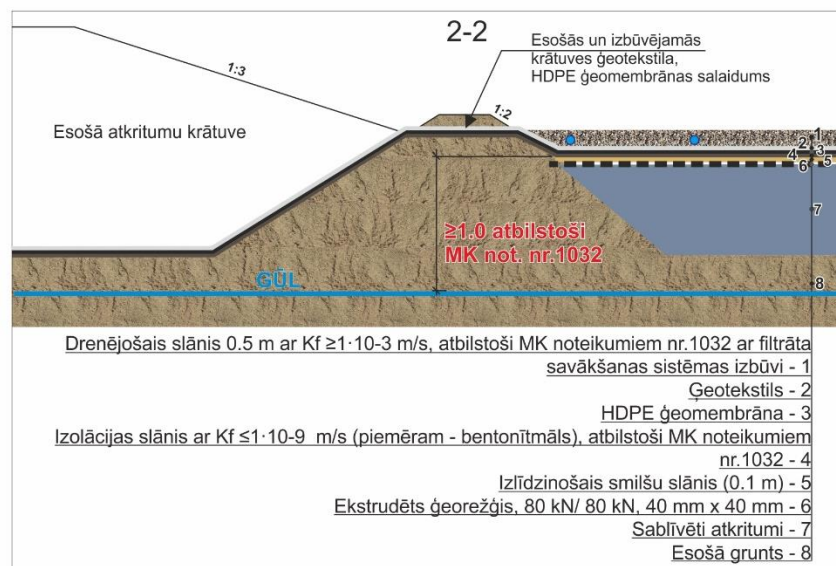
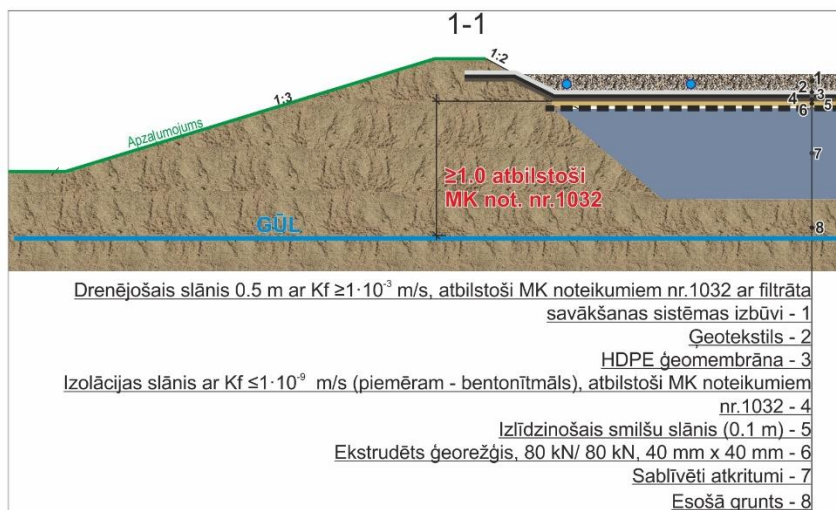
Jāatzīmē, ka, salīdzinot abu alternatīvo risinājumu ietekmi uz vidi, optimālākā risinājuma izvēlē būtisku lomu nosaka arī citi faktori, tādi kā tehnoloģijas izmaksas, cilvēkresursu piesaiste, materiāla kvalitatīvās īpašības u.c. Raugoties uz būvniecības darbu termiņiem, abu alternatīvu gadījumā laika grafikā tie plānojas līdzvērtīgi.

Kā galvenie faktori alternatīvu salīdzināšanā izmantoti identificētie būtiskākie ietekmes uz vidi aspekti, kas atspoguļoti ziņojuma 10.2. apakšnodaļā, kā arī papildus faktori, kas apkopoti, redzami 8.1. tabulā.

Jebkuras alternatīvas realizācijas gadījumā jaunajā atkritumu apglabāšanas krātuvē tiks apglabāti šādi atkritumi: no sadzīves atkritumiem atšķirotā apglabājamo frakciju; BNA pārstrādes rezultātā atšķirotā apglabājamā frakcija; no ražošanas, liela izmēra un būvniecības atkritumiem atdalītie pārstrādei un reģenerācijai nederīgie atkritumi; azbestu saturoši atkritumi (speciāli ierīkotā zonā).

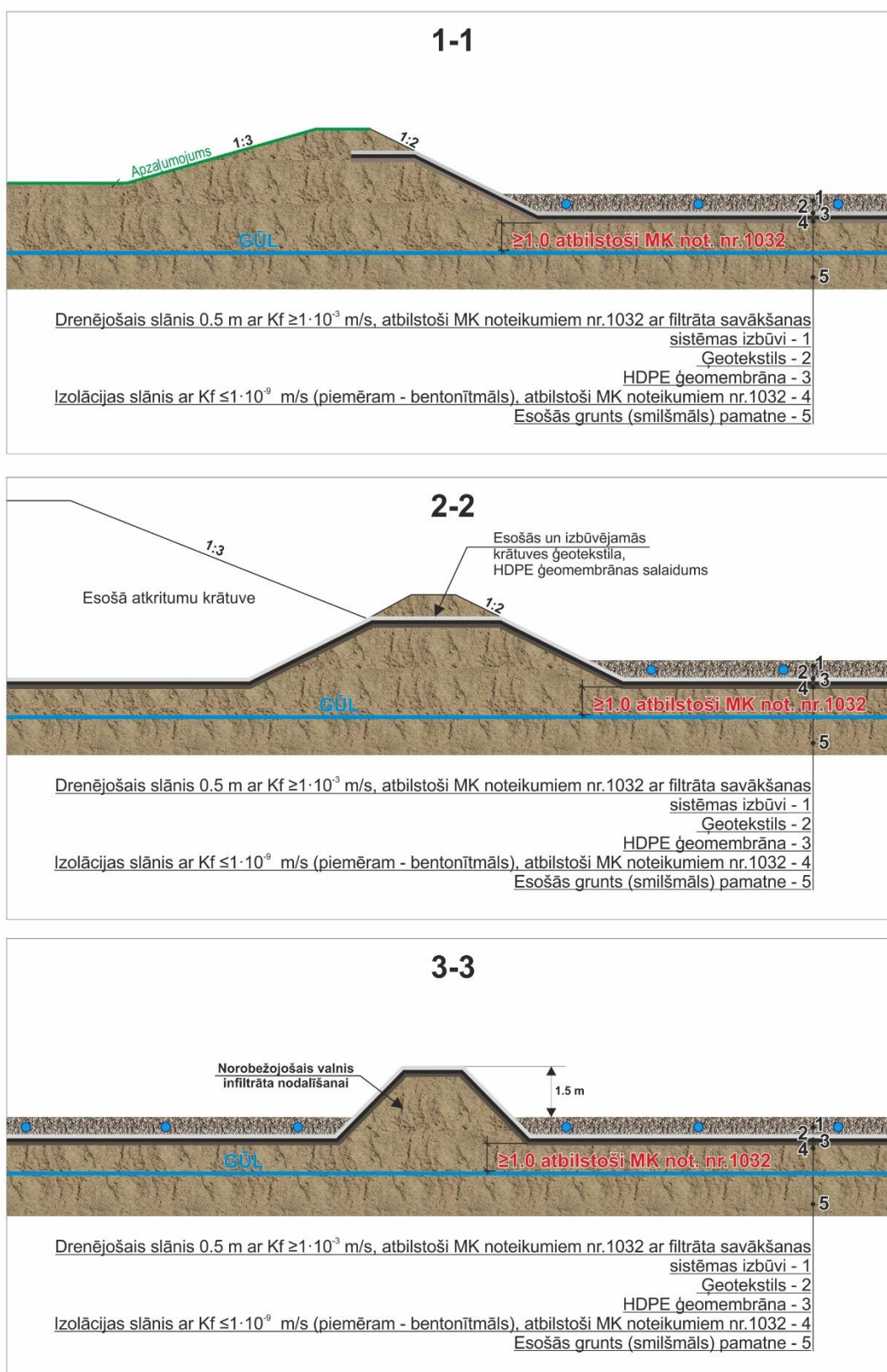
Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

1. Alternatīva

8.1. attēls. Atkritumu apglabāšanas krātuves uzbūve un tās pievienojums pie esošās krātuves (shematisks zīmējums), 1. alternatīva

2. Alternatīva

8.2. attēls. Atkritumu apglabāšanas krātuves uzbūve un tās pievienojums pie esošās krātuves (shematisks zīmējums), 2. alternatīva

Abu salīdzināšanai izvēlēto alternatīvu gadījumā poligonā pieņemto atkritumu apjoms saglabājas nemainīgs, gada laikā plānots apglabāt līdz 13 140 t atkritumu gadā. Apskatot ienākošo un secīgi apglabājamo atkritumu plūsmas lielākās grupas, SAP "Janvāri" gadā Krātuvē plānots apglabāt šādus atkritumu apjomus: atkritumu mehāniskās apstrādes atkritumi (arī materiālu maisījumi), kuri neatbilst 191211 klasei – 12 980 t/gadā; azbestu saturoši būvmateriāli – 1000 t/gadā; stikls – 20 t/gadā; plastmasa – 40 t/gadā; smagie pelni, izdedži un sodrēji, kuri neatbilst 100104 klasei – 100 t/gadā.

Abu alternatīvu gadījumā atkritumu pieņemšana, šķirošana, transportēšana saglabājas tāda, kā tā norādīta šī ziņojuma 3.1. apakšnodaļā.

Alternatīvu salīdzināšanai izmantoto kritēriju vērtējums: "-2" - būtiska negatīva ietekme; "-1" - negatīva ietekme; "0" - nav ietekmes; "+1" - pozitīva ietekme; "+2" - būtiska pozitīva ietekme.

8.1. tabula

Alternatīvu salīdzinājums

Ietekmes objekts vai veids	1. alternatīva	2. alternatīva	Paskaidrojums/komentāri
Gaisa piesārņojums, ietekme uz klimatu un smaku emisijas	-1	-1	Gaisa piesārņojums un smaku emisijas radītā ietekme, ko var izraisīt atkritumu apglabāšana krātuvē, neatkarīgi no alternatīvas izvēles, tomēr veidojošās emisijas būs līdzvērtīgas abu alternatīvu gadījumā. Kā viens no SEG emisijas avotiem ir atkritumu apsaimniekošana. Paredzētās darbības potenciālo ietekmi uz klimatu saistāma ar atkritumu gāzes veidošanos. Neatkarīgi no izvēlētajām alternatīvām, Paredzētās darbības ietvaros tiks nodrošināta apglabāšanas vietas izolācija un atkritumu gāzu savākšana, tās novadot uz sadedzināšanas iekārtām, tādējādi šīs gāzes no atkritumu apglabāšanas šūnām nonāk atmosfērā minimāli. Prognozējams neliels smakas pieaugums būvniecības darbu pirmās kārtas laikā (2. alternatīva), kad notiks vecās atkritumu krātuves atkritumu izrakšana un šķirošana. Jāatzīmē, lai ierobežotu smaku izplatību, ir izstrādāta tehnoloģija pakāpeniskai atkritumu izrakšanai pa nelieliem sektoriem (viens sektors 60x60 m) un pa kāplēm (kāples vidējais biezums 3 m). Lai ierobežotu putekļu emisiju izplatību, izrakto atkritumu pāršķirošana notiks darba zonā aptuveni 50x50 m, kas no trijām pusēm tiks iezogota ar trīs metru augstu pretputekļu tīklu.

Ietekmes objekts vai veids	1. alternatīva	2. alternatīva	Paskaidrojums/komentāri
Satiksmes intensitāte	0	0	Transporta kustības intensitātes pieaugums abu alternatīvu gadījumā būs līdzvērtīgs. Krātuves ekspluatācijas laikā transporta kustības intensitāte abu alternatīvu gadījumā būs vienāda.
Troksnis un vibrācijas	0	0	Ņemot vērā to, ka galvenais trokšņa un vibrāciju avots būs transports, kas brauks uz/no poligona teritorijas, kā arī pa poligona teritoriju kopumā, pārvietojot transporta intensitāte abu alternatīvu gadījumā vērtējama kā līdzvērtīga.
Elektromagnētiskais, gaismas un siltuma starojums	0	0	Ne būvniecības, ne ekspluatācijas fāzē nav prognozējams elektromagnētiskais, gaismas vai siltuma starojums nevienā no izvēlētajām alternatīvām.
Ietekme uz virszemes ūdeņu kvalitāti	-1	0	Kopumā nevienā no salīdzināmajām alternatīvām atbilstošā ekspluatācijas režīmā netiek prognozēta ietekme uz virszemes ūdeņu kvalitāti (neitrāla ietekme). Atzīmējams gan, ka raugoties no inženiertehnisko risinājuma viedokļa, 2. alternatīvas izvēles gadījumā, krātuves pamatne tiks būvēta uz stingras grunts, kas sastāv no smilšmāla slāņa, kas mazina riskus šūnas pamatnes deformācijai, nekā būvējot pamatni uz sablīvētu atkritumu slāņa, līdz ar to tiek samazināti riski pamatnes bojājumiem, secīgi infiltrāta nonākšanai gruntī.
Ietekme uz pazemes ūdeņu kvalitāti	-1	+1	Piesārņojuma emisija pazemes ūdeņos no vecās rekultivētās izgāztuves notiek galvenokārt atlikušā infiltrāta vertikālās lejupejošās filtrācijas dēļ, infiltrātam atbrīvojoties no porām paaugstināta spiediena rezultātā, un jaunās krātuves izbūve virs vecajiem atkritumiem (1. alternatīva) porūdēns spiedienu būtiski paaugstinās, palielinot infiltrāta noplūdes risku. Salīdzinot abas alternatīvas, tomēr 1. alternatīvas gadījumā krātuves ekspluatācijas režīmā tiek prognozēta ietekme uz pazemes ūdeņu kvalitāti. 1. alternatīvas gadījumā, krātuves pamatni veidojot uz esošās vecās krātuves atkritumiem, kur vecās izgāztuves

Ietekmes objekts vai veids	1. alternatīva	2. alternatīva	Paskaidrojums/komentāri
			infiltrāts joprojām piesārņos pazemes ūdeņus, attiecīgi turpināsies infiltrāta filtrēšanās gruntī un gruntsūdeņos. Jāatzīmē arī tas, ka svarīgi ir novērst potenciālo piesārņojuma nokļūšana pazemes ūdenī rūpējoties ne tikai par poligona vidi, bet arī apzinoties, ka piesārņojums no poligona ar pazemes ūdeņu plūsmu var nonākt netālu atrodošos īpašumu akās un/vai dziļurbumos. Skatoties no inženiertehnisko risinājuma viedokļa, 2. alternatīvas izvēles gadījumā, krātuves pamatne tiks būvēta uz stingras grunts, kas sastāv no smilšmāla slāņa, kas mazina riskus šūnas pamatnes deformācijai, nekā būvējot pamatni uz sablīvētu atkritumu slāņa, līdz ar to tiek samazināti riski pamatnes bojājumiem, secīgi infiltrāta nonākšanai pazemes ūdeņos.
Ietekme uz augsnes un grunts kvalitāti	-1	+1	Salīdzinot abas alternatīvas, tomēr 1. alternatīvas gadījumā krātuves ekspluatācijas režīmā tiek prognozēta ietekme uz augsnes un grunts kvalitāti. Izvēloties 2. alternatīvu norokot veco apglabāto atkritumu slāni un izveidojot jaunajai šūnai normatīvo aktu prasībām atbilstošu pamatni, tiek pilnībā novērsta turpmākā grunts un gruntsūdens piesārņošanas šajā teritorijā. Savukārt 1. alternatīvas gadījumā, šūnas pamatni veidojot uz esošā vecās krātuves atkritumiem, kur vecās izgāztuves infiltrāts joprojām turpinās piesārņot grunti. Tāpat vērtējot no inženiertehnisko risinājumu viedokļa, 2. alternatīvas izvēles gadījumā, krātuves pamatne tiks būvēta uz stingras grunts (smilšmāls), kas mazina riskus šūnas pamatnes deformācijai, nekā būvējot pamatni uz atkritumu krātuves virsmas (1. alternatīva), līdz ar to tiek mazināti riski pamatnes deformācijai, secīgi infiltrāta nonākšanai gruntī.
Ietekme uz apkārtējo ainavu	-1	-1	Abu alternatīvu gadījumā krātuves vizuālais izskats būs nemainīgs. Jāatzīmē, ka netiek skarti ne vietējas nozīmes, ne valsts nozīmes kultūras pieminekļus vai to aizsargjoslas.

Ietekmes objekts vai veids	1. alternatīva	2. alternatīva	Paskaidrojums/komentāri
			Atkritumu poligona darbības rezultātā tiks radītas tiešas, ilglaicīgas un neatgriezeniskas izmaiņas ainavas ietekmē. Rekultivācijas rezultātā apkārtējā ainava iegūs jaunu veidolu un ilgtermiņā šīs izmaiņas var tikt novērtētas neitrāli.
Ietekme uz dabas resursu izmantošanu	+1	+1	Abu alternatīvu gadījumā ietekme uz dabas resursu izmantošanu uzskatāma par pozitīvu un vienādu abos gadījumos. Ietekme vērtējama netiešā veidā, jo abu alternatīvu gadījumā no atkritumu sadalīšanās procesa izdalās biogāze, kura tiek savākta un sadedzināta koģenerācijas iekārtā, ražojot elektroenerģiju un siltumu. Jāatzīmē, ka neliela ietekme uz dabas resursu patēriņu ir 1. alternatīvas gadījumā saistībā ar papildus izlīdzinošā smilšu slāņa ieklāšanu (derīgais izraktenis).
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	0	0	Nevienā no salīdzināmajām alternatīvām atbilstošā ekspluatācijas režīmā netiek prognozēta ietekme uz bioloģisko daudzveidību.
Negadījumu risks	-1	-1	Abu alternatīvu realizēšanas gadījumā negadījumu risks vērtējams vienādi, tas saistīts ar avāriju gadījumiem, kas vairāk attiecināmi ar būvniecības darbiem vai apglabāšanas procesā iesaistīto cilvēku savainošanās risku (cilvēku saskare ar sašķīrotiem atkritumiem, kuros var būt nepamanīti bīstami priekšmeti, tai.sk. sprādzienbīstami, savainošanās risks vērtējams kā zems). Atbilstošā krātuves ekspluatācijas režīmā negadījumu risks maksimāli ir izslēgts vai vērtējams ar zemu riska pakāpi.
Sociāli ekonomiskā ietekme, ieguvumi	+2	+2	Abu alternatīvu gadījumā sociāli-ekonomiskie ieguvumi vērtējami pozitīvi. Kā galvenie aspekti minami: - Dabas resursu nodokļa maksājumi pašvaldības budžetā, kas novirzāmi vides aizsardzības pasākumu īstenošanai; - Nodarbinātības stabilitātes veicināšana – pastāvīgu darbavietu nodrošinājums vietējiem iedzīvotājiem, nodokļu nomaksa pašvaldības budžetā; - Atbalsts ilgtspējīgas atkritumu

Ietekmes objekts vai veids	1. alternatīva	2. alternatīva	Paskaidrojums/komentāri
			apsaimniekošanas sistēmas izveidei vietējā, reģionālā un valsts līmenī kopumā.
Tehnoloģisko iekārtu izmaksas/ekspluatācijas izmaksas	-1	-2	Abu alternatīvu gadījumos gan atkritumu apglabāšanas krātuves izveides, gan ekspluatācijas izmaksas ir ievērojamas, kas attiecīgi atstās iespaidu uz atkritumu apsaimniekošanas maksu, tomēr 2. alternatīvas gadījumā būvniecības izmaksas būs lielākas, jo tiks izņemti, šķīroti un transportēti atkritumi, kas šūnas izbūves izmaksas palielina. Īstenojot 2. alternatīvu būvdarbu laikā sagaidāmi nedaudz lielāki arī tehnikas ekspluatācijas izdevumi. Savukārt krātuves ekspluatācijas izmaksas abu alternatīvu īstenošanas gadījumā vērtējamas vienlīdzīgi.
Energoresursu patēriņš	-1	-1	Neliels energoresursu patēriņā pieaugums būvniecības laikā paredzēts 2. alternatīvas gadījumā, kas saistīts ar nedaudz intensīvāku satiksmi poligonā, attiecīgi tiks patērēts vairāk degvielas. Pie atbilstoša krātuves ekspluatācijas režīma, vērtējot abus alternatīvu gadījumus, energoresursu patēriņš vērtējams kā vienāds.

Kopumā vērtējot 8.1. tabulā ietverto abu alternatīvu salīdzinājumu un analīzi, jo īpaši to ietekmes uz vidi, netika konstatēti tādi apstākļi, kas nepieļautu vienas vai otras alternatīvas realizāciju. Abu alternatīvu realizācija ir iespējama, alternatīvas ir līdzvērtīgas un vienlīdz īstenojamas. 2. alternatīvas gadījumā kā būtiskāko ieguvumu var izcelt grunts un pazemes ūdeņu piesārņošanās risku samazinājumu.

Rezultātā tika konstatēts, ka, ieviešot 2. alternatīvo variantu, tiek samazināta gruntsūdens piesārņošanās ar vecās atkritumu izgāztuves infiltrātu. Tāpat raugoties no inženiertehnisko risinājuma viedokļa, 2. alternatīvas gadījumā, krātuves pamatne tiks būvēta uz stingras grunts, kas mazina riskus šūnas pamatnes deformācijai, nekā 1. alternatīvas gadījumā būvējot pamatni uz sablīvētu atkritumu slāņa, līdz ar to tiek samazināti riski pamatnes bojājumiem, secīgi piesārņojuma nonākšanai pazemes ūdeņos. Savukārt 1. alternatīvas būvniecības fāzes izmaksas vērtējamas kā zemākas, nekā realizējot 2. alternatīvu. Tomēr, ņemot vērā darbības potenciāli radītās ietekmes piesardzības, to lietderīguma apsvērumus, rekomendējams īstenot 2. alternatīvo variantu, kas ir videi draudzīgāks.

Piesārņojošo vielu filtrācijas novērtējums cauri dabīgajam izolācijas slānim

Atkritumu poligona "Janvāri" jaunās krātuves (ar maksimālo ietilpību līdz 405 000 m³) izbūve rekultivētās atkritumu krātuves vietā paredz rekultivācijas pārklājošā slāņa izņemšanu, atkritumu izrakšanu un šķirošanu, un tālāku jaunas krātuves izbūvi ar visiem nepieciešamajiem pamatnes tehnoloģiskajiem elementiem atbilstoši MK noteikumu Nr. 1032 prasībām (drenāžas slānis ar infiltrāta savākšanas sistēmu, ģeotekstils, HDPE membrāna, izolējošais slānis), atbilstoši 3.3.3. apakšnodaļā aprakstītajam.

Krātuves izbūve paredz divus alternatīvus risinājumus pamata jeb balsta slānim, uz kura tiks veidota atkritumu krātuves pamatne:

- 1) Krātuves pamatne tiek veidota uz neizraktu, sablīvētu apglabāto atkritumu slāņa vecajā krātuvē, pamatnes atzīme ~ 53 m v.j.l..
- 2) Krātuves pamatne tiek veidota uz dabiskās grunts slāņa (visi iepriekš apglabātie atkritumi tiek izrakti), pamatnes atzīme ~ 46 m v.j.l..

1. alternatīva

Izvēloties šo būvniecības risinājumu tiek ietaupīts laiks un resursi, kas nepieciešams visu atkritumu izrakšanai, šķirošanai, to transportēšanai un tālākās apsaimniekošanas organizēšanai (kompaktai novietošanai atbērtnēs uz šī brīža esošās atkritumu krātuves un otrreiz pārstrādājamo materiālu transportēšanai ārpus poligona attiecīgi nododot atbilstošam atkritumu apsaimniekotājam). Tomēr šis risinājums samazina jaunās krātuves ietilpību, jo maksimāli pieļaujamais jaunās krātuves augstums ir līdz 65 m v.j.l. atzīmei. Veidojot jaunās atkritumu krātuves pamatni ar biezumu vismaz 1 m uz vecajā krātuvē apglabāto atkritumu slāņa, jaunās krātuves maksimālais atkritumu slāņa biezums būtu 12 m. Tuvināti novērtējot (ieskaitot vaļņus) iegūstam, ka šajā gadījumā krātuves pamatne būs 2,96 ha, un krātuvē varēs apglabāt aptuveni 215 000 m³ atkritumu.

Tātad krātuves maksimālā ietilpība samazināsies par 47 %:

$$100 - \frac{215000}{405000} \cdot 100 \% = 100 - 53 = 47 \%$$

Otrs būtisks aspekts, kas jāņem vērā veidojot jaunās krātuves izolējošo pamani uz sablīvēta veco atkritumu slāņa ir šī slāņa stabilitāte un slodzes noturība. Pieņemot, ka ar kompaktoru sablīvētu atkritumu blīvums (ρ) ir aptuveni 1000 kg/m³, tad 1 m³ atkritumu radītā slodze (p) uz 1 laukuma vienību (1 m²) ir:

$$p = \frac{\rho \cdot g \cdot h \cdot S}{S} = 1000 \cdot 9,81 \cdot 1 = 9810 \frac{\text{kg}}{\text{m} \cdot \text{s}^2} = 9810 \text{ Pa} = 9,8 \text{ kPa}$$

Tātad, jaunās krātuves centrālajā daļā, kur atkritumu slāņa biezums būs maksimāli 12 m, slodze uz pamatni sasnies 117,6 kPa. Tā kā krātuves pamatu veidojošajā atkritumu slānī atkritumi ir daļēji piesātināti ar ūdeni, tad jaunā atkritumu slāņa radītā slodze palielinās porūdens spiedienu veco atkritumu slānī maksimāli sasniedzot tos pašus 117 kPa, kas ir aptuveni vienāds ar 11,7 m ūdens staba spiedienu. Porūdens spiediens parasti līdzsvarojas ar sedzošo slāņu un tajā esošā ūdens radīto spiedienu, bet šajā gadījumā vecie atkritumi būs savā ziņā iekapsulēti, zem izolējošā jaunās krātuves pamatnes slāņa (membrāna, mākslīgais izolējošais slānis), tāpēc porūdens spiediens nevarēs izlīdzināties ar apkārtējās vides spiedienu. Kā rezultātā palielināsies risks atkritumu slāņa stabilitātei.

Īpaši tas var izpausties pakāpeniski aizpildot krātuvi, kur kāda daļa pamatnes nebūs segta ar atkritumiem, bet citā daļā jau būs vairākus metrus biezš slānis. Krātuves aizpildīšanas laikā gan jauno atkritumu radītā slodze nebūs tik liela, jo atkritumi tiek apglabāti 3 - 6 m biezās kārtās, tā varētu pieaugt par 30-60 kPa, un attiecīgi tāds būs arī porūdens spiediens šajā krātuves daļā, bet citās daļās tas būs tāds, kā pirms krātuves aizpildīšanas. Šādas spiediena starpības rada risku pamatnes stabilitātei, var notikt grunts

nevienmērīga sēšanās, sašķidrināšanās, kūkumošanās u.tml. Un šie procesi savukārt var apdraudēt izolējošā slāņa nepārtrauktību, radīt papildus spriegumus necaurīdīgajā membrānā un izolējošā slānī, veicinot mikroplaisu rašanos.

Paaugstinātais spiediens virs veco atkritumu slāņa, kuru poras daļēji ir pildītas ar ūdeni (faktiski – infiltrātu), veicinās porās esošā ūdens izspiešanu no porām. Pagulošā dabiskā morēnas mālsmilts un smilšmāla slāņa filtrācijas koeficients vidēji ir $0,00024 \text{ m/d} = 2,75 \times 10^{-9} \text{ m/s}$, kas noteikts, balstoties uz granulometriskā sastāva analīzes rezultātiem¹⁷, izmantojot programmu *HydrogeosieveXL*¹⁸. Tā kā morēnas nogulumu filtrācijas īpašības ir nedaudz vājākas, nekā būs mākslīgajam izolējošam slānim virs vecā atkritumu slāņa, tad visticamākais, notiktu vecajos atkritumos esošā infiltrāta migrācija dziļumā, t.i. gruntsūdeņos.

2. alternatīva

Šajā gadījumā no vecās atkritumu krātuves tiktu izrakti visi iepriekš apglabātie atkritumi (aptuveni $189\,000 \text{ m}^3$), sašķiroti un neizmantojamā daļa kompakti novietota atbērtnēs uz šī brīža esošās atkritumu krātuves. Atkritumu izrakšana, pāršķirošana un neizmantojamās daļas transportēšana novietošanai atbērtnēs uz šī brīža esošās atkritumu krātuves prasīs daudz vairāk laika un resursu, kā arī vairāk vietas atkritumiem. Tā kā darbi aizņems vairāk laika, tad atsegtais veco atkritumu slānis ilgāk būs pakļauts apkārtējās vides iedarbībai, t.sk. nokrišņiem, kuri papildus iesūksies izrokamajā atkritumu slānī, un var veicināt vairāk potenciāli piesārņotu ūdeņu vai atšķaidīta infiltrāta veidošanos izrakšanas procesā, kura savākšana un videi droša apsaimniekošana jāparedz būvniecības laikā.

Vienlaikus, pilnībā izrokot apglabātos atkritumus, tiek nodrošināta stabila pamatne, kuru neapdraud pamatnes nestabilitātes riski, kā 1. alternatīvā. Un tiek būtiski palielināts jaunajā krātuvē apglabājamo atkritumu daudzums (par 47 %, salīdzinājumā ar 1. alternatīvu).

Secinājumi:

- Piesārņojuma emisija gruntsūdeņos no vecās rekultivētās izgāztuves notiek galvenokārt atlikušā infiltrāta vertikālās lejupejošās filtrācijas dēļ, infiltrātam atbrīvojoties no porām paaugstināta spiediena rezultātā, un jaunās krātuves izbūve virs vecajiem atkritumiem porūdēns spiedienu būtiski paaugstinās, palielinot infiltrāta noplūdes risku.
- Raugoties no inženiertehnisko risinājumu viedokļa, 2. alternatīvas izvēles gadījumā, jaunās krātuves pamatne tiks būvēta uz stingras grunts, kas sastāv no glaciģēno nogulumu (morēnas smilšmāla un mālsmilts) slāņa, kas mazina riskus krātuves pamatnes deformācijai, un no tā izrietošus riskus grunts un gruntsūdens piesārņošanai ar jaunās krātuves infiltrātu. Izvēloties krātuves būvniecības 1. alternatīvas variantu, pamatne tiktu būvēta uz vājajām gruntīm – neviendabīga sastāva atkritumu slāņa, kas ievērojami palielina pamatnes deformācijas riskus, līdz ar to arī pamatnes bojājumus, attiecīgi infiltrāta nonākšanu gruntī un gruntsūdeņos. Attiecīgi ņemot vērā potenciāli radītās ietekmes piesardzības, rekomendējams īstenot 2. alternatīvo variantu, kas ir videi draudzīgāks.
- 2. alternatīvas gadījumā jāparedz vairāk laika un finanšu resursi un platība vecās atkritumu krātuves atkritumu izrakšanai, pāršķirošanai, to transportēšanai un tālākās apsaimniekošanas organizēšanai (kompaktai novietošanai atbērtnēs uz šī brīža esošās atkritumu krātuves un otrreiz pārstrādājamo materiālu transportēšanai ārpus poligona attiecīgi nododot atbilstošam atkritumu apsaimniekotājam).
- 1. alternatīvā jāveido papildus ģeosintētikas slāņa konstrukcijas, kas vienmērīgi sadalīs slodzes uz apakšā paliekošajiem atkritumiem, vēl samazinās tilpumu plānotajai jaunajai Krātuvei.

¹⁷ A. Gilucis, T. Reķe, A. Ņelajevs. Ģeotehniskās izpētes darbi. Atkritumu poligons "Janvāri", Laidzes pagasts, Talsu novads, SIA "Geo Consultants", Rīga, 2022

¹⁸ <https://kuscholarworks.ku.edu/entities/publication/adf851c8-a30e-4590-baa2-aa5325d21009>

9. Izmantotās novērtēšanas metodes

9.1. Ierosinātāja izmantotās novērtēšanas un prognozēšanas metodes

IVN ziņojums SIA "PIEJŪRA" plānotai darbībai – jaunas sadzīves atkritumu apglabāšanas krātuves izveide ~ 3,2 ha platībā SAP "Janvāri", izstrādāts atbilstoši VPVB sagatavotajai Programmai (IVN ziņojuma 1. pielikums). IVN procesa sagatavošanas procesā tika ņemtas vērā atbilstošas normatīvo aktu prasības, kas nosaka vērtēšanas procedūru un procesu, tai skaitā IVN likums, ietverot 3. pantā noteiktos principus, kā arī MK noteikumus Nr. 18 noteikto.

Informāciju par Paredzētajā darbībā iecerēto tehnoloģisko iekārtu veidiem, jaudām, darbību, procesu, tehniskiem raksturlielumiem kā arī citiem ar plānoto darbību saistītiem jautājumiem sniedza IVN ierosinātājs SIA "PIEJŪRA".

IVN izejas dati tika iegūti no arī no citiem informācijas avotiem:

- IVN ierosinātāja, tai sk. poligona apsaimniekotāja SIA "PIEJŪRA" sniegtā informācija;
- Objekta un apkārtējās teritorijas apsekošana, novērtēšana un fotofiksācija;
- Vēsturiskās analīzes metode, tai sk. fondos un arhīvā uzkrātā informācija, kartes, publicēto un nepublicēto materiālu izpēte;
- IVN sagatavotāja rīcībā esošais arhīvs;
- Literatūras izmantošana un interneta resursos pieejamā informācija, konsultācijas valsts vides institūciju un attiecīgo jomu speciālistiem;
- Pieaicināto sertificēto ekspertu sagatavotie atzinumi (sert. Nr. 126);
- Ģeoekoloģiskās izpētes darbi: pagaidu monitoringa urbumu ierīkošana, gruntsūdeņu paraugošana un testēšana, virszemes ūdeņu paraugošana un testēšana, grunts un komplekso augsnes/grunts paraugu ņemšana un analīžu veikšana;
- Valsts uzturētās un publiski pieejamās datu bāzes un informatīvās sistēmas, kadastru, interaktīvās kartes;
- Salīdzinošā analīze;
- Datu apkopojums un statistiskā analīze;
- Matemātiskie aprēķini un modelēšana.

IVN ziņojuma sagatavošanas laikā, izmantojot sertificētu speciālistu un citu uzņēmumu, kam ir pieredze attiecīgajā jomā pakalpojumus, saņemti atzinumi un informācijas apkopojumi pārskatu veidā (piemēram, bioloģiskās daudzveidības novērtējums, trokšņa izplatīšanās novērtējums u.c.). Ietekmes prognozēšanā izmantotas sekojošas metodes: matemātiskās modelēšanas specializētās programmas, salīdzināšanas un izvērtēšanas metodes.

Prognozēšanas rezultātā iegūtie dati (lielumi) salīdzināti ar likumdošanā noteiktajiem mērķlielumiem un robežlielumiem, nepieciešamības gadījumā nosakot ierobežojošo pasākumu nepieciešamību plānotās darbības būvniecības un ekspluatācijas laikā. Situācijas novērtēšanai izmantota arī salīdzinošā analīze, veicot teritorijas apstākļu novērtējumu un iespēju robežās izvērtējot līdz šim veiktās darbības ietekmes. Pieņemot, ka līdzīgos apstākļos var veidoties līdzīgi procesi vai ietekmes.

Informācija, kas izmantota ietekmes novērtēšanai, lielā mērā iegūta teritoriju apsekošanas un novērtēšanas rezultātā. Apsekojot apkārtējo teritoriju un sastādot atzinumus, novērtētas apkārtnes teritoriju izmantošana, ainaviskais nozīmīgums. Kartēšanas rezultātā novērtētas piebraukšanas iespējas (ceļi), teritorijas pieejamība, tuvējās ūdensteces un ūdenstilpnes, raksturīgās reljefa formas.

IVN ziņojumā iekļautās informācijas sagatavošanā izmantotie izejas dati pieejami šī ziņojuma pielikumos vai tekstā norādītajos atsauces dokumentos un literatūras avotos.

Gaisa piesārņojošo vielu emisiju novērtēšana

Lai novērtētu esošo gaisa piesārņojumu Paredzētās darbības vietā un apkārtņē, IVN ziņojuma ietvaros sagatavots Gaisa emisiju novērtējums (6. pielikums).

Analizējot aprēķinos un modelēšanas gaitā iegūtos rezultātus, jāsecina, ka Paredzētās darbības realizācijas rezultātā tiks ievēroti gaisa kvalitātes normatīvi.

Vienīgā darbība, kas rada papildus slodzi uz apkārtējās vides gaisa kvalitātes stāvokli ir krātuves būvniecības laikā veicamās darbības.

Līdz ar to piesārņojošo vielu emisijas ziņā paredzams putekļu daļiņu emisiju pieaugums poligonā, jo tiks izrakti un šķiroti vecās izgāztuves kalnā esošie atkritumi. Šajā procesā tiks izmantotas divas šķirošanas līnijas. Lai ierobežotu putekļu un smaku emisijas no paredzētā darbības šķirošanas līnijas tiks apjostas ar speciālu putekļus un smakas aizturošu (samazina to izplatību 85 % apmērā) materiālu. Tāpat putekļu emisiju ierobežojošs pasākums ir atkritumu kalna norakšana punktveidā, tas ir norakšanas darbi notiek tikai vienlaicīgi vienā vietā, kas attiecīgi samazina putekļu emisijas.

Vecās rekultivētās krātuves atkritumu izrakšana un iekraušana tiks veikta apstākļos, kad šis materiāls satur palielinātu mitruma daudzumu, līdz ar to putekļu rašanās iekraušanas laikā transportēšanai un tās laikā uz šķirošanas līniju nav vērā ņemama.

Gan šobrīd, gan jaunās šūnas būvniecības laikā aprēķinos konstatētās transporta radītās putekļu, oglekļa oksīda, sēra dioksīda emisijas ir nebūtiskas un līdz ar to nav ņemamas vērā. Savukārt slāpekļa oksīdu emisijas jaunās krātuves būvniecības laikā pieaugs (īpaši būvniecības sākuma stadijā (1. būvniecības dabu kārta), kad tiks veikta esošā atkritumu kalna norakšana un grunts pamatnes nomaiņa), jo tās laikā transporta intensitāte poligona teritorijā pieaugs par aptuveni 30 – 40 %, attiecīgi slāpekļa oksīdu emisijas arī pieaugs.

Ņemot vērā augstāk minēto, paredzams, ka Paredzētā darbība ilgtermiņā neizraisīs apkārtējās vides gaisa kvalitātes pasliktināšanos.

Trokšņu emisiju novērtēšana

Balstoties uz SAP "Janvāri" esošo trokšņu avotu datiem, ko nodrošināja SIA "PIEJŪRA", Paredzētajai darbībai sagatavots trokšņa izplatīšanās novērtējums izmantojot matemātisko modeli.

Trokšņa prognoze veikta visam diennakts laikam, atbilstoši MK noteikumos Nr. 16 noteiktajam diennakts sadalījumam (diena no plkst. 7:00 līdz 19:00, vakars no plkst. 19:00 līdz 23:00, nakts no plkst. 23:00 līdz 7:00).

Trokšņa līmeņa rādītāju novērtēšanai un aprēķināšanai izmantota MK noteikumu Nr. 16 1. pielikumā minētā aprēķinu metode un specializēta datorprogramma iNoise (V2024.2 rev1). Aprēķinos ņemti meteoroloģiskie rādītāji atbilstoši Ministru kabineta 2019. gada 17. septembra noteikumiem Nr. 432 "Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 003-19 "Būvklimatoloģija".

Trokšņa rādītāji aprēķināti kā ilgtermiņa, pie sekojošiem vidēja gada meteoroloģiskiem apstākļiem: t 6,7° C, relatīvais gaisa mitrums 81 %.

Kā liecina modelēšanas rezultāti, augstākais trokšņa līmenis sagaidāms dienas laikā, periodā no 7:00-19:00, kas saistīts ar piesārņojuma avotu aktivitāti, tamdēļ šādam diennakts periodam arī veikts novērtējums pie tuvākajām dzīvojamajām mājām. Kopumā var apgalvot, ka SIA "PIEJŪRA" saimnieciskā darbība trokšņa līmeni pie viensētām paaugstina nebūtiski, izmaiņas ir tikai 2 – 3 dB(A) līmenī, kas cilvēka dzirdei tiek uzskatīts par neidentificējamu līmeni.

Bioloģiskās daudzveidības novērtējums

Teritorijas bioloģiskā daudzveidība, tajā sastopamās dabas vērtības tika novērtētas veicot apsekošanu SAP "Janvāri" teritorijā. Apsekošanu un novērtēšanu veica sertificēta eksperte Dr. biol. Līga Strazdiņa sugu un biotopu aizsardzības jomā par vaskulārajiem augiem, sūnām, ķērpjiem, mežiem un virsājiem, purviem, eksperta sertifikāta Nr. 126. 5. pielikumā eksperta sagatavotais atzinums.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

IVN ziņojumu izstrādāja SIA "Geo Consultants" vides pārvaldības speciāliste Mg Ģeoloģijas dabaszinātnes Kristīne Kaļva sadarbībā ar Valdes locekli Jāni Ābeltiņu, Dr. sc. ing. Kasparu Kļavenieku, Ms. Sc. Env. Sci. Māri Bremšu, Ivo Sāru, Zigurdu Gutānu, Alekseju Ņelajevu, Aivaru Giluci un SIA "PIEJŪRA" Vides pārvaldības speciālistu Ģirtu Tiļļu.

9.2.Problēmas sagatavojot nepieciešamo informāciju un to risinājumi

IVN ziņojuma sagatavošanas laikā būtiskas problēmas, apkopojot un analizējot nepieciešamo informāciju, netika novērotas. SIA "PIEJŪRA" plānotā darbība – jaunas sadzīves atkritumu krātuves izveide SAP "Janvāri" tiks veikta teritorijā, kurā jau kopš 1996. gada norisinās darbības ar atkritumu apsaimniekošanu, tai sk. iepriekšējos gados veiktas plaša spektra izpētes esošās vides stāvokļa novērtēšanai. To rezultāti izmantoti arī Paredzētās darbības esošās situācijas raksturošanai. Līdzšinējā darbībā SIA "PIEJŪRA" nav novērotas vērā ņemamas problēmas vai grūtības. Visas problēmsituācijas ir tikušas savlaicīgi apzinātas un risinātas, tādējādi novēršot vides piesārņojumu, avārijas risku vai citu iespējamu negadījumu.

10. Pasākumi negatīvo ietekmju uz vidi novēršanai vai samazināšanai

Viens no IVN pamatuzdevumiem ir apzināt projekta realizācijas iespējamās ietekmes tai sk. gan pozitīvās, gan negatīvās. IVN procesa mērķis ir novērst vai mazināt paredzētās darbības realizācijas procesā prognozētos nelabvēlīgos ekoloģiskos, ekonomiskos, sociālos un citus efektus. Lai to panāktu, veic virkni tehnoloģiskus, strukturēšanas, plānošanas un citus pasākumus. Kādā no ietekmju prognozēšanas un novērtēšanas procesa stadijām var atklāties ietekmes ar būtiski nelabvēlīgu ietekmi, un tikai efektīvi to samazināšanas pasākumi var būt par pamatu plānotās darbības realizācijas iespējamībai. Vairumā gadījumu, izmainot atsevišķus darbības tehnoloģiskos risinājumus un attiecīgi pilnveidojot to realizāciju, iespējams pat novērst vai ievērojami samazināt dažādas ietekmes.

10.1. Paredzētās darbības realizācijas iespējamo limitējošo un ierobežojošo faktoru analīze

Limitējošo faktoru analīze

IVN procesā ir veikta iespējamo limitējošo faktoru analīze Paredzētās darbības realizācijai. Tika izvērtēti šādi galvenie aspekti:

- Paredzētās darbības atbilstība teritorijas plānojumā atļautai izmantošanai. Ievērojot spēkā esošo normatīvo aktu prasības, Paredzētā darbība atbilst "Talsu novada teritorijas plānojums (*Talsu novada (administratīvā teritorija līdz 01.07.2021.) teritorijas plānojuma grozījumi, redakcija 3.3.*)" noteiktajam funkcionālajam zonējumam, proti, poligons atrodas tehniskās apbūves teritorijā (TA) (saskaņā ar Talsu novada teritorijas plānojuma "Talsu novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi"), kur atļautā izmantošana kā viens no atļautās izmantošanas veidiem ir minēta atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūve.
- Paredzētās darbības īstenošanai SIA "PIEJŪRA" nav nepieciešams ierosināt grozījumus spēkā esošajos teritorijas plānojumos.
- Zemes īpašumtiesības. Paredzētās darbības teritorijas īpašumtiesības ir nostiprinātas uz SIA "PIEJŪRA". Poligons izvietots nekustamajā īpašumā "Janvāri" (ar kadastra Nr. 8868 001 0066), Laidzes pagastā, Talsu novadā, ar kopējo platību 15,5 ha. SAP "Janvāri" apsaimniekotājs kopš 2008. gada ir SIA "PIEJŪRA".
- Aizsargjoslu ierobežojumi. Paredzētās darbības teritorija nav apgrūtināta ar tādām likumdošanā noteiktajām aizsargjoslām, kas būtu iemesls atteikties no paredzēto objektu izbūves šajā vietā. Poligona teritorijas rietumu malā izvietota elektrisko tīklu sadales iekārta, kurai noteikta ekspluatācijas aizsargjosla (nosacīta vertikāla virsma 1 metra attālumā ārpus iekārtas nožogojuma). Teritorijā ir ierīkots ūdensapgādes urbums, ap kuru ir noteikta stingra režīma aizsargjosla 15 m rādiusā (ierīkots arī žogs) un ķīmiskā aizsargjosla 584 m rādiusā. Paredzētās darbības realizācijas laikā šīs aizsargjoslas tiks saglabātas neskartas, neatbilstošas darbības tajā netiks veiktas. Ap atkritumu apglabāšanas poligona noteikta sanitārās aizsargjoslas teritorija, kas ir 100 m. Atbilstoši "Aizsargjoslu likumā" noteiktajam, šajā aizsargjoslā aizliegts aizkraut pievedceļus un pieeju atkritumu apglabāšanas poligonam; veikt darbus, kas var izraisīt applūdināšanu vai gruntsūdens līmeņa paaugstināšanos; būvēt jaunas ēkas, kas nav saistītas ar atkritumu apsaimniekošanu vai atkritumu apglabāšanas poligona darbības nodrošināšanu; ierīkot jaunas dzeramā ūdens ņemšanas vietas. Paredzēto darbību gan tās izbūves, gan ekspluatācijas laikā, ir jāņem vērā poligona sanitārajā aizsargjoslā noteiktos ierobežojumus, kas arī tiks ievēroti.
- Infrastruktūras izbūves nepieciešamība un izbūves ekonomiskais pamatojums. Paredzētās darbības realizācijai nav nepieciešama jaunu inženierkomunikāciju objektu izbūve. Piemēram, artēzisko urbumu, notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, gāzes vadu, pievadceļu ārpus zemesgabala kadastra robežām vai elektroapgādes transformatorus un līnijas nav nepieciešams ierīkot no jauna. Jaunajai krātuvei saistošās inženierkomunikācijas tiks nodrošinātas no jau esošajām, veidojot atbilstošus

ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

pieslēgumu mezglus, un to pašreizējās jaudas pēc pieejamās un vērtētās informācijas, ir pietiekamas arī jauno objektu apkalpošanai.

Limitējošie faktori, kuri varētu ietekmēt Paredzēto darbību un kam būtu jāmeklē alternatīvi risinājumi, IVN laikā netika konstatēti. Darbības ar atkritumu apsaimniekošanu ārpus minētā zemesgabalu kadastra robežām netiek plānotas.

Iespējamie ierobežojošie pasākumi

Paredzētās darbības veikšanai iespējamie ierobežojošie faktori:

- Uzņēmuma darbībai un vadībai: atkritumu pieņemšana poligonā atbilstoši tā darba laikam (katru darba dienu no plkst. 8:00 līdz 19:00, sestdienās no 8.00 līdz 17.00); tehnoloģisko iekārtu (atkritumu šķirošana) darbības ilgums ne vairāk par 8 h/dnn (laika periodā no plkst. 8:00 līdz 19:00); kvalificēts personāls atbilstoši tehnoloģisko iekārtu un izmantojamās tehnikas specifikācijām; regulāra personāla apmācība un instruēšana rīcībai ar bīstamajiem atkritumiem; personāla regulāra informēšana par izmaiņām likumdošanā, kas saistīta ar atkritumu apsaimniekošanu; tehnoloģisko iekārtu regulāra apkope atbilstoši ražotāja specifikācijai;
- Gaisa piesārņojošo vielu un smaku emisiju ierobežošanai: ievesto nešķirotu atkritumu savlaicīga šķirošanas nodrošināšana, neveidojot uzkrājumus; atšķirotā materiāla savlaicīga izvešana no teritorijas un nodošana tālākai apstrādei vai pārstrādei; poligona tehnoloģiskajos procesos izmantoto iekārtu un tehnikas regulāra apkope atbilstoši ražotāja tehniskai specifikācijai; regulāra atkritumu Krātuves kalna pārklāšana; gāzes savākšanas un pārstrādes procesu nodrošināšana.
- Gan gruntsūdeņu, gan virszemes ūdeņu aizsardzībai no piesārņojuma: lietūs ūdeņu centralizēta savākšana no poligona teritorijas asfaltētajiem laukumiem un to attīrīšana lokālajās attīrīšanas iekārtās; attīrīto lietūs ūdeņu izplūdes vietas regulāra kontrole un tīrīšana; infiltrāta savākšanas sistēmas un uzkrāšanas baseina regulāra tīrīšana un uzturēšana darba kārtībā tai sk. pārplūdes nepieļaušana; transporttehnikas degvielas noplūdes gadījumā nekavējoša izlijušās vielas savākšana ar absorbējošiem materiāliem.
- Atkritumu apsaimniekošana: poligonā ienākošo atkritumu pieņemšana tiem paredzētajās zonās; sašķirotā materiāla savlaicīga izvešana no teritorijas un nodošana tālākai apstrādei vai pārstrādei vai nogādāšana tam paredzētajā vietā poligona teritorijā; bīstamo atkritumu atšķirošana, ja tādi tiek identificēti šķirojamā atkritumu plūsmā; bīstamo atkritumu atbilstoša novietošana bīstamo atkritumu uzglabāšanas konteineros, tai sk. atbilstoša marķēšana; bīstamo atkritumu īslaicīga uzglabāšana poligonā (ne ilgāk par gadu, vienlaicīgi līdz 50 t), to nodošana bīstamo atkritumu apsaimniekotājam.

10.2. Risinājumu veidi un pasākumi paredzētās darbības ietekmes uz vidi novēršanai un samazināšanai

Risinājumu veids un pasākumu apraksts par iespējamo nelabvēlīgo ietekmju uz vidi novēršanai vai samazināšanai poligonā plānoto objektu būvniecības periodā sniegts šī ziņojuma 5.1. apakšnodaļā, savukārt šajā nodaļā apkopoti plānotie pasākumi ietekmes mazināšanai vai novēršanai tās ekspluatācijas fāzē.

Šī ziņojuma iepriekšējās nodaļās ir izvērtētas visas nozīmīgākās ietekmes uz vidi, kādas varētu veidoties Paredzētās darbības īstenošanas gadījumā, kā arī novērtēta ietekmju atbilstība normatīvos aktos noteiktajām prasībām. IVN rezultātā netika konstatēti tādi limitējošie vai ierobežojošie faktori, kas aizliegtu Paredzētās darbības īstenošanu konkrētajā teritorijā. Piesardzības pasākumu ievērošanai, lai samazinātu vides piesārņošanu vai tās risku, Paredzētās darbības īstenošanai ir izvirzāmi vairāki inženiertehniski un organizatoriski pasākumi ietekmju mazināšanai un/vai novēršanai, kas apkopoti 10.2. tabulā.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

Lai novērtētu Paredzētās darbības ietekmes uz vidi būtiskumu, katram vides faktoram tika veikta šādu ietekmes uz vidi veidu analīze:

- Vai ietekme ir īslaicīga vai ilglaicīga?
- Vai ietekme ir primāra (tieša) vai sekundāra (netieša)?
- Vai ietekme ir pozitīva vai negatīva?
- Vai ietekmei ir kumulatīvs raksturs?

Ietekmes būtiskuma izvērtējuma kritēriji apskatīti 10.1. tabulā.

10.1. tabula

Ietekmes būtiskuma izvērtējuma kritēriji

Ietekmes būtiskums	Raksturojošie kritēriji
Nebūtiska ietekme	Ietekmes apjoms, varbūtība un/vai ilgums ir nenožīmīgs
Neliela nelabvēlīga ietekme	Iespējamās neliela apjoma un/vai īslaicīgas pārmaiņas vidē, kuru rezultātā nav sagaidāmi vides kvalitātes robežlielumu vai mērķlielumu pārsniegumi
Vērā ņemama nelabvēlīga ietekme	Iespējamās nozīmīga apjoma vai mēroga pārmaiņas vidē, kuru rezultātā sagaidāmi vides kvalitātes robežlielumu vai mērķlielumu pārsniegumi
Neliela labvēlīga ietekme	Iespējamās pozitīvas pārmaiņas vidē, tomēr tās ir salīdzinājumā nelielas un/vai īslaicīgas
Vērā ņemama labvēlīga ietekme	Paredzamas pozitīvas pārmaiņas vidē, kuru rezultātā tiks sasniegti noteiktie vides kvalitātes robežlielumi vai mērķlielumi

Inženiertehniskie un organizatoriskie pasākumi ietekmes uz vidi mazināšanai vai novēršanai un paliekošo ietekmju raksturojums

Ietekmei pakļautā vide, ietekmes faktori	Ietekmes potenciālais rašanās avots/ienesls	Ietekmes novēršanas un / vai samazināšanas pasākumi	Paliekošās ietekmes vērtējums
Gaisa piesārņojums un smakas	• Atkritumu Krātuve • Atkritumu vieglās frakcijas • Putekļi no grants un citiem neasfaltētiem ceļu segumiem	• Krātuvē tiek nodrošināts iespējami mazs atkritumu izkraušanas laukums, pārējo atkritumu virsmu regulāri pārklājot ar pārklājuma materiālu, kas samazina poligona gāzu emisijas gaisā. • Izkrautie atkritumi tiek sablīvēti ar kompaktoru, lai samazinātu putekļu un atkritumu vieglās frakcijas emisijas gaisā. • Būvniecības atkritumu un liela izmēra atkritumu šķirošana un smalcināšana piemērotos meteoroloģiskos laika apstākļos (vēja ātrums mazāks par 6 m/s). • Tiek nodrošināts iespējami mazs atkritumu izkraušanas laukums, pārējo atkritumu virsmu regulāri pārklājot ar pārklājuma materiālu, kas samazina smakas. • Gada sausajos periodos krātuves mitrināšana ar infiltrātu, lai novērstu atkritumu pašaizdegšanos. • Ierīkota gāzes savākšanas apsaimniekošanas sistēma, samazinot gaisu piesārņojošo vielu emisijas, kas veidojas atkritumu sadalīšanās procesā. • Piebraucamais poligona ceļš un daļa poligona iekšējo ceļu ir klāti ar asfalta segumu, bet grunts ceļi sausā laikā tiek mitrināti, tādējādi samazinot putekļu daudzumu gaisā. • Lai novērstu atkritumu difūzu izplatību apkārtējā	Nebūtiska ietekme. Gaisa piesārņojuma un smaku samazināšanai poligonā jau šobrīd un arī turpmākajā ekspluatācijas laikā tiek paredzēti vairāki pasākumi, tostarp ieviešot LPTP, kuru kopums maksimāli mazinās emisiju izplatību poligonā un tā tuvākajā apkārtnē.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

Ietekmei pakļautā vide, ietekmes faktori	Ietekmes potenciālais rašanās avots/iemesls	Ietekmes novēršanas un / vai samazināšanas pasākumi	Paliekošās ietekmes vērtējums
		teritorijā, vieglie atkritumi pa teritoriju tiek pārvadāti slēgtos konteineros vai sapresētās ķīpās. - Regulāra poligona un tam piegulošās teritorijas sakopšana savācot vieglo atkritumu frakciju, kas ar vēju ir tikusi izklīdēta. - Infiltrāta savākšanas sistēmas un uzkrāšanas baseina regulāra tīrīšana un uzturēšana darba kārtībā.	
Troksnis	- Transporta tehnikas pārvietošanās radītās trokšņa emisijas. - Poligonā darbojošos iekārtu radītais troksnis (piemēram, koģenerācijas iekārta, infiltrāta attīrīšanas iekārta).	- Atkritumu pieņemšana poligonā tiks veikta darba laikā: darba dienās no plkst. 8:00 līdz 19:00, sestdienās no 8.00 līdz 17.00. - Koģenerācijas iekārta un infiltrāta attīrīšanas iekārta ir izvietotas slēgtās telpās vai konteineros. - Lai samazinātu specializētā transporta pārvietošanos pa koplietošanas ceļiem, poligonā izveidota uzņēmuma mobilās degvielas uzpildes stacija un izbūvēta tehnikas mazgāšanas vieta. - Piebraucamais poligona ceļš un daļa poligona iekšējo ceļu ir ar asfalta segumu.	Nebūtiska ietekme. Tuvākajām dzīvojamām mājām trokšņa līmenis nepārsniedz normatīvos noteiktos trokšņa rādītājus.
Augsnes, grunts un pazemes ūdeņu piesārņojums	- Iespējamās nelielas degvielas noplūdes no iebraucošā/izbraucošā transporta, no poligonā darbojošās smagās tehnikas. - Bīstamo atkritumu nejauša nonākšana kopēja atkritumu masā. - Iespējamās notekūdeņu vai infiltrāta sistēmas bojājuma gadījumā.	- Visas atkritumu apstrādes zonas (atkritumu pieņemšanas, manipulāciju, apglabāšanas, apstrādes zonas) nodrošinātas ar ūdens necaurlaidīgu segumu. - Atkritumu krātuves pamatnes izklāšana ar ūdensnecaurīdīgu materiālu. - Poligonā esošā lietuss ūdeņu, rūpniecisko un saimniecisko notekūdeņu savākšanas un novadīšanas sistēma nodrošinās tai skaitā arī augsnes, grunts un pazemes ūdeņu aizsardzību no potenciālām noplūdēm.	Nebūtiska ietekme. Poligonā šobrīd kā arī pēc Paredzētās darbības realizācijas, paredzēti vairāki pasākumi, kas nodrošinās apkārtējās teritorijas augsnes, grunts un pazemes ūdeņu aizsardzību pret iespējamo piesārņojumu. Poligona darbības ietekmes uz vidi novērtēšanai tiek veikts regulārs vides kvalitātes novērtēšanas monitorings, kas sevī ietver: gruntsūdens, virszemes ūdens,

Ietekmei pakļautā vide, ietekmes faktori	Ietekmes potenciālais rašanās avots/iemesls	Ietekmes novēršanas un / vai samazināšanas pasākumi	Paliekošās ietekmes vērtējums
		• Infiltrāta savākšanas sistēmas un uzkrāšanas baseina regulāra tīrīšana un uzturēšana darba kārtībā, pārplūdes nepieļaušana (kontrolē ar automātiskā pludiņa signāla palīdzību), tāpat infiltrāta uzkrāšanas baseins ir izklāts ar ūdensnecaurīdīgu materiālu. • Ieviestie nešķīrotie sadzīves atkritumi tiek izbērti rūpnīcas atkritumu pieņemšanas zonā, kas atrodas zem jumta, segums ir klāts ar betonu. Šķirošanas process notiek slēgtās telpās uz cietas, betonētas virsmas. • Nešķīroto sadzīves atkritumu masā pamanīto bīstamo atkritumu izņemšana un atbilstoša to tālāka apsaimniekošana. • Transporttehnikas degvielas noplūdes gadījumā poligona teritorijā, nekavējotī tiks veikta izlijušās vielas savākšana ar absorbējošiem materiāliem.	infiltrāta, notekūdens sastāva un apglabātās atkritumu masas monitoringu. Monitorings tiek veikts saskaņā ar uzņēmumam izsniegtās Piesārņojuma atļaujas nosacījumiem un MK noteikumiem Nr.1032 5. pielikumā ietvertajām prasībām.
Virszemes ūdeņu piesārņojums	Lietus ūdeņi, saimnieciskie notekūdeņi un infiltrāts.	Poligona teritorijā jau ir ierīkotas lietus ūdeņu un saimniecisko notekūdeņu savākšanas un novadīšanas sistēmas. Veicot infrastruktūras paplašināšanas darbus, attiecīgi tiks izbūvētas arī atbilstošas lietus ūdeņu un infiltrāta savākšanas un attīrīšanas sistēmas.	Nebūtiska ietekme. Centralizēta lietus ūdeņu, ražošanas un saimniecisko kanalizācijas notekūdeņu savākšana un attiecīga to apsaimniekošana, kā arī atbilstoša infiltrāta apsaimniekošanas sistēmas uzturēšana izslēdz neattīrītu notekūdeņu/infiltrāta nonākšanu apkārtējā vidē tai sk. virszemes ūdeņos.
Atkritumu apsaimniekošana, t.sk. bīstamie atkritumi	Poligonā pieņemtie, apstrādājamie un apglabājamie atkritumi.	• Poligona teritorijā ienākošā nešķīroto atkritumu masa tiek nogādāta uz sadzīves atkritumu mehāniskās priekšapstrādes angāru, kur atkritumi	Nebūtiska ietekme. Apsaimniekot poligonā pieņemtos atkritumus atbilstoši labākajiem

Ietekmei pakļautā vide, ietekmes faktori	Ietekmes potenciālais rašanās avots/iemesls	Ietekmes novēršanas un / vai samazināšanas pasākumi	Paliekošās ietekmes vērtējums
		pirms pārstrādes tiek mehāniski sašķiroti, nodalot citus pārstrādājamus atkritumus, bīstamos atkritumus un apglabājamus atkritumus. • Bīstamo atkritumu atbilstoša pagaidu uzglabāšana atbilstošos konteineros un to tālāk nodošana bīstamo atkritumu apsaimniekotājam. • Atbilstoša atkritumu sagatavošana un to apglabāšana poligonā.	pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem (LPTP) kā arī nepārsniedzot Latvijas likumdošanā noteiktos vides kvalitātes robežlielumus vai mērķlielumus. Poligonā tiek veikts regulārs apglabātās atkritumu masas monitorings.
Ietekme uz dabas vērtībām	Paredzētās darbības teritorijā nav konstatētas retas un īpaši aizsargājamās vaskulāro augu vai sūnu sugas, un tajā nav identificēti ES nozīmes biotopi, tostarp īpaši aizsargājamo sugu atradnes un aizsargājami biotopi. Tāpat Paredzētās darbības realizācijas (tai sk. izbūves) rezultātā netiks ietekmētas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, mikroliegumi un <i>Natura 2000</i> teritorijas.	Pasākumi ietekmes novēršanai vai samazināšanai nav nepieciešami.	Nebūtiska ietekme.
Ietekme uz ainavu un kultūrvēsturiskajām vērtībām	Vizuālā ietekme uz ainavu	Krātuves rekultivācija. Esošās atkritumu krātuves pagaidu rekultivācija – pēc esošās atkritumu krātuves ekspluatācijas laika beigām, tiks nodrošināta tās daļēja rekultivācija, izveidojot pagaidu rekultivācijas segumu.	Nebūtiska ietekme. Atkritumu poligona izstrādes rezultātā tiks radītas tiešas, ilglaicīgas un neatgriezeniskas izmaiņas ainavas ietekmē. Rekultivācijas rezultātā apkārtējā ainava iegūs jaunu veidolu un ilgtermiņā šīs izmaiņas var tikt novērtētas neitrāli. Saistībā ar

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

Ietekmei pakļautā vide, ietekmes faktori	Ietekmes potenciālais rašanās avots/iemesls	Ietekmes novēršanas un / vai samazināšanas pasākumi	Paliekošās ietekmes vērtējums
			rekultivācijas ietvaros veiktajiem pasākumu kompleksiem, tiek novērsta atkritumu negatīvā ietekme uz vidi un cilvēka veselību kā arī nodrošināta ar atkritumiem piesārņotas teritorijas iekļaušanos apkārtējā ainavā. Paredzētā darbība neskar ne vietējas nozīmes, ne valsts nozīmes kultūras pieminekļus vai to aizsargjoslas.
Sociāli - ekonomiskā ietekme	- Dabas resursu nodokļa maksājumi par faktisko ūdeņu piesārņojumu. - Vietējo iedzīvotāju nodarbinātība. - Ilgspējīgas atkritumu apsaimniekošanas sistēmas nodrošināšana.	- Dabas resursu nodokļa maksājumi. - Talsu novada pašvaldības budžetā, kas novirzāmi vides aizsardzības pasākumu īstenošanai. - Nodarbinātības stabilitātes veicināšana – pastāvīgu darbavietu nodrošinājums Talsu un Tukuma novadu iedzīvotājiem. - Atbalsts ilgtspējīgas atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveidei vietējā, reģionālā un valsts līmenī kopumā.	Vērā ņemama labvēlīga ietekme.

11. Vides kvalitātes novērtēšanas monitorings

11.1. Esošais vides kvalitātes novērtēšanas monitorings

Pilnībā nenovēršamo ietekmju kontrolei uz vidi tiek paredzēts monitorings jeb regulāra uzraudzība. Arī SAP "Janvāri" līdzšinējās darbības ietekmes uz vidi novērtēšanai tiek veikts regulārs vides kvalitātes novērtēšanas monitorings atbilstoši prasībām, kas ietvertas Piesārņojuma atļaujā (ar grozījumiem). Monitoringa sistēma sevī ietver: gruntsūdens, virszemes ūdens, infiltrāta, notekūdens sastāva, gaisa emisiju, atkritumu uzskaites un poligona gāzes monitoringu. Tāpat operators veic atkritumu apglabāšanas krātuves monitoringu (apjoma mērījumi), apglabājamo sadzīves atkritumu sastāva monitoringu, kā arī patērētā ūdens uzskaiti. Monitorings (regulāri novērojumi) tiek veikts saskaņā ar uzņēmumam izsniegtās Piesārņojuma atļaujas nosacījumiem un MK noteikumos Nr. 1032 ietvertajām prasībām. Vides kvalitātes novērtēšanas monitoringa ietvaros veicamās analīzes tiek nodrošinātas Latvijā vai ES akreditētās laboratorijās, kuru akreditācijas sfērā ir iekļauta monitoringam noteikto parametru testēšana. Tāpat SAP "Janvāri" kompleksā monitoringa sistēma ir izstrādāta balstoties uz nozarē noteiktajiem LPTP. Attiecīgi ieviešot vides kvalitātes monitoringu pēc LPTP tiek novērsta vai samazināta piesārņojuma nonākšana vidē. SAP "Janvāri" darbības atbilstības novērtējums LPTP, tostarp ietverot monitorēšanu, skat. 12. pielikumā.

Patērētā ūdens uzskaitē

Ūdens ieguves vietā pie artēziskā urbuma (LVGMC datu bāze "Urbumi" Nr. 25922) tiek veikta ūdens daudzuma instrumentālā uzskaitē (uzstādīts verificēts ūdens skaitītājs), vienu reizi mēnesī dati tiek reģistrēti ūdens patēriņa uzskaites žurnālā atbilstoši normatīvajiem aktiem par ūdens resursu lietošanas atļaujām (MK 2003. gada 12. decembra noteikumu Nr.736 "Noteikumi par ūdens lietošanas atļauju" 42.1. punkts un 3. pielikuma forma).

Ūdens ieguves uzskaitē tiek izmantota akreditētā laboratorijā standartizēta vai metroloģiski pārbaudīta mēraparatūra.

Ir izstrādāta ūdens lietošanas bilance, uz kuras pamata tiek pieņemti lēmumi ūdens patēriņa optimizēšanai. Ūdens resursu lietošanas sistēmas bilanci skat. 3.37. attēlā. Paredzams, ka Paredzētās darbības īstenošana neatstās ietekmi kopējā ūdens bilanci SAP "Janvāri". Pēdējās lielākās izmaiņas ūdens bilanci ir saistītas ar BNA pārstrādes kompleksa darbības uzsākšanu 2024. gada jūlijā.

Paredzētās darbības ietvaros jauni monitoringa pasākumi patērētā ūdens uzskaitē nav paredzēti.

Apglabātās atkritumu masas monitorings

Saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, SAP "Janvāri" ikgadēji tiek veikts apglabājamo atkritumu sastāva monitorings. SIA "Geo Consultants" ar mērķi noteikt atkritumu morfoloģiju četras reizes gadā veic sadzīves atkritumu paraugu ņemšanu un testēšanu atbilstoši MK noteikumiem Nr. 1032 (2023. g. rezultātus skat. 6.1. tabulā). Atbilstoši MK noteikumu Nr. 1032 4. pielikuma III daļai apglabātie sadzīves atkritumi pēc šķirošanas rūpnīcas atbilst kritērijiem, pēc kuriem konstatē, ka sadzīves atkritumi ir sagatavoti apglabāšanai.

11.1.1. Virszemes ūdens un infiltrāta attīrīšanas monitorings

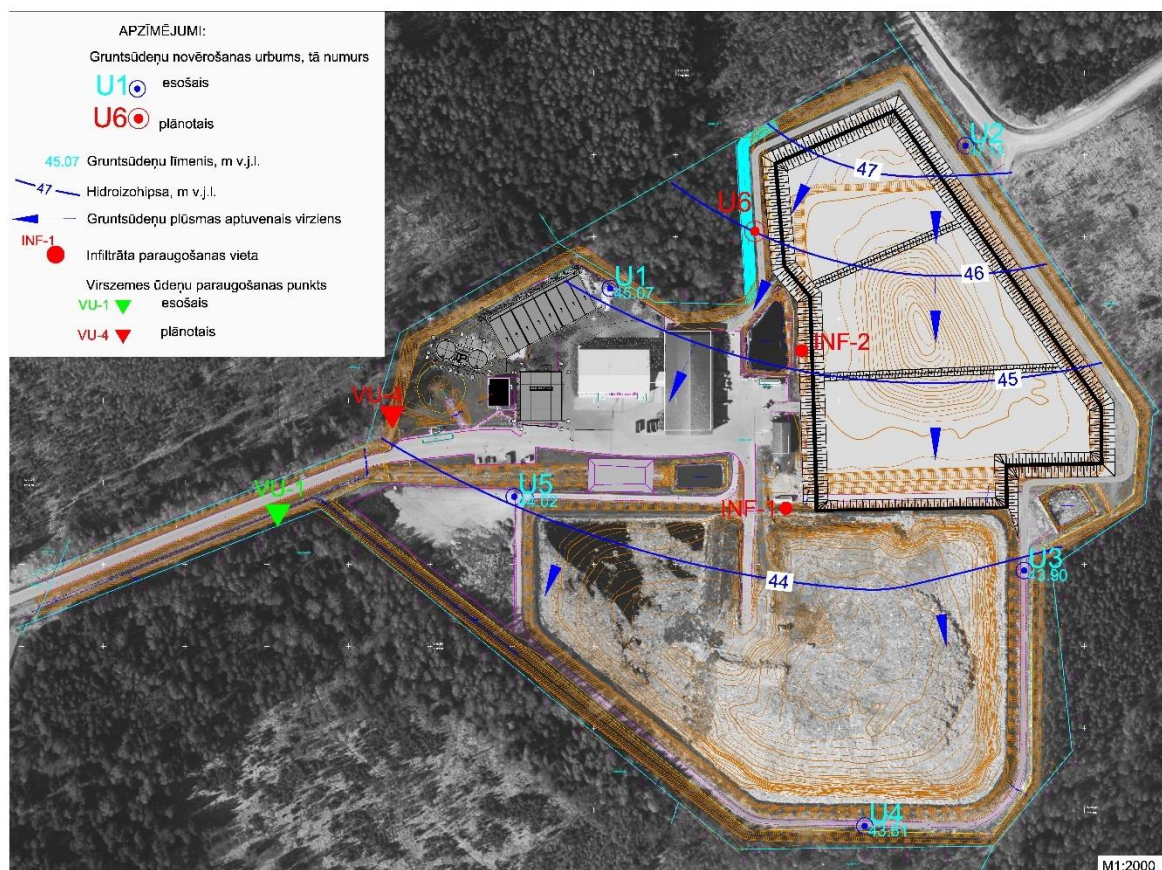
SIA "PIEJŪRA" ir noslēgts līgums ar SIA „Geo Consultants” par gruntsūdens, virszemes ūdens, notekūdens un infiltrāta kvalitātes kontroli SAP „Janvāri” teritorijā. Monitoringa darbi tiek veikti katru ceturksni vienu reizi, attiecīgi 2023. gadā SIA „Geo Consultants” SAP „Janvāri” ir veicis monitoringa darbus. Arī 2024. gadā SIA „Geo Consultants” ir veicis gruntsūdens, virszemes ūdens un infiltrāta kvalitātes monitoringu (2024. gada IV ceturksņa IV cikla atskaiti skat. 7. pielikumā).

Vides kvalitātes novērtēšanas monitoringa tīkls poligonā redzamas 11.1. attēlā.

Monitoringa veikšanai tika izvēlēta šāda darba metodika:

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

- gruntsūdeņu paraugošana, mērījumu veikšanu piecos urbumos;
- virszemes ūdeņu paraugošana (grāvjos) un mērījumu veikšanu trijos novērojumu punktos;
- infiltrāta kvalitātes novērojumi;
- attīrītā infiltrāta sastāva novērojumi;
- notekūdeņu parauga ņemšana;
- infiltrāta un gruntsūdens paraugu ķīmiskā analīze;
- iegūto datu analīze.

11.1. attēls. Sadzīves atkritumu poligona „Janvāri” gruntsūdeņu monitoringa urbumu tīkls, gruntsūdens plūsmas virziens un infiltrāta paraugošanas punktu izvietojums

Gruntsūdeņu kvalitātes kontrole

Gruntsūdeņu kvalitātes kontrole paredzēta piecos monitoringa urbumos četras reizes gadā (2023. gadā tika veikta aprīlī, jūnijā, novembrī, decembrī, 2024. gadā – martā, aprīlī, septembrī). Gruntsūdeņu monitoringa urbumu tīkls redzams 11.1. attēlā.

Divas reizes gadā nepieciešams veikt nepilno ķīmisko analīzi, nosakot šādus parametrus: pH (uz vietas urbuma atsūkņēšanas laikā), elektrovadītspēja (uz vietas urbuma atsūkņēšanas laikā), ķīmiskais skābekļa patēriņš (turpmāk - KSP), kopējais slāpekļa daudzums, kopējais fosfora daudzums, hlorīdi Cl^- .

Tāpat divas reizes gadā paredzēta pilnā ķīmiskā analīze, nosakot sekojošus parametrus: pH (uz vietas urbuma atsūkņēšanas laikā), elektrovadītspēja (uz vietas urbuma atsūkņēšanas laikā), KSP , kopējais slāpekļa daudzums, kopējais fosfora daudzums, hlorīdi Cl^- , sausnes saturs, bioķīmiskais skābekļa patēriņš (BSP_5), permanganāta indeksu (PO), nitrāti (NO_3^-), nitrīti (NO_2^-), amonija slāpekli (N-NH_4^+), sulfāti (SO_4^{2-}), fenolu

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

indekss, naftas produkti, bors, metāli: cinks (Zn), varš (Cu), kadmījs (Cd), hroms (Cr), svins (Pb), dzīvsudrabs (Hg), dzelzs (Fe), mangāns (Mn) un kobalts (Co).

Galveno 2024. gada septembra novēroto piesārņojumu raksturojošo parametru izmaiņas gruntsūdeņos, salīdzinot ar 2010. – 2024. gada novērojumiem sniegtas 11.1. tabulā.

Gruntsūdeņu kvalitāte kopš poligona darbības uzsākšanas nav kopumā pasliktinājusies, tiek konstatētas piesārņojošo vielu koncentrāciju svārstībās ilggadīgo novērojumu robežās.

11.1. tabula

Gruntsūdeņu piesārņojuma tendences 2010. – 2024. gads

Laiks	EVS, μS/cm (20°C)	Cl ⁻ , mg/l	N _{kop} , mg/l	P _{kop} , mg/l	ĶSP, mg O ₂ /l	Piesārņojuma tendences
1. urb.						
12.2010.- 11.2016.	690-847	13,2-43,6	0.31-2.70	0.020- 0.090	19.1-40.3	Koncentrācijas svārstās ilggadīgo novērojumu rezultātu robežās
03.2017.	830	43.1	0.46	0.047	30.1	
06.2017.	745	44.9	0.90	0.022	29.6	
09.2017.	815	39.7	1.1	0.029	32.3	
12.2017.	836	42.7	1.02	0.027	27.7	
04.2018.	802	45.2	1.4	0.042	32.4	
06.2018.	667	15.4	1.4	0.051	31.4	
09.2018.	946	41.3	1.0	0.024	34.1	
11.2018.	896	44.2	1.3	0.030	26.9	
05.2019.	653	15.2	1.4	0.035	34.1	
07.2019.	759	26.4	1.6	0.035	34.9	
08.2019.	974	30.1	2.4	0.034	40.1	
12.2019.	916	46.3	1.7	0.027	27.2	
03.2020.	930	20.4	1.2	0.030	36.2	
06.2020.	881	30.4	1.1	0.037	35.7	
08.2020.	870	18.4	0.58	0.027	34.8	
11.2020.	917	43.8	1.2	0.024	25.7	
03.2021.	842	21.5	0.65	0.048	32.7	
07.2021.	913	32.5	1.6	0.032	36.5	
09.2021.	960	20.2	1.16	0.042	36.7	
11.2021.	923	45.2	2.10	0.022	26.2	
03.2022.	974	22.7	0.75	0.052	34.1	

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai
"Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

Laiks	EVS, μS/cm (20°C)	Cl ⁻ , mg/l	N _{kop} , mg/l	P _{kop} , mg/l	ĶSP, mg O ₂ /l	Piesārņojuma tendences
07.2022.	919	45.1	1.08	0.028	28.1	
09.2022.	870	22.7	0.45	0.031	32.7	
11.2022.	865	44.7	1.95	0.024	28.1	
04.2023.	874	30.9	0.54	0.083	19.0	
06.2023.	918	35.4	0.40	0.06	<6	
11.2023.	552	41,7	<1,0	<0,05	19,4	
12.2023.	907	38.4	<1.0	<0.05	23.6	
03.2024.	930	45,7	2,49	0,027	32,3	
04.2024.	888	24.1	1.09	0.034	34.8	
09.2024.	930	45,0	1,31	0,029	30,5	
2. urb.						
12.2010.- 11.2016.	657-1248	10.3-25.3	0.50-.1.4	0.023- 0.045	18.1-31.2	Koncentrācijas svārstās ilggadīgo novērojumu rezultātu robežās
03.2017.	774	20.5	0.81	0.054	26.9	
06.2017.	730	26.9	0.92	0.023	18.6	
09.2017.	802	18.9	1.5	0.050	28.1	
12.2017.	808	28.9	1.08	0.025	20.4	
04.2018.	807	24.5	1.1	0.047	28.1	
06.2018.	768	27.5	1.2	0.043	23.4	
09.2018.	725	16.8	1.3	0.032	30.2	
11.2018.	826	30.1	1.4	0.027	21.3	
05.2019.	614	18.1	1.2	0.051	26.1	
07.2019.	725	23.1	1.3	0.038	24.7	
08.2019.	864	26.7	1.7	0.032	29.5	
12.2019.	821	28.9	1.3	0.024	18.9	
03.2020.	863	22.7	1.1	0.035	30.2	
06.2020.	830	22.4	2.0	0.035	26.2	
08.2020.	843	20.9	0.92	0.030	29.1	
11.2020.	856	27.5	1.1	0.021	17.4	
03.2021.	813	20.8	0.67	0.024	28.4	
07.2021.	855	20.2	1.5	0.025	25.1	

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai
"Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

Laiks	EVS, μS/cm (20°C)	Cl ⁻ , mg/l	N _{kop} , mg/l	P _{kop} , mg/l	ĶSP, mg O ₂ /l	Piesārņojuma tendences
09.2021.	853	22.3	1.30	0.033	30.2	
11.2021.	902	29.5	1.17	0.022	18.3	
03.2022.	774	19.7	0.62	0.034	29.7	
07.2022.	724	18.9	1.03	0.024	19.4	
09.2022.	775	19.9	0.51	0.036	34.1	
11.2022.	779	27.4	1.22	0.027	24.7	
04.2023.	774	7.11	0.50	0.062	9.0	
06.2023.	815	6.47	0.97	0.11	<6	
11.2023.	591	5.48	<1.0	<0.05	24.1	
12.2023.	784	4.69	<1.0	<0.05	22.7	
03.2024.	777	26,2	1,43	0,028	30,4	
04.2024.	881	22.3	1.11	0.040	35.7	
09.2024.	777	28,4	1,24	0,027	29,8	
3. urb.						
12.2010.- 11.2016.	630-704	5.3-19.5	0.25-1.2	0.021- 0.068	10.7-18.1	Koncentrācijas ir stabilas
03.2017.	730	14.5	0.36	0.045	15.3	
06.2017.	684	19.1	0.8	0.027	12.6	
09.2017.	741	16.7	3.2	0.220	16.8	
12.2017.	726	24.4	0.92	0.032	14.9	
04.2018.	722	19.1	0.9	0.035	16.9	
06.2018.	735	20.2	1.3	0.048	15.8	
09.2018.	786	17.3	2.1	0.108	19.4	
11.2018.	734	27.1	1.1	0.034	18.2	
05.2019.	574	16.5	1.3	0.065	17.2	
07.2019.	667	14.6	1.4	0.042	17.7	
08.2019.	794	15.1	1.6	0.041	19.6	
12.2019.	782	29.9	0.90	0.030	16.9	
03.2020.	819	19.4	2.4	0.038	23.4	
06.2020.	791	16.8	1.1	0.040	18.7	
08.2020.	792	19.1	0.67	0.033	26.5	

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai
"Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

Laiks	EVS, μS/cm (20°C)	Cl ⁻ , mg/l	N _{kop} , mg/l	P _{kop} , mg/l	ĶSP, mg O ₂ /l	Piesārņojuma tendences
11.2020.	849	27.2	0.84	0.027	17.7	
03.2021.	798	19.1	0.70	0.038	22.6	
07.2021.	842	15.0	1.3	0.029	20.1	
09.2021.	853	17.5	1.06	0.032	23.9	
11.2021.	848	28.4	1.02	0.025	18.9	
03.2022.	829	20.4	0.85	0.045	24.7	
07.2022.	876	16.7	1.19	0.023	20.4	
09.2022.	835	18.4	0.52	0.025	25.2	
11.2022.	833	29.2	1.25	0.023	17.4	
04.2023.	829	10.8	<0.06	0.06	<6	
06.2023.	872	13.8	0.38	0.043	<6	
11.2023.	564	20.4	<1.0	0.45	<5	
12.2023.	878	22.5	<1.0	<0.05	5.6	
03.2024.	882	27,7	1,22	0,024	31,4	
04.2024.	781	17.7	1.22	0.032	31.0	
09.2024.	882	28.0	1.30	0.025	31.6	
4. urb.						
12.2010.- 11.2016.	537-651	7.3-23.0	0.20-1.70	0.020- 0.060	9.8-18.4	
03.2017.	710	25.6	0.45	0.038	14.4	
06.2017.	592	19.6	1.5	0.025	13.4	
09.2017.	598	22.5	0.53	0.024	12.9	
12.2017.	667	21.7	1.8	0.031	15.9	
04.2018.	620	24.7	0.95	0.072	16.8	
06.2018.	644	21.4	1.9	0.028	16.8	
09.2018.	625	24.1	1.5	0.200	14.7	
11.2018.	734	24.5	2.1	0.035	18.4	
05.2019.	522	22.1	1.0	0.047	18.1	
07.2019.	621	15.7	2.0	0.024	17.5	
08.2019.	688	16.9	2.3	0.023	18.8	
12.2019.	664	23.8	1.7	0.045	19.7	

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai
"Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

Laiks	EVS, μS/cm (20°C)	Cl ⁻ , mg/l	N _{kop} , mg/l	P _{kop} , mg/l	ĶSP, mg O ₂ /l	Piesārņojuma tendences
03.2020.	796	24.6	1.3	0.042	20.7	Koncentrācijas svārstās ilggadīgo novērojumu rezultātu robežās
06.2020.	732	22.1	2.3	0.031	19.6	
08.2020.	687	22.9	0.35	0.037	24.4	
11.2020.	735	22.7	1.5	0.040	20.7	
03.2021.	802	22.3	0.57	0.027	22.1	
07.2021.	794	27.4	1.6	0.023	22.4	
09.2021.	768	26.9	0.88	0.033	27.5	
11.2021.	866	24.1	1.90	0.038	21.4	
03.2022.	920	24.8	1.84	0.038	24.9	
07.2022.	904	34.1	1.22	0.058	23.3	
09.2022.	704	21.8	0.62	0.028	28.1	
11.2022.	806	22.7	1.72	0.034	23.9	
04.2023.	920	148	0.56	0.08	12	
06.2023.	1052	124	0.49	0.051	<6	
11.2023.	562	146	9.6	<0.05	36.7	
12.2023.	820	120	5.3	<0.05	17.2	
03.2024.	728	22,0	1,41	0,027	30,1	
04.2024.	697	19.9	1.26	0.027	32.0	
09.2024.	728	19.9	1.32	0.028	32.2	
5. urb.						
12.2010.- 11.2016.	565-1910	7.9-475	0.85-6.50	0.030- 0.900	10.7-290	
03.2017.	920	180	2.8	0.215	140	
06.2017.	984	102	5	0.162	127	
09.2017.	1230	40.5	3.6	0.270	110	
12.2017.	1159	48.1	2.6	0.238	101	
04.2018.	857	40.2	3.2	0.143	109	
06.2018.	835	65.3	3.9	0.175	94.7	
09.2018.	845	22.1	5.1	0.815	70.4	
11.2018.	590	20.2	4.3	0.072	36.2	
05.2019.	884	33.4	8.0	0.260	45.9	

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

07.2019.	920	52.4	7.6	0.372	70.3	Koncentrācijas svārstās ilggadīgo novērojumu rezultātu robežās
08.2019.	2660	60.9	9.2	0.110	91.7	
12.2019.	787	27.4	7.0	0.140	45.5	
03.2020.	1400	48.1	10.3	0.072	40.2	
06.2020.	1277	62.7	8.1	0.160	75.4	
08.2020.	891	38.1	4.25	0.090	35.7	
11.2020.	753	24.1	2.2	0.065	36.1	
03.2021.	775	30.1	1.18	0.038	35.7	
07.2021.	1092	35.5	2.6	0.038	32.9	
09.2021.	756	26.5	2.89	0.140	38.4	
11.2021.	775	21.7	2.15	0.042	32.7	
03.2022.	981	35.5	2.30	0.082	38.5	
07.2022.	757	25.2	2.36	0.062	31.1	
09.2022.	688	22.1	1.44	0.100	40.1	
11.2022.	614	16.8	1.84	0.037	30.8	
04.2023.	1281	17.7	5.81	0.22	187	
06.2023.	856	13.3	0.47	0.047	<6	
11.2023.	490	56.0	3.8	0.42	35.1	
12.2023.	1515	174	4.5	<0.05	85.0	
03.2024.	720	220	10,1	0,233	251	
04.2024.	980	24.8	1.53	0.051	38.5	
09.2024.	1120	22.4	1.38	0.038	35.1	

Virszemes ūdeņu kvalitātes kontrole

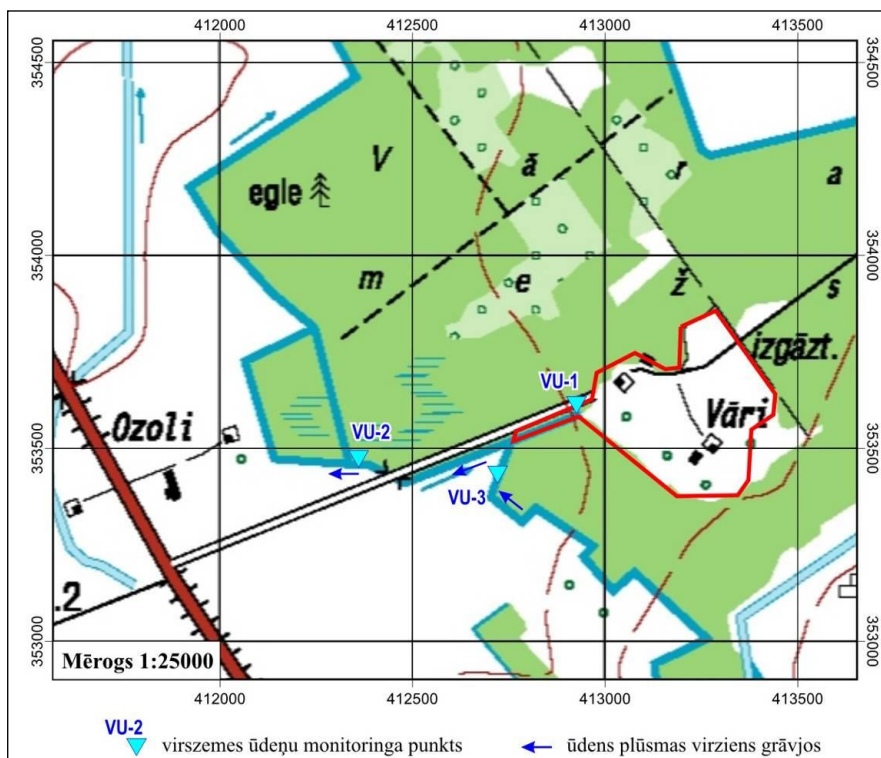
Virszemes ūdeņu kvalitātes kontrole paredzēta trijās virszemes ūdeņu monitoringa vietās. Divas reizes gadā paredzēta virszemes ūdeņu monitoringa nepilnā ķīmiskā analīze poligonam pieguļošajā teritorijā ierīkotajās trijās virszemes ūdeņu monitoringa vietās (punktu izvietojumu skat. 11.2. attēlā):

- VU-1 – grāvī, kas novada ūdeņus no poligona, uzreiz aiz pēdējās poligona izplūdes;
- VU-2 – grāvī, kas novada ūdeņus no poligona, kur to šķērso poligona pievedceļš, ~ 550 m no poligona robežas uz rietumiem;
- VU-3 - grāvī, kas no dienvidiem novada poligona ūdeņus novadgrāvī, ~ 200 m no poligona robežas.

Nepilnā ķīmiskā analīzes nosakāmie parametri - pH, elektrovadītspēja, ŪSP, kopējais slāpekļa daudzums, kopējais fosfora daudzums, hlorīdi (Cl⁻). Divas reizes gadā minētajās vietās veicama arī pilnā ķīmiskā analīze, nosakāmie parametri: pH, elektrovadītspēja, ŪSP, kopējais slāpekļa daudzums, kopējais fosfora daudzums, hlorīdi Cl, sauses saturs, biokīmiskais skābekļa patēriņš (BSP₅), permanganāta indeksu (PO), nitrāti (NO₃⁻), nitrīti (NO₂⁻), amonija slāpekli (N-NH₄⁺), sulfāti (SO₄⁻²), fenolu indekss, naftas produkti,

ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai
"Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

bors, metāli: cinks (Zn), varš (Cu), kadmijijs (Cd), hroms (Cr), svins (Pb), dzīvsudrabs (Hg), dzelzs (Fe), mangāns (Mn) un kobalts (Co).

11.2. attēls. Sadzīves atkritumu poligona „Janvāri” virszemes ūdeņu monitoringa punktu izvietojums
(avots: SIA “Geo Consultants”, “Gruntsūdeņu, virszemes ūdeņu un infiltrāta monitorings CSA poligonā “Janvāri”, 2024. gada III cikls”, 2024. g.)

2024. gada aprīļa virszemes ūdeņu novērojumu rezultātu apkopojums, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu novērojumu rezultātiem, sniegts 11.2. tabulā un 11.3. attēlā. Salīdzinot ar iepriekšējiem datiem novērojams, ka piesārņojošo vielu koncentrācijas svārstās ilggadīgo novērojumu rezultātu robežās, kopumā vērojams, ka piesārņojošo rādītāju koncentrācijas ir stabilas.

Ņemot vērā to, ka 2024. gada septembra virszemes ūdeņu novērojumu punkti bija sausi, paraugus ķīmisko analīžu veikšanai nebija iespējams paņemt, attiecīgi detālāk tiek apskatīti pēdējie analīžu rezultāti no II cikla 2024. gada aprīlī.

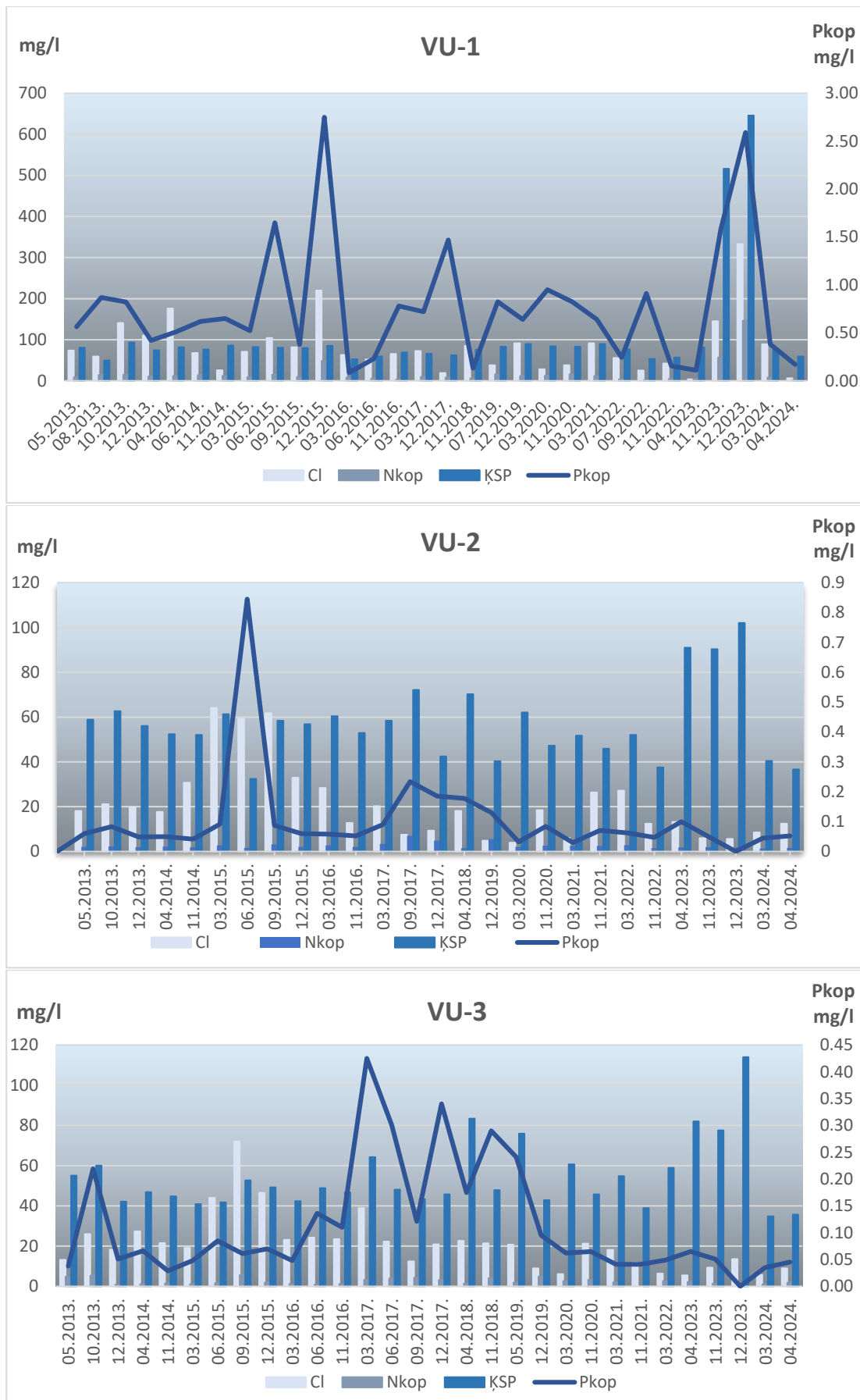
Virszemes ūdeņu monitoringā liela ietekme ir atmosfēras nokrišņu un gruntsūdeņu bilancei. Poligona apkārtnes novadgrāvī ilgstošu laika posmu no maija/jūnija līdz septembrim/augustam maz izkrītošo atmosfēras nokrišņu sezonās nav ūdens. Arī periodos kad bilancē ir maz atmosfēras nokrišņi ir iespējama spēja piesārņojošo vielu koncentrāciju pieaugumam, kam ir dabisku iemeslu izcelsme. Būtiska un ilgstoša poligona darbības ietekme uz virszemes ūdeņu kvalitāti visu monitoringa novērojumu laikā nav novērota.

Virszemes ūdeņu paraugšanas rezultāti

Parametrs	Mēr- vienība	VU-1					VU-2					VU-3						
		2023			2024		2023			2024		2022	2023				2024	
		IV	XI	XII	III	IV	III	XI	XII	III	IV	III	IV	XI	XII	III	IV	
EVS (20°C)	μS/cm	841	777	1616	973	252	249	268	282	436	697	249	249	309	383	317	250	
Cl	mg/l	3,5	145	333	89,0	6.4	6.3	5.94	5.65	8,5	12.4	6.3	5.43	9.29	13.6	5,7	8.9	
N _{kop}	mg/l	5,30	56.7	146	8,2	1.48	2.65	1.9	1.7	1,38	1.64	2.65	2.22	1.4	1.5	<1	1.88	
P _{kop}	mg/l	0.11	1.58	2.59	0,381	0.170	0.049	<0.050	<0.050	0,045	0.052	0.049	0.065	0.051	<0.050	0,035	0.045	
ḲSP	mgO ₂ /l	82.0	516	646	76,1	59.2	58.9	90.3	102	40,4	36.7	58.9	82	77.5	114	34,8	35.7	
SO ₄ ²⁻	mg/l		57.7			3.1	5.1	1.99			6.4	5.1		12.9			4.2	
Sausne	mg/l		862			386	199	291			341	199		319			397	
N-NH ₄	mg/l		54.0			0.34	1.42	0.193			0.28	1.42		0.078			0.34	
N-NO ₂	mg/l		<0.002			0.022	0.025	<0.002			0.011	0.025		0.0023			0.017	
N-NO ₃	mg/l		<0.06			1.10	1.02	<0.060			1.22	1.02		0.12			1.39	
BSP ₅	mgO ₂ /l		20.1			4.41	7.3	1.1			3.70	7.3		<1.0			2.42	
B	μg/l		175			<200	50	<50.0			<200	50		<50.0			<200	
Zn	μg/l		35.5			<40.0	10	12.4			<40.0	10		6.1			<40.0	
Cu	μg/l		<10.0			<20.0	1.2	<5.0			<20.0	1.2		<2.0			<20.0	
Cd	μg/l		<0.20			<0,40	<0.2	<0.10			<0.40	<0.2		<0.04			<0.40	
Cr	μg/l		54.2			<4.0	2.8	<1.0			4.41	2.8		0.85			4.95	
Pb	μg/l		1.59			<1.0	1.2	<0.250			1.11	1.2		0.13			<1.0	
Hg	μg/l		0.010			<0.01	<0.1	<0.010			<0.01	<0.1		<0.01			<0.01	
Mn	μg/l		228			0.06	51	16.2			0.07	51		4.75			0.08	
Co	μg/l		4.08			<1.0	1.3	<0.250			<1.0	1.3		0.13			<1.0	
Fe	mg/l		1020			0.62	0.39	443			0.74	0.39		222			0.64	
Fenolu indekss	mg/l		<0.005			<0.005	<0.003	0.005			<0.005	<0.003		0.026			<0.005	

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

Nafta	mg/l		0,29			<0.02	<0.02	41.6			<0.02	<0.02		<0.050			<0.02
-------	------	--	------	--	--	-------	-------	------	--	--	-------	-------	--	--------	--	--	-------

11.3. attēls. Virszemes ūdeņu piesārņojuma rādītāju salīdzinājums 2013. - 2024. gads (avots: SIA "Geo Consultants", "Gruntsūdeņu, virszemes ūdeņu un infiltrāta monitorings CSA poligonā "Janvāri", 2024. gada II cikls", 2024. g.)

Infiltrāta sastāva kontrole

Infiltrāta savākšanas un attīrīšanas infrastruktūra poligonā darbojas kopš 2009. gada. 2015. gadā tika pilnveidota infiltrāta savākšanas un attīrīšanas sistēma palielinot jaudu līdz 6 m³/h. Sistēma darbojas arī šobrīd. Infiltrāta piesārņojuma pakāpe nav pastāvīga.

No atkritumiem radušais infiltrāts tiek savākts un novadīts uz uzkrāšanas dīķi, tālāk tiek veikta infiltrāta priekšattīrīšana ar vidējo apjomu 144 m³/dnn, kur tiek par 90 % samazināts kopējais slāpekļis un par 50 % KSP. Kopējais gada apjoms, kas var tikt attīrīts priekšattīrīšanas iekārtās ir 56 546 m³. Iekārtu attīrīšanas efektivitāte - 75 %, līdz ar to vidē tiks novadīts ap 110 m³/dnn attīrīta infiltrāta, savukārt attīrīšanas procesā veidojošais koncentrāts - 44,9 m³/dnn jeb 25 % tiks novadīts atpakaļ poligona krātuvē.

Infiltrāta sastāva kontrole paredzēta četras reizes gadā. Infiltrāta raksturošanai ceturksnī tiek ņemti divi paraugi no infiltrāta savākšanas tvertnēm (viens paraugs ir no aktīvās atkritumu apglabāšanas krātuves un otrs - no rekultivētās izgāztuves).

Divas reizes nosakāma attīrīta infiltrāta nepilnā ķīmiskā analīze nosakot sekojošus parametrus: pH, elektrovadītspēja, KSP, kopējais slāpekļa daudzums, kopējais fosfora daudzums, hlorīdi (Cl⁻). Un divas reizes gadā nosakāma infiltrāta pilnā ķīmiskā analīze, nosakot sekojošus parametrus: pH, elektrovadītspēja, KSP, kopējais slāpekļa daudzums, kopējais fosfora daudzums, hlorīdi Cl, sausnes saturs, bioķīmiskais skābekļa patēriņš (BSP₅), permanganāta indeksu (PO), nitrāti (NO₃⁻), nitrīti (NO₂⁻), amonija slāpekli (N-NH₄⁺), sulfāti (SO₄⁻²), fenolu indekss, naftas produkti, bors, metāli: cinks (Zn), varš (Cu), kadmījs (Cd), hroms (Cr), svins (Pb), dzīvsudrabs (Hg), dzelzs (Fe), mangāns (Mn) un kobalts (Co).

Gan virszemes, gan gruntsūdeņu, gan infiltrāta paraugu ķīmiskās analīzes tika veiktas vairākās akreditētās laboratorijās: SIA "Vides audits" testēšanas laboratorija, kas ir akreditēta ūdens ķīmisko analīžu veikšanai (LATAK-T-261); SIA "ALS Czech Republic s.r.o." testēšanas laboratorija, kas ir akreditēta ūdens ķīmisko analīžu veikšanai (L-1163); SIA "Geo Consultants" testēšanas laboratorija, kas ir akreditēta ūdens ķīmisko analīžu veikšanai (T-582).

Pirms katra paraugu ņemšanas tiek novērtēts monitoringa objekta tehniskais stāvoklis, nosakot, vai tas ir derīgs turpmākajiem novērojumiem. Piemēram, pirms pazemes ūdeņu paraugu ņemšanas no urbuma tiek nodrošināta sastāvējušā ūdens atsūkšanās no urbuma ar iegremdējamā sūkņa palīdzību. Atsūkšanās tiek nodrošināta līdz vismaz diviem urbumā esošā ūdens apjoma izsūkšanai, dinamiskā ūdens līmeņa stabilizācijai, ūdens atbrīvošanai no suspendētajām daļiņām un tā temperatūras, pH un elektrovadītspējas stabilizācijai ticamo vērtību līmenī.

Kopumā raksturojot vides stāvokli gruntsūdeņos un virszemes ūdeņos poligonā un to apkārtnē jāsecina, ka poligona ietekme uz to ir samērā neliela. 15 gadu laikā ir konstatēti atsevišķi gadījumi, kad īslaicīgi un ir pasliktinājusies vides apstākļi, bet šī negatīvā ietekme nav bijusi ar ilgstošām sekām. Pēdējā gadā laikā piesārņojošo vielu koncentrācijas gan gruntsūdeņos, gan virszemes ūdeņos ir svārstījušās ilggadējo novērojumu robežās bez būtiska piesārņojuma pazīmēm.

11.1.2. Gaisa monitoringa

Gaisu piesārņojošo vielu kontrole SAP "Janvāri" notiek saskaņā ar Piesārņojuma atļaujā noteikto.

Piesārņojošo vielu emisijas gaisā no punktveida emisijas avotiem (no tehnoloģiskajām iekārtām) atļautas atbilstoši 2024. gada "Stacionāru piesārņojuma avotu emisiju limitu projektam" (Piesārņojuma atļaujas 12. tabulā norādītajiem parametriem un 15. tabulā norādītiem piesārņojošo vielu emisiju limitiem).

Poligonā stacionāro piesārņojuma emisijas limiti noteikti astoņiem emisijas avotiem (A1 - atkritumu krātuve, A2 - infiltrāta uzkrāšanas dīķis, A4 - atkritumu šķirošanas angārs, A5 – biofilts, A6 - gāzes lāpa, A7 - koģenerācijas iekārtas, A8 – BNA biomasas tuneļu iekraušanas/izkraušanas, A9 - gatavās komposta uzglabāšanas/pēcapstrādes nojume) atbilstoši Piesārņojuma atļaujas 15. tabulai.

Attiecīgi operatoram veicot darbības ar atkritumu apsaimniekošanu SAP "Janvāri" jāievēro šajā 15. tabulā "Piesārņojošo vielu emisijas limitu projekts" norādīto piesārņojošo vielu emisiju limitu robežas. Gadījumā, ja emisiju limiti ir pārsniegti, nepieciešams veikt pasākumus emisiju samazināšanai.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

Operators, atbilstoši Piesārņojuma atļaujā noteiktajam, reizi mēnesī nodrošina poligona gāzes un BNA pārstrādes kompleksa gāzes daudzuma un kvantitatīvā sastāva noteikšanu.

2024. gadā atsūknēti 10320 m³ poligona gāzes, kas sadedzināti gāzes utilizācijas lāpā. Diemžēl, gāzi izmantot koģenerācijā neļauj tās nestabils sastāvs, jo 5 - 6 stundu laikā gāzes sastāvā metāna saturs var samazināties no 48 - 58 % līdz 16 - 27 %, kas neļauj vairs šo gāzi izmantot dedzināšanā. Tajā pašā laikā novērotas CO₂ izmaiņas no 20 - 34% līdz 17 - 30%; O₂ – 0,4 - 1,5% līdz 4,1 - 6,2 %; H₂S - 250 - 530 ppm līdz 100 -170 ppm un CO - 5-22 ppm līdz 63-91 ppm. Ūdeņraža koncentrācija gan atsūknēšanas sākumā, gan tās laikā nav konstatēta.

Jaunbūvējamā atkritumu apglabāšanas šūnā paredzams, ka radušais poligona gāzes apjoms būs daudz mazāks, jo pirms apglabāšanas no atkritumiem tiks atšķīrota lielākā daļa bionoārdāmā atkritumu daļa līdz ar to nebūs krātuvē poligona gāzes rašanās "degviela".

Ar atkritumu apglabāšanu saistītās emisijas gaisā un siltumnīcefekta gāzes, to apjoms

Atbilstoši LPTP SIA „PIEJŪRA” savā darbībā ir ieviesusi kvalitātes pārvaldības sistēmu sadzīves atkritumu pieņemšanā, apstrādē, elektroenerģijas un siltuma ražošanā. Uzņēmumā izstrādāta neauditēta vides pārvaldības sistēma saskaņā ar spēkā esošās Piesārņojuma atļaujas prasībām.

SIA "PIEJŪRA" līdz 2026. gadam ir plānojusi vides pārvaldības sistēmas ieviešanu atbilstoši ISO 14000 standartam (vai līdzvērtīgu).

Sistēmas ietvaros ietilpst vides mērķi, t.sk. attiecībā uz emisijām gaisā, ietverot smakas. Pēc nepieciešamības normatīvo aktu kārtībā tiek veikti smaku mērījumi un modelēšana gan esošajām, gan plānotajām darbībām. Pārsniegumu gadījumā tiks izstrādāti un vides mērķu programmā iekļauti kontrolējošie un/vai mazinošie pasākumi, un to ieviešanas laika grafiks.

SAP "PIEJŪRA" regulāri tiek veikta esošo un plānoto objektu smaku emisiju izvērtēšana un pasākumu plānošana atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. Operators iespēju robežās minimizē laiku, ko (potenciāli) smakojoši atkritumi pavada glabāšanas vai manipulāciju sistēmās. Tiek veikta apglabājamo atkritumu ikdienas pārklāšana (pārsegts ne retāk kā reizi nedēļā) ar materiālu, kurš samazina smaku izplatību. Pirms tam izkrautie atkritumi tiek sablīvēti ar kompaktoru, lai samazinātu putekļu un atkritumu vieglās frakcijas emisijas gaisā.

Kopš BNA pārstrādes iekārtas darbības uzsākšanas (2024. gads), BNA pārstrāde gāzē tiks veikta hermētiski noslēgtos tuneļos un reaktoros. Gaisa emisija tiek veikta caur biofiltriem. Veicot tuneļu atvēršanu pēc pārstrādes, potenciāli smakojošais gaiss ar ventilatora palīdzību tiek izsūknēts un novirzīts uz biofiltriem, kas efektīvi samazina smaku un kontrolē izplūdes gaisa plūsmu emisijas.

Atkritumu apsaimniekošanas darbību rezultātā rodas SEG. Galvenās SEG gāzes, kas rodas atkritumiem sadaloties ir oglekļa dioksīds (CO₂) un metāns (CH₄).

Domājot par apglabāto atkritumu radīto ietekmi uz vidi, tostarp gaisa emisijām (SEG), SIA "PIEJŪRA" ikdienā veicot darbības ar atkritumu apsaimniekošanu veic apglabāto atkritumu krātuves pārklāšanu, kas samazina biogāzes emisiju un smaku intensitāti, vienlaikus veicinot biodegradācijas procesu intensitāti un uzlabojot biogāzes savākšanas iespējas un kvalitāti. Tāpat pārklājuma veidošana samazina lietus ūdens iekļūšanu un iesūkšanos atkritumos un samazina infiltrāta veidošanās intensitāti.

Kopumā ikdienas pārklājuma nodrošināšana atkritumu apglabāšanas krātuvē ir vērā ņemama nozīme gaisa piesārņojuma ietekmes samazināšanai, ja salīdzina ar pieeju, ja pārklājuma materiāls netiek izmantots. Izceļama pārklājuma slāņa pozitīvā ietekme uz metāna izplūšanu atmosfērā samazinājumu. Metāna gāze ir videi nelabvēlīga, kas rada siltumnīcas efektu, līdz ar to tiek veicinātas globālās klimata izmaiņas. Tāpat pie SEG pieskaitāms oglekļa dioksīds un oglekļa monoksīds, līdz ar to pārklājuma materiāla izmantošana krātuvē samazina SEG emisiju nonākšanu atmosfērā.

Poligona gāzes savākšanas sistēmas izveides rezultātā tiek nodrošināts, ka gāzes nenonāk atmosfērā, bet tiek attīrīta un tālāk izmantota kā atjaunojamās enerģijas avots (elektroenerģijas un siltuma ražošanai videi draudzīgā veidā), attiecīgi ievērojami samazinot arī SEG gāzes nonākšanas atmosfērā. Arī jaunajā Krātuvē, paralēli atkritumu apglabāšanas procesam, tiks izbūvēta gāzes savākšanas sistēma, kā arī nodrošināta tās atbilstoša darbība.

11.1.3. Ikgadējo pārskatu sniegšana iekļaujot monitoringa rezultātus

Bez augstāk minētā vides kvalitātes novērtēšanas monitoringa veikšanas, SIA "PIEJŪRA" (operatoram) katru gadu līdz 1. aprīlim ir jāsagatavo gada pārskats par Piesārņojuma atļaujas nosacījumu izpildi saskaņā ar likumā "Par piesārņojumu" 45. panta (1) daļa noteikto, ko iesniedz VVD. Tāpat katru gadu līdz 1. martam VVD RVP un Talsu novada pašvaldībai tiek iesniegts poligona darbības gada pārskats atbilstoši MK noteikumu Nr. 1032 47. punkta prasībām poligoniem, iekļaujot šādu informāciju par:

- poligonā pieņemto un apglabāto atkritumu daudzumu un veidus atbilstoši normatīvajiem aktiem par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kas padara atkritumus bīstamus;
- no poligona izvesto atkritumu vai otrreizēji izmantojamo materiālu daudzumu un veidus, kā arī pārstrādāšanas, uzglabāšanas vai apglabāšanas vietas;
- poligona atkritumu krātuves aizpildīto un neaizpildīto ietilpību;
- uzstādītās poligona gāzes savākšanas sistēmas darbību un savāktās gāzes apjomu un sastāvu;
- infiltrāta tilpuma mērījumu un sastāva analīžu rezultātiem un no attīrīšanas iekārtām vidē novadīto notekūdeņu analīžu rezultātus;
- veiktajiem sadzīves atkritumu sastāva mērījumiem un to rezultātiem atbilstoši šo noteikumu 4. pielikuma III daļai;
- poligona apkārtējās teritorijas vides parametru mērījumus atbilstoši šo noteikumu 5. pielikumam;
- šo noteikumu 56.² punktā minētā sadzīves atkritumu paraugu ņemšanas plāna kopiju;
- apglabāto sadzīves atkritumu atbilstību kritērijiem, pēc kuriem konstatē, ka sadzīves atkritumi ir sagatavoti apglabāšanai atbilstoši šo noteikumu 4. pielikuma III daļai;
- sadzīves atkritumu daudzumu, kas radies, sadzīves atkritumu poligonā veicot sadzīves atkritumu sagatavošanu pārstrādei vai reģenerācijai (tajā skaitā sadzīves atkritumu šķirošana un sadzīves atkritumu mehāniski bioloģiskā apstrāde), un kurš ir apglabāts sadzīves atkritumu poligonā;

11.2. Grunts un gruntsūdens kvalitātes novērtējums, ģeoeoloģiskā izpēte

Atbilstoši MK noteikumiem Nr. 804 1. punktā noteiktajam, augsnes un grunts kvalitātes normatīvi nedrīkst būt pārsniegti, uzsākot jaunu piesārņojošu darbību. Ja ir pārsniegts kāds no robežlielumiem, aizliegts veikt jebkādas darbības, kas izraisa augsnes un grunts kvalitātes pasliktināšanos, un atbilstoši likumam "Par piesārņojumu" veicami:

- a) piesārņotās vietas izpēti un monitoringa darbi, ja ir pārsniegts piesardzības robežlielums (B vērtība) vai ir pārsniegts mērķlielums (A vērtība);
- b) piesārņotās vietas sanācijas darbi, ja ir pārsniegts kritiskais robežlielums (C vērtība).

Ņemot vērā to, ka Paredzētās darbības būvniecības vieta plānota potenciāli piesārņotā vietā, proti, SAP teritorijā, IVN ziņojuma izstrādes laikā bija nepieciešams noskaidrot esošo grunts piesārņojumu, sniegt grunts kvalitātes un izmaiņu dinamiku, attiecīgi tika veikta ģeoeoloģiskā izpēte.

Ģeoeoloģiskās izpēti darbi tiek veikti atbilstoši noslēgtajam līguma starp SIA "PIEJŪRA" un SIA "Geo Consultants" nosacījumiem, kā arī izstrādātajai un saskaņotajai ģeoeoloģiskās izpēti programmai (VVD 06.09.2024. saskaņojums Nr. 11.12/AP/9367/2024).

Ģeoeoloģiskās izpēti uzdevumi ietver:

- nodrošināt grunts piesārņojuma stāvokļa novērtēšanu;
- nodrošināt virszemes un pazemes ūdeņu piesārņojuma stāvokļa novērtēšanu;
- sniegt rekomendācijas par sanācijas vai monitoringa pasākumu nepieciešamību, monitoringa regularitāti un nosakāmajiem parametriem.

Izpēti urbumu ierīkošana un paraugu ņemšana tika veikta 2024. gada 19. un 20. novembrī, laboratorijas darbi – no 2024. gada 25. novembra līdz 9. decembrim, pārskata sagatavošana – 2024. gada decembris. Ar pilnu sagatavoto pārskatu "Ģeoeoloģiskā izpēti atkritumu poligonā "Janvāri", Laidzes pagasts,

Talsu novads (kadastra nr. 8868 001 0066). Pārskats par veiktajiem darbiem" var iepazīties šā IVN ziņojuma 8. pielikumā.

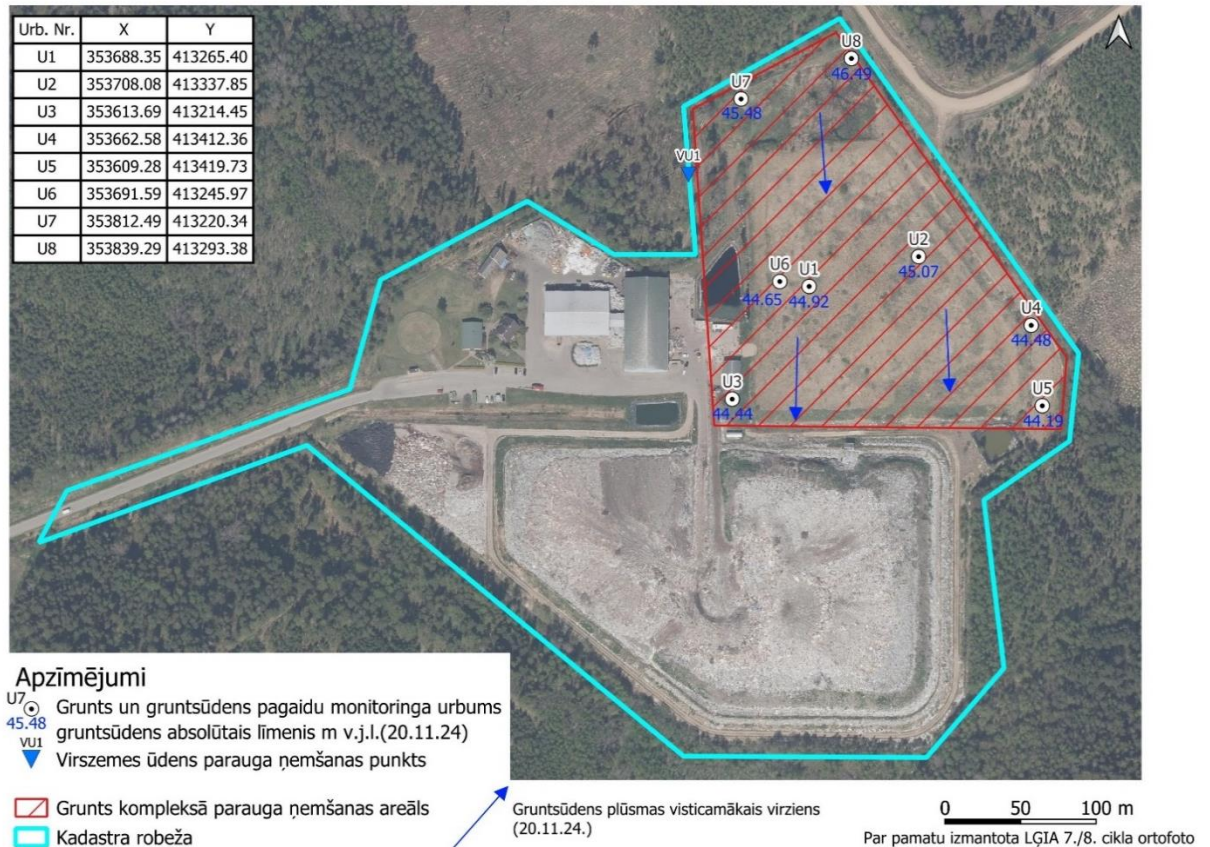
Gruntsūdens un grunts piesārņojuma intensitātes izpētei tika ierīkoti astoņi jauni pagaidu monitoringa urbumi 5,0 līdz 8,0 m dziļumā. Urbumu izvietojums ar koordinātām un virszemes ūdens parauga ņemšanas vieta ir attēlota 11.4. attēlā.

Grunts stāvokļa novērtējums tika veikts saskaņā ar MK noteikumu Nr. 804 rekomendācijām, salīdzinot iegūtos rezultātus ar 1. pielikuma 1. tabulas robežlielumiem. Gruntsūdens stāvokļa novērtējums tika veikts saskaņā ar MK noteikumu Nr. 118 10. pielikuma robežlielumiem. Arī virszemes ūdenim piesārņojuma līmenis tika novērtēts saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 118.

Ģeokoloģiskās izpētes darbu rezultātā tika izdarīti šādi secinājumi kā arī sniegtas rekomendācijas:

- Darba ietvaros tika ierīkoti astoņi urbumi no kuriem kopumā tika ņemti 16 grunts, 8 gruntsūdens paraugi un viens grunts kompleksais paraugs no izpētes teritorijas laukuma. Papildus tam tika ņemts viens virszemes ūdens paraugs. Gruntsūdens un virszemes paraugiem akreditētā laboratorijā tika noteikts KSP , BSP5 , permanganāta oksidējamību, NO_3^- , NO_2^- , NH_4 , N_{kop} , P_{kop} , Cl^- , SO_4^{2-} , sausnes saturu, fenolu indeksu, naftas produktus, boru, kā arī smago metālu (Zn , Cu , Cd , Pb , Ni , As , Hg) saturu. Lauka apstākļos, paraugošanas gaitā tika noteikts pH , EVS un t. Grunts paraugiem tika noteikts kopējais naftas produktu ($\text{C}_{10} - \text{C}_{40}$) indekss jeb NPI , BTEX – monoaromātisko ogļūdeņražu (benzols, etilbenzols, toluols, ksiloli) summa un smagie metāli (As , Cd , Cr , Cu , Pb , Hg , Ni , Zn).
- Visos urbumu (no U1 līdz U8) grunts paraugos ir konstatēti parametri, kuru vērtība pārsniedz "A" mērķlielumu, bet nesasniedz "B" robežlielumu. "A" mērķlielumu urbumos pārsniedz smagie metāli (As , Cr , Cu , Ni un Zn). BTEX komponentes un naftas produktu summa ir zem metodes detektēšanas robežas. Nevienā no urbumiem neviens no parametriem nesasniedz "B" un "C" robežlielumu.
- Grunts kompleksajā paraugā ir pārsniegta "A" mērķlieluma atzīme atsevišķiem smagajiem metāliem – arsēns (As), hroms (Cr), varš (Cu) niķelis (Ni) cinks (Zn). BTEX komponentes un naftas produktu summa ir zem metodes detektēšanas robežas. Kompleksajā paraugā neviens no parametriem nesasniedz "B" un "C" robežlielumu.
- Saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 804, piesardzības "B" robežvērtības nav pārsniegtas, sekojoši, nav nepieciešamība pēc papildus grunts izpētes un monitoringa.
- Gruntsūdens paraugos urbumos U5 , U7 un U8 neviens no parametriem nesasniedz mērķlielumu. Urbumos U2 , U3 , U4 un U7 atsevišķi parametri pārsniedz mērķlielumu, bet nesasniedz mērķlieluma un robežlieluma vidējo aritmētisko. Mērķlielumu pārsniedz kopējais slāpeklis, KSP un varš. Urbumā U1 mērķlieluma un robežlieluma vidējo aritmētisko pārsniedz KSP . Kopējais slāpeklis un varš pārsniedz mērķlielumu.
- Saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 118 piesārņojuma līmenis ir pārsniedzis mērķlieluma un robežlieluma vidējo aritmētisko vērtību urbumā U1 KSP rādītājam. Tā kā tā apkārtnē atrodas vairāki urbumi, kuros visi rādītāji ir zem mērķlieluma un robežlieluma vidējās aritmētiskās vērtības, tad ir uzskatāms, ka konstatētais piesārņojums ir punktveida un plašāki izpētes darbi nedos būtisku lietderīgu papildus informāciju par vides stāvokli urbuma U1 apkārtnē.
- Virszemes ūdens parauga - VU1 analīžu rezultāti liecina par zemu piesārņojuma rādītāju koncentrāciju. Tikai KSP saturs nebūtiski pārsniedz mērķlielumu pazemes ūdeņiem.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

11.4. attēls. Pagaidu monitoringa urbumu izvietojums, grunts komplekso paraugu ņemšanas laukumi un gruntsūdens plūsmas virziens

Izpētes rezultātā konstatēts, ka grunts paraugos neviens no analizētajiem parametriem nepārsniedz MK noteikumos Nr. 804 noteiktos "B" un "C" robežlielumus, līdz ar to atzīstams, ka grunts kvalitāte plānotajā būvniecības vietā ir laba. Gruntsūdeņu kvalitāte teritorijā ir apmierinoša, jo tikai vienā urbumā norokamās vecās atkritumu krātuves viducī konstatēts nedaudz paaugstināts ķīmiskā skābekļa patēriņš. Tomēr blakus urbumos paaugstinātu vērtību nav, līdz ar to tas uzskatāms par punktveida piesārņojumu.

Kopumā vērtējot iegūtos augsnes/grunts kvalitātes novērtējuma rezultātus, kas norāda uz tipisku antropogēnās slodzes ietekmē skartu teritoriju, kas veidojusies gan transporta izmešu rezultātā, gan ar putekļiem un nokrišņiem, gan no piesārņotas grunts ūdens migrācijas zem aerācijas zonas, atbilstoši MK noteikumiem Nr. 804 pasākumus augsnes un grunts kvalitātes uzlabošanai nav nepieciešams veikt.

VVD Atļauju pārvalde izvērtējusi Ģeoeoloģisko pārskatu un 2025. gada 13. februārī gala slēdzienā Nr. 11.12/AP/1496/2025 secinājusi, ka Krātuves izpētes teritorijā nav konstatēts grunts piesārņojums, kas varētu negatīvi ietekmēt vidi un cilvēku veselību. Virszemes ūdens analīžu rezultāti liecina par zemu piesārņojuma rādītāju koncentrāciju un gruntsūdens paraugā U1 ĶSP paaugstināta koncentrācija uzskatāma par punktveida piesārņojumu. VVD norādījis, ka nepieciešams izpētes teritorijā ierīkot pazemes ūdeņu monitoringa sistēmu vides stāvokļa turpmākai novērtēšanai, paredzot vismaz vienu pazemes ūdens monitoringa akas ierīkošanu pa gruntsūdens plūsmas virzienu no urbuma Nr.U1. Ar VVD minēto gala slēdzienu var iepazīties šā IVN ziņojuma 8.2. pielikumā.

Atzīmējams, ka poligona darbības ietekmi uz gruntsūdeņiem kontrolē monitoringa tīkla urbumi U4 un U3, kas ir izvietoti pa gruntsūdens plūsmas virzienu. Vēl papildus urbumus ierīkot nav lietderīgi, jo tie nedos nekādu nozīmīgu papildus informāciju par gruntsūdeņu kvalitāti. Tāpat arī tehniski tos ierīkot nav iespējams, jo pašreiz izmantojamā apglabāšanas šūna un paredzētā jaunbūvējamā šūna, saskaņā ar būvniecības ieceri,

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

nākotnē tiks savienotas. Tomēr pēc jaunās šūnas izbūves ir paredzēta viena jauna urbuma (U6) ierīkošana, kas nodrošinās gruntsūdeņu kvalitātes kontroli uz rietumiem no jaunās šūnas.

Kopumā vērtējot gan iepriekšējos gados dažādos pētījumos iegūtos augsnes/grunts kvalitātes novērtējuma rezultātus, gan 2024. gada rudenī SAP "Janvāri" teritorijā veiktās ģeoeoloģiskās izpētes rezultātus, kas norāda uz tipisku antropogēnās slodzes ietekmē skartu teritoriju, kas veidojusies gan transporta izmešu rezultātā, gan ar putekļiem un nokrišņiem, gan no piesārņotas grunts ūdens migrācijas zem aerācijas zonas, atbilstoši MK noteikumiem Nr. 804 pasākumus augsnes un grunts kvalitātes uzlabošanai nav nepieciešams veikt.

11.3. Paredzētās darbības vides kvalitātes novērtēšanas monitorings, tā izmaiņu nepieciešamības izvērtējums

Gruntsūdens, pazemes ūdens un virszemes ūdens monitorings

Paredzētās darbības ietvaros nepieciešams turpināt esošo pazemes, gruntsūdens un virszemes ūdens kvalitātes kontroli saskaņā Piesārņojuma atļaujā izvirzītajiem nosacījumiem. Vienlaikus, pēc jaunās Krātuves izbūves, rekomendējama viena jauna monitoringa akas izveide (U6) jaunās Krātuves rietumu malā starp novadgrāvi un atkritumu apglabāšanas krātuvi (iespējamo gruntsūdeņu plūsmas virzienā). Virszemes ūdeņu kontrolei rekomendējams ierīkot papildus punktu (VU-4), kas izvietots apvadgrāvī (izvietots poligona kreisajā pusē 30 m no iebrauktuves poligonā), divas reizes gadā paredzot veikt nepilnās un divas reizes – pilnās ķīmiskās analīzes. Plānotā 6. novērojumu aka ļaus noteikt potenciālā piesārņojuma noplūdi poligonam pieguļošajās teritorijās no jaunās Krātuves, ja notiks šāda noplūde. Gan plānoto, gan esošo monitoringa aku izvietojums un gruntsūdens plūsmas virziens poligona teritorijā attēlots 11.1. attēlā.

Infiltrāts

Infiltrāta apsaimniekošanas sistēma jaunajā Krātuvē plānota analogiski esošajai atkritumu apglabāšanas krātuvei. Krātuves izbūvētā notekūdeņu un infiltrāta savākšanas sistēma tiks pieslēgta kopējam notekūdeņu savākšanas tīklam un novadīti uz infiltrāta attīrīšanas iekārtu. Infiltrāta drenāžas sistēma tiks pieslēgta esošajai infiltrāta sistēmai izveidojot jaunu kolektoraku, kas izvietota pie plānotās Krātuves rietumu malā (aptuveni vidusdaļā). Attiecīgi Paredzētās darbības ietvaros infiltrāta daudzuma un ķīmiskā sastāva kontrolei jāturpina līdzšinējā monitorēšanas prakse.

Atkritumu sastāvs

Nemot vērā to, ka atkritumu pieņemšanas, šķirošanas un secīgi apglabāšanas princips jaunajā Krātuvē plānots tāds pats kā līdz šim, apglabātās atkritumu masas sastāva kontrolē nav nepieciešamas izmaiņas, bet saglabājama esošā monitoringa regularitāte.

Gaisa emisijas

Saskaņā ar Piesārņojuma atļaujā paredzēto, piesārņojošo vielu emisijas gaisā no punktveida emisijas avotiem nav noteiktas.

Smaku emisijas kontroles monitorings gan atbilstoši spēkā esošās Piesārņojuma atļaujā noteiktajām prasībām, gan izvērtējot dzīvojamo māju attālumu, netiek paredzēts. Smaku emisijas limiti emisijas avotiem A1 - atkritumu krātuve, A2 - infiltrāta uzkrāšanas dīķis, A3 - kompostēšanas laukums, A4 - atkritumu šķirošanas angārs noteikti Piesārņojuma atļaujas 15. tabulā.

Tāpat arī 2025. gadā sagatavotajā Gaisa emisiju novērtējumā analizējot aprēķinos un modelēšanas gaitā iegūtos rezultātus, jāsecina, ka Paredzētās darbības rezultātā tiks ievēroti gaisa kvalitātes normatīvi (skat. 6. pielikumu).

Izvērtējot plānotās darbības specifiku un kopējo poligona darbības tehnoloģisko shēmu, pēc Paredzētās darbības realizācijas, saglabājams esošais gaisa emisiju vides monitorings. Smaku emisijas kontroles monitorings, gan atbilstoši spēkā esošās Piesārņojuma atļaujā noteiktajām prasībām, gan dzīvojamo

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

māju pietiekamo attālumu, netiek paredzēts. Tomēr atsevišķos gadījumos, pamatotu sūdzību saņemšanas gadījumā, atbilstoši vides institūciju norādījumiem, var tikt veikti smaku koncentrācijas mērījumi, izmantojot akreditētas laboratorijas pakalpojumus.

Trokšņa emisijas

Ņemot vērā veiktā IVN rezultātus, nav konstatēta nepieciešamība veikt regulāru vai pastāvīgu vides trokšņa piesārņojuma monitoringu. Gadījumā, ja tiks saņemtas pamatotas sūdzības par trokšņa līmeņa pieaugumu SAP "Janvāri" darbības ietekmes zonā, tiks veikti vides trokšņa mērījumi, lai konstatētu sūdzības pamatotību un identificētu iespējamās trokšņa rašanās cēloņus, kā arī tiks izstrādāts pasākumu plāns trokšņu līmeņa samazināšanai, ja tiks konstatēta tāda nepieciešamība.

Atbilstoši Piesārņojuma atļaujā noteiktajam, operatoram veicot darbības ar atkritumu apsaimniekošanu SAP "Janvāri" jāievēro normatīvajos aktos par trokšņa novērtēšanu un pārvaldību noteiktajā kārtībā noteiktos trokšņa robežlielumus. Piesārņojuma atļaujā netiek izvirzītas atsevišķas prasības trokšņu limitiem.

Izvērtējot SAP "Janvāri" plānoto darbību specifiku un kopējo poligona darbības tehnoloģisko shēmu pēc paredzētajām izmaiņām - jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveide, jaunās infrastruktūras apsaimniekošanai nepieciešamo elementu izbūve (ceļš, inženierkomunikācijas), pēc to darbības uzsākšanas pilnībā saglabājams esošais vides monitorings – gan monitoringa veidi, to kontroles biežums ir saglabājams gan pēc to atrašanās vietas, gan pēc noteiktās kontroles regularitātes un apjoma, atbilstoši Piesārņojuma atļaujā noteiktajām prasībām. Papildus rekomendējama viena jauna monitoringa akas izveide (U6) jaunās Krātuves rietumu malā starp novadgrāvi un atkritumu apglabāšanas krātuvi (iespējamo gruntsūdeņu plūsmas virzienā), un virszemes ūdeņu kontrolei rekomendējams ierīkot papildus punktu, kas izvietots apvadgrāvī (izvietots poligona kreisajā pusē 30 m no iebrauktuves poligonā), divas reizes gadā paredzot veikt nepilnās un divas reizes – pilnās ķīmiskās analīzes. Šī aka ļaus noteikt potenciālā piesārņojuma noplūdi poligonam pieguļošajās teritorijās no jaunās Krātuves (ja notiks šāda noplūde).

IVN procesā netika prognozētas citas būtiskas ietekmes uz vidi, kuru kontrolei būtu nepieciešams veikt monitoringa novērojumus.

12. Informācijas apmaiņa ar sabiedrību

Ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras ietvaros būtiski ir noskaidrot gan sabiedrības, gan pašvaldības viedokli par Paredzēto darbību. Paredzētās darbības ierosinātājs un esošā sadzīves atkritumu poligona apsaimniekotājs SIA "PIEJŪRA" ar atkritumu saimniecību saistītajos jautājumos cieši sadarbojas ar visām Ziemeļkurzemes AAR pašvaldībām (atbilstošās daļas) – Jūrmalas valstspilsētas, Talsu novada un Tukuma novada pašvaldību.

Uzsākot paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru, ierosinātājs konsultējās ar Talsu novada pašvaldību par ieceres atbilstību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem. Tāpat pašvaldības un sabiedrības viedoklis tika noskaidrots sākotnējā sabiedriskās apspriešanas sanāksmē. Pašvaldībai, savas kompetences ietvaros, īstenojot teritoriju pārvaldības funkcijas, nav iebildumu pret Paredzēto darbību, jo tā atbilst šajā teritorijā līdz šim īstenotajai saimnieciskajai darbībai un spējā esošajiem teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem.

Sabiedrības attieksme un viedoklis saistībā ar Paredzēto darbību noskaidrots sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmes laikā. Pēc VPVB 2022. gada 23. augustā pieņemtā "Lēmuma 5-02-1/28/2022 par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu" jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveide cieto sadzīves atkritumu poligonā "Janvāri", paredzētās darbības ierosinātājs iesniedza iesniegumu ietekmes uz vidi novērtējuma programmas sagatavošanai.

Sākotnējā sabiedriskā apspriešana

Pēc ietekmes uz IVN procedūras piemērošanas un Programmas sagatavošanas laikā, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, 2022. gada 10. oktobra Talsu novada pašvaldības informatīvajā izdevumā "Talsu Novada Ziņas" (Nr. 10), kā arī tīmekļa vietnēs <https://talsunovads.lv>, www.geoconsultants.lv un <http://www.vpvb.gov.lv> tika publicēts paziņojums par Paredzēto darbību. Tāpat ierosinātājs par plānoto darbību individuāli informēja nekustamo īpašumu īpašniekus (valdītājus), kuru nekustamie īpašumi robežojas ar paredzētās darbības teritoriju. Normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā Talsu pašvaldības domē tika izvietoti sākotnējais sabiedriskajai apspriešanai nepieciešamie materiāli. Tādējādi sabiedrībai tika nodrošināta nepieciešamās informācijas pieejamība. Iedzīvotājiem bija iespēja izteikt savu viedokli rakstiski – nosūtot to VPVB. Sākotnējās sabiedriskās apspriešanas laikā sabiedrības interese par Paredzēto darbību vērtējama kā neliela.

Sākotnējās apspriešanas ietvaros rakstveida iesniegumi par paredzēto darbību tika saņemti no Talsu novada pašvaldības (2022. gada 18. oktobra vēstule Nr. TNPCA/22/12-25/2576/N "Par SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" plānoto darbību"), kurā pašvaldība sniedz atbalstu Paredzētajai darbībai.

Savukārt Paredzētās darbības sākotnējā sabiedriskā apspriešana tika organizēta neklātienes formā saskaņā ar Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 20. pantā noteikto, no 2022. gada 20. oktobra līdz 2022. gada 3. novembrim. Neklātienes sanāksmes laikā tika publicēta videoprezentācija (sagatavotā prezentācija bija pieejama tīmekļvietnē www.geoconsultants.lv), un ieinteresētās puses varēja sūtīt jautājumus uz IVN ierosinātās e-pasta adresi gc@geoconsultants.lv. Tiešsaistes videokonference notika 2022. gada 20. oktobrī plkst. 17.00. Sanāksmē bija iespējams piedalīties, izmantojot IVN ierosinātāja pilnvarotā pārstāvja tīmekļvietnē www.geoconsultants.lv publicēto saiti. Tiešsaistes videokonference tika rīkota izmantojot Zoom platformu. Tiešsaistes videokonferencei kopumā pieslēdzās trīs personas.

Sanāksmē tika sniegta informācija par uzņēmumu, IVN tai sk. sabiedriskās apspriešanas procedūru, Paredzēto darbību. Diskusiju daļā tika uzdots viens jautājums saistībā ar plānoto IVN procesa termiņu. Sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmes laikā netika konstatēta noraidoša sabiedrības attieksme pret Paredzēto darbību SAP "Janvāri" teritorijā.

IVN ziņojuma sabiedriskā apspriešana

Atbilstoši normatīvo aktu prasībām IVN ziņojuma sabiedriskā apspriešana tika nodrošināta laika posmā no 2025. gada 4. februāra līdz 2025. gada 6. martam.

Paziņojums par sabiedrisko apspriešanu (10. pielikums) tika publicēts 2025. gada 31. janvāra laikrakstā Talsu novadam "Talsu Vēstis" (Nr. 9 (11952)).

Ar IVN ziņojumu sabiedriskās apspriešanas laikā varēja iepazīties:

- SIA "Geo Consultants" tīmekļa vietnē www.geoconsultants.lv, sadaļā *Vides izpēte, Paziņojumi (IVN)*;
- SIA "PIEJŪRA" administrācijas ēkā, "Janvāri", Laidzes pagastā, Talsu novadā un tīmekļa vietnē: www.piejuraatkritumi.lv;
- Talsu novada pašvaldībā, Kareivju ielā 7, Talsos, Talsu novadā.

IVN ziņojuma sabiedriskā apspriešanas sanāksme notika 2025. gada 13. janvārī plkst. 17:30 Talsu novada pašvaldības ēkā (Kareivju ielā 7, Talsos, Talsu novadā), vienlaikus interesentiem tika nodrošināta dalība arī tiešsaistē. Laika posmā no 2025. gada 14. februāra līdz 6. martam SIA "Geo Consultants" tīmekļvietnē tika publicēta prezentācija par paredzēto darbību, sanāksmes audioieraksts un interesentiem tika nodrošināta iespēja uzdot jautājumus un saņemt atbildes rakstot uz e-pasta adresi gc@geoconsultants.lv.

Paziņojums par sabiedrisko apspriešanu un IVN ziņojums ar pielikumiem tika nosūtīts Energētikas un vides aģentūrai (iepriekš VPVB¹⁹), Veselības inspekcijai, Dabas aizsardzības pārvaldei, VVD un Talsu novada pašvaldībai.

Sabiedriskās apspriešanas laikā par Paredzēto darbību un IVN ziņojumu tika saņemti rakstiski iedzīvotāju vai sabiedrisko organizāciju viedokļi (10. pielikumā sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokols; 11. pielikumā z/s "Upeskalni" īpašnieka viedoklis).

2025. gada 19. februārī ir saņemta Veselības inspekcijas vēstule Nr. 2.4.6.-1./74 (9. pielikums), kurā Veselības inspekcija sniedz viedokli, ka tai nav iebildumu vai priekšlikumu IVN ziņojuma redakcijai. Veselības inspekcija atzīmē, ka Paredzētās darbības plānošanā jāņem vērā publiskās apspriešanas rezultātus, kā arī vērš uzmanību uz to, ka sūdzību gadījumā par uzņēmuma darbības rezultātā radīto traucējošo troksni, jāveic trokšņa mērījumus poligona darbības ietekmētajās teritorijās un pie tuvākajām dzīvojamām mājām, no kurām saņemtas sūdzības. Vides trokšņa robežlielumu pārsniegšanas gadījumā jāveic prettrokšņa pasākumus.

2025. gada 4. martā ir saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes vēstule Nr. 4.9/1403/2025-N (9. pielikums), kurā nav norādītas iebildes par Paredzēto darbību, bet Dabas aizsardzības pārvalde aicina kokaugu apauguma/veģetācijas novākšanas un krātuves izveides būvdarbus, kas izraisa lielu troksni, neveikt laika posmā 1. aprīļa līdz 30. jūnijam, ievērojot miera periodu putnu ligzdošanas laikā.

2025. gada 4. martā ir saņemta VVD vēstule Nr. 11.4/AP/2039/2025, kurā tika norādīti atsevišķi jautājumi kas IVN ziņojuma 1. redakcijā ir precizējami un papildināmi. Attiecīgo vēstuli skat. šī IVN ziņojuma 9. pielikumā. Savukārt 11. pielikumā ietvertajā tabulā ir veikta VVD komentāru analīze kas ir izvērtēta sagatavojot IVN ziņojuma 1. redakciju pēc sabiedriskās apspriešanas.

No Talsu novada pašvaldības, kurām sabiedriskās apspriešanas laikā tika nosūtīts IVN ziņojums, lūdzot sniegt atzinumu, netika saņemti priekšlikumi vai iebildes. Tādējādi var uzskatīt, ka Talsu novada pašvaldība neiebilst pret Paredzēto darbību, attiecīgi arī sagatavoto IVN ziņojumu.

Pārskats par sabiedrības līdzdalības pasākumiem IVN ziņojuma sabiedriskās apspriešanas gaitā pievienots 10. pielikumā.

Sabiedrisko apspriešanu laikā saņemtie priekšlikumi un komentāri no sabiedrības ir izvērtēti un ņemti vērā sagatavojot IVN ziņojuma 1. redakciju pēc sabiedriskās apspriešanas (skat. 11. pielikumu).

¹⁹ Atbilstoši Ministru kabineta 2024. gada 17. decembra rīkojumam Nr.1191 "Par Vides pārraudzības valsts biroja un Būvniecības valsts kontroles biroja reorganizāciju" Vides pārraudzības valsts birojs ar 2025. gada 1. februāri ir Energētikas un vides aģentūra

13.Kopsavilkums

Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas darbības mērķis ir atkritumu apsaimniekošanas procesa radītās ietekmes samazināšana, kas tiek panākta, samazinot radīto atkritumu apjomu, drošā veidā apstrādājot un reģenerējot atkritumus vai arī atkritumus atgriežot saimnieciskajā aprītē. Uz atkritumu apsaimniekošanas nozari Latvijā attiecināmas gan starptautiskajā mērogā noteiktās prasības (Starptautiskās konvencijas un ES direktīvas), gan nacionālā līmeņa plānošanas dokumenti, gan arī jāievēro Latvijā spēkā esošos likumus un Ministru kabineta noteikumus. Īstenojot Paredzēto darbību, tiks sekmēta arī AAVP2028 noteikto mērķu īstenošana.

Vides un cilvēka savstarpējo attiecību veidošanas optimālākais stāvoklis ir līdzsvars starp vidi un cilvēku, konkrēti, cilvēka veikto paredzēto darbību. Tas ir dinamisks līdzsvars. Tā nobīdi uz vienu vai otru pusi regulē cilvēks, īstenojot gan dažāda veida saimnieciskā rakstura darbības, gan arī administratīvos pasākumus, tostarp, šī līdzsvara saglabāšanai vērā ņemama nozīme ir arī atkritumu apsaimniekošanas sistēmas ietekmei uz apkārtējo vidi.

SIA "PIEJŪRA" kompleksa vadības, uzraudzības un kontroles procesi tiek nodrošināti ar atbilstošas kvalifikācijas personālu, ievērojot esošās likumdošanas prasības un labākos pieejamos tehnoloģiskos risinājumus atkritumu pārvaldības un apsaimniekošanas jomā. SIA "PIEJŪRA" jau ilggadēji veicot atkritumu apsaimniekošanu daļai Ziemeļkurzemes AAR pastāvīgi attīsta pielietotās apsaimniekošanas metodes un tehnoloģijas, SAP "Janvāri" infrastruktūra ir attīstīta gan no inženiertehnisko risinājumu, gan vides aizsardzības prasību viedokļa. Par to liecina, piemēram, uzņēmuma saimnieciskajā darbībā pēc iespējas vairāk tiek izmantoti resursi, kas iegūti no atkritumiem: atkritumu krātuvē ierīkota gāzes savākšanas apsaimniekošanas sistēma; koģenerācijas procesā saražotā siltumenerģija tiek izmantota poligona ēku apsildei; 2024. gada jūlijā ir uzsākta BNA pārstrādes iekārtas – sausās fermentācijas rūpnīcas darbība, kur notiek BNA atkritumu pārstrāde, un šajā procesā radītā gāze tiek izmantota poligonā esošo ēku apsildei un elektroenerģijai, kā arī radušais tehniskais komposts tiek izmantots kā pārklājamais materiāls.

Videi un iedzīvotājiem radītie traucējumi vai zaudējumi Paredzētās darbības īstenošanas rezultātā tiek iespējami mazināti, jo darbība plānota teritorijā, kur jau līdz šim notikusi un turpinās atkritumu apsaimniekošana, ievērojot saistošo normatīvo aktu prasības.

Īstenojot šā IVN ietvaros Paredzēto darbību, proti, veidojot mūsdienu prasībām atbilstošu, videi drošu atkritumu apglabāšanas krātuvi vietā, kur vecās atkritumu krātuves infiltrāts nedaudz, bet joprojām piesārņo pazemes ūdeņus, dos pozitīvu ieguvumu saistībā uz infiltrāta veidošanās apjoma mazināšanu krātuves ekspluatācijas laikā, kā arī kopumā netiek palielināta slodze uz vidi.

Tāpat Krātuve novietota tik tālu no sensitīviem objektiem, ūdenstecēm utt., cik vien tehniski un ekonomiski iespējams. Paredzētās darbības vietai piegulošajās teritoriju ieskauj meži, kam tālāk pieguļ zemes, kur notiek lauksaimnieciskā darbība. Poligona esošā darbība un dažāda līmeņa plānošanas dokumenti un attīstības plāni, kā arī piegulošo teritoriju izmantošanas raksturs savstarpēji nekonfliktē un atbilst pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteiktajiem zemes lietošanas mērķiem un saimnieciskās darbības iespējām. Turklāt šobrīd plānotie paredzētās darbības tehniskie risinājumi un piekļuves iespējas nav pretrunā ar saistošajiem teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem. Tādēļ nav pamata uzskatīt, ka plānotās sadzīves atkritumu apglabāšanas poligona infrastruktūras paplašināšanas rezultātā videi un iedzīvotājiem radīsies traucējumi vai zaudējumi. Tas nozīmē, ka Paredzētās darbības īstenošana esošajā SAP "Janvāri" teritorijā neradīs nepieciešamību pēc citām darbībām inženiertehniskās infrastruktūras nodrošināšanai. Kopumā tiek veicināta šīs teritorijas līdzsvarota attīstība un būtiski tiek samazināti riski negatīvai ietekmei uz apkārtējo vidi.

Ar Paredzētās darbības īstenošanu nav saistāmi vides riski, būtiskas negatīvas ietekmes vai pastāvīgas negatīvas ietekmes, kas ir tuvas vai pārsniedz normatīvajos aktos noteiktās robežvērtības. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, nav nepieciešams izstrādāt papildus ietekmes samazinošus vai kompensējošus pasākumus.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai
"Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

Īstenojot Paredzēto darbību, kopumā tiek veicināta šīs teritorijas līdzsvarota attīstība un būtiski tiek samazināti riski negatīvai ietekmei uz apkārtējo vidi. Turklāt papildus SIA "PIEJŪRA" plānotās nākotnes attīstības ieceres saistās ar efektīvāku atkritumu apsaimniekošanu un pārstrādi, veicot atkritumu šķirošanas līnijas modernizāciju, esošo infiltrāta attīrīšanas iekārtu aizstāšanu uz efektīvāku un videi drošāku attīrīšanas iekārtu, pārstrādei nododamo materiālu kvalitātes uzlabošanu, kā arī tiek meklēti risinājumi vēl efektīvākai atkritumu gāzes izmantošanai, piemēram, attīstīt biometāna ražošanu. u.c. aktivitātēm, kas uzņēmuma darbību padarītu gan ilgtspējīgāku, gan videi draudzīgāku.

Izmantotie informācijas avoti

Tiesību akti

- Apvienoto Nāciju Organizācija, 1979. g. Ženēvas konvencija par robežšķērsojošo gaisa piesārņošanu lielos attālumos.
- Eiropas Padome, 1979. g. Konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu (Bernes konvencija).
- Apvienoto Nāciju Organizācija, 1985. g. Vīnes konvencija par ozona slāņa aizsardzību.
- Apvienoto Nāciju Organizācija, 1987.g. Monreālas protokols par ozona slāni noārdošām vielām.
- Apvienoto Nāciju Organizācija, 1991. g. Espo konvencija par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā.
- Apvienoto Nāciju Organizācija, 1992. g. Vispārējā konvencija par klimata pārmaiņām.
- Apvienoto Nāciju Organizācija, 1992. g. Konvencija par rūpniecisko avāriju pārrobežu iedarbību.
- Apvienoto Nāciju Organizācija, 1992. g. Konvencija par bioloģisko daudzveidību (Riodežaneiro konvencija).
- Latvijas Republikas Augstākās Padome, 1992. g. Likums „Par kultūras pieminekļu aizsardzību”.
- Latvijas Republikas Augstākās Padome, 1993. g. Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”.
- Eiropas Parlaments un Eiropas Savienības Padome, 1994. g. Eiropas Parlamenta un Padomes 1994. gada 20. decembra Direktīva 94/62/EK par iepakojumu un izlietoto iepakojumu.
- Latvijas Republikas Saeima, 1996. g. Likums “Par zemes dzīlēm”.
- Latvijas Republikas Saeima, 1997. g. „Aizsargjoslu likums”.
- Apvienoto Nāciju Organizācija, 1998. g. Konvencija par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (Orhūsas konvencija).
- Latvijas Republikas Saeima, 1998. g. Likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”.
- Kultūras ministrija, 1998. g. Rīkojums Nr. 128 “Par valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstu”.
- Ministru kabinets, 1999. g. noteikumi Nr. 212 „Noteikumi par dabas liegumiem”.
- Eiropas Parlaments un Eiropas Savienības Padome, 1999. g. Eiropas Parlamenta un Padomes 1999. gada 26. aprīļa Direktīva 1999/31/EK par atkritumu poligoniem.
- Ministru kabinets, 2000. g. noteikumi Nr. 396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”.
- Latvijas Republikas Saeima, 2000. g. „Sugu un biotopu aizsardzības likums”.
- Apvienoto nāciju organizācija, 2001. g. Konvencija par noturīgajiem organiskajiem piesārņotājiem (Stokholmas konvencija).
- Latvijas Republikas Saeima, 2001. g. Likums „Par piesārņojumu”.
- Latvijas Republikas Saeima, 2001. g. “Iepakojuma likums”.
- Latvijas Republikas Saeima, 2002. g. „Ūdens apsaimniekošanas likums”.
- Ministru kabinets, 2002. g. noteikumi Nr. 34 “Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī”.
- Ministru kabinets, 2002. g. noteikumi Nr. 118 “Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”.
- Ministru kabinets, 2002. g. noteikumi Nr.163 „Noteikumi par trokšņa emisiju no iekārtām, kuras izmanto ārpus telpām”.
- Ministru kabinets, 2003. g. noteikumi Nr. 736 „Noteikumi par ūdens resursu lietošanas atļauju”.
- Latvijas Republikas Saeima, 2005. g. “Dabas resursu nodokļa likums”.
- Ministru kabinets, 2005. g. noteikumi Nr. 804 “Noteikumi par augsnes un grunts kvalitātes normatīviem”.
- Ministru kabinets, 2006. g. noteikumi Nr.153 „Par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu”.
- Latvijas Republikas Saeima, 2006. g. “Vides aizsardzības likums”.

- Ministru kabinets, 2007. g. noteikumi Nr. 281 „Noteikumi par preventīvajiem un sanācijas pasākumiem un kārtību, kādā novērtējams kaitējums videi un aprēķināmas preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas”.
- Ministru kabinets, 2007. g. noteikumi Nr. 404 „Kārtība, kādā aprēķina un maksā dabas resursu nodokli, izsniedz dabas resursu lietošanas atļauju un auditē apsaimniekošanas sistēmas”.
- Ministru kabinets, 2007. g. noteikumi Nr. 213 „Noteikumi par kritērijiem, kurus izmanto, novērtējot īpaši aizsargājamām sugām vai īpaši aizsargājamiem biotopiem nodarītā kaitējuma ietekmes būtiskumu”.
- Eiropas Parlaments un Eiropas Savienības Padome, 2008. g. Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 19. novembra Direktīva 2008/98/EK par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu.
- Ministru kabinets, 2008. g. noteikumi Nr.406 “Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu noteikšanas metodika”.
- Ministru kabinets, 2009. g. noteikumi Nr. 158 „Noteikumi par prasībām attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas kārtību, piesārņojošo vielu reģistra izveidi un informācijas pieejamību sabiedrībai”.
- Ministru kabinets, 2009. g. noteikumi Nr. 1290 “Noteikumi par gaisa kvalitāti”.
- Ministru kabinets, 2010. g. noteikumi Nr. 1082 „Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošas darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai”.
- Latvijas Republikas Saeima, 2010. g. “Atkritumu apsaimniekošanas likums”.
- Eiropas Parlaments un Eiropas Savienības Padome, 2010. g. Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra direktīva 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole).
- Ministru kabinets, 2010. g. noteikumi Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.
- Ministru kabinets, 2011. g. noteikumi Nr. 302 „Noteikumi par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus”.
- Ministru kabinets, 2011. g. noteikumi Nr. 485 “Atsevišķu veidu bīstamo atkritumu apsaimniekošanas kārtība”.
- Ministru kabinets, 2011. g. noteikumi Nr. 703 “Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas atļaujas izsniegšanas un anulēšanas kārtību, atkritumu tirgotāju un atkritumu apsaimniekošanas starpnieku reģistrācijas un informācijas sniegšanas kārtību, kā arī par valsts nodevu un tās maksāšanas kārtību”.
- Ministru kabinets, 2011. g. noteikumi Nr. 1032 “Atkritumu poligonu noteikumi”.
- Ministru kabinets, 2011. g. noteikumi Nr. 319 “Noteikumi par atkritumu reģenerācijas un apglabāšanas veidiem”.
- Ministru kabinets, 2012. g. noteikumi Nr. 570 “Derīgo izrakteņu ieguves kārtība”.
- Ministru kabinets, 2016. g. noteikumi Nr. 788 “Noteikumi par atkritumu savākšanas un šķirošanas vietām”.
- Latvijas Republikas Saeima, 2011 g. “Teritorijas attīstības plānošanas likums”.
- Ministru kabinets, 2012. g. noteikumi Nr. 940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu”.
- Ministru kabinets, 2013. g. noteikumi Nr. 182 „Noteikumi par stacionāru piesārņojuma avotu emisijas limita projektu izstrādi”.
- Latvijas Republikas Saeima, 2013. g. „Būvniecības likums”.
- Ministru kabinets, 2014. g. noteikumi Nr. 16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība”.
- Ministru kabinets, 2014. g. noteikumi Nr. 388 “Elektrisko un elektronisko iekārtu kategorijas un marķēšanas prasības un šo iekārtu atkritumu apsaimniekošanas prasības un kārtība”.
- Ministru kabinets, 2014. g. noteikumi Nr. 724 “Noteikumi par piesārņojošas darbības izraisīto smaku noteikšanas metodēm, kā arī kārtību, kādā ierobežo šo smaku izplatīšanos”.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

- Ministru kabinets, 2014. g. noteikumi Nr. 293 „Dabas datu pārvaldības sistēmas uzturēšanas, datu aktualizācijas un informācijas aprites kārtība”.
- Ministru kabinets, 2014. g. noteikumi Nr. 500 „Vispārīgie būvnoteikumi”.
- Ministru kabinets, 2015. g. noteikumi Nr. 18 “Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību”.
- Ministru kabinets, 2015. g. noteikumi Nr. 334 “Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 005- 15 “Inženierizpētes noteikumi būvniecībā””.
- Ministru kabinets, 2015. g. noteikumi Nr.338 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 003-15 “Būvklimatoloģija””.
- Ministru kabinets, 2016. g. noteikumi Nr. 788 “Noteikumi par atkritumu savākšanas un šķirošanas vietām”.
- Ministru kabinets, 2017. g. noteikumi Nr. 350 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu”.
- Ministru kabinets, 2017. g. noteikumi Nr. 271 “Noteikumi par vides aizsardzības oficiālās statistikas veidlapām”.
- Eiropas Komisija, 2018. g. Komisijas īstenošanas lēmumu (ES) 2018/1147 ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/75/ES pieņem secinājumus par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem (LPTP) attiecībā uz atkritumu apstrādi.
- Ministru kabinets, 2018. g. noteikumi Nr. 537 “Sadzīves atkritumu masas un tilpuma attiecības mērījumu veikšanas kārtība un nosacījumi”.
- Ministru kabinets, 2018. g. noteikumi Nr. 614 “Kopējo gaisu piesārņojošo vielu emisiju samazināšanas un uzskaites noteikumi”.
- Ministru kabinets, 2019. g. noteikumi Nr. 432 “Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 003-19 “Būvklimatoloģija”.
- Eiropas Parlaments un Eiropas Savienības Padome, 2019. g. Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 5. jūnija direktīva 2019/904/ES par konkrētu plastmasas izstrādājumu ietekmes uz vidi samazināšanu.
- Ministru kabinets, 2020. gada 26. augusta rīkojums Nr. 476 “Par Valsts civilās aizsardzības plānu”.
- Ministru kabinets, 2021. g. noteikumi Nr. 17 “Noteikumi par gaisa piesārņojuma ierobežošanu no sadedzināšanas iekārtām”.
- Ministru kabinets, 2021. g. noteikumi Nr. 712 “Atkritumu dalītas savākšanas, sagatavošanas atkārtotai izmantošanai, pārstrādes un materiālu reģenerācijas noteikumi”.
- Ministru kabinets, 2021. g. noteikumi Nr. 113 “Atkritumu un to pārvadājumu uzskaites kārtība”.
- Ministru kabinets, 2021. g. noteikumi Nr. 397 “Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas valsts un reģionālajiem plāniem un atkritumu rašanās novēršanas valsts programmu”.
- Ministru kabinets, 2023. g. noteikumi Nr. 301 “Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas reģioniem”.
- Ministru kabinets, 2023. g. noteikumi Nr. 547 “Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība”.

Dažādi informācijas avoti

- V. Juškevičs, A. Mūrnieks, J. Misāns., 1999. g., “Latvijas ģeoloģiska karte, Kvartāra nogulumi. Mērogs 1:200 000. 42. lapa – Jūrmala”, Valsts ģeoloģijas dienests, Rīga.
- A. Mūrnieks, V. Kuršs, 1999. g., “Latvijas ģeoloģiska karte, Pirmskvartāra nogulumi. Mērogs 1:200 000. 42. lapa – Jūrmala ar paskaidrojumu tekstu”, Valsts ģeoloģijas dienests, Rīga.
- SIA „Geo Consultants”, 2004. g. “Piejūras reģiona sadzīves atkritumu poligona izveides ietekmes uz vidi novērtējums”, Rīga.
- Latvijas Republikas Saeima, 2010. g., “Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam”.

- SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment", 2013. g. "Dabas parka "Talsu pauguraine" dabas aizsardzības plāns".
- Valsts vides dienests, 2014. g., "A kategorijas piesārņojošās darbības atļauja Nr. VE14IA0001".
- Valsts vides dienests, 2018. g., "Tehniskie noteikumi Nr. VE18TN0127 "Bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes iekārtu izveide sadzīves atkritumu poligonā "Janvāri"".
- Pārresoru koordinācijas centrs, 2020., "Latvijas nacionālās attīstības plāns 2021. - 2027. gadam".
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, 2020. g., Ziņojums "Investīciju vajadzību izvērtējums atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna 2021. - 2028. gadam izstrādei".
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, 2020. g. Informatīvs ziņojums "Latvijas stratēģija klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050. gadam".
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, 2021. g. "Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021.- 2028. gadam".
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, 2021. g. "Vides politikas pamatnostādnes 2021. - 2027. gadam".
- SIA "Geo Consultants", 2021. g. "SIA „Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" vidēja termiņa darbības stratēģija 2021. - 2023. gadam".
- SIA "Reģionālie projekti", 2022. g. "Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskats Talsu novada teritorijas plānojuma grozījumiem".
- SIA "Geo Consultants", 2022. g., "Ģeotehniskās izpētes darbi. Atkritumu poligons "Janvāri", Laidzes pagasts, Talsu novads", Rīga.
- Talsu novada dome, 2022. g., "Talsu novada teritorijas plānojums (Talsu novada (administratīvā teritorija līdz 01.07.2021.) teritorijas plānojuma grozījumi, redakcija 3.3.)".
- Jūrmalas pilsētas dome, 2023. g. "Jūrmalas attīstības stratēģija 2010. - 2030. gadam (aktualizācijas redakcija)".
- SIA "Geo Consultants", 2023. g., "Gruntsūdeņu, virszemes ūdeņu un infiltrāta monitorings CSA poligonā "Janvāri", 2023. gada I cikls, atskaides ziņojums".
- SIA "Geo Consultants", 2023. g., "Gruntsūdeņu, virszemes ūdeņu un infiltrāta monitorings CSA poligonā "Janvāri", 2023. gada II cikls, atskaides ziņojums".
- SIA "Geo Consultants", 2023. g., "Gruntsūdeņu, virszemes ūdeņu un infiltrāta monitorings CSA poligonā "Janvāri", 2023. gada III cikls, atskaides ziņojums".
- SIA "Geo Consultants", 2023. g., "Gruntsūdeņu, virszemes ūdeņu un infiltrāta monitorings CSA poligonā "Janvāri", 2023. gada IV cikls, atskaides ziņojums".
- SIA "Geo Consultants", 2023. g., "Ziemeļkurzemes reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2023. – 2027. gadam", Ventspils.
- SIA "Geo Consultants", 2023. g., "Ziemeļkurzemes reģionālā atkritumu apsaimniekošanas plāna 2023. - 2027. gadam stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats", Ventspils.
- SIA "Geo Consultants", 2024. g., "Gruntsūdeņu, virszemes ūdeņu un infiltrāta monitorings CSA poligonā "Janvāri", 2024. gada I cikls, atskaides ziņojums".
- SIA "Geo Consultants", 2024. g., "Gruntsūdeņu, virszemes ūdeņu un infiltrāta monitorings CSA poligonā "Janvāri", 2024. gada II cikls, atskaides ziņojums".
- SIA "Geo Consultants", 2024. g., "Gruntsūdeņu, virszemes ūdeņu un infiltrāta monitorings CSA poligonā "Janvāri", 2024. gada III cikls, atskaides ziņojums".
- SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"", 2024. g., "Tehniskā komposta kvalitātes vadības ieviešanas plāns sadzīves atkritumu poligonam "Janvāri"".
- SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"", 2024. g., "Būvniecības atkritumu apstrādes kvalitātes kontroles procedūra un sagatavotā materiāla kvalitātes uzraudzība sadzīves atkritumu poligonam "Janvāri"".
- LVS 437:2002 „Būvniecība. Gruntis. Klasifikācija.”.
- LVS EN 1997-1+A1+AC. 7. Eirokodekss. "Ģeotehniskā projektēšana 1. daļa: Vispārīgie noteikumi".

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" paredzētajai darbībai "Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" teritorijā"

- LVS EN 1997-2+AC. 7. Eirokodekss. "Ģeotehniskā projektēšana 2. daļa: Pamatnes grunts izpēte un testēšana".
- LVS EN ISO 14688-2:2004 "Ģeotehniskā izpēte un testēšana. Augsnes identificēšana un klasificēšana. 2. daļa: Klasificēšanas principi".
- LVS EN ISO 14689-2071 "Ģeotehniskā izpēte un testēšana. Pamatiežu identificēšana un klasificēšana."

Interneta resursi

- Valsts SIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs": <https://videscentrs.lv/mc.lv/>
- Pazemes ūdeņu atradņu reģistrs: <https://videscentrs.lv/mc.lv/>
- Valsts statistiskais pārskats: „Nr.2 – Ūdens”
- Latvijas Republikas tiesību akti: <https://likumi.lv/>
- Valsts vides dienests: <https://www.vvd.gov.lv/lv>
- Upes.lv datubāze: <http://www.upes.lv/informacija/ventas-baseins/>
- Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, Valsts aizsargājamo nekustamo kultūras pieminekļu saraksts: <http://mantojums.lv/>
- "OZOLS" dabas datu pārvaldības sistēma: <http://ozols.daba.gov.lv/pub/>
- Valsts SIA "Latvijas Valsts ceļi": <http://lvceli.lv/>
- Valsts vides dienesta Publisko datu reģistrs: <https://registri.vvd.gov.lv>
- Valsts zemes dienesta datu publicēšanas un e-pakalpojumu portāls: <https://www.kadastrs.lv/>
- Oficiālās statistikas portāls: <https://stat.gov.lv>
- Veselības inspekcija: <https://www.vi.gov.lv/lv>
- Dabas aizsardzības pārvalde: www.daba.gov.lv
- Piesārņotu vietu pārvaldības sistēma: pvps.vvd.gov.lv
- Valsts vienotais ģeotelpiskās informācijas portāls (Ģeoportāls): <https://geolatvija.lv/>
- AS "Latvijas valsts meži" GEO platforma: <https://www.lvmgeo.lv/kartes>
- Valsts SIA "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi": <https://www.zmni.lv/>
- Latvijas Nacionālā enciklopēdija: <https://enciklopedija.lv>
- SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" : <https://piejuraatkritumi.lv/>